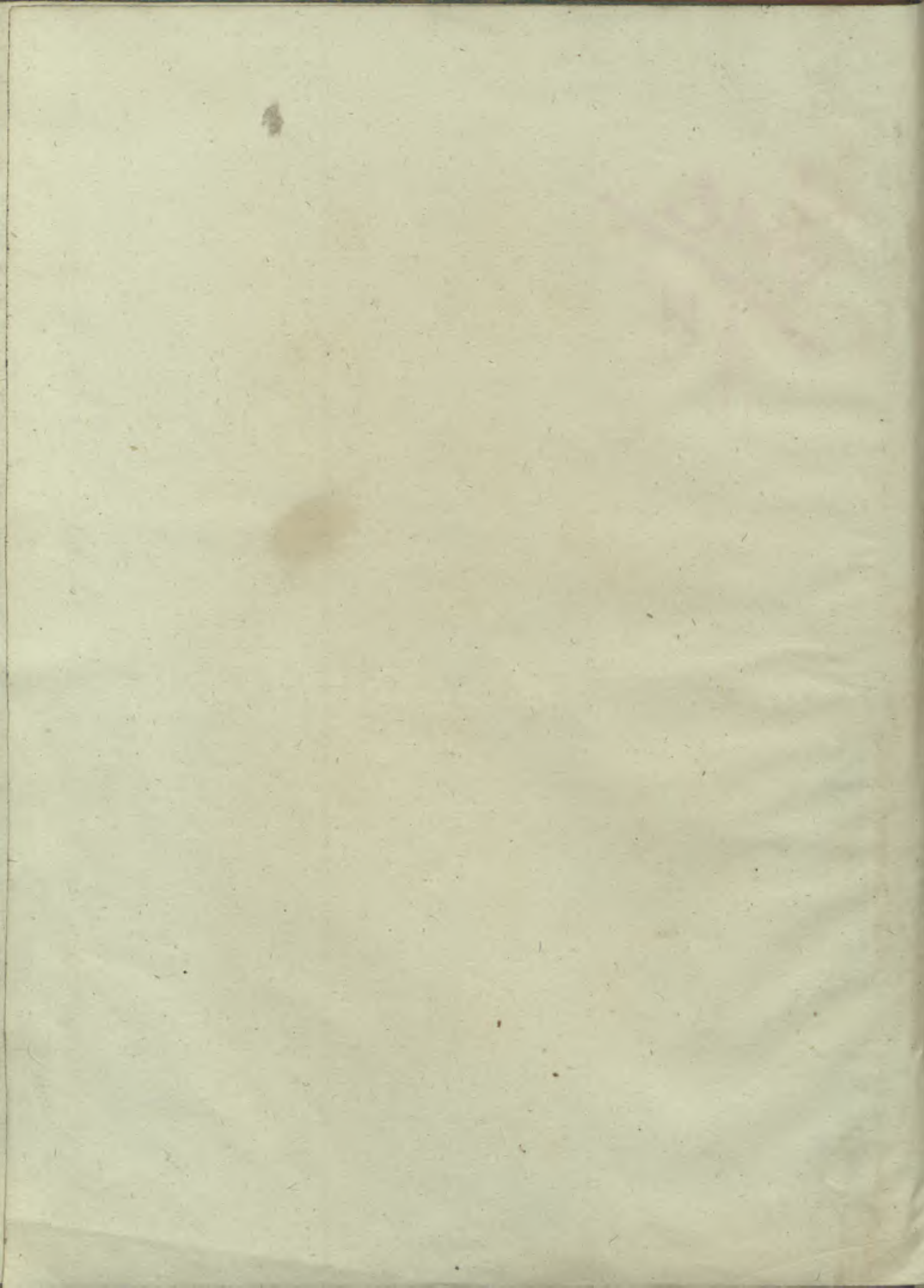

me
14

Coimbra

Quotlibeta septem una cum tractatu
de sacramento altaris Venerabilis in-
ceptoris fratris Guilhelmi de Dclam
anglici. sacre theologie magistri. de or-
dine fratrum minorū.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.

Tabula

U. aliqua veritas theologica eadē numero vel specie sit credita a viatore z euidenter scita a cōprehensore. tertia
 U. deus pōt causare in viatore noticiam euidētē de credibilibz sine visioe dei. iiii
 Utrū cognitio intuitiua z abstractiua differant. q̄nta.
 U. actus apprehendendi z actus iudicandi differant realiter. sexta.
 U. de deo possint haberi plures conceptus. septima.
 U. omnia accidentia grāmaticalia terminoz vocaliū ppetāt mētalibz. octaua.
 U. noīa mētalīa distinguant p p̄cretuz et abstractū sicut noīa vocalia. nona.
 U. humāitas z homo sint noīa sinonima fm veritatē fidei x.
 U. homo z hūanitas sint sinonima fm intentionē phi. xi.
 U. vniuersale sit singulare. xii.
 U. v̄le sit qualitas mentalis. xiii.
 U. ens p̄dicat vniuoce de oibz. xiiii.
 U. diffinitio naturalis z metaphisicalis eiusdē distinguant realiter xv.
 U. cadente re cadat vox a suo scato. xvi.
 U. oīs oppositio realis sit inter res xvii.
 U. deus possit separare subiectū a propria passione. xviii.
 U. diffinitio exprimens quid nomis z qd rei distinguant. xix.
 U. res extra animā diffiniat. xx.
 U. quodlibet p̄dicamentū sit prima intentio vel secunda. xxi.
 U. sint decem p̄dicamenta xxii.
 U. p̄dicamentū pponat ex rebz extra aīaz. vel conceptibus rez. xxiii.
 U. v̄itas p̄plexa z falsitas distinguant ab ipso p̄plexo. xxiiii.
 U. conceptus absolutus pnotatiuus z relationalius distinguant realiter. xxv.

Quotlibet sexti.

U. hō potest saluari sine caritate creata. i.
 U. deus de necessitate acceptet actū elicitum ab habente caritatem creatā. ii.
 U. corpus xp̄i incipiens esse sacramentū sub specie panis in altari vere mutet localiter. tertia.
 U. deus pōt remittere peccatori culpaz et penā sine infusione gratie create. q̄rta.
 U. aliquod p̄dicet de deo affirmatiue qd

non est deus. q̄nta.
 U. cognitio intuitiua possit esse d̄ obiecto non existente. sexta
 U. essentia diuina vt in patre est incōposibilis filio. septima
 U. similitudo vel dissimilitudo sit aliqua pua res distincta a rebus absolutis. viii.
 U. equalitas vel ineq̄litas sit aliq̄ res distincta a rebus absolutis. nona.
 U. duplicitas vel dimidietas sit res distincta a rebz absolutis. x.
 Utrum diuersitas. distinctio. vel idēitas sit alia res pua distincta ab absolutis. xi.
 U. relatio calitatis effectiue sit alia res a rebus absolutis. xii.
 Utrū relatio calefactiui ad calefactibile sit res distincta a rebz absolutis. xiii.
 U. relatio scientie ad scibile sit res distincta a rebus absolutis. xiiii.
 U. consonum sit naturali rationi q̄ q̄libz res creata sit absoluta ita q̄ nulla sit relatio extra animā. xv.
 Utrum intentio philosophi sit ponere relationem extra animaz distinctam a rebz absolutis. xvi.
 Utrum philosophus posuit relationes p̄mi modi differre realiter a rebus absolutis. xvii.
 U. ph̄s posuit relatiōes secundi modi differre a rebus absolutis. xviii.
 U. ph̄s posuit relatiōes tertij modi distincti a rebus absolutis. xix.
 U. negās relationem differre a rebus absolutis possit saluare proprietates relationis. xx.
 U. omnia relatiua sint simul in intellectu z natura. xxi.
 U. fm intentionem philosophi relatio q̄ est genus generalissimū sit prima intentio vel secunda. xxii.
 Utrū res extra sint in genere relationis vt noīa tm fm intentionē phi. xxiii.
 Utrum relatio terminat ad absolutū aue ad respectiūm. xxiiii.
 U. relationes trium modozū sint reales i creaturis. xxv.

Quotlibet septimi.

U. idēitas. similitudo. z equalitas sint relationes reales in diuinis prima.
 U. idēitas nūcralis sit relatio realis ii.

Tabula

U. creatio actiua sit relatio rōnis.	iiij.
U. relatio rationis distinguatur a rebus absolutis	q̄nta.
U. relatio realis z relatio rationis distinguant.	q̄nta.
U. creatio vel p̄seruatio distinguant realiter a rebus absolutis.	sexta.
U. q̄litas differat realiter a suba.	septima.
U. actio vel passio distinguant realiter a rebus absolutis.	octaua.
U. p̄dicamentū actiōis z passiōis p̄ponatur ex p̄ceptibz	nona.
U. p̄dicamentū. quādo. importet rem distinctam a rebus absolutis.	x.
U. ubi importet rē distinctā a rebus absolutis.	xi.
U. dispositio vel hitus importet respectū distinctos a rebus absolutis	xii.
U. vnitas vniuersi vel approximatō cāz v̄l distātia rez importet respectus distinctos a rebus absolutis.	xiii.
U. tres p̄sone sint vnus deus numero sine omni cōpositiōe.	xiiii.
U. aliq̄s p̄ceptus p̄dicet de deo.	xv.
U. p̄sona sit nomen p̄meipositōis.	xvi.
U. p̄ viā efficiētie p̄t p̄bari sufficienter q̄ deus sit infinitus intensiue.	xvii.
U. p̄ cognitionē dei possit sufficienter p̄bari q̄ deus sit infinitus intensiue	xviii.
U. p̄bari possit p̄ simplicitatē q̄ deus sit infinitus intensiue	xix.
U. p̄ cālitatē finis possit sufficienter p̄bari q̄ deus sit infinitus intensiue.	xx.
U. p̄ viam eminentie possit euidēt p̄bari q̄ deus sit infinitus intensiue.	xxi.
U. intentio phi z cōmentatoris sit q̄ deus sit infinitus intensiue.	xxii.
U. demonstratiōes phi octano p̄hysicorū z. xi. metaphisice cōcludāt deū esse infinitum intensiue.	xxiii.
U. de facto deus sit infinite virtutis intensiue.	xxiiii.
U. quantitas z modus quantitatiū differant realiter	xxv.

Finis titulorū p̄m ordinem lib. i.

Tabula

Tituli questionum se
ptem quolibetorū venerabilis D^{ca} fm
ordinem libri.

Quolibet. i.

- Utrū possit pbari p rationē naturalem q
tm vnus sit deus. .i.
Utrū essentia diuina z relatio distinguan
tur ex natura rei. .ii.
Utrū paternitas distinguat a patre. .iii.
Utrū angelus sit in loco p suā subaz. .iiii.
Utrū angelus possit moueri localiter. .v.
Utrū angelus possit moueri p vacuū. .vi.
Utrū vnus angelus loquat alteri. .vii.
Utrū vnus angelus possit causare notici/
am actualē in alio angelo illi^o obiecti qd
habitualiter pgnoscat sine actuali cogui/
tione causata in se eiusdē obiecti. .viii.
Utrū linea pponat ex punctis. .ix.
Utrū possit demonstrari q ania intellecti
ua sit forma corporis. .x.
Utrūz possit pbari euidenter q nō est vn^o
intellect^o nūero in oib^o hominib^o. .xi.
Utrū ania intellectiua sit tota in toto cor
pore z tota in qualibet parte. .xii.
Utrū primum cognitiuū a intellectu p/
mitate generationis sit singulare. .xiii.
Utrū intellectus noster p statu isto p gno
scat actus suos intuitiue. .xiiii.
Utrū intellectus noster p statu isto p gno
scat intuitiue sensibilia. .xv.
Utrū possit pbari sufficienter q voluntas
libere causet actus suos effectiue. .xvi.
Utrū ad saluandū casum et fortunā i reb^o
oporteat ponere volūtate eē liberā. .xvii.
Utrū scia sūt q lites absolute. .xviii.
U. spūs patiat ab igne purgatorij. .xix.
Utrū actus exterior habeat ppriā bonita/
tem moralē vel maliciam. .xx.

Quolibet secundi.

- Utrūz possit pbari naturali rōne q de^o sit
pma causa efficiens omniū. .i.
Utrū possit pbari rōne naturali sufficien
ter q deus sit infinite virtus i vigore. .ii.
Utrū articuli fidei possint demonstrari. .iii.
Utrū attributa pcreta cuiusmodi sunt sa
piens. iustus. z hmōi. pdicent^o de deo z cre
atura vniuoce. .iiii.
U. de^o potuit mūdū fecisse ab eterno. .v.

- U. angelus potuit mereri vel demereri i h
mo instanti. .vi.
U. existencia angeli differat ab eius essen
tia. .vii.
U. quilibet effectus creet a deo. .viii.
U. creatura possit creare. .ix.
U. aia sensitiua z intellectiua in homie di
stinguant^o realiter. .x.
U. aia sensitiua z forma corporeitatis di
stinguant^o realiter tā in brutis q̄ in hoib^o. .xi.
U. act^o rectus z reflex^o sint ijdem act^o. .xii.
U. pfectiois obiecti sit pfectior act^o. .xiii.
U. de moralib^o possit esse scia. .xiiii.
U. actus appetitus sensitiui differat a pas
sionibus. .xv.
U. in aliq^o alio q̄ i volūtate sint habit^o vir
tuosi. .xvi.
U. passiones sūt in volūtate. .xvii.
U. vniuersaliter tanta sit distinctio habi
tuū quanta actuū z ecōuerso. .xviii.
U. hec ppō. hoc est corp^o meū plata a sacer
dote i missa sit vera de pte fimonis. .xix.

Quolibet tertii.

- Supposito q de^o intelligat z sit eā efficiēs
imediata oim. Querit^o vtrūz ex hoc possit
demonstrari q sit infinite virtus i nescie. .i.
U. attributa diuina rōne distinguant^o. .ii.
U. de^o sit eā efficiēs oim aliorū a se. .iii.
U. elemēta maneat in mixto. .iiii.
U. ppō mentalis pponat^o ex rebus vel pce
pibus. .v.
U. qlibet actus assentiendi habeat p obse
cto pplexum vel incomplectū. .vi.
U. in intellectu vnus fidelis sit tm vna fi
des numero. .vii.
U. forme partiū organicaz eiusdē anialis
differāt spē. puta carnes z ossa. .viii.
U. beata virgo poterat stetiſſe in pctō ori
ginali tm per instans. .ix.
U. in brā virgine fuerit fomes peccati. .x.
U. aliq^o ppō vocalis sit vera. .xi.
U. spes sit hē^o distincta a fide z caritate. .xii.
U. solus act^o voluntatis sit necessario vir
tuosus. .xiii.
U. rectitudo actus et difformitas differāt
a substantia actus. .xiiii.
U. circumstātia actus puta finis. recta rō
z hmōi sūt obiecta act^o virtuosū. .xv.
U. aliq^o hō possit mereri vel demereri. .xvi.
U. necesse sit ponere aliquē habitū. .xvii.

U. habitus sit cā effectina actus xviiij.
 U. inclinatio forme differat realiter a for/
 ma. xix.

Quotlibet quarti.

U. quilibet effectus habeat cām finalē di/
 stinctā ab efficiente. pma.
 U. possit probari sufficienter qdē sit cā fi/
 nalis alicuius effectus secunda.
 U. deus representet creaturā. tertia.
 U. de^o potuit reuelare futurozū ptingentiū
 noticiā euidētem. quarta.
 U. dolor et delectatio appetitus sensitivi
 causent immediate a rebus. quinta.
 U. virtutes sint connexe. secta.
 U. ptes morales sint circa passiōes. vij.
 U. essentia diuina sub ratiōe alic^o attribu/
 ti sit pncipiū elicitiuum generationis di/
 uine. octaua.
 U. vidēs deū videat qdē videt. nona.
 U. audies p̄dicatōem articuloz fidei z vi/
 dens mirabilia fieri acq̄rat aliquē adbe/
 siuū habitū distinctū a fide. x.
 U. suppositum hūanū possit assumi a ver/
 bo. xi.
 U. tres p̄sone possint assumere eandē na/
 turam numero xiiij.
 U. angelus possit videre cogitationes no/
 stras. xiiij.
 U. de^o possit motū facere in instāti xiiij.
 U. filiatio xp̄i ad beatā virginē sit alia res
 ab oī re absoluta xv.
 U. predicatio annaloga distingua^r a pre/
 dicatione vniuoca. equiuoca. z denomia/
 tiua. xvi.
 U. ois act^o assentiendi p̄supponat actū ap/
 p̄hendendi respectu eiusdem obiecti. xvii.
 U. viator habeat aliquē p̄ceptū simplicez
 z p̄rium de deo ante p̄positionem vel di/
 uisionem. vel post. xviiij.
 U. intentiones p̄mez secunde realiter di/
 stinguant^r xix.
 U. xp̄us ex̄ns in eucharistia possit videre
 alia z videri ab alijs. xx.
 U. ania xp̄i possit mouere corpus xp̄i i eu/
 charistia. xxi.
 U. aia xp̄i possit mouere corp^o xp̄i sub ho/
 stia ad motū locales hostie organice z nō
 organice. xxii.
 U. supposito qdē quantitas sit distincta res
 absoluta a substantia z qualitate. quanti

tas corp̄is xp̄i sub hostia possit habere po/
 sitionē de genere quantitatis sine positio/
 ne que est predicamentū. xxiiij.

U. substantia materialis extēsa corp̄is xp̄i
 p̄ponit ex p̄tib^o substantialibus sicutaliter
 distinctis. xxiiij.

Utrum substantia materialis extēsa p̄ par/
 tes suas intrinsecas sit immediate p̄sens
 loco. xxv.

U. substantia materialis extēsa p̄ ptes suas
 intrinsecas sit in loco circumscriptiue v^l
 diffinitive. xxvi.

U. deus possit cōseruare substantiā mate/
 riale extensam sine motu locali destru/
 endo oē accidens absolutū in ea xxvii.

U. substantia materialis p̄ suas ptes intri/
 secas p̄ esse q̄ntitas siue quanta xxviiij.

U. substantia materialis p̄ suas partes in/
 trinsecas potest esse quanta sine quantita/
 te addita sibi. xxix.

U. possit euidēter p̄bari qdē quantitas sit
 res absoluta distincta a substantia z qua/
 litate. xxx.

U. p̄ pncipia fidei possit sufficienter p̄ba/
 ri qdē quantitas sit res absoluta a substan/
 tia z qualitate. xxx.

Utrum intentio p̄hi sit ponere quātitatē di/
 stinctam a substantia z qualitate. xxxij.

U. intentio sanctorū sit ponere quantita/
 tem mediā inter subam z q̄litatē. xxxij.

U. substantia panis ex vi conuersiōis trāf
 substantiet cū in corpus xp̄i z non in di/
 uinitatem vel animam vel acc̄na. xxxiiij.

Utrum substantia panis maneat post con/
 secrationem xxxv.

U. corpus christi sit circūscriptiue in loco
 sub hostia consecrata. xxxvi.

U. deus potest facere oē prius absolutuz
 posteriori realiter destructo. xxxvii.

U. quantitas remanens in eucharistia p^o
 consecrationem sit subiectiue in qualita/
 te hostie xxxviiij.

U. q̄litates hostie post consecrationē sine
 subiectiue in quantitate. xxxix.

Quotlibet quinti

U. eadem veritas theologica specie v^l nu/
 mero possit probari in theologia z in sci/
 entia naturali. prima.

U. eadē p̄clo nūero possit euidēter p̄gno/
 sci p̄ demōstratiōem z exp̄ientiā. secunda.

Tabula

fidiōibz. ij. quot. q. xv.

Utrum dolor et delectatio appetit⁹ sensitiui
mediate causant^r a rebz. iij.

De actu voluntatis meritorio.

Utrum quilibet homo possit mereri vel de/
mereri. iij. q. libet. questione. xvj.

De caritate et gratia.

Utrum homo possit saluari sine caritate. vj.
quot. libet. q. prima.

U. deus de necessitate acceptet actum eli/
citum ab habente caritatē. vj. quot. q. ij.

Utrum deus possit peccatori remittere cul/
pā et penā sine infusione grē. vj. quot. q. iij.

De fide.

U. articuli fidei possint demonstrari. ij. q. q. iij.

Utrum in intellectu vnus fidelis sit tm̄ vna
fides. iij. quot. questione septima.

U. audiens p̄dicationē articuloꝝ fidei et
videns fieri miracula acquirat aliquē ha/
bitū distinctum a fide. iij. quot. q. x.

Utrum eadem veritas sit credita a viatore et
scita a p̄prehensore. v. q. q. iij.

U. de⁹ possit cāre noticiā euidentē de cre/
dibilibz i viatore sine visioe di. v. q. q. iij.

De spe.

U. spes differat a fidez caritate. iij. q. q. xij

Elementū Causa.

U. elemēta manēt in mixto. iij. quot. q. iij.

U. quilibet effectus habeat causam finalem
distinctā ab efficiente. iij. quot. q. prima.

De logicalibz et metaphisicalibz.

U. p̄dicamētū cōponat^r ex rebz extra aīam
vel p̄ceptibz. v. quot. q. xij.

U. p̄dicamētū quodlibet sit intentio p̄
ma vel secunda. v. quot. q. xij.

U. tm̄ decē sint p̄dicamēta. v. q. q. xij.

U. v̄tē sit singulare. v. quot. q. xij.

U. v̄tē sit q̄litas mentis. v. q. q. xij.

U. noīa mētalīa distinguunt^r p̄ p̄cretū et
abstractum. v. q. q. ix.

U. p̄ceptus relatiuus absolutus et conno/
tatiuus differant. v. quot. q. xv.

U. ens vniuoce p̄dicet^r de oībz. v. q. q. xij.

U. p̄dicatio analogā distinguat^r vniuo/
cā et denominatiuā. iij. quot. q. xvj.

De quantitate.

U. linea p̄ponat^r ex punctis. p̄mo q. q. ix.

U. suba materialis p̄ponat^r ex p̄tibz subali/
bus sicutaliter distinctis. q. iij. q. xij.

U. suba materialis extēsa p̄ p̄tes suas intri/
secas sit imediate p̄ns loco. eodē q. q. xv

Utrum substātia materialis extēsa p̄ par/
tes suas intrinsecas sit in loco circūscrip/
ptiue vel diffinitiuē. eodē q. q. xvj.

U. substantia materialis p̄ p̄tes suas intri/
secas p̄t eē q̄ntitas l̄ q̄nta. iij. q. q. xvij.

Utrum potest esse q̄nta sine q̄ntitate supad/
dica. iij. quot. q. xvij.

U. euidenter possit p̄bari q̄ q̄ntitas sit rel/
absoluta. iij. q. q. xv.

U. p̄ncipia fidei possit p̄bari q̄ q̄ntitas
sit res absoluta distincta. iij. q. q. xv.

U. intentio phi sit ponere quantitatem di/
stinctam a substantia. iij. quot. q. xvij.

U. intētio sc̄toꝝ sit ponere q̄ntitatē mediā
inter substantiā et q̄litatē. iij. q. q. xvij.

U. quantitas et mod⁹ q̄ntitatus differat
v̄tē. quot. q̄one. xvij.

De relationibus.

U. relatio rationis distinguat^r a relatione
reali. v̄tē. quot. q. v.

U. identitas. similitudo. eq̄litas. sint rela/
tiones reales in diuinis. v̄tē. q. q. j.

U. identitas nūeralis sit relatiō realis. v̄tē.
quot. questione secūda.

Utrum creatio actiua sit relatio rationis
v̄tē. quot. q̄one tertia.

Utrum relatiōes triū modozū sint reales in
creaturis. v̄tē. quot. xv.

Utrum consonū sit ratiōi naturali q̄ quilibet
res creata sit absoluta et nulla relatio sit ex/
tra aīam. sexto q̄li. q. xv.

Utrum fm̄ intencioem phi relatio q̄ est gen⁹
generalissimū est prima intentio v̄tē secun/
da. sexto quot. q. xvij.

U. res extra sint in relatiōe vel nomīa tm̄
v̄tē. quot. q. xvij.

U. relatio terminet^r ad absolutū vel respe/
ctiuum. quot. v̄tē q. xvij.

U. p̄hs ponat relatiōē extra aīam distin/
gui a rebz absolutis. q. xvj. quot. sexto.

U. p. ponat relatiōem p̄mi modi distingui
a rebz absolutis. q. xvij. quot. sexto.

U. p̄hs ponat relatiōē secūdi modi disti/
gui a rebz absolutis. q. xvij. quot. v̄tē.

U. p̄hs ponat relatiōē tertij modi distin/
gui a rebz absolutis. q. xvj. quot. sexto.

U. negās relatiōez distingui a rebz absolutis
p̄t saluare p̄p̄tates relatiōis. v̄tē. q. q. xv.

U. oīa relatiua sint sil̄ natura. v̄tē. quot. q. xvj.

Utrum similitudo. dissimilitudo distinguat^r
tur ab absolutis. q. xvij. quot. v̄tē.

- U**trū equalitas.inequalitas distinguant
 ab absolutis. q. ix. quot. vij.
U.duplicitas. dimidietas distinguant ab
 absolutis. q. x. quot. vij.
Utrū diuersitas. distinctio. ydentitas di/
 stinguant ab absolutis. q. xi. quot. vij.
U.relatio causalitatis effectiue distingua
 rurab absolutis. q. xij. quot. vij.
U.calefactiui ad calefacibile distinguat
 ab absolutis. q. xij. quot. vij.
U.scientie ad scibile distinguat ab abso/
 lutis. q. xiiij. quot. vij.
U.creatio. seruatio distinguant ab abso/
 lutis. q. xij. quot. vij.
U.actio. passio distinguant ab absolutis.
 questione. xiiij. quot. vij.
U.quā dicat respectū z distiguat ab abso/
 lutis. q. x. quot. vij.
U.ubi importat respectū et distiguat ab ab/
 solutis. q. xi. quot. vij.
U.positio vel habitus distinguat ab abso/
 lutis. q. xij. quot. vij.
U.vniuersitas vniuersitatis. approximatō cā/
 rum vel distantia rerū importet respectū
 distinctū a rebz absolutis. quot. vij. q. xiiij.
U.quālitatē realē differat a suba. vij. q. x. vij.
U.p̄dicamentū actiouis z passionis p̄po
 nat ex p̄ceptibus. q. x. vij. q. ix.
U.p̄pō mentalis p̄ponat ex rebz v̄l p̄cepti/
 bus. iij. q. v.
U.p̄pō vocalis sit vera. iij. quot. q. xi.
U.veritas p̄plexa z falsitas distinguant a
 p̄plexo. v. quot. q. xiiij.
U.res extra aiaz diffinit. v. q. x. x.
U.diffinitio q̄d noīs z q̄d rei distinguant
 quot. v. q. xix.
U.diffinitio mathematicalis z naturalis
 differant. v. q. xix.
De grammatica.
Utrū oīa accidentia grāmaticalia termi/
 noz vocaliū p̄ueniūt terminis mentalibz
 q̄t. v. q. viij.
U.cadente recadat vox a suo scato. v. q̄t.
 questione. xvij.
U.noīa mēralia distinguunt p̄ concretūz
 z abstractū. v. quot. q. ix.
U.hō z humanitas sint termini sinonimi
 fm veritatē fidei. v. quot. q. x.
U.homo z humanitas sint termini sinoni
 mi fm intencōem phi. v. q̄t. q. xi.
Finis registrum.

Tituli questionū se

ptem quotlibetoz venerabilis Decā. or/
dine quodā materiaz annotati. vt inibi cō
tenta. q̄litercumq; legenti pateant.

Utrū sit tm̄ vnus de⁹. q̄libeto. j. q̄one. j.

U. tres p̄sone sūt vnus deus nūero. q̄cli.
vñ. questione. xiiij.

U. essentia diuina z paternitas distinguū
tur ex natura rei. q̄t. q. ij.

U. p̄nitas distinguat a p̄e. q̄t. j. q. iij.

U. eēntia diuina sub rōne alic⁹ attributi sit
p̄ncipiū elicitiuū generacionis diuine. iij.
quotli. questioe. viij.

U. essentia diuina vt in patre sit incōpossi
bilis filio. vj. q̄t. q. vij.

U. p̄sona sit nomen prime impositōis. vñ.
quot. q. xvi.

U. aliq̄s cecept⁹ p̄dicat⁹ de deo. vñ. q̄t. q. xiiij.

U. aliq̄d p̄dicatur de deo quod nō est de⁹
septo q̄t. q. v.

U. attributa cōcreta p̄dicant⁹ de deo z cre
aturis vniuoce. ij. q̄t. q. iij.

U. attributa distinguant⁹ rōne. iij. q̄t. q. ij.

De infinitate dei

U. possit p̄bari rōne naturali sufficient⁹ q̄
de⁹ sit infinit⁹ in vigore. ij. q̄t. q. ij.

U. supposito q̄ deus sit cā efficiēs imedia/
ra oim. possit p̄bari q̄ sit infinite virtutis
intensue. iij. q̄t. q. p̄ma

U. p̄ viā efficientie possit p̄bari deū eē ifi/
nitū in vigore siue intēsiue. vñ. q̄t. q. xvij.

U. p̄ cognitionē dei possit p̄bari deū eē ifi/
nitū in vigore siue intensue. vñ. q̄. q. xvij.

U. p̄ simplicitatē di possit p̄bari deū eē ifi/
nitū in vigore siue intensue. vñ. q̄t. q. xix.

U. p̄ cālitatē finis possit p̄bari deū esse ifi/
nitū in vigore siue intēsiue. vñ. quot. q. xx.

U. p̄ viā eminerētie possit p̄bari deū esse ifi/
nitū in vigore siue intensue. vñ. q̄t. q. xxj.

U. intētio phi fuit deū esse infinitū inten/
siue. vñ. q̄t. q. xxj.

U. demōstratiōes phi. viij. phi. s. cludūt
deū esse ifinitū intensue. vñ. q̄t. q. xxij.

U. d̄ scō de⁹ sit ifinit⁹ itēsiue. eod. q̄t. q. xxij.

De causalitate dei.

U. possit p̄bari rōne naturali q̄ deus sit p̄
ma causa oim. ij. quot. q. p̄ma.

U. deus sit causa efficiens omniū alioz
a se. iij. quot. q. iij.

U. q̄libet effectus creet⁹ a deo. ij. q̄t. q. vñ.

U. deus potuit fecisse munduz ab eterno
ij. q̄t. q. v.

U. deū esse cām finalē alic⁹ effectus possit
p̄bari sufficienter. iij. q̄t. q. ij.

U. de⁹ potuit reuelare noticiā euidentem
futurozū p̄tingentiū. iij. q̄t. q. iij.

U. de⁹ p̄t facere motū ī īstati. iij. q̄t. q. xiiij.

U. de⁹ p̄t separe subiectū a sua passione. v.
quotlibeto. q. xvij.

U. deus rēp̄sentet creaturā. iij. q̄t. q. iij.

U. videns deum videt oīa que deus videt
iij. quotli. q. ix.

U. deus potest facere omne absolutū p̄zi⁹
posteriori realit⁹ destructo. iij. q̄t. q. xxxvij.

U. deus p̄t p̄seruare subam materiales ex
tēsam sine motu locali. destruendo oē ac
cidens absolutū in ea. iij. q̄t. q. xxvij.

De verbo respectu nature assume.

U. suppositū hūanū possit assumi a verbo
iij. quot. q. xi.

U. tres p̄sone possint assumere eandē na/
turā nūero. eodē q̄t. q. xij.

U. hōz hūanitas sūt nomīa sinonīma fm
veritatē fidei. v. quot. q. x.

U. filiatio xp̄i ad brām virginē sit res alia
ab omni re absoluta. iij. q̄t. q. xv.

De sacramento eucharistie.

U. ex vi cōsecratiōis trāssubstantiet panis
in corp⁹ xp̄i et nō in diuinitatē vl⁹ aīaz vel
accidentia. iij. q̄t. q. xxxij.

U. p̄āis manet p⁹ cōsecratiōis. eodē q̄t. q. xxxv.

U. hec p̄pō. hoc est corp⁹ meū. plata a sacer
dote in missa sit vera de virtute sermōis.
ij. quot. q. xix.

U. aliq̄ p̄pō vocalis sit vera. iij. q̄t. q. xi.

U. corpus xp̄i sit circumscrip̄tiue in loco.
iij. quot. q. xxxvj.

U. corp⁹ xp̄i incipiēs esse sub sacramento
mutet localiter. vj. quot. q. iij.

U. xp̄s ī eukaristia possit videri. iij. q̄t. q. xx.

U. aīa xp̄i possit mouere corpus xp̄i in eu
charistia. eo. quot. q. xxj.

U. aīa xp̄i p̄t mouere corpus xp̄i organice
z nō orgāice ad motū hostie. iij. q̄t. q. xxij.

U. q̄ntitas corp̄is xp̄i p̄t habere sub hostia
positiōnem de genere q̄ntitatis sine posi
tione que est p̄dicamentū. iij. quot. q. xxxij.

U. q̄ntitas remanēs ī eukaristia p⁹ cōse
cratiōem sit subiectiue ī q̄litate hostie. iij. q̄t. q.

U. q̄litates hostie p⁹ cōsecratiōez xxxvij.
sūt subiectiue in q̄ntitate. iij. q̄t. q. xxxix.

Tabula

De creatura in genere

U. q̄libet effect⁹ creata deo. ij. quot. q. viij.
U. creatura possit creare. ij. quot. q. ix.

De virgine gloriosa.

U. btā virgo poterat stare in originali peccato per instans. iij. quot. q. ix.
U. in btā s̄gic fuit s̄omes pcti. iij. q̄t. q. x.
U. filiatio xp̄i ad beatā virginē sit res alia ab oī re absoluta. iij. quot. q. v.

De angelis.

U. existentia angeli differat ab eius essentia. ij. quot. q. viij.
U. angelus sit ī loco p̄ eētā. j. quot. q. iij.
U. angel⁹ possit moueri localiter. eodē q̄t. questione. v.
U. angel⁹ possit moueri p̄ vacuū. j. q̄. q. viij.
U. angel⁹ loquat̄ alteri. j. quot. q. viij.
U. vn⁹ angelus possit cāre cōgnitiōe actualē in alio angelo illi⁹ obiecti cui⁹ ipse habet noticiā habituale. j. quot. q. viij.
U. angelus p̄t videre cogitationes n̄ras. quarto quot. q. xij.

U. spūs patiat̄ ab igne. j. quot. q. xix.

De homine et de forma eius.

U. possit demonstrari q̄ anīa sit forma corporis humani. j. quot. q. x.
U. anīa intellectiua sit tota in toto corpore et tota in q̄libet parte. j. quot. q. xij.
U. anima sensitiua et intellectiua distinguuntur in hoīe. ij. quot. q. x.
U. aīa sensitiua et forma corporeitatis distinguunt̄. ij. quot. q. xj.
U. forme p̄tū organicaz eiusdē aīal̄ differant sp̄e. iij. q̄t. q. viij.
U. euidenter possit p̄bari q̄ nō sit vn⁹ intellectus in oīb̄ hoīb̄. j. quot. q. xj.

De actibus intellectus.

U. p̄mū cōgnitiū ab intellectu primitate generatiōis sit singulare. p̄mo q̄t. q. xij.
U. intellectus p̄ statu isto cōgnoscat actus suos intuitiue. j. quot. q. xij.
U. intellectus p̄ statu isto cōgnoscat sensibilia intuitiue. co. quot. q. xv.
U. cōgnitio intuitiua et abstractiua differāt. v. quot. q. v.
U. cognitio intuitiua possit esse obiecto n̄ existente. vj. quot. q. vj.
U. intentōes p̄me et secūde d̄rnt. iij. q̄. q. xix.
U. vide ibidē de fict̄ h̄ntib̄ tm̄ esse obiectiuum in anima.
U. p̄cept⁹ absolutus, connotatiuus, et re-

ctius differant. v. quot. q. xxv.

U. act⁹ rect⁹ et reflex⁹ differāt. ij. quot. q. xi.
U. viator habeat cōceptū simplicē de deo an̄ cōpositiōem et diuisiōez. iij. q̄t. q. xvij.
U. de deo possint haberi plures p̄cept⁹ p̄ p̄tū. v. q̄t. q. viij.
U. p̄fectior⁹ obiecti sit p̄fectior act⁹. ij. q̄. q. xij.
U. act⁹ assentiēdi et iudicādi differāt. v. q̄t. questione. vj.
U. actus assentiēdi p̄supponat actū apprehendendi. iij. q̄t. q. xvij.
U. q̄libet actus assentiēdi habeat p̄ obiecto p̄plexū vel incōplexū. iij. q̄t. q. vj.
U. veritas p̄plexa et falsitas distinguunt a p̄plexo. v. q̄t. q. xvij.
U. eadē sc̄tio possit euidenter cōgnosci p̄ demonstrationē et experientiā. v. q̄t. q. ij. / q. j.
U. p̄titas theologica eadez nūcro vel sp̄e in theologia possit p̄bari et sc̄ia nafali. v. q̄t.

De volūtate et actibus eius

De pctō originali et somite. iij. q̄t. q. ic. et. x.
U. ad saluandū casuz in rebus necessariū ē ponere volūtate liberā eē. j. q̄t. q. xvij.
U. possit sufficiēter p̄bari q̄ volūtatis caulet suos actus libere. j. q̄t. q. xvi.
U. necessariū sit ponere h̄ntū. iij. q̄t. q. xvij.
U. in alio q̄ voluntate sit virtus. ij. quot. questione. xvj. / j. q̄t. q. xvij.
U. virtus et scientia sint q̄litates absolute.
U. h̄nt⁹ sit cā effectiua act⁹. iij. quot. q. xvij.
U. inclinatio forme d̄rnt a forma. iij. q̄. q. xix.
U. vn̄iversaliter tanta sit distinctio habitū q̄nta actū. ij. q̄t. q. xvij.
U. p̄fectior⁹ obiecti sit p̄fectior actus. secūdo q̄t. q. xij.
U. de moralib̄ sit scientia. secūdo q̄t. libz. questione. xvij.
U. solus act⁹ voluntatis sit necessariū virtuosus. iij. quot. q. xvij.
U. virtutes morales sint circa passiones. quarto q̄t. libe. q. vj.
U. rectitudo act⁹ et difformitas differāt a suba actus. iij. q̄t. q. xvij.
U. circūstantia finis et recta rō et cetera huiusmodi sint obiecta actus virtuosi. iij. q̄t. libe. q. xv.
U. virtutes sint connexe. iij. q̄t. q. vj.
U. actus exterior habeat pp̄iam bonitatem. p̄mo quot. q. xx.
U. passiōes sint in voluntate. ij. q̄t. q. xvj.
U. actus appetitus sensitiui differāt a pas-

Journal of the Proceedings of the General Assembly of the Synod of the Church of Scotland, 1840

The General Assembly of the Synod of the Church of Scotland, held at Glasgow, on the 10th, 11th, 12th, 13th, 14th, 15th, 16th, 17th, 18th, 19th, 20th, 21st, 22nd, 23rd, 24th, 25th, 26th, 27th, 28th, 29th, 30th, and 31st of October, 1840.

The Assembly was opened on the 10th of October, by the reading of the Declaration of Faith, and the singing of the National Anthem. The Moderator then read the Minutes of the preceding Assembly, which were approved.

The following Resolutions were adopted:

- Resolved, That the Report of the General Assembly of the Synod of the Church of Scotland, held at Glasgow, on the 10th, 11th, 12th, 13th, 14th, 15th, 16th, 17th, 18th, 19th, 20th, 21st, 22nd, 23rd, 24th, 25th, 26th, 27th, 28th, 29th, 30th, and 31st of October, 1840, be read and approved.
- Resolved, That the Report of the General Assembly of the Synod of the Church of Scotland, held at Glasgow, on the 10th, 11th, 12th, 13th, 14th, 15th, 16th, 17th, 18th, 19th, 20th, 21st, 22nd, 23rd, 24th, 25th, 26th, 27th, 28th, 29th, 30th, and 31st of October, 1840, be read and approved.

Venerabilis inceptoris fratris Guilhel

mi de Ockam anglici. sacre theologie magistri. veritatum scrutatoris acerrimi de ma-
terijs plurimis. grammaticalibus. logicalibus. physicalibus. mathematicalibus. me-
taphysicalibus. et potissime theologicalibus Quolibeta numero septem feliciter in-
cium sumunt. Nec lectorum terreat si interdum aliquot reperiet rationum solutiones quae
rum nulle patenter precesserunt argumentationes. quae ex scriptis doctoris subtilis et
aliorum cum quibus concertare placuit facile reperiuntur. Formalis denique ratio-
num enodatio. earundem substantiam pondus atque virtutem consideranti potest va-
let. Fuit enim mentis suae. operis testante serie. de diuersis materijs. primum terminorum
declaracione. et annexa conclusionum succincta probatione. compendiose plurimorum no-
dos soluere dubiorum. Hinc veluti breuitatis amator ad questionum arguere volens
partes. breuissimas permittit argumentos.

Collationatum est (ausim dicere) ingenii diligentia huius exemplar impressurae cum
plerisque alijs. etiam scole parisiensis operosis conatibus ea propter inde translata. ut omni
sublata e corpore menda. sanum et integrum communi impartiretur studentium utilitati.

Et si opus ipsum quolibeticum. vna cum tractatu glorioso sano et catholico. de
venerabilis eucharistie sacramento. operis auctori laudes coaceruare non desinat. pla-
cuit tamen cuidam hisce laudisonis cum accedere metris.

Guilhelmus de Ockam qui clauserat organa cantus

Laris nunc fibris climata cuncta replet
Naud quia conticuit raucedo guttura pressie

Argutus resonat sed magis atque magis
Non siluit quis latuit sed in murmure grato

Nescio quid doctis auribus inseruit
Perdere tentarunt te sed nusquam valuerunt

Infecti gustu bona mala que vocitant
Quanto calcaris euadis in ardua montis

Eur. quia fermenti nescia dogmata fers
Hunc pete sacrarium tendis qui ad culmina rerum.

Hunc pete quem studijs alius ire iuuat
Uix alij prestant omnes. prestare quod vnus

Hic poterit facilis utilis atque breuis
Impugnat si quid. non est defendere tutum

Si quid defendit. quis nocuisse valet.
Succumbunt alij rationis arce relisi

Hic tenet inuicem turris ut alta caput.

Primi quotlibet Deham

Questio prima.

Trū pos: sic proba

ri p rationē natura/
lē q tū vnus sit de?
Et videt pmo q sic.
qz vnus mundi tū
vnus est princeps. et

et inethaphi. Sed naturali rōne pōt p/
bari q tū vnus est mūdus fm Aresto. i. d
celo. g naturalit pōt pbari q tū vn^o est pu
ceps. sed ille est de. g. zc. In oppositum
Articulus fidei nō pōt euidēt pbari. sed
q tū sit vnus de^o est articulus fidei. g. zc.
In ista qōne erūt duo articuli. Pri
mus erit de expositiōe hui^o termini deus.
z qd intelligo p hoc nomē de^o. Scdus
erit de q̄sito pncipali. Circa p̄mū dico
q hoc nomē deus pōt habere diuersas de
scriptiōes. Una est q deus est aliqd uobi
lius et aliqd meli^o oī alio a se. Scdo q
deus est idē q nihil est melius prius vl^o pfe
ctius. Circa secundū dico q accipiēdo
deū fm p̄mā desc̄ptionē nō pōt demōstra
tiue pbari q tū vn^o est deus. Qui^o rō est.
qz nō pōt sciri euidēter q de^o est. ergo non
pōt euidēter pbari q tū vn^o est de^o. sic ac/
cipiēdo deū. sc̄q̄ntia plana est. Antecedēs
pbat. q̄a hec p̄pō. deus est. nō est p se nota.
qz multi dubitāt de ea. nec pōt pbari ex p
se nos. q̄m oī rōnetali accipiet aliqd du
biū vel creditū. nec etiā nota est p expienti
am vt māifestū est. Scdo dico q si pos
sit euidēt pbari sic accipiēdo deū. q de^o ē
tūc vnitas dei euidēter possz pbari. Qui^o
rō est. qz si essent duo dī. s. a. z b. p illam de
sc̄ptionē a esset pfectior oī alio a se. et sic a
esset pfectior b. z sic b impfectior a. Etiam
b esset pfectior a. qz est de^o p posituz. Et p
p̄ns esset pfectior z impfectior. a z a q̄ b
qd est manifesta p̄radictio. ergo si posset
euidēt pbari q de^o est. sic accipiēdo deū.
posset euidēter pbari vnitas dei. Tertō
dico q vnitas dī nō pōt euidēter pbari ac
cipiēdo deū secūdo mō. Et cū hec negati
ua vnitas dei nō pōt pbari euidēter sic ac
cepta. qz nō pōt demōstrari q vnitas dī n̄
pōt euidēter pbari. nisi soluēdo rōnes in

oppositū. sicut nō p̄t demōstratiue pbari q
astra sunt paria. Nec potest demōstrari tri
nitas psonaz. z tū ille negatiue nō p̄nt eui
dēter pbari. q nō potest demōstrari q
astra nō sint paria. nec q nō sit trinitas p/
sonarū. Sciendū tū est q pōt demōstra
ri deū esse accipiēdo deū secūdo mō prius
dico. qz alit esset p̄cessus in infinitū nisi ef
set aliqd in eutibz quo nihil esset prius z p
fectius. sed ex h nō sequit q possit demon
strari q tū vnū est tale. sed hoc fide tū te/
nemus. Unde ad rōnes Scoti in p̄tra
riū respōdeo. Dico ergo ad p̄mā q ipsa
p̄cedit ex vna p̄pōne credita. scz q intellect^o
diuinus est infinitus. q tū est eque dubia
sicut qō pncipalis. Nec pōt demōstratiue
pbari. sed tū est credita. Scdo dico q
supposito q posset demōstrari infinitas in
tellect^o diuini. nō pōt tū demōstrari q ille
intellectus ipsi^o a p̄gnoscat b p̄fectissime.
sed hoc est tū creditum. Tertio dico q
adhuc h supposito rō nō p̄cedit. qū cū q̄ri
tur. An a p̄gnoscat b. p̄ essentiā b. an uon.
Dico q est distinguēda. ex eo q ly p pōt di
cere circūstantiā cause efficiēt p̄gnitiōez.
vel scdo. s. obiecti p̄gniti p̄ talē p̄gnitiōē.
vel tertio licz ip̄p̄e p̄t dicere circūstantiā
noticie absolute affirmatiue simplicis z p
p̄rie ipsius essentie diuine. vel noticie eq̄/
ualētis noticie simplicis z p̄rie ipsius essen
tie. Si p̄mo modo. sic dico. q a nō intelli
git b p̄ essentiā b. qz b non causat effectiue
p̄gnitiōez. Si secūdo modo intelligat. sic
cōcedendo q a intelligit b p̄ essentiā b. q̄a
b est obiectū p̄gnitiōis ipsi^o a. sic etiā de^o i/
tellerit creaturā p̄ essentiā creature. Si
tertio mō intelligit. licet qū nos nō p̄gno
scimus p̄ statu isto deū. scz p̄gnitiōne ab/
soluta q̄ distinguūt p̄tra p̄notatiuā. i. p̄gniti
ōne affirmatiua q̄ distinguūt p̄ negatiuā
cognitiōe simplici distincta p̄tra p̄positā.
p̄gnitiōne p̄pria distinguēdo p̄ cognitiōez
cōmunē. qz cum istis additionibz non co
gnoscamus deuz p̄ statu isto. Tū sic dico.
q a cognoscit b. p̄ essentiā a. qz a est cogni
tiō absoluta ipsi^o b affirmatiua simplex p̄
p̄ria. vl^o equiualeat noticie simplici z p̄p̄rie.
Nam sicut in nobis p̄gnoscedo albedinē
z nigredinē p̄ vnū actū possumus eq̄ for
mare p̄plexa sufficiēter z iudicare inter al
bedinē z nigredinē. sicut si cognoscerem^o

albedinē z nigredinē per duos actus. z tñ
 ista vnica cognitio nec est ppria cognitō al
 bedinis nec nigredinis. sed est cōis vtriq;
 tamē ppria est p equalentiā. qz tñ valet ad
 iudicandū inter ista. sicut si esset ppria co
 gnitio vtriūsq;. Ita a p suam vnicā cogni
 tionē simplicē pōt eque sufficiens iudica
 re inter b z a. sicut si a haberet vnā ppriam
 qua pgnosceret a. z aliā qua pgnosceret b
 z tñ cognitio a neutri est ppria. sed est cōis
 cā sibi qz b. tñ vtriq; ppria per equalentiā.
 qz tñ valet ad iudicandū obiecta. sic si i a
 essent due pgnitiones pprie a z b. Sed
 ad pbationē cū dicit qz si a intelligit b p ef
 sentia b. tūc actus a esset naturalr posteri
 or b. Dico qz verū est si p diceret circūstan
 tiā cause efficientis. quia tūc essentia b ef
 ficeret pgnitionē ipsius a. z effectus est po
 sterior suo efficiente. Si pō ly p dicit cir
 cūstantiā obiecti vlt noticie pprie. sic nō cō
 cludit. Ad secundū p illa via dico. qz a
 liqđ esse obiectū adequatū duplr potest i
 telligi. Uno mō fm pfectioez. s. qz obiectū
 sic eā pfectū sicut actus. Alio modo fm p
 dicationē ita qz sit eque pdicabile de omī
 obiecto apprchēbili a tali potētia. Di
 co qz pmo modo nō est incōueniēs eūdez
 actū habere duo obiecta adequata posita
 y potest. qz p trariū nō pōt dmonstrari. Et
 isto mō essentia a est obiectū adequatū sue
 pgnitionis. z b similē. Scđo mō est ipos
 sibile qz eiusdē act⁹ sunt duo obiecta ade
 quata. z sic dico qz nec a nec b est obiectus
 adequatū. Et qñ pbat maior. qz tūc actus
 qetaret p a qz circūscpto mlto min⁹ qeta
 ret. Dico qz nō potest dmonstrari qz circū
 scripto b qetaret a in essentia sua. z si pos
 set. esset cōcedendū qz a haberet duo suffi
 cienter qetarina. Ad aliō de secūda via
 dico. qz nō potest dmonstrari qz a diligit b
 qz multi phi posuerūt qz deus non intelli
 git nec vult extra se. Sz tñ h posito qz a di
 ligeret b. nō pōt dmonstrari qz a plus vlt mi
 nus vlt equaliter diligit b sicut seipm. Et
 qñ pbat qz a diligit infinite b. qz vterq; est
 deus infinite. Dico qz nō pōt dmonstrari
 qz vterq; intēsiue sit infinitus. qz hoc ē so
 lumō creditū. Et p cōsequēs nō pōt dmon
 strari qz b sit infinite diligenduz. Nec pōt
 dmonstrari qz a plus diligit se qz b. Et qñ
 dicit qz qlibet diligit plus naturalr suum

esse qz alteri. Dico qz qñis hoc sit vez de
 voluntate diligēte naturalr se. z alia dili
 gente libere. tñ nō potest dmonstrari qz sic
 verū de volūtate diligēte naturalr oē di
 ligibile. nūc a naturalr diligit se z oē aliō
 Nec potest dmonstrari qz libere cōtingē
 ter diligit aliud. Dato insup qz libere z cō
 tingēter diligeret b. adhuc volūtas libera
 nō cōformat voluntati naturali. Aliē enī
 voluntas mea diligeret deū infinite. Tñ
 volūtas libera pformat rōni recte z natu
 rali. nō autē semp volūtati naturali. Ad
 secundū p illa via dico. qz nō potest dmon
 strari qz a fruaf b. nec qz eo vraf. qz nō pōt
 dmonstrari qz a diligit aliquod aliud a se
 Un posito qz sic pōt dici qz a fruif b. z con
 cedo tūc qz a est beat⁹ i duob; obiectis. qz
 vnū non depēdet ab alio. z vtrūq; est suffi
 ciēs beatificatiuuz. cū a tūc fruif duobus
 obiectis vnico actu z non duobus. Et
 ad pbationē potest dici. qz b dstructo a es
 set sufficiēter beatus in se. Nec pōt dmon
 strari qz a nō posset habere talia duo obie
 cta beatificaria. Ad vltimū ibidē dico.
 qz non pōt dmonstrari qz a non qetaret in se
 nec in b. Ad argumēta de tertia via cō
 cedo illā totā deductionē. z cōclusionē. scz
 qz volūtas potest plus ordinate amare a z
 b. qz vnū soluz. z plus qetari in a z b. qz in
 vno solū Et dico vltra qz nō potest dmon
 strari qz volūtas creata quietet in vno isto
 rū. qz nō pōt dmonstrari qz sit infinitū in
 tensiue. Ad aliud de quarta via dico qz
 cā totalis duplr describit. Uno mō dz cā
 totalis illud qz posito oī alio circūscpto pōt
 effectus sufficiēter pducī. z illo mō cā tota
 lis dz sufficiens. Alio modo dz cā totalis
 illud qđ potest aliquē effectū sufficientē p
 ducere z sine eo nō potest pducī talis effe
 ctus. z sic cā totalis z pscisa sunt idem.
 Primo mō loquēdo dico qz idem effect⁹
 numero pōt simul habere duas causas to
 tales. sicut idem calor numero pōt pducī
 a sole z ab igne z a duob; ignibus Et con
 cedo qz a z b possunt esse cause totales vni
 us effectus. Scđo modo cōtradictio ē qz
 vnic⁹ effect⁹ habeat duas causas totales.
 Nec potest dmonstrari qz a vel b sit cau
 sa totalis alicui illo modo loquendo.
 Ad pbationem dico qz effectus habēs
 distinctas duas causas totales pmo mō

nō dependet essentialiter ab altera. qz posset sufficienter pducī p illo nō existente.

Ad secunduz p illa via de duobz finibz totalibus z primis dico sicut de causa totali efficiente scz qz eiusdem effectus pnt esse duo fines quoz vterqz esset causa sufficientis finalis illius effectus. sicut aliquis vadens ad tabernā ppter cibū z potū sufficienter ppter vtrūqz diuisim. quia si nollet bibere adhuc iret ad comedendū. z si nollet comedere adhuc iret ad bibendū. Sz qz habeat duas causas totales quaz vtraqz fuit finis pscius scdo mō predicto ē impossibile. Ad aliud de duobz excedentibus dico. qz non est incōueniēs aliqd pmo excedi a duobus pmo excedentibz. sic vnus lapis pmo excederet a duobz hominibus. nec prius excedit vnus homo lapidē qz alius. Ad aliud de quinta via dico. qz non potest dmonstrari qz vterqz vel alter excedat in infinitū intensiue. z ideo nō pnt demonstrari qz in infinitū excederet. qz nō possit pbari qz maior pfectio esset in ill' duobus simul qz in vno p se. Nō tñ sequit' qz in infinitū pōt excedi. qz neuter eorū est finitus. saltē nō potest demonstrari. Ad aliud de sexta via dico qz illud non potest demonstrari qz spēs plurificabilis nō determinet se ad certū numerū indiuiduorū. qz nō potest dmonstrari qn aliq' astra sint eiusdem speciei. z tñ fm phos determinat sibi certū numerū indiuiduorū sub qualibet specie. Ita qz p nullā potētiā pnt plura fieri sub illa spē. Et hoc etiaz dicūt theologi aliq'. sicut materia in aliq' toto ē plurificabilis in ptes eiusdē speciei. z ista mat'ia determinat sibi certū nūerū ptiū eiusdem qntitatis. Sil' sol est eiusdez spēi cū suis medietatibz. z tñ determinat sibi certū numerū medietatū eiusdē qntitatis. Ita pōt dici in pposito qz natura diuina determinat sibi dualitatē deorū. ita qz maior est falsa

Ad secundū p illa via dico qz duo necesse esse si essent nō pueniūt in aliq'. nec distinguunt' in aliquo. sed se ipsis pueniūt in necesse esse. hoc est pcept' necesse esse vniuocē pdicare de illis. z se ipsis distinguunt'. qz responsionē in pmo. disti. ij. q. d. vnitate dei. Ad vltimū scz de septima via dico qz nō potest demonstrari qz deus sit omni potēs. sed sola fide tenetur. posito etiaz qz

sic. pōt dici qz volūtas vn' est natural' cōformis alteri et pcoris. qz natural' q'cquid vnus vult alius vult necessario. Et iō si vult aliqd esse. b nō potest nolle illud esse. v' velle illud nō esse. qz nō potest demonstrari qz vult illud libere z ptingent' z indifferent'. Et ideo nō sequit' qz a possit facere b nulli potētē. Ad principale patz ex dictis.

Questio secunda Tres essentia di

v uina z relatiō distinguūt ex natura rei Et videt' qz sic. qz ptra dicatoria de eodē nō verificant'. sed essentia est tres psonae. Paternitas nō est tres psonae. qz illa distiguūt ex natura rei. In oppositū. Essentia est relatiō. qz nō distiguūt ex natura rei. Pro dictis qz runda pōt dici qz distiguūt ex natura rei pōt accipi dupliciter. Proprie. z tūc illa qz distiguūt ex natura rei sunt plura. quozū vnum nō est realiter z essentialit' alterū. Ut pōt accipi impropriē. qz. s. est aliqua res absoluta. qz est plures res relatiue. z est aliqua res qz est illa absoluta. ita qz tñ ipsa non est plures res relatiue. Primo mō capiēdo distiguūt ex natura rei. essentia diuina z ipsa relatiō nō distiguūt ex natura rei. qz essentia est realiter relatiō. Scdo mō distiguūt ex natura rei. qz essentia est tres psonae z paternitas nō est tres psonae. Nec aliā distinctionē vel non idētitatē parua v' magnam ibi pono pter p'dicta. Ad p'mū in p'trariū nego p'iaz. Aliqd em' vere p'dicat' de essentia qd nō p'dicat' de paternitate. qz paternitas z essentia distiguūt. qz antecedens est verū terminis supponibilibz psonaliter z significatiue. et p'iaz falsum terminis significatiue accept'. qz manifestū est qz aliqd vere p'dicat' de illo termino essentia vt stat psonaliter. qd non p'dicat' de paternitate vt stat psonaliter. z tñ paternitas z essentia vt stant psonaliter nō distiguūt. qz in re que denotat nō est aliq' alia distinctione qz dicta est Sz bñ sequit' qz essentia supponit p aliq' re que est plures psonae Et paternitas supponit p aliqua re qz non est plures psonae. Tñ si essentia z paternitas supponūt simplr aut materialr in psequente tunc psequens est verū sicut antecedens.

Quotlibet

qz isti conceptus, paternitas, essentia, distin-
guunt realiter. Ad aliud dico qz subie-
cta in illis pōibz quas format beat⁹, essen-
tia est tres psonae, paternitas non est tres p-
sone, accipiēdo significare generalissime si-
gnificant idem, qā sic accipiēdo nihil fecit
essentia qn sit idē realiter cum ista re que ē
paternitas nec eōuerso. S; tūc uō valet
pōia sic significant oīno idem, ergo ille pō-
nes p̄tradiciūt. Iqz vltra requirit qz suppo-
nant p eodē oīno. Hūc accipiēdo stricte si-
gnificare, p supponere, sic nō significāt idē
qz sic nō supponit p eodē, qz essentia suppo-
nit p re q̄ est paternitas, z due alie res relati-
ue. Paternitas aut supponit p re q̄ licet sit
essentia nō tñ est alie due res relatiue.

Si vō dicat qz subiecta illaz duaz, ppo-
sitionū supponant p essentia z paternitate
z essentia z paternitas sunt idē, q̄ supponūt
p eodem. Item si nō supponūt p eodez,
tūc supponūt p diuersis. Item aut sup-
ponūt p aliquo v̄l aliquibz aut p nullo

Ad p̄mum dico qz pōia nō valet, sic nec
illa, filius supponit p essentia, z essentia est
paternitas, q̄ filius supponit p paternitate
sed est fallacia accidētis v̄trobz, ppter nō
identitatē medij. Ad secūdū dico qz cō-
sequētia nō valet, qz antecedēs est verū et
psequēs falsum. Prīmū patet, qz si suppo-
nant p eodē, tunc aut p essentia, aut p pat-
nitate, uō p essentia, qz tunc esset hec vera,
paternitas est tres psonae, sic hec ē vera es-
sentia est tres psonae, qd̄ falsum est. Si aut
supponāt p paternitate, tunc sicut paterni-
tas nō est filius nec spūs sanct⁹, ita essentia
nō est fili⁹ nec spūs sanctus. Secūdū p̄z,
qz essentia z paternitas nō sunt aliq̄ diuer-
sa, idō pcedo qz nec supponūt p eodē nec p
diuersis. Ad terciū pcedo qz nō suppo-
nant p aliquibz, qz ista nō sunt plura essen-
tia z paternitas, nec etiā p aliq̄, ppter cāz di-
ctam, z de virtute sermonis, p nullo suppo-
nant, sed vn⁹ t̄min⁹ supponit p vna er puta
p essentia, qd̄ nō tñ est illud p quo suppo-
nit aliud, sed ē aliq̄ res q̄ nō est illa res re-
latiua, puta nō tñ ista res absoluta est pa-
ternitas, s; filiatioz spiratio passiuā. Ali⁹ ter-
min⁹ puta p̄nitas supponit p re, q̄ lz sit es-
sentia, nō tñ est filiatio v̄l spiratio passiuā.

Ad aliud dico qz extrema p̄tradictōis
verificant de distinct⁹ terminis q̄ sunt pa-

ternitas z essentia, qz si pono qz res sit ino-
lectū v̄l p̄dicatū in p̄pōne. Ideo dico qz ex-
trema p̄dictionis nō verificant de eodem
termino supponēte p eodem nec de diuer-
sis terminis supponibilibz oīno p eodem,
nec in casu verificant extrema p diuersis,
sed extrema p̄tradictōis bñ possunt veri-
ficari de diuersis qz vnuz supponit p re q̄
est plures res relatiue. Ali⁹ supponit p re
q̄ non est plures res relatiue, et hoc nūq̄
repi⁹ nisi in p̄posito. Ad aliud dico qz ex
diuersitate illoz duozū modozū dicēdi
p se, pcludit solū distinctio conceptuum
sine distinctioe in secundo modo dicēdi
p se, dū modo vnus conceptus supponit p re
q̄ est plures res relatiue. Et ali⁹ cōceptus
supponit p re que nō est plures res relati-
ue, sic in istis terminis paternitas z essen-
tia. Ad aliud dico qz palogismi tā affir-
matiui q̄ negatiui solunt p fallaciā acci-
dentis, ppter hoc qz in oibz illis accipi⁹ ali-
quis termin⁹ supponēs p vna re absoluta
q̄ est plures res relatiue. Ad p̄mum ca-
rholice dico qz nō arguo illā non identitatē
p separationem relationis z essentie, sed ar-
guo p distinctionē realē psonaz, z sic intel-
ligendo dico qz si p̄scise argueret ista non
identitas p distinctionē realem, deberet
argui distinctio realis inter essentiam z re-
lationē sicut inter psonas. Sed qz ista nō
identitas arguit p distinctionē realem p-
sonaz vna cū identitate reali psonaz cum
essentia diuina, ideo nō sequit qz sit distin-
ctio realis inter essentiam z relationē. Et
tūc dico qz nō est ibi aliqua p̄batio per ali-
quod medium euident⁹, sed solum ē illa-
tio ab explicito ad implicitū qz aliud non
intelligēdo p illam distinctionē formales

Pro hoc dico ad ali⁹ qz nō arguit ma-
ior distinctio ex separōne, sed bñ argueret
distinctio maior per distinctionem reales
psonarum, z ex non identitate psonarū rea-
li cum essentia q̄ ex vno per se. Sed in p-
posito licet ponam distinctiōem realem
psonarū, tamen pono identitatē earundē
cū essentia diuina. Jō non pcludit. Ad
aliud dico qz pcluderet si p̄scise arguere-
tur illa non identitas inter essentiam z re-
lationem ex uō identitate reali personarū
sed sic non arguitur, sed ex distinctione re-
ali psonarum cum identitate earundē cū

essentia diuina. Ad aliud patet per idem
 Ad aliud dico q̄ vito ponere distinctio-
 nem realem inter essentiam et relationē p-
 pter fidem katolicā et ppter cōpositōnez
 p̄sone que cōponeret ex illis duabus rebz
 Sed illo mō nō pponitur essentia ex illis
 tribus psonis. Ad illas tres replicas q̄
 tangunt repugnantia et p̄tradictionē Di-
 co q̄ in re nulla est p̄tradictio. nec est aliq̄
 repugnantia realis inter nō esse deitatez et
 esse deitatē. Quia nō esse deitatē n̄ impor-
 tat aliquā rē que repugnat. sed repugnan-
 tia est inter conceptus stantes p rebz et ra-
 tione rei. non q̄ aliqua res significata per
 nō esse deitatem repugnet deitati. sed qz il-
 le p̄ceptus nō esse deitatez nō p̄dicatur de
 deitate. Exemplū. inter ens et nō ens n̄ est
 repugnantia realis. quia nulla res per nō
 ens significat que repugnat enti. sed solū
 est repugnantia inter cōceptus nō ratōne
 rei q̄ repugnat entitati. sed ppter hoc. qz ta-
 lis cōceptus negatiuus nō predicat de en-
 te. ppter p̄tradictiōem. qua sequit̄. scz q̄ res
 sit et non sit. Et si queras vtrum nō esse
 deitatē eque primo repugnet p̄ceptui vtri-
 usqz scz deitatis et paternitatis. Dico q̄ non
 Nam p̄ceptui deitatis repugnat primo. cō-
 ceptui aut̄ paternitatis nō repugnat p̄mo
 Hoc patet. q̄ illud dicit̄ alicui cōuenire
 primo quod cōuenit sibi. p̄ quolibet cōtē-
 to sub isto de quo p̄dicat̄. et nulli p̄petit̄
 quo nō predicatur. vt patz de risibili et ho-
 mine. Sed nō esse deitatem repugnat cui
 liber de quo predicat̄ deitas. patz inducti-
 ue. et nō repugnat alicui de quo nō predi-
 catur deitas sine cōceptus deitatis. Non
 esse aut̄ deitatē repugnat oī illi de quo cō-
 ceptus paternitatis p̄dicatur. tamē cū hoc
 repugnat alicui de quo nō predicat̄ cōce-
 ptus paternitatis. quia nō esse deitatez re-
 pugnat filio de quo nō predicat̄ paternitas
 q̄ nō repugnat vtriqz eque primo Et si
 dicas q̄ ex hoc sequit̄ non esse deitatē aliq̄
 p̄mitate et aliq̄ modo est cōpossibile pater-
 nitati. quō non est cōpossibile deitati. ex q̄
 nō repugnet eis eque primo Respōdeo
 et dico. q̄ nō valet. nō em̄ sequitur. nō esse
 sensibile nō repugnat eque primo conce-
 ptui aīalis et hominis. ergo aliquo mō est
 cōpossibile homini q̄ modo nō ē compos-
 sibile aīali. qz talis negatiua nō infert af-

firmitatē. quia licet vnū p̄radictoriorū
 recipiat magis et minus. nō tamē sibi aliis
 est p̄possibile. quia aliquid est magis ine-
 quale vni q̄ alteri et demonstratis duobus.
 et tamē nō est magis equale vni q̄ alteri.

Eodē modo respōdēdū est ad argumē-
 ta tangētia repugnantiaz. Si p̄o dicat̄ q̄
 essentia et paternitas distinguunt̄ formali-
 ter. Respondeo et dico q̄ distinctio forma-
 lis accipit̄ dupliciter. Uno modo. p̄prie p̄
 illis quorū vnū nō est aliud. et sic nō di-
 stinguunt̄ formaliter. Alio modo q̄ vnū
 terminus supponit̄ p re que est tres res re-
 latiuē. Et aliū supponit̄ p re que nō est tres
 res relatiuē. et sic distinguuntur formaliter
 qz nihil aliud intelligo p̄ distinctiōnē for-
 malē in p̄posito. Ad aliud dico q̄ essen-
 tia nō est cōicabilis filio. sicut forma mate-
 ric cōicatur. sed est cōicabilis. hoc est. esse
 tia est tres p̄sone. paternitas nō est tres p̄so-
 ne nec due. sicut etiā spiratio actiua est cōi-
 cabilis filio et nō spiritus in sancto. hoc est fi-
 lius et nō spūs sanctus spirat. Aliā p̄o cōi-
 tatem nō video nisi istam p̄dicat̄. nec cre-
 do ibi aliquam aliam fore.

Questio tertia

Trū paternitas

v distinguat̄ a patre. Et videt̄
 p̄mo q̄ sic. Quia paternitas est
 in patre. pater non est in patre. ḡ rē. In
 oppositum. paternitas est pater. ḡ rē. Sci-
 endū est hic primo q̄ questio nō est de no-
 minibz. qz de talibz est certū q̄ nō sunt idē
 sed est de re. Et sic intellecta qōne dico q̄
 paternitas nō distiguat̄ a patre. Rō est. qz
 oīs distinctio vel est formalis vel realis vel
 ratiois. Primo mō nō distinguunt̄. nec se-
 cundo. certuz est. qz omnis res que est pater
 est paternitas et ecōuerso. ergo nō distiguat̄
 formaliter. qz hec vocat̄ distinctio forma-
 lis. q̄ aliqua res est vnū distinctiorū for-
 maliter. et nō aliud. sicut filius est essentia
 et nō est pater. ideo essentia et pater distin-
 guunt̄ formalit̄. Nec etiā distinguunt̄ ter-
 tio modo. Tū qz ista distinctio solū est no-
 minū. quia rōnes et diffinitiones sunt no-
 minū tm̄. Tū quia quelibet ratio que cō-
 uenit vni nomini puenit alteri. ergo res si-
 gnificata p nomina non distiguat̄ per ta-
 les rationes. Pro solutione rationum

notandū. q̄ oīs pp̄o cōposita ex istis terminis. paternitas. pater. in qua ponit s̄bum qd̄ est nota distinctiōis falsa est de virtute sermonis. licz vera sit s̄m intentionē loq̄n tū. ideo talis est exponēda. huiusmodi autē verba sunt note distinctiōis. habere. constituere. esse in. z h̄mōi. Ad p̄mū in contrariū dico. q̄ pp̄rie loquēdo generatio actiua nō plus est in patre q̄ in filio. imo pl̄ est in filio q̄ in patre. qz est in filio p̄ circū incessionē. z sic nō est in patre. Et q̄n dicit q̄ p̄ generationē actiua distinguit pater a filio. dico q̄ ly p̄ potest dicere circūstantiā p̄ncipiū distinctiōis alicuius p̄stituti ex tali p̄ncipio z ex alio. quō hō p̄ponit ex anima z corpe. et sic nō distinguit pater a filio p̄ generationē actiua. quia pp̄rie loquēdo nō constituit ex essentia et generatione actiua. Alio mō pōt dicere ly p̄ circūstantiā distincti suppositi diuini. et sic est vera. quia pater est generatio actiua siue paternitas. que nō est filius et que distinguitur a filio. Ad aliud dico q̄ de virtute sermonis nō debet cōcedi q̄ paternitas p̄stituat patrē. qz int̄ paternitatē z patrē nulla est distinctio. Inter p̄stitutiōes v̄o z cōstitutū est aliqua distinctio. S̄z talis pp̄o debet glosari sic. paternitas est pater z nō est alia p̄sona a patre nec ecōuerso. Ad aliud dico q̄ eodē mō oīno distinguit a filio pater. et. s̄. s̄. p̄sonaliter. quia se toto distinguit p̄sonaliter ab vtroq̄. z nō p̄ partē sui. Et q̄n dicit q̄ p̄ spirationē actiuam distingat a sp̄u sancto z nō a filio. dico sicut p̄us. si ly p̄ dicat circūstantiā p̄sonē distincte vera est. z tūc est ille intellectus. pater est spiratio actiua q̄ spiratio nō est sp̄u sancto. sed filius. Ad aliud de pp̄rietate dico. q̄ in p̄sonis est pp̄rietas. sed nulla p̄sona est plures p̄sonē. sed quelibet est pp̄ria. z sic vna q̄ nō plures. Ad August. dico q̄ nō eo deus est sapiētia q̄ pater. quia deus z sapiētia est plures p̄sonē. paternitas nō est plures p̄sonē. z ideo nō oīs deus est pater. q̄ s̄ filius est deus z nō pater. sed oīs pater ē deus. Ad aliud dico. vna p̄sona nō est absoluta. quia vna p̄sona nō est quelibet p̄sona. sicut essentia d̄r absoluta. qz ē quelibet p̄sona. Ad aliud dico q̄ paternitas nō est in patre. imo est in filio p̄ circū incessionē z nullo modo de vi sermonis est in pa-

tre. sed ideo dicitur primo p̄sona pater z nō secunda. quia prima p̄sona est paternitas z nō secunda. Ad aliud dico q̄ sc̄z p̄ductio actiua z passiuā nec sunt in eadem p̄sona. nec in diuersis. Sed p̄ductio actiua est p̄sona p̄ducēs z nō p̄ducta. P̄ductio passiuā est p̄sona realiter p̄ducta z nō p̄ducēs. Et ideo nō pōt idē p̄ducere se sed aliūz.

Ad aliud q̄n dicitur q̄ aliquid cōuenit vni z repugnat alteri. nego istā. et patet in stantia de albedine et nigredine. z tū nihil est in albedine qd̄ nō est in nigredine. Et ideo dico q̄ aliqd̄ sit vni qd̄ nō sit reliquū z ideo qz ingentū repugnat filio et p̄uēit patri. ideo pater est paternitas z filius nō.

Ad aliud q̄n dicitur q̄ tūc p̄sonē se totis cōuenirent z distinguerent. Dico q̄ p̄sonas distingui se totis pōt accipi dupl̄r. Uno modo q̄ distinguit qd̄libet qd̄ est ille p̄sonē. sic nego. quia sic nō distinguit se totis. quia essentia diuina est quelibet p̄sona. et tū nō distinguit. Alio modo d̄r distingui. qz distinguit p̄ se z nō p̄ partes. z sic p̄sonē se totis cōueniunt essentialiter z distinguitur p̄sonaliter. z nō p̄ aliquas p̄tes vel q̄s p̄tes. Consil̄es expositiōes require ab Augustino. ij. d̄ trini. in p̄ncipio. vbi exponit istā auctoritatē. pater dedit filio vitā habere in semetipso. id est pater genuit filium qui est vita eterna. Et sic exponit p̄similes pp̄ones. j. de trini. ca. xii.

Questio quarta

Trū angelus sit

in loco p̄ suam substantiā. Et videt p̄mo q̄ sic. quia p̄ suam essentia est hic z nō alibi. ergo. zc. In oppositū est articulus condēnatus parisius. In ista questione erūt tres articuli. Primo videndū est quid sit locus. Secundo. quid est in loco. Tertio ad que sitū p̄ncipale. Circa primū dico q̄ locus est vltimū corporis p̄tinentis. hoc est vltima p̄s corporis p̄tinentis. non q̄ sit aliq̄ pars vltima s̄m se totam distincta ab alijs. Sed voco vltimā. omnē partem que extēditur ad locatū. z tangit locatū p̄tentiū in loco. Et sic loquendo vltima pars habet multas p̄tes que non tangunt locatū.

Si dicas accipio partē vltimā que dicitur primo loc⁹. ista pars nō habet aliq̄s

partes tangentes locatū z aliq̄s nō tangētes. quia aliter ps illius esset primo locus z non illa pars. Dico distinguēdo de vltima parte. Quia vno mō dicit vltima ps oīs que se extendit ad locatū z tangit imediate corpus cōtētū in loco. z sic infinite pres vltime sunt locus. z tangūt locatum fm rectū q̄ medietas pris tangētis fm rectū sic est vltima. z medietas illius medietatis est vltima. z sic in infinitū. Alio mō dicit pars vltima tangēs locatū. ista. que est posterior omni alia parte tangēte locatum. et sic nulla ps ē vltima. Si em̄ talis esset aliqua. ad huc illa esset diuisibilis. et p̄sequens pars illius posterior tangeret q̄ tota ista pars. Eodem modo distinguitur de prima pte tangente. quia prima pars pōt dici vno modo oīs pars imediata tangēs locatum. et sic sunt infinite pres prime que sunt locus fm lineam rectam. Etia quia medietas alicuius pris demōstrate sic tangit primo. z medietas illi medietatis. z sic in infinitū. Alio modo dicit pars p̄ma illa que tangit sic q̄ ē prior omni alia tangēte. et sic nulla tangit. nec aliqua ē primo locus. quia quacūq̄ demōstrata illa ē diuisibilis in duas medietates. et p̄ consequēs vna medietas posterior tangit q̄ alia. Un̄ accipio primā partem vel primū locatū p̄ illo cuius qlibet pars tangit vel quelibet pars ē locus. z sic nulla ē primo locus. quia demōstrata aliqua illa diuiditur in duas medietates. z sic vna medietatū tangit. alia non. z per cōsequēs tota ista pars non ē primo locus. z sic intelligo diffinitionē p̄cedentē. Circa secundum articulū dico q̄ esse i loco accipit dupliciter. scz. circumscrip̄tue et diffinitive. Circūscriptiue esse in loco ē aliquid esse i loco cuius pars est in pte loci. z totum in toto loco. Diffinitive autē esse in loco ē q̄ totum ē in toto loco z non extra. z totum ē in qualibet pte illius loci. quō corpus xp̄i ē in loco diffinitive in eucharistia. quia totum eius corpus coassistit toti loco speciei p̄secrate. z totum coassistit cuilibet parti loci. Circa tertū articulū dico q̄ angelus non ē per suam subam in loco p̄mo modo. quia non habet ptes. z p̄ consequēs nō describit loco. Secūdo dico q̄ angelus est secundo modo in loco per suam

substantiā. quia tota sua suba ē in toto loco z tota ē in qualibz parte loci. non tamē sic q̄ substantia angeli sit p̄sens loco sicut deus ē p̄sens loco. Sed quia angelus ambitur et p̄tinet a loco. sic q̄ ē in loco illo et non extra locum in quo existit. z hoc ideo quia p̄sens ē corpori locato toti. z cuilibet eius parti tam p̄ti in p̄fundo q̄ in superficie. Sed licet angelus sit aliquo mō p̄sens corpori p̄tinenti et partibz ei. nō tamē sic est in omni parte cuiuscūq̄ partē illius corporis continentis. si diuidat illud corpus. alteri medietati non erit p̄sens. Et ideo sicut corpus locatum est in loco. ita angelus sibi z omnibus p̄tibus suis p̄sens ē in loco. licet tamē corpus sit circūscriptiue. angelus t̄m diffinitive. Sed hic sunt aliqua dubia. Primū vtrū angelus possit esse in loco indiuisibili sic angelus ē indiuisibilis. vel in loco diuisibili Et si sic. tūc accipiat locus ad equat. Si ille locus est diuisibilis. tūc prius coassistit parti q̄ toti Et tūc de illa parte quero vtrū sit indiuisibilis vl̄ diuisibilis. z sic erit p̄cessus in infinitū. vl̄ stabit ad locum indiuisibile. Secūdū dubium ē. quāto loco pōt coassistere fm magnitudinē z p̄nitatem. Tertium dubiū. vtrū plures angeli possint esse naturaliter in eodem loco. Quartū. vtrū angelus possit se trāsferrē p̄ locum alterius angeli tanq̄ p̄ mediū ipso existente in eodem loco. Ad p̄mum istorū dico q̄ angelus ē in loco diuisibili z non indiuisibili. quia nullus talis est. sed si talis esset p̄ positionē. dico q̄ angelus posset sibi coassistere. Et q̄n dicitur tunc prius coassistit parti q̄ toti. nego cōsequētiā. quia eque p̄mo est in toto z in qlibet eius parte. sicut sol ad equate illuminat mediū. z forte aliud mediū vel maius posset illuminare. z tamē nō prius illuminat vnam ptem mediū q̄ alia. sed eque primo illuminat totū. Et eodē mō est d̄ cāde la que eā primo illuminat totū mediū sibi ad equatū z quālibet eius ptem. z sic est in p̄posito. z sic non est p̄cessus in infinitū. Ad secundū dico q̄ est dare maximum locū in quo potest esse. qz ipse est finite nature z limitate. Sed quātus sit iste pōt dici rationabiliter q̄ tantū locum potest habere quantū corpus potest informare si

angelus ex nra sua nō p̄t ē in loco diffinitive.

esset forma corporis. et maiores. quia maior
 corpori potest coassistere quam possit in forma
 re. sed quantum sit iste nescio. Similiter di-
 co quod non est dare minimum locum angeli in quo
 potest esse. quod quocumque loco demonstrato ille est
 diuisibilis. et per consequens in illo loco potest an-
 gelus esse et in parte eius. et sic in infinitum.

Ad tertium dico quod sic. quia plura corpo-
 ra possunt esse in eodem loco per potentias
 diuinam. et etiam naturaliter corpora illa que sunt
 nata esse partes essentielles alicuius propo-
 siti. sicut materia et forma sunt naturaliter.
 In eodem loco adequate. Et per consequens
 multo magis duo angeli qui non sunt cir-
 cumscriptione in loco possunt esse in eodem lo-
 co. Et si queras Utrum unus angelus pos-
 sit esse in duobus locis Dico quod sic in locis con-
 tinuis. que sunt partes loci adequate ipsi angeli.
 non autem in locis discontinuis. et ratio potest
 esse. quia quantum ad hoc simili modo coas-
 sisteret loco sicut faceret si informaret ma-
 teriam. Nunc autem si informaret corpus non pos-
 set informare partes corporaliter discontinuas
 sicut nec anima intellectiua potest. ergo nec
 nunc potest Ad quartum dico quod sic. quia
 non est ibi resistentia. quod sicut prius patuit
 duo angeli possunt esse in eodem loco. et ea-
 dem ratione unus potest se transferre per locum
 alterius. Ad principale dico quod angelus
 non est circumscriptione in loco per substantiam.
 et si sic intelligitur articulus parientis sic est
 verus et non aliter. et sic etiam debet intelli-
 gi primus articulus.

Questio quinta

Utrum angelus pos-

sit moueri localiter Quid non. quia
 moueri est propria passio corporis
 ergo non competit non corpori. et per consequens
 angelus non est mobilis. In oppositum
 ysa. vi. volauit ad me unus de seraphim.

Hic erunt duo articuli Primo vide-
 bitur quid sit motus localis. Secundo dice-
 tur ad questionem. Circa primum dico quod mo-
 tus localis est coexistentia successiva alicuius
 continui existentis in diuersis locis sine quie-
 te media. hoc patet. quod si simul coassisteret
 diuersis locis non moueretur. Quod sit sine quie-
 te media. hoc patet. quia si aliquid primo
 sit in aliquo loco et post debeat. et postea sit
 in alio loco non moueretur continue. Quod autem sit

alicuius continue existentis in loco patet. quia
 si deus primo crearet corpus in loco et po-
 stea destrueret illud corpus. et iterum crea-
 ret idem corpus in alio loco. illud corpus
 coassisteret diuersis locis sine omni motu.

Sed est dubium An illa coexistentia sit
 aliqua alia res ab omnibus permanentibus. Re-
 spondeo et dico quod non. sicut de motu in li-
 bro philosophorum dictum est diffuse. et etiam alibi
 dicitur. ergo breuiter hic tracto. Circa se-
 cundum articulum dico quod ex dictis in illa ques-
 tione patet et in precedenti solutio huius ques-
 tionis. quod ex quo angelus continue existit et ma-
 nifestum est ex scriptura quod angelus potest co-
 assistere diuersis locis successive sine quie-
 te media. manifestum est quod angelus potest mo-
 ueri localiter. Sed contra ista sunt ali-
 qua dubia. Primum quod videtur quod motus lo-
 calis sit aliud a rebus permanentibus. quia hec
 propositio. hoc mobile mouetur ab illo mouente
 verificatur per rebus. et res permanentes non suffi-
 ciunt cum negationibus ad verificandum tale
 propositum. quod omnibus his positum potest
 mobile moueri hic a solo deo. et tunc illa pro-
 positio erit falsa. ergo requiritur aliquid aliud
 Et fundatur hec ratio super principio genera-
 li. quod propositum verificatur per rebus. si due res non
 sufficiunt nunc ad verificandum illam propositum
 nem. oportet ponere tertiam rem et sic ultra.
 Secunda ratio fundatur in hoc. quod passum cau-
 sat formam causalitate excludente creatorem
 Tertia fundatur in hoc quod in corruptioe for-
 me est aliquid quo posito forma corruptum

Secundum dubium est. quia videtur quod an-
 gelus non possit moueri. tunc quia secundum Ar-
 stotile. omne quod mouetur partem est in termino
 a quo et partem est in termino ad quem. angelus au-
 tem non habet partem. ergo. Tum quod sic prius
 transiret spacium equale quam maius. et ita spa-
 cium proponeret ex indiuisibilibus. cum ange-
 lus sit indiuisibilis. Tum quia tunc posset si-
 mul moueri et quiescere. quia totus ange-
 lus citius recedit ab una parte loci quam ab alia.
 Tum quia tunc posset transire de extremo
 in extremum non pertransendo medium Tum
 quia non mouetur a voluntate sua. quia tunc
 omnia sibi obedirent nec a potentia execu-
 triua. Ad primum istorum dico. quod principi-
 um in quo fundatur prima ratio est falsum.
 nisi intelligatur melius. quia ad veritatem vni-
 us propositum quodammodo sufficiunt due res

no tpe. Aliquādo ꝑo non sufficiunt due res. puta alio tēpore. Exemplū pono. scilz ꝑ deus creet vnū angelū sine omni motu ꝛ tēpore. illa ꝑpositio si esset scripta in libro iste angelus creat. tūc in principio qñ creatur sufficiūt ille tres res ad verificanduz ista ꝑpositionē. iste angelus creat a deo. deus angelus. liber sc̄ptus tali ꝑpōne. Et ꝑostea si eedē res ꝑesse existāt. nō sufficiēt ad verificandū ꝑpositionez nec ille nec q̄cūqz alie res. Si ꝑo dicis. eo ip̄o quo ꝑonis prius ꝛ ꝑosterioris ꝑonis tēpus v̄l instās aliud ꝛ aliud. ꝛ ita requirit tēpus ad verificandū ꝑpositionē istam. quo nō existente non est ꝑpositio vera. Contra sicut ꝑus pono ꝑ deus prius creet angeluz cum libro in quo scribat ꝑpositio sine mūdo. et ꝑostea creet munduz cū motu ꝛ tēpore. ꝑostea destruat mundū ꝛ motū ꝛ tēpus sicut prius. tūc ista ꝑpositio. iste angelus creatur a deo vera est ante mūdi creationem ꝛ ꝑost destructionē mūdi est falsa. et tūc tot res existunt ꝑost mūdi destructionē sic aū creationē fuerūt. ꝛ tamē tūc fuit vera. nūc autē falsa. Ex q̄ patet māifeste ꝑ q̄qz tres res sufficiunt ad verificandū ꝑpositionez. aliquādo non sufficiūt. Si autē ad hec dicis ꝑ requirit ad veritatem eius creatō ꝑassiva. hoc nō valet. quia istam ꝑotest deus ꝑseruare. ꝛ ita argumentū sicut prius. ꝛ ꝑrimo erit vera. quia ꝑmo verū fuit dicere. ꝑ modo est ꝛ ꝑriꝑ nō fuit. et ꝑostea erit falsa. quia ꝑost destructionē mūdi quā tūc nūqz creatio ꝑassio maneat modo angelus est ꝛ ꝑrius nō fuit est falsa. Ideo dico ꝑ si ista ꝑpositio habeat veritatē. habet veritatē quādo talis ꝑpositio nō est negatiua vel includens aliquā negatiuā tā ꝑ exponentē eiꝑ. cuiusmodi sunt tales. hō est animal. homo est albus. Ad ꝑositū dico ꝑ ad veritatē illiꝑ. hoc mobile mouetur ab illo mouente. sufficiūt mobilez mouens. ꝛ ad ꝑsentiā mouētis mobile continet in alio ꝛ in alio loco. sine miraculo dei. Et qñ non fit miraculū ista sufficiūt. quando ꝑo fit miraculū. nec ista nec quecūqz alia sufficiunt ad verificandū tales ꝑpositionem. Ad secundā nego maiorē in qua fundat ista ratio. Causa ꝑo quare nego eā ꝑostea patebit. Ad tertiū dico ꝑ ꝑsentiā agēis corꝛūpit. forma nisi im-

pediatur a deo. Ad primū ꝑ secūdo subio dico. ꝑ ꝑrius loquitur de mobili qđ circumscrip̄tue est in loco. Nam omne tale mobile ꝑrim est in termino a quo et in termino ad quem. ꝛ tale est omne mobile ꝑm Aristotilē. licet nō ꝑm fidem. Ad aliud dico ꝑ idem ꝑ mobile circūscriptuz loco ꝑrius transit ꝑ spacium equalē q̄ maius. Aliud autē mobile puta angelus non transit ꝑrius spacium sibi equalē sed spacium equalē loco in quo est ꝑriꝑ q̄ transeat spacium maius. Ad aliud cōcedo ꝑ ꝑotest simul moueri angelus in vno loco ꝛ quiescere in alio. ꝛ hoc verum est si angelus ꝑ indifferenter esse in loco maiori et minori quia tunc existens in loco minori ꝛ ꝑesctē ibi ꝑotest mouendo se localiter facere in loco maiori. non deserendo ꝑriorem. ꝛ ꝑ cōsequens quiescit in minori loco et mouet ad maiorem locum. Ad aliud. nego cōsequentiā. quia ꝑosito medio necesse est ꝑrius moueri in medium q̄ in extremum.

Ad aliud ꝑ mouet effectiue a voluntate sua. nec sequitur ꝑropter hoc. ergo omnia obediūt sibi. sicut nec sequit. tu mouet effectiue a voluntate. ergo omnia obediūt tibi. Ad ꝑincipale dico ꝑ moueri ꝑm locum. ꝑm theologos nō est ꝑrima ꝑassio corporis. quia cōuenit angelo. Si q̄ras. si angelus solum dimittat partē loci quā ꝑrius habuit ꝛ nō acquirat nouum locum quiescit ne tunc. Dico ꝑ si solum mouetur motu de ꝑditiuo ꝛ nō perdat totum locum quem ꝑrius occupauit. adhuc quiescit in parte illius loci quem ꝑrius habuit. licet nou in toto. ꝛ similiter mouet motu de ꝑditiuo. Si autē mouet motu de ꝑditiuo. ꝛ etiam acquisitiuo. puta si perdat vnuz locum ꝛ acquirat alium. tunc non quiescit. sed solum mouetur. quia ꝑ omnes partes illiꝑ spacij in quo est mouetur.

Questio sexta

Trum angelus

possit moueri per vacuum Videtur ꝑ non. quia vacuum nō est possibile. ergo non ꝑotest aliquid moueri ꝑ illud. Consequentiā patet. quia ꝑer nihil non ꝑotest aliquid moueri.

In oppositū angelus potest esse in vacuo. & mo-
 ueri in vacuo. In ista q. erūt duo articuli.
 Primo em̄ videbitur vacuū sit possibile.
 Secūdo ad questionē. Circa articulu
 primū dico q̄ est dare vacuū. Ratio est qz
 omnē rem distantē loco & situ ab alia re p̄-
 deus destruere & aliam rem sine motu lo-
 cali p̄seruare. Sed spera actiuorū & passi-
 uorū distat loco & situ a celoz partibz eius
 ergo potest deus destruere speram actiuo-
 rū & passiuorū & cōseruare celuz. & partes
 eius in eodem situ sine motu locali. Sed
 hoc posito latera celi non p̄currerent. nec
 se tangunt. & inter latera celi nō esset aliq̄d
 mediū positiuū nec corp⁹ aliquod. ergo il-
 lud mediū esset vacuū. Eodē modo po-
 test argui q̄ deus potest destruere aeres q̄
 est in domo. & cōseruare tectum & parietes
 in eodem situ sine motu locali & tunc dīce-
 tur ibi esse vacuū. quia nihil positiuū est
 in domo. Item nō est negandū a deo qui
 subito possit destruere speram actiuorū &
 & passiuorū. tunc hoc posito si mouerent
 latera celi ad se inuicē. aut successiue aut
 subito. Si subito. tunc motus localis est
 ibi quod nō est verum. quia omne mobi-
 le prius est in medio q̄ in extremo. Si s̄o
 successiue. tunc in prima pte illius tempo-
 ris esset vacuū. quia in isto latere non tan-
 gunt se. Sed cōtra Inter corpa vl' par-
 tes corpis que se tangunt nullū est vacuū.
 sed illo posito partes celi se tangunt. Vi-
 dor p̄batur. quia illa se tangūt inter q̄ nul-
 lum est mediū. sed inter latera celi non est
 mediū quia nihil est in medio p̄ posituū.
 ergo tangunt se. Tum qz latera celi nō di-
 stant illo posito. quia nihil est mediū p̄ q̄d
 possint distare. Preterea aut vacuū est
 aliquid. aut nihil. Nō potest dici q̄ est ali-
 quid. quia q̄cūqz re demonstrata hec est
 falsa. hoc est vacuū. Patet inductiue. Si
 nihil. ergo vacuū nō potest esse aliter q̄ ē.
 quia nihil non potest esse. hec em̄ semp est
 falsa nihil est. Cum ergo de facto vacuū
 nihil sit. sequit̄ q̄ etiam nō potest esse.

Ad primū istorū dico q̄ posita p̄potesi
 de vacuo. q̄ latera celi non se tangerent. &
 nego vltra cōsequentiā. Inter latera celi
 non est aliquid mediū positiuū. ergo par-
 tes ille se tangūt. Et causa est. quia ad hoc
 q̄ non tangāt se latera celi sufficit q̄ in il-

la sit mediū. & potest esse absqz motu lo-
 cali partiu & cuiuslibet partis. Nūc autē
 si latera celi tangerēt se tunc mathematico
 impossibile est q̄ fiat mediū positiuū
 inter illa latera sine motu locali oīm priū.

Ad secundū dico q̄ hec p̄positio. partes
 celi. vel latera distant. potest habere duos
 sensus. Unus est q̄ distent per aliq̄d me-
 diū & positiuū. Et ille sensus falsus est. ma-
 nifestū est posita p̄potesi. Secundus sen-
 sus potest esse. q̄ fuit aliquod mediū posi-
 tiuū inter latera celi. vel potest esse absqz
 motu locali eorū dē. quod dico semp p̄
 corpa multa tangentiā se que nō distāt
 p̄ mediū positiuū. & inter illa latera fuit
 aliquādo mediū positiuū. licet modo nō
 sit per posituū. tamen impossibile est q̄ de
 nouo fiat aliquod mediū positiuū inter
 illa latera sine motu locali partū istorū
 corporū se tangentiū. hoc patet manifeste
 si lapis tangat aliquā. sic q̄ nihil sit medi-
 um positiuū. Ad aliud dico q̄ ista p̄po-
 sitio vacuū est. equiualeat isti p̄positioni
 inter aliqua corpa non est mediū po-
 sitiuum inter que fuit mediū positiuū. vel
 potest esse mediū positiuum sine motu lo-
 cali istorū corporū. Per hoc ad formā
 argumenti dico. q̄ vtraqz istarū est distin-
 guenda. scz. vacuum est aliquid. vacuum
 est nihil. Unus sensus est iste. vacuum est
 aliquid. id est. inter aliqua corpa nō est
 mediū positiuū inter que fuit mediū po-
 sitiū. vel potest esse sine motu locali par-
 tium istorū corporū. & sic est verū. vacuū
 est aliquid. Secūdu sensus est ille. ali-
 qua res que ē aliquid vl' potest esse aliq̄d.
 & hec est vacuū. Ita q̄ hoc nomē vacuum
 vere predicat affirmatiue d̄ aliqua re que
 existit. vel potest existere. Et iste sensus est
 falsus & impossibilis. quia quacūqz re de-
 monstrata hec est falsa. hoc est vacuum.

Eodem modo hec est distinguēda. va-
 cuū est nihil. Et potest habere duos sen-
 sus. Prim⁹ est iste. Inter aliq̄ corpa nō est
 mediū positiuum & c. sicut prius dictum ē
 Et iste sensus est verus. Secūdu sensus
 est q̄ nihil ē aliqua res vel potest esse q̄ sic
 vacuum. & de qua vacuū vere predicetur
 & ille est falsus. & impossibilis est illa. vacu-
 um est nihil. vel nihil ē vacuum. Circa
 secundum articulum dico q̄ angelus pōt

moueri p vacuū. Cuius ratio est. qz angelus potest esse in vacuo sicut corpus potest fieri in vacuo quia non est maior ratio de uno quam de alio. Ponatur ergo angelus in vacuo. et fiat postea illud vacuū plenum aere. quod factum manifestum est quod angelus non est in toto pleno. quia ponatur quod illud plenum sit maius quam locus suus ad quem quatur. ergo angelus non fuit prius in toto vacuo. Si tunc per potentiam diuinam fiat ille locus vacuus iterum repleatur aere. tunc non est necesse angelum esse in eadem parte illius loci quae prius. saltem deus potest facere quod factum pleno inueniat in alia parte quam prius. et per consequens saltem a deo potest angelus moueri in vacuo. sed verum possit per naturam nescio.

Sed contra. nunquam est motus localis nisi per distantiam. sed posita hypothese latera celi non distaret. Item per omnem motum localem aliquid acquiritur per motum in vacuo nihil acquiritur. Item omnem quod mouetur. primum est in termino a quo. et primum in termino ad quem. sed in vacuo non est pars. Item. Ad primum istorum dico quod non omnis motus est inter distantiam hanc hypothese posita sed foret si esset plenum.

Ad secundum dico quod non semper per motum localem aliquid acquiritur positionem. posita hac hypothese. sed aliquid acquireret si esset plenum.

Ad tertium dico quod non omnem quod mouetur de facto est primum in termino a quo ratio. ut prius sed foret si esset plenum. Et sic respondendum est ad omnia argumeta similia ratio.

Questio septima

Trum unus an

gelus loquatur alteri. Et arguitur quod non. quia unus angelus non potest audire alterum. ergo nec potest loqui alteri. prima patet. Aures probatur. quia audire pertinet ad potentiam auditivam quam non est in angelis. Ad oppositum est magister sententiarum. et Dyonysius in de angelica ierarchia. In ista questione primo videndum est quid est loqui et locutio angelorum mentalis. ex quo apparebit quod est audire mentaliter. Secundo ex hoc respondebo ad questionem. Quartum ad primum dico sicut loqui locutio vocalis non est nisi proferre verba vocalia. ut aliquis audiat vocaliter audiri. et intelligat id quod per vocem significatur. Ita loqui mentaliter non est nisi habere verbum mentale. ut aliquis audiat mentaliter. et illud intelligat quod

per verbum mentale significatur. Verbum autem mentale est cognitio actualis. Ideo loqui mentaliter non est nisi actualiter cogitare ut ipsemet vel alius intelligat quid per cognitionem significatur. Ex quo apparet quod audire mentaliter non est aliud nisi videre cogitationem actualem alterius angeli vel hominis. Sicut audire vocaliter non est nisi apprehendere voces platas. Ita omnia probantur per Augustinum. v. de trinitate. ca. x. Primum quod verbum mentale sit ipsa cogitatio sic dicitur. Formata cogitatio proprie ab ea re quam scimus verbum est. quod in corde dicimus. quod nec grecum est nec latinum. nec alicuius lingue alterius. Quare loqui mentaliter non est nisi habere verbum mentale puta cogitationem sic dicitur. Quedam ergo cogitationes locutiones sunt cordis. ubi et os esse dicimus. Ostendit et christus. que autem procedunt de ore de corde exeunt ea sunt que inquirant homines. De corde enim exeunt cogitationes male. Item post foris enim cum per corpus hoc fiet. aliud est locutio. aliud visio. incus autem cum cogitamus verumque verum est. Quare audire mentaliter non est nisi videre cogitationem actualem alterius patet per eundem ibidem. ubi sic dicitur. Auditio et visio duo quidem sunt in se et distinguuntur in sensibus corporis. In animo autem non est aliud atque aliud videre et audire. ac per hoc cum locutio foris non videatur sed potius audatur. locutiones tamen interiores hoc est cogitationes visas a domino dicit euangelista. cum vidisset inquit cogitationes eorum. Circa secundum articulum dico. quod cum loqui mentaliter non sit nisi cogitare actualiter. et angelus potest cogitare actualiter ut aliquid audiat siue videat cogitationem suam actualem et per hoc tanquam per signum naturale aliquo modo intelligat obiectum illius cogitationis sed illam cogitationem angelus potest videre quod est audire sicut ostensum est. sequitur quod unus angelus potest loqui alteri et angelus potest audire. Ex quo sequitur quod angelus loquendo alteri nihil facit nisi causat cogitationem de aliquo in se. que cogitatio tanquam obiectum causat effectiue cogitationem illius cogitationis in angelo audiente. et sic ex consequenti causat aliquo modo in angelo audiente cogitationem obiecti prime cogitationis. Sed hic sunt

aliqua dubia. Primum vtz vnus angelus possit loqui vni et non alteri. ita quod occultet ab vno et non ab alio cogitatione. Secundum dubium est. quia videtur secundum ista quod anima nostra non solum possit loqui angelo. quia anima nostra casualiter cogitatione actualem quae est verbum mentale. et angelus potest illam cogitationem videre. et sic. Tertium est verum ex auditione et visione quae idem sunt in angelo sicut deum est possit cognosci obiectum cuius obiecti est verbum loquentis. Quartum. quia secundum dicta inferior angelus potest indifferentem loqui superiori sicut e converso. et per superior potest illuminare superiorem. quod videtur inconueniens. Ad primum dico. quod naturaliter non potest loqui angelus vni nisi loquat alteri si cetera sunt paria puta si sint in eadem distantia. et equaliter intenti. et non sint aliquid modo impediti. Ad secundum dico quod quibus conclusio sit concedenda secundum veritatem. tamen per istud dubium et per priorum distinguo de locutione. quia vno modo accipitur loqui mentaliter per proferre verbum mentale apprehensibile et visibile ab altero. et sic non potest loqui angelus vni et non alteri. Nec potest sic cogitationes suas homo vel angelus ab alio angelo occultare. quia ex quibus cogitationes sunt cause efficientes naturales equaliter appropinquatis multis passis. equaliter dispositis equaliter efficiunt. Nec est in potestate angeli vel hominis quod cogitatio sua causat sui visionem in vno passo et non in alio. Aliter potest homo vel angelus loqui alteri. quando vult vnus videre cogitationem suam et non alium. et loquitur vnus audiat et non alius. et sic potest occultare cogitationes suas ab vno et non ab alio. et aliter non. quemadmodum proferens verbum vocale non habet in potestate sua vt vnus assistens audiat et alius non. potest tamen velle quod vnus audiat verba sua et alius non. et sic potest occultare vni et non alteri. Tamen de facto frequenter vnus angelus non videt cogitationes alterius. nec etiam hominis. quia non permittit a deo qui non coagit secum.

Ad tertium dico. quod vnus angelus videns cogitationem alicuius obiecti in alio angelo aliquid cognoscit illud obiectum solum in conceptu communi. puta si nunquam vidisset tale obiectum et primo videret cognitionem eius propria in alio cognosceret illud obiectum in conceptu entis. quasi si aliquis audiret loqui

de aliquo obiecto quod nunquam vidit. propter non habet cognitionem in particulari de isto obiecto. sed solum in conceptu communi. Alio modo potest cognoscere illud obiectum per discursum sicut cognoscit causa per effectum. quemadmodum enim videns fumum siue igne argueret quod talis fumus causatur ab igne. quia alias ad presentiam ignis vidit fumum causari. et sic cognosceret ignem esse causam per suum effectum. Ita vnus angelus videns cognitionem alicuius obiecti in alio cognoscit quod talis cognitio causatur a tali obiecto. per hoc quod alias ad presentiam obiecti vidit consimilem cognitionem in se vel in alio causari. Alio modo potest cognoscere illud obiectum cognitione incompleta rememorando. sicut videns ymaginem cognoscit illud cuius est ymago. Et iste modus presupponit noticiam incompleta obiecti in se in particulari. Et forte adhuc alio modo potest cognosci obiectum illius cognitionis.

Ad quartum dico quod permissa distinctione locutionis data in secundo dubio. dico tunc primo modo locutionis inferior potest ita loqui superiori sicut e converso. nec in hoc videtur esse aliqua differentia. Secundum etiam modo potest loqui superiori quando vult et desiderat illuminari ab aliquo. quia potest indifferentem velle quod superior videat cogitationem eius sicut e converso. Nec etiam in hoc videtur differentia. Sed in hoc est differentia. quia multe veritates sunt reuelate a deo superiori quae non reuelantur inferiori. et de illis potest superior loqui inferiori et non e converso. Ad principale dico quod angelus potest audire mentaliter sed non vocaliter.

Questio octava

Primum vnus an-

gelus possit causare noticiam actualem in alio angelo illius obiecti quod habitualiter cognoscit sine actu ali cognitione causata in se eiusdem obiecti. Et videtur quod sic. quia actus sufficienter appropinquato passo disposito et non impedito. potest sequi actio. sed noticia habitualis primi angeli est actuum sufficientis et naturalis. et alius angelus est passus appropinquatum et non impeditum. ergo illa actio potest sequi sine omni alio.

Contra si sic tunc non esset necesse quod unus angelus loqueretur alteri. quod est falsum.

Circa ista quoniam primo ponende sunt due distinctiones. Secundo ad questionem est respondendum. Quantum ad primum est prima distinctio de habitualiter noto. Nam habitualiter notum est duplex. Unum quoniam aliquid est notum mediante habitu. Aliud est habitualiter notum quoniam mediante aliquid principio vel principijs sufficientibus vel habitibus plerumque completis vel incompletis cognoscitur aliquid conclusio quod prius erat incognita. nec unquam respectu illius propositionis habuit prius nec actum nec habitum prius. Quod dicimus quod inuenimus ex multis principijs sic notis et ex multis habitibus particularibus inuenit aliquam conclusionem extraneam. de qua prius nunquam cogitauit. nec ante primum actum habuit habitum respectu talis. Secunda distinctio est quod locutio fit non solum ut forme propter inaudiente. sed frequenter fit ut audies ei assentiat. Ideo noticia causanda in angelo quod danda est apprehensiuam. quodam iudicativa. Circa secundum articulum dico quod accipiendo habitualiter notum primo modo. sic dico quod angelus vel potius noticia habitualis potest causare noticiam actualem sui obiecti in alio angelo. sine noticia actuali eiusdem obiecti contenta in se. Et hoc dico supposito quod aliquando illud obiectum in se videret alius angelus. Cuius ratio est. quia ille habitus prius ex quo est similitudo et effectus obiecti natus est de hunc in cognitionem illius obiecti cuius est habitus tanquam in cognitionem cause. et hanc in cognitionem apprehensiuam quod iudicativa. Et hoc potest fieri per discursum ab effectu ad causam. modo quo prius dicitur est de fumo et de igne. Alio modo potest fieri per memoriam et recordationem. puta quod vidit tales habitum intuitiue et in se videt similem recordatur de obiecto cuius est similitudo. Sed secundo modo loquendo de habitualiter noto potest unus angelus et noticia habitualis illius causare in alio angelo noticia actualem apprehensiuam de tali obiecto habitualiter noto. non causando noticiam actualem apprehensiuam in se eiusdem obiecti. Sed noticiam iudicativam actualem non potest causare in alio angelo. nisi causet noticiam actualem in se. et hanc frequenter est verum de cognitione iudicativa

na respectu singularium. de quibus aliquando angelus habet multas noticias incompletas habituales non prius. propter quos habitus cognitionis potest alius angelus videns eos cognoscere illud singulare cognitione iudicativa. Si tamen angelus loquens eliciat cognitionem iudicativam actualem bene potest. Exemplum ponamus quod angelus loquens cognoscat habitualiter albedinem. figuram. quantitatem. et nesciat hanc propter. Sortes est ratione quantitatatis. sic figuram et colorat evidenter. si angelus cognosces evidenter habitualiter tamen hanc propter. et videat tales habitus incompletos. bene tunc potest illi habitus care noticia actualem apprehensiuam tam plerumque quam incompletam de sorte. absque noticia actuali causata in loquente angelo. sed nunquam per talem habitum assentiret. quod sortes sit sic colorat et sic figuratus. nisi talis actus assentiendi eliciat in angelo loquente. Et tunc potest angelus audiens assentire visioni illius assensus. et habitus prius in angelo audiente evidenter inclinantis ad cognoscendum illud incompletum. Sed secundum predicta oportet ponere discursum in angelo quod procedo. Ad primum principale dico quod quoniam quod ad actionem cause respectu alicuius effectus requiritur identitas actiui et passivi. Exemplum quoniam voluntas agit diligendo se. Et sic in proposito respectu cognitionis iudicative per plures habitus causande. et aliquando requiritur quod unum informet aliud. sicut habitus informat intellectum. et sic etiam est in proposito. Ad aliud dico quod non superfluit. quia locutio fit propter duo. Unum est ut intelligat illud quod prius habitualiter est notum. Ad aliud ut fiat notum quod prius erat ignotum ab illo audiente licet prius erat notum loquenti. et propter verum quod est necessaria locutio.

Questio nona

Tru linea compositio

natur ex punctis. Videtur primo quod sic. quod punctus est immediatus puncto. et linea composita ex punctis. prima manifesta est. ante probatur. quod accipiendo totam multitudinem punctorum. et arguo sic. Inter primum punctum huius linee et quodlibet aliud punctum est aliquod punctum medium. aut nullum. Si nullum est medium. ergo unum est immediatum alii. Si aliquod est medium. ergo illud punctum est medium inter primum punctum

Quotlibet

et seipm. qz illud est pmum de nūero oīm punctoz. In oppositū est Aresto. vj. phi sicoz. **N**ic primo dandus est intellectus qōnis. q̄ est iste. **U**trū aliq̄ ptes linee siūt indiuisibiles. et sic intellecta qōne. dico qz nulla ps linee est indiuisibil. nec etiā ps q̄ cūqz cuiuscūqz p̄tinui est indiuisibil. qd̄. p̄ bat sic. qz si sic ruc̄ costa q̄drati esset equal̄ diametro. z sic esset diamit̄ mēsurabil̄ coste. p̄na patet. qz a qlibet puncto diametri ad costā p̄tingit p̄trahere rectā lineā. **N**ō p̄bat. qz a qlibet puncto coste vni⁹ ad qd̄ libz p̄ctū coste al̄t̄ p̄tingit p̄trahere rectā lineā. imo ita eēt d̄ facto posita ypotesi. **E**t qlibz tal̄ lineā p̄trahit̄ p̄ aliq̄d p̄ctū diametri. q̄ a qlibz p̄cto diametri ad costā ē a liqua lineā recta. **S**i ergo sint sex p̄cta in diametro erūt necessario sex p̄cta in vtra qz costa. **I**tē a quolibet p̄cto coste vni⁹ us ad p̄ctū coste al̄t̄ p̄tingit p̄trahere lineā rectā. quaz qlibet tangit aliq̄d p̄ctū in diametro. sed ille linee cū sint a punctis i mediatis in vna costa ad p̄cta immedia ta in alia costa erūt eq̄ distātes. z p̄ p̄cūqz due linee duoz p̄ctoz i mediatoz i costa tangēt duo p̄cta immedia ta in diametro al̄t̄ nō essent ille linee eq̄ distātes p̄ totū.

Si dicis qz si lineā p̄tracta a costā tāge ret diametrū directe tūc solū tāgeret vniū p̄ctū in diametro. z alia lineā aliō p̄ctū z p̄cluderet argumētū. **S**ed qz diamet̄ longior est qz costa. iō qlibet lineā p̄tracta a costā ad costā cadit sup̄ diametrū obliq̄. z ideo ad vniū tangit duo p̄cta diametri z sic nō p̄cludit rō qz tot sunt p̄cta i costa q̄t sunt in diametro. **E**t ponat̄ exēplū. qz si sibi gr̄a virgā cadit sup̄ aliā obliq̄ plus tāgit de ea qz si caderet directe sup̄ eaz p̄ mo dū crucis. sicut patet ad sensum. **E**t sic est in p̄posito. **C**ontra si p̄pter hoc linee p̄tracte a costā in costā p̄ diametruz tangāt duo p̄cta diamet̄ obliq̄ tū q̄a diamet̄ est longior costa. q̄tenta semp̄ eadē lōgitudi ne duarū costarū si fiat diamet̄ multuz longior poterit tūc sic augeri lōgitudō diametri. qz vna lineā p̄tracta a costā i costā tangēt obliq̄ duo p̄cta diametri. z secun da lineā tria p̄cta diametri lōgiorz. z tert̄ia lineā tangēt q̄tuor puncta diametri. z sic i sine aliq̄s p̄ct̄ illi⁹ linee p̄tracte p̄ diametrū tangēt diametrū fm̄ longitudinē

vni⁹ pedis vel dom⁹ vel leuce. **E**t q̄ seq̄ tur primo. qz illa lineā p̄tracta a costā i di ametrū nō esset recta. qz p̄ct̄ illi⁹ linee tā gens diametrū mouet sup̄ z inferi⁹. quia ex q̄ ille punct⁹ p̄ te tangz infinita p̄cta di ametri obliq̄. z aliq̄ de illis sunt sup̄ z ali qua inferi⁹. igit̄ p̄ct̄ tangens illa mouet sup̄ z inferi⁹. **S**ecūdo sic qz p̄ctus li nee tangens diametrū ē s̄i naturaliter i di uersis sitibz z locis. qz ex q̄ tanger sex p̄ cta diamet̄. ponam⁹ tūc est totaliter siml̄ z semel in sex sitibz cū illis punctis qd̄ ē im possible. **E**xēplū de virgā siue de q̄cunqz alio coz p̄ tāgēte directe v̄ obliq̄ aliō coz pua. nō tenet ad p̄positū. qz qn̄ virgā cadit sup̄ virgā obliq̄. tunc infinite ptes s̄ge ca dentis tangūt infinitas medietates alteri us virgē. q̄ prius nō tangebāt. et sunt alie ptes cadentis z tāgētis qn̄ tangit obliq̄ qz qn̄ tangit directe. sicut manifeste patet ad sensum. **E**t iō nō est mirū si plures ptes tā gat qn̄ s̄ga tangit obliq̄. z qn̄ tangit dire cte. **A**ūc aut̄ est idem p̄ct̄ linee tāgentis diametrū directe z oblique. et iō nō est ad p̄positū. **I**tem arguo ad p̄ncipale. qz tūc essent eqlia puncta in minori circulo z ma iori. quia a quolibet puncto circuli maio ris p̄ circulū minorē ad centrum cōmune vtriusqz circuli potest p̄trahi lineā recta. imo ē lineā recta posita ypotesi. que linee non coincidunt citra centz. **A**ut ergo due linee p̄tracte a duobus punctis immedia tis circuli maioris transibunt per duo p̄ cta circuli minoris. vel per vniū. **S**i pri mo modo habet̄ p̄positū. quia tot sunt p̄ cta in minori circulo sicut in maiori. **S**i secundo modo. p̄tra ille linee sunt recte et eque distātes. **S**ilr̄ si iste due linee coin cidunt in idem punctū circuli minoris. tūc ille punctus minoris circuli in quo coin cidunt coexistet duobus punctis immedia tis duarū linearum immedia taz. et eadez ratione potest coexistere tribus punctis tri um linearum tertij circuli maioris. **E**t sic potest coexistere mille punctis mille linea rum alicuius circuli magis in tali p̄portō ne excedentis illuz paruum circulum. **E**t tunc sequitur necessario qz ille punctus sic coexistens centruz aliis punctis et longus sine pl̄alitate p̄ctoz l̄ lineā circūferēcial̄ sibi corūndēs. **S**i dicis qz idē ē argumētū

de his corporalibus si pertrahuntur a maiori circulo ad centrum per minorem circulum. quod ille spatio magis et magis appropinquat. Aut ergo ille linee corporales transibunt per aliam et aliam partem circuli minoris. et tunc erunt eque partes in utroque circulo. aut per eandem. Et sic illa pars per maiorem circuitum circulorum correspondet mille partibus. et esset in mille partibus. Respondeo non sequitur propter diversitatem illarum linearum et illorum circuituum in infinitum. quod non est aliqua pars in maiori quam sibi correspondeat aliqua pars distincta in minori. sed minor maioris correspondeat. patet ad sensum si fiant circuli. Et ideo non sequitur quod sint eque partes eiusdem quantitatis. Sed si respondet ex punctis. tunc punctus duobus imediatis in maiori circulo. aut correspondent duo puncta imediata in minori. quia minus non sunt correspondere in quo circulo. quod utrumque est indivisibile. aut idem punctus correspondet utriusque. Si primo modo. equalia erunt puncta utriusque circuli. Si secundo modo. tunc ille erunt in diversis partibus sicut dictum est. Preterea accipiendo illum punctum circuli minoris qui coexistit pluribus punctis in utraque linearum. ille punctus potest esse centrum alicuius alterius circuli qui potest pertrahi circa eum. cuius circuli linee non coincident antequam veniant ad centrum. et per consequens ille punctus tunc non coexistet pluribus punctis distinctis situ. quod omnes linee exeuntes a centro possunt terminari ad illum circulum. Quod probatur per puncta imediata exeuntia a centro quibus correspondent puncta imediata in circulo secundum lineam rectam. et duobus aliis correspondent alia in circulo. et sic esset de omnibus exeuntibus a centro. patet. quod terminantur ad illum circulum. ergo nullo modo potest ille punctus coexistere aliis punctis distinctis situ. Si dicitur. si est centrum. tunc coexistit punctis diversarum linearum vel exeuntium. Respondeo verum est semper tamen est in eodem situ. et puncta aliarum linearum sunt et terminantur in circuitu centri. non quod centrum sit in eodem situ cum illis sicut est in alio actu. Puta si staret argumentum zenonis. scilicet quod mobile velocissimum nunquam attingeret mobile tardissimum. Ista ratio supponit aliquam fundamenta. Unum est quod semper pars propinqua spatio plus attingit quam remotior. Aliud est quod indivisibile spatium non attingitur. nisi in instanti. Et quibus etiam sequitur. quod nullum corpus si moveretur super tale spatium attingeret in instanti nisi unum indivisibile in spatio. Tunc arguo sic. In instanti in quo acquirit tardum unum indivisibile in spatio. quanto quod acquirit velocissimum. Aut solus unum indivisibile. tunc velox nunquam attingeret tardum. Aut acquirit duo indivisibilia. Et per omnes per secundam suppositionem prius acquirit unum quod aliud. ergo non acquirit in instanti quod in isto non est pars. Si vero dicitur quod iste passiones velocitas et tarditas non conueniunt motui alicuius indivisibilis. Contra idem arguo per omnia. si corpus divisibile moueatur super spatio composito ex indivisibilibus. Et si dicitur illud argumentum zenonis videtur te esse ponendo primum primum ex spatio divisibilibus. Dico quod in quolibet instanti est mobile in alio et in alio spatio. sed non est dare aliquam partem spatii quod sit primo acquisita in instanti. ita quod quilibet eius pars acquirit in isto instanti. Et si hoc poneretur necessario concluderet argumentum zenonis in contrarium idem indivisibilia sic contra ponentes. Quod patet. quod in illo instanti in quo iam tardum aliquam partem spatii acquisiuit secundum se totum. Aut velox acquirit equalis partem tunc nunquam attingeret tardum. aut acquirit maiorem. et tunc per suppositionem plus acquirit unam partem illius quod aliam. et per omnes non acquirit in instanti. Et ideo dico quod in instanti non acquirit aliquam partem nec loci nec alterius forme per alium modum secundum se totum. ita quod quilibet pars acquirit in isto instanti. Sed concedo quod in quolibet instanti aliquid acquirit. tamen pars illius acquisita fuerit plus acquisita. et pars illius prius. et sic in infinitum. Et sic mobile tardum precedit velox in isto spatio per infinita instantia. patet manifeste. Unum impossibile est dare aliquod primo acquisitum in instanti per quocumque modum. Sed quocumque acquirit. in tempore acquirit. Et quilibet pars eius in tempore acquirit. Et ideo quod velox in eodem tempore plures partes eiusdem quantitatis spatii pertrahit quam tardum. idem negans indivisibilia potest argumenta zenonis solvere. et nullo modo ponens ea. Ista ratio solutio est generalis ad omnia argumenta quod sunt de formis acquisitis per motum. Ad probandum quod in quo tempore acquirit infinite partes eiusdem quantitatis. applica et patet. Nunc ergo ad argumenta in oppositum. Ad primum dico quod probatur indivisibilia esse. quod non est impossibile indivisibilia esse. quia aia intellectiva est indivisibilis. Sed includit dictioes indivisibile esse in quanto. quod nec esse potest per quanto nec accidens eius. quod hoc non sit pars iam

14

demōstratū est. Quānt nō sit accidēs quā/
 ti pbat p rōnez antiqz qbz pbat. q nec pn
 cipiuz linee nec termin⁹. Et videt mibi q
 pcludāt. Et ideo dico q de⁹ non potest fa
 cere indiuisibile tale. qz includeret p rādi
 ctionē. z p rādictio est tale fieri. Ad ali
 ud pōt dici Uno modo si fiat p potentiaz
 diuinā corp⁹ spericum. z applicet ad mere
 planū. qd impossibile est z p rādictioez in
 cludens q spericū tāgat planū. qz si sic cū
 nō fm aliqz indiuisibile possit tangere o/
 portet tangere fm p rē diuisibilē. et ista ps
 qz dēt ex q est sperica qz ps sperici. ne
 cessario vna ps ei⁹ ascendet. alia descēdet.
 z sic necessario est aliqz corpus mediū pu
 ta aer si tāgat in aere. Aliter potest dici
 z forte melius. qz corp⁹ spericū tangit pla
 nū fm aliquā ptez sui diuisibile. Et qñ
 dicit illa nō est sperica. Rūdeo. negando p se
 qntiā. qz hoc non sequit. nisi dēt aliq pars
 pmo tangēs fm se torā. ita q qlibet ps illi
 us p rē tangat planū. qz tūc pcluderet rō
 necessario. qz nō esset mere spericū. Nunc
 autē pono q nō tangat p aliquā ptez pmo
 cui⁹ qlibet ps tangat planū. iō nō tangit p
 aliā pmo q sit p rō oī alia pte tangēte. Sz
 qz pars tangēs dat adhuc vna medie
 tas nō tāgit imediate. nec medietas illius
 medietatis. z sic in infinitū. Ad aliū di
 co q hec est differētia inter p rōnū et conti
 guū. qz ptes p rōnū faciunt vnū p se. ptes
 p rōnū non. Ad aliud. pcedendo q qd/
 libet p rōnū habet tot ptes eiusdē p rōtio
 nis q t celū. sed non eiusdē quantitatis tot
 Si dicit. accipiat aliqua ps celi eiusdē
 qntitatis cū grano milij. tūc illa ps celi ha
 bet tot ptes q t eiusdē qntitatis z silr p rō
 tionis sic grano milij. sed totū celū hz plu
 res ptes eiusdē qntitatis z p rōtionis qz il
 la pars equalis milio. aliter totum nō essz
 mains sua pte. Dico q hec p rō totū habet
 ptes plures qz pars. potest dupliciter itel
 ligi. Uno mō q ps habeat aliquē certum
 numerū p rōnū. z q ptes totū excedāt istū in
 aliqua certa multitudie. Et ille intellec⁹
 est falsus. quia implicat q totū z ps habe
 ant aliquē certū nūerū. qd falsuz est. Alio
 mō q pars totū habeat ptes nō tot in aliq
 certo nūero qn plures. qā ifinitas. z q to
 tū habeat tot ptes z adhuc aliqz alias. Et
 sic concedo q totum celuz habeat plures

ptes qz ps. Ad aliud dico q si mundus
 fuisset ab eterno. z sp oī hora fecisset deus
 vnā diuisionem in vno p rōnū. nō esset ad
 huc cōpleta diuisio. Et qñ dicit q plures
 diuisiones fuissent qz instantia p rōis p rōriti
 Dico sicut pus de ista p rōlitate. Ad ali
 ud dico q certificamur in qntuz possum⁹
 in statu isto p diuisibile minimū fm natu
 rā. aliqñ fm institutiōez sicut vna. z h die
 p rō. iij. metba. Ad illud de beata virgī
 ne dico. q impossibile fuisset q steritiz sub
 peccato originali tm p vnū instās vt p rō ea
 parebit. Ad aliud dico q deus non pōt
 facere duos angelos raptiz trāscēntes. sed
 necesse est tēpus mediū. Ad aliud dico
 q visiones albedinis sibi succedūt p rōnū
 sicut foīma p rōnū angel⁹ Et ita sicut p rōter
 mortū augmētatiōis nō oportz ponere ta
 lia indiuisibilia. ita nec p rōter visōes. Ad
 pncipale dico q soluendū est p fallaciā si
 gure dictiōis. qz hec est pcedēda inter p rō
 nū punctū z qdlibet aliud est aliqz pun
 ctus mediū. Sed hec est negāda. Aliqz
 punct⁹ est mediū inter p rōnū et qdlibet
 aliud.

Questio decima Trum possit de

v mōstrari q ania intellectiua sic
 forma corpis. Et videt p rō
 q sic. qz expimur q in nobis est intellectō
 z intellectio est opatio hoīs. ergo ei⁹ effici/
 ens cā z subiectū recipiēs est i nobis. hoc
 autē nō pōt esse intelligentia sepata. qz ope
 ratiōes talis substantie nō possum⁹ expiri
 Nec est talis opatio alicui⁹ p rōpositi. qz rece
 p rōnū talis opatiōis est hoīs. nō matia er
 go forma. In oppositū. aīa intellectiua
 est incorruptibilis forma. qz non est forma
 corpis corruptibil. In ista qntiōe erūt
 due difficultates. Una vtz possem⁹ intel
 ligere p animā intellectiua qntis non essz
 forma corpis. Scda an possit euidentē
 sciri p rōnem vl expientiaz q intelligam⁹
 accipiēdo intelligere p aliq actū p rō sub
 stantie immaterial. cuiusmodi ponit ania
 intellectiua q est ingenerabilis z incorru
 ptibilis. z fm se torā in toto z tota in qua
 libet pte. Quāntū ad p rōnū videt q sic
 quia mltā attribunt vni reippter aliquā
 cōicatiōez ydeomatū. que nec ē forma. nec

materia. nec ps eius. sicut dicimus aliqd attribui alteri. ppter instrumentū. vlppter vestitū z silia. quēadmodū dicimus istuz hominē esse remigatōrē a remo. vlpfosforē a fodiēdo. Et illū dicim⁹ esse vestitū calci atū z armatū. Et dicim⁹ q ille homo tēgit aliū. qz vestimēta sua terigerūt altum. Talis etiā est cōicatio inter filiū dei et naturā assumptā verbi. vbi neutz est forma. Sic dico q eodem mō potest aliqd attribui corpi moto. ppter motorē absqz hoc q ille motor sit forma ei⁹. Exēplū patet d an gelo Tobie. ppter quē tanqz ppter motorē dicebat⁹ sititutus ex corpore assumpto. et angelo. dicebat⁹ comedere z bibere z ābulare z intelligere. zc. q nō obstante q aīa intellectiua sit solum motor corpis et nullo mō forma. adhuc posset dici intelligere p animā intellectiua. Circa secundū articulū dico. q intelligēdo p aīam intellectiua formā immaterialē incorruptibilem q̄ tota est in toto z tota in q̄libet parte. nō p̄t sciri euidenter p rōnez vlp̄xp̄ientia q talis forma sit in nobis. nec q̄ intelligere tal substantie p̄riū sit in nobis. nec q talis aīa sit forma corpis. Quicqd̄ de h̄ senserit Are/ stoti. non curo. qz vbiqz dubitatione videt loqui. Sed ista tria solū fide tenem⁹.

¶ Nō nō possit demonstrari. ps qz om̄is rō pb̄as ista accipit dubia hoi sequēti naturalē rationē. Nec etiā p̄ xp̄ientia h̄ manifestū est. qz solū xp̄imur itellectōez z volitionēz similia. S; oīa ista diceret seq̄ns naturalē rōnem vlp̄xp̄ientia esse opatōes z passiones causatas z receptas in forma illa. p quā poueret hoīez distingui a brutis. Et licet fm̄ fidem z veritatē ista sit aīa incorporea q̄ est forma incorruptibil. tñ tal diceret q̄ esset forma extēsa et corruptibil et generabil. Nec videt q̄ xp̄ientia aliā formā cludat. Et si q̄rat vtrum possit euident p̄bari q̄ ista forma quā sequēs rationē cludit p̄ xp̄ientia sit forma corpis. Dico q sic. z hoc p tale mediū. Nē p̄positū differēs specie ab alio p̄posito. Vlp̄ differt se toto. vlp̄ fm̄ p̄ez. Sed hō differt spē ab azino. z n̄ se toto. qz h̄nt materiā eiusdē rōnis. q̄ p partē. Et nō materiā. q̄ p formā. Et forte in ista rōne accipiunt aliq̄ dubia. Si hō ponatur sicut ponimus fm̄ veritatem q̄ anima intellectiua q̄ est forma ima

terialis z incorruptibil sit in nobis et q̄ p eam intelligam⁹. Tūc rōnabil⁹ est ponere ipsaz fore formā corpis q̄ sit solū motor. qz si esset motor. aut moueret corpus motu locali. aut alteratōis. Nō p̄mo mō qz tūc eq̄liter moueret corp⁹ pueri z adulti. Si r̄ ad mouendū corpus motu locali sufficit aīa que est forma corpis. q̄ sup̄fluum esset ponere aliū motorē. Nec secūdo mō. qz ad oēm alterationē corpalem sufficit alia agentia corpalia. ergo tal motor sup̄fluus esset. Sunt etiā aliq̄ dubia quia videt q̄ aīa intellectiua quā ponim⁹ fm̄ fidē informare corpus nō sit tota in toto. nec tota in qualibet pte. Tū qz xp̄imur nos nō p̄ intelligere in capite q̄ in pede. Tum qz absciso brachio aut aīa q̄ est i eodē situ redit ad corpus. z tunc migraret de subiecto in subiectū. aut corūpit z habet p̄positum. Ad ista patebit postea i q̄ stōe. xij. z ideo mō trāseo. Ad p̄ncipale r̄nderet seq̄ns rōnez naturalē. q̄ xp̄imur itellectionē in nobis q̄ ē actus forme corruptibilis z corpee. Et diceret cōsequenter q talis itellectō recipe in forma extēsa. Nō aut xp̄imur istam itellectionē que ē opatio p̄ria substantie immaterial. et idō p̄ itellectionē nō cludim⁹ illā substantiā incorruptibile esse in nobis tanqz formā. Et forte si xp̄imur istam itellectionē esse in nobis. nō possemus p̄ cludere nisi q̄ esset solum in nobis tanqz motor. non sicut forma zc.

Questio vndecima

Truz possit p̄ro

v bari euidenter q̄ non est vn⁹ intellectus nūero in oīb̄ hominib̄.

Et videt primo q̄ nō. qz fm̄ cōmētato/rē est vnus intellectus numero in oīb̄. ergo nō potest oppositū p̄bari. Cōtra. nō est eadē itellectio oīm homin. q̄ nō est idē intellectus oīm. Dic p̄mo exponēd⁹ est vnus terminus i q̄ōne. Secdo dicendum est ad questionē. Circa primū dico itellectū esse in nob̄ pōt capi dupl̄r. Uno mō q̄ sit forma corpis vlp̄ potentia qua intelligimus. Alio modo q̄ sit principiū mouēdi in nobis quocunqz motu. Circa secūdū sunt due difficultates. Una. supposito q̄ intelligamus illo intellectu tanqz p̄ for

Quotlibet

mā corpis vel potentiā intellectiūā. Alia est. supposito q̄ intellectus sit i nobis solū/ mō sicut motor corpis z non sicut forma.

Dico circa p̄mam difficultatē q̄ potest euidenter p̄bari q̄ nō est vnus intellectus nūero in oībus. qz impossibile est q̄ vnus z idem sit simul sciens z ignorās. diligēs z odiens. assentiēs z dissentiēs. z h̄ respectu eiusdez. z sic de alijs. S; intellect⁹ in vno hoīe est sciens aliqd̄ z intellect⁹ in alio hoīe est ignorās illud. z voluntas in vno diligit aliud z in alio odit illud. sicut patz p̄ experientiam. ḡ impossibile est q̄ sit idē in intellectu in duobz illis. Si h̄o dicis q̄ diuersitas illa pōt contingere ppter diuersas copulationē intellectus cū fantasmatibz. Contra ppter diuersam copulationē non pūnt p̄traria esse in eodē subiecto. quia fantasinata nō se habēt nisi effectiue ad ista q̄ recipiunt in intellectu. sed fm̄ p̄dicta p̄traria sunt in eodē subiectiue. Sed di. ad huc q̄ intellectio z voluntas non sunt q̄litatez inherētes intellectui subiectiue. s; alteri. Contra volitio z nolitio sunt cōtraria q̄ possunt successiue esse in eodē subiecto. siue oī mutatiōe alia q̄ ad istas formas. tā a pte corpis q̄ intellectus. Patz em̄ q̄ aliquis odiens aliquē pōt ip̄m diligere sine oī mutatione alia noua corpali zc. etiā in intellectu. sed solū ex libertate volūtatē ergo sola volūtas est subiectū illaz formarū. Circa secundā difficultatez dico q̄ difficile est istā ptem p̄bare. z forte non est possibile. pōt tū p̄suaderi. qz ad omnē motū locale z alterationē sufficiunt dispositiōnes corpis z ista q̄ expimur in nobis. Sicut manifeste patet. sicut cognitio volitio. ergo talis motor supfluit. Similit̄ eadez facilitate ponerē talē intelligentiā vni bruto ad mouendū ip̄m. qd̄ tamē supflueret.

Ad p̄ncipale nego cōmētatorē. qz errauit ibi.

Questio duodecima

Verum anima in

v intellectiua sit tota in toto corpore z tota in qualibet pte. Uideat̄ primo q̄ non. qz si sic tūc distaret a se. quia anima in capite distat ab anima i pede. In oppositū. Ania est forma indiuisibilis. ergo vbicūq̄ est. ibi tota est Sed ē

In oī pte. ḡ tota est in omni pte Ad q. di co q̄ sic. Cui⁹ ratio est. qz ania est in qualibet pte z tota est in qualibet parte. ergo tota est in toto z tota in qualibet pte. Prima pars añcedēis patet. qz aliter aliq̄ pars nō esset in formata ania. z p̄ p̄ns nō esset pars hominis. Scda pars patet etiā. qz ania in intellectu est inextensa z indiuisibilis. ergo vbicūq̄ est. tota est. Sed hic sunt aliq̄ dubia. Primū est. qz tūc ania simul q̄sceret z moueret videlicet in pede z in manu

Secūdū est. qz tūc posset iformare duas materias discōtinuas. qz ex quo tota est in p̄tibz distinctis loco z situ p̄tinuatis eadem rōne pōt esse in p̄tibz discōtinuatis.

Itē absciso brachio in formata ania intellectiua. aut redita ania ad corpus. aut corru p̄t. Itē nō plus expimur nos intelligere in capite q̄ in pede. Respōdendo ad p̄mū istozū dico. q̄ ania potest simul mouere z quiescere p̄ accidēs ad motū alteri⁹ et quietē quia aliter nō mouet nisi aliud moueat. Ad secundū dico q̄ p̄ naturaz nō pōt siml̄ in formare duas materias discōtinuas. sed p̄ potentiā diuinam bene pōt.

Et si querit̄. Si in formata materias discōtinuas. tūc aut est duo homines. aut vn⁹ hō. Si duo homines. ergo due anie. si vn⁹ homo. ḡ materia vna. Similit̄ intellect⁹ ille sciret in vno z ignoraret in alio. sic dicunt est in alia q̄stioe. Ad p̄mū istozū dico. q̄ essent duo homines fm̄ diuersitatē materie. sed nō sequit̄ vltra. sunt duo homines. ḡ due anie. qz ly hō supponit p̄ supposito qd̄ diuersificat ppter diuersitatē materie. licet forma sit eadem. Ad secunduz dico q̄ qd̄ sciret vn⁹ z alius sciret. z si qd̄ diligeret vn⁹ hoc idē diligeret ali⁹. Ad tertū dubiū dico q̄ ania intellectiua exi stēs in brachio nō redit ad corp⁹. nec corru p̄t corrupto brachio. sed desinit eē vbip̄us erat. sic corp⁹ xp̄i i eucharistia cessat eē sub hostia corrupta sp̄e. et āgel⁹ cessat eē i loco q̄n ps sui loci adeq̄ti corru p̄t Ad q̄rtū dico q̄ nō plus expimur nos intelligere i capite q̄ i pede S; expimur frēq̄nter q̄ pl⁹ adiuuamur z impedinur ad intelligendū p̄ dispositiōem capitis q̄ pedis. sic expimur frēq̄nter q̄ plus adiuuamur per dispositiōem oculi ad intelligendū q̄ p̄ manū Cū p̄ illud argumentū p̄bare q̄ intel

ligeret colorē in oculo. sonū in aure. odo-
rē in naso. z sic de alijs. Dico ergo q̄ nō pl⁹
expimur in intellectu in capite q̄ in pede
imo q̄nq̄ plus expimur q̄ in uiamur v^l im-
pedimur p̄ dispositiōez pedis q̄ capitis. si
cut patet. ponamus ḡuem dolorem pedis

Ad principale dico q̄ aliqd̄ distare ab
alio pōt capi dupl^r. Uno mō p̄rie. q̄n scz
vnū nō est vbi aliud est. quō dicim⁹ caput
distare a pede. quia caput est vbi pes nō ē.
z sic anīa in capite nō distat ab anīa in pe-
de. Secūdo mō accipit̄ distare improp^e.
q̄n locus alicui⁹ distat a loco alio illi⁹. z sic
aīa in capite distat ab aīa in pede. qz locus
capitis distat a loco pedis. z sic nō valz cō-
sequētia. aīa in capite distat ab anīa in pe-
de. ḡ aīa distat a se. qz ibi est fallacia.

Questio tredecima

Truz primū co-

gnitiū ab intellectu p̄mitate ge-
neratiōis sit singularē. Et vi-
det̄ primo q̄ nō. qz vnū uersale est p̄mū z p̄-
p̄riū obiectū intellectus. ḡ primo ḡnosci-
tur p̄mitate generatiōis. In oppositum
Idē oīno est obiectū sensus z intellect⁹. sed
singularē est p̄mū obiectū sensus tali p̄mi-
tate. ḡ zc. Dic p̄mo dandus est intellect⁹
q̄stiois. Scdo dicet̄ ad questi. Circa p̄-
mū sciendū est. q̄ hic caput singl^rare non p̄-
oī illo qd̄ est vnū nūero. qz sic q̄libz res est
singularis. sed accipit̄ p̄re q̄ est vnū nūc/
ro z nō est signū naturale v^l voluntarium
sive ad placitū cōe multis. quō dicitio scri-
pta. p̄ceptus. z vox. plata significatiua plu-
riuz nō sunt singularia. sed tm̄ res q̄ nō est
cōe signū. Secūdo sciendū est q̄ nō in-
telligit̄ ista q̄stio de q̄cunq̄ ḡnitiōe singu-
laris. qz q̄cūq̄ ḡnitiō vnū uersal̄ sic est sin-
gularis. qz nihil p̄ talem ḡnitiōem ḡno-
scit̄ nisi singularē z singularia. tm̄ illa ḡni-
tiō est cōis. sed intelligit̄ questio de ḡniti-
one p̄ria simplici z singulari. Circa se-
cundū. supposito q̄ q̄stio intelligat̄ de ḡni-
tiōe p̄ria singl^rari. Dico tūc p̄mo q̄ singu-
lare p̄dicto mō accipiēdo. p̄ ḡnitiōem p̄pa-
singulari z simplici est p̄mo cognitū. Nō
p̄bat̄ sic. qz res extra aīam q̄ nō est signum
tali ḡnitiōem p̄mo intelligit̄. Sed oīnis
res extra aīam est singularē. ḡ zc. Prete-
rea obiectū p̄cedit̄ actū p̄riū z p̄mū p̄ri-

mitate generatiōis. sed nihil p̄cedit̄ actū
talē nisi singularē. ḡ. Secundo dico q̄
ḡnitiō simplex z p̄ria singularis z prima
tali p̄mitate est intuitiua ḡnitiō. Quā tē
ista ḡnitiō sit prima. patet. qz ḡnitiō sin-
gularis abstractiua p̄supponit̄ intuitiua z
respectū eiusdē obiecti. et nō ecōuerso. Quā
autē sit p̄ria singularis patet. qz imēdiate
causat̄ a re singulari v^l nata est causari. et
nō est nata causari ab alia re singulari etiā
eiusdē speciei. Tertio dico q̄ cognitio
prima abstractiua p̄mitate generatiōis z
simplex nō est cognitio p̄ria singularis sed
est cognitio cōis aliq̄n. imo sp̄. Primū p̄tz
quia nō habet̄ cognitio p̄ria simplex d̄ ali-
quo singulari p̄ tēpore p̄ quo non pōt ha-
beri cognitio eius specificā. sed q̄nq̄ est il-
la. sicut de veniēte a remotis patet q̄ cau-
sat̄ sensationem. virtute cui⁹ possum tm̄ in-
dicare q̄ illud v^l sum est ens. manifestū est
q̄ i illo casu ḡnitiō abstractiua quā habeo
p̄mo p̄mitate generatiōis est ḡnitiō entis
z null⁹ inferioris. z p̄ p̄ns non est p̄ce-
ptus speciu oc⁹. nec est p̄cept⁹ p̄ria singula-
ris. Secundū patet. qz nullā cognitio
abstractiua simplex ē plus similitudo vni⁹
rei q̄ alteri⁹ respectū similitū. nec causat̄ a
re. nec nata est causari. ḡ nulla talis est pro-
pria singularis. sed q̄libet est v^l is. Sed
forte hic sunt dubia aliqua. Primo qz vi-
detur q̄ cognitio intuitiua nō sit p̄ria. qz
q̄cunq̄ intuitiua det̄ eq̄l^riter assimilāt̄ vni
singulari sicut alteri qd̄ est sibi simile. z eq̄-
l^riter rēp̄sentat vnū sicut reliquuz. ergo nō
plus videt̄ cognitio vni⁹ q̄ alteri⁹. Se-
cundū dubiū est. qz si cognitio prima ab-
stractiua sit aliq̄n ḡnitiō p̄cept⁹ entis. sic
dicit̄ de veniēte a remotis. ergo eodē modo
prima intuitiua in eodē casu erit cognitio
oīs entis qz impossibile est q̄ eiusdē rei sint
plures cōceptus simplices p̄rii. Sed de
vno veniēte a remotis possuz habere vnā
visiōem p̄ quā tm̄ iudico illd̄ esse ens. Aliā
p̄ quā iudico illud esse aīal. Tertiā p̄ quā
iudico illud esse hoīem. Quartā p̄ quā in-
dico illd̄ esse fortez. sed ille visiōes nō sunt
alteri⁹ rōnis. ḡ nō oēs ille p̄nt esse ḡnitiō-
nes p̄pe eiusdē rei singl^raris. Tertū est
qz videt̄ q̄ ḡnitiō p̄ma abstractiua sit p̄pa-
marie q̄n obiectū est debito modo appro-
ximatū. qz p̄ p̄mā abstractiua possū recoz-

dari de eadē re prius visa. qđ nō posset fieri nisi de eadē re prius visa haberē pri⁹ noticia abstractiuā ppriā. Quartū dubiū est quia videt^r fm iā dicta qđ conceptus generis possit abstrahi ab vno individuo. puta concept⁹ aialis. sicut patet de veniēte a remotis qñ habeo talē visionē p quā iudico illō esse aial. Dico ergo ad p^mū illoz qđ intuitiua est ppria cognitio singulari. nō ppter maiore assimilationē vni qđ alii. sed quia naturat^r ab vno z nō ab alio causat^r nec pōt ab alio causari. Si dic^r pōt causari a solo deo. Verū est. sed sp nata est talis visio causari ab vno obiecto creato z non ab alio. Et si causat^r sp causat^r ab vno z nō ab alio. Un⁹ ppter similitudinē nō d^r plus intuitiua ppria cognitio singulari qđ abstractiua p^ma. sed solū ppter causalitatem. nec alia cā pōt assignari. Ad secundū dico. qđ aliqui ille visiones sunt eiusdē speciei z solū differūt fm mag⁹ z min⁹ pfectū in eadem specie. sicut si videat^r conceptū ex partibus eiusdē rōnis in qđ non essent plura accidentia sensibilia a visu. tūc p approximationē illi⁹ visibilis. puta albi intēdit visio. z fit clarior. Et fm hoc potest causari aliud z aliud individuū. qđ tale vsum ē ens vel corpus vl color vl albedo. Sz dicis illa differūt specie qđ nō possunt causare effectū eiusdē speciei. Sz visio clara et obscura sunt hmoi. g. zc. Dico qđ qñcūqđ cause aucte z intēse nō possunt causare effectū eiusdē speciei tūc differūt specie z nō alie. Nūc autē illa visio aucta z intēsa pōt i oēm effectū in quē pōt visio clara. z p p^mis sunt eiusdē rōnis vel eiusdē speciei. Aliqñ tamē visio clara z obscura sunt alteri⁹ speciei. puta qñ diuersa obiecta vident^r. puta si videat^r aliqđ diuersis coloribz coloratū fm minore z maiore approximationē. sed ille visiones nō sunt eiusdē obiecti sz diuersoz obiectoz. Ad tertium dubiū dico qđ videndo aliquid habeo aliquā pgnitōnē abstractiuā ppriā. sed illa nō est simplex sz pposita ex simplicibz. Et ista noticia cōposita ē pncipiū recordatōis. qz p h recordor de sorte qz vidi eū formatū sic l sic figuratū sic coloratū. talis lōgitudinis. latitudinis. z in tali loco. z p illud cōpositum recordor me vidisse sorte. Sed si circumscribis oēs cōceptus simplices pter vnū

nō plus recordor de sorte p illū qđ de alio homie sibi simillimo. Un⁹ possem recordari me visum habuisse de hoie. sed vtruz plato sit vel sortes nescio. et iō noticia simplex abstractiua nō est ppria simplr. sed cōposita bñ potest eē ppria. Ad quartum dubiū dico. qđ cōceptus generis nunqđ abstrahit ab vno individuo. Ad aliud de veniēte a remotis dico qđ iudico illud esse animal qz prius habeo cōceptū aialis qđ cōcept⁹ est genus. z iō p illū cōceptū ducor in noticia recordatiuā. Un⁹ si prius nō haberē cōceptū generis animalis nihil iudicarem nisi qđ hoc vsum est aliquid. Et si qris qđ noticia abstractiua p^mo format^r mediante intuitiua. dico aliquū concept⁹ ent⁹ tm. aliquū cōcept⁹ generis. aliquū cōceptus spēi specialissime fm qđ obiectū est min⁹ vl magis remotū. semp tū imp^mit cōcept⁹ ent⁹. quia qñ obiectū est debito mō appropinuatū simul causat^r a re extra singulari cōcept⁹ specificus z cōceptus entis. Ad pncipale dico qđ vniuersale est obiectū primuz p^mitate adēq⁹tionis non p^mitate generationis.

Questio decimaquarta

Truz intellectus

v noster p statu isto cognoscat actus suos intuitiue. Et videt^r p^mo qđ nō. qđ nihil cognoscit ab intellectu nisi qđ prius fuit sub sensu. sed intellectioes nunqđ fuerunt sub sensu. g. In oppositū. Noticia abstractiua p^msupponit intuitiua. Sed cognitioes intellectuales cognoscunt^r abstractiue g intuitiue. Rūdi do ad illā questionem dico qđ sic. Et rō est qz de cognitioe intellect⁹ z volitōe formatur ppō cōtingēs. qđ euidēt cognoscit ab intellectu nostro. puta talis. intellectio ē volitio est. Aut ergo mediāte cognitionē intuitiua intellectiois. aut abstractiua. S⁹ p^mo mō. habet^r ppositū. Non pōt dici secundū. qz abstractiua abstrahit ab existētia actuali. Itē cognitio exprimēt^r nō est sine noticia intuitiua. sz aliqđ carēs o⁹ noticia intuitiua sensitua exprit cognitioe intellectuale g. Ad p^mū in oppositū dico qđ nō sequit^r. qz tūc infinite visioes essent in actu. Ad pbatioēz dico. tenēde qđ act⁹ rect⁹ z reflexus nō distinguunt^r. pō

dici q̄ visio lapidis videt seipsa q̄n̄ est. Et tūc p̄t dici q̄ illa p̄p̄ que p̄ponit̄ ex visione lapidis et p̄ceptu lapidis non p̄t manere q̄n̄ visio lapidis nō est. licet alia p̄p̄ q̄ p̄ponit̄ ex p̄gnitiōibz possit manere sine visione lapidis. Si h̄o teneat̄ q̄ act̄ reflect̄ distinguat̄ ab actu recto. Dico q̄ visio lapidis videbit̄ alia visione. sed tandē stabit̄ ad aliquā visionē q̄ nō videbit̄ visione naturaliter distincta. Quis possz videri si non esset impedimentū. et p̄cedo processum in infinitū p̄ potētiāz diuinā. sed naturaliter loquēdo erit aliq̄ visio q̄ nō p̄t videri. et h̄ ideo. qz intellectus noster est potētia limitata. ideo nō p̄t nisi in certū numero visionū et nō maiore. Sz in q̄ visione sit stat̄ nescio. Forte tū stat̄ est in secunda visione. qz forte ipsa nō p̄t naturaliter videri. Ad aliud dico q̄ nō potest eā expiri p̄mā visionē et secundā. et sic in infinitū. qz status est ad aliquā visionē q̄ nō potest videri p̄t limitationē intellectus. q̄ p̄t in tot visionē et nō in plures. p̄cedo tū q̄ potest naturaliter habere plures visiones similes. saltē duas vel tres eiusdē obiecti. Ad aliud p̄cedo q̄ euidenter assensio huic p̄poni. ego video Et dico q̄ ille assensus causat̄ a visione illius visionis. sed ex hoc non sequit̄ q̄ erūt infinite visiones simul. nec potest esse p̄cessus in infinitū naturaliter. sed est stat̄ ad aliquam visionē q̄ naturaliter nō est visibilis. Nec p̄t euidenter assensio tali p̄plexo formato. ego video illā visionē ad quā est status. Ad aliud p̄cedo q̄ si esset in aīa secūda visio. posset videri nisi esset impedimentū. et tū si esset in aīa mea nō possem videre qz primus actus impedit secundū ne posset videri cū prima visione. Et dico p̄ hoc q̄ in intellectu nō tollit̄ q̄n̄ possit videri. q̄a si esset in intellectu p̄ se posset videri. sz q̄a est in intellectu simul cū alio actu tollit̄ q̄ nō potest videri. Et dico q̄ expior visionē lapidis. sz visionē illius visionis n̄ expior. Et p̄ ista r̄sione est exēplū August. vi. de trini. c. viij. in fine Ubi dicit. q̄ sepe legit̄ et nesciunt qd̄ legit̄. vel hoc accidit. p̄pter d̄structionē p̄ actum alteri potētiē. et tū in illos actus nulla est repugnantia. Sic etiā h̄o intent̄ ad videndū nihil p̄cipit se audire. cum tū audiat. et tū inter actum visus et audiens nulla est repugnantia. Sic est in p̄

posito. q̄ quis iter ultimā visionē ad q̄m est status naturaliter. et visionē illius. vel aliorū p̄cedentiū nulla sit repugnantia. tamē vnus actus potest impedire aliū p̄ statu isto. Ad aliud dico. q̄ sum certus q̄ intelligo lapidem p̄tute visionē lapidis. et in p̄tute prime visionis. et quōqz forte virtute istarū visionū et virtute alicui p̄p̄ons habitua-liter note. h̄bi ḡra. Sum cert̄ q̄ intelligo p̄ exp̄ientiā qz video visionē lapidis. Sz cert̄ sum q̄ intelligo lapidē p̄ discursum ab effectu ad cām. sicut p̄gnosco ignē p̄ fumū q̄n̄ solum video fumū. et hoc idē. qz als ad p̄sentiā ignis vidi fumū causari. Et eo dē modo qz alias ad p̄sentiā lapidis p̄cepti intellectualiter talē visionē cāri in me. Item arguo. Tales effectus sunt eiusdem speciei. sicut expositū est supra de locutione angelorū. p̄p̄o habitualiter nota est ista. oēs tales effectus eiusdē speciei habent eās eiusdem speciei. Non dico in generali oēs effectus eiusdē speciei habēt eās eiusdem speciei. Ad principale dico. q̄ Aristoteles dicit. Nihil eorū que sunt extra intelligit̄ nisi p̄ sit sub sensu. et ista sunt solum sensibilia p̄m eum. et de illis vera ē illa auctoritas De spiritibus h̄o nō. **Questio quindecima**
Trum intellect̄
v noster. p̄ statu isto p̄gnoscat intuitiue sensibilia. Et videt̄ p̄mo q̄ nō. qz visio sensitua sufficit cum cognitione abstractua ad p̄gnoskendū sensibilia. ḡ visio intuitiua sup̄fluit. In oppositū. q̄cqd̄ p̄ceptiōis p̄t sensus p̄t et intellectus. sed h̄ est p̄ceptiōis sensus. ḡ r̄c. Ad istā q̄. dico q̄ sic. qz intellect̄ n̄ cognoscit euidenter p̄positionē primā p̄tingentem de sensibilibz. ḡ h̄z noticiā incōplexāz sufficientē ad causandū istā noticiā p̄plexam euidenter. sed abstractua cognitio sensibiliū non sufficit. ḡ r̄c. Ad argumēta in oppositū dico tenendo aīam sensitua esse eandē formā cum intellectiua. nō est dicēdū q̄ visio sensitua recipit̄ in aīa intellectiua. sed recipit̄ in corpore vel in aīa distincta ab aīa intellectiua in corpore. Si em̄ recipit̄ in aīa intellectiua anima separata saltem p̄ potētiāz dei posset habere in se oēm talem sensationem. et sentire. q̄d

Quolibet

nō videt esse verū. qz si sic angelus careret aliq̄ p̄fectione naturali. qz videt q̄ naturalit̄ etiā posset tales formas habere. qz cor poralia nō essent nisi cause efficiētes istaz formaz. Si aut̄ sint diuerse forme. sic credo q̄ sunt. tūc dico q̄ visio sensitua n̄ sufficit ad causandū assensum. p̄p̄tis p̄tingēt̄. Quis sufficiat ad causandū actū in appetitu sensituo. qz nō est simile. eo q̄ eadē forma tūc esset subiectū sensatiōis z act⁹ appetēdi. Si dicis q̄ intellectua z sensitua nō distāt sim. hoc nō valet. qz idem nūero debet esse videns z assentiēs. Ad istud de intelligere capitis z pedis dictū est p̄.

Ad aliud dico q̄ est differētia int̄ visio nē sensitua et intellectua. q̄ innotescit nobis prim̄ p̄ rōez. p̄rim̄ p̄ experiētia. Per experiētia. qz puer videt p̄ visione sensitua z nō intellectua. qz nō intelligit p̄ rōez qz anīa sepata p̄t habere visionē intellectuā nō sensitua. Ad aliud dico q̄ intellectus sepāt̄ p̄t habere talē visionē. aliē anīa sepata nō posset habere noticiā sensibiliū. Si r̄ angel⁹ p̄t habere noticiā talem. q̄ etiā anīa sepata. Ad p̄bationē dico q̄ anīa sepata p̄t naturalit̄ videre secreta cordiū p̄plexa z incōplexa in mēte angeli.

Ad scripturā dico q̄ loquit̄ de factor̄ potentia naturali suspēsa ab actu. Ad aliud dico q̄ indiget locutiōe z illūinatōe p̄pter duo. Primū est. qz nō p̄mittit̄ forte naturaliter intelligere q̄ possit̄ naturaliter intelligere. Secundū. qz multa reuelant̄ angelo vni q̄ uō alteri. nec aīe sepate. sicut dictum est de locutione angelorū. Ad aliud dico q̄ non potest naturaliter acq̄rere dei visionē z b̄itudinē. qz ista nō p̄t causari nisi a solo deo. Et vltra. nō sequit̄. p̄t videre minus visibile. q̄ mai⁹ visibile. sicut nō sequit̄. intellectus me⁹ p̄t videre albedinē q̄ minus est visibilis. q̄ p̄t videre angelū q̄ est mai⁹ visibile. z hoc ideo. qz visio angeli nō potest naturalit̄ causari in me. et ita est hic. Ad aliud dico q̄ visio sensitua est cā p̄ialis visiōis intellectuē. sed nō est cā p̄ialis act⁹ assentiēdi sine visiōe intellectuē. qz noticiā p̄plexa p̄supponit noticiā incōplexā in eodē subiecto. sicut volūtas nō p̄t in actū suū nisi p̄cedat cōgnitiō in intellectu. q̄ noticiā sit noticiā intuitiua in sensu. Ad aliud p̄cedo q̄ visio sensiti

ua est subiectiue i appetitu sensituo. qz est idem sensus z appetit⁹. q̄ q̄cqd̄ est subiectiue in vno. est etiā subiectiue in alio. Ad principale dico q̄ visio sensitua nō sufficit. sed req̄rit̄ visio intellectualis zc.

Questio decimasexta

Trū possit p̄ro-

bari sufficienter q̄ volūtas libere causet actus suos effectiue

Et videt̄ primo q̄ nō. qz volūtas est libera. z tū nō est actiua. ergo nō ē libera actiua. p̄na patet. aūis p̄bat. qz est potētia passiva. In oppositū sic Passiuū nō est liberū. volūtas est passiva. q̄ zc. Hic primo expono qd̄ voco libertatē. Scdo ad q̄ōnez.

Circa p̄mū est sciendū q̄ voco libertatē p̄tatem q̄ possum indifferent̄ z p̄tingent̄ effectū ponere. ita q̄ possum eundē effectū causare z nō causare. nulla diuersitate circa illā potētia facta. Circa secundum sunt due difficultates. Prima est vtrū possit p̄bari sufficienter q̄ volūtas sit libera. Secunda supposita libertate voluntatis. vtrū possit p̄bari q̄ volūtas sit potētia actiua. Circa p̄mū d̄nbiū dico q̄ nō p̄t p̄bari p̄ aliquā rationē. qz oīs ratio p̄bas accipit eā dubiaz eā ignotū p̄clusioni vel ignotū. Potest tū euidenter cognosci p̄ experiētia. p̄ hoc q̄ homo expit̄ q̄ q̄ntūcūq̄ rō dicit̄ aliqd̄. potest tū volūtas h̄ velle vel nolle. Circa secundū dico q̄ sic. qz actiua naturali sufficient̄ approp̄iato passio disposito z uō impedito sequit̄ actio necessario. sed omne aliud agens a voluntate est actiuū naturale sufficient̄ z nō impeditū. z volūtas est sufficient̄ disposita. qz nullū est ibi repugnās. nec aliq̄ dispositio req̄sita. Sed dicit̄ volūtas p̄t libere p̄ari sine actiōe. Contra hoc est rō directe facta. q̄ transeo. Sed hic est d̄nbiū. qz im possibile est q̄ agēs dū existit p̄ tēp̄ in potētia essentiali ad actū. q̄ reducat se d̄ potētia ad actū sine agēte extrinseco. sed volūtas potest esse per tempus in potētia essentiali ad volitionē. ergo nō potest educere seipm̄. Rūdeo z dico q̄ argumētū est verū de agente naturali siue sit corpale siue spūale. S̄z in agente libero cuiusmodi est volūtas est instācia manifesta. qz ob

lectū pōt esse cognitum z p̄sens volūtati. et omnia alia req̄sita ad actū volēdi p̄nt manere p̄ tēpus. z potest nō elicere actū suuz. z deinde elicere sine oī actiōe extrinseca. et hoc totū est p̄pter libertatē suā. Ad p̄ncipale argumētū dico. q̄ idē pōt esse actiū et passiū respectu eiusdem. nec ista repugnant ad inuicem.

Questio decima septima
Trum ad saluā.

¶ dū casum z fortunam in rebus oporteat ponere volūtate esse liberā. Et arguit q̄ nō. qz in aīa talis ē casus. ij. phisicōz. in q̄b non est volūtās zc. Contra. in causis mere naturalibz nec est casus nec fortuna. igit̄ zc. In ista q̄stione ostendam q̄ sine libertate volūtatis nō potest esse casus nec fortuna. Sc̄do q̄ mō ista saluant̄ p̄ libertatē volūtatis. Circa primū suppono. q̄ oē agēs aliud a volūtate naturalr agit. et tūc arguo sic. Dē q̄d ineuītabiliter fit. nō fit a casu nec a fortuna sed omne q̄d fit nō ab agente libero sed naturali. ineuītabiliter fit. ḡ zc. maior patz. ij. phisicōz. minor est manifesta. Preterea illud q̄d nō pōt impediri nec potuit non fit a casu. nec a fortuna. Sed omne quod fit ab agente vel ab agentibus mere naturalibus nō pōt nec potuit impediri. nisi concurrat agēs liberū. ergo nihil fit a casu vl fortuna. Maior est māifesta. ij. phisic. Minor pbat. qz si potest vel potuit impediri aī pductionē. puta ignis pduc̄ in ligno potuit impediri aī eius pductōenz. Aut ḡ p agēs libez impediēs ei pductionē p aī motionē agentis a p̄ximari. z habet p̄positū q̄ volūtās est libera. qz nihil aliud est liberū nisi volūtās. aut p̄ agens mere naturale. z tūc est actōibz nō depēdet ab aliq̄ agēte libero. si pōt impedire necessario z ineuītabiliter impediēt pductionē ignis. z p̄ cōsequēs impossibile est istū ignē p̄duci. ergo ex opposito si ille ignis fit vl p̄duci pōt ab agente mere naturali. nō pōt nec potuit impediri. z p̄ sequēs oīa q̄ fiūt. de necessitate fiunt. z q̄ non fiūt impossibile est illa fieri. Circa secundū dico q̄ fortuna accidit ex hoc q̄ accidit aliquis effectus a causa naturali z libera. vl a duabus causis li-

beris p̄ter intentionē agentis. Exēplum primi. Si aliq̄s fodiat terram ad plantā dū. z inueniat p̄ter intentionē thesaurū. Exēplū secūdi. si aliq̄s vadat ad forum ad videndū amicum. z inueniat creditorē qui soluit pecuniam. Sed casus p̄t cōcurrere immediate ex cōcursu causarū naturalū. sed semp̄ tamē accidit mediate ex concursu causarū naturalūz. z partiat a causa libera. Non em̄ dicimus si pluat tali anno sub cane q̄ accidit a casu. nō plus q̄ accidit a casu q̄ luna eclipsatur tali hora. z hoc quia vtrōq̄ accidit effectus sine omni actione voluntatis. Sed quādo aliquis effectus p̄ducit a causa libera immediate. et iste effectus tanq̄ causa naturalis cōcurrit cum alia causa naturali ad producendū effectum alium. iste effectus accidit a casu. Exēplū aliquis voluntarie ponit pannum sup equum. iste equus currit ad herbam iuxta ignem z cadunt panni z comburunt. ista combustio fit a casu. quia fit immediate ab igne et equo. q̄ sunt cause naturales. mediate tamen a voluntarie ponente pannos super equum. quia nisi posuisset non fuissent sic combusti.

Sed p̄tra Casus accidit ex hoc q̄ aliquis effectus fit raro. In causis autē naturalibus non accidit effectus raro. ergo zc. Preterea casus accidit ex hoc q̄ aliquis effectus fit p̄ter intentionem nature. in causis autē naturalibus non accidit effectus p̄ter intentionē nature. ergo zc.

Ad primum istorum dico q̄ raritas effectus non facit casum. sed quia aliq̄d fit ab aliqua causa que cōtingēt z euitabiliter cōiungitur cum illa causa ex quibus sequitur talis effectus raro. Ad secundum dico q̄ effectus casualis non accidit p̄ter intentionē cause immediate naturalis. sed p̄ter intentionē cause mediate libere. Si dicis s̄m̄ predicta. casus semper p̄supponit fortunam. Dico q̄ non sequitur. Sed bene sequit̄ q̄ casus semper p̄supponit actionem agētis liberi. ad quod agens quādoq̄ nullus sequit̄ effectus nisi intrinsecus. Ad quem tamen effectū intrinsecū quandoq̄ sequitur alius effectus. qui non sequeretur nisi p̄cessisset actio agentis voluntarij. sicut patz in exēplo posito. Ad principale patet ex dictis.

Quotlibet

Questio decima octava

Trum uirtus et

scia sint qualitates absolute Et videtur primo quod non. quia scia est in genere relationis ut dicitur in predicamentis. § 7c.

Contra. scia et virtutes sunt principia agentis. relatio non est principium actus. § 7c. minor patet. v. ethicorum. Dico ad istam questionem quod sic. quia omnia res est qualitas absoluta vel substantia. sed virtus et scia non sunt substantie. § qualitates.

Preterea omne quod fit in actibus aliquando in quantum prius non potuit. et non est aliquid diversitas in passio. hinc aliquando res absoluta quam prius non habuit. vel caret aliqua re absoluta quam prius habuit. Sed hinc istos habere potest in aliquam actionem in quam prius non potuit sed intellectus et voluntas. patet per experientiam. et non est diversitas aliquid in passio puta in intellectu aut in voluntate. quia nec motus localis. nec aliquid aliud impedit a receptione illorum habituum. Preterea actus elicitus est qualitas absoluta. § hinc. prima et tertia. quia habere est causa actus. Aliis patet de felicitate nostra quam habebimus pro merito quod est actus.

Sed dicitur quod est respectus. quia est coniunctio anime cum essentia divina. Contra. anima transit de predictio in contradictorium. quia primo est non transit. postea transit. quod transit non potest fieri per motum localem. nec per transiitorem temporis. et non potest aliquid. § acquiri. Ad respectus. quia talis presupponit acquisitionem absolutam. § absolutum acquiri.

Sed hic est unum dubium propter quod questio est mota. quia. vij. philosophorum probat Aristoteles. quod scia et virtus non est motus. et arguitur sic. In adaliquid non est motus. scia et virtutes sunt adaliquid. Aut ergo intelligitur quod sunt relationes et habentur per positionem. Aut quod sunt fundamenta et subiecta relationis. et sic ratio philosophi non valet. quia sic arguendo albedo color et homo sunt adaliquid.

Rursum uno modo sic dicitur commentator ibi dicitur quod Aristoteles dicitur secundum opinionem platonis et uno secundum opinionem propria. Alii tamen dico quod illud dicitur est periculare et non valet. quia non intendit quod omnes forme de prima specie qualitates sic sunt adaliquid. Sed dicitur tales periculares. scia est adaliquid. Sed virtus est adaliquid. et tunc intendit dicere. quod aliquid actus potest esse virtuosus quod prius non fuit virtuosus. et sic accipiendo scire. scilicet large pro omni actu assentiendi. alii vero potest aliquid actus sine omni mutatione sui appetere esse actus sciendi quod prius non erat actus sciendi. Exemplum primi. Alii primo

vadat ad ecclesiam propter vanam gloriam. ista ambulatio est viciosa. postea stante eadem ambulatio. si mutet intentionem. et velit ire propter deum tunc erit virtuosus. et tunc hic nulla est mutatio in actu ambulandi. Eodem modo est de actu intellectu. quia voluntas ipse sibi studere primo propter vanam gloriam. et secundo ipse propter continuationem illius actus propter honorem dei. ille actus intellectus est primo viciosus. secundo virtuosus. et tunc nulla mutatio est in ipso intellectu sed in ipsa voluntate. Eodem modo est de alio actu intellectu voluntatis. puta quia voluntas absolute impat homini quod vadat ad ecclesiam. et non propter aliquam finem bonum vel malum. Postea stante illa voluntate. ipse quod vadat ad laudem dei. In illo casu primo actus impatus est primo actus idifferens et secundo est virtuosus. et tunc nulla mutatio est in illo. sed voluntas elicit novum actum. Exemplum secundi. quod ponatur quod assentiatur huic propositioni. sortes sedet. et opiner eam esse veram. Quis ponatur quod sit falsa. sed remanere intellectu in ipso assensu videatur sorte sedere. tunc modo scio. istam propositionem. sortes sedet. et prius non scivi eam. et tamen nulla mutatio est facta in illo actu assentiendi. et sic intelligo Aristoteles. in illo passio. Ad principale dico. quod ista notia scia et virtus sunt notia relativa. et sic intelligit Aristoteles.

Questio decimanona

Trum spiritus pa

tiatur ab igne purgatorij Et videtur primo quod non. quia corpus non agit in spiritum secundum Augustinum super Beatum. § 7c. In oppositum est sacra scriptura. Ad questionem istam dico quod sic. sed hoc non potest probari sed per sacra scripturam et dicta sanctorum constat.

In ista vero questione sunt aliquid dubia. Primum quod spiritus patitur ab igne. Secundum est quomodo causatur ista notitia tamen in spiritu in igne purgatorij quod in infernali.

Tertium est quid sit obiectum immediatum utriusque notitionis. Quartum est quod causetur ignis utrobique in ipsum spiritum. Dico ergo ad primum illorum. Quod sic patitur spiritus utrobique. quia detinetur in igne contra suam voluntatem. ita quod habet notitionem ex qua sequitur dolor et tristitia in voluntate. Et ista notitia simul cum tristitia est pena purgatorij et similis infernalis. differunt tamen. quia una est temporalis. alia eterna.

Ad secundū possz dici. si q̄s auderet dicere. q̄ causat totalr a deo z p̄seruat. Et h̄ videt valde rōnabile. qz sicut de^o est cā totalis p̄m̄i correspōdētis merito. ita sit cā totalis pene correspōdētis demeritis. Et s̄m̄ h̄ patz facilt̄ q̄re sp̄s nō pōt illā nolitōez p̄dere. qz nō est in p̄tate sua. Alit̄ dico q̄ vtracqz nolitio causat a volūtate illi^o sp̄s z p̄seruat. sed de^o q̄ oīa futura videt. ḡnofeit tale qm̄ volūtatis vult illū actū suspēdere. z p̄uenit suspēsiōē. z totalit̄ tunc p̄seruat. z s̄m̄ h̄ nisi deus p̄ueniret posset volūtatis illū actū suspēdere. Sed dicis saltē libere cāt illū actū s̄m̄ nolitōez. z p̄ p̄ns p̄t nō causare. Potest dici q̄ naturalr causat z naturalr p̄seruat. z tūc nō ē difficultas.

Potest etiam dici q̄ libere causat. z tūc si nō causaret de^o suppleret ei^o vicē in causando z p̄seruādo. Ad tertiu^o pōt dici. q̄ obiectū immediatū nolitōis sp̄s exūtēs in purgatorio est p̄ctm̄ illud p̄pter qd̄ punit. puta nollet fecisse p̄ctm̄ illud p̄pter qd̄ deum offendit z illa sustinet. velle etia^o cē in alio loco si deo placeret. Et q̄bus ista tristitia causat in eo. Et illa dno integrat penā purgatorij. Obiectū aut̄ sp̄s infernalis videt esse multiplex. puta acc^o nolēdi deū qz punit ipm̄. Silt̄ dolet et nollet se p̄didisse britudinē. Nollet etia^o esse i tali loco a q̄ phibet exire ex natura. nō q̄dem p̄ ignez sed p̄ deū. Ista nolitio cū tristitia sequit̄ est pena infernal. Et forte odit seipsum qz demeruit britudinē. sicut aliq̄s displicet sibi ipsi p̄ p̄ctō suo. Ad q̄rtuz di/co q̄ sp̄s vel ania nō patitur ab igne receptiōdo aliquā q̄litate coz palē. puta calozez vel aliqd̄ tale. Sz patit̄. qz ignis causat in eo p̄ modū obiecti ḡgnitiōē intuitinaz z abstractiōē sui. quā visionē sequit̄ nolitio z tristitia.

Questio vicesima
Trum accus ex

v terior habeat p̄pria bonitātē moralē vl̄ maliciā. Et videt p̄rimo q̄ sic. qz actus exterior est bon^o. z non bonitate acc^o interioris. ḡ distincta bonitate. In oppositiū. Nullus actus naturalis est bonus moralit̄ p̄pria bonitate. sed acc^o exterior quicūqz est naturalis. ḡ zc. In ista cōne dicit Scot^o in q̄libet. q. xviij. q.

sic. Qd̄ p̄bat primo sic. Distincta p̄ctā p̄hibent distinctis p̄ceptis negatiuis. Sed sub distinctis p̄ceptis phibet acc^o interior et exterior. ergo sunt distincta p̄ctā. z p̄ p̄sequit̄ h̄nt distinctā bonitātē z maliciā. Item Aug^o. xiiij. de tri. c. v. vl̄. ciiij. dic. mala voluntate q̄libet miser efficit. sz miserioz voluntate q̄ desideriu^o male volūtatis adimplet. Profecto etia^o licz sic male volēdo miser esset. min^o tū esset si nihil eozū q̄ p̄petrare voluit habere potuisset. Preterea bonitas acc^o moralis est integritas eoz q̄ s̄m̄ dicta mē recte rōnis debent p̄uenire actū Sz alia est integritas eoz q̄ s̄m̄ rectā rōnez debēt p̄uenire actū exteriori z interiori. ḡ est alia bonitas. Preterea plus punitur acc^o interior z exterior siml̄. q̄ vn^o p̄ se. imo exterior plus punit p̄ se q̄ interior. ḡ est peior. Sz qz istā opinionē nō teneo. ideo dādus est p̄mo intellectus q. Scdō r̄ndendū est ad q̄stionē. Circa p̄mū dico q̄ nō intelligit̄ q̄stio d̄ suba acc^o interioris z exterioris. vtrū scz sit alia z alia suba acc^o. qz manifestū est q̄ est ali^o z ali^o actus. Nec intelligit̄ de essentiali bonitate eoz. s. vtrū acc^o exterior sit essentialr bon^o vl̄ inal^o circūsc̄pto oī actū. sicut acc^o volūtatis ē bon^o z malus. qz manifestuz est q̄ n̄. qz oīs acc^o exterior pōt elici a frenetico et furioso. qui tū p̄tūc nullū actū p̄tiosū elicere p̄t. Nec intelligit̄ de actū inferiori z exteriori i diuersis. sed in eodē. Nec intelligit̄ de eodē subiecto in diuersis t̄pib. sed in eodē t̄pe. Est ḡ itellectus q. qm̄ acc^o interior bon^o elicet z acc^o exterior p̄formit̄ elicet. Vtrū scz tal^o acc^o exterior p̄ talē p̄formitātē ad interiorē aliqd̄ recipiat vl̄ acq̄rat p̄ter actū. Et sic itellecta qōne p̄bo q̄ non. qz si sic. aut ipsa bonitas moral^o essz ipse acc^o. vl̄ aliqd̄ supadditum actū. Ad acc^o. qz ille acc^o exterior q̄ nūc ē bonus ille idē pōt esse malus. qd̄ p̄z de actu ambulādi ad ecc̄liāz. p̄t̄ bonozē dei et p̄t̄ vanā gloriā. ḡ illa bonitas est aliqd̄ preter actuz. Aut ergo est subiectiue in actu. aut nō. si nō. tūc illa bonitas non pōt poni nisi acc^o interior. Et si sic. Cōtra. nō p̄t cē q̄litas inherēs sibi. Nec respect^o. Tū qz tal^o respect^o nō est ponēd^o sic alias patebit. Tuz qz si ponat̄ talis respectus nō pōt esse nisi respectus conformitatis z depēdētie acc^o exterioris ad interiorē. puta qz elicetur actū

Quotlibet

interiori & formiter. sed talis respectus cōuenit actui causaz naturalū appropinquantaz passiuus p actū interiorē. puta si volūtas impet q ignis accēderet cādelā in ecclesia ad honores dei. & appropinquet statim ignis accus & formā actui interiori. Si milititer si volūtas impet a zino q faciat feditates suas in ecclia. & a zinnus appropinquetur ecclie. & nō sit impedimentū. tūc actus exterior statim & formā actui interiori voluntatis. & tū nō habet ppriā bonitatem vel maliciā. ḡ in pposito. Unde actus exterior eiusdē suppositi nullā & formitatem habet ad actū interiorē. qñ p simile pōt habere actū in mēti v l a zini v l ignis. Preterea idem actus exterior primo impat ab actu bono interiori. & postea p tinnat ab actu malo exteriori. qro ḡ. aut aliqd depdit in actu exteriori. aut nihil. Si nihil habet ppositū q bonitas moral nō ē aliqd distinctū ab actu. Si aliqd. qro qd ē illd. aut absolutū. aut respectiū. & arguo sic pus. Preterea nullus actus est viciosus nisi sit i prāte volūtatis mediate v l imediate. Sz si aliqs volūtarie mittat se in pceptū. et i descēdēdo peniteat & doleat. et silr nolit illū descēdēdo imo reuocaret si possz. ille actus nō lēdi ē virtuosus & meritorius. sz actus descēdēdi nō est viciosus qñ penit. qz nō est tūc i prāte volūtatis. imo si est viciosus. ille hō sunt forer viciosus & p riuosus. dā nā d p p actus exteriorē. saluā d us ppter actū interiorē. Preterea actus nulli i putandus est ad peccatū. qñ hñs detestat illū meritorie. Sz ille descēdēs odit pceptū ḡ. Preterea eq̄li merito dbeet eq̄le pmiū. & ois actus moralit bo nus hz aliqd pmiū. Sint ḡ duo qz vnus nō possit in actū exteriorē. & ali pōt & facit & ponam q habeat actus interiorē eq̄les. De illis qro an habeant bonitatem moralem equalē aut nō. Si sic habet ppositū. Si nō ḡ eq̄li caritati nō debet eq̄le pmiū. Si dicis q aureola debet ḡ ginibz. & non alijs hñtibz eq̄le caritatē. puta cōfessorū. hoc nō valz. qz aureola nō debet p se p ruti morali. sed debet hñti detmīatā integritatez. sicut pater d ḡ gie. si moriat a n vsum rōnis qz sibi debet aureola. Preterea Aug. i de li. arbi. dic. vt intelligas libidinē in adulterio malū esse sibi etiā cui nō ptingat oportunitas p cūbendi cū iuge aliena. planū

tū aliq mō sit eā cupere. et si ptās nō det sibi esse cū ea. nō min⁹ reus est q̄ si in ipō facto dep̄bēderet. Dico ḡ nūc ad rōnes i op ppositū. Ad p̄mū pōt vno mō dici. q̄ sūt distincta pcepta ppter distinctioez actuz q̄uis vn⁹ actus nō sit mal⁹ nisi q̄a causat ab alio actu malo. vñ p vnū pceptū phibetur act⁹ interior. p aliud phibent rā act⁹ interior q̄ exterior. qz qñ qz actu exteriorē intēdit actus interior. & magis hō delectat actu interiori. Un pcedo q sunt distincta pcepta sicut sunt distincti act⁹ mali mō p̄dicto.

Aliter pōt dici q sunt distincta pcepta ne det simplicibz occasio erradi. q̄ credūt q nō sit pceptū nisi in actu exteriori. Ad august. dico. q loquit forte d miseria q̄ ad homines q̄ vident exteriora & nō interiora. & de exteriori scandalizant. et sic iplēdo op⁹ facit multa pcepta. q̄ nō faceret si nō ipleret. qz facit peccatū suū & scandalizat p̄mum vel potest dici q act⁹ interior sp v l frequē intēdit q̄ elicit actus exterior. Ad aliqd dico q actui exteriori fm rectā rōem nō debet aliq integritas circūstanciarū ppetere sed tū actu interiori. sz act⁹ exterior tū debet elici effectiue ab actu bono interiori. & aliā integritatē nō habet. Ad aliud dico q nō plus punit actus interior & exterior si mul q̄ interior p se nisi intēdat act⁹ interior q̄ elicit act⁹ exterior. Sz a lege bñana act⁹ exteriores plus puniunt. qz frequēter pl⁹ punit peccata miora q̄ sunt maior occasio destructiois rei publice. Exēplū de furari vnā ouez & diffamare hominē. p̄mū est minus peccatū secūdo. & tū apd boies pl⁹ punit p̄mū q̄ secūdu licet nō apud deum. Alia multa exempla sunt quo ad h sed transeo. Ad principale dico q act⁹ exterior est bonus bonitate sua propria q̄ est ipse actus naturaliter. Sed moraliter & causaliter est bon⁹ bonitate actus interioris. qz solū est bonus q̄dam denominatio ne extrinseca. ergo rē.

Explicit primū quotlibet doctissimi v r i & disputatoris acerrimi magistri Guilhelmi Deckam anglici.

Quotlibet secūdi

Questio prima

Trum possit

probari naturali ratione
q̄ deus sit prima causa efficiens oīm. Et videt̄ primo q̄ sic. quia p̄mum ens est primū efficiēs. sed deus est primū ens. ergo rē. In oppositū. Primū efficiēs nō est primus finis. sed deus est p̄mus finis. ergo nō est p̄mū efficiēs. Dico ad istam q̄stionem p̄mo. quon potest p̄bari naturali rōne q̄ deus sit causa imediata efficiens oīm. Tū quia nō p̄t sufficiēter p̄bari quin alie cause puta corpa celestia sint sufficientes respectu multozū effectū. et persequēs frustra poneret̄ cā imediata efficiēs illozū. Tū q̄ si posset p̄bari naturali rōne q̄ deus sit causa efficiens oīm. et non posset naturali ratione p̄bari q̄ esset causa partialis necessaria v̄l insufficientis oīm eque faciliter possz p̄bari naturali rōne q̄ esset causa sufficiens oīm. et ita frustra ponerent̄ alie cause efficientes. Secūdo dico q̄ nō potest p̄bari naturali rōne. q̄ deus sit causa efficiens alicuius effectus. q̄ non potest p̄bari sufficiēter q̄ sint aliqua effectibilia p̄ter generabilia et corruptibilia. quoz cause sufficientes sunt corpa naturalia inferiora et celestia corpora. q̄ non p̄t p̄bari sufficiēter q̄ suba separata quecūq̄. nec aliq̄ corpus celeste causat̄ a quo cūq̄ efficiēte. Hec etiā de aīa intellectuā (q̄ est tota in toto. et tota in qualibet parte) demonstratiue p̄t p̄bari. q̄ ab aliquo efficiente causat̄. quia non potest demonstrari q̄ talis anima sit in nobis. sicut dictū est ī p̄mo quotlibet. Existis sequit̄ demonstratiue q̄ nō p̄t p̄bari q̄ de⁹ sit causa mediata alicuius effectus. q̄ si possz p̄bari q̄ deus esset causa mediata respectu vni⁹ effectus. possz p̄bari q̄ esset causa imediata respectu alteri⁹ in genere cause efficientis. Sed secūdū non potest p̄bari. ergo nec p̄mum. Et ex hoc sequit̄. q̄ nec p̄t p̄bari naturaliter. q̄ deus sit causa efficiēs totalis respectu cuiuscūq̄ effectus nec partialis. Tertio dico q̄ potest psuadi rationabiliter. q̄ deus sit causa efficiens vel mouēs alicuius effectus. quia aliter frustra ponet̄. nisi posset aliquid causare effectiue in

vniuerso. Sed hic sunt aliqua dubia. Primū. quia tunc essent multe cause efficientes prime. puta multa corpa celestia. vel multe substantie separte. q̄a ex quo non potest p̄bari q̄ sit tū vñ efficiēs. ergo potest p̄bari q̄ possint esse plura q̄d ē falsum.

Secundū est. au primū efficiens agat p̄ter finem. Et videt̄ q̄ nō. quia finis nobilior est illis que sunt ad finem. Sed nihil est nobilius p̄mo ente vel efficiente.

Tertiū dubiū est quomō tenet rō Aristotil. vij. phisicorū. vbi p̄bat q̄ in causis mouentibz est status ad vnū efficiens.

Itē vniuersitas causatarū causatur ab aliquo. et a nullo istius vniuersitatis. quia tunc idem causaret seipm. ergo ab aliquo alio extra vniuersitatē causatarū. ergo rē.

Ad primū dico q̄ non potest p̄bari q̄n sint multe efficiētia quozū nullum est causabile. nec effectibile. nec dependens q̄cūq̄ modo ab alio. Inter illa prima tamē est aliq̄ efficiens simpliciter primū respectu aliozū. non in causalitate quacūq̄ sed ī p̄fectione. q̄ oportet q̄ differāt specie. q̄a in effectibz eiusdē speciei est p̄cessus in infinitū. et nullum est primū. et per cōsequēs vnum illozū est p̄fectius alio. quia species rezū sunt sicut numeri ex. vij. methaphis.

Si dicis q̄ nō possunt esse duo necesse esse q̄d p̄batur p̄ illā rōnem de necesse esse q̄n diffinit̄ suis rationibus formalibus.

Item idem effectus nō p̄t habere duas causas totales et totaliter terminantes suā dependentiā. Respondeo et dico ad primū. q̄ non potest demonstrari quin possint esse duo necesse esse. sicut patet in primo quotlibet. q. j. et dico q̄ seipsis et nullis alijs formalibz p̄ueniunt genere. et distinguuntur specie et seipsis sunt p̄mo necesse esse. et non per aliquā formalitatē eis additam. Et ideo ratio fundatur super falsam ymaginatioē. q̄ scilicet vnum efficiēs cōuenit cum alio per essentialit̄. et differt p̄ formalitatem. q̄d falsum est. sed seipsis cōueniunt et differunt. et sunt necesse esse. et totum. Ad secundū responsum est sufficiēter in primo q̄libz. q. j. Dico tamē aliter q̄ vnus effectus habet vnā causam efficientem primā. et alius habet aliam. et vñ nō habet duas causas primas. saltem oppositum non potest probari.

Ad secundū dubiū dico q̄ p̄mū efficiens agit p̄pter finē. sed nō p̄pter finē nobilitate se. sed agit p̄pter finē effectus. Et iste p̄t aliquid nobilitate esse q̄ effectus. aliquid ignobilior. Tertiū dubiū differo vsq̄ alias.

Ad primū p̄ quarto dubio de diuersitate causatorū dico. q̄ vniuersitas causatorū nō causat ab aliq̄ vno sed a multis. quia vniū causatū causat ab alio efficiēte et aliō ab alio. et sic deinceps. nec pōt p̄trariū sufficiēter p̄bari. Ad p̄ncipale dico q̄ stādū est ad p̄mū efficiens et nō est p̄cessus ī infinitū. Et illud efficiēs pōt poni corpus celeste. q̄ de illo nos exp̄mur q̄ est cā aliōrū. Nec pōt sufficiēter p̄bari q̄ sit vnum t̄m tale. vt patet ex dictis.

Questio secunda

Truzpositio pro

v̄ bari rōne naturali sufficientē. q̄ de se sit infinite virtutis in vigore. Et videt̄ primo q̄ sic. q̄ Bresto. probat hoc. viij. phisicorū. naturali rōne. per h̄ q̄ potest mouere in tēpore infinito. ḡ est ī finiti vigoris. In oppositū. hoc nō pōt p̄bari nisi p̄ motū. S̄ ad motū infinitum cōtinuandū sufficit virt̄ finita. ḡ. Dico ad istā questionē q̄ nō. q̄ infinitas dei nō pōt p̄bari nisi p̄ effectū. sed p̄ effectū nō p̄t p̄bari sufficiēter. ḡ zc. Assūptū p̄bat. q̄ si sic aut ergo p̄t p̄bari p̄ hoc q̄ effectus durat ī infinitū. aut p̄ hoc q̄ de se causat effectus ī infinitū. Aut p̄ hoc q̄ causat simul effectus ī finitos. Aut q̄ causat effectus ī finitos successiue. aut quia intelligit infinita. Per p̄mū nō. q̄ nō pōt p̄bari demonstratiue q̄ deus est alicui cā efficiēs. vel mouens sic patet in p̄iori q̄dōne. Silr̄ posito q̄ possit p̄bari deū esse cām momentē. Adhuc p̄ motionē infinitā nō p̄bat infinitas dei. q̄ virtus actiua incorruptibilis fm̄ se p̄ eandē virtutē pōt causare effectū et cōtinuare īpm̄. Nec maior virtus requirit̄ ad p̄tinuandū p̄ mille annos q̄ p̄ vnum diē. imo q̄ p̄ vnum diē pōt p̄tinuare pōt ī infinitū p̄tinuare. vbi nō est agens ī p̄trariū et diuiniēs effectū et p̄ istā dispositionē. actiua et passiua equaliter dispositis. zceteris paribz. erit idem effectus vl̄ p̄tinuabit. De q̄ aut nō habet aliq̄ agens ī p̄trariū. ḡ zc.

Nec p̄ secundū potest p̄bari infinitas

dei. q̄ nullus effectus est infinitus. nec p̄t aliq̄s talis p̄duci. Nec etiā p̄ tertiū p̄bari pōt. q̄ nec sunt. nec forte esse pōt effectus simul infiniti. Nec p̄ quartū pōt p̄bari. quia cā infinita p̄pter diuersitate passi vl̄ cause p̄currētis pōt ī finitos effectus successiue. hoc em̄ patet de sole. q̄ potest causare ī diuersis passis calorē ī infinitū. Silr̄ ignis si infinita cōbustibilia essent sibi eq̄ approximata. causaret ī eis ī finitos calores. Et ista sunt exempla p̄ primo. Pro secundo est exemplū. Intellectus pōt causa re diuersas noticias ī infinitū p̄pter diuersitate obiectoz. et hoc successiue. Silr̄ patet prius. q̄ nō pōt p̄bari q̄ sit causa immediatā ī finitorū effectū. nec etiā pōt p̄bari p̄ vltimū. q̄ nō pōt p̄bari q̄ deus itelligat infinita. nec etiā aliquid extra se.

S̄ hic sunt aliq̄ dubia. Quia videt̄ q̄ possit p̄bari sufficienter q̄ deus sit intelligens et volens extra se. Tum q̄ fines causarū naturalium p̄gnosunt ab aliquo vl̄ aliquibz. als effectus cāz naturalium essent casuales. sed nō p̄gnosunt a celo. ḡ ab aliquo alio. et nō nisi a deo. Tū q̄ p̄mū agēs agit p̄pter finē amatū. Tū q̄ primū efficiens dirigat effectū suū ad finē. Tū q̄ contingētia nō esset ī rebz nisi p̄ma causa ageret p̄tingētē. q̄a secūda cā necessario mota necessario mouet alia. Secundū dubiū. q̄ videt̄ posse p̄bari infinitas dei. q̄ cui non repugnat infinitū intensiue illud nō est summe p̄fectū nisi sit infinitū. q̄ si ē finitū pōt ab aliquo excedi. S̄ p̄mo enti nō repugnat infinitas. q̄d patet. q̄ ex suis rōnibz formalibus nō repugnant. Similiter quodlibet p̄ possibile est ponendū cuius nō apparet incōpossibilitas. s̄z hic nō apparet aliq̄ incōpossibilitas. ḡ zc. Ad primū istaz dico. q̄ nō pōt sufficiēter p̄bari q̄ de se itelligat aliquid extra se. aut vult extra se. q̄ nulla videt̄ necessitas ponendū q̄ intelligat aliqua extra se. cū nō possit p̄bari sufficienter q̄ deus sit causa sufficiēs alicuius. Tū t̄m hoc videbat̄ p̄cise rōis efficacacia ad ponendū deū intelligere aliq̄d extra se. vt p̄gnoscat illud q̄d agit et sic rōnabiliter agat. Dico t̄m q̄ sicut rōnabiliter ponit q̄ est mouens celum effectiue. ita rōnabiliter ponit q̄ intelligat celū et omne aliud corpus q̄d mouet. q̄ est ens p̄fectissimū.

z p n̄s mouet intellectualiter et rōnabili ter. Ad argumentū ḡ dico q̄ nō pōt de/ mōstrari q̄ oīa ppter q̄ agunt cause natura les ḡnoscent v̄l dirigunt ab aliq̄. qz hoc solū verū est in his q̄ possunt diuersimō/ de moueri ad vnū v̄l ad aliud. z nō detmi nant ex natura sua ad aliquē effectū certū q̄ fines eoz ḡnoscent z dirigunt. qz alie nō mouerent plus ad vnū q̄ ad aliū. Exē plū ē de sagitta q̄ ex se pōt idifferēt dirigi supius vel inferius. v̄l ante vel retro. ideo req̄rit p̄cognoscentē ei⁹ terminū z dirigen tē. alie indifferēter ad oēm ptem medij mo uerēt. Et ita est de similibz q̄ nō sunt cau se mere naturales. Sz cā mere natural q̄ ex sui natura determinat sibi certū effectuz z nō aliū. nō req̄rit p̄cognoscentē. nec du/ ctore. saltē rō naturalis nō cludit q̄ req̄ rat. sibi grā. Ignis approximat ligno cale facit eū. siue hoc intēdat a ḡnoscente siue nō. Et si q̄ras. quare tūc plus calefacit q̄ frige facit. Dico q̄ natura sua talis est.

Ad aliud patebat pus q̄ nec pmū agēs agit ppter finē. nec q̄ dirigit effectū. qz nō pōt pbari q̄ sit efficiēs alicui⁹. Ad aliū dico q̄ p̄tingentia est in rebz ppter liberta tem voluntatis create. Et ideo nō pōt pba ri q̄ pmū ens p̄tingent agat. qz nō pōt pba ri q̄ agat. Similit̄ dato q̄ posset pbari q̄ esset efficiēs. z diceret q̄ causeret naturali ter effectū. adhuc saluaret p̄tingētia ppter voluntatē creatā que est cā p̄ialis cū deo multoz effectū. sicut actus itelligēdi na turaliter z necessario causat volitionem. z tñ volitio libere causat. qz voluntas est cā p̄ialis illius z p̄tingēs. cui⁹ p̄tingētia suf ficit ad hoc q̄ effect⁹ sit p̄tingēs. Ad ali/ ud dico q̄ nō pōt sufficienter pbari q̄ infi nitas nō repugnet. Et dato q̄ posset. Ad/ buc nō sequit̄ q̄ posset sufficienter pbari q̄ infinitas sit in rebz. Sicut q̄ astra sint pa ria nō repugnat. tñ nō pōt pbari sufficien ter q̄ astra sint paria. Ad aliud dico q̄ nō pōt pbari ratiōe. q̄ q̄dlibet cōpossibile est ponendū cui⁹ nō apparet aliq̄ incōpossibi litas. qz nō apparet aliq̄ incōpossibilitat q̄ astra sint paria. z tñ hoc non pōt pbari euident. s. q̄ astra sint paria. Ad p̄cipa le patet ex dictis. Dico tñ q̄ phs p̄ infinitā motionē intendit p̄bare. q̄ pmū mouens non est p̄tus fatigabilis nec d̄secibilis q̄

p longā motionē pōt p̄sumi. sicut est d̄ vir tute corpali. Ideo solū pbat virtutē infi nitam fm̄ durationē sine omni fatigatiōe z p̄dirione istius virtutis. siue etiam dimi nutione.

Questio tertia
Trum articuli si

v dei possint demōstrari. Et ar guit q̄ sic. qz ista pp̄. de⁹ est tri/ nus z vnus est pp̄o necessaria. ḡ vel est p se nota. qd̄ non pōt dici. vel est deducibil̄ ex p̄ se notis. z p̄sequēs demōstrat̄. Con tra. Phs non pbat tales veritates natu raliter zc. Ad istā q̄onem dico q̄ nō po test demōstrari a viatore. qz nec demōstra tiōne q̄a. nec ppter qd̄. Secdo dico q̄ ali qui articuli q̄s nūc formamus de facto in via p̄nt demōstrari a b̄to p̄ p̄ceptū simpli cē z p̄p̄riū que habz beat⁹ de do tanq̄ p me diū. z ista pp̄o quā format beat⁹ de deo vi dens illā trinitatē pōt esse mediū demon/ strandi pp̄onem nostrā a priori. qz p̄ p̄cep tū z ḡgnitiōne p̄p̄riā dei tanq̄ p̄ mediū.

Ad rōnes p̄munes in p̄rariū p̄me p̄t responsiones. Ad p̄mā dico q̄ ista pp̄o/ sicio. deus est trin⁹ z vnus nec est per se no ta viatori. nec deducibilis ex p̄ se notis sibi sed est sibi simplr̄ neutra. tamē beatus de um videns potest istam p̄positionē quam nos formamus inferre ex alia quā ip̄e for mat. que est p se nota. p̄posita ex noticijs ī cōplexis causantibz assensum euidentē in quocunq̄ intellectu fuerunt. Ad p bationem minoris concedo q̄ termini il/ lius pp̄onis p se note quā format beat⁹ p̄ri nent̄ sub ente. Sed ad illos terminos nō potest viator venire. Un̄ q̄uis habeat vi ator p̄ceptū entis in cōmuni. z pōt descen dere p̄ genera z differētias ad inferiora. nō tñ ad q̄cunq̄. sed tñ ad illa quoz noticiāz incōplexā pōt habere. Quia ḡ tales cogni tiones incōplexas nō pōt habere q̄les sūt in pp̄one p se nota. idcirco nullo mō p̄ diuī sionē pōt uaturalr̄ ad illas cogitaciōes p̄ tingere. Et ideo solū pōt p̄tingere ad ḡgni tionez qd̄ nois talium q̄ nō sunt sub sensu nec habem⁹ aliquā exp̄ientiam de illis.

Ad secundū dico q̄ oppositū illius arti culi includit p̄tradictionē. Et dico q̄ via tor pōt naturalit̄ puenire ad app̄bēdendū

Quotlibet

illā contradictionē. Sed nullo modo potest naturaliter puenire ad videndū euidēt q̄ illa contradictione sequit̄ ex p̄positione. de^o est trinus et vnus quā format. Sed beat^o ex p̄positione quā ipse format iudicat euidēt q̄ oppositū includit cōtradictionē. et ideo cōcedo q̄ pōt naturalr̄ app̄hendere terminos affirmatiuos et negatiuos illius contradictionis. et etiā totam contradictionē possum app̄hendere. sed nō possum illā cōtradictionē euidēt p̄gnoscerē sequi ex articulo quē ego formo. Ad tertiu dīco q̄ talis innitens rōni naturali decipit p̄ fallaciā. et apparet sibi aliqua p̄positio vera q̄ est falsa. Primū patet q̄ in talib^o sillogismis. deus est trinitas. pater est deus. ḡ est trinitas. est fallacia fm̄ fidem. et tñ talis diceret illum syllogismū expositiui esse. Nec possz̄ d̄ illa fallacia p̄ aliquā artē Aristotil̄ instrui. nisi crederet illū articulū fidei esse verum. Secundū patet p̄ fidē q̄ credit aliquā p̄positionē esse verā q̄ est falsa. tñ illa falsa nō est sibi p̄ se nota. pp̄rie loquēdo. nec deditur ex p̄ se notis. sed est sibi p̄ se nota p̄pter cōsuetudinē credendi dicitis aliorum. Sicut dixim^o p̄pter p̄suetudinē loq̄ntiū q̄ hec est p̄ se nota. deus est vn^o. cū tñ nō sit ita. Similiter talis innitens rōni decipit p̄ argumēta sophistica q̄ ipse nescit soluere nec videre defectū. Et vltra dīco q̄ de alijs p̄ponibus habemus certitudinē naturalit̄ sed nō de ista. Ad quartū dīco q̄ ille mod^o demonstrandi solū est in cōpositis ex p̄tib^o eius dē rōnis vbi passio uest toti p̄ partes. ibi cōtingit p̄ diffinitiones exp̄mentes partes demonstrare passionem d̄ subiecto. sicut est de habere tres anglos respectu trianguli sed in simplicib^o nō est modus demonstrandi ille. vt q̄n demonstrat passio p̄ p̄tem d̄ toto cui^o p̄us inest. sic esse intellectuū demonstrat de homine p̄ intellectuū. Un̄ in p̄posito ad demonstrandū p̄positionē quā nos formam^o. requirit̄ p̄ medio p̄gnitio simplicis deitatis in se. quā p̄gnitionē hz̄ vidēs deum. sed illā nō possum^o habere p̄ statu isto. Nec p̄pter h̄ p̄bationes sunt frustra. q̄ p̄gnitionē aliam habem^o de deo naturalr̄ in cōceptu cōi simplici et p̄ceptu cōposito. Ad quintū. cōcedo q̄ potens habere de deo p̄ceptum talem qualem hz̄ beat^o p̄t euidēt inferre tales veritates. sed viator ta

lem p̄ceptū non habet naturalit̄ nec p̄t habere. Et vltra dīco ad p̄bationē q̄ i sine dīscursus hz̄ p̄ceptū pp̄riū de deo. et tamen p̄ illū discernit deū quē significat a creatura et p̄ illū p̄ceptū nō possum tales veritates euidētēcludere. Ad sextū dīco q̄ articulus quē nos formam^o p̄ statu isto ē p̄positio mediata. q̄ pōt demonstrari p̄ illaz̄ articulū quē format beatus. Sed ad illaz̄ p̄ponēs nec ad eius terminos nō possumus naturalr̄ puenire. Quis cōtineant̄ subente et p̄ eis distribuit̄ eius. Ita angel^o cōtinetur sub ente. et p̄ eo distribuit̄ ens. et tñ angelū in se nō possum^o cognoscere et distinguere. Et ad p̄bationē dīco. q̄ nō p̄t naturaliter de quolibet illoz̄ terminoz̄ q̄ cōponūt p̄positionē immediatā q̄ ip̄m nō sit lapis. igit̄ illā p̄positionē non possum^o in qua ille cōceptus pp̄rius deo sit subiectū vel p̄dicatū. Et vltra dīco q̄ infidelis nō cōcipit illū terminū. et tñ peccat ydolatrando. q̄ licet nō cōcipiat deū sic in speciali cōceptu simplici. tñ p̄cipit eū in cōceptu cōposito q̄ solum significat deū et supponit p̄ deo. Ad aliud dīco q̄ illa cōsequētia est bona. Prim^o motus est. ḡ p̄mus motor est. Et dīco q̄ subiectum cōsequētis supponit p̄ trinitate. sed nō sequit̄. ḡ ista cōsequētia est euidens. p̄mus motor est ergo trinitas est. q̄ non est nisi naturalit̄ euidens q̄ subiectum supponit p̄ trinitate. Unde licet p̄imum mouens et trinitas supponāt p̄ eodem. tamen hec est naturaliter euidens. p̄imum mouens est. et non hec. trinitas est. et hoc propter diuersitatē terminoz̄. Ex emplū. Primū mouēs et creans supponūt omnino p̄ eodem. et tamen hec est naturaliter nota. primū mouens est. et aliquid est primū mouens. et non hec. aliquid est creans. et hoc est propter diuersitatē terminoz̄. p̄pter quā plus requirit̄ ad noticiā euidētem vnus ḡ alterius. puta noticiā intuitiua requirit̄ ad assensum euidētez istius trinitas est. vel aliquid est trinitas. et non istius. aliquid est primū mouēs. Ad principale dicitur. q̄ nō oīs p̄positio necessaria est per se nota vel deducta ex p̄ se notis. aliq̄ enim est necessaria et imediata q̄ tamē nō potest cognosci euidētē nisi mediante experientia. et sic in p̄posito est de ista. deus est trinitas.

Secundi

Questio quarta Primum attributa

v **S**ecreta. cuiusmodi sunt sapiens iustus. et huiusmodi. predicantur de deo et creatura uniuoce. Et videtur primo quod sic quia talia concluduntur de deo per creaturam. et in tali argumento non est fallacia equocationis. ergo est aliquis conceptus uniuocus.

In oppositum. Nihil potest de deo et creatura predicari uniuoce. ergo nec ista. Ad istam questionem dico primo quod non. quia non predicatur de eis aliquis conceptus secretus talis secundum eandem diffinitionem exprimentem quod nomen. sed non uniuoce. Assumptum probatur. Nam sapiens predicatur de creatura secundum istam diffinitionem. scilicet habens sapientiam accidentalem. Et sapiens sic dictum non predicatur de deo. sed de deo predicatur secundum istam diffinitionem. existens sapientia. sic secundum Anselmum in monologio. Iustus predicatur de deo secundum istam descriptionem. existens iusticia. et de creatura secundum istam. habens iusticiam. Et sapiens sic descriptum non predicatur de creatura. sed sapiens predicatur equoche et non uniuoce de deo et creatura. Sed hic sunt aliqua dubia. Quia de deo et creatura predicatur attributa uniuoce. et non nisi illa. et cetera.

Secundum est. an sapiens predicatur de deo in quod vel in quale. Et quod predicatur in quale. probatur per multa argumenta. Dico hoc ad primum. quod talia abstracta sapientia iusticia et huiusmodi predicantur de deo et creatura uniuoce. sed secreta eorum predicantur de eis equiuoce. Ad secundum dico. quod talia secreta habent duplicem diffinitionem exprimentem quid nomen. Una est quod sapiens est habens sapientiam. Alia est. quod sapiens est existens sapientia. Tunc dico quod sapiens secundum primam diffinitionem predicatur de creatura in quale. puta de homine et angelo. Sapiens hoc secundum secundam descriptionem predicatur de deo in quod. sed non predicatur sic de creatura. quia sapiens sic dictum importat de creatura aliquam perfectionem accidentalem.

Ad primum in contrarium nego primam probationem quia eius alia esset diffinitio si suis absolutis correspondeat res distincte in eodem supposito quam quoniam idem correspondet. Ad probationem. nego assumptum. quia sapiens predicatur de deo et de angelis equiuoce. et non uniuoce. et ideo si suis abstractis correspondeat res distincte in deo. tunc predicarentur in quale et

de deo quam creaturam. Nunc autem predicatur de uno in quod et de altero in quale. Ad aliud argumentum dico quod si talis esset distinctio rerum sicut conceptuum. tunc substantia. ens. et huiusmodi predicarentur de deo sic pres de toto vel sicut accidens de subiecto. Sic homo dicitur armatus. musicus. albus. et essent predicaciones denominatiue et in quale et in quod. Ad aliud dico quod accipiendo sapiens in parte secundum diffinitionem secundam. sic est contra formalis quod cum demonstrato. hoc non est sapientia. sed non est sapiens. quia sic abstractum et secretum conuertuntur. Accipiendo hoc sapiens secundum primam descriptionem. sic non est sequentia formalis. patet enim instantia de angelo. Et concludendo sic. sequitur quod oppositum contra statum autecedente. Sed ultima contra negationem demonstrato deo. quod ad hoc quod oppositum sequentis stat cum opposito antea sufficit verificatio per uno singularem. puta per angelo vel hominem. quia angelo demonstrato similiter stat quod non sit sapientia. et tamen quod sit sapiens. sicut dictum est.

Ad aliud dico quod de illa descriptione patebit alias. Ad aliud dico quod maior est falsa sic est declaratum. quia ens nunc de facto predicatur de deo in quod. tamen si entitas distingue realiter a deitate predicaretur tunc in quale. Et ideo maior vel videtur falsa. Ad aliud dico quod oppositum impossibile non innotescit nobis quod conceptus sit connotatiuus. sed per diffinitionem exprimentem quod nomen in obliquo.

Ad aliud. nego sequentiam. et dico quod paternitas non predicatur in quod nec per se primo modo de essentia. Et hoc ideo. quia non predicatur de omni illo de quo predicatur essentia. et per se non supponit per omni illo per quo predicatur essentia siue supponit essentia. Nec proprie predicatur per se secundo modo de essentia propter eandem causam. Sed dicitur secundum philosophum. i. per. quod neutraliter infantia accidia sunt. Dico verum est quoniam est predicatio directa. puta quoniam predicatur superius de inferiori. sic hoc non est hic. essentia est pater. Sed hec est per se primo modo primum est essentia. quia predicatum est superius et subiectum inferius. Ad primam probationem dico. quod quis accipiendo paternitatem accipio essentiam quia tamen essentia predicatur de aliquo de quo non predicatur paternitas. ideo paternitas non predicatur de essentia in quod et per se. quia non predicatur de omni. Ad aliud nego assumptum. quia per fidem tenemus quod aliquis est conceptus essentiae qui non est persone. et econuerso. patet hoc

de cōicabili z incōmunicabili. ideo minor
repugnantia est hic q̄ q̄ videat essentia nō
visa p̄sona. Ad aliud dico q̄ plus requi-
tur ad p̄dicationē in q̄d sine p̄ se. q̄ q̄ con-
ceptus p̄ris nō significet v̄l non cōsignificet
nisi essentia sc̄z q̄ p̄dicet de om̄i illo de q̄ es-
sentia p̄dicat. q̄d tū deficit in p̄posito. z ideo
non est p̄dicatio in quid. Ad aliud p̄t di-
ci q̄ si paternitas itelligat q̄ sit aliqua res
distincta ab abstractis. tūc p̄ceptus patris
p̄cretius nō est vniuocus patri i diuis et
patri creato. hoc patet fm̄ p̄dicta p̄ diffini-
tiones eorū. q̄. s. paternitas nō predicat vni-
uocē de paternitate creata et increata. Si
p̄o nō sit talis res. tūc p̄ceptus p̄cretus est
vniuocus. sed tūc nō abstrahit a paternitate
creata. sicut sapia in cōmuni a sapiētia cre-
ata. ergo nō est simile. Ad p̄cipale dico
q̄ p̄ illis rōnibz sufficit q̄ abstracta dicant
vniuocē de deo z creatura q̄nis n̄ p̄creta.

Questio quinta

Trum deus po

tuit mundū fecisse ab eterno.

Et videt primo q̄ sic. q̄ nō iclu-
dit p̄tradictionē. ergo potuit fieri a deo.

Contra si sic. infinita essent iam p̄tran-
sita. Dico ad istaz q̄stionē primo. q̄ neu-
tra pars q̄onis p̄t sufficiētē p̄bari. Pars
em̄ negatiua non. q̄ nulla apparet p̄tradi-
ctio manifesta. Nec affirmatiua. quia ratō
nō cōcludit sufficientē quin possit solui.

Secūdo dico p̄babilit̄ deū potuisse fe-
cisse mūdū ab eterno. p̄ter s̄. q̄ nulla con-
tradictio videt̄ ex hoc sequi. S̄z t̄ sunt
aliquę difficultates. Prima est. q̄ vide-
tur q̄ aliquę ratiōes p̄cludant q̄ mundus
fieri ab eterno icludat p̄tradictionē. Tū
q̄ infinita essent p̄transita. patz de reuolu-
tionibz celi. Tum q̄ tunc infinita possent
esse in actu. hoc patet. si qualibet die p̄teri-
ta deus creasset vnā aiām intellectiua. Tū
q̄ plura essent infinita. z vnū excederet ali-
ud. patet de reuolutōnibz solis z lune. Tū
q̄ pars esset equalis toti. q̄ vnū infinituz
nō esset mai⁹ alio. Tum quia tūc deus ne-
cessario p̄duxisset. q̄ omne eternū est neces-
sariū. Tum q̄ si de⁹ p̄duxisset vnū hoīem
ab eterno. aut ille durasset finite. et tunc to-
tum tēpus p̄teritū fuisset finitum. aut infi-
nite. z tunc fuisset infinite p̄fectionis. quia

restitissz causis naturalibz corūpētibz per
infinitū tēpus. Secūda difficultas. q̄a
videt̄ possibile p̄bari q̄ inūdu potuit fu-
isse ab eterno. quia mundus fuit ab eterno
possibilis. q̄ ab eterno potuit fuisse. hoc aū
cedens p̄bat naturalit̄. z d̄monstrat p̄ oēs
rōnes Arestotil. viij. phisicoz. q̄ om̄es vel
saltem ml̄te p̄bant sufficienter q̄ mūd⁹ nō
est nouiter possibilis sed ab eterno fuit pos-
sibilis. Ad p̄mū istoz p̄t dici q̄ tūc in-
finita fuissent p̄transita. sed nō p̄transeun-
da. q̄ infinitū q̄d est p̄transeūdū nūq̄ p̄-
esse p̄transitū. Ad secunduz dico q̄ p̄t
p̄cedi fm̄ istam viam q̄ infinita possunt eē
actu. Posset tū aliter dici q̄ h̄ non essz pos-
sibile. Et q̄n̄ dicit q̄ in quolibet die potuit
p̄durisse vnā aiām. verū est. q̄ quelibz sin-
gularis est vera. z tū nō sequit̄ q̄ infinitas
p̄duxisset. quia in aliquo istoz dierū ince-
pisset. p̄durisse. Si dicitis q̄ in quolibet
p̄terito potuit p̄ducere vnā aiām. ponat̄
in esse. z sequit̄ infinitas. Dico q̄ hec est
distingnēda. i. quolibet die zc. fm̄ p̄positō-
nem z diuisionē. Et dico q̄ sensus p̄posi-
tus est falsus. z est ille intellectus. hec p̄po-
sicio est possibilis. in quolibet die p̄durie
vnā aiām. quia tūc sequit̄ infinitas. In sen-
su diuisionis est vera v̄l. q̄ eius quelibz
singularis est vera. Sed p̄positio de possi-
bili in sensu diuisionis non debet poni i esse
Exēplū. hec est falsa in sensu p̄posito. v̄tra
q̄ ps p̄tradictionis p̄t esse vera. z tū ē ve-
ra in sensu diuiso. q̄ quelibet singularis est
vera. z tū nō p̄t poni in esse. q̄ t̄c v̄tra q̄s
es-
set neganda si poneret̄ in esse. ita est in p̄po-
sito. Ad tertiu dico q̄ equiuocatio ē ibi
s̄ pluribz. Uno modo dicunt̄ aliq̄ esse plu-
ra. q̄n̄ tot sunt i illis q̄t in istis. z adhuc plu-
ra in aliquo certo nūero. z sic infinita non
sunt plura infinitis quia neutrum excedit
aliud in certo numero. Alio modo dicunt̄
plura. q̄a quot sunt illa tot sunt ista. z sunt
adhuc multa alia in illis. non tamē vnū
excedit aliud in certo numero. Et eodem
modo dico ad id de excessu. z sic infinitum
est bene maius alio. Ad quintum dico.
q̄ aliqd̄ p̄t dici eāle dupliciter. Uno mo-
do. quando totum q̄d est in vno est in alio
z non plus. vel q̄ntum oīno est in vno. cor-
respondet in alio aliud q̄d est tantū et non
plus. Et sic vnū infinitū non semper est

Secundi

equale alteri. imo maius. qz frequēter qn-
cum est in vno tantuz correspondet in alio
z aliud. sed tūc hec est falsa fm istum intel-
lectum. qz qd est maius vno equaliū. ē ma-
ius reliquo. Secdo modo dicit aliqd cōle
alteri. quādo est dare certam quātitatē vni
us z tantā alterius z nō plus. z de tali cōli-
verū est. quia qz quid est equale vni cōliū
et reliquo est equale. Et isto etiā mō vnuz
infinitū nō est equale alteri. Un pmo mo-
do loquendo dico qz vnū infinitū pōt esse
maius alio. z sup hoc fundat argumētum
hoc. qz oīa infinita sunt equalia. qd est fal-
sum. Ad sextum dico qz tūc deus neces-
sario produxisset mundū ab eterno si pdu-
xisset ab eterno. qz hec ppositio nunc est ne-
cessaria. mundus fuit ab eterno. qz nūc est
vera z nunqz pōt esse falsa. tūc potuisset fuis-
se falsa. sicut pō vera de pterito est necessa-
ria. z tūc potuit esse falsa. Ad septimū di-
co. qz deus potuit vnū hominem pduxisse
ab eterno z pseruasse eū ab agentibz corrū-
pcentibz. Et tūc si nō moreret dico qz duras-
set infinite. sed tūc nō sequit qz fuisz infini-
te pfectiōis. qz durasset in virtute dei. Sz
nō potuisset creasse hoīem ab eterno z reli-
qisse eum suis naturalibz ppter ptradictōez
qz in eo qz fuisset ab eterno durasset infini-
te. z eo ipso qz naturalr moreret durasset fi-
nite p potentia finitā. z sic sequerē manife-
ste ptradictio. Ad secundū dubiū dico.
qz mūdus ab eterno fuit possibilis. z hoc p-
bant rationes Aristotil manifeste et suffi-
cienter. Sz uō pbant qz fuit possibilis ab
eterno. sed solū pbāt qz non est nouiter pos-
sibilis fieri. sed ab eterno fuit possibilis fie-
ri. sed nō p eterno sed pro certo tēpore. Et
ideo hic est fallacia psequentis. mūdus ab
eterno fuit possibilis ergo ab eterno potu-
it fuisse. Et si adhuc p prima difficulta-
te dicez. qz omnes dies pteriti si mūdus fu-
isset ab eterno simul accepti. aut sunt tot qz
eis nō potest addi aliqs dies. z hoc est fal-
sum. aut eis aliqd pōt addi. tūc accipio mul-
titudinē secundā. vbi est vn⁹ dies additus
si ista multitudo simul incipet cū alia mul-
titudine diuti⁹ duraret qz alia p vnum diē
qz alia non duraret in infinitū Itē qz libz
ps temporis aliquū erat futura. ergo totuz
tempus pteritū aliquādo erat futuruz. ergo
dictio est vel fuisset qz fuisset ab etno.

Item quēlibet hominē pcessit de? du-
ratione. ergo oēs homines pcessit duratiōe
Antecedēs pbaf. qz aliter homo fuisset ab
eterno. psequētia pbaf. quia pter multitu-
dinē totam hominū quoz quēlibet pcessit
deus duratione. nō est aliqs hō. qz sicut il-
le fuisset ab eterno. ergo deus pcessit totaz
multitudinē duratione. Item quilibet
homo fuit posterior sole duratione. qz oēs
homines. pbaf sicut prius. Dico qz ad p-
mum istoz qz diutius duraret a parte post
nō a pte ante. qz a pte ante vtraqz multitu-
do est infinita. Ad aliud dico qz aūs est
fallsum. qz est vna vniuersalis qz habet ml-
ta singularia falsa. qz totū tempus pteritū
ab eterno vsqz ad pncipiū huius diei ē ps
tēpore pteriti vsqz ad diem crastinuz. z tūc
illa nunqz fuit futura. Similiter est de tē-
pore ab eterno terminato ad diē crastinuz
besternū. z sic d alijs. Ad aliud nego cō-
sequentia. quia est fallacia pntis. p eo qz se-
quit ecōuerso. z nō sic. Sit r est fallacia si-
gure dictiōis. cōmutando nūerū singlarē
in pluralē. sicut hic. deus facit oēm homi-
nem cecum vel videntē. ergo facit oēs ho-
mines cecos vel videntes. supposito qz faci-
at vnum hominē cecū z aliū videntem.

Ad pncipale argumentū bene patet ex
dictis in questione.

Questio sexta

Trum angel⁹ po

v tuit mereri vel demereri in pmo
instāti. Et videt pmo qz non.
quia meritū z demeritū non fiūt sine deli-
beratione. sed deliberatio necessario est in
tempore. qz rē. In oppositū. In pmo in-
stanti habuit liberū arbitriū qz potuit tunc
peccare. Respondēdo ad istā questiōez
dico qz sic. qz posita causa efficiēte z suffici-
ente et nō impedita pōt poni effectus. Sz
in pmo instanti potuit angel⁹ habere cau-
sam sufficientē actus meritorij z demerito-
rij. ergo tunc potuit mereri. minor patz qz
in primo instanti potuit esse tam voluntas
sua qz cognitio requisita ad actum merito-
rium. qz rē. Assumptuz pbaf. quia quero qz
est cognitio requisita ad actum meritorij
Aut ē cognitio pfecta. aut assensus respec-
tu pncipij practici vel pclusiōis practi-
ce. Et siue sic siue sic. pōt esse in isto instāti

Quolibet

Actus } deliberatig.
 } practig.

Primo. qz si talis assensus non potest esse in primo instanti. hoc est propter defectum alicuius cause necessario requisite ad talem assensum. puta formatio propositio. Et si illa non potest esse in instanti hoc est propter defectum cause requisite ad suum esse. qz nulla est repugnancia inter actum. Et de illa causa querendum est. que non potest esse in primo instanti. et erit processus in infinitum. vel stabit necessario ad hoc quod causa sufficientis actus meritorii potest esse in primo instanti. et habet propositum. Preterea in primo instanti potest esse noticia incompleta conclusionis practice. et scilicet principii. et in eodem instanti potest per bari propositio. probat sic. qz posita causa sufficienti etc. sed noticia incompleta cum actu voluntatis que vult formare proplexi sunt cause sufficientes. et iste potest esse in primo instanti. qz habita cognitio terminorum potest statim voluntas velle formare proplexi. et formata pro positione evidenti statim in eodem instanti intellectus assentit. Si ergo in primo instanti potest esse cognitio sufficientis actus meritorii. ergo potest poni in primo instanti. Et statim potest voluntas concordare cum illa ratione vel discordare. Preterea angelus in primo instanti potest se libere conformare recte rationi et non conformare. ergo potuit peccare. ante patet. qz siue recta ratio sita solo deo siue naturaliter potest fieri in instanti. et statim potest voluntas concordare cum illa ratione vel discordare. Preterea in primo instanti angelus potuit diligere se. Aut ergo necessario. et tunc ad illam dilectionem causandam non concurreret nisi cause naturales. quod falsum est. qz voluntas concurrat. aut libere. et tunc potuit se diligere meritoze et demeritorie. qz tunc se potuit conformare diuino precepto vel non conformare. ex quo in isto instanti fuit causa libera. Si dicis quod in primo instanti non potuit velle aliquid. Contra hoc est ratio primo facta de causa efficiente. Et ideo dico simpliciter quod sic. Sed contra. tunc actus malus surrepticius et deliberatus non distinguunt. Preterea actus non est imputabilis ad meritum vel ad demeritum nisi fiat scienter et contingenter. sic quod possit actum oppositum elicere. Preterea nullus obligatur ad preceptum nisi postquam possit deliberare. Preterea deliberatio requisita ad actum meritorium non est de propositis de presenti. sed de futuro. que deliberatio requirit tempus. Preterea actus meritorius requirit syllogismum practicum compositum

ex propositionibus de futuro. qui. scilicet. syllogismus non potest esse in instanti. Preterea si non pre cedit syllogismus practicus. actus non erit imputabilis sicut si processisset. Respondeo ad ista. Ad primum istorum dico. quod actus deliberatus et surrepticius non distinguuntur in hoc: quod actus surrepticius fit in instanti. actus vero deliberatus fit in tempore. Sed in hoc. quod actus deliberatus fit cum perfecta cognitione obiecti. Actus vero surrepticius fit sine perfecta cognitione obiecti. siue fiat in tempore. siue in instanti. Unum propter argumentum dico duplicem deliberationem esse. Una scilicet est perfecta inuestigatio alicuius dubii. per quam habet habitationem ad utramque partem. et talis deliberatio non potest esse in instanti. nec illa requirit ad actum meritorium. // Alia deliberatio est que est perfecta cognitio siue assensus respectu principii practici vel conclusionis. Et ista potest fieri in instanti. Et ista necessario requirit ad actum meritorium. Nunc autem supra probatur est sufficienter quod secunda deliberatio potest esse in instanti. et per consequens deliberatio que est effectus eius potest esse in instanti. Preterea hoc dato habet propositum. qz si actus dicatur surrepticius. qz fit sine deliberatione temporanea. sequitur quod talis actus potest esse peccatum mortale. puta si aliquis odiat deum in instanti in quo tenet eum diligere. sine omni deliberatione peccat mortaliter. Et per consequens de meritorio actus potest fieri in instanti. ergo actus eius oppositus meritorius potest esse in instanti. qz quicquid potest aliquis demereri. potest mereri. Et ideo videtur quod actus surrepticius non fiat nisi circa materiam indifferentem. vbi potest homo bene agere et male. sicut studere et huiusmodi. Circa materiam vero preceptorum non consistit forte: qz nullus excusat per hoc quod surrepticie odit deum quam debet diligere. Si enim requirat deliberatio temporanea ad meritum et demeritum. posset homo stare per magnum tempus in actu malo sine peccato. sic aliquid potest esse magnum tempus antequam habeat istam deliberationem. forte aliquis non annus suum quod homo est debilis ingenij. Ad aliud dico quod actus non est meritorius nisi fiat scienter. sed ista scientia est perfecta cognitio obiecti que potest esse in instanti. Similiter contingit que requirit ad talem actum est quod possit oppositum actum elicere per aliquod tempus vel in instanti. Sed actus demer-

actus surrepticius solus est circa materiam indifferentem.

Secundo

ritorius nō semp fit ex scia s; aliqñ ex igno-
rantia. Un̄ videtur q̄ sola noticia incom-
plexa v̄ apprehensio obiecti sufficit ad dme-
ritū qñ homo tenet elicere oppositū actuz.

Ad aliud dico q̄ assumptuz est falsum.
imo obligat angel⁹ et homo ad p̄ceptū qñ/
cunq; app̄hendit idz agnoscit p̄ceptum. et
nō requirit talis deliberatio. Ad aliud
dico de istis duob; q̄ nō semp deliberatio
est ex p̄positionib; de futuro. q; de illis ē so-
lum deliberatio q̄ est p̄fecta inestigatio ali-
cuius p̄pōnis vere incognite vel dubie. sed
frequenter deliberatio est de p̄positōib; de
p̄senti et sillogismuz practicus. similiter et
ista deliberatio est p̄fecta cognitio et assen-
sus. Exemplū em̄ est. deliberatio sufficiens
ad actū meritorizū. p̄ q̄cunq; instanti agno-
scit deus esse summū bonū. creator om̄. p̄
eodē est ipse amādus. Sed p̄ p̄mo instan-
ti p̄t angel⁹ oīa ista. ḡ zc. Confirmat. q; zc.
qñ cognitio nō ē variata. si act⁹ sibi p̄forma-
tus in tpe p̄t esse meritorius. eadem rōne
actus elicetus in instanti erit meritoriz⁹. s;
cognitio p̄fecta angeli respectu obiecti pra-
ctici si elicet in instāti et cōmuet sine aliq̄
variatione p̄ tempus. tūc actus voluntatis
sibi p̄format⁹ p̄t esse meritorius in tpe. ḡ etiā
in instanti. Ad aliud dico q̄ act⁹ merito-
rius nō semp req̄rit syllogismū practicum
nec de p̄pōnib; de p̄nti. nec de futuro. et da-
to q̄ sic. dico q̄ q̄ntūcūq; talis syllogism⁹
p̄ponit ex p̄pōnib; de p̄senti zc. talis potest
esse in cognitione obiecti. sicut p̄us p̄batū
est. Ad vltimū dico q̄ illa imputabil p̄t
esse sine syllogismo ex p̄positionib; de futu-
ro sicut cum illo. ideo nego assumptum.

Ad principale patet ex dictis supra.

Questio septima

Trum existētia

v angeli differat ab eius essentia.

Et videt p̄mo q̄ sic. quia existē-
tia angeli est sepabilis ab ei⁹ essentia. ḡ zc.
Assumptū p̄bat. q; existētia aliqñ existit.
aliqñ nō. In oppositū. Tūc sequit q̄ exi-
stētia esset actus essentie. q̄ est falsum.

Dico ad istam q̄stionē q̄ existētia ange-
li nō est aliud ab essentia sua. Qd̄ p̄bat sic.
q; nō est accidens essentie. Qd̄ p̄bat indu-
ctiue. Nec est aliq̄ substantia. q; nec mat̄ia
nec forma. nec p̄positū ex his. Si p̄o di-

cis q̄ est respect⁹ creature dependentie ad
deū. Hoc esse nō p̄t. q; tales respect⁹ sunt
sup̄flui. Preterea si sic. posset angel⁹ esse
sine tali respectu depēdētie. p̄sequēs falsuz
consequētia patz. q; min⁹ dependet ange-
lus a tali respectu q̄ effect⁹ ex sua causa. et
accidens a suo subiecto. et forma a materia
sed oīa ista de⁹ potest facere sine alijs. ḡ zc.

Itē tunc existētia angeli esset accidēs
angeli. et p̄ cōsequēs pri⁹ natura essz eēntia
angeli q̄ eius existētia. Si r̄ substantia est
prius natura q̄ accidens. ergo p̄t esse si/
ne eo. Item oēm rem p̄orem naturalit̄
potest deus facere sine posteriorē. ḡ posset
esse eēntia sine existētia. Itē si sic. aut fa-
cerent vnum p̄ se. aut vnuz p̄ accidēs. Si
vnū p̄ se. ergo vnū est materia. aliud forma
Si vnū p̄ accidēs. ergo angelus eēt vnuz
p̄ accidēs. Et ideo dico q̄ nullo mō disti-
guīt. Sed cōtra. hoc qd̄ semel distingui-
tur ab aliquo semp distinguit ab illo. S;
essentia angeli aliqñ distigebat ab ange-
lo. puta qñ angelus nō fuit. ḡ zc. Preterea
qd̄ est indifferens ad esse et ad nō esse disti-
guīt ab vtroq; S;
essentia angeli est hu-
iusmodi ergo zc. Preterea qñ angel⁹ nō
fuit. hec fuit vera. essentia est eēntia. sine an-
gelus est angelus. et nō ista. angelus est exi-
stētia. Nec illa. angelus est. ergo. Pre-
terea sequit. existētia angeli non est eēntia
angeli. ergo existētia angeli differt ab es-
sentia angeli. Ans est verū et cōsequētia
bona. ergo et cōsequēs erit verum. Pre-
terea qñ angel⁹ nō fuit. aut existētia ange-
li fuit idem cum eēntia angeli. aut distincta
Nō idem. quia tūc nō exitebat. ergo disti-
cta. Dico ergo ad primū istorū q̄ essen-
tia angeli nunq; distigebat ab eius exi-
stētia. et aliqñ existētia non fuit essentia.
sicut eēntia angeli nunq; distigebat ab
essentia. et tamen essentia angeli aliqñ non
fuit eēntia. q; aliquando nihil fuit. Ad
aliud dico q̄ non est magis eēntia indiffe-
rens ad eē et ad non eē q̄ existētia. q; sicut
existētia potest eē existētia. et potest nō eē
existētia. ita eēntia potest eē eēntia et non
potest eē eēntia Unde idem oīno significa-
tur p̄ vnum et consignificat quod per reli-
quum. Tamē eē quādoq; est nomen. et sic
tūc significat oīmōde grāmatically et lo-
ycaliter idem quod eēntia Aliquando p̄o

Quolibet

est verbū tunc idem significat verbalit̄ qđ
essentia significat idialiter. 7 ideo vñ uz nō
ponit̄ cōuenienter loco alterius. qz nō ha-
bent eadem officia. sicut nec nomē nec ver-
bū. Et ideo esse aliqñ cōuenienter ponit̄ iter
duos terminos. dicēdo. hō est vñ homo p̄t
esse animal. inter quos nō puenienter po-
nit̄ cēntia. qz nihil est dicnū dicere qz hō es-
sentia animal. Ita est de cursu 7 currere. 7
multis talibus. Sic ergo est essentia idif-
ferens. quia vnaqz pars p̄radictiōis po-
test esse vera successiue. Ad aliud dico
qñ angelus nō fuit. hec fuit falsa. angel⁹ est
angelus. siue essentia angeli est essentia. si-
ue angel⁹ est substantia. ens rē. sicut ista.
angel⁹ est ex natura. Sic etiā est de existen-
tia. quia p omnes tales implicat q angel⁹
sit aliqd. Ideo qñcunqz hec est vera. ange-
lus est essentia vel ens. hec erit vera. ange-
lus est existentia vñ angelus existit. quia ex-
istentia 7 essentia idem oīno significant.

Ad aliud nego istā p̄nam. existentia an-
geli nō est essentia angeli igit̄ distinguit̄ ab
essentia angeli. qz p̄ antecedēs nō iplicat̄ an-
gelum existerē. imo deuotat̄ angelū uon eē
p̄ istam negatiuā. sed p̄ seq̄ uēs impratur
angelū esse. q̄ non valet p̄seq̄ntia Ad ali-
ud dico qz nec fuit idem. nec distinctus. q̄
idem 7 distinctum sunt duā gentitates. rē.

Contra. qñ nō fuit angelus plus distin-
guebat̄ angel⁹ ab azino q̄ angelus ab an-
gelo. siue idē a seipō. Dico qz nō distingue-
bat̄ tūc plus de facto. sed potuit distingui
quādo vtrūqz poneret̄ in effectū Ad p̄n-
cipale dico. sicut patet ex dictis. qz nec ē se-
pabilis ab essentia. nec eōuerso. licet vtra-
qz pars cōtradictiōis. esse 7 uon eē. possit
successiue p̄dicari tam de essentia q̄ de exi-
stentia rē.

Questio octaua

Utrū quilibet ef-

fectus creata deo Et videt̄ p̄
mo qz sic. qz quilibet effectus vñ
est creator. vñ creatura Hō creator. q̄ crea-
tura. 7 p̄ p̄ns creat. Contra. Hō quilibz
effectus sit ex nihilo ergo non quilibet cre-
atur. Dic sunt due difficultates. realis
7 alia vocalis. Prima est An quilibet effect⁹
simplex sit pur⁹ nihil anteqz pducatur. Et di-
co qz sic. Probatio. Aut ista forma simplex

de q̄ arguo. scz a potuit in eodē instāti in q̄
pducebat̄ in subiecto produci extra subie-
ctū 7 p̄ p̄sequens potuit creari. 7 p̄ p̄seq̄ns
prius fuit nihil. Preterea qđ non ē nec
in se nec in aliqua sui pte est pur⁹ nihil. sz
forma simplex anteqz pducatur est huiusmo-
di. ergo rē. Si dicis qz est in potētia ma-
terie. Contra. hoc nō sufficit. qz nō realius
habet esse forma in potētia matie q̄ in po-
tentia agentis. Sed hoc non obstante for-
ma simplex est pur⁹ nihil. patet de angelo
Sicut anima intellectiua est in potētia cor-
poris. 7 gratia in potētia aīe. 7 tñ vtrunqz
est pur⁹ nihil Preterea forma aī suā p-
ductionē nec est essentia. nec existētia. sicut
pbatum est in p̄cedenti q̄stione. q̄ est pur⁹
nihil. Preterea existentia talis forme ni-
hil est anteqz pducatur. ergo etiā. essentia. q̄
idem sunt. Scđa difficultas est. Utrū
eadē forma substantialis vñ accidentalis si-
mul generet̄ et creet̄ Dico hic qz eadez
forma creat̄ a deo. 7 simul ab agente natu-
rali nō creatur sed generat̄. hoc p̄bo sic. Il-
lud simplex quod pducitur ab aliquo agē-
te qđ non requirit materiā cōdicantē. neces-
sario creat̄. 7 sic de nihilo Et illud generat̄
quod pducit̄ ab agente qđ necessario req̄-
rit materiā cōdicantem. sed eadē forma sub-
stantialis pducit̄ sic a deo 7 a bigne. Nec h̄
est magis incōueniēs q̄ qz idem effect⁹ pu-
ta voluit̄ pducatur libere 7 p̄tingenter a vo-
luntate. et naturaliter ac necessario a p̄gni-
tione. q̄ rē. Tñ p̄prie loquēdo forma nō ge-
nerat̄. sed totū p̄positū. hoc em̄ patz p̄ diffi-
nitiōē expr̄mētēs qđ noīa huius termini
generatio. His p̄missis dico qz reliq̄ diffi-
cultates sunt vocales. p̄pter equōcationes
huius vocabuli creare. qz creare accipit̄ in
iure canonico p̄ pmoueri ad dignitatem.
sicut dicim⁹ qz papa creat cardinales. Alie
aut̄ accipit̄ creare in phisica et theologia. 7
hoc qđ dupliciter. Uno modo large p̄ pdu-
ci vel fieri. 7 sic accipit̄ p̄mētator. iij. d̄ anīa
Ubi dicit̄ qz intellectus creat intellecta.
Scđo mō accipit̄ stricte p̄ illo qđ sit de ni-
hilo ab aliq̄ agente. vñ illud d̄ quo sit factū
est de nihilo. Et sic dicit̄ Aug⁹ in de sym-
bolo qz segetes creant̄ Tercio mō stricte p̄
illo qđ sit postqz fuit nihil ab agēte qđ pos-
sit ipsum facere sine omni subiecto. Quar-
to modo accipit̄ stricissime p̄ illo qđ sit a

Creare quot modis accipit̄.

deo solo postq̄ nihil fuit. ita q̄ nihil p̄cur
rat cū agente qd̄ necessario req̄rit passum.

Per p̄dicta h̄o respondeo ad q̄stionē. qz
p̄mo modo accipiēdo creare nō intelli
tur q̄stio. sed de alijs. Et dico q̄ primo mō
istoz q̄ttuoz. ois effect⁹ causat⁹ a deo. z etiā
sc̄do mō. qz ois effect⁹ vel fit ex nihilo a dō
vel illud de quo vltimo fit factum est d̄ ni
hilo a deo. Tertio mō dico q̄ null⁹ effect⁹
p̄positus. p̄ductus a creatura creat⁹ a deo.
sed soluz effectus simplex. Et hoc maxime
est verū. s̄t quelibet forma simplex p̄t esse
sine subiecto p̄ potentia dei. Sed quarto
modo dico q̄ nec effectus simplex nec cō
positus creat⁹. Sed hic sunt aliqua du
bia Primū est verū respectus possit cā
ria deo. Sc̄dm est vtruz signenta p̄t
creari a deo. Dico primo q̄ respect⁹ non
sunt aliquę res distingere ab absolutis. sed
sunt ip̄a absoluta. ideo possunt creari a dō
sicut absoluta. Sed q̄ ponunt istos disti
gui ab absolutis. dicunt istos nō posse cre
ari a deo. Ad secundū dico q̄ signenta
sunt creabilia a deo. qz sunt vere entia rea
lia. Et s̄t inēdacia z impossibilia et entia
rationis sunt entia realia creabilia a deo.

Et si dicit⁹ q̄ chimera icludit p̄radicti
onē. ergo nō est ens reale. Itē. vj. metha
phi. diuidit Aresto. ens in ens rōnis z ens
reale. z ens reale in decē p̄dicamēta. Di
co ad p̄mum istoz q̄ hec est distinguēda.
chymera icludit p̄radictionē. ex eo q̄ sub
iectū p̄t habere suppositionē p̄sonalez v̄l
simplicē. Primo mō dico q̄ non icludit
p̄radictioē. sed secūdo modo p̄ significā
tionē. quia significat p̄radictionē p̄ tanto
q̄ ad p̄dicationēz chymere de aliq̄ seq̄rent
p̄radictoria. puta q̄ aliquis sit homo et n̄
homo. Eodem modo tales sunt vere. chy
mera est aliqd̄. chymera est ens. vt suppo
nit materialiter vel simpliciter. Ad ali
ud dico q̄ p̄mētor intelligit ibi per ens i
anima affirmatiōes z negatiōes q̄ sunt cō
plexa solum in anima. z p̄ ens extra animā
intelligit incōplexa. Et incōplexū bene di
uiditur in decem p̄dicamēta Aliter t̄n
potest dici q̄ non est diuisio p̄ opposita. sed
est diuisio vocū i sua significata. sic postea
bene patebit. Ad p̄cipale. p̄ vtraq̄ p̄te
patet ex dicitis.

Questio nona

Trum creatura

v possit creare Et videt̄ p̄mo q̄
sic. qz creatura p̄ducit formā de
nihilō postq̄ fuit nihil. ḡ potest creare.

In oppositū. tunc creatura esset infinitē
finitis. quia nihil potest creare nisi infini
ta virtus Pro ista q̄stioē p̄mo exponam
hunc terminuz creare. z dico. q̄uis creare
multiplicit̄ accipiat. sicut patebat in q. añ
cedenti. tamē hic accipio creare p̄ p̄duce
re aliqd̄ sine passo. supposito tēpore vel na
tura. Et dico vel natura. qz si p̄ducit pas
sum aliquod. in eodē instāti p̄t creat̄a ha
bere effectum suū in isto passo. Et p̄pluz d̄
sp̄s in eu. charistia. Et similt̄ si dens i in
stanti crearet totū aerē mediuz. sol illūina
ret i instāti Sic itellecta q̄one dico q̄ cre
atura nō p̄t creare Tū difficile est p̄bare h̄
Sed q̄ nō sit causa total̄ alie⁹ effect⁹ h̄ ego
p̄bo. z hoc dico tanq̄ causa natural̄. qz cā
efficiēs totalis natural̄ eq̄lit̄ se h̄ns ad plu
ra eiusdē rōnis. v̄l p̄ducit omnia. v̄l nulla
ant unllū. Sz aliq̄ creat̄a est h̄m̄ cā natu
ralis ḡ nō potest cāre sic cā totalis. Se
cundo dico q̄ nō creat sic cā p̄ialis. sed h̄
difficil⁹ p̄t p̄bari q̄ p̄mū. Nec forte ē possi
bile inuenire probationem p̄cedentē ex p̄
positionibus p̄ se nos q̄ p̄pones uō p̄t rō
nabiliter negari ab aliquo. Dico ego t̄n q̄
nō. qz ex p̄tencia qualis nobis est possibil̄ ē
solū hec. q̄ nunq̄ vidimus creaturā crea
re. hoc est p̄ducere aliquid nisi ad p̄sentia
passi. Sz hic sunt aliqua dubia. Pri
muz est q̄ creatura p̄t conseruare formā
sine subiecto. ḡ potest creare. Sc̄dm est
qz creatura potest annihilare. ergo creare
añs parz. qz ignis magn⁹ p̄t destrucere fri
gus p̄m̄ separat̄ a subiecto. ḡ p̄t annihilare

Tertium est. quia ratō prima deficit. qz
in augmētatiōe naturali ē cā sufficiēs z ef
fect⁹ naturalis cāliter se habēs ad plures.
z t̄n. p̄ducit vnū primo z postea aliud. z sic
deinceps. Itē tot p̄t de vnō p̄ducere q̄t
p̄duceret si ess̄ agēs naturalē. ḡ nē saltē p̄t
p̄ducere infinita. Quartū dubiū est. qz
sp̄s i enkaristia p̄t augmētari. ḡ creat̄a p̄t
creare. p̄na parz. qz in augmētatiōe aliqd̄
acquir̄t. z illud i p̄posito p̄ducitur sine ma
teria. ḡ creat̄. Dico ad primū borū q̄ du
pliciter p̄t dici Uno mō q̄ creatura nō p̄t

Quotlibet

conseruare formā separatam a subiecto. Sz de spēs in eucharistia dicitur qd deus oēs seruat. Scdo pot dici aliter qd nō est simile dseruare z creare. qz qn res non est effecta equalr se habet ad oia. z ideo nō obstāte q creatura pot cōseruare formā separatā nō tū potest creare. Ad secundū dici pot dupliciter. Primo q creatura nō pot annihilare sicut nec creare. ideo pot dici. qntūcū qz ignis esset magnus nō possz annihilare puam frigiditatē separatam. Aliter etiā dicitur q pot annihilare sed nō sequit. q pot creare ppter hoc. qz causa efficiēs non eq̄lit se habet ad rem q̄ existit z ad rem q̄ nō existit.

Sed dicitis q agēs naturale corūpēdo formam nihil relinqt. q̄ annihilat. Si r p ducēdo nihil forme p̄supponit. q̄ creat. Respondeo z dico. q q̄nis forma pus fuit nihil. qz tū deducit de potētia matie. h est q̄ materia necessario requirit q̄ illd agēs facit istam formā esse. ideo illd agēs nō creat istā formā. Si dicitis. illud qd est in potētia matie habet aliqd esse. sz forma ē huiusmodi. q̄ zc. Dico q forma nō hz aliqd esse in materia. sed bñ potest habere esse in materia. Sed p̄tra hoc. aliquod hz esse possibile. q̄ habet aliqd esse. Dico q habere esse possibile nō est aliud q̄ posse esse in materia. Si dicitis q̄ tūc aia intellectiua haberet esse i materia potētiāle. z p̄sequē nō creat. Dico q licet habeat esse potētiāle. tū creat. eo q̄ pducit ab illo solo q̄ pot eū pducere extra materiaz. cuiusmodi est solus deus. Ad tertiū dico p̄mo theologice. q̄ illa determinatio in augmētatione ad vnam partem forme ante aliā est a deo. q̄ libere coagit ad pducendū vnuz z postea aliud. z sic nō est simile. Dico etiā alio modo videlicet phisice. q̄ ista determinatio in augmētatione ad vnū graduz aū aliū. z similr pot est in actiōibz uaturalibz puenit ab oibz causis superioribz z inferioribz eodē modo appromatis. v̄l vario mō. qz q̄ pmo pducit vnū graduz in augmētatione plus q̄ aliū. hoc est naturaliter loquēdo ex diuersa dispositione z appromatiōe corpum celestū. Et h̄ habet phus dicere. Iō ponēs q̄ oia agētia supiora z inferiora eodē modo approment passo erit oīno effectus idēz. z p̄pūs hoc posito in augmētatione. v̄l siml. pducēt oēs ptes forme vel nulla. Ad quar

tū dico q nō tot pot modo pducere q̄t potest si ageret naturalr. qz si agēs naturale pot vel esset potens creare necessario eēt infinita. vel uō essent infinita. Primū patz p̄ rationē prius factā. Secundū patet. q̄ nō potest creare nisi possibile. sed infinita sunt impossibilia. q̄ zc. Sed talis p̄na deā non sequit q̄ est libere agēs potēs creare ista. q̄ zc. rō. ex vno impossibili licet inferre aliud impossibile. ex hoc q̄ aliqd potēs creare sit naturale agēs. q̄ sic infinita sint.

Sed dicitis. p̄sequētia ista est bona. volūtas creata potest libere creare. q̄ creare pot in finita simul. q̄ volūtas diuina. p̄na patz. antecedens etiā est verū. Dico q p̄na non est bona. z antecedens est verū. qz ex hoc q̄ volūtas creata est defectibilis pot velle impossibile. z illud q̄ includit p̄tradictionez cuiusmodi est infinita esse. Et tūc si potest velle creare omne volitū. potest creare infinita. Sed volūtas dei sic nō est defectibilis. nec pot efficiē velle aliqd impossibile includens p̄tradictiōem. z p̄ consequēs non potest velle infinita esse. z ideo nō pot creare infinita simul. Breuiter ergo si agēs naturale posset creare. pduceret infinita simul. Et si agēs liberū defectibile posset creare. tunc posset simul pducere infinita. quia potest velle efficere multa. Deus aūc non potest esse agēs naturale. nec agēs liberū defectibile. ideo nullo modo sequit q̄ possit pducere infinita simul. Si dicitis potest deus facere nō tot q̄n plura. ergo infinita. Dico q p̄na nō valet. qz p̄ly tot intelligo certū numerū. et tūc nō valet. deus pot non facere tot in certo nūero q̄n plura ergo infinita. Si dicitis ad hoc q̄ oē qd p̄petit vni indiuiduo. simile potest cōpetere alij indiuiduo. Sz esse cōpossibile p̄petit vni indiuiduo respectu alterius. q̄ cuilibet. z sic omnibus. Dico q esse cōpossibile potest p̄petere cuilibet sigillatim. sed nō sequit. ergo oibus. sed est ibi fallacia figure dictionis mutando singularē numerū in pluralem numerū. Ad quartū dubiū dico. q̄ si ponat quātitas distincta res a substantia et qualitate. potest dici tunc q̄ omnes ille transmutationes fiunt in quantitate sicut in subiecto. z tunc vitatur per hoc creatio. Si p̄o negēt illa quātitas. tūc oportet dicere q̄ oia ista sūt a deo z nō a creatura

Cōseruatio p̄ambiliōe.

qd ē ad deduci de potētia matie.

Nota rōnem theologica q̄ p̄mō quare i ista forme p̄p̄ p̄ducat v̄nū graduz q̄ alio.

Secundo

Si dicis. efficere nō est aliud q̄ effectus esse ad p̄sentiam cause. sed ad p̄ncipaz ignis in illis sp̄ibz causat calor. q̄ ignis efficit illum. et sic creat. Dico q̄ illd̄ p̄ncipiū p̄mū intelligo sic. q̄ effectus natus est naturaliter causari: et esse ad p̄ntiam agētis: tūc efficere nō est aliud q̄ effectū sic esse. In p̄posito autē nō est sic. q̄ ille calor nō est nat̄ p̄ duci ab igne. qz est sine subiecto. et agēs naturale nō p̄t aliqd̄ p̄ducere sine passo. vñ si deus nō p̄duceret illū calozē nihil pdu/ cēt ibi ad p̄sentiam ignis. ex quo nō est subiectū patiens. Ad p̄ncipale vtrūqz patz exp̄ctis.

Questio decima Cruz anima sen

siua et intellectiua in homīe distinguunt realiter. Et videt̄ p̄mo q̄ non. qz vnū p̄positū est tm̄ vnū esse ergo tm̄ vna forma. qz forma dat cē. In oppositū. Pri^o natura est aliqd̄ anīal q̄ hō q̄ p̄ aliam formā est homo et p̄ aliā anīal.

Dico ad istā questionē q̄ sic. sed difficile est hoc pbare. qz ex p̄pōnibz p̄ se notz p̄bari nō p̄t. Probo tm̄ q̄ distinguūt realiter.

Primo sic. Impossibile est q̄ in eodem subiecto sint simul p̄traria. sed actus appetendi aliqd̄ et euitādū siue rēnuendū idēz in eodē subiecto sunt cōtraria. q̄ si sunt simul in rerum natura sunt in diuersis subiectis sed manifestū est q̄ sunt siml̄ in hoīe. qz id idem qd̄ hō appetit p̄ appetitū rennuit p̄ intellectum. Et siml̄ p̄ Aristotilez. iij. de aīa q̄ dicit q̄ in eodem sunt appetitus p̄trarij. hoc est. essent p̄trarij si essent uati recipi in eodē subiecto. Si dicis q̄ isti appetitus dicunt p̄trarij. quia sunt inclināti ad effectus p̄trarios. et sic sunt virtualr̄ cōtrarij. qz vnū inclināt ad p̄secutionē. aliter ad fugā. alteri in cōp̄possibilē. et alia p̄traria p̄t bñ esse in eodem subiecto. nō autē sunt cōtraria formalit̄. Cōtra. p̄ istam rōnez diceret equē facile q̄ volitio et nolitio nō sunt p̄trarij formalit̄. sed tm̄ virtualit̄. qz uati sunt inclināre ad cōtrarios effectz. et sic perit via ad p̄bandū aliq̄ p̄ria. Preterea eadē forma substantial̄ nō p̄t simul et semel habere duos actz appetēdi respectu eīus dē obiecti. Sz̄ i hoīe sunt frēq̄nt actz siml̄ volēdi aliqd̄ bonū et appetēdi appetitū

sensitiuo. ergo isti actus nō sunt in eodem subiecto. Preterea eadē forma nō elicūt simul et semel actū appetēdi aliqd̄ naturalr̄ et aliū libere. sed hō libere aliqd̄ vult. et appetitus sensitiuus naturaliter appetit illud q̄ rē. Secūdo arguo sic p̄ncipalr̄ Sensationes sunt subiectiue i aīa sensitua mediate v̄l immediate. et nō in aīa intellectiua subiectiue. q̄ distinguunt. Dator patz. qz nihil aliud p̄t assignari subiectū sensatiōnū nisi aīa sensitua v̄l potētia. Et si potētia sit accidēs aīe erit subiectiue i aīa sensitua. p̄bat. qz alit̄ oīs app̄hēsiō aīe sensitue esset intellectio. qz esset subiectiue in aīa intellectiua. Silr̄ tūc aīa sepata posset sentire. qz ex q̄ sensatiō est subiectiue in aīa intellectiua. et de p̄t p̄seruare oē accidēs in suo subiecto siue dēcūqz alio. et p̄ p̄ns possz p̄seruare aīam sensitua in aīa sepata. qd̄ est absurdū. Si dicis q̄ totū p̄positū est subiectū immediatū sensatiōis v̄l potētie subiectiue. et nulla forma. Cōtra. accidēs nō est simpliciter suo subiecto p̄mo sic alias patebit. q̄ sensatiō cū sit accidēs simplex non p̄t esse subiectiue et imēdiate in p̄posito et p̄mo. Silr̄ h̄ dato nō essent ille potētie p̄ potētie aīe q̄ corp̄is. ex q̄ nō sunt subiectiue p̄ in vno q̄ in alio. Tertio arguo sic. Eadē forma v̄tero nō est extēsa et inextēsa. materialis et imaterial. sed aīa sensitua in hoīe est extēsa et uaterialis. et aīa intellectiua nō. qz est tota in toto rē. Sz̄ ista arguit mlt̄iplr̄. Pri^o sic. qz Aug^u in de ecclesiasticis dogmatibz p̄tēnit duas aīas i hoīe. et dicit q̄ est error quorundā. Secūdo. qz aut illa aīa p̄māsit i triduo cū corp̄e. aut cū aīa. Et qd̄ cūqz dēf̄ sequit̄ q̄ xp̄s nō fuisset vniuoce mortuū cū alijs hoībz. Aut fuit corrupta. et tūc xp̄s deposuit vna aīaz quā assumpserat. qd̄ est d̄ doctores scōs Tertio. qz articūl^o p̄sistē dicit. q̄ qū aīa rōnalis recedit de corpore adhuc animal reuānet vniuoce. est error. sz̄ si distinguunt̄ remanet aīa sensitua post separationē intellectiue qz eodem ordine p̄cedit natura generādo et corrūpēdo. Sed generādo p̄ius intro ducitur sensitua q̄ intellectiua si distinguunt̄. et hoc dicit p̄s in de animalibz. Itēz si remanet sensitua sine intellectiua illud compositū nec esset homo nec animal rōnale. et sic nec esset rōnale nec irrationale.

Quotlibet

Respondeo et dico ad primum istorum quod Augustinus dicitur duas animas intellectivas in homine quod una sit a deo et alia a diabolo. et hoc est mens Augustini si quis ibi librum inspicit.

Ad secundum dico quod anima sensitiva christi in illo triduo remansit ubi deo placuit. sic tamen quod spiritus fuit unita deitati. Sed utrum remanserit cum corpore sine anima intellectiva. solus deus novit. utrumque tamen bene potest dici. Et nego quod tunc non fuisset univoce mortuus cum alijs hominibus. quia eadem ratione posset dici quod non esset univoce mortuus. quia corpus christi non est putrefactibile sicut corpora aliorum hominum sunt putrefactibilia. id non sequitur quod non fuit univoce mortuus propter separationem anime intellective. Ad tertium dico quod post separationem anime intellective non remanet anima sensitiva. nec post tempore introducit in generatione hominis sensitiva quam intellectiva. Ad primum dico quod sensitiva prius natura est in corpore. non autem post tempore. quia simul introducuntur et expelluntur. Ad ultimum dico quod si per potentiam dei remaneret anima sensitiva in corpore. illud propositum esset verum. et tamen nec esset animal rationale nec irrationale. nec esset animal vere contentum sub animali. quod est genus. Et ratio ista est. quia non esset ens completum per se in genere. sed esset natum esse per essentialis alicuius existentis per se in genere. et nullum tale esset per se in genere substantie. vel alijs generibus per se. Nec de isto predicaretur aliquid genus per se primo modo. Tamen vocando animal omne illud quod habet animam sensitivam. sic bene est animal. sed tunc animal diceretur eoque de illo et de alijs animalibus. Ad principalem dico quod hominis est tamen unum esse totale. sed plura esse partialia.

Questio undecima

Utrum anima sensitiva et forma corporeitatis distinguantur realiter tam in brutis quam in hominibus.

Et arguitur primo quod non. quia si sic. tunc anima sensitiva adveniret enti in actu puta materie in informate forma corporeitatis. et per consequens esset accidens. Contra. sensitiva et corporeitas habent distinctas operationes et alterius speciei. ergo distinguuntur. Dico ergo ad illas questionem contra quod sic. quibus hoc sit difficile probare. Tamen hoc probando arguo sic. Mortuo homine vel brutum remanet eadem accidentia numero quam prius. quod habet idem subie-

ctum numero. quia patet. quia accidens naturale non migrat de subiecto in subiectum. sed illud subiectum non est materia prima. quia tunc materia prima immediate recipet accidentia abstracta. quod non videtur verum. quod remanet aliquid forma precedens. et non sensitiva quod corporeitatis. animas patet. quia eadem accidentia numero remanent in tali vivo et mortuo. probatur. quia saltem si sunt aliqua accidentia sunt eiusdem speciei cum accidentibus alijs vivi. quod patet ex hoc quia tamen assimilatur quod homo non potest iudicare inter illa. Si ergo sint nova accidentia. quod non est causa. Non ab aere. nec ab aliquo alio elemento. nec a celo. quia tunc omnia accidentia omnium corporum cadaverum essent eiusdem speciei. quod est contra sensum. quia ex quo sunt agentia naturalia spiritus in passiva eiusdem rationis sunt nata causare accidentia eiusdem rationis. materia autem est eiusdem rationis in omnibus cadaveribus quod est. Nec etiam causantur a forma subali noviter introducta in mortuo. quia ista forma est eiusdem rationis in omnibus corporibus hominum vel animalium. et sic de alijs. Et per consequens non causarunt accidentia diversarum specierum in diversis corporibus. quod est manifeste falsum. cum videmus aliquid corpus esse album. aliud nigrum et sic deinceps. Si ergo dicatur quod diversa accidentia causantur in diversis speciebus propter diversam dispositionem in ipsis passis. Contra. omnes ille dispositiones corrumpuntur introductione illorum accidentium. quod propter varietatem istarum non erit variatio accidentium in specie.

Preterea constat quod semper stat argumentum. quia eadem causa naturalis non producit contrarios effectus propter diversitatem dispositionum. Nam quod sol dissolvit glaciem et costringit lutum hoc est propter diversas causas partiales concurrentes. puta terram vel aquam. quod forma illa noviter introducta non causat accidia contraria corruptioni. Secundo arguo principale sic de homine. quia si corporeitas in homine non distinguitur ab anima sensitiva. tunc corpus christi in sepulchro nunquam fuisset per essentialiter habebit in christo. nec fuisset idem corpus vivum et mortuum. nec fuisset deitas unita illi corpori in sepulchro. nisi per novam assumptionem. quod non videtur verum. Si tamen non essent eadem corpora sanctorum viva et mortua. et per consequens non essent adoranda sic corpora sanctorum. quia ista corpora nunquam habuerunt. Et tunc magis concordat cum fide ecclesie ponere distinctionem inter istas formas quam unitatem

Sed hic sunt aliq̄ dubia. Primū. Utr̄ vegetabiliaz sensitua in eodē animali distinguant̄. Secundū est de subiecto immediato forme sensitive. Utrū sit materia forma corporeitat̄. Ad primū istoz dico. q̄ nulla est necessitas ponēdi distinctionē inter sensitua z vegetatiua. qz illa ratio de diuersitate opationū nō cōcludit quia idem potest esse p̄ncipiū diuersarum opationū. Ad secundū dico. q̄ sensitua immediate recipit̄ in formā corporeitatis. vel immediate in materia. qz non videt̄ aliq̄ ratio cogens q̄n due forme extense pficiāt eandem materiā immediate. Ad p̄ncipale dico q̄ illud qd̄ aduenit enti i actu cōpleto z speciuoco illud est accidens. s; aia sensitua nō aduenit enti tali. ergo nō ē accidens. zc.

Questio duodecima

Utrum actus re-

ctus z reflexus sint idē actus.
 Et videt̄ primo q̄ sic. quia alie esset p̄cessus i infinitū in actibus reflexis. ḡ zc. Contra. in uobis nō est idē intellectio z obiectū eius. sed actus rectus est obiectū actus reflexi. ḡ zc. Dic p̄mo exponam intellectū q̄onis. Secūdo r̄ndebo ad q̄onem. Circa p̄mū dico q̄ nō accipit̄ h̄ actus rectus z reflexus p̄p̄ie. qz illud dicit̄ p̄p̄ie reflexū qd̄ incipit ab eodē z terminat̄ in idem. Et ideo p̄p̄ie nullus act̄ dicit̄ reflexus. Sed ista accipiunt̄ improp̄e. qz vocat̄ actus rectus q̄ intelligit̄ intellect̄ obiectū extra aīam. z actus reflexus q̄ intelligit̄ iste actus rectus. Circa secundū dico q̄ act̄ rect̄ z reflex̄ nō sunt idē act̄. qd̄ p̄bo p̄mo sic. Quicqd̄ cognoscit̄ a potentia aliq̄ actu alteri r̄onis ab obiecto. p̄t cognosci actu p̄simili a potentia alia eiusdē ratiōis. Sed vn̄ angelus cognoscit̄ actū alteri angeli actu distincto ab actu cognito. ḡ angelus cui act̄ cognoscit̄ ab alio potest cognoscere actum p̄p̄iū cognitione p̄simili isti cognitioni q̄ alius angelus cognoscit. S; illa cognitio distinguit̄ sp̄ ab obiecto. ḡ est alius. Ita em̄ ratio videt̄ fortior omnib; alijs q̄ sunt p̄ ista parte. Item noticia intuitiua z abstractiua distinguunt̄. certū est sed noticia abstractiua p̄t cognosci intuitiue sic p̄z in p̄mo q̄libet. ḡ zc. Item nō

est idem actus rectus z reflexus volūtatis ergo nō ipsius intellectus. An̄s patz. quia nō est idē actus amoris z odij. sed aliq̄s q̄n q̄ amat odiū. ḡ zc. Cōtra. si sic. tunc possent infiniti act̄ siml̄ esse. qz in illis est p̄cessus in infinitū. z posterior sp̄ requirit̄ p̄ore existere. sicut in uirtua naturalr̄ req̄rit̄ existentiā obiecti. Præterea tūc esset aliquis actus q̄ non possit app̄hendi intuitiue ab intellectu. Dico ergo ad p̄mū illorū p̄cedendo p̄cessum in infinitū in abstractiuis. sed nō in intuitiuis. Primū patz. qz q̄cūq̄ cognitio intuitiua et abstractiua p̄t cognosci abstractiue ip̄a nō ex̄te. Potest eī cessare ista visio z tūc cognosci abstractiue. z illa cognitio potest cessare z tūc cognosci alia cognitione abstractiua. z sic in infinitū. Sed ex̄ h̄ non sequit̄ aliq̄ infinitas actual̄ nec aliq̄ magna magnitudo. pura mille visiones existere simul. qd̄ non expr̄mur. iō in isto p̄cessu est dare vltimā visionē q̄ nō p̄t videri. Nā d̄ isto habem̄ exper̄ientiā p̄ statu isto. S; q̄ sit cā nescio. Et p̄ h̄ patet ad aliud argumentū z ad p̄ncipale. imo nulla mltitudo sequit̄ ex̄ h̄ necessario. Secūdū patet etiā. qz in intuitiuis sp̄ posterior req̄rit̄ p̄orem existere. et ideo si esset p̄cessus i intuitiū possz fieri vna maxima mltitudo. quod non est verū.

Questio tredecima

Utrum perfectio

ris obiecti sit p̄fectior actus
 Et videt̄ primo q̄ non. q̄a si sic. tunc infiniti obiecti esset actus infinit̄. z p̄p̄e q̄n̄s q̄cūq̄ actus respectu dei esset infinitus. Cōtra. si nō. tūc nō esset via ad p̄bandū q̄ vnus actus sit p̄fectior alio. Primo hic p̄mittito vnā distinctionē. Secūdo respōdebo ad questionē. Circa p̄mū dico q̄ aliquid esse p̄fectius alio potest capi dupliciter. Uno modo scz i distinctis specie. Secūdo modo in illis que sunt eiusdem speciei. Primo modo angel̄ ē p̄fectior hoīe z hō azino. Secūdo mō vna albedo est p̄fectior alia z q̄libet forma in q̄ sunt plures p̄tes eiusdem q̄ntitatis molis vel virtut̄ q̄ in alia forma eiusdem speciei sicut vna albedo est p̄fectior alia. quia habet plures partes albedinis eiusdem q̄ntitatis. z similit̄ vna caritas est p̄fectior alia.

Quotlibet

Circa secundū articulū pono duas cō-
clusiones. Prima est quod est necessarium quod
semp obiecti perfectioris sit perfectior actus. Et
hoc sine obiectū sit cōpletū sine incōpletū
Et pbo primo sic. Principius est obiectū
perfectius cōclusionē. et respectu eiusdē p̄ci
p̄i possunt esse actus errandi et dubitandi
quorū uterq; est imperfectior s̄m specie actu
sciendi. ḡ aliq; actus respectu perfectioris
obiecti potest esse imperfectior actu aliq; im-
perfectioris obiecti. Preterea accipiamus
duo obiecta incōpleta. puta angelū et ho-
minē. Tūc arguo sic. Imperfectior est actus
odiendi respectu cuiuscūq; q̄ actus diligē-
di. sed possum odire angelū et diligere ho-
minem. ergo rē. Preterea actus remis-
sus est imperfectior q̄ actus intēsus. saltē lo-
quendo de perfectione secundo modo. licet
nō oporteat quod semp ita sit primo mō loq̄n-
do. sed quādo aliq; minus intense diligit
melius et perfectius obiectū. et hoc tam d̄ ob-
iectis eiusdē speciei q̄ alterius. sicut min⁹
intense quādoq; homo diligit maiore chari-
tate q̄ minorē charitate. et angelū q̄ ho-
minē. qd̄ patet. q; quicūq; minus intense
cogitat de perfectiori obiecto q̄ imperfectiori

Secūda cōclusio est hec. Quod semp perfe-
ctioris obiecti potest esse perfectior actus q̄
imperfectioris. ita quod aliquis actus respectu
obiecti perfectioris est perfectior omni actu re-
spectu imperfectioris obiecti tam cōpleti q̄
incōpleti. Pro quo sciendū est quod respec-
tu eiusdem obiecti tam cōpleti q̄ incōple-
ti possunt esse diversi actus. sicut respectu
eiusdē cōclusionis p̄nt esse diversi actus. s.
errandi et dubitandi Et similiter respectu
eiusdem potest esse actus diligendi et odiē-
di. Et quibus actus errandi possit esse perfecti-
or aliquo actu respectu obiecti perfectioris.
tamen actus perfectissim⁹ inter istos ē actus
perfectior respectu obiecti perfectioris oī actu
respectu obiecti imperfectioris. Sicut act⁹
perfectissimus respectu vnius cōclusionis
perfectioris. est perfectior omni alio actu res-
pectu cōclusionis imperfectioris. Et eodē mō-
dico de obiectis incōpletis distinctis spe-
cie. Quod aut actus perfectissimus respectu p-
fectioris obiecti sit perfectior omni alio actu
respectu imperfectioris obiecti. Sicut p-
fectissimus actus qui elicitur circa angelū
est perfectior omni alio actu q̄ elicitur circa

hominē. Hoc pbo sic. quia illi sunt alteri-
us speciei. et perfectissim⁹ actus respectu ob-
iecti imperfectioris nō est perfectior perfectissi-
mo actu respectu perfectioris obiecti. sic ma-
nifeste patet. ergo cum vnus actus necessa-
rio sit perfectior alio. ex quo differunt specie.
sequit̄ quod actus perfectissimus respectu obie-
cti perfectioris sit perfectior actu perfectissi-
mo respectu imperfectioris obiecti. Quod vero
isti actus distinguunt̄ specie. probat. quia
actus contrarij respectu eiusdē obiecti dif-
ferunt sp̄. sic actus errandi et sciendi. ḡ mul-
to magis actus perfectissimi. obiectoz di-
stinctozū specie. Si dicis quod actus com-
plexozū sunt alterius speciei sed nō in com-
plexozū. Contra non est maior ratio de
istis q̄ de illis. Preterea tūc act⁹ odien-
di esset eiusdem speciei cum actu diligēdi.
quod ambo sunt respectu incōplexozū. Si
militer visio creature s̄m id posset esse bea-
tifica. quia si sit eiusdem speciei cū visione
dei. posset intendi quousq; pueniret ad cō-
lem gradū cum beatifica visione. Ad p-
mū principale dico. quod talis modus argu-
endi non valet. nisi contingat implere or-
dinate processum in infinitum. hoc est quod
actus respectu infiniti p̄supponit de neces-
sitate actus infinitos in finitorū obiectozū
habentiū ordinē s̄m perfectionē maiorem et
minorē. Sic rō non est in pposito. sicut pa-
tet manifeste. quod potest deus intelligi et dili-
gi post vel ante quodcūq; obiectum creatū
et actus quo diligit necessario est finitus.

Contra. si actus respectu infiniti est fi-
nitus. et actus alicuius respectu a quod est
subiectū creatū similis est finitus. cū actus
respectu infiniti excedit aliū respectu alte-
rius in dupla proportione. vt suppono. pōt
deus tunc facere aliq; obiectū in duplo
perfectius q̄ a. et sic illud b. tunc actus perfe-
ctissimus respectu b. s̄m predicta excedit a
ctum perfectissimū respectu a. in duplo. Et
iterum faciat deus obiectū excellens b in
duplo. et sic illud c. tunc quia actus perfectis-
simus respectu c. excellit actum perfectissi-
mū respectu b in duplo. et per consequēs p-
casum actus perfectissimus respectu b. sic
equalis actui qui est respectu infiniti. seq̄-
tur necessario quod actus perfectissim⁹ respectu
c. excedit actū respectu infiniti in duplo. et
sic act⁹ respectu infiniti excederet i perfectione

Secundi

actū respectu infiniti. Ad istō p̄t r̄nderi
multip̄l̄r. Uno mō. ponēdo statū in sp̄eb̄
distinct̄s s̄m p̄fectionē. q̄z tūc casus nō est
possibilis. et ideo si actus respectu infiniti
excedit actū respectu a q̄d est indiuiduum
sup̄me speciei in dupla p̄fectiōe. nō pōt de
us facere aliaz speciei in duplo p̄fectiōe. et
ita s̄m istam viā euacuat argumentum

Sed p̄tra illud est illa difficultas de p̄
cessu in infinitū intellectionū p̄actus re/
flexos. quaz q̄libet p̄fectior est posterior p̄
ore. Dico p̄pter obiectū p̄fectius. q̄z act⁹ p̄/
fectior habēs albedinē p̄ obiecto ille act⁹ ē
melior q̄s albedo. ḡ prim⁹ actus reflex⁹ p̄fe/
ctior est q̄s rectus actus p̄pter p̄fecti⁹ obie/
ctū. Eadē rōne secund⁹ actus reflexus p̄fe/
ctior est q̄s prim⁹. et sic de oib̄. ḡ pōt esse p̄/
cessus in infinitū in obiectis distinct̄s spe/
cie s̄m maiorē et minorē p̄fectionē. Di/
co q̄ ad illud pōt dici q̄ ī talib̄ est p̄cessus
in infinitū et tū nunq̄ puenit ad aliquem
actū p̄fectiōis equalis cū a. Et ita pōt di/
ci in p̄posito. nō obstante tali p̄cessu in infi/
nitū. nunq̄ tū puenit ad aliquē actū eā p̄/
fectū. sicut est actus respectu infiniti. Et s̄
ideo. q̄z sunt alterius rōnis. nec vnū est na/
tū equari alteri in p̄fectiōe. Si dicis q̄
actus respectu infiniti excellit actū rectuz
in certa p̄portione q̄ntitatis vigecupla. po/
nam⁹. et prim⁹ actus reflexus excedit p̄mū
actū rectū in tanta p̄fectiōe. et secund⁹ exce/
dit p̄mū tū siue in tāta Et terti⁹ secunduz
tū. S̄z oē finitū p̄ additionē eiusdē quāti/
tatis transcēdit. ḡ est denēnre ad aliquē
actū reflexū qui erit p̄fectior illo actu re/
spectu infiniti. Dico hic q̄ p̄prie loquēdo
de p̄portōe nō est p̄cedendū q̄ actus respe/
ctu infiniti excedit actū rectū in equa p̄por/
tione. q̄z hoc solū verū est vbi p̄tingit po/
nere p̄tes eāle et inēquale. p̄ quaz p̄positio
nē fit aliqd p̄fectius. sicut est de duab̄ p̄ri/
bus aq̄ et ignis. et sic de p̄similib̄. In p̄posi/
to s̄o est excessus vni⁹ actus ad actū alium
s̄m se totū et totalr. ita q̄ quelib̄ p̄s vnus
excedit totū aliud. nō solū specie sed etiam
p̄fectiōe. sicut quelibet pars albedinis est
p̄fectior qualibet nigredine Sic dico q̄ il/
la p̄positio accepta. omne finitū rē. habet
veritatē in illis que sunt eiusdem rōnis. in
q̄b̄ vere vnū addit alteri. sicut pars aq̄
addit aque. et pars albedinis addit p̄cedē

et albedini Habet etiam veritatē vbi cō/
tingit ponere partem equalem et alia par/
tem excedentem. Nō autē habet veritates
in illis in quibus potest p̄cedi in infinitū
s̄m p̄fectionē per aliquozū additionē non
eiusdem q̄ntitatis sed aliquozū eiusdem p̄/
portionis. que s̄m se tota sunt inēqualia. et
tamē nunq̄ puenitur ad aliquā magnam
p̄fectionē quātitatis. quia nō ad p̄fectōes
minime substātie. et sic est in p̄posito d̄ acti/
bus reflexis. Sed adhuc p̄bat p̄positū
quia vbi addit aliquod alteri s̄m glosam
tūā. quia si aliquis dolet d̄ aliquo tristabi
li tū. plus dolet d̄ maiori. puta plus dolet
homo q̄ punitur per duos dies q̄ p vnū
diem. et sic deinceps. Et per cōsequēs per
infinitū tempus in infinitū dolebit et hic
additur pars dolori parti. Preterea ha/
bitus remissus reddit difficultatē volūta/
ti. et intensior maiorē. ergo etiam aliqd red/
dit impossibilitatē ad vincendū appetitū
sensitiū. Respondēdo ad primū istorū
dico q̄ possibile est q̄ aliquis tantū triste/
tur et nō plus d̄ pena infinita intensiue. q̄
alins homo habeat. v̄l idem homo alio tē/
pore de pena finita. Et si arguas eodē mo/
do quo prius de illo homīe qui s̄m rectaz
rationem tū dolet q̄ plus dolet de maio/
ri rē. Dico q̄ possibile est q̄ s̄m rectam ra/
tionē tantū doleat timore finite pene. quā/
tum alius homo vel idem homo alio tem/
pore de pena infinita. Cur⁹ ratio est. quia
quelibet creatura est limitata. et ideo potest
in tantum effectum et non maiorē Et ideo
quando peruenit ad vltimū ad quod pōt
tunc non potest plus. Contra. Recta ratō
dicat tibi q̄ plus doleas de pena infinita
q̄ finita. Dico q̄ non. sed plus deberet do/
lere si posset. Et similiter potest dici q̄ ta/
lis homo qui est in vltimo actu ita intense
potest appetere visionē dei p̄ vnū tem/
pus. sicut p̄ infinitum tempus p̄pter defe/
ctum virtutis sue. Si dicis. Pono q̄ de
us auferet dolorem de pena infinita et visi/
onis beatificē desiderium duraturum in
infinitum. cum ipse non sit limitatus po/
test cōmunicare dolorem infinitum de in/
finita pena. Sic potest dici dupliciter. Pri/
mo Quia vnū tali qualitate causata a
deo. potest deus facere intensiorem in in/
finitum. sed nunq̄ erit status ad infinitū.

Potest etiā aliter dici q̄ sit stat⁹ in augmē-
tatione forme. q̄ oportet dare aliquē actū
ita intensum respectu obiecti infiniti.

Hinc ergo dico ad secundā instantiā q̄
habitu nō pōt facere difficultatē voluntati
q̄ si sic. hoc esset p̄ actionē aliquā p̄ducti-
uam v̄ destructiuā. quoz neutru pōt po-
ni in p̄posito. tñ volūtas vt cōiter sponte si-
ne omni coactōe sequit̄ passionē. z hoc vo-
cant sancti in genere difficultatē volūtas

Si dicis tūc nō plus esset culpabil' vo-
luntas sequēs quam passionē q̄ magnaz
Respondeo et dico q̄ bñ pōt dici q̄ nō est
magis culpabilis p̄pter difficultatē quam
ingerit voluntati. sed est magis laudabilis
q̄ plā mala sine passiōes tristabiles vult
pati p̄ deo. z est magis culpabilis. q̄ pau-
ciora nō vult patient' tolerare aduersa. v̄
q̄ plures z maiores delectatiōes fugit. est
magis laudabilis. et magis vitupabil' q̄
pauciores z puas nō fugit. s̄z ip̄s acq̄escit.

Potest etiā aliter dici q̄ sc̄z habit⁹ inge-
rit difficultatem volūtatī. Et p̄cedo q̄ ha-
bitus pōt esse ita intēsus q̄ inclināt volū-
tatē sufficienter ad actū p̄formē appetitui
sensitiuo. ita q̄ nullo mō pōt in p̄trarium.
nisi forte sit stat⁹ in augmēto passiōis. z tē
volūtas pōt vincere sup̄mā. z p̄ p̄ns quā-
libet remissiorē. Et forte appetit⁹ sensitiu⁹
nō est capax talis habitus v̄ passiōis v̄-
tra certū gradū quē volūtas pōt vincere.
Et fin' p̄mā viā. si habitus pōt augeri tñ
q̄ necessitet volūtatē. oportet dicere q̄ vo-
lūtas in tali actu nō posset peccare. Unde
tūc nō haberet sp̄m libertatis. nō tñ sim-
pliciter. q̄ respectu aliorū obiectozū possz
peccare. z etiā respectu illi⁹ obiecti p̄ pec-
care. si habit⁹ v̄ passio remittat. Ad ali-
ud argumentū p̄cedens pōt dici aliter. q̄
aliquis act⁹ respectu finiti p̄t esse p̄fectior al-
quo actu qui est respectu infiniti.

Questio decimaquarta

Verum de mora

libi possit esse scientia. Et vi-
det̄ primo q̄ non. quia de illis q̄
subiacent volūtatī non pōt esse sc̄ia. s̄z mo-
ralia sunt h̄mōi. ergo zc. Contra. mora-
lia sunt sc̄ibilia. ergo de ipsis pōt esse sc̄ia.

In ista q̄ōne erūt tres articuli. Primo
exponā vnū t̄minū posituz in titulo. Sc̄-

cundo ponā distinctōnes. Tertio dicā ad
questionē. Circa p̄mūz dico q̄ morale
dicit̄ large p̄ actib⁹ h̄ūanis q̄ subiacent vo-
lūtatī absolute. Et sic accipit̄ in decretis. di-
stinc. r. ca. mos. vt patet in glosa. Aliter su-
mit̄ magis stricte p̄ morib⁹ sine actib⁹ sub-
iectis potestati volūtatī s̄m naturale di-
ctamē rōnis z s̄m alias circūstantias.

Circa secundū sciendū est q̄ moral' do-
ctrina habet plures ptes. quaz vna est po-
sitiva. alia nō positiva. Sc̄ia h̄ūana posi-
tiva est q̄ p̄tinet leges h̄ūanas z diuinas. q̄
obligāt ad p̄sequendū vel fugiendū ista
que nec bona sunt nec mala. nisi q̄ sunt p̄-
hibita v̄ impata a sup̄iore. cui⁹ ē leges sta-
tuere. Sc̄ia moralis nō positiva est illa. s̄.
q̄ omni p̄cepto dñans dirigit act⁹ huma-
nos. sicut p̄ncipia p̄ se nota. vel nota p̄ ex-
p̄tentiā. Sicut dirigit̄ ista. oē honestuz
est faciendū. z oē inhonestū est fugiendū. z
h̄mōi. de q̄b⁹ loquit̄ p̄hs in morali p̄hia.

Circa tertiu dico q̄ moralis sc̄ia posi-
tiva. cuiusmodi est sc̄ia iuristarū. nō est sci-
entiā demonstratiua. q̄uis sit a sc̄ia demon-
stratiua vt in plurib⁹ reglata. q̄ rōnes iur-
istarū fundant̄ sup̄ leges humanas positi-
uas. q̄ nō recipiūt. p̄pōnes euidenter notas.
S̄z disciplina moralis nō positiva est sci-
entiā demonstratiua. q̄a noticiā deducens
p̄clusiones sillogistice ex p̄ncipijs p̄ se no-
tis v̄ p̄ exp̄tentiā sc̄is est demonstratiua. s̄z
talis scientia moralis est h̄mōi. q̄z. maior
est manifesta. Vni⁹z p̄bat. q̄z inlra sunt
p̄ncipia p̄ se nota in p̄hia moralī. Puta q̄
volūtas debet se p̄formare recte rōni. Et
q̄ oē malū est vitabile z fugiendū. S̄z p̄
exp̄tentiā sciunt̄ multa p̄ncipia ibidē sicut
manifeste patet seq̄nti exp̄tentiā. Et vltra
dico. q̄ illa sc̄ia est certior multis alijs. p̄ q̄n-
to q̄libet pōt habere maiorē exp̄tentiāz de
suis actib⁹ q̄ de alijs. Et q̄ patet q̄ illa sci-
entiā est multū vtilis z euidens. Ad p̄n-
cipale dico q̄ de his q̄ subiacent volūtatī
p̄t formari. p̄pōnes vere z p̄ se note. q̄ mul-
tas p̄clusiones possunt demonstrare.

Questio quindecima

Verum actus ap-

petitus sensitivi differat a passi-
onib⁹. Et videt̄ p̄mo q̄ sic. q̄z
actus appetit⁹ sensitivi impant̄ a volūtatē

sed passiones nō impant a volūtate. g̃ zc.

Contra. Pluralitas nō est ponēda sine necessitate. g̃ zc. Dico ergo ad istā questiōnē q̃ in appetitu sensitivo passio z act⁹ nō differūt. Qd̃ pbat. qz fm̃ aristotilē. ij. ethi coz. nō sunt in ania nisi potentia. habitus. z passioēs. sed passioēs nō sunt potētie nec habitus. ergo sunt actus. Item iste ponunt passiones. gaudiu z sc̃z dolor. spes. timor z amor. sed amor est act⁹. z timor. g̃ zc.

Item Aristotiles vbi pri⁹ dicit sic. di/co aut passiones quēadmodū cupiscen/tiam. irā. timorē. audaciā. inuidiā. gaudiū. amorē. odium. zelum. iusticiā. sed om̃es illi sunt actus appetitus. g̃ zc. Itē passioēs sunt refrenāde p̃ habit⁹ virtuosos. S̃z suffi/cit refrenare actus. g̃ zc. Sed contra h̃ arguit multipliciter. Primo qz tūc quāto aliquis esset magis passionatus tanto plu/res eliceret actus virtutis. si passioēs sunt actus. ergo zc. Item habitus virtuosū sunt elicitui actū. z nō elicitui passionū sed magis moderatiui Itē virtutes sunt circa passiones sicut circa obiecta. z n̄ sūt circa actus sicut circa obiecta. g̃ zc. Itē ppter passiones nec laudamur nec vitupa/mur. sed ppter actus laudamur. g̃. Itē eadem virtus est circa passioēs cōtrarias. sicut fortitudo est circa timores z audaciā sed eadē virtus nō est circa actus cōtrarios. g̃ zc. Item virtus habet sedare passioēs z non extinguere. z h̃z extinguere act⁹ quia causat. Itē tunc passiones p̃nt poni i vo/luntate. sicut actus boni z mali in volūta/te ponunt. qd̃ est cōtra oēs. quia fm̃ om̃es ponunt in appetitu sensitivo. Itē patet de fame et siti. Itē Aristotiles. iij. ethi/coz dicit q̃ delectatio est p̃fectio opatiōis ergo nō est opatio sed certum est q̃ est pas/sio. Dico ergo ad p̃mum istoz q̃ dupli/citer accipit passionat⁹. Uno modo large p̃habente passioēs quascuqz. Secūdo mō stricte p̃habēte passiones cōtra rectā ratio/nē. Neutro mō magis passionat⁹ est magis virtuosus. qz qūqz magis virtuosus habz pauciores actus. qz mitigāt qūqz act⁹ app/etitus sensitivi. Potest tñ etiā aliter dici. Q̃ magis passionat⁹ q̃ oportet z vbi oportet z fm̃ alias circūstantias est magis virtuo/sus. qz talis passionat⁹ plures act⁹ virtuo/sos elicit ex q̃b̃ generat virt⁹. sed magis pas/sionat⁹ q̃ nō oportet zc. est magis viciōsus pbat. qz talis plures actus virtuosos elicit.

Ad secundū dico q̃ habit⁹ virtuosū sunt causatiui actū. z sunt moderatiui actū z inordinatoz. Ad tertiu dico. q̃ virtutes p̃tis sensitivē nō sunt circa passioēs sic cir/ca obiecta. sed sunt elicitui z causatiui ac/tū q̃ sunt passioēs. Obiecta p̃o habitū z sunt illa. q̃ sunt obiecta actū elicitōz q̃ b̃ habitu z generatoz habit⁹. vt si actu app/etito p̃medere. tūc obiectū istius act⁹ z habi/tus generati ex isto actu est ipsa comestio.

Ad quartū dico q̃ ppter passiones mo/deratas z imoderatōs laudamur z vitupe/ratur. q̃ sunt in p̃tate nostra. Unde tales actus h̃ic passioēs nō determināt sibi lau/dem z vitupium. ita q̃ pueniāt eis intrin/sece. sed quadā solū denotatiōe extrinseca p̃ p̃formitatē ad voluntatē virtuosam z vi/ciosam dicit talis passio laudabilis q̃ elicitur fm̃ debitas circūstantias et vitupabil/q̃ elicit fm̃ circūstantias indebitas. Ad quintū dico q̃ non est ista virtus sensitiva vna numero q̃ inclināt ad actus timoris z audacias. Ad sextū dico q̃ virtus est ex/tinguere vel causare passiones virtuosas. et refrenare passiones viciōsas. reducēdo ad mediū debite circūstatiādo. Ad se/p̃timū patebit postea Ad octauū dico q̃ fames z sitis sunt actus appetitus sensitivi quia sunt desideriu viciōsalū. Ad vlti/mū dico q̃ Aristotiles nō vocat opatiōes actus appetitus sensitivi fm̃ p̃gnitiōnē sen/sitiuā. v̄l opatiōnē negatiuā. v̄l aliā opatiōnem q̃ potest esse sine sensu. Ad p̃ncipa/le dico q̃ tam passioēs laudabiles q̃ vitu/pabiles imperant a voluntate virtuosā v̄l viciōsa.

Questio sedecima

Trum in aliquo

v alio q̃ in volūtate sint habitus virtuosū. Et videt q̃ non. q̃ sola voluntas est virtutis subiectū. g̃ non est in aliquo alio. patz aīcedens. qz soli voluntati meritū z demeritū imputat. Cōtra. i appetitu sensitivo sunt act⁹. ergo ha/bitus virtuosū. Circa istam q̃stionē di/co. q̃ habitus virtuosus dupl'r accipitur. Uno mō p̃ habitu aliq̃ q̃ mediātē p̃gnitiōe et potētia cuius est habitus sufficit ad eli/

Quolibet

ciendus actum laudabile. et quod nullo modo est elicitivus actus vitupabilis. Secundo modo accipitur habitus virtuosus magis large. scilicet per omni habitu nato causari ex actibus laudabilibus. vel existere post actus laudabiles huiusmodi. **Habitus virtuosus primo modo dicitur non est in aliquo alio quam in voluntate. Sed habitus virtuosus secundo modo est bene in aliquo alio subiective quam in voluntate. Primum patet quia ad eliciendum actum laudabilem semper requiritur voluntas et eius est actus. ergo voluntas est subiectum sufficiens huius habitus. Preterea quolibet actus ad quem inclinatur quicumque habitus in appetitu sensitivo potest esse malus propter malam intentionem voluntatis sicut patet de se. et per consequens ad eliciendum actum laudabilem occurrit voluntas. igitur nihil aliud a voluntate est sufficiens principium ad talem actum. Secunda conclusio probatur. quia quolibet post frequentiam actuum in appetitu sensitivo experit se magis inclinatum ad similes actus quam ante. ergo oportet quod aliquid sit in illo appetitu quod prius non fuit. vel saltem extra voluntatem oportet aliquid ponere. Item ponamus quod sit aliquid primo exercitatus in actibus virtuosis. sed postea careat usu rationis. et fiat furiosus vel stultus. manifeste patet quod talis inclinatur ad similes actus quos prius exercebat. sed hoc non potest esse sine habitu derelicto extra voluntatem. vel sine omni alia re derelicta post actus laudabiles. Sed dubium est quod sit quod manet post tales actus. Dico quod non potest sufficienter probari quod sit aliquid ens extrinsecus in appetitu sensitivo. saltem quantum ad multos actus virtuosos. quia potest poni sufficienter quod sit aliqua quantitas vel qualitas corporalis que inclinatur ad tales actus. Quod probatur sic. Illud quod potest induci sine omni actu appetitus sensitivi non est ponendum subiective in appetitu sensitivo. Sed omne quod possumus experiri in nobis potest esse in nobis sine actu appetitus sensitivi. ergo. Maior est nota. minor probatur quia omnis talis inclinatio potest induci per partem medicine et per alias vias. Nam medici per artes medicine dirimunt concupiscentias. et sic disponunt ad actus castos. patet etiam quod tales inclinationes auferuntur per transmutationes corporales puta per generationes vel corruptiones caloris vel frigoris. sine omni appetitu sensitivo vel actu appetitus sensitivi. Preterea per magnum exercitium actus sensitivi. si corpus trans-**

mutetur propter infirmitatem vel potationem vel mestionem. ita fortes passiones insurgunt et actus in appetitu sensitivo erunt. sicut si nunc quam habuisset tales actus laudabiles. et hoc frequenter. quia propter comestionem calor augmentatur et frigus diminuitur. ex quo causatur appetitio et tales actus appetitus sensitivi. Quod non esset verum. si tales habitus inclinantes ad actus virtuosos ponerent in appetitu sensitivo. quia tunc habitus ibi mitigaret tales passiones. Et ideo dico quod ex actibus appetitus sensitivi nullus habitus generatur immediate subiective existens in appetitu sensitivo. Quis ex actibus appetitivis multibus habitus immediate generent. nec post multos actus appetitivos experit se quos magis inclinatum ad similes actus immediate per habitus sed solummediate. puta. quando appetit comedere et bibere. tunc post comestionem aliquid cuius calidi experit se magis inclinatum ad actus concupiscentie quam ante appetendi. Sed dubium est quod sit illud quod manet post actus appetitivos. dico quod secundum philosophum magis sunt passiones superabundantes. quam deficientes. Quam autem sunt passiones superabundantes tunc ad eliciendum actus virtuosus oportet aliquam qualitatem destrueri in homine quod ad tales passiones inclinatur. et ista qualitas forte frequenter est calor. Exemplum. In temperatus et incotinens in quod partes concupiscentie superabundant per macerationem carnis et subtractionem cibi remittit illam qualitatem inclinativam ad passiones concupiscentie. Et possibile est forte quod eodem modo quod tale principium inclinativum remittit vel destruit generet similes cum hoc aliqua qualitas corporalis inclinans ad actus temperatos. Utrum hoc ista sit vel non. pertinet ad medicos principaliter determinare. quod plures experientias de mutatione corporis humanorum dicunt habere. Si autem sint passiones deficientes. tunc primo generatur aliquid inclinativum ad passiones tales. siue aliqua qualitas precedens corruptam siue non. quia forte non semper quando aliqua qualitas corporalis generatur alia statim corrumpitur. Sed actus appetitus sensitivi non sunt immediate generativi talis qualitatis inclinantis ad actus conformes. sed solummediate. scilicet aliquid actus posteriores actibus appetitivis generant immediate tales qualitates inclinantes ad passiones. ubi gratia. Aliquos frigidus non habens actum temperantem nisi remissum propter fri-

gigitate appetit comedere cibaria calida. q̄
causant aliq̄s qualitates corpales q̄ incli/
nant ad p̄similes act̄ appetitus sensitivi q̄s
p̄p̄ habuit. tūc ille qualitates corpales nō
immediate causant ab actib̄ appetendi ci/
bū. sed ab illis cibarijs Illud totuz maxie
habet veritate in virtute t̄pantiez in actib̄
ei⁹. qz isti actus suscitant z ipediunt p̄ trās
mutationē corpalem. puta p̄ comestionez
vel abstinētia. Urū aut̄ p̄similr sit de ali
is virtutib̄. z quō est tibi. non est modo di/
cendū p̄pter p̄lixitatē. credo t̄m q̄ eodē mo/
do est in alijs virtutib̄. Nec video aliquā
necessitatē ponēdi quēcūq̄ habitū gene/
ratū immediate ex actib̄ appetitiuis incli/
nantē ad p̄similes actus. Ad argumen/
tū principale patz. quia licet in appetitu sen/
sitivo sint actus. tamen non habitus quia
non oīs act⁹ est generatū habit⁹. ḡ zc.

Questio decimasextima

Truz passionēs

v sint in volūrate. Uidet p̄mo
q̄ sic. qz act⁹ sunt in volūrate. ḡ z
passiones. p̄na patz. qz actus sunt passioēs
sicut prius dictū est. ḡ. Contra. passio/
nes solū sunt in appetitu sensitivo. ergo nō
in volūrate. Hic primo in ista q̄ōne ex/
ponam terminos hui⁹ q̄stionis. Sc̄do di/
cā ad q̄ōnem. Circa p̄mū dico q̄ passio/
nē intelligo oēm formā existentē in poten/
tia appetitiua. natā regulari rōne rca Ad h̄
q̄ sit recta q̄ req̄rit actualē cognitionem ad
suū esse existere. Breuiter passio est forma a/
liqua distincta a cognitione. existēs subie/
ctiue in potentia appetitiua. req̄rens cogni/
tionē actualē ad suū esse existere. Per pri/
mū excludit̄ cognitio actualis. qz illa non
est passio. Per secundū habit⁹ oēs intel/
ctuales z opatiōes negatiue. Per tertiū ex/
cludunt̄ habitus in volūrate. q̄ p̄nt esse si/
ne actuali cognitione. vt patet in dormien/
te. Ex isto sequit̄ q̄ tā act⁹ appetit⁹ sensitivi
ui z breuiter oēs. tam act⁹ q̄s volitio. q̄s etiā
delectatio. q̄s etiā tristitia. q̄ sunt in volūta/
te sunt passioēs. qz oīa ista sunt forme disti/
cte a cognitione. z sunt subiectiue in poten/
tijs appetitiuis. z sunt regulata recta rōne.
mediate vel immediate. z req̄runt actualē
cognitionē ad suā existentia. Circa secū/
dū articulū dico p̄mo q̄ passioēs sunt i vo

luntate. qz amor z spes. timor z gaudium.
sunt in volūrate. q̄ t̄m cōiter ponunt passio/
nes. delectatio et tristitia etiam sunt in vo/
luntate. ḡ. Sc̄do dico. q̄ q̄dam passioēs
voluntatis nō distinguunt̄ ab actib̄. z que/
dā distinguunt̄ Amor em̄ z spes non disti/
guunt̄ ab actib̄. patet p̄ inseparabilitatē ab
actib̄. sed sunt act⁹ immediate eliciti a vo/
luntate z habitū volūtat̄is. Sed delecta/
tio z tristitia distinguunt̄ ab actib̄. qd̄ pa/
tet ex dictis. qz actus voluntatis p̄nt rema/
nere sine delectatione z tristitia. sicut p̄tz d̄
demonē. q̄ necessario diligit se. z tamē in h̄
nullo mō delectat. Similr angel⁹ bonus
habet nolle respectu alicui⁹ qd̄ euenit. sic
nollet hominē peccare ad cui⁹ custodiā de/
putat. z tamē hō peccat mortalr. sed ex hoc
nullo modo tristat. qz sicut in dānato non
est delectatio. ita in brō nulla est tristitia.
Sed delectatio z tristitia nō possunt eē si/
ne actib̄ naturalr. qz ab illis causant̄ z cō/
seruant̄. ergo iste forme sunt passioēs. non
actus. Contra t̄m predicta pōt argui. qz
Aristotiles dicit. q̄ p̄pter passioēs non lau/
damur nec vitupamur. sed p̄pter oēm for/
mā existentē in volūrate laudamur z vitu/
peramur. Dico q̄ Aristotiles intelligit de
passionib̄ sensitivis q̄ nō sunt in ptate ho/
stra. cui⁹ modi sunt actus appetit⁹ sensitivi
surrepticij. puta timere. irasci. q̄b̄ statim hō
capit̄ facta app̄hēsiōe obiectoz. Nec sunt i
ptate sua. sicut etiam est dolere. gaudere. q̄
cōueniunt pueris z fatuis. q̄ nō habēt vsū
rōnis. Nam p̄pter talia nec laudamur. nec
vitupamur. Tales aut̄ actus surrepticij n̄
sunt in volūrate. qz oēs q̄ sunt in volūrate
sunt in ptate volūtat̄is. Ad argumentū
p̄ncipale nego assumptuz. qz passioēs aliq̄
sunt in volūrate. ḡ.

Questio decimoctava

Truz uniuersali.

v ter tanta sit distinctio habituz
q̄nta actū. z eōuerso. Et vi/
detur q̄ nō. qz actus t̄pantie sunt distincti
z t̄m t̄pantia q̄ est habitus est vna. Con/
tra Habitus generant̄ ex actib̄. ergo ex di/
stinctis actib̄ generant̄ distincti habitus.
In ista questione p̄mitto vnam distin/
ctionē. Sc̄do dicam ad q̄stionem. Cir/
ca primū dico q̄ habitus dupliciter acci/
d

Quotlibet

pit. large scz z stricte. Large accipit p omi
qlitate generata post actus q tu pnt gene/
rari sine actu. z talis habitus est subiective i
corpore. z no in aia. qz post actus quosda ap
petitus sensitivi generant qdas qualitates
corpales no imediate. mediantibus talibus
actibus. sed mediantibus alijs actibus posteri/
oribus q tu qualitates pnt generari sine ac/
tibus appetitus sensitivi. Sicut aliquis ca/
rens inclinatione sufficienti ad comeden/
dum p loco z tpe. post actus comedendi cibum
causat p alteratione z actione alimeti ali/
qua qlitas in corpore. inclinans ad actus appe/
tendi cibum z comedendi. Et illa qlitas cau/
sata no causat ab actu sed a virtute alimeti
imediata. Et ista qualitas nata est cau/
sare esurie q quoniam expedit potest appetent cau/
sari mediantibus alijs causis. puta. aceto. her/
ba. z hmoi. Aliter accipit habitus stricte pro
habitu imediate generato ex actu. q aliter
generari no potest. Habitus vero primo modo
accepti sunt in corpore z in parte apprehensiva.
secundo modo sunt in voluntate. Circa secundum
articulum dico. q questio no est de habitu pri/
mo modo accepto. sed de habitu secundo modo ac/
cepto. Et questio ad primum intellectus dico. q
tanta est distinctio actuum quanta est habituum
z eorum. Tu quod distincti habitus specie sunt
a distinctis actibus specie. quod no esset. nisi es/
set equalis distinctio eorum. Tum quod eorum
distincti actus specie causant distinctos ha/
bitus specie. quod patet. quod habitus generati ab
istis actibus no inclinatur imediate nisi ad simi/
les actus. z no ad alios. z aliter habitus gene/
ratus ab alijs actibus inclinatur ad alios actus
generales. Preterea cause eiusdem rationis pnt cau/
sare effectus eiusdem rationis. sed habitus gene/
rati ex actibus no possunt frequenter esse eius/
dem specie. quod patet de habitu respectu co/
plexi z incomplexi. z respectu conclusiois z pn/
cipij. ergo nec actus pnt esse eiusdem specie.

Preterea aliquis potest scire principium z erra/
re circa conclusionem. z no potest scire conclusionem
z errare circa principium ignorantia dispositio/
nis. q habitus principij et conclusiois no solu/
numero distinguunt. sed z specie. et actus con/
similiter. Si dicis q cause diverse spe/
cie pnt in effectum eiusdem specie. et p dicitur li/
cet actus sint distincti specie. no tamen habitus.

Contra. Sicut actus sunt cause habituum
ita habitus sunt cause actuum. z p dicitur nu

quod est via ad probandum distinctionem inter ha/
bitus z actus. Preterea nisi distinctorum
obiectorum specie essent actus distincti spe/
cie z habitus. no possunt probari distinctio specie
no in inter quoscumque actus vel habitus. Nam ha/
bitus obiectorum eiusdem specie sunt eiusdem
speciei. Et si habitus obiectorum diversorum
specie sunt eiusdem specie. omnes habitus essent
eiusdem specie. Preterea si sic. sequitur q ha/
bitus respectu unius obiecti posset inclina/
re ad actum respectu alterius obiecti diver/
se rationis. quia si cause sunt eiusdem rationis
possunt in effectum eiusdem rationis. z p conse/
quens no esset plus cognitio similitudo unius
obiecti quam alterius. Preterea cognitio
dei z visio mulce distinguunt specie. et etiam
visio albedinis. q z omnes. quod eadem ratio est d/
istis z de omnibus alijs. Preterea respectu
eiusdem obiecti numero pnt esse cognitiones
alterius specie. patet de cognitione intuiti/
ua z abstractiva. q multo magis respectu ob/
iectorum distinctorum specie. Ideo dico q tan/
ta est distinctio actuum quanta est habituum. z
eorum. Et ideo si diversorum obiectorum spe/
cie sint diversi actus specie. sequitur q erunt diversi
si habitus specie. Et si habitus aliquorum obie/
ctorum sunt eiusdem specie z actus erunt. Et re/
spectu eiusdem principij tamen actus q habitus in/
diversis intellectibus sunt eiusdem specie.

Sed contra istam rationem de scia et errore
quia dilectio unius hominis stat cum odio alteri/
us. z no respectu eiusdem. z tamen iste dilectio
non sunt alterius rationis. Dico ad hoc q dile/
ctio respectu mei no stat cum odio respectu
mei. tamen dilectio similis dilectioni mei. pu/
ta dilectio alterius hominis. stat cum isto odio.
In proposito autem cum errore unius conclusionis
no stat scia eiusdem nec aliquid alia noticia eius/
dem rationis. Si dicis. quod aliqua sunt eius/
dem specie. quod quod stat vel repugnat unius
alteri. sed dilectioes duorum hominum sunt eius/
dem specie p te. q z. Dico q verum est quod quod re/
pugnat unius similiter repugnat alteri. licet non
omino idem. sic in proposito. Dico psequen/
ter ad principale. q sicut sunt distincti ac/
tus tempore specificice. ita sunt distincti ha/
bitus. sicut melius patebit alias. et hoc est
verum.

Questio decimanona et ultima
huius secundi quotlibet.

Tertium hec propo

v
 sitio. hoc est corpus meum. plata a sacerdote in missa. sit vera dicitur in te sermone. Et videtur quod non. quia quod dicitur demonstrat per hoc nomen hoc. aut corpus christi. et tunc est falsa. quia quando profertur hoc nomen hoc. non est corpus christi in eucharistia. sed si tunc demonstrat corpus. non est vera. imo esset falsa ista propositio. Aut demonstrat aliquid aliud a corpore christi. et tunc iterum est falsa. quia nihil aliud quam corpus christi est corpus christi.

r
 Contra. nulla falsitas est in quantum ad sacramentum. ergo hec non est falsa hoc est corpus meum. Dico ergo ad istam questionem primo quod pro nomen demonstrativum non est significativum nisi ex intentione profertur. et ideo quia profertur vocaliter nomen demonstrativum intendit diversimode demonstrare unum vel aliud. est aliter et aliter iudicandum de veritate propositionis in qua ponitur tale nomen. Et ideo dico quod pro nomen non significat aliquid per se ex propria in positione. sicut cathegreumata. puta homo vel animal. sed significat cum alio sicut sine cathegreuma. puta pronomen et adverbium. Secundo dico quod omni propositioni vocali contrarius aliquid pro mentalis. His premissis dico nunc ad questionem. quia ista pro plata a sacerdote vera est. quia sacerdos debito modo profertur debet intendere demonstrare corpus christi per hoc nomen hoc. platam. sed ille sacerdos unam pro positionem mentalem formabit in illo instanti vel in suo tempore in quo profertur hoc nomen hoc et aliam in fine plationis illius propositionis hoc est corpus meum. Quia si ante finem plationis illius propositionis. puta in medio plationis seu in principio veli debito modo formare propositionem mentalem. in qua predicatur signum superponens per corpore christi de proinde demonstrate illud corpus. debet formare tale pronomen mentale. hoc corpus quod erit statim sub istis speciebus est corpus meum. Et illa pro mentalis de futuro formata pro illo instanti vel parvo tempore pro quo formatur pro nomen est simpliciter vera. Sed in fine plationis debet formare istam pro positionem. si debito modo procedat. hoc corpus existens sub istis speciebus est corpus meum ita quod prima propositio est de futuro. secunda de presenti. Sed hic sunt aliqua dubia. Primum est. quia videtur quod pro nomen sit vox significativa ad placitum ex propria impositione quia

quilibet vox est cathegreumatica vel sine cathegreumatica. Si cathegreumatica. tunc facit aliquid per se. Si sine cathegreumatica. tunc significat cum alio ex sui propria institutione. Secundum dubium est. quia videtur si in hac propositione plata semper demonstrat idem. scilicet in principio. in medio. et in fine. ergo si sibi contrarius debet eadem mentalis. Et pro nomen si vera est de presenti. etiam alia erit de presenti.

Tertium dubium est. quia illa propositio sit vera. Aut in principio. in medio. vel fine. Et neutro modo videtur. quia propositio non est in principio. nec medio. nec fine. ergo tunc non est vera. Respondendo ad primum istorum dico. quod nullum nomen demonstrativum instituit ad aliquid determinate significandum ex institutionis intentione. sed propria institutione instituit ut quilibet possit eo. uti loco nominis proprii cuiuscumque rei. Et ideo dico quod ex propria institutione est vox aliqua cathegreumatica. non quod ex propria institutione aliquid determinatum facit. sed quia ex propria institutione habet quod quilibet profertur instituat illud ad faciendum aliquid determinate. quod etiam facit alio nomine proprio. Sicut ergo hoc nomen corpus christi est proprium illius nature christi. sic hoc pronomen hoc facit eandem naturam ex institutione profertur. Ad secundum dubium dico quod si idem demonstrat in principio. et medio. et fine. propositionis. sed in principio format propositio de futuro. in fine format de presenti. Et hoc est ideo quia res aliter se habet in principio et in fine. Nam in principio plationis non est corpus christi sub istis speciebus. sed in fine est ibi. et ideo in principio contrarius propositio de futuro. in fine de presenti. Ad tertium dubium dico quod propositio mentalis est vera in principio et in fine. sed non eadem sed diversa. Et causa est quia propositio mentalis est tota simul. et potest formari in instanti sive in suo tempore. et quia est permanens in principio et in fine. ideo est vera in principio et in fine. Sed propositio vocalis non est tota simul sed successive. ideo ipsa est vera in fine et non in principio. quia homines sic utuntur propositione vocali. et per hoc denotat tale propositio esse vera. ex quo non potest esse tota. quia scilicet ideo dicitur vera. quia nunc non est et prius. et audies prius eam sic incipit esse in re. sicut per istam propositionem denotatur.

Si vero queratur. quare non est vera in principio sicut in fine. Dico quod in principio non est certum

alicui audiēti q̄ erit talis pp̄o Un̄ q̄n̄ dicit hoc est corp̄. adhuc audies nescit vtrū p/ferēs velit dicere corp̄ azini l' hoīs. Et qz audies nanq̄ p̄cipit sic eē in re. sic p̄ pp̄oz denotat nisi in fine. idō pp̄o vocalis nō est in principio vera. sed solū in fine. z ideo nō sequit̄. In fine nō est pp̄o. ḡ in fine nō est vera. qz sufficit ad eius veritatē q̄ fuit pp̄o. s̄ illa p̄sequētia bona est de p̄positiōe mētali. qz est tota simal ista. Ad argumētū prin- cipale dico. q̄ sacerdos talē pp̄onez p̄ferēs semp̄ tā in principio q̄ i fine demōstrat cor- pus xp̄i. sed in principio vocalis nec est ve- ra nec falsa. p̄pter causam dictā. tū pp̄o inē talis est vera tā in principio q̄ in fine. s̄ alia in principio z alia in fine. qz p̄ma est de futu- ro. secūda de p̄senti.

Finit Quolibetū secundū magistri zc.

Quolibeti tertii Questio prima

Wpposito q̄

deus intelligat. z sit cā effi- ciēs immediata oīm. Que- rit vtrū ex h̄ possit demon- strari q̄ sit infinite virtutis intensiue Et videt q̄ nō. qz oīa sunt fini- ta. ḡ supposita efficiētia oīm z intellectiōe oīm ex hoc non pōt p̄bari infinitas dei.

Contra. Infinitoz nec est cognitio nec efficiētia nisi infinita. qz aliter esset maior p̄fectio in effectibz q̄ in causa Sz tā p̄gno- scibilia q̄ effectibilia sunt infinita. ḡ zc.

Dico ḡ ad istā questionē p̄mo. q̄ licz de- us sit efficiēs oīm. p̄ hoc nō potest p̄bari q̄ deus sit infinit⁹ in vigore. qz ex infinitis ef- fectibz siml p̄ducibilibz nō pōt p̄bari infi- nitas cause. sed q̄libet effect⁹ p̄ducibilis a deo est finit⁹ ergo oēs effectus p̄ducibiles a deo sunt finiti. ḡ p̄ efficiētiā illozū nō p̄t p̄bari infinitas dei. Secūdo dico. ex intel- lectione oīm p̄fusa. nō pōt demonstrari q̄ deus sit infiniti vigoris. quia nos nūc ha- bemus de facto p̄gnitōnez infinitoz gene- rabilīū p̄fusam. z tū p̄gnitio nostra est mō finita. Tertio dico q̄ ex distincta et di- secreta p̄gnitione oīm. q̄ p̄gnitione sufficiē-

ter discernunt oīa possibilis. nō pōt demō- strari q̄ deus sit infinite virtutis. qz nō po- test demōstrari quin deus p̄ p̄gnitionē fi- nitam possit oīa cognoscere distincte.

Quarto dico q̄ ex hoc q̄ de⁹ est finis oī- um. non potest demōstrari eius infinitas Tū quia non potest demōstrari q̄ sit finis oīm. Tum qz supposito q̄ sit. adhuc nō po- test p̄bari eius infinitas Quinto dico q̄ ex p̄te eminentie nō pōt demonstrari ei⁹ in- finitas. qz nō potest demoustrari q̄ sit emi- nētissimū inter oīa Et dato q̄ esset. nō pos- set demōstrari ex hoc eius infinitas. qz pōt esse eminentissimū. ita q̄ nihil sit meli⁹. qd̄ tū est finitū. Sed contra ista arguo Et p̄- mo contra p̄mū. qz. viij. phisicoz arguit phs- sic. Primū mouēs mouet in infinito tpe. ḡ est infinite virtutis. Quis est vey ḡ et p̄us. cō- sequentia est manifesta. z p̄bat. qz si moue- ret tpe infinito. pōt ḡ p̄ducere successiue i/ finita. qz q̄libet motu pōt aliqd̄ p̄ducere. s̄ habere potentā ad p̄ducendū infinita est habere potentā infinitā. ḡ zc. Cōfirma- tur. si pōt successiue infinita p̄ducere. tunc infiniti effectus p̄ducibiles p̄ueniēt in eius virtute. qz tale agens non potest recipe ab alio virtutem agēdi. Preterea illd̄ qd̄ q̄n- tū est ex se pōt p̄ducere infinita siml est infi- nitū. sed deus est hmōi. ḡ. Preterea vbi pluralitas nūcralis arguit maiorē p̄fectio- nē q̄ vnitas. ibi infinitas arguit infinitaz p̄fectionē. sed posse efficere dno vl' tria ar- guit maiorē p̄fectionē q̄ efficere vnuz tū. ergo posse efficere infinita arguit iū finitaz p̄fectionē. sed deus est hmōi. ḡ zc. Prete- rea. viij. phisicoz. p̄bat phs q̄ p̄mū mouēs est sine oī magnitudine. qz si essz virt⁹ i ma- gnitudine moueret in instāci. Ista rō vera nō valeret nisi esset infinitus in vigore.

Preterea. viij. phisicoz. z. xij. metha. po- nit p̄mētatoz duplicē motorē celi. sepatū z p̄iunctū. Aliter em̄ si p̄mus motor moue- ret celū imēdiate moueret in instāci. qd̄ di- ctum nihil valeret nisi p̄mus motor essz i- finitus in vigore. Contra tertīū vbi plu- ralitas nūcralis requirit maiorē p̄fectiōez q̄ vnitas. ibi infinitas requirit infinitam p̄fectionē. sed intellectio duozū distincte ē maioris p̄fectiōis q̄ vnus tū. ḡ intellectio distincta infinitozū est infinite p̄fectionis.

Contra quartū. qz volūtas p̄t velle ma-

Tercij

ius bonū quilibet bono finito. quod intellectus potest intelligere maius bonū. similiter voluntas inclinatur ad appetendum bonū infinitum. sed si finis ultimus non est bonum infinitum. voluntas non potest appetere bonū infinitum. Præterea impossibile est quod sit maius bonū quam ultimus finis. si finis ultimus sit bonum finitum impossibile est esse bonum infinitum. ergo etc. Contra hunc Enti non repugnat infinitas. si primum non est perfectum nisi sit infinitum. quod si est finitum potest ab alio excedi. Similiter quilibet possibile est ponendum ubi non apparet incommpossibilitas. sed hic non apparet aliquid incommpossibilitatis ergo etc. Rñdeo et dico ad ista. Ad primum istorum dico. negando primam. quod autem est verum secundum Aristonem. et non fallum. quod ipse non ponit primum motum infinitum in vigore. sed solum probat infinitatem secundum durationem sine fatigatione et diminutione virtutis mouentis. Ad probationem concedo quod potest producere infinita successiue. sed ultra dico quod habere potentiam ad producendum infinita successiue non est habere potentiam infinitam. quod sic sol et angelus erit infinitus. quod uterque habet potentiam producendi infinita successiue. Sed habere potentiam producendi infinita simul. est habere potentiam infinitam. talem autem non habet deus quod includeret contradictiones. Ad secundum concedo quod deus continet virtualiter et simul infinitos effectus successiue producibiles. quia hoc non est aliud quam posset producere infinitos effectus successiue. Sed sic continere non est virtutis infinite. sic enim vnus purus ignis continet ætèraliter infinitos effectus. Ad tertium dico quod illa affirmatiua est falsa. Illud scilicet quod est de se etc. Et hoc propter falsam implicationem scilicet quod aliquid posset producere infinita simul. quod includit contradictionem. quod bene sequitur. deus ex se potest producere infinita. si potest producere infinita. quod ex se non est determinatio diminutionis neque distractionis. Et ultra sequitur. deus potest producere infinita. si infinita possunt produci a deo. quod includit contradictionem. Et ideo dico quod deus nec ex se nec aliunde potest producere infinita.

Si vero dicis quod hoc non repugnat deo ex se. Dico quod sic. Dico tamen quod cum hoc stat quod si essent infinita producibilia simul. deus posset illa simul producere. sed autem includit contradictiones ideo nihil potest ex illo antecedente demonstrari probari. sed solum inferri. sicut ex in-

possibili sequitur quodlibet. Ad quartum dico quod ista propositio generalis. scilicet. ubi pluralitas etc. est vera in illis que sunt eiusdem rationis. sed non est vera nec quo ad primam. nec quo ad secundam in illis que sunt alterius rationis. Exemplum si vnus potest tamen semel portare vnum lapidem. et alius potest portare simul quatuor lapides eiusdem ponderis vel maioris. iste secundus esset perfectior quam primus. Et ideo si aliquis homo posset simul portare infinitos lapides esset infinite virtutis. quia hic portantes lapidem sunt eiusdem speciei omnes. Sed non sequitur. vnus homo potest tamen vna vice portare vnum lapidem. et equus potest portare sex eiusdem ponderis vel maioris. ergo equus est perfectior homine. Nec sequitur. Homo stans sine casu suo potest portare duos lapides simul. et arbor stans sine casu suo potest portare decem lapides simul. ergo arbor est perfectior homine. Et causa est. quia hic portancia sunt alterius rationis. Diceret nonne si asinus vel equus posset portare infinitos lapides. esset infinite perfectioris. ergo ista propositio tenet in illis que sunt alterius rationis. Respondet. verum est quod esset infinite perfectionis. quia posset reperiri alius equus qui non portaret infinitos lapides. et alius qui non posset portare nisi decem. et in istis est semper vnus perfectior alio. et isti sunt eiusdem rationis. Sed si nullus posset equus reperiri quin posset portare infinitos. tunc non posset probari infinitas equi. quia non posset probari infinitas equi per illam propositiorem. nisi ubi pluralitates sunt eiusdem rationis. Minor tamen videtur etiam falsa propter falsam implicationem. scilicet quod aliquod efficiens possit tamen facere vnum. quia impossibile est esse aliquod efficiens quin posset successiue facere plura individua eiusdem rationis. Tum quia posse facere tria vel quatuor non arguit maiorem perfectionem. Quia ignis parvus per eandem virtutem potest facere vnum et quatuor ignes. imo infinitos simul si tot combustibilia essent sibi equaliter approximata. Ideo sic posset argui maiorem perfectionem. Sed si essent duo ignes quorum vnus posset producere simul vnum ignem eque perfectum cum eo. et alius posset producere duos ignes simul.

quoz vnus eēt eque pfectus cū pmo. z ali
us esset pfectior. tunc secūdus ignis pdu
cens esset pfectior pmo. Dico ergo bre
uiter q̄ illa ppō tenet vlr̄ in illis q̄ sunt eius
dem rōnis nō p̄dicto. sed nō tenet vlr̄ in il
lis q̄ sunt alterius rōnis. Et ideo concedo
q̄ si deus esset eiusdē rōnis cū alijs agenti
bus creatis. z posset simul pducere infini
ta excedentia se s̄m pfectionē. siue ista infi
nitas esset eiusdē rōnis siue alteri. q̄ possz
pbare infinitas in vigore. Cōcedo etiaz sic
ex impossibili sequit̄ qd̄libet qd̄ si posset si
mul pducere infinita q̄ esset infinite virtu
tis. sed illud includit p̄tradictionez. Ad
Aristotilē. viij. phisicoz. dicam postea.

Ad illud s̄o p̄tra tertiam p̄clusionē di
co q̄ ista ppō est falsa. vbi pluralitas zc. tñ ē
vera in illis que sunt eiusdē rōnis. Et simi
liter q̄ infinitas infert infinitatē verū est ī
illis que sunt eiusdem rōnis. non aut̄ est ve
ra in illis q̄ sunt alterius rōnis. Exemplū
ad hoc Lignū qd̄ potest resistere pluribus
ignibz ne cōburat̄ habet maiorem virtutez
resistendi q̄ lignū quod pōt resistere pau
cioribz vel minorī igni. Et ideo si esset ali
qd̄ lignū qd̄ posset resistere infinitis igni
bus esset infinite virtutis in resistendo. qz
arguit̄ in illis q̄ sunt eiusdē rōnis. z tñ vna
ps celi q̄ posset resistere infinitis ignibz si es
sent ne cōburat̄. nō esset p̄terea infinite vir
tutis. qz tñ arguit̄ in illis q̄ sunt alteri. rō
nis Et ita ista ppō siue accipiat pluralitatē
siue infinitatē vera est in illis que sunt eius
dem rōnis. z nō in alijs. Ad pbationem
dico q̄ si intellecto diuina esset eiusdē rō
nis vel speciei cū intellectioibz nostris. tñ
verū esset. q̄ illa intellectio esset pfectior q̄
possent distincte plura discerni illa q̄ pau
ciora solum possunt discerni. Et tñ si intel
lectio diuina esset eiusdem rōnis cū intel
lectioibz nostris. posset distincte p̄gnosce
re infinita. necessario esset intellectio in
finita. qz pfectius est ceteris paribz cogno
scere plura q̄ vnū. licet non p̄gnitōe cōsu
sa. qz nos tali cognitione p̄gnosim⁹ infini
ta. z tñ intellectio nostra est finita. Sed qz
intellectus dei est alteri. rōnis a nostro in
tellectu. z p̄ p̄ns discernere qd̄ cōuenit eis
nō est eiusdē rōnis. sicut nec ipse intellectō
nes. q̄uis h̄ cōmune intellectio p̄dicat̄ de
eis vniuoce. ideo argumentū nō cōcludit.

Si dicis intellectio dei est tante pfectō
nis z virtutis q̄nte esset si esset eiusdem rō
nis cum nostra intellectio. sed tunc esset
infinita p̄te. ergo z nunc Dico q̄ ista p
positio equalet̄ isti cōditionali. scz si intelle
ctio infinita dei esset eiusdē rōnis cum no
stra intellectioe. esset tante pfectōnis nunc
q̄nte tunc. q̄ vera est p̄ter habitudinē. Si
militer illa p̄ditionalis vera est. si esset eius
dem rōnis uō esset tante pfectōis q̄nte nē.
Ubi infert oppositū eiusdē p̄sequētis ex co
dem aut̄te. Et ratio est. quia aut̄s includit p̄
dictiōem. z ideo vtraz ps p̄tradictōnis in
fert ex eo. Ad aliud p̄tra quartā cōclusi
onē dico q̄ non pōt demonstrari q̄ volūtas
possit velle mai. bonuz q̄libet bono finito.
qz nō potest p̄bari aliqd̄ bonū infinitū esse.
similiter nō pōt p̄bari qz volūtas inclinet̄
ad volendū bonū qd̄ est infinitū. nō plus
q̄ q̄ inclinet̄ ad volendū impossibile. qz h̄
diceret infidelis. Ad aliud p̄cederet in
fidelis q̄ impossibile est esse bonū infinitū
z non pōt oppositū pbare. Ad aliud cō
tra quintā p̄clusionē dico q̄ diceret infide
lis q̄ enti repugnet infinitas. z q̄ oppositū
uō pōt p̄bari. Ad p̄ncipale dico q̄ nō p̄
p̄bari q̄ distincta p̄gnitio infinitoꝝ sit infi
nita. sicut patet ex dictis.

Questio secunda

Truz attributa

v diuina rōne distinguant̄ Et
videt̄ q̄ sic. qz attributa sunt di
uersa. z nō realr. ḡ rōne. Contra. In s̄o
nulla est distinctio nisi p̄sonalis. sed distin
ctio attributoꝝ nō est p̄sonalis. ḡ nulla est
inter ea distinctio. Est aut̄ sciendū p̄mo
q̄ sancti antiq̄ uō vtebant̄ isto vocablō at
tributa. sed p̄ isto vtebant̄ h̄ vocablō noīa
Uñ sicut qdā moderni dicūt q̄ attributa
diuina sunt distincta z diuersa. ita dicebāt an
tiq̄ z q̄ erāt tpe antiq̄z doctoroz q̄ noīa diuī
na sunt distincta z diuersa. ita q̄ nō posue
rūt distinctiōem nisi in noībz. z identitatē z
vnitatē in re significata. z diuersitatē in si
gnis. sic dic̄ Aug⁹. vj. de tri. De inq̄t cum
multipliciter dicat̄ vere z summe simplicē.
Nō exponēs mgr̄ snīaz li. j. dist. viij. dicit̄
sic. Hoc diligenter notandum est qd̄ dicit̄
Aug⁹. solū deū vere simplicē. cū dicat̄ eun
dē multipl̄r dici. sed h̄ nō p̄pter diuersitatē

Tercij

accidentiu vel partiu dici. sed ppter diner/ sitate z multiplicatione nominu que d' d'o dicunt. q licet multa sint vnū tm significat scz diuinā naturā. Itē Anselm^o in suo monologio Si ita tot summa bona ē. erit ne pposita pluribz bonis. an pot' nō. Aut plura bona. sed vnum bonū tm. multis tm noibz significatū. Secūdo sciendū ē q distingui rōne non est aliud q̄ habere di/ uersas diffinitōes seu descriptōes. Ter/ tio sciendū. q distingui rōne dupliciter acci/ pit. Uno mō p̄prie fm q̄ puenit diuersis q̄ habent diuersas descriptiones. Isto mo/ do noia diuersa distinguunt rōne. quia habent diuersas descriptōes. Et q̄ patz q̄ sicut distinguunt rōne. ita possunt distin/ gui realiter. Si dicis tūc. quō intelligi tur illud cōe dictū q̄ aliq̄ non distinguunt realiter sed tm rōne. Dico q̄ antiq̄ intelli/ gūt sic illud dictū. q̄ de aliq̄bz termis sum ptis significatiue p̄dicat esse idē realr z nō distingui realit. z tm de eis de z termis dicit distingui rōne. Aliē accipit distingui rōne improprie fm q̄ p̄petit vni. z hoc est improprie distingui. qz p̄prie loq̄ndo si aliqd̄ distigui tur. ab alio distinguūt. Et sic distingui rō/ ne est habere diuersas rōnes siue corrūde re diuersis rōnibz. Sic vnū z idē realr nō variatur sine oī diuersitate plralitate qz ex pte rei correspōdet diuersis rōnibz siue cō ceptibz. sicut res significata correspōdz di/ uersis signis. Et sic deus dicit distingui rō/ ne. quia corrūdet diuersis p̄ceptibus siue oī distinctione ex pte sut. Et sic idē deus rea/ liter est in triplex rōne. sicut dicit Augusti. Sed q̄ aliq̄d vnū z idē realr sit vere z rea/ liter illa q̄ distinguunt rōne. ita q̄ nō corre spondet eis sicut signatū suis signis. sed sic ista distincta rōne. ē impossibile. Expre dictis patet qd̄ sit dicendū ad q̄onem. Di/ co q̄ q̄ attributa diuina distinguunt rōne qz attributa n̄ sunt nisi qd̄ p̄dicabilia mē talia. uocalia. v' scripta. nata significare z supponere. p̄ deo. q̄ possunt naturali ratiōe inuestigari z p̄cludi de deo. Sed cōtra cōmuniter p̄cedit q̄ deus intelligit mala z nō vult mala. q̄ intelligere dei z velle dī di stinguunt. Dico q̄ de vi sermonis debz cō cedi q̄ deus vult mala. qz vult ista que sūt mala. puta vult acc' q̄ sunt mali. q̄ vult ma la. tamē nō vult male. Et sic intelligūt san/

cti p̄ istas p̄pōnes. deus nō vult mala. hoc est deus non vult male. Si dicit. De' in telligit mala z non vult male. ergo distin/ gunt intelligere z velle. Dico q̄ nō valet qz ibi cōmutat nomē in aduerbiuz. z iō ibi est fallacia figure dictōis. Ad argumen tum p̄ncipale dico q̄ attributa diuina siue nomia attributalia sunt diuersa realiter z similiter ratione.

Questio tertia

Trū de' sit causa

v efficiēs oīm aliorū a se. Et vi/ det primo q̄ nō. qz nō est cā effi/ ciens entiū rōnis. quia aliter tunc talia en tia actualiter essent in rerū natura. quod ē falsum. Contra. Omne qd̄ nō est a deo effectiue est incausatū vel increatū. z oē ta le est deus. q̄ omne aliud a deo est effectiue ab illo. Circa istā q̄stionē primo distin/ guā de causa. Secūdo ad q̄stiones. Dico ergo ad primū q̄ q̄dam causa est imediata siue totalis siue p̄ialis. quedā est mediata q̄ ideo dicit causa. quia est causa cause. sic abrahā dicit causa iacob. quia fuit pat' pa tris eius. Sed non intelligo q̄stionem p̄ci se de causa imediata. sed tam de mediata q̄ de imediata. Circa secunduz dico q̄ deus est causa mediata vel imediata oī/ um. Et licet hoc non posset demonstrari tm p̄suadeo auctoritate z rōne. Auctoritate. q̄a Joh. i. dicit. Omnia per ipsum facta sunt. Quod non potest intelligi nisi d' deo. quia ibi non sit distributio p̄ deo. ergo intelligi tur q̄ omnia alia a deo p̄ ipsum facta sunt. Et in simbolo dicit. Credo in deum pa/ trem omnipotentē factorē celi z terre. visi bilium omnium et inuisibiliū. Item extra d' summa trinitate z fide catholica. ca. firmi/ ter. Ipse est creator oīm visibiliū. sp̄naliuz z corporaliū. Per rationem hoc probō. Primo sic. Omnia dependēt essentialiter a deo. qd̄ non esset verū nisi deus esset cau sa illorū. Preterea si nō sic. tūc aliqd̄ ali ud ab eo esset increatū. vel esset processus in infinitū in causis. qz accipio qd̄ non po nis causari a deo. z quero vtrū est creatuz vel increatū. Si primo modo. ergo ab ali q̄. Et de isto q̄ro. z erit p̄cessus in infinitū. Si autē detur secundū habet p̄positus.

Quotlibet

Secundo dico qd deus est ca immidia/ ta oim. qd pbo sic. qz omne aliud a deo no minus dependet ab eo qz vna creatura ab alia creatura. sed vna creatura depedet ab alia. sic qd est causa ei' imediata. g. zc. Pre terea. si no. hoc maxime esset de culpa actu ali. sed hoc non obstat. qz idem act' uicro pot' causari ab vna ca culpabiliter. z ab alia ca inculpabiliter. Sicut eadez volitio est a ca naturali. puta a cognitioe. z ab alia ca libera. puta a voluntate. g. idem act' pot' causari a deo ptialit' z iculpabiliter. z a voluntate creata culpabiliter. Sed cōtra hoc sunt aliqua dubia. Primū qz impossibilia non sunt a deo. z tū nō sunt deus.

Secundū qz figmēta z entia rōnis q̄ distiguunt cōtra entia realia nō sunt de' nec sunt a deo. Tertiū. qz esse obiectiua rez z similiter peccata nō sunt a deo. Quar tū. qz puaciones z veritates positionū nō sunt a deo effectiue. Respōdeo z dico ad p̄mū. qd oīa impossibilia sunt a dō siue sint cōplera siue incōplera. Si dicis chimera est vūū impossibile. z tū nō est a deo. qd si esset a deo aliqd esset. Dico qd hec est distinguenda. chimera est possibilis. qz possibile accipit' vno mō p oī illo qd pot' ee siue sit pplexū siue incōplexū. z sic hec ppō. hō ē azimū est possibilis. qz habet esse. sic chymera supponēs simplr est possibilis. qz tal' pceptus siue vox potest esse. Alio modo accipit' de positione que nō est impossibilis. z sic non p̄dicat' de chimera. Silr impossibile dicit' vno modo de aliq' terminib' equalē te oratiōi in significādo. de q̄ nihil est p̄dicabile affirmatiue. sic chimera supponens psonalit' est impossibil'. Et sic nō est inconueniēs qd idē sit possibile z impossibile fm diuersam acceptionē. Similit' ista. Chimera est aliqd. chimera est eus. est falsa de vi sermonis. qz in istis termini supponūt psonalit'. si tū supponerēt simplr vere sunt oēs tales. Ad secundū dico qd figmenta sūt a deo. qz qdā figmēta sunt mēta. qdā vocalia. qdā sc̄pta. Et oīa sunt entia realia et sunt a deo. Et silr mendacia sunt entia realia. z entia rōnis sunt realia. qz ens rōnis est vūū mētale pplexū vl' incōplexū. Si p̄o dicis qd ens rōnis distiguunt cōtra ens reale. g. nō sūt idē. Rūdeo z dico p̄mo fm p̄mētorē. vj. methaphi. in fine. qd p̄b lo

quit' ibi de entib' q̄ sunt p̄plera. q̄ distiguunt' p̄tra entia que sunt p se subsistentia. z h' sufficit p̄ho. Et postea incōplexū diuidit' i x. p̄dicamēta. Aliter etiā pot' dici qd ista est diuisio vocis in sua significata nō p opposita. Et nō est incōueniēs ibi qd mēbra coincidunt. Sic em̄ p̄mo p̄orū diuidit' ens in cōtingēs ad vrūlibet. necessariū. possibile z tū tā cōtingēs ad vrūlibet qz necessariuz ē possibile. Ad tertiū dico qd nō sunt talia esse obiectiua q̄ non sint nec possint esse entia realia. nec est vn' p̄p' mūdus esse obiectoz entia occultoz. sz illd' qd nulla res ē nihil est oīno sic dicit' Aug'. li. f. d' doctrina xp̄iana. Sz dicis fm Aug. li. d' tri. possum fingere talē hoīem quē nō vidī. Dico qd illa fictio est intellectō. q̄ est cōis oībz hominib'. z si nihil sibi in re corrūdet ē mēta cū z mēdosa intellectio. Silr ad id de pctis pot' dici. qd oīs res q̄ est pctm̄ ēa deo tū deus nō peccat. qz nō tenet ad oppositū. qz null' determinat eū ad aliqd. Ad q̄rtū dico. qd puaciones q̄ sunt intelligibiles vere sunt aliquid. quia vl' sunt pcept' mēt'. vel voces vl' res extra aiām. qz videt' qd cec' et cecitas oīno significauit idē z pnt' p eodem supponere. Et iō sic p̄cedit' qd cecus ē res extra aiām. ita et cecitas si supponat' psonalit' nō aut' put' supponūt simplr. Ad aliō de veritate dico. qd veritas illi' p̄pōnis. de' nihil creat. p̄t' causari a deo. qz veritas illi' p positionis nō est nisi ista. ppō que pot' causari a deo. Si dicis ponat' in esse. Dico p̄mo qd nō pnt' poni in esse. qz posita in esse tūc includit' p̄radictionē scz istā. de' nihil creat. z istā. deus aliqd creat. qz si ponat' in esse. tūc hec est vera. de' creat hāc veritatē deus nihil creat. z p̄ dñs deus aliqd creat. Et si causat hanc veritatē. de' nihil creat. hec est falsa. deus nihil creat. Exemplum. hec est vera. albū pot' esse nigrū. z tū nō pot' poni in esse. qz tūc hec esset vera album est nigrū. z sic in p̄posito. Aliter potest dici qd si ponat' in esse non debet poni in esse. deus creat hāc veritatē. sed sic. de' creat hāc ppōez p qua supponit' veritas. de' nihil creat. Sed tūc nō erit veritas sed falsitas. sic hec ppō. albū potest esse nigrū debet sic poni in esse. hec ē possibil'. fortes (p q̄ supponit' subiectū) est niger. Ad argumentū pncipale p̄t' ex dicit' in qōne aduertēti bñ

Questio quarta

Primum elementa

v maneant in mixto Et videtur quod sic. quia aliter non esset mixtum nisi elementa manerent in eo. Contra. quod est in diuiduum unius speciei non potest esse pars essentialis indiuidui alterius speciei. sed elementa sunt homini. et non sunt partes essentielles alicuius quod est unum per se. Dico ad ista quod est primo quod elementa non manent actualiter in mixto nec forme elementorum. quia si sic aut eadem pars materie mixti informaret quilibet forma elementaliter. aut una pars materie informaretur una forma elementaliter. et alia pars informaretur alia forma elementaliter. Non potest dari primum. quia tunc diuersa posita distincta species haberent simul eandem materiam numero. Nec potest dari secundum. quia tunc in mixto non esset ibi nisi iuxta positio elementorum. Preterea si manerent in mixto. aut ergo ex eis fit unum positum sine omni alia forma distincta ab eis. et tunc non aliter esset positum unum quam ligna et lapides unum acerum. Aut in mixto est alia forma distincta a formis elementalibus Et tunc quero sicut plus. Aut eadem pars materie mixti informaret omnibus formis elementalibus. et illa forma quod est forma mixti aut non. si sic redit primum argumentum. si non. tunc illius mixti pars tamen esset composita ex forma ignis et illa forma mixti. et alia pars ex forma terre et illa forma mixti. et per consequens non esset mixtio nec compositio sed iuxta positio. Secundo dico quod forma mixti est ita simplex sicut forma elementum. ita quod nec habet maiorem compositionem ex partibus eius quam rationis. nec ex partibus alterius rationis. Primum est manifestum. quia sicut una forma excedit ita et alia. Secundum patet. quia forma mixti non componitur ex materia et forma. Tertio dico quod sicut forma elementaliter subaltera non manet in mixto. ita nec qualitates eorum manent in quolibet parte mixti. quia forme contrarie non sunt simul in eodem subiecto etiam in gradibus remissis. sicut postea patebit. Quarto dico quod elementa manere in mixtis dicuntur ideo. quia qualitates equaliter qualitatibus elementorum manent. quia qualitates mixti tantum faciunt sicut essent qualitates elementorum. et principiter actualiter qualitates elementorum. In corporibus etiam inanimatis manent qualitates elementorum. non quidem omnes in

qualibet parte. sed aliquid manet in omni parte. quia in omni parte lapidis manet frigiditas et siccitas. In corporibus vero animatis. puta in animali in diuersis partibus sunt diuersae qualitates elementorum. sicut in osse siccitas. in sanguine humiditas. et in carne caliditas. propter quod una pars calefacit aliam. Sed hic sunt aliqua dubia. Primum quare et quo modo mixtum dicitur poni ex quatuor elementis ex quo non manent in mixto. Secundum. si non manent. quomodo dicitur mixtio. Tertium. quia quando lignum oburit tunc resoluitur in cineres et terram. et tunc aut terra praesens et habet. positum. aut non. et tunc non debet resolui in terram. quia non propter naturam agentis. quia ignis diuinus generaret ignem quam cinerem. Quartum dubium est quomodo distinguatur forma mixti a forma corporeitatis. Preterea ex rosis et herbis exprimitur aqua. quod praesens in eis. Dico ergo ad primum istorum quod ideo dicitur poni ex elementis. quia in mixtis manent qualitates similes qualitatibus elementorum. Similiter elementa concurrunt comiter ad generationem mixtorum. quia in omni generatione mixti videtur aer concurrere et aqua quia neque sunt super terram. sicut patet in plantis quae crescunt de terra. et animalibus quae nutriuntur ex herbis. et hoc aliquando propter plures alterationes. aliquando pro pauciores. sed semper forma elementum corripitur et qualitas. Similiter in prima productione hominis corporis eius fiebat ex elementis quatuor. vel saltem ex tribus. Similiter salum madra et alia quae generantur in igne et nutriuntur in igne. etiam materia ignis conuertitur in eius materiam corruptam formam. Ad secundum dico eodem modo. quod propter hoc dicitur mixtio. quia comiter plura elementa concurrunt ad generationem et nutritionem animalium. non quod manent ibi aliquo modo. Ad tertium dico quod cineres non sunt terra. licet possint conuertere in terram Ita posset lignum conuertere in aquam et in aerem. et tamen aqua non manet essentialiter in ligno. cineres tamen conuertuntur in terram. quia forte plus precipiunt de materia terre et qualitatibus eius. Ad quartum dico quod forma mixti et forma corporeitatis in omnibus idem sunt. ergo etc. Ad quintum dico quod illa aqua expressa de rosis primo remanet sed non est eiusdem speciei cum aqua elementaliter. quod potest predicari per diuersitatem effectuum unius et alterius. Ad argumentum principale patet ex dictis.

Questio quinta

Truzpropositio

mentalís pponat ex rebz vel conceptibz. Et videt primo qd cõponat ex rebz. qd pbat sic. qz illud qd intellectus intelligit põt intellectus pponere cõ res cõponere. z p psequens res põt esse subiectũ pponis mentalis vñ predicatũ. Cõtra. sic sequit qd esset ppositio extra animaz.

Circa qstionẽ pmo videndum est an sit ppositio mentalis. Secdo dicit ad qõnem. Dico s̃o circa p̃mũ qd sic. quod pbo sic. quia vbicũqz est cõplexio siue ppositio vera vel falsa. ibi est ppositio. sed in mente est h̃mõl cõplexio. g̃ zc. Preterea sunt aliq̃ incõplexa m̃talia sicut vocalia. ergo etiaz cõplexa. qz cuilibet p̃plexo i voce correspõdet cõplexũ in mente. Circa secundũ dico qd ppositio mentalis nõ pponit ex rebz extra aiam sed ex pceptibz. Qd pbat multipliciter. Primo sic. qz s̃m Boeciũ sup lib. Periermenias in p̃m̃ero. oratio nõ hz nisi triplex esse. scz in m̃te. voce. z in scripto. Et sicut oratio scripta pponit ex dictionibz scriptis. sic p̃põ in voce pponit ex vocibz. ita ppositio in m̃te pponit ex intellectiõibz. q̃a s̃m modũ suũ loquendi. intellectiões sunt passiones anime z cõceptus. Secdo sic. si aliqua ppositio pponeret ex rebz extra. aliqua posset cõponi ex aia intellectiua et corpore. z sic aliqua ppositio posset esse homo. qz oẽ pposituz ex corpore z aia intellectiua est homo. Tertio sic. si subiectũ et p̃dicatũ essent res extra aiam. tũc in ista ppositio ne canis comedit panẽ. subiectũ vere p̃mederet p̃dicatũ. Et s̃l̃r est in ista p̃põne. Ruptus p̃sequit Johanuẽ. subiectuz p̃seq̃ret p̃dicatũ z interficeret z p̃bureret p̃dicatũ q̃ oia sunt absurda. Quarto sic. Dis ppositio pponit ex uoie z verbo s̃m sc̃tõs et phos. sed noia z verba non sunt res extra aiam. sed signa rerũ. Quinto sic. Omnis ppositio pponit ex terminis. qz dicit phus p̃mo p̃ioz. qd terminus est in quẽ resoluitur ppositio. sed termini nõ sunt res extra aiaz. Nã subiectũ pponis vniuersalis est terminus cõis signo vniuersali determinat. z illud non est res extra aiam. qz res extra nõ determinat signo vniuersali. Sexto sic. ois p̃põ

est oratio. sed oratio nunq̃ cõponit ex rebz extra aiam. qz absurdũ esset dicere qd pponat ex bobus aut azinis. qd tũ sequit ex istis.

Septimo sic. In ista p̃põne. intellectus diuinus est essentia diuina. si subiectũ est essentia diuina z p̃dicatũ similr. z p̃ p̃seq̃ns hic p̃dicat idem de se. Preterea oẽ subiectũ p̃põnis est ps eiusdẽ z p̃ponibilis alteri. qz ois ppositio pponit ex subiecto et p̃dicato et copula. sed essentia diuina nullus est pars. nec alteri p̃ponibile. Sz cõtra Dis p̃põ affirmatiua vera req̃rit idẽtate subiecti cũ p̃dicato ad suã veritate. Alit̃ q̃ libet talis ppositio esset falsa. sed voces z cõceptus in subiecto z p̃dicato non sunt idẽ. g̃ zc. Rũdeo z dico. Dis affirmatiua vera requirit idẽtate p̃dicati cum subiecto. hec ppositio põt habere duplicẽ intellectũ quoz vnus est. qd subiectũ et p̃dicatũ vere sunt vnũ z idẽ. z ille intellectus simplr est falsus. Tũ qz tũc nunq̃ predicaret sup̃ p̃ inferiori. nec passio de subiecto. uec terminus accidentalis de subali. nec ecõuerso. Tum qz tũc in demõstratione potissima esset t̃m vnus terminus. qz subiectũ z p̃dicatũ in p̃ma ppositioe sunt idem z non sunt diuersi termini p̃ te. Eadẽ rõne subiectũ z p̃dicatũ sunt idem in secũda ppositioe. z p̃ p̃ns i tota deductioe est t̃m vnus terminus. Tuz quia q̃ ratione subiectũ z p̃dicatũ sunt idem in ppositioe affirmatiua. eadẽ ratiõne subiectũ z p̃dicatũ nõ sunt idem in ppositione negatiua vera. sed istarũ ppositionuz. aliqd̃ aial est homo. aliqd̃ animal nõ est hõ. sunt idẽz termini tam a pte subiecti q̃ a pte p̃dicati. ergo subiectũ et p̃dicatũ sunt idẽ. z nõ sunt idem. g̃ intellectus h̃mõl est falsus. Alit̃ est intellectus p̃dicte ppositiõis qd ois ppositio affirmatiua vera req̃rit ad veritate suã qd subiectũ z p̃dicatũ significet idem z supponat. p eodẽ. z ille intellectus est verus. quia ois ppositio vera affirmatiua est vera per idẽtate rei significate p subiectũ z p̃dicatũ. qz p talem ppositionẽ nõ denotat nisi qd res importata p subiectũ sit eadẽ realiter cũ re ip̃ortata p p̃dicatũ. qz vrimur vocibz p rebz. et terminis nõ p se sed p re quã significat. Ad argumentũ principale dico qd maior est falsa. qz intellectus licet intelligat res extra. tũ nou pponit res extra. aliter subiectum ppositiõis posset eẽ i celo

et predicatum in inferno. et copula in intellectu
sed intellectus proponit intentiones rerum ad
inmicem. non per se sed per significata.

Questio sexta

Primum quilibet

actus assentiendi habeat pro obiecto
complectum vel incomplectum

Et videtur primo quod complectum. quod probatur
quia habitus assentiendi et actus uterque est iudicatus
dicatus. ergo obiectum illorum est verum. et
tale solum est complectum. ergo etc. Contra. idem
est obiectum fidei et visionis. sed deus est obiectum
visionis. ergo et fidei. Sic primo dico quod
obiecto assentiendi in communi. Secundo quod obiecto
fidei. Circa primum dico quod actus assentiendi
duplex est sicut actus sciendi. Unus
quo aliquid sciri esse vel non esse. sicut scio quod
lapis non est azinus. tunc nec scio lapidem nec
azinum. sed scio quod lapis non est azinus. sicut
assentio quod homo est animal. Alius est actus qui aliquid
sciendi refertur ad aliquid. Isti duo actus distincti
guntur per se. quod patet per proprietatem eorum. Loquendo
ergo de ipso assensu dico quod ille actus non habet
pro obiecto complectum. Tunc quod ille actus potest
esse per solam formationem incomplecti et sine omni
apprehensione complecti. et ita non esse actus
assentiendi complecti. Tunc quod laicus sciens
quod lapis non est azinus nihil cogitat de
positione. et per primum non assentit. proponi. licet
affirmet et sciat ita esse in re vel non esse
mediante formatione in intellectu. Tunc hoc non
percipit. sed ille actus habet res extra pro obiectis.
puta lapidem vel azinum. et tunc nec lapis nec
azinus est sciens. sed scit quod lapis non est
azinus. Et si queras. Utrum aliquid actu illo
sciat. Dico quod proprie loquendo non debet dici
quod aliquid sciat illo actu. sed quod illo actu scitur
quod lapis non est azinus. et ille actus equaliter
quod aliquid scit. Si dicitur. Impossibile est quod
intellectio sit in mente. et tunc illa intellectione
nihil intelligit. Dico quod verum est quod per talem
assensum apprehendit res extra. quod omnis intellectione
est apprehensio et non e converso. Loquendo
ergo de actu secundo sciendi vel assentiendi. dico
quod ille actus est proprie actus complecti. qui
habet pro obiecto complectum. quia ille actus est
quo aliquid verum scit. sed res extra non scitur.
Non enim scio lapidem vel azinum. Et de tali

actu loquuntur contra philosophum. dicunt enim quod effectus
demonstrationis est habitus conclusionis. et per
sequens actus correspondens habitui est habitus
conclusionis tanquam obiecti. Dicunt etiam
philosophum quod nihil scit nisi verum. et loquuntur de vero
complecto. Dicunt etiam quod scientia demonstrativa
est ex primis veris. ergo verum solum est obiectum
scie. Si quis quis istorum actuus est per
or. potest dici quod ille actus qui scit aliquid esse
vel non esse est per ut contra. quoniam alius non
necessario eum presupponat. Si dicas quod
frustra ponit secundus actus ex quo primum sufficit.
Dico quod non ponit frustra. sed ponit ex
separatione potentie intellectualis. quod potest in pluribus
perfectiões seu operationes. quod potest unum actum
formare post alium sicut potest non tamen in noticia
am incomplectam sed et per se in noticia complectam

Circa secundum articulum dico iuxta predicta.
quod duplex est actus fidei. Unus qui creditur
quod aliquid est. vel aliquid est tale vel tale. puta
qui creditur quod deus est et quod est eternus. et quod est
incarnatus. Alius est quo aliquid creditur ita quod
credendi refertur ad aliquid. Primo modo loquendo
de actu credendi et habitu. dico quod de virtute
sermonis debet dici. quod nihil creditur illo actu.
sicut nihil scit actu sciendi sic accepto. sed illo actu
creditur quod deus est tres persone. tamen obiectum
eius illo modo qui habet obiectum est deus. loquendo
ergo de actu et habitu secundo modo tunc habet
pro obiecto complectum scilicet articulum fidei. quod
nihil creditur sic nisi verum. et nihil est verum nisi
complectum. Si ergo queras quem articulum habet
fides pro obiecto. Dico una fides acquisita habet
unum articulum pro obiecto alia alium. sed fides
infusa qui est una habet omnes articulos pro
obiectis immediatis. quod habet per plures
modos predicto. Sed hic sunt dubia

Primum dubium est. quia videtur quod assensus
in communi non habeat complectum pro obiecto. Tunc
quia intellectus non assentit nisi cognito. potest autem
assentire formata proponere sine omni alia cognitione
nec proponis. Tunc quod tunc fides nunc et in veteri
lege non esset eiusdem rationis. eo quod obiecta
sunt alterius rationis. quod tunc de futuro. nunc
de preterito. Tunc quia assensus respectu complecti
presupponit aliquid aliud quam complectum ex
cognitionibus rerum. Secundum dubium est de fide
quod non habeat complectum pro obiecto. Tunc quod
credo in deum patrem. non in hoc complectum deus est
pater. Tunc quia visio et fides habent idem obiectum. deus autem

est obiectum visionis. g. Tum qz hoc cō-
plexum in mente. deus est eternus. 7 res si-
gnificata distinguunt. habent ergo distin-
ctum assensum. Multa pō talia sunt pro
huiusmodi conclusiōe Dico ergo ad p-
mum istorū qz primū pcludit de assensu p-
mo modo accepto. non secūdo modo.

Ad secundū concedo pclusionem de fi-
de acquisita que variat p ppositiones de p-
terito 7 futuro. non aut de fide infusa.

Ad tertium dico qz secundus cōmuni-
ter pssupponit primū. licet non necessario.

Ad quartū dico qz omnia illa argumen-
ta et similia pcedunt de assensu primo mō
accepto. 7 non secundo modo. Ad pnci-
pale patet ex dictis.

Questio septima

Trū in intellectu

v vni⁹ fidelis sit tm̄ vna fides nu-
mero. Et videt primo qz non. qz
articuli fidei sunt diversi. ergo fides est di-
uersa In oppositū est ap̄lus ad Ephesi.
Una fides. vniū baptisina. Sic primo
ponam vnā diuisionē. Secundo dicā ad
questionē. Circa primū dico qz duplex
est fides. Una infusa 7 alia acq̄sita. 7 de v-
traqz intelligit questio. Circa secūdum
dico pmo qz alia est fides acq̄sita respectu
vnius articuli 7 respectu alterius. ergo nō
est vna fides acq̄sita numero. Assumptū
patet. qz heretic⁹ incipiens errare circa ali-
quem ecclie articulū quez prius credidit.
adhuc habet fidem acquisitā circa aliū ar-
ticulum. qz nō oportet qz q̄ errauit circa v-
num qz erret circa oēs. sed nō habet nouā
fidem circa illum articulū quē adhuc cre-
dit. ergo ista fides p̄cessit. 7 certum est qz fi-
des alterius articuli p̄cessit. ergo prius fu-
erunt due fides acq̄sitate. Si dicis qz ē
vna fides numero vel specie respectu illoz
articulorū. Cōtra. Error respectu vni⁹ ar-
ticuli stat cum fide acquisita alterius arti-
culi. 7 non stat cū fide acq̄sita respectu eius-
dem articuli. nec cum alia eiusdē ratiois er-
go iste fides distinguunt nō solū nūero s3
specie. Preterea oēs habitus qz p̄trariā
tur pmo p̄trarijs distincti specie distiguū-
tur specie. sed due fides acq̄sitate illoz du-
ozum articulorū fidei p̄trariant primo du-
obus erroribus distinctis specie. ergo zc.

Maior est manifesta. quia q̄nis medium
p̄trariat duobus extremis p̄trarijs. nō tm̄
p̄mo p̄trariat extremo. quia extremū prius
p̄trariat extremo q̄ mediū. Ido dixi ma-
iori. pmo zc. Vni⁹ pbat. quia actus cre-
dendi huic p̄poni. om̄is p̄sona diuina ē in-
carnata. 7 actus credēdi huic p̄positiōi nul-
la p̄sona diuina est incarnata. sunt errores
p̄trarij. 7 actus credēdi huic p̄poni. aliqua
p̄sona diuina est incarnata. 7 actus credē-
di huic p̄positiōi aliqua p̄sona diuina nō
est incarnata. sunt fides illozū articulorū
qz vtrāqz ptem credimus esse veram p si-
dem. 7 isti actus primo opponunt alijs duo-
bus erroribz. ita qz vna fides primo oppo-
nitur vni errori 7 altera alteri. Sicut cre-
dere qz aliqua p̄sona sit incarnata. 7 crede-
re qz nulla p̄sona sit incarnata. opponunt
primo. ergo credere qz aliqua p̄sona nō est
incarnata. et credere qz om̄is p̄sona est in-
carnata opponunt. 7 isti errores distinguū-
tur specie 7 p̄sequēs alie. Preterea disti-
cti actus sunt generatini distinctoz habi-
tū. sed respectu dinerforū articuloz sunt
distincti actus g. Preterea in alia mate-
ria tractat. distinctoz pplexozū sunt disti-
cti actus. ergo 7 hic. quia eadem ratioe hic
7 ibi Secūdo de fide infusa dico qz nec
cōstat nobis p̄ rationem nec p̄ experientiam
qz sit ponenda Nec persequens per illas
vias p̄stat uobis qz sit vna vel multe. s3 so-
lum per auctoritatem. quia p̄cise p̄p̄ auto-
ritates que vident dicere qz sit ponenda. 7
qz est vna. ideo pono qz fides infusa sit vna
numero. q̄ fides non stat cum errore circa
quemcūqz articulū. Utrū aut fides infu-
sa corumpat p̄ errorem circa quēcūqz ar-
ticulū p̄pter repugnantia formale ad quē-
libet errorem. vel solum corumpatur p̄ ac-
tum demeritorij. est dubium apud mul-
tos. et neutra pars potest nobis cōstare n̄
si per auctoritatem Si dicis si opponit for-
te formalr̄ cuilibet errori. cū fides infusa 7
acquisita differant specie. ille error erit op-
positus vtriqz fidei. imo multis p̄clusio es-
set p̄cedenda. hic nō pono exemplū act⁹ af-
fentiendi qz om̄is hō est aīal opponit p̄tra-
rie actui assentiendi. qz nullus homo ē ani-
mal. 7 qz aliquis homo non est animal. li-
cet non primo. quia primo opponitur erro-
ri qui est circa suum p̄tradicorij Sed

Tertij

hic sunt aliqua dubia. Primum. quia videtur quod fides infusa sit inutilis et superflua. ex quo sufficit fides acquisita. Secundum. quia videtur quod sicut fides acquisita stat cum errore respectu alterius. ita et fides infusa.

Tertium. quia idem homo est simul fidelis et infidelis. Fidelis. quia habet fidem acquisitam circa unum articulum. et infidelis. quia errat circa alium articulum. Respondetur et dico ad primum istorum quod potest dici sine assertione quod sicut sol tanquam causa vltima percurrit immediate cum omnibus causis secundis principaliter ad producendum suos effectus (sicut patet de igne et aliis effectibus) ita fides infusa est habitus vltimus vniuersalitate calitatis inclinans immediate ad omnes actus respectu cuiuscumque articuli ad quem inclinatur fides acquisita. quod est necessaria christiano. Et ponitur ista fides infusa. quia placet deo sibi infundere eam tanquam principium inclinationis ad omnes tales actus. Ad secundum potest dici. quod non stat cum aliquo errore. quia cuilibet errori repugnat formaliter vel de meritorie. Ad tertium dico quod ille homo est infidelis. quia caret fide infusa. Ad argumentum principale dico. quod omnes articuli sunt diuersi. tamen fides infusa est vltimus habitus vltimus respectu omnium articuloz

Questio octaua

Truz forme par

rium organicarum eiusdem animalis differant specie. puta carnes et ossa. Et videtur primo quod sic. quia habent accidentia distincta specie. contra. Contra. vna forma substantialis sufficit pro omnibus. ergo non sunt plures ponende. Circa istam questionem dico quod neutra pars potest sufficere pro pari ex oppositionibus per se notis. patet de se. Nec notis per experientiam quia non potest pro pari propter diuersitatem accidentium et operationum. nec identitatem. et aliam experientiam non habemus de substantia nisi per accidentia. Assumptum pro pari. quia videmus quod frequenter substantie diuersae speciei sunt subiecta accidentium specie distinctorum. et etiam eiusdem speciei. Exemplum primum. ut ignis et aqua. Exemplum secundum ut ignis et aer. Prima differunt specie et habent accidentia alterius speciei. secunda similiter specie distinguuntur. et tamen habent accidentia eiusdem speciei. scilicet calore. similiter homo et angelus differunt specie et tamen intellectiones et volitiones eorum

sunt eiusdem speciei. Secundo videtur quod substantie differunt specie. et tamen sunt principia effectiua accidentium diuersarum specierum et similiter accidentium eiusdem speciei. patet in predictis exemplis. patet etiam quod aqua calefacta si reliquit sue nature redit ad frigiditatem et illa frigiditas non potest causari ab alio nisi a forma substantiali aque. Similiter volitio hominis et angeli respectu eiusdem obiecti sunt eiusdem speciei causantur a voluntate vtriusque que differunt specie. Tertio videtur quod substantie eiusdem speciei sunt subiecta accidentium diuersae speciei. et similiter accidentium eiusdem speciei. Exemplum primum. duo poma sunt eiusdem speciei. tamen vnum est naturaliter dulce. aliud amarum. Similiter duo homines vnus est niger. alius albus. Exemplum secundum. Duo poma sunt eiusdem speciei et vtriusque est album et dulce. et vtriusque est amarum.

Quarto videmus quod substantie sunt eiusdem speciei. et sunt aliquando principia effectiua accidentium alterius rationis vel speciei. aliquando accidentium eiusdem speciei. Exemplum primum. Due voluntates hominum sunt eiusdem speciei. et tamen illud idem obiectum quod est volitum ab vno est volitum ab alio. et tamen ratio volitio est nolitio causantur ab istis voluntatibus. Exemplum secundum. si voluntates duorum hominum diligunt idem obiectum. hoc accidens eiusdem speciei causatur ab vtroque. Similiter patet manifeste ex predictis quod substantie eiusdem speciei possunt esse principia diuersarum operationum distinctarum specie. et hoc immediate. aliquando a diuersis accidentibus. Similiter substantie diuersae speciei possunt esse principia operationum diuersarum specierum et etiam eiusdem speciei. et hoc non mediatis aliquando alijs accidentibus. sed immediate. sicut patet in exemplis predictis. Cum ergo de substantia non habeamus experientiam nisi per accidentia. et illa non probant sufficienter quod sit distinctio specifica vel non. manifestum est quod per nullam viam possumus probare distinctionem seu unitatem in istis formis. vnde illi qui tenent quod forme carnis et ossium differant specie. hoc est propter diuersitatem accidentium. Alii vero tenentes quod sunt eiusdem speciei dicunt. quod omnis diuersitas quae accidit eiusdem est propter diuersitatem accidentium tamen. quod non arguit diuersitatem speciei in causa in substantia. sed simpliciter que pars vera est et quae falsa. est ignota. Sed contra dicit Aristoteli. vij. Topicoz. ista principia differunt

runt q̄ possunt habere effectus eiusdem ra-
tionis. sed sic est in pposito. ḡ zc. Preterea
per omnē viam p̄ quā possum⁹ arguere dif-
ferentiā specinocā in alijs subijs. possum⁹
hic arguere. Dico ad p̄mū istoz: q̄ illō
est verū de p̄ncipijs immediatis effectivis.
nō aut̄ de p̄ncipijs mediatis. Nūc aut̄ q̄
tenent q̄ sunt eiusdem speciei dicerēt q̄ ac-
cidētia carnis z ossū causant diversos ef-
fectus immediate. nō aut̄ alie substātie nisi
mediate. Un̄ dicerēt q̄ in oēm effectum in
quem potest immediate vna forma subalis
pōt alia. licet nō immediate. Ad secunduz
dico q̄ nullā rōem evidentē nec demōstra-
tiue pbantē distinctionē specinocā int̄ sub-
stantias q̄scunq; habemus. quia nec p̄ p̄n-
cipia p̄ se nota. nec p̄ experientiam. sicut ostē-
sum est. pbamus aut̄ hoc tm̄ rōnibus p̄ba-
bilibz. Ad argumenta p̄ncipalia patz ex
dictis quid sit dicendū.

Questio nona

Truz beata uir

go poterat sterisse i peccato ori-
ginali tm̄ p̄ instans. Et videt̄
primo q̄ sic. qz nō includit p̄tradictionem
eam sic sterisse. ḡ zc. Contra. qz si sic. tūc
instans fuisset immediatū instanti. q̄a p̄ctm̄
illud z gratia nō sterissent simul in eodem
instanti. ḡ in alio nō mediato. qz in tpe int̄
medio nec fuisset in peccato nec in gr̄a.

Hic p̄mo videndū est quid sit peccatus
originale. Secdo dicit̄ ad questionem.
Circa p̄mum est sciendū. q̄ aliud est loq̄ de
peccato virgiali de facto z de possibili. Nā
de facto d̄z q̄ p̄ctm̄ originale fm̄ Anshel-
mū in de p̄cepto originali. nō est aliqd̄ po-
sitiuū in anīa. sed aliq̄ carētia iusticie debi-
te. Et fm̄ hoc dico q̄ iusticia original' d̄c
aliqd̄ absolutū supadditum homini in pu-
ris naturalibus existenti. Sed loq̄ndo de
p̄cto originali de possibili. Dico q̄ pōt sic
ri de potētia dei absoluta. q̄ p̄ctm̄ origina-
le nullius diceret carētia. nec habit⁹ natu-
ralis nec supnaturalis. nec debitum habē-
di aliquid. sed solum q̄ aliquis p̄pter deme-
ritū p̄cedens in aliquo sit indign⁹ vita eter-
na. hoc p̄bo sic. qz aliquis existens in puris
naturalibus potest acceptari a deo. z deus
pōt ordinare q̄ ipso faciente p̄tra p̄ceptuz
diuinum sit indign⁹ acceptatione diuina

cū oibz posteris suis. tunc descendens a tali
peccante est in peccato originali. qz est idi-
gn⁹ acceptatiōe diuina. et nō caret tūc aliq̄
iusticia creata. q̄a nō tenet̄ ad talem iustici-
am nisi ad istam quā habuit p̄m⁹ pat̄ suus
q̄n̄ fuit deo acceptus. sed pat̄ tūc nō habu-
it nec tenebat̄ habere ḡ nec fili⁹. ḡ p̄ctm̄ ori-
ginale potest dici non acceptatō diuina p̄t̄
aliqd̄ demeritū p̄cedens in alio. Circa
fm̄ articulū dicendū est primo. quō pecca-
tū originale delet̄. Dico ḡ q̄ mō de facto
nō delet̄ nisi p̄ gratiā creatam. p̄pter anto-
ritatem sanctorz. Posset tūc aliter deleri per
potentiā del̄ absolutam. quia deus posset
ordinare si sibi placeret q̄ hō non obliga-
ret̄ ad habendū illam iusticiam. z q̄ a^{ca}ca-
rentia nō sibi imputaret̄. sine om̄i in fusioe
gratie create. Nec hoc includit aliquā cō-
tradictionē. Secūdo circa secundū ar-
ticulū dico. q̄ si placeret deo deleret culpā
originale p̄ nō imputatiōem z nō obligati-
onē ad aliquā iusticiā. posset tūc beata uir-
go sterisse in originali p̄cto tm̄ p̄ instās. q̄a
nullā p̄tradictiōez includit q̄ in p̄mo istā
ti sit debitor iusticie originalis. z tm̄ q̄ i nul-
lo instāti nec an̄ velit deus ab ea erigere il-
lam iusticiā. siue nō imputare sibi carenti-
am iusticie ad culpam. Et accipio h̄ impu-
tare large. put̄ ip̄taf̄ culpa originalis. q̄a
p̄rie nō imputat̄ aliqd̄ p̄ctm̄ alicui nisi qd̄
est in eius potestate. Hoc patz. quia nullā
includit p̄dictionē q̄ deus nolit in aliquo
instanti post p̄mū instās si p̄seneret in via
eā punire p̄ delicto parentū. ḡ non est p̄di-
ctio q̄ p̄ctm̄ originale sic remanet tm̄ p̄ in-
stans. Secūdo dico q̄ si p̄ctm̄ origina-
le delet̄ p̄ gratiā creatā. z gr̄a sit indivisi-
bilis ita q̄ nō possit acquiri p̄ motuz q̄ nō
potuit stare in p̄cto originali tm̄ p̄ instans
quia hoc includit p̄dictionē. Cuius rō est
quia oē indivisibile hz p̄mū instās sui esse
ḡ cū p̄ctm̄ z gr̄a nō possint esse in eodē in-
stāti p̄t̄ p̄dictionē. oportet q̄ sint in diuer-
sis. et non p̄nt esse in instātibz mediatis. q̄a
tūc tpe medio nec est sub peccato nec sub
gratia. ḡ sunt in instātibz immediatis. qd̄
est p̄tradictio. Tertio dico q̄ si gr̄a sit di-
uisibilis in infinitū ita q̄ posset induci per
motū nō includit p̄tradictionē q̄ tunc stet
in peccato originali p̄ instans. z in nullo in-
stanti postea careat omni parte gr̄e. Sic

non includit cōtradictionē q̄aliquid careat albedine in p̄mo instāti. vel careat aliq̄ pte loci. z q̄ in nullo instanti post careat omni pte albedis. z oī pte loci. Et s̄m hoc oportet dicere q̄ acquisitio caritatis est vere motus z non creatio pprie dicta. q̄uis possit dici creatio p̄ tanto. q̄ a solo deo pōt causari. Ad argumentū principale patz ex dictis. q̄ si originale peccatū deleat p̄ gratiam indivisibile. nō potuit sterisse in pctō originali p̄ instans.

Questio decima

Truzi beata uir

v go fuit fomes pcti. Et videt p̄mo q̄ sic. quia oīs p̄ceptus in originali peccato habet fomitem peccati. sed beata virgo fuit p̄cepta ī originali peccato ḡ rē. Contra. Nulla fuit in ea inclinatō ad peccatū ḡ nō fuit in ea fomes peccati. Hic primo videndū est quid sit fomes peccati. Secundo dicet̄ ad questioēz

Circa primū dico q̄ fomes est quedam qualitas carnis inordinata. inclinās appetitū sensitivū ad actū diffornē z viciosuz. in habente iudiciū rōnis. q̄ p̄o sit qualitas patet. quia non est substantia. signū est cum non sit in xp̄o nec in beatis. Hec ē appetitus sensitivus p̄pter eandem causam. quia appetitus talis fuit in xp̄o. Hec etiam est actus appetitus sensitivi. q̄ fomes peccati manet frequenter sine tali actu vt patet tam in dormiente q̄ in vigilante. Similiter q̄ sit qualitas patet. q̄ recipit magis z minus. quia vnus homo plus inclinatur ad actum viciosuz q̄ alter. Et q̄ sit qualitas carnis patet. quia non est actus seu habitus intellectus vel voluntatis. nec appetitus sensitivi. vt patet inductiue. Et etiam sit inordinatus patet. q̄ non inclinat nisi post peccatū. Nam nō erat in primis parentibus ante peccatū sed post. q̄a post peccatū forte reliquit eos deus causis naturalibus. et iste induxerunt talem qualitatē Et etiam inclinatur ad actum viciosuz. patet. quia inclinatur ad actum p̄tra iudicium rationis in habente vsū rationis sed non in pueris. Circa secundū articulus dico q̄ beata virgo non habuit talem fomitem peccati. quia nec vigilando nec dormiendo habuit aliquēz actum turpem vel

diffornē. nec aliquam qualitatem inclinātem ad talem actum viciosum. sed hoc per rationem p̄bari non potest. sed tm̄ auctori tatiō scripturē z sanctorū Sed hic sunt aliqua dubia. Primuz qualis qualitas sit illa que est fomes peccati. z vbi sit subiectiue. an in carne an in appetitu sensitivo.

Secundū est. quomō fomes peccati fuit extinctus in beata virgīe. Dico ḡ ad p̄mum istoz. z potest dici de hoc sicut de infirmitate. quia infirmitas causat quādoq̄ ex improportione humorū. imo est ipsa improportio humorū. Aliquādo ex putrefactione ipsoz causat aliqua qualitas distincta ab humoribus vt humor corporalis qui ē infirmitas. Eodē modo potest dici q̄ ista q̄litas est aliquis humor vel hūores. q̄ causantur v̄l generant̄ p̄ causas naturales. puta quando deus p̄pter peccatum hominis reliquit hominē causis naturalibus Ul̄ forte est improportio humorū vel aliqua qualitas distincta ab humoribus. sed nullum illorū potest p̄bari. vel improbari p̄ rationem evidentem Ad aliud dico q̄ est subiectiue in carne z non in appetitu sensitivo Et ideo dixi prius q̄ est qualitas carnis. z nec actus nec habitus appetitus sensitivi.

Ad secunduz potest dici q̄ si fomes vnq̄ fuit in virgīe. q̄ in prima sui sanctificatione deus mitigauit z debilitauit eum. q̄ nunq̄ potuit inclinare appetituz sensitivū ad peccatū mortale. sed ante secundā sanctificationē anteq̄ cōcepit filium forte potuit inclinare ad peccatū veniale. Sed in secūda sanctificationē fuit illa qualitas ita ablata. et fomes totaliter extinctus. q̄ nec potuit inclinare ad peccatum veniale nec mortale. vel si remansit ista qualitas in aliquo gradu. ita fuit diminuta q̄ ad nulluz actum turpem vel viciosum potuit inclinare Ad argumentū principale dico q̄ nescio vtrū vnq̄ habuit fomitem vel nō. et si aliquando habuit patet ex dictis quō extinctus fuit.

Questio vndecima

Trū aliqua pro

v positio vocal̄ sit vera. Et videt̄ q̄ nō. q̄ nec est vera in p̄ncipio platiōis. nec ī medio. nec in fine In opposituz est Aristoteles. q̄ dicit q̄ p̄o est

oratio verū vel falsum significans. Di-
co ḡ ad istam q̄stionē q̄ tūc ppō vocalis est
vera. q̄n̄ ex eius platione auditor est natuf
pcipe z formare ppōem mentalē verā. hoc
aut̄ solum est in fine plationis z non in pn-
cipio. nec in medio. Ideo dico q̄ in fine p/
lationis est ppō vocalis vera. z nō in pn-
cipio nec in medio. Si dicit q̄ ppō menta-
lis quā format pferēs istā ppōem. oīs hō ē
animal. in principio est vera. ḡ z vocalis.
Respondeo z nego p̄nam. q̄ ppō metal̄ est
res pmanēs. z potest esse tota simul in pn-
cipio plationis. ideo tūc est vel pōt esse ve-
ra. similr̄ in medio et in fine. sed ppō vocal̄
est successiua. et q̄n̄ vna pars est tūc alia n̄
est. Et q̄ ad veritatē cuiuscūq̄ ppōnis req̄-
rit. vel q̄ sit actualiter. vel q̄ fuerit. ppō pla-
ta. Ideo dico q̄ in principio platiōis non
pōt esse vera. q̄ nec est nec fuit. plata. Nec
etiam in medio ppter eandē cām. sed in fi-
ne est vera. licet non sit tunc in actu. t̄n̄ pri-
us fuit nō tota simul sed successiue ps p̄ p̄tē.

Unde sciendū q̄ ppōibz z orationibus
videndū est vt plures z maxime vt sapiētes
q̄n̄ non discordant plibz. Hūc aut̄ p̄ istam
ppōnem. ppositio plata vera est. nō intēdūt
sapientes aliud. nisi q̄ auditor sciens veri-
tatē sermonis pōt pcipere q̄ ita est a pte si/
gnificari. sicut p̄ ppōem denotaf. hoc autē
solū est in fine platiōis z non in principio. iō
ista ppositio est vera in fine z nō in pn-
cipio. quia auditor audiens subiectum pla-
tum nec adhuc scit quid est copla vel p̄di-
dicatū. q̄ si p̄ferens dicat hoc. nescit audi-
tor an postea dicat currit vel hō. et ideo in
principio non potest talis ppō sic significare
verū. In fine aut̄ plationis quīs tūc ppō
vocalis nō sit actu. q̄ tūc fuit licet successi-
ue. t̄n̄ manet illa ppō in memoria audientis
virtute cui p̄gnoscit illud q̄ significat p/
positio. z q̄ ita in re est sicut ppō significat
Et ideo tūc primo est ista ppō vera. Et ideo
nō sequit̄. ppositio vocalis nō est. ḡ non est
vera. sicut nō sequit̄. ppō vocalis nō est. ḡ
nō est plata. q̄ ex p̄olatōe z virtute memo-
rie remanentis natus est auditor pcipere
significatā p̄ ppōem vocale. q̄ nō plus de-
notaf p̄ istam ppōnem. ppō vocalis est pa-
nisi q̄tum ex platione z virtute habit̄ de-
relictū in memoria. sic auditor nat̄ est con-
cipere q̄ ita est in re sicut denotaf per pro-

positionem. Ad argumentū principale
patet ex dictis.

Questio duodecima

Trū spes sit uir-

▼ tus distincta a fide z caritate.

Et videt̄ q̄ nō. q̄ spes aut̄ est ha-
bitus intellectus. aut voluntatis. si intelle-
ctus. sic est fides. quia sufficit p̄ intellectu
Si voluntatis. tūc est caritas. Contra.
Apl̄us ad Cor. i. Cor. xij. ponit q̄ disti-
guif. Ad istā questionē dico q̄ distiguif
q̄d pbat p̄ auctoritatē apl̄i p̄allegatam

Sed hic sunt duo duo dubia. Primū
est quō differt a fide z caritate. Scdm̄ ē
de eius obiecto. Ad p̄mū dico q̄ actus
spei est actus volūtatis. p̄supponēs tā actū
credēdi q̄ actū desiderādi. z distiguif ab
vtroq̄. Q̄ distiguif ab actu desiderādi
patet. q̄ stet in aliq̄ hoie act̄ desiderādi et
non credat asseq̄ desideratū. tūc nō sperat
Sed stante desiderio si credat assequi de-
sideratū statim sperat. Sed q̄ distiguif
ab actu credēdi. p̄z. q̄ credat aliq̄ aliq̄d
bonum z nō d̄sideret. ibi nō erit spes. Sz
si stante actu credēdi sequat̄ d̄sideriū sta-
tim sequit̄ spes. Sed q̄ actus spei disti-
guif ab vtroq̄ p̄iunctim nō pōt euidenter
sciri nisi p̄ experientā. Sed si q̄ras vtroz
actus spei sit actus volūtatis. Dico q̄ nec ē
actus volendi nec nolendi. Sz ē vn̄ act̄
naturaliter causat̄ a actu credēdi desi-
derandi p̄iunctim. et pōt ab illis p̄iunctis sepa-
ri p̄ potētā diuinam. nō naturalr̄. Ad se-
cundū dico q̄ sicut timor est respectu ma-
li futuri. ita q̄ credit̄ vel dubitat̄ malū esse
futurū q̄d malū est nolitū. tūc naturaliter
causat̄ a voluntate act̄ timoris q̄ hz malū
futurum p̄ obiecto Ita act̄ spei q̄n̄ credit̄
aliq̄d bonū esse futurū q̄d bonū est deside-
ratū cā naturalr̄. z hz p̄ obiecto bonū fu-
turū. Spes aut̄ q̄ est vt̄ theologica habet
p̄ obiecto futurā b̄itudinē hoī p̄ferendā.
Ad argumentū principale dico q̄ ē habi-
tus volūtatis distinct̄ a caritate. sed b̄ nō
pōt p̄bari nisi p̄ experientiam.

Questio tredecima

Trum solus ac

▼ tus volūtatis sit necessario vir-
tuosus. Et videt̄ q̄ nō. q̄ oīs

actus voluntatis potest elici intentioe mala. q̄ om̄is potest esse malus. Contra. diligere deum est actus solus virtuosus et n̄ alius q̄ virtuosus. ergo ille actus est solus virtuosus. Ad istam q̄onem dico q̄ ista pp̄o exclusiua posita i q̄one h̄z duas expo- nentes. vnā negatiuā. z aliam affirmatiuā. Negatiua est hec q̄ nullus actus alius ab actu voluntatis est necessario virtuosus. Affirmatiua est hec q̄ aliquis actus volūta- tis est virtuosus. Quantū ad negatiuā exponentē dico q̄ est simplr vera. qz om̄is alius actus ab actu voluntatis qui est i po- testate voluntatis p̄t sic esse bonus. q̄ p̄t eē malus. qz potest fieri cū malo sine et mala intentioe. Si r̄ oīs actus alius potest eli- ci naturālr z nō libere. z nullus talis est ne- cessario virtuosus. Preterea oīs actus ali- us a voluntate p̄t fieri a solo deo. z p con- sequēs nō ē necessario virtuosus creature rationali. Preterea. q̄libet alius actus a voluntate idē manēs p̄t indifferenter eē laudabilis z viciosus. z primo laudabilis z postea viciosus. fm q̄ p̄t successiue p̄for- mari volitōi recte z viciose. q̄d patet de eū- te ad eccliam. p̄mo bona intētiōe z postea mala. Preterea nullus actus est virtuosus vel viciosus nisi sit volūtari⁹. qz peccatus a deo est volūtari⁹. q̄ nisi esset volūtari⁹ non esset peccatū fm Augustinū. sed actus alius ab actu voluntatis potest primo esse in volūtatis potestate z postea nō. puta q̄n alius volūtariē dimittit se in p̄cipitium. z postea penitet. z habet actū nolendi illū de- scensum meritoz p̄pter deū. sed nō descē- dere non est in potestate volūtatis. q̄ iste de- scensus non est necessario viciosus. Cir- ca affirmatiuā exponentē dico primo q̄d v̄ sermonis nullus actus ē necessario vir- tuosus. hoc pbatur. quia nullus actus est necessario. Tū qz oīs actus p̄t fieri a solo dō z p̄ d̄ns non est necessario virtuosus. qz tal- actus nō est in ptate volūtatis. Tū aliter p̄t intelligi actū esse necessario virtuosum. ita scz q̄ non posset esse viciosus stante diuio p̄cepto. aut causari a voluntate creata ni- si sit virtuosus. Et sic intelligēdo actū vir- tuosum dico q̄ sic. qz potest aliquis actus esse virtuosus necessario. Dō p̄bo sic. qz i possibile est q̄ aliquis actus p̄tingent bonus seu virtuosus (ita q̄ potest indifferēt dici

virtuosus z non virtuosus) fiat determinā- te virtuosus nisi p̄pter aliquē actū necessa- rio virtuosum. Hoc pbat. qz actus p̄tingen- ter virtuosus. puta actus ambulādi sit de- terminate virtuosus p̄ p̄formitatē ad aliū actū. Et q̄ro de secūdo actu An sit virtuo- sus necessario mō p̄dicto. z habet p̄positus q̄ est aliqs actus in hoīe necessario virtu- osus. Vel p̄tingenter. Et tūc ille actus sit determinate virtuosus p̄ p̄formitatem ad actum virtuosum. Et de illo q̄rendū est vt prius. Et erit p̄cessus in infinitū. v̄l stabit ad aliquem actū necessario virtuosum.

Tertio dico q̄ ille actus virtuosus modo p̄- dicto est actus voluntatis. qz actus volū- tatis q̄ d̄ns diligit sup omnia z p̄pter se ē h̄mōi. Nam ille actus est sic virtuosus. q̄ nō potest eē viciosus. Nec potest ille actus cau- sari a volūtate creata nisi sit virtuosus. tū- quia q̄libz p̄ loco z tpe obligat diligere de- um sup oīa. z p̄ d̄ns ille actus non p̄t esse vi- ciosus. Tum qz ille actus est p̄mus oīm actū bonoz. Preterea solus actus vo- luntatis est laudabilis z vitupabilis.

Preterea fm sanctos nullus actus ē landa- bilis vel vitupabilis nisi p̄pter intentionē bonā vel malā. h̄mōi autē est actus volun- tatis. Preterea fm Anselmū. sola vo- luntas punit q̄ sola voluntas peccat.

Si dicis. Deus potest p̄cipe p̄ aliq̄ tpe vt non diligit ipse. qz p̄t p̄cipe q̄ intellectus sit intētus circa studiū z voluntas similiē vt nihil possit illo tpe de deo cogitare. tūc volo q̄ voluntas eliciat actum diligēdi de- um. z tūc actus ille aut est virtuosus. z hoc nō p̄t dici. qz elicit̄ tra p̄ceptum diuinū. Aut nō virtuosus. z habet p̄positum. scz q̄ actus diligēdi deum sup oīa non ē vir- tuosus. Dico ad h̄ si deus posset hoc p̄- cipe (sicut videt̄ q̄ possit sine d̄dictione) q̄ voluntas non p̄t p̄ tunc talem actum eli- cere. quia ex hoc ipso q̄ talē actum eliceret tunc deum diligeret sup oīa. z p̄sequens impleret p̄ceptū diuinū. quia h̄ ē diligere deum sup oīa. diligere deū et diligere q̄cqd de⁹ vult diligi. Et hoc ipso q̄ sic diligeret homo non faceret p̄ceptum diuinū p̄ casū. Et per p̄sequens sic diligendo deum dili- geret z non diligeret. z faceret p̄ceptū dī z non faceret. Posset tamen deum dilige- re simplici amore z naturali qui non ē di-

lectio dei sup oia. sicut ponendo qd aliqs si credat ipm esse no potest eu diligere. quia nihil pot sic diligi nisi qd ipse est vl pot ee. qd vnus scit vl qd potest scire. Quarto dico qd solu habitus voluntatis est intrinsece z necessario p riuosus. qz quilibet aliq habitus habet se indifferent ad actus laudabiles z viciosos. Ad argumentu pncipale dico. negado assumptu. qz aliqs acti voluntatis nullo mo pot esse nec fieri intetio ne mala. sicut bene apparet ex dictis

Questio decimaquarta Tru rectitudo a

ctus z difformitas differat a substantia actus. Et videt qd sic. qz actus pot manere sine rectitudine z sine difformitate. qd differt ab vtroq. Contra Rectitudo actus no est qlitas acti. nec accidens ei. qd est substantia actus. Ad ista q. dico qd nunq actus z sua rectitudo differunt. qz ois actus aut est rectus essentialiter. Aut p denoiatione extrinsecam. Si pmo mo tuc substantia acti est sua rectitudo. qd patz et hoc. qz impossibile est qd talis actus sit a voluntate creata. nisi sit rectus. Si secundo mo. tuc iste actus dr rectus. qa causat vel p riuat ab actu essentialiter virtuoso. Ad cuius p riuatate dr actus rectus. Sed ppter tale causalitate vel p riuatatem nihil positiuu recipit acti exterior. sicut patet in vltima q. qd libet pmi diffuse. ideo nuc tra seo. Preterea difformitas z rectitudo no sunt ipsius acti qd mdeu qz. qz non sunt qlitates eius. nec respectus. qz tales respecti non sunt ponendi. Secundo dico qd aliquis est actus qd non pot primo esse rectus z post difformis. sed est necessario recti mo exposito in alia qone. et aliquis est actus qd pmo est rectus z post difformis. sic est acti p riuenter rectus z virtuoso. Exempluz pmi. amare deu ppter se z sup oia. Exempli secudi. Ire ad eccliam ppter honore dei pmo. z post p riuare ppter vanā gloriā.

Sed hic sunt duo dubia. Unum quod difformitas z rectitudo se habent respectu actus. Secundū. qz videt qd rectitudo sit aliqd distinctū ab actu qz cōiter dicitur qd difformitas est carētia rectitudinis qd debet esse in actu. z p psequēs rectitudo q in

est acti distinguit ab actu. Preterea in peccato sunt duo. scz materiale. puta suba actus. z formale carētia iusticie obite iesse acti. ergo substantia z rectitudo acti siue difformitas distiguunt sic materiale et formale. Ad pmi dico qd actus recti z acti turpis se habent ad actū in cōi. sicut inferius ad supius. puta sicut due singulares abbedines se habent ad abbedinē in cōi. quia actus rectus z actus turpis siue difformis sunt duo singulares acti de qb p dicitur actus in cōi sicut supius de inferioribz. Sz acti p riuales z singulares diuersimode se habent. qz ad aliqē actū singularē p riuare sic se habet qd pot successiue cōuenire p p dicationē. z no puenire eidē. Et hoc ppter assistentiā vel non assistentiā alicui alteri acti. Exemplū. a mare p rem absolute sine oi circūstantia qnqz est actus rectus z qnqz difformis. qz ppter assistentiā non ē actus pot dici rectus. puta si p riuat illuz amorē bona intetioe. puta ppter pceptuz diuinū. Et tuc dicit actus rectus ppter actū voluntatis qd vult illū actū p riuare ppter pceptū diuinū. Et idē acti postea dr difformis ppter carētia illi actus necessario virtuosi. vl ppter positionē alterius acti essentialiter viciosi. puta si velit illū actū continuare ppter vanā gloriā. Et si qras. vtz talis actus pot sic dici successiue recti z difformis ppter p riuatē alicuius acti prudentie vel intellecti. Dico qd no. z maxime hoc vtz est de actu meritorio. qz nullus actus no meritori pot dici de nouo meritori qd no p riuat z causatur ex amore dei. Si r nullus acti est moralitē bonus vel virtuosus. nisi sibi assistat actus volēdi seq rectā rationē. vl qz causat a tali velle. puta velle honorare p rem vl p riuare honore. quia volo facere qd recta rō dicat. Et similiter volo bñ facere tibi. qz volo qd dicat recta rō. Et ideo nulli actus intellectus pot facere talem actū rectum z difformē. Respectu autē alicui actus no sic se habet rectitudo z difformitas successiue. qa amare deu ppter se sup oia est actus sic rectus qd no pot esse difformis. Ad secundū dico qd illud dictū est falsum de p riuatē sermōis. qz rectitudo actus no est qlitas inherēs alicui. qa nec spēs. nec habit. qz ista stant cum actu difformi. Nec acti intellecti. Tū qz actus

intellectus nō inest actui volūtatis. nec est
 rectus ppter cum. nec pōt fieri rectus. ḡ re-
 ctitudo actus necessario est actus volūta-
 tis. Sed iste nō est natus inesse actui vicio-
 so. qz sibi p̄trariaf respectu eiusdē obiecti.
 Nec rectitudo actus est respectus ad pru-
 dentia inherēs actui. Tū qz respectus uō
 est ponēdus. Tū qz si sic respect⁹ erit extri-
 secus adueniens. z hoc non potest esse nisi
 ppter nouū fundamentū absolutū. Dicit ḡ
 p̄ difformitas nō est carentia iusticie v̄ re-
 ctitudinis debite inesse actui. sed est caren-
 tia rectitudinis debite inesse ipsi volūtati.
 Nō nihil aliud est dicere nisi q volūtas ob-
 gat ex iusticia aliquē actum elicere fm p̄-
 p̄rium diuinū quē nō elicit. Et ideo recti-
 tudo actus nō est aliud q̄ ipse act⁹ q̄ debi-
 te elicit fm rectā rōnem. Ad aliud dico
 q̄ illud dictū est falsum de materiali et for-
 mali. qz aut ē peccatū p̄missiōis. aut omis-
 sionis. Si p̄mo modo. erit in materiali sine
 formali. qz ibi nō est carentia iusticie debi-
 te inesse actui. Si sit peccatūz omissionis
 tūc ibi est carentia que est formale sine ma-
 teriali. Ad argumentū principale nego
 p̄nam. qz ex ista de possibili nō sequit̄ ista
 de inesse. sed tm̄ ista de possibili. Ideo bñ
 sequit̄. act⁹ pōt manere sine rectitudine zc.
 ḡ pōt differre ab vtroqz. sed non sequitur.
 ergo distinguitur ab vtroqz.

Questio quintadecima Trum circūstā.

Act⁹ p̄nta finis recta rō et hu-
 iusmodi sint obiecta actus p̄tuo-
 si. Et videt̄ q̄ nō. qz obiectū actus disti-
 guit̄ a circūstancia actus. p̄ eo q̄ obiectum
 potest manere idem z circūstancia variari
 Contra. Tunc idem esset actus virtuo-
 sus cum tali circūstancia z sine ea. patz d̄
 actu exteriori. Ad istam q̄onem dico. q̄
 actus virtuosus est duplex. Unus qui cō-
 tingenter z indifferenter potest esse virtuo-
 sus z viciosus. Alius qui sic est virtuosus
 q̄ non potest esse aliquo modo viciosus.
 Primus actus non habet circūstanciaz
 p̄ obiecto. quia nō est virtuosus nec vicio-
 sus nisi ex assistentia vel carentia actus bo-
 ni vel mali a quo depēdet in aliquo gene-
 re cause. Et ille actus potest esse idēz cum

circūstancijs talibus z sine. Secundus
 actus habet p̄ obiecto circūstancias. qd̄
 probo. quia alias sequerent̄ duo inconue-
 niencia. Primū q̄ nullus actus sit intrinse-
 ce z necessario virtuosus sed solum cōtin-
 genter. cuius oppositum prius p̄batuz est.
 Scdm̄ q̄ de actu uō meritozior fieret me-
 ritozior p̄ rationē alicuius materie natu-
 ralis. Primū p̄bat sic. Quēcunqz actū re-
 spectu quozūcūqz obiectozū aliozū a re-
 cta ratione potest voluntas elicere mediā
 te recta rōne. potest elicere sine ea cum so-
 la apprehensioe eozū obiectozū. hoc pa-
 tet. quia sicut voluntas potest velle absti-
 nere ppter deum p̄ loco et tempore median-
 te actu dictatiuo intellectus. ita potest vel-
 le abstinere ppter deum loco z tempore cū
 sola apprehensione illius p̄positionis. vo-
 lendū est abstinere ppter deuz pro loco z tē-
 pore. sive omni assensu respectu eiusdem.
 Hoc posito tūc quero. Aut ista volitio est
 virtuosa intrinsece vel non. Si sic. Cōtra
 nō elicit̄ conformiter recte rationi. qd̄ ne-
 cessario requirit̄ ad actum intrinsece v̄tu-
 osum. ergo non est virtuosa intrinsece.

Et si dicis q̄ ista volitio elicitur d̄formi-
 ter rōni recte a p̄titudinaliter. licet non ac-
 tualiter. z hoc sufficit ad hoc q̄ act⁹ sit vir-
 tuosus. Contra. recta ratio deberet dicta-
 re q̄ volendū est abstinere. ppter deum. qz
 sic est dictatum a recta ratione. aliter nō es-
 set recta sed erranea. Sed volitio habens
 deum z alias circūstancias a recta ratio-
 ne p̄ obiecto non est eadem numero cū vo-
 litioe que haberet rectam rōnem p̄ obie-
 cto propter variationem p̄ialis obiecti.
 ergo ille actus volūtatis qui non habet
 rectam rationē pro obiecto nou est nat⁹ cō-
 formiter elici recte rationi. Sed vnus ali-
 us actus alterius speciei qui haberet rcāz
 rationē pro obiecto. z non ille. Si autē
 dicis q̄ talis act⁹ non est virtuosus propt̄
 defectum prudentie Cōtra. pono q̄ co-
 existat actus prudentie. z tūc quero Utrū
 ille actus voluntatis sit virtuosus v̄ non
 Si non. nulla causa huius potest dari ni-
 si quia recta ratio nou erit eius obiectum.
 quia nullum aliud obiectum requisitum
 deficit per casum et recta ratio coexistit.
 Si autēz ille actus volūtatis sit virtuosus
 sequit̄ q̄ actus non prius virtuosus uō sic

Quotlibet

virtuosus p solam coexistentiā prudentie. Et tūc cū volūtas pōt pseruare eundē actū stante pma apphensione ppleri. destructo illo actu prudentie pter aliqd medium sibi appars. sequit q idem actus nūero fiet iterū nō virtuosus. qz nō coexistit prudentia. Et p psequēs erit contingenter virtuosus. Et ita si sit intrinsece virtuosus necessario oportet q habeat rectā rōnem p obiecto. et ille solus erit necessario virtuosus.

Secundū pbat ex primo. qd si p solam positionē actus prudentie fieret actus volūtatī virtuosus. qui prius non erat virtuosus ppter carentiā illius actus. cū actus ille prudentie sit mere naturalis. et nullo mō in potestate nostra. sequit q de actu nō virtuoso fieret actus virtuosus. et eōuerso. p positōnem et destructiōem actus mere naturalis q nullo mō est in potestate nostra et de nō digno vita eterna fieret digna vita eterna p aliqd mere uafale. qd nullo mō est in potestate nostra. Preterea pbat q finis est obiectū actus virtuosus. Tū qz qñ volūtas diligit aliqd ppter finē magis diligit finē. quia ppter qd vnuz qd qz. Tū qz si essent duo actus respectu duorū obiectorū quoz vnus est causa alteri. si illa duo obiecta diligerentur vnicuius actu. illud obiectū esset pmi cuius actus esset cā alterius qñ diligerentur distinctis actib. Sed si qd diligeret finez vno actu. et illud qd est ad finem alio actu. actus respectu finis esset causa actus illius qd est ad finem. qñ diligo aliqd ppter finem vno actu. finis est pncipale obiectū illius actus. Idez patet de loco et tpe q sunt obiecta. qz aliter esset actus voluntaris ita pfecte virtuosus siue illis sicut cū illis. qd falsum est. qz velle comedere est actus virtuosus si vult loco et tpe. et aliter est magis viciōsus qz virtuosus. Dico ergo breuiter q oēs circūstantie sunt obiecta pcialia actus necessario virtuosus. et finis est obiectū pncipale. Sz hic sunt duo dubia. Primo. qz videt q circūstantie nō sunt obiecta. Primo. qz idē nō est obiectū et circūstantia actus. qz actus non variat ppter variatōez circūstantie. sed variat ppter variatōem obiecti. Ita autē a p his ponunt circūstantie qz. Preterea qz si sic. tūc idē esset actus volendi et nolēdi et odiendi. qd si quis odit peccata ppter deū tanqz finem. iste actus si

terminat ad deū erit actus diligēdi et meritorius. et vt terminat ad peccatū est actus odiendi. Secundū dubiuz est. qz videt q finis nō sit pncipale obiectū actus virtuosus. qz actus pncipaliter intentus a volūtate est obiectū pncipale et pncipale illius actus. sed ille est actus exterior. puta quis vult ire ad eccliam ppter deum. hic ambulare pncipalr ppter deum intendit. qz.

Ad pmi istoz dico q non sunt circūstantie respectu actus necessario et intrinsece virtuosus. Sed sunt obiecta respectu istius actus. sunt autē circūstantie respectu cuiuslibet actus qui solum dicitur virtuosus p denotatōnem extrinsecā. p pformitatē ad actū necessario virtuosum. qz quilibet talis actus p se semp idem manere et circūstantie variari. sicut idem potest esse actus ambulandi ad eccliam ppter bonū finē et malū cū recta rōne. et ptra rectam rōnez. ideo respectu talis actus dicunt circūstantie Actus autē intrinsece virtuosus variant ppter variatōem cuiuslibet qz variato obiecto nō pōt esse idē actus ppter trāsitiū a p contradictorio in p contradictoriū. Ad aliud dico. q idem actus p se habere diuersas denotatōnes fm q terminatur ad diuersa obiecta. sicut est in proposito. Ideo nō est incōueniēs q idem actus vocat odium et dilectio respectu diuersoz obiectorū. Ad secundū dubium dico q finis est obiectum pncipale actus virtuosus intrinsece. et hoc quia dilectio finis pncipaliter intendit. Sed actus exterior est obiectum cōe istius actui voluntatis multz alijs. Sicut pōt aliqs ire ad eccliam ppter amorem dei vel ppter vanam gloriā. et sic de alijs circūstantijs. et semp mutatur voluntas sicut circūstantia variat. Sed actus exterior est sp obiectū respectu oim illoz actū. ideo est obiectū cōe. et finis est obiectū pncipale. Ad argumētū pncipale patet ex dictis.

Questio sedecima

Trū aliquis ho

mo possit mereri vlt demereri.

Videt pmo q nō. qd aliqs actus meritori nō est totalr in pte hois. q per ipm nō meret ho. Ans piz. qz ad illū actū requirit caritas q nō est in pte nra. pna nota est de se. In oppositum est fides.

Tercij

Ad istam q̄onez dico q̄ sic. q̄a hō lauda-
biliter 7 viciose p̄t opari. 7 p̄ p̄ns p̄t me-
reri 7 demereri. Tū q̄ hō est agens liberū
7 omne tale p̄t mereri 7 demereri. Tū q̄a
m̄lti accus sunt imputabiles hōi. q̄ p̄ istos
p̄t mereri 7 demereri. Sed hic sunt ali-
qua dubia. q̄z videt̄ q̄ ista argumēta n̄ cō-
cludant. q̄z ista argumēta oīa ēq̄. p̄cedūt d̄
dānatis sicut de viatore. q̄a damnat̄ agi
vitupabiliter. similis est agens liberū. simi-
liter sunt accus sibi imputabiles. Secū-
do videt̄ si homo p̄t mereri vel demereri
paruo tpe meretur premiū infinitū. 7 penā
infinitā. Primū p̄bat. q̄z sic patet in ange-
lo q̄ potest mereri certū premiū in instanti
q̄ cōtinuatio h̄mōi actus per plura instan-
tia est maioris p̄fectiōis. quia actus est ēq̄
intensus vt suppono. 7 p̄ sequens cōtinu-
atio h̄mōi actus p̄ infinita instantia est infi-
nite p̄fectiōis. et ita actus cōtinuat̄ i puo
tpe habet infinitū premiū. Eodē mō. p̄bat
q̄ act̄ malus in vno instanti meret̄ aliq̄m
penā. et pluribz meret̄ maiorē. q̄ si in infini-
tū mereret̄ infinitā penā. 7 hoc t̄z p̄ istā fa-
mosam p̄pōnez sc̄z vbi pluralitas arguit p̄-
fectionē maiorē. ibi infinitas arguit infini-
tā p̄fectionē. Ad p̄mū istorū p̄t dici. q̄
damnati possunt demereri. q̄z dānat̄ p̄t
elicere actus imputabiles ei. sed nō p̄t me-
reri. q̄z deus nō vult eis coagere ad facien-
dū actū meritorij. Cōtra. tūc demō nō
esset in t̄mino ex q̄ p̄t demereri. P̄terea
tūc pena sua ess̄ angmētabilis in infinitū
quia sicut auget̄ demeritū ita auget̄ 7 pena
Dico ad p̄mū q̄ demō est in termino q̄stū
ad statū merendi. q̄z mereri nō p̄t. 7 etiā
in termino q̄stū ad penā q̄ est carentia visi-
onis beate. q̄z illa nō p̄t augeri. sed non est
i termino q̄stū ad alias penas accidētales
Ad aliud p̄t dici. q̄ ex m̄ia dei fiet stat̄
in pena sua post diem iudicij. ita q̄ tūc nō
demereat̄. Contra. tūc sponte possz eli-
cere actus malos. p̄t dici q̄ elicit act̄ ma-
los. q̄ tūc ex dei m̄ia non erunt act̄ demeri-
torij. q̄z tunc nō demerebunt̄. q̄uis essent
nati demereri 7 puniri. Et ita est status p̄
iudicij. q̄z tunc nō augebit̄ pena. Ad se-
cundū dubiū dico. q̄ p̄ia nō valet. q̄z nul-
lus p̄t mereri in pluribz instantibz nisi me-
reat̄ in infinitis instantibz. Contra. tunc
p̄t stat argumentuz. q̄z merito instantaneo

correspōdet p̄miū. q̄ meritis infinitoz istā
tūc corrūdent infinita p̄mia. Dico q̄ corre-
spondent infinita p̄mia. sed ista nō faciunt
vnū premiū infinitū. Sicut infinite p̄tes
albedinis acq̄runt p̄ motū. 7 tamē oēs ille
p̄tes faciūt vnā albedinē finitā. Tū dico
si p̄miū esset indiuisibile 7 nullo mō diuisi-
bile. tūc difficile esset soluere argumentuz
q̄z tūc oporteret dicere q̄ illud p̄miū corre-
spōdet p̄ti t̄pis 7 toti. imo vni instāti 7 ma-
gno tpi. vel oporteret dicere q̄ infinit̄ istā
tibus correspōderēt infinita p̄mia distincta
q̄z p̄miū cū sit oīno indiuisibile necessario
acquir̄ in instanti. sed statim daret̄ p me-
rito. vel tunc p̄ eodem instanti. p̄ quo elicif
actus meritori daret̄ idem p̄miū. vel pro
toto tpe quo cōtinuat̄ act̄. q̄d videt̄ absur-
dum. q̄ tātuz premiū daret̄ p merito i vno
instanti t̄m. sicut p̄ die. et daret̄ sic p̄miū q̄
p̄ q̄libet instāti illius t̄pis daret̄ distinctū
premiū 7 indiuisibile. 7 sic in paruo tpe me-
riti habet q̄s infinitū premiū. q̄d est falsuz
Ideo oportet ponere p̄miū diuisibile i in-
finitū. 7 tūc merito in primo instāti corre-
spondet certū premiū. sed i puo tpe p̄ cor-
respōdet certū premiū fm se totū. ita q̄ ip-
sum 7 q̄libz ps ei? correspōdeat merito ali-
cui in instanti post. Et q̄z ita est q̄ nō potest
mereri vel cōtinuare actum p̄ vnum instās
nisi cōtinuet p̄ infinita. eoq̄ instans non est
immediatū instanti. 7 si tūc certum p̄miū
fm se totum correspōderet cuilibet instan-
ti. in puo tpe responderet in infinitum.
sicut cōcludit rō. Ideo dico q̄ cuilibet istā-
ti post p̄miū instās corrūdet p̄miū. sed non
aliq̄d certū fm se totū q̄n aliqua ps ill? p̄-
miū corrūdeat prius alteri instanti. 7 sic in i-
finitum Et tunc non sequit̄ q̄ actui meri-
torio generato p̄ vnum temp̄ correspōde-
at p̄miū infinitū. licz bene verū est q̄ cer-
tum premiū fm se totū corrūdeat tpi. 7 ita
totuz corrūdet toti. 7 ps p̄ti. Et ita minori
tpi correspōdet min? p̄miū 7 maiori mai?.
Et si dicis cuilibet instāti post p̄miū instās
correspondet aliq̄d p̄miū. aut ergo ē ma-
ius. aut equale. aut min? p̄mio correspōde-
ti primo instāti. Si p̄mo mō 7 secūdo mō
habet̄ p̄positū. Si t̄tio mō tē illd min? lz n̄
sit equale p̄mio corrūderi p̄mo instāti. t̄m est
ēq̄le p̄mio corrūderi oībz alijs instantibz il-
lius temporis. cum actus sit eque intensus

in oibz instantibz. z adhuc habet ppositus.
 Respondeo z dico q nec maius nec mi-
 nus nec equale pprie fm se totuz corrūdet.
 imo sic nullū sibi corrūdet pmiuz. s; actui
 in quolibet instāti post pmiū corrūdet pmi-
 um. qz in qlibet instāti vez est dicere q pl⁹
 meruit qz prius. sed nec aliqd pl⁹ fm se to-
 rum. sicut p motū localē in quolibet instā-
 ti acqrit aliqd de spacio. z tñ non aliqd fm
 se totū. ita q nulla ps eius fuit acqfita Un-
 breuiter dicendū est sicut fuit dictū in pri-
 mo qlibet. q. ix. Utrū linea pponat ex pū-
 ctis. soluēdo argumentū zenonis d motu.

Si dicis q in primo instanti meret ali-
 qd pmiū certū fm se totū. qre nō eodem
 mō in alijs. Rūdeo ppter ptradictionez q
 sequit. scz q in paruo tpe meret quis pmi-
 um infinitum intensiue. sed quō intelligat
 tunc ista ppositio famosa. vbi pluralitas ar-
 guit pfectioez ibi zc. Dico q vera ē qñ plu-
 ralitas est sine infinito. z aliter nō. In ppo-
 sito autē nō potest qz mereri p plura instan-
 tia nisi mereat per infinita. nec pōt mereri
 duas ptes pmiū nisi mereat ifinitas ptes
 qz post primam partem pmiū non est dare
 aliquā ptem post sequentē quin dent infini-
 nite. sicut nec i motu locali. Nisi em sic ista
 ppositio famosa intelligat. sequit q si aliqs
 mereret p duo instantia q mereret infini-
 tum pmiū. qz nō potest mereri p duo in-
 stantia nisi mereat p infinita. Eodē modo
 p omnia potest dici ad secundū de infini-
 ta pena Aliter tamē dicunt ali q hoc non
 potest esse in aliquo instanti. sed tñ in tpe.

Ad argumentū principale nego pñam.
 quia antecedens est verū. scz q null⁹ actus
 sit totaliter in potestate nostra. sed pñā nō
 valet. qz nullus act⁹ est sic totalr in potesta-
 te nostra. qz qlibet pncipiū quod requiri-
 tur ad talē actū sit in pñate nostra. tñ actus
 voluntatis est sic in potestate nostra qz cū
 qz alio pncipio posito. pōt adhuc volūtas
 libere suum actū elicere z nō elicere. z hoc
 sufficit ad actum meritoriū. z sic meret vo-
 luntas.

Questio decima septima

Tuz necesse sit

ponere aliquē habitū. Et vi-
 det q nō. quia omnia possunt sal-

uari sine habitū. Nam act⁹ potest elici ob-
 iecto pñente sine habitū. ergo nulla est ne-
 cessitas ponendi habitū Contra. actus
 generat habitum q habitus est aliquid.

Circa istam qñtionem dico primo q ne-
 cesse est ponere habitus in corpore. qd pa-
 tet. quia potentia executiua corporalis post
 multos actus elicitos potest in consimiles
 actus in qz nō potuit antea. vel saltem ita
 faciliter. sicut patet in scriptoribus z in ex-
 ecutionibus in alijs artibus. q in illis po-
 tentijs est aliquid additum vl ablatū. Nō
 apparet q sit aliquid ablatum. ergo est ali-
 quid additum. z illud voco habitum

Secūdo dico q non potest sufficienter p-
 bari. q aliqs habitus sit in appetitu sensiti-
 uo ponendus. quia omnia q expimur no-
 bis inesse post frequentā actus appetitiu⁹
 sensitiui. possumus expiri qñqz in nobis p-
 trāsmutationes corporales. sine frequentia
 actus appetitus sensitiui. sicut in alio quot-
 libeto dixi. q. xv. secūdi quotlibeti. Jō mō
 trausco. Tertio dico q in potentia app-
 hensiuā sunt ponendi habit⁹ quia post fre-
 quentiam actus ymaginandi reddit quis
 promptus ad cōsimiles actus. z nullo mo-
 do redditur prompt⁹ ad consimiles actus
 ante omnē actum ymaginandi. ergo ex il-
 lis acibus generantur habitus zc. Si
 dicis q fantasia aliquādo erit in act⁹ yma-
 ginandi z loquendi sine omni actu consi-
 mili pñeno. sicut patet in freneticis z furi-
 osis qui in multos habent actus ymaginan-
 di. z multa loquunt que nunqz prius in sa-
 nitate ymaginabant. Similiter dormien-
 tes somniant multa que prius nō ymagi-
 nabant. Dico q in talibus est multitu-
 do actuum diuersimode ordinatorū. z isti
 actus aliter ordinant in sanitate z infirmi-
 tate. z aliter in vigilante z dormiente. et q/
 libet illozū actuum p supponit aliquem si-
 bi simile in sanitate z vigilante. Et illo mo-
 do videtur dormiens formare propositio-
 nes z syllogizare. quia vigilans audiat p-
 positiones. z cōsimiles tales ymaginatur.
 Sicut puer qui audit ista propter diuer-
 sam dispositionem talem alio ordine yma-
 ginatur tales actus sine voces. Quarto
 dico q in itellcū necessario pōit bit⁹. qz
 aliqs post frequentā actū itelligēdi reddit
 pmpus z inclinatus ad p similes actus. z

nullo modo reddit p̄mptus et inclinatus a n̄
oem actū. Tum quia aliter intellectus eēt
eodem mō in potentia ante oem actū et p̄.
quod est falsum. qz post primū actū intelli
gendi destructo obiecto aut absente. pōt i/
tellectus in aliquos actus in quos non po
tuit a n̄ primū actū. et ista est rō Aristoti. in
de anima. ad ponendū habitus intellectu
ales. qz cū habitu intellectū destructo ob/
iecto cū volum⁹ intelligim⁹. Quinto di
co qz maior difficultas est de voluntate. qz
voluntas nō potest aliquid velle nisi cogni
tū. et actum ita p̄fectum pōt elicere in p̄ma
cognitiōe sicut post multos actus elicitos
Et ideo difficile est p̄bare necessitatem po
nēdi habitū in volūtate. pōt tñ teneri rōna
biliter et p̄suaderi. Tū qz facilius post exe/
cutionē pōt volūtās elicere multos actus
q̄ antea ceteris paribus in parte sensitiua.
Exemplū. cōtinens habet prauas p̄cupi/
scencias et nō sequit̄ eas. prius tñ ante oēs
actus volūtatis sequebat̄ eas. et nō est aliq̄
variatio in pte sensitiua. sed post ml̄tos ac
tus voluntas est inclinata ad nō sequēdū
eas sicut prius. aliter esset incōtinens. Tū
quia post multas dilectiones volūtās ma
gis inclinātur ad diligendum. Tum qz post
multos actus elicitos circa aliq̄ obiectū
cū maiori difficultate et tristitia potest eli
cere actum p̄trariū q̄ ante omnē actū. sic
quilibet experit̄ in se. ergo necesse est pone
re actū generatū ex illis actib⁹. Ad argu
mentū p̄ncipale patet ex dictis que nō pos
sunt saluari sine habitu.

Questio decima octaua

Trū habitus sit

v causa effectiua actus Et vide
tur p̄mo qz nō. quia tunc habit⁹
esset potentia. qz nihil efficit actus nisi po
tentia. Cōtra. Habitus est cā actus. q̄a
actus dependet ab habitu. et non est causa
nisi effectiua. q̄ rē. Dico ad istā q̄ōnez qz
habitus est causa effectiua act⁹. Quod sic
patet. quia illud a quo d̄pēdet aliquid ita
qz sine illo nullo mō pōt esse. est causa eius.
sed actus dependet ab habitu. q̄ est cā eius
et non nisi effectiua. Præterea quādo ali
quid effectiue pōt in aliq̄d in quod pri⁹ nō
potuit. habet aliq̄d quod ē causa effectiua
eius. vel caret aliquo impedimēto. patz. qz

candela illuminat p̄pter amotionem obsta
culi. sed sic est de habitu. Nā ante habitū
non potuit aliquis in actū in absentia rei
sed quādo habet habitū pōt in actū in ab
sentia rei. et non ibi est impedimētū amo
tum. ergo habitus est causa. Præterea il
lud quo posito potest aliquid poni. et non
posito nō potest naturalr poni. illud est cā
eius. sed sic est de habitu et de actu. ergo rē.
Aliter em̄ totalit̄ frustra poneret. nec esset
aliqua necessitas ponendū habitū Sed
p̄tra. primus actus non causatur ab habi
tu. ergo rē. Præterea in causis efficiēti
bus essentialib⁹ non est circūstatio. sed act⁹
est causa effectiua habitus. ergo nō ecōuer
so. Præterea sine quo pōt esse aliq̄d nō est
causa eius. s; actus potest esse sine habitu.
patet de actu primo. Præterea habitus
est ponendus p̄pter delectationē. vt act⁹ de
lectabiliter opetur. et non p̄pter actionem.

Præterea si habenti habitū inclinatiū
ad actum peccati mortalis. puta ad facien
dū aliq̄d turpe contra p̄ceptum diuinum
infundat̄ gratia diuina. talis habet habi
tum p̄fectum. et tñ nō pōt elicere actū pec
cati. Et loquor de actu intrinsece vicioso.
quia ille non stat cum gratia. Respōdeo
et dico ad p̄mum istorū. qz primus act⁹ nō
causat̄ ab habitu. sed ab alijs causis. quod
patet. quia p̄mus actus efficit habitū. et est
causa efficiēs habitus. ergo non causat̄ ab
habitu. quia idē numero nō potest esse cā
et effectus respectu eiusdem. licet prim⁹ ac
tus qui causat̄ a potētis apprehēsiuis cau
set habitū. qui in absentia rei causat actū

Ad secundū dico qz in causis essentiali
bus potest esse circulatio q̄stum ad speciez
nō q̄stum ad numerū. Nūc aut̄ vnus act⁹
est causa habitus. quod patet d̄ p̄mo actu
qz sine eo nō potest esse habitus naturalit̄
et postea habitus est causa actus nō eiusdē
sed alterius. et ille act⁹ bene augmentat ha
bitū. Contra et p̄bo qz habit⁹ sit cā act⁹
eiusdem numero. quia actus primus gene
rans habitū potest p̄seruari cum habitu. et
sic habit⁹ ille generat⁹ p̄seruabit eundem
actū. Rūdeor dico qz nō est incōueniēs
q̄n effect⁹ sit p̄seruatiū sue cause efficiētis
in eodē obiecto. sic est in p̄posito. qz hīc ge
neratus ex actu p̄mo melius p̄seruat illuz
actum q̄ possit conseruari sine habitu.

Quotlibet

Ad aliud dico qd effectus diuersi eiusde speciē possunt esse a diuersis causis specie licet nō idē effect⁹. patet de calore. qd pōt eē ab igne ⁊ sole. Ita est in proposito. Prim⁹ act⁹ pōt cārī ab obiecto sine habitu. z alius actus eiusde speciē nō pōt causare nisi habit⁹ causet. Ad quartū dico qd habit⁹ nō tm̄ ponendus est ppter delectationē. s; aliqū requirit⁹ habitus ppter actus. qd patz d actū causato in potētis apphēsiuis in ab/ sentia obiecti. Aliqū s; requirit⁹ vt sit itē/ sior actus. Aliquādo vt actus facil⁹ elicia tur sicut patet in pcedenti qōne. Dico tm̄ qd aliq̄s habitus delectabiliter inclināt ad actū. puta habitus diligendi. ⁊ aliq̄s habi tus inclināt tristabilr̄ puta habit⁹ odiēdi. s; qd actus elicit⁹ sunt delectabiles vel tri stabiles. Ad vltimū dico qd habēs tales habitū intrinsece viciosum cū grā. pōt eli cere fin inclinationē hīr̄. sed grā corūpi tur. ⁊ ideo stante gratia nō pōt talē actū eli cere. Si dicis qd experientia est ad opposi tum. qz actus q̄s expimur circa gratiaz in parte sensitua sunt ⁊ uō in volūtate. Ad principale dico qd nō est potentia sicut au/ tores vocant potentia ipsam. que pōt eli cere ⁊ recipere diuersos actus. ⁊ sic nō est po tentia.

Questio decimanona et vltima huius terij quotlibeti.

Truzinclinatio

v forme differat realr̄ a forma. Et videt⁹ p̄rio qd nō. qz hīr̄ incli nat volūtate qm̄ est sub actu p̄rio. ⁊ p̄ns i clinatio hīr̄ nō differt ab hīr̄. qz si esset ac tus hīr̄ nō staret cū actu p̄rio. Cōtra. in clinatio forme est act⁹ forme. q̄ differt a for ma. Dico ḡ ad q̄stioez illā. ois inclinatio forme ipoztat aliquē conatū et nisum. sine qd pōt esse forma. h̄ aut nō pōt nisi act⁹. ideo dico qd inclinatio differt a forma. Assum/ prū. p̄bo. qz habit⁹ aliqū inclināt itellectū. aliqū nō. Nā dormiēdo nō expit se aliq̄s i/ clinatū ad iutelligendū. sed statī cū enigi/ lat expit se inclinatū ad itelligendū. Cum ḡ transit talis a p̄radictorio in p̄radicto/ riū. aliqd est in intellectu quando vigilar. quod non est in eo quando dormit. hoc non potest esse habitus. q̄a habitus idem est in dormiente ⁊ vigilante. Similiter graue i

loco p̄rio non inclināt ad illum. quia icli/ natio est respectu rei absentis. s; non habit⁹ Sed quando est extra locum tūc inclināt ad actum. ⁊ grauitas manet vbiq; ergo in eliuare est actum causare. qd reputo verū.

Sed p̄tra. quia materia quādo est sub forma vna inclināt ad aliam. ⁊ appetit. ⁊ tm̄ materia uō agit. P̄terea graue quādo supius quiescit sup trabem inclināt deoz sum. ⁊ tamen tunc nullum actum elicit.

P̄terea habitus ⁊ passiones sensitive in/ clinant volūtate. q̄uis nihil causet in eo.

Dico ad p̄mum qm̄ inclinatio siue appeti tus dupliciter accipit. s; large ⁊ stricte. lar/ ge accipiendo inclinationē non est aliqd q̄ esse in potentia ad aliud. sine omni inclia/ tione ⁊ actiuitate in p̄trarium. Et sic ma/ teria est in potentia naturali ad formā. et i/ clinatur ad eam. Et sic non accipit inclia/ tio vt addit aliquid vltra formam. Aliq̄ s; accipit. ⁊ hoc put aliquid vltra addit eē in potētia receptiua puta actiuitatē. ⁊ sic ma/ teria nō inclināt ad formā. qz sic accipien/ do inclinationē nihil inclināt nisi agēs na turale. nec aliqd agens uaturale qd sic in clināt ad p̄traria non est indifferēs. or bre/ uiter inclinare est idem qd agere. Ad ali/ ud de graui dico. qd qm̄ graue quiescit sur/ sum sup trabem semp inclināt deoz sum et actiue. qd patet ex hoc qz p̄tinue agit in su stētans ipm̄ intantū. qd nisi esset maior vir/ tus eius seu resistentia frangeret vel diui/ deret vel expelleret ipm̄ sustentans. ⁊ tan/ dem descenderet. Tū ita bene inclināt acti ue quando quiescit sicut qm̄ frangit vlt de/ scendit. sed vna sua actio est debilitatio vir tutis resistentis. Alia actō est diuisio ligni vel expulsio. Ad aliud dico qd habitus et sensitive passiones p̄rie loquendo nō in clinant volūtate. nisi quādo voluntas ve/ lit illas passiones. ⁊ cum nolit elicere actū sed habitū tunc non inclinabunt volunta tem. Et ista est inclinatio quam homo dif ficulter vincit. ⁊ cuz difficultate potest nō consentire talibus passionibus. Ad ar gumentum principale dico qd habitus nō inclināt quando est sub actu p̄trario. ḡ zē.

Tertiū Quotlibetū magistri Guilbel mi Dekam finit feliciter.

Incipit Quolibetū quartum
magistri guilhelmi Oclā anglici

Questio prima

Trū quilibet

effectus habeat cāz finalē
distinctam ab efficiente

Et videt primo qd nō. quia
deus est cā efficiens z final
eiusdem effectus. q̄ non semp finalis cā di
stinguit ab efficiente. Contra si nō. q̄ nō
essent cause distincte. Circa istam q̄stio
nem primo videndū est quid sit finis. Se
cundo dicam ad questionē. Circa pri
mum dico qd causalitas finis non est aliud
nisi esse amatum et desideratum ab agēte effi
cienter. ppter qd amatum sit effectus. Si
cut causalitas materie nō est nisi informa
ri. z causalitas forme non est nisi informa
re. ita causalitas finis nō est aliud nisi ama
ri z desiderari efficienter sine quo amore z
desiderio non fieret effectus. Ex his pa
tet qd causa finalis z efficiens ratōe distin
guuntur. hoc est. diffinitiones exprīmētes
quid nominis earū sunt diuerse. quia dif
finitio cause finalis est esse amatum z deside
ratū efficienter ab agente propter qd ama
tum sit effectus. Diffinitio cause efficientis
est esse illud ad cui⁹ esse siue p̄sentia sequitur
aliquid. Et aliquando vna istarum diffi
nitionum cōuenit vni z alia alteri. aliquā
do possunt competere eidem. Ex quo
patet vltra qd finis quādoqz est causa. quā
doqz nō ē. quia aliquādo finis desideratur
quando non est. quia nō est aliud esse cau
sam finalem q̄z desiderari vlt amari modo
predicto. Unde hoc est speciale in causa fi
nali. qd potest causare quando nō est. Si
cut si forma possz informare quando non
est. possz esse causa quando non est Ita ex
quo finis potest desiderari quādo non est
potest esse causa quando non est. Si di
cis. Illud qd non est nō est causa alicuius
Dico qd falsum est. sed oportet addere. qd
non est nec amatur nec desiderat. z tūc be
ne sequitur qd non sit causa. Hunc autē si
nis potest amari vel desiderari q̄uis non

sit. z ideo potest esse cā finalis quando nō
est. Circa secundū dicendū est. qd aliter
dicendū est fm veritatem fidei. z aliter di
cerem si nullam auctoritatē reciperem. Nā
primo modo loquendo dico qd fm verita
tem fidei non quilibet effectus habet cau
sam finalem distinctam ab efficiente. quia
quandoqz idem est causa finalis et efficiēs
sicut deus q̄ndoz est efficiens z finis mul
torum effectū. saltez semp debet esse cau
sa finalis fm rectam rationē. Secūdo
p̄o modo loquendo dicerem si nullā auto
ritatez reciperem. qd non potest probari ex
per se notis nec p̄ experientiam qd quilibet ef
fectus habeat causam finalem distinctam
ab efficiente. quia non potest p̄bari suffici
enter qd quilibet effectus habeat aliquam
causam finalem. Et si queras Utrum
causalitas cause finalis sit distincta a cau
salitate cause efficientis. Respondeo qd ali
qua causalitas est distincta a causalitate ef
ficientis. aliqua non. quādo enim eadē est
cā finis q̄z efficiens. tunc non distinguun
tur. quando autem sunt diuerse tunc disti
guunt causalitates. tamen auctores intelli
gunt qd iste causalitates distinguuntur. qz
ex hoc ipso qd aliquid est causa efficiens nō
sequitur qd sit finis nec econuerso Sed
hic sunt dubia. Primo quia videtur qd
descriptio cause finalis non sit bene data.
Primo. quia aliquis potest odire aliquēz
propter quem oditum facit aliquid. puta
percutit ad maxillam. z illius effectus cau
sa finalis non est nisi ille oditus. ergo cau
salitas cause finalis est aliquid esse oditus
propter quid est. Secundo aliquis po
test amare aliq̄d propter qd amatum non
oportet qd fiat aliquis effectus. Tertio
aut finis causat per realitatem propriam.
et hoc non. quia effectus causatur quan
do finis nō est. Aut causat per aliquid sup
plens vicem eius. puta per amorem. Et
ista est causalitas efficientis. Quarto.
quia agentia naturalia et similiter agentia
a proposito in prima cognitione et prima
volitione agunt propter finēz et tamen nō
agunt propter aliquem finem p̄carnatur
nec p̄desideratum. Quinto. quia causa
finalis est nobilior alijs causis. sed illd qd
amatur z desideratur propter quod agēs
agit non est semper nobilius. ergo zē.

Secundū dubiū q̄ videt̄ q̄ p̄pter rōnes naturalē oportet ponere q̄ q̄libet effectus habeat causam finalē. Tum q̄ p̄ causāz finalē r̄ndet̄ ad q̄stionē p̄pter quā cāz effect⁹ fit. vt si querat̄ quare isti pugnant. R̄ndet̄ vt̄ dominant. Tū q̄z aliter saluari nō p̄t. q̄re aliquis nouiter exit de potētia ad actū. Tum q̄z aliter oīa alia agētia agerent a casu. q̄z agētia naturalia agūt p̄ determinata media. sicut effectus natus est agi. Tū q̄z aliter in actione nature esset error. q̄a non plus intendit̄ vnū q̄z reliquū. Ad p̄mū dubiū istoz dico q̄ descriptio ista bene est data. Ad p̄bationē dico q̄ causa final' odij est ipse oditēs quia ipse amat seipsum. p̄t q̄d amatū odit aduersariū. Causa autē finalis p̄cussionis est afflictio aduersarij quē p̄cutiens odit. Aliter em̄ nō p̄cunteret nisi desideraret eius afflictioē. Et ita semp̄ causalitas finis est esse amatū z nō esse oditū. q̄z ille oditus non est cā finalis. Ad aliū dico q̄ causalitas finis est amare efficienter. p̄pter q̄d etiā nunq̄ aliquis amat sic q̄n faciat effectū nisi impediat̄. Si autē sit amor sub p̄ditione. tūc nō est amor efficax. Ad tertiū dico q̄ finis sic causat p̄ realitatē p̄p̄riam. q̄ sua p̄p̄ria realitas desideret̄. Neq̄ oportet q̄ realitas existat q̄n effectus causat̄ sicut dicit̄ est. Ad quartū dico q̄ agētia naturalia z a p̄posito in p̄ma cognitiōne z volitione nō habēt cām finalē p̄stentā a voluntate creata. sed solum habent finem p̄stentum a deo q̄ est agens. Ad quintū dico q̄ illud q̄d est causa finalis fm̄ rectaz rōnem est nobilius alijs. vel saltem eō nobile. sed de facto nō est ita. Aliter posset dici q̄ semp̄ finis est alijs causis nobilior. vel in re. vel in reputatione. vel in app̄ciatione voluntatis. Sed dicit̄ q̄ effect⁹ sufficienter p̄ducit p̄ potētiā agentis z partētis. ergo alia causa sup̄fluit. Respōdeo. nō requirit̄ existētia finis ad hoc q̄ effectus p̄ducatur. tū in agētibz a p̄posito requirit̄ q̄ finis amet̄ z desideret̄ efficienter. Ad secundū dubiū dico q̄ oēs rōnes phi solū concludunt de agente q̄ p̄t sine variatione agētis p̄currētis z passi z aliarū dispositio/nuz peccare z deficere. hoc solum est agēs liberū q̄d p̄t in sua actione peccare z d̄siderare quicūq̄z oīa alia vniformiter se habent. De alijs agētibz nō p̄cludit̄ q̄ ba-

beant cām finalē. Tū ad p̄mū in p̄trariuz diceret sequēs rōnem. q̄ q̄stio ista p̄pter q̄d nō habet locū in actiōibz naturalibz. q̄z diceret q̄ nulla esset q̄stio q̄rere. p̄pter q̄d ignis generat̄. sed solū habet locū in voluntarijs. Et ideo bene querit̄ p̄pter q̄d isti pugnant q̄z vt̄ dūent. z p̄bari p̄t euidenter z p̄ exp̄tentiā et nō aliter q̄ agēs liberū agit p̄t finē. z in talibz actiōibz aliquē effectus habet cām finalē distinctā ab efficiente. aliquē non habet finē distinctū ab efficiente. Ad aliud dico q̄ agentia naturalia nō creūt de ocio ad actū nouiter nisi q̄z nūc est amorū impedimētū. Sicut si nūc ignis app̄oriet̄ me ligno z an nō. Sed agēs liberum exit nouiter de ocio ad actū. q̄z nūc z nō an̄ intendit finem. Ad aliud dico q̄ illud concludit de agente libero. q̄d nō plus inclinat̄ ex natura sua ad vnum effectum q̄z ad alium. De agente naturali nō cōcludit. q̄a tale agēs ex natura sua sic inclināt ad vnū determinatū effectū. ita q̄ nō potest causare oppositū effectū vt̄ patet de igne respectu caloris. Ad aliud dico q̄ sic agunt p̄ determinata media ex natura sua. q̄z natura hec necessario requirit. Ad vltimum dico q̄ p̄cludit de agente libero. in cōt̄ actione est p̄p̄rie error. z non de agente naturali. q̄z nihil intendit̄ a tali agente. ideo q̄cquid euenit naturaliter euenit. z nō erit error.

Ad argumentū principale dico q̄ ideo dicunt̄ quattuor cause distincte. q̄z frequēter sunt distincte. licet non semp̄. Et etiā q̄z ex hoc ipso q̄ aliqd̄ est causa finalis nō sequit̄ ipm̄ esse efficientem. nec econuerso. sequit̄ r̄.

Questio secunda Tū possit p̄bari

v bari sufficienter q̄ deus sit cā finalis alicuius effectus. Et sic. quia phi hoc tenent q̄ p̄bauerunt. In oppositū. Quia si posset hoc p̄bari. tūc posset p̄bari q̄ deus esset causa efficiens alicuius. q̄d est falsum. p̄sequētia patet. q̄z quilibet habens causam finalē habet cām efficientem. sed talis efficiens non potest esse nisi deus. q̄z alias aliqd̄ esset prius deo.

In ista q̄ōne p̄mittat̄ aliqua necessaria ad p̄positum. Secūdo respondebo ad q̄stionem. Primū est q̄ finis duplex est.

p̄amatus vel p̄destinat⁹ a voluntate. Sic
 cum aliquis p̄pter se amatū vel amicū dili-
 git vel agit aliquid. Alius est finis intent⁹
 ab agente. q̄ quis sit p̄mus in intentōe est
 t̄m vltimus in executione. Et talis finis est
 semp̄ effectus p̄ductus vel opatio p̄ducta
 De isto fine nō quero. q̄ non est dubium.
 quin deus non sit causa finalis cuiuscūq̄.
 q̄ tūc deus non esset potior aliq̄ q̄d est ad
 finem. sicut effectus productus non est po-
 tior p̄ducēte. Sed q̄d intelligit de fine pri-
 mo mō. Secundo p̄mittendū circa istā
 materiā est q̄ nō pōt sufficenter p̄bari vel
 demonstrari. nec sciri p̄ p̄ncipia per se nota.
 nec p̄ experientiam q̄ agēs de necessitate na-
 ture agat finē talē cām finalem p̄stitutam a
 voluntate. et hoc q̄ actio talis agētis sine va-
 riatione agētis vel passi vel alicuius p̄cur-
 rentis ad actionē unūq̄ variat. sed sp̄ vni-
 formiter sequit̄ actio. Et ideo nō pōt p̄bari
 q̄ tale agens agat p̄pter finem. His vi-
 sis dico p̄mo ad q̄onem. q̄ q̄d nō generalit̄
 p̄ponit. s̄ t̄m indefinite intelligit. puta de cau-
 salitate finali dei respectu intelligentiarū.
 Et dico q̄ nō pōt p̄bari sufficenter q̄ de⁹
 sit cā finalis secunde intelligentie in se vel
 sui effectus. q̄ secūda intelligentia est agēs
 p̄ cognitionem libere vel naturaliter. Si p̄
 mo modo. sic nō potest d̄mōstrari q̄ deus
 sit causa finalis sue actionis. q̄ ipsemet p̄t
 esse finis p̄stitutus a voluntate sua ex q̄ agit
 libere. Si secūdo mō. nō pōt p̄bari q̄ alit̄
 habeat finem q̄ agens naturale sine p̄gni-
 tiōe. q̄ si agit de necessitate nature n̄ oportet
 plus q̄ determinet ad effectū q̄ agens si-
 ne p̄gnitione. q̄ ei⁹ effectus non variat nisi
 p̄ variationē agentis. aut passi. aut alicui⁹
 alterius p̄currētis. Nec pōt demonstrari q̄
 de⁹ sit causa finalis secunde intelligentie in
 essendo. quia nō potest demonstrari ex p̄ se
 notis. nec p̄ experientiaz q̄ sit aliquis effect⁹
 a q̄cunq̄ p̄ducibilis. nisi effectus quē expi-
 mur inter illa inferiora. Et sic p̄sequens
 nō pōt p̄bari q̄ secūda intelligentia habeat
 cām efficientē. nec p̄ p̄ns q̄ habeat cām si-
 nalem. Secūdo dico q̄ nō potest p̄bari
 q̄ deus sit cā finalis agētis naturalis si-
 ne p̄gnitione vniiformit̄. q̄ tale agens agit
 ad p̄ducendū effectū. siue deus intēdat si-
 ue non. Preterea nō potest p̄bari suffici-
 enter q̄ sint aliqua p̄ducibilia p̄ter ista ge-

nerabilia et corruptibilia. sicut nō pōt p̄bari
 q̄ deus sit causa finalis effectū necessa-
 rio p̄ductorū. sicut in p̄ma q̄one dictum est
 ab agentib⁹ liberis hic inferi⁹. q̄ q̄libet ex-
 pitur q̄ potest facere opa p̄pter honorē dei
 tanq̄ p̄pter totalem finem. Tertio dico.
 q̄ pōt euidenter sciri p̄ experientiaz. q̄ deus
 potest esse cā finalis effectū p̄ductorū

Quarto dico p̄pter argumentū p̄ncipa-
 le q̄ supposito q̄ possit p̄bari euidenter q̄ de-
 us sit causa finalis effectū secunde intelli-
 gentie. et aliorū hic inferius. adhuc nō sequi-
 tur q̄ sit causa efficiēs alicuius effectus. q̄
 q̄i⁹ causa efficiēs et finis distinguunt̄. q̄
 hoc q̄ aliqd est finis non sequit̄ q̄ sit cā
 efficiēs alicui⁹. p̄na est manifesta. Aūs p̄-
 bat. q̄ q̄i⁹ aliq̄s agit aliq̄ opa p̄pter ami-
 cū tanq̄ p̄pter cāz finalē. qui amicus nihil
 facit ad illa opa. Sic aliq̄s pōt facere opa
 p̄pter deū licet deus nihil faciat d̄ illis opi-
 bus. Sed p̄tra. quelibet uatura p̄ticiu-
 laris plus appetit bonū rectorū vniuersi q̄
 sui. q̄ zc. Aūs p̄bat. q̄ graue naturalr̄ ascē-
 dit ne sit vacuū. q̄d nō faceret nisi intende-
 ret bonū rectorū vniuersi. Preterea phi-
 ponunt q̄ p̄ma intelligentia mouet secun-
 dā sicut amatū et desideratū. Et tūc q̄ro
 aut sic mouere est secūda causari a prima
 et hoc negas. Aut sic mouere est q̄ ad hoc
 q̄ secūda intelligentia moueat aliqd et cau-
 set amat p̄mū. et tunc est effectus secūde in-
 telligentie. Cōfirmat. q̄ si mouet sic de-
 sideratū. ergo causat desiderū in secūda
 intelligentia. Sed actus secunde intelligē-
 tie est eius substātia. ergo cāt ei⁹ substātiāz

Preterea aliter essent plura necesse esse
 q̄z vnū non d̄pēderet ab alio. Preterea
 notū est q̄ p̄mo enti p̄uenit oīs p̄fectō sim-
 pliciter. sed quia oīa dependent ab eo tan-
 q̄ a fine est p̄fectio simplr̄. Preterea. ali-
 ter essent duo fines vltimi quorū vnus nō
 d̄penderet ab alio. Preterea rō dicitur
 q̄ vniuersum ordinat̄ ad vnum p̄ncipiūz.
 sicut exercit⁹ ad ducē. Preterea in nullo
 genere sunt duo p̄ma. Preterea p̄metator
 xij. metha. p̄mēto. xxvj. dicit q̄ finis est de-
 sideriū eorū et q̄ sunt ad finē. et desiderū ista
 rū est illaz simplr̄. et loquit̄ d̄ intelligentiis.

Preterea causatio finis respectu alicui⁹
 est causatio vel requirit causationē effecti-
 uā alic⁹ cause respectu eiusdē. Si ḡ de⁹ sit

Quolibet

causa finalis secūde intelligētie maximā
essendo. vel de^o est causa illi^o intelligētie.
vel alia causa erit. z hoc nō. qz illa causa ef
ficiens esset prior deo. Preterea dubiuz
est de intentione phi in ista materia. Ad
pmū istoz nego añs. qz natura pticularis
nō pl^o appetit bonū vniuersi qz sui. nec re
ctoris vniuersi. Et ad pbationē dico. qz
ue ascendit ne sit vacuuz. nō ppter aliquod
bonuz rectoris vniuersi. sed qz nūc mouet
ne fuerit vacuū. z pns nō. Sed a q mouet
alias dicit. Un p hoc sic nihil acquirit re
ctori vniuersi. Ad aliud dico. qz phi po
suerunt illud tanqz pbabile. sed nō tanqz
sufficienter demonstratū. qz nō p̄ demon
strari qz sit amat^o vel desiderat^o ab aliquo.

Ad cōfirmationē dico qz nō sequit mo
uet sicut desideratū. qz efficit et causat desi
deriū. sicut nō sequit. sanitas nō hīta mo
uet vt sit desideriū ad potionē amarā bibē
dā. qz sanitas efficit illud. Silt nō sequi
tur. deus facit aliqd p̄ seipm amatū z de
sideratū. qz causat vel efficit desideriū in se.

Ad aliud dico qz nō p̄ demonstrari qz
non sint plura necesse esse. qz nullū depen
det ab alio. z hoc forte posuerūt phi de in
telligentiis. Aliter p̄t dici qz nō sequit
qz sint multa necesse esse. si deus nō sit cau
sa finalis oīm. qz nō potest demonstrari qz
q̄libet finis vltimus sit necesse esse. Si
dicis. finis vltim^o aut est increabilis z iroz
ruptibilis. aut nō. Si sic. qz est necesse esse
necessario. Si nō. qz si causat hz cāz finale
z de illa q̄ro in infinitū. Respōdeo qz nō
p̄t demonstrari qz habeat finē. qz diceret ad
uersari^o qz causat naturalr z non libere. vt
aut dictū est nō potest euidēt sciri qz effe
ctus naturalr pductus habet cām finalez
ido dico qz ista cōsequētia est necessaria. de
facto est finis vltimus. qz est necesse esse. tū
ista cōsequētia nō est euidens. Ad aliud di
co qz negaret magis qz crederet qz pmo en
ti cōuenit oīs pfectio simplr. Aliter posset
cōcedi maior. z tūc minor nō esset natura
lit euidēs. Unde phi posuerūt qz nō est p
fectio simplr qz de^o intelligat alia a se. sed h
fm eos esset impfectōnis. qz tūc vilesceret
eius intellect^o. Ita dicerēt i pposito. Et
si dicis. A q̄cūqz negant oīa depēdere tan
qz a fine vltimo. ipm est imperfectū. Dico

qz hoc nō p̄t pbari naturalr. Ad aliud di
co qz nō p̄t demonstrari qn eiusdē effectus
sint duo fines vltimi. sic aliq̄s p̄t ire ad ta
bernā ad bibēdū z comedēdū tanqz ppter
duos fines. z vterqz p̄t esse cā final^{is} suffici
ens ambulādi vl̄ ambulatōis. qz si nō va
dit ad comedēdū ad huc sufficienter valet
ad bibēdū z econuerso. Aliter p̄t dici qz
lz vni^o effect^o nō p̄t esse duo fines vltimi.
tū diuersoz effectū p̄t esse duo fines vl
timi. Ita diceret in pposito qz vn^o ē finis vl
tim^o vni^o effect^o. ali^o alterius. Ad aliud
dico. qz nō p̄t demonstrari qz vniuersuz or
dine ad vnū principē in depēdēdo. Ad
aliud dico qz nō p̄t demonstrari quin sint
duo pma in eodē genere cause. Ad aliud
si cōmētator posuit vltimū finē agere desi
deriū in secūda intelligētia respectu sui ef
fect^o. tūc dicit h tanqz pbabile qz nō p̄t de
mōstrari. Si aut posuit qz est cā finalis se
cūde intelligētie. tūc efficiēs opozz cōcede
re qz esset effectus eiusdē. Ad aliud dico
qz pma intelligētia siue de^o est cā efficiēs se
cūde intelligētie p̄t duplr̄ intelligi. Uno
mō qz sit cā final^{is} effect^o secūde itelligētie.
Alio mō qz sit cā finalis efficiēs illū effe
ctū. .i. ipsi^o intelligētie i se. Primo mō itel
ligendo p̄mā intelligētiā esse cām finalez
intelligētie. Dico qz de^o sit cā efficiēs ali
cui^o. nō oportet ex h qz est cā final^{is}. qz p̄t suf
ficient^{is} dici qz secūda intelligētia mouet et
cāt effectū suū p̄t primā intelligētiā ama
tā z desideratā p̄t qd amatū secūda itelli
gētia efficit effectū. Et ex h pma itelligen
tia nihil penit^o cāt. sic nec cā final^{is} hic infe
rius nō efficit effectū eo mō qz est cā finalis
S; secūdo mō intelligendo p̄mā intelli
gētiā esse sinez secūde itelligētie z suppo
uendo cū h qz sit tūc vna pma itelligētia.
p̄t demonstrari ex h qz sit cā final^{is}. qz sit effi
ciens. qz si pma est cā finalis secūde intel
ligētie i essendo. qz secūda intelligētia hz
cām efficiētes. nō posteriorem se. qz poste
rius non cāt prius. qz cāt ab aliq̄. p̄t. sed
nihil est prius p̄t suppositū. nisi vna prima i
telligētia. quā nos vocam^o deū. qz necessa
rio causabit a dō siue a prima itelligētia.
Si aut ponerent intelligētie ples prime
tūc nō posset demonstrari. qz posset dici qz i
telligētia prima est finis secūde itellige
tie z alia efficiens. Sed si essent duo pma

tūc ista intelligentia nō esset secūda sed ter-
cia. Ad vltimū dico q̄ intentio Aresto.
fuit. q̄ p̄mū ens sit eā finalis aliorū. sed nō
efficiens. q̄ ponit q̄ corpa celestia cū alijs
causis inferioribz pducunt oīa ista inferio-
ra Ad argumenta p̄ncipalia patet p̄ pre-
dicta rē.

Questio tertia
Trū deus repre-

sentet creaturā. Q̄ nō. q̄ tūc
intelligendo deus intelligerent
oēs creature. sicut intelligēdo aliq̄ represen-
tancia intelligunt oīa representata Con-
tra Deus est cognitio oīm creaturaz. q̄ oēs
representat Ad istā q̄onem dico q̄ represen-
tare mltiplr accipit. Uno mō accipit p̄ il-
lo q̄ aliqd̄ cognoscit. r̄ sic representās est cog-
nitio Secūdo mō representare est cognoscere ali-
qd̄. q̄ cognitio aliqd̄ aliud cognoscit. sic yma-
gō representat illud cui est p̄ actū cognoscē-
di. Tertio mō accipit representare p̄ aliquo
causante cognitionē sicut obiectū vel intel-
lectus causat cognitionē. Primo mō lo-
quēdo de representare dico q̄ deus represen-
tat oīa. q̄ sua essentia est cognitio omniūz.
Sicut nulli representat nisi sibi. q̄ sua eēn-
tia est cognitio q̄ nullus aliq̄ cognoscit nisi
ipse solus. Secūdo mō loquēdo de re-
presentare dico q̄ possibile est deū representa-
re aliq̄ alicui alteri q̄ sibi. r̄ hoc sine cognos-
sca deus intuitiue sine abstractiue. q̄ rep-
sentare ubi aliquid est q̄ ducere intellectū
in noticiā memoratiuā v̄l recordatiuā ali-
cui creature. r̄ hō in cognitionē simplicē
r̄ p̄mā creature. sed in secundā noticiā cō-
munē mltz. si sit simplex. v̄l in noticiā p̄po-
sita p̄riā creature Sicut p̄ h̄ q̄ video yma-
ginē pauli. nō ducoz in p̄mā noticiā pauli
q̄ illa p̄supponit r̄ causat a paulo solū. sed
ducoz in aliquā noticiā p̄positā p̄riā pau-
lo. vel forte in noticiā cōem. Ita aliq̄s co-
gnoscēs deū ducit in noticiā memoratiuā
ad cognoscendū creaturā p̄us sez v̄l v̄l
cognitā. sicut hō cogitādo de deo recorda-
tur de vno bono hoīe r̄ sc̄to quē p̄us vidit

Si dicis noticiā recordatiua causat so-
lū p̄ sile. de p̄nt nulli est s̄lis. R̄ideo nō so-
lum causat p̄ sile sed p̄ dissimile. sicut aliq̄s
p̄ v̄nū p̄riū recordat de alio Tertio mō
loquēdo de representare. sic deus volūtarie

representat oīa q̄ causat quācūq̄ cognitōez
creature sicut placet sibi. Existis p̄t̄ q̄
videns essentia nō necessario videt oīa. sed
solū ista quoz cognitōez deus vult in eo
causare. q̄ essentia sua non est eā uaturali-
ter representās aut necessario creās cogniti-
onē cuiuscūq̄. S̄z p̄. deitas non est co-
gnitio create p̄ te eo mō representans q̄ crea-
tura representat cognitionē. sed si angel⁹ vi-
deret in mēte alteri istā p̄p̄em. hō est aīal.
posset esse cert⁹ q̄ ipse format talē p̄p̄em. q̄
cū cognitio dei r̄ volitio sit p̄fectissima. vi-
dēdo istā cognitōez possz certificari q̄ de-
us intelligat hāc p̄p̄ez. fortes sedet. r̄ q̄ vult
aīxpm fore. Preterea notū est cui libz si
deli q̄ res est talis q̄lē vult eā deus esse. si q̄
beatus videat voluntatē di q̄ vult aīxpm
fore in a. videt q̄ posset certificari p̄ hoc q̄
aīxps erit in a. r̄ ita arguā de oībz alijs.

Ad p̄mū istorū cōcedo q̄ essentia diuina
est cognitio creature. r̄ q̄ v̄l angel⁹ vidz i
mente alteri hāc p̄p̄em. hō est aīal. r̄ tū
videndo cognitionē diuinā non p̄t videre
q̄ intelligat istā p̄p̄em. fortes sedet. Et eā
est. q̄ p̄p̄ q̄ cognoscit non est realr̄ in deo
sed solū obiectiue. iō nō p̄t intelligēdo co-
gnitionē beatā p̄ donū recordatiōis intel-
ligere. istā p̄p̄itionē. si non p̄us istā p̄po-
sitionē intellexisset. q̄libet res creata q̄ in-
creata p̄t reducere in recordatiōez alteri

Ad aliud dico q̄ hec v̄l est vera r̄ p̄ se
nota a me. q̄libet res est tal q̄lē de⁹ vult eā
esse. r̄ tū illa est falsa. de q̄libet re scit q̄ est
tal qualr̄ vult eaz de⁹ esse. q̄ mltē sunt res
de q̄b̄ nescio vtz sunt v̄l nō. r̄ vtz sine volū-
tate dei sint. sicut hec scita a me. q̄libz mu-
la est steril. r̄ tū hec est falsa. de q̄libet mu-
la scit a me ipsam eē sterilē. q̄ nescio vtz h̄
mula sit que est rome. r̄ p̄ d̄ns vtrum sit ste-
rilis. Et iō dico q̄ vidēs voluntatē dei ne-
scit p̄ hoc deū velle aīchristū fore in a. r̄ p̄
cōsequēs nō p̄t certificare q̄ erit in a.

Ad argumenta p̄ncipalia patet ex dictz.

Questio quarta

Trum deus po-

tuit reuelare futuroz cōtingen-
tiū noticiā. Q̄ nō. q̄ futurū cōtingēs n̄
p̄t euidēt sciri. q̄ nō p̄t euidēt reuela-
ri. Cōtra. de⁹ potest oē illd̄ q̄ n̄ includit
contradictionē. s̄z h̄ n̄ includit p̄dictionē.

Quotlibet

ergore. Ad q. istā dico q. sic. q. nō vido
p̄dictionez q. futurū p̄tingens euidētē co/
gnoscat. q. ipsemet de^o euidētē talia futu/
ra p̄gnoscat. q. talis noticia euidens pōt eē
in rez nata. q. pōt creari z reuelari a deo.

Sz hic sunt aliq̄ dubia. q. accipio ali/
qd p̄tingēs futuz euidētē reuelatū alicui
puta q. resurrectō mortuoz erit. z q̄ro vtz
tale reuelatū ei euidētē necessario eueniet
vt reuelatū est aut nō. Si sic. q. nō erit aliqd
futurū p̄tingēs. Si nō. q. bec fuit aliq̄ p̄
hoc reuelatū est a deo. q. post instās reuela/
tionis bec fuit necessaria. h̄ fuit reuelatū a
deo. p̄ istā reglaz. Dis. ppō de p̄nti vera. ha/
bebit aliquā de p̄terito necessariā. Et non
fuit reuelatū vt falsum esset. q. tūc talis n̄
fuisset. p̄pha. q. fuit reuelatū tanq̄ veruz. q.
est necessariū reuelatū euenire. Scdm
dubiū est. Vtz talis noticia euidēs possit
creari sicut noticia intuitiua extremoz.

Tertiū dubiū est qualē noticia habne/
rūt. p̄phē taliū futuroz. Ad p̄mū istoz di/
co. q. tale reuelatū p̄tingent eueniat. et nō
necessario. z dico q. pōt nō euenire. z dico
q. fuit aliq̄ vera. bec est reuelata. tū ista d̄
p̄terito p̄ instās reuelatōis sp̄ fuit p̄tingēs
hoc fuit reuelatū. Sic bec est vera mō de
facto. Petr^o fuit p̄destinat^o. Et tū dico q.
h̄ reuelatū in a. sp̄ erit cōtingēs. Petr^o fuit
p̄destinat^o. z sic dico q. reuelatū a deo sp̄
potuit n̄ reuelari a deo. z potuit nunq̄z fu/
isse reuelatū. sic p̄destinat^o mō pōt nō p̄/
destinari. Et tō ad istā reglaz dico q. h̄z intelligi q̄ ista
de p̄nti est mere de p̄nti. nō depēdēs ex fu/
turo. Nūc aut ista ppō. hoc est reuelatuz a
deo. licz sit de p̄nti p̄m vocē. tū equalet vni
de futuro. scz h̄ erit. scz futurū p̄tingēs qd
reuelat^o erit. z ideo ista de p̄nti z de p̄teri/
to silr est p̄tingēs. Et si ponat q. illd̄ re/
uelatū a deo nō eueniat. Dicēdū est q. bec
nunq̄z fuit vera. hoc fuit reuelatū a deo. nec
hoc est reuelatū a deo. Sz di. mō bec ē
vera. hoc fuit reuelatū a deo. posito nūc q.
nō eueniat. tūc bec est falsa. hoc fuit reuela/
tū a deo. tūc mutat de veritate in falsitatē.
sine oī mutatiōe rei. q. cognitio q̄ p̄nt^o fuit
euidens mō nō manet cadē z oīa alia. Re/
spondeo q. nec mō ppō de futuro q̄ est eui/
dentē nota mutat de veritate in falsitatem.
sed si semel sit vera oī tpe p̄terito fuit p̄a.

si semel falsa oī tpe p̄terito fuit falsa. et h̄
nec talia p̄traria nec p̄radoxoria p̄nt suc/
cessiue verificari. Et si dicz q. bec aliq̄
fuit vera. deus creat hoc. demōstrata ppō/
ne de futuro. q. sp̄ p̄ bec erit necessaria. de^o
creauit h̄. Rūdeoz dico de^o creauit h̄ si per
ly hoc demōstrat ista ppō d̄ futuro. vt ista
q̄litas q̄ est ppō post instās creatōis. ista d̄
p̄terito erit uecessaria. q. suā de p̄nti nō
depēdet a futuro. Sed si demōstrat p̄ ly h̄
reuelatū. vt noticia euidēs. tūc iste de p̄/
terito est p̄tingens. q. ista de p̄nti depēdet
ex futuro. Nūc ista ppō de^o creat reuelatuz
vt noticia euidentes. importat q. hoc reue/
latū erit q. falsum. nec euidētē sciri nec re/
uelari pōt. sed ista de^o creat h̄c ppōem vt
q̄litatez nō importat q. ista ppō sit vera vt
falsa. Tū in ista matia fere dicēdūz est per
oīa sicut de p̄destinato z p̄scito. z d̄ suc/
cessione p̄trarioz vt p̄radoxioz in istz

Ad secūdū dubiūz dico q. talis noticia
euidēs nō pōt naturalr creare sine p̄gnitō
ne intuitiua terminoz. sed de^o pōt talē a sen/
sum euidētē creare sine oī noticia incom/
plexa intuitiua. Et ita euidētē pōt de^o cāre
sine noticia intuitiua sic eū cognitioe intu/
itiua. q. licet ppō cōposita ex cognitionibz
abstractiuis posset eē euidētior eū cogni/
tiōe intuitiua. q̄ sine ea. q. eadē ppō euidē/
tius cognoscat q̄ cognoscat per plura me/
dia q̄ p̄ vniū solū. q. oē totū est mai^o sua p̄/
te. tū de^o pōt supplere causalitatē ist^o visio/
nis. z ita p̄ potentia diuinā suppletē istaz
cālitatē. pōt ista ppō euidētē cognosci sine
visione. licet h̄ nō possit fieri natāl^r. Ad
tertiū dubiū dico q. p̄phē habuerunt ta/
lē noticia euidētē de futuris contingēti/
bus. vel pōt dici q. de^o reuelauit eis tales
veritates creādo in eis solā fidē. Sed qd
sit de facto nescio. q. nō est mihi reuelatuz

Si dicz. Si aliq̄s vidisset euidētē vir/
ginē parere. posset euidētē recordari q̄gi/
nem pepisse p̄ habitū derelictū ex ista vis/
ione. q. si de^o creasset in aliq̄ consilēz habitū
aū ptuz. potuit scire euidētē q. q̄go pariet
Rūdeoz q. aū ptum pōt homo vt aliq̄s eui/
dentē scire istā ppōem q̄go pariet. sed n̄ me/
diātē isto habitu. nec consili. q. ille hit^o so/
lum inclināt ad actum respectu p̄teriti z
non futuri. Ad argumentuz principale
dico q. futurum contingēs potest euidētē

sciri. large capiēdo sciri. penidēt agnosci.

Questio quinta

Trum dolor et

delectatio appetit⁹ sensitivi cau/
sens⁹ immediate a reb⁹ extra. Q
sic. qz tales passiōes nō pnt esse sine reb⁹
extra. ḡ dependent a reb⁹ extra in aliq gene
re cause. z non nisi in genere cāe efficientis
ḡ zc. Cōtra. Iste passiōes manēt corru
pta re extra. ḡ. Hic pmo vidēdū est. vtz
dolor z delectatio appetitus sensitivi disti
guant⁹ ab actu. Scōdo ad qōnem. Cir
ca p^o mū dico qz q^ois volūtas sūt dū bz tri
sticia vel delectatiōe habeat actū volēdi
z nolēdi distinctū ab istis passiōib⁹ Tū
appetit⁹ sensitiv⁹ nō bz simul act⁹ distinctos
a dolore sensus z delectatiōis. sed isti actus
immediate sequunt⁹ apphensionē sensitivāz
qz nec p^o expientiam nec p^o rōem pōt pbari
qz sit ibi talis mltitudo actū. Et si q^o act⁹
sūt essent cū istis illi essent actus fugiendi z
desiderādi. z aliq nō apparent i appetitu sen
sitivo nisi doloris z delectatiōis. sed isti nō
manent cū eis. qz istud est generalr veruz
qz dolor sensitiv⁹ z delectatiōe nunq^o habe
tur respectu rei absentis. sed respectu rei pre
sentis. Actus autē desiderandi et fugiendi
in appetitu sensitivo sūt sp^o respectu absen
tis. ḡ isti act⁹ nō manent sp^o simul cū dolo
re z delectatione sensus respectu eiusdem
obiecti. licz respectu diuersoz pnt fortasse

Circa secundū dico qz dolor est duplex
Quidā q^o manet in absentia rei sensibil⁹ ex
terioris. Et qdā qui nō manet Exēplū pri
mi. p^o p^o bustione. vulnerationē. p^o cussione.
manet dolor. q^o est p^o cussio. z causat frequē
ter sine apphensioe. sic patet in dormiente
qz aliq^o p^o cutit z nō p^o cipit. Exēplū scōdi
Horror q^o causat ex visione turpis visibil⁹
q^ois forte qūqz maneat horror ex memo
ria rei ingerētis. De p^o mō dolore dico. qz nō
causat a sensibili exteriori. qz dolor iste nū
q^o causat sine sensatiōe. sed qūqz an^o sensatiō
nē sensibile extra corru^o p^o it. sicut patz. si ali
q^o p^o cutiat etiā dormiendo. z statim p^o per
cussione sensibile extra corru^o p^o it Scōdo
dico. qz dolor iste causat immediate ex appre
hensione. qz sensatiōe existēte pōt eē dolor.
z ipsa nō existente non pōt esse dolor. ḡ sen
satio est cā eius. De scōdo dolore dico

qz q^ois non possit esse nisi p^o sente sensibili
nō tū causat a sensibili extra. sed a sensatio
ne. Et qz sufficit qz sensibile sit cā appren
sionis q^o est causa doloris. qz si deus p^o ser
uaret sensationē et destrueret sensibile. ad
huc ista sensatio causaret dolorē. Sed
hic sunt aliq^o dubia. Primū a q^o causat do
lor q^o manet in absentia sensibil⁹. cū ille do
lor aliq^o causat post corruptionē sensibil⁹.

Secundū dubiū est vtrū dolor z dele
ctatio causent⁹ ab actu fugiēdi z desiderā
di. Tertū. qz videt⁹ qz dolor z delectatiō
z sūt tristitia z delectatio in volūate pnt
esse respectu obiecti absentis nō hēti. qz q^o
libet expit si videat obiectū delectabile et
desideret. z nō p^o sequat⁹ desideratū adhuc
delectat⁹ tā in appetitu sensitivo qz volūta
te. sūt si aliq^o apphendar bellum futuruz
qz sensus refugit z volūtas nolit. statim cā
tristitia in volūate. z tū illud bellū nō est
habitū. ḡ zc. Ad p^o mū istoz dico. qz a sen
sibili qd^o natū est sentiri pnta mediāte per
cussione z vulneratiōe causat aliq^o passio
corpalis. qz p^o corruptionē sensibil⁹ sentitur
Et illa sensatione causat dolor immediate.

Ad secundū dico qz nō. qz desideratū z fu
ga sunt respectu obiecti nō habitū. qz nul
lus desiderat illd qd^o iā bz. Tū qz illud qd^o
non est nō p^o esse cā alicui⁹. sed qn^o est dele
ctatio vel dolor d^o aliquo obiecto cessat ac
tus desiderādi. sicut qn^o aliq^o appetit obie
ctū z bz illd delectat. sicut patet p^o expien
tiam. z tū corru^o p^o it act⁹ desiderādi illd.

Ad tertū dico qz nec ē tristitia nec dele
ctatio respectu absentū nō habitoz. respe
ctu quoz sunt actus desiderādi v^o fugiēdi
nec in appetitu sensitivo nec in volūate. sz
sunt respectu act⁹ apphēsiui q^o obiectū de
sideratū apphēdit. v^o etiā respectu act⁹ de
siderandi v^o fugiēdi. v^o respectu vtriusqz
z oēs illi actus actualr habent in isto in q^o
delectant. Sūt i volūate sunt respectu i
rellectiōis siue volitiōis. qz de illis delecta
tur volūtas v^o tristat. z nō de actu dsidera
to. Pōt em^o sensus iterior apphēdere actū
sensus extior⁹ fm p^o h^o m z actū desiderandi
z fugiēdi. z talis act⁹ apphēsiu⁹ cā imedia
te dolorē z delectatiōez in appetitu sensitivo.
Eodē mō est de intellectuz voluntate.
qz aut volūtas nō delectat. ia ctu q^o dsiderat
patz. sic aliq^o pōt apphēdere. appetere siue

desiderare comedere. et potest absolute nolle
carentia illi actus comedendi. quod tamen caret actu/
aliter scit se carere isto actu. et per se volen/
do et desiderando se comedere tristat. quod per ta/
lia non delectari in actu comestiois quod diu
non habet. Ad principale argumentum dico
quod prima non videtur. quod sufficit quod res extra fuit causa esse.

Questio sexta

Veru virtutes sunt

Videtur Circa ista quod non est actu/
or sunt facienda. Primo promittent
desunt aliquid conclusiones necessarie ad propositum.
Secundo sunt ponenda aliquid distinctiones. Ter/
tio respondendum est ad quod. Quarto mouenda sunt
dubia aliquid. Quatum ad primum est prima con/
clusio. quod quanta est distinctio actuum tanta est di/
stinctio habituum. et quanta est distinctio habitu/
um tanta est distinctio actuum. ita quod equalis est
Probatur primo quod omnia indiuidua equaliter perfecta
intellectiua siue elicitiua siue receptiua. si
sunt eiusdem rationis. prout in effectu eiusdem rationis.
et si non prout in effectu eiusdem rationis illa princi/
pia non sunt eiusdem rationis. Si indiuidua sunt
eiusdem speciei prout in effectu eiusdem speciei. sed ha/
bitus generati ex actibus sunt effectus eorum sic
alibi patet in tertio. et non sunt eiusdem speciei
nec esse prout sic patet de habitu respectu prin/
cipij incompleti et completi. et de habitu respectu
principij et conclusionis. et de habitu respectu incom/
pleti et completi. quod nec actus generatiui istorum.

Preterea si actus distinctorum obiectorum specie
non distinguuntur specie. hoc non esset nisi quod causa
distincte specie prout in eundem specie effectum. Et
tunc non obstat quod habitus qui sunt causa actuum di/
stinguuntur specie. tamen ipsi actus prout esse eiusdem
speciei. vel prout ordinem obiectorum sic est de princi/
pio et conclusionem respectu quod prout esse eiusdem
speciei prout ordinem eorum. Sed primum non impedit. quod
si sic. cum actus sint causa habituum sicut econuer/
so. nunquam erit via ad probandum distinctionem
specie uocata inter aliquid habitus. quod per te causa disti/
cte specie tunc. quod quantumcumque ponatur distinctio spe/
cifica in actibus nunquam ponetur in habitibus. quod
est falsum. Nec secundum impedit. quod habitus prout princi/
piorum non potest generari ex actibus conclusionis. nec
ad tales inclinare prout. Sed si actus principiorum
et conclusionum essent eiusdem speciei. possent habitus
istorum ad tales actus inclinare. quod diuersitas ob/
iectorum non impedit distinctionem specificam
actuum. Preterea. in tribus habitus ex eisdem
actibus generantur et augmentantur. sed actus per quos

habitus distinctorum specierum augmentantur sunt al/
terius speciei. quod et actus ex quibus generantur. Pre/
terea per illud argumentum per quod philosophus probat in/
mediate distinctionem specie uocata inter habitum
principij et conclusionis. quod scilicet aliquid per habitum
scire principium et errare circa conclusionem. scilicet idem
principium non potest sibi habitum sciri et ignora/
ri ignorantia dispositionis. quod est distinctio specie
uocata inter tales habitus. Idem argumentum delu/
dit distinctionem specie uocata inter actus cognoscere
di principium et conclusionem. quare rationes in prologo
quod non est diuinitate theologie Si quibus videtur
respectu omnium obiectorum distinguantur actus specie
Rursum quod non. sed tamen respectu illorum obiecto/
rum siue completorum siue incompletorum respectu quod
rum habitus distinguuntur specie respectu illorum sunt
actus distincti specie. et quod sunt habitus eiusdem
speciei sunt et actus eiusdem speciei. et idem respectu
eiusdem principij tamen actus quod habitus cognoscendi
in diuersis intellectibus sunt eiusdem speciei
et eodem modo est de obiecto aliquid incompleto.

Secunda conclusio est respectu obiectorum di/
stinctorum specie sunt actus distincti specie. quod patet. quod
aliter non posset probari distinctio specie uocata
actuum. quod si illi essent eiusdem speciei. multo ma/
gis actus respectu obiectorum eiusdem speciei essent
eiusdem speciei. et sic omnes actus essent eiusdem speciei.

Preterea habitus generati per se ex actibus respe/
ctu unius obiecti nunquam inclinatur ad actum re/
spectu alterius obiecti alterius speciei. quod aliter habitus
habituum respectu unius obiecti per se. posset statim
in actum respectu obiecti alterius speciei. quod est ma/
nifeste falsum. Sed si actus istorum obiectorum essent
eiusdem speciei. tunc habitus respectu unius posset incli/
nare modo predicto. quod si actus essent eiusdem speciei
et habitus ex prima conclusione. et per se possent causare
effectus eiusdem rationis Preterea non est maior
ratio quod aliquid actus habitus obiecta distincta specie
sunt distincti specie quod alij ut videtur. sed aliquid di/
stinguuntur specie. ut patet de cognitione muscer et ange/
liz dei. quod. Preterea eiusdem obiecti numero
prout esse distincti actus specie. sic patet de cognitione
intuitiua et abstractiua respectu incompleti.
et de actu sciendi et errandi respectu completi
quod multo magis respectu obiectorum distincto/
rum specie. Preterea aliter posset statim eodem ac/
tu in intellectu aliquid primo intelligi per illud
actum et postea non intelligi. quod falsum est ad
sensum. quod si per unum actum intelligatur actu ali/
quod obiectum per se per alium actum intelligatur il/
lud obiectum et aliquid alterius speciei. tunc
semper oportet illa iohannis Scoti. per tale actus habitus

duo obiecta terminari ad p̄mū. lz nō ad se-
cundū. q̄ p̄ scōm actū p̄mo itelligit̄ secūdū
obiectū. z postea n̄ itelligit̄ stāte scōo actu.
q̄zē. z tē respectu illi⁹ obiecti p̄mi est sil' duo
act⁹ ei⁹sdē sp̄ei. q̄b videt̄ incōueniēs. Sz
qz illō argumētū fundat̄ sup falsaz ymāgi-
natōem. s. q̄ aliq̄d p̄mo p̄r itelligi p̄ aliq̄e
actū. z postea stāte eodē actu n̄ itelligit̄. sic
p̄tz in ordie obiecti. iō nō p̄uicit. Tertia
p̄clo. q̄ aliq̄s act⁹ est necessario z intrisece
p̄ruosus. Nec p̄bat. qz ip̄ossible est q̄ ali-
q̄s act⁹ ita sit p̄rigent̄ virtuosus. s. q̄ posset
dici indifferent̄ p̄ruosus vel viciosus. fiat
determinate p̄ruosus p̄ nouitate alic⁹ actus
nisi necessario p̄ruosi. qz p̄ nullū actū p̄tin-
gent̄ p̄ruosus z mō p̄dicto fit siue denoiat̄ a
lic⁹ act⁹ determinate p̄ruosus. qz si sic. tūc iste se-
cūd⁹ act⁹ q̄ est p̄tingent̄ p̄ruosus erit deter-
minate p̄ruosus p̄ aliq̄e aliū actū q̄ ē neces-
sario p̄ruosus. aut p̄ actū p̄tingent̄ p̄ruosū
Si p̄mo mō. tē eadē rōne esset standū i p̄-
mo. Et sil' tē habet̄ p̄positū q̄ est aliq̄s act⁹
i hōie necessario p̄ruosus. Si scōo modo
erit p̄cessus in ifinitū. v̄l stabit̄ ad aliq̄ez
actū necessario p̄ruosum. z sic habet̄ p̄posi-
tū Si q̄ras. q̄s ē ille act⁹ necessario p̄ru-
osus. an exterior v̄l interior. et an itelligere l'
velle. Dico q̄ tā exteriores q̄s interiores sūt
p̄rigent̄ p̄ruosi Exēplū. ire ad eccl'iaz. p̄pter
finē determinatū. p̄mo est act⁹ p̄ruosus. z stāte
eodē ire ad eccl'iaz p̄pter finē malū ē viciosus
z p̄ p̄ns est p̄tingēter viciosus z bon⁹. Eo-
dē mō d̄ itelligere z spectari. p̄mo p̄pter finē
bonum erit istō spectari p̄ruosus. z p̄ stāte
eodē actu i intellcū mutata intētiōe. s. q̄ ta-
lis act⁹ p̄tinnet̄ p̄pter finē i debitū erit ista spe-
culatio viciosa. z p̄ p̄ns est p̄tingent̄ p̄ruo-
sa ista speculatio. Iō dico q̄ est dare aliq̄e
actū p̄mo p̄ruosus q̄ ē act⁹ p̄mo laudabil' z
p̄fect⁹. i. p̄fecte circūstātionat⁹ circūstātis
q̄ est ita p̄ruosus q̄ nō p̄t eē viciosus. Sic
velle facere aliq̄d q̄d est p̄ceptū diuinū est
ita p̄ruosus q̄ n̄ p̄t eē viciosū. stāte dco p̄-
cepto diuino. Et extrali actu generat̄ h̄r⁹ q̄
dā de q̄ dicit̄ sci. q̄ p̄ruite nemo p̄t malevri

Quarta p̄clo est h̄. q̄ act⁹ p̄mo z necessu-
rio p̄ruosus ē act⁹ volūtatis. Nec p̄z p̄mo.
qz ille sol⁹ est laudabil' z p̄ruosus s̄m se. aliū
hō nō nisi secundario. z p̄ q̄ndā denoiatōez
extrisecā. puta p̄ h̄ q̄liciu n̄ p̄formit̄ actui
volūtatis. P̄terea q̄libet ali⁹ act⁹ ab actu

volūtatis idē manēs. p̄t eē p̄ruosus z victo-
sus. iste aut̄ sic sol⁹ est p̄ruosus q̄ nō p̄t fie-
ri viciosus sic patuit. s. i. iij. p̄cl. P̄terea
null⁹ act⁹ ē laudabil' v̄l vitupabil' s̄m scōs
nisi p̄pter intētiōez bonā v̄l malā. Intētiō
aut̄ est act⁹ volūtatis. P̄terea Anf. Sola
volūtatis punit̄. q̄ sola volūtatis peccat.
Quinta p̄clo est q̄ null⁹ alius act⁹ ab actu
volūtatis est intrisece p̄ruosus v̄l viciosus.
Tū qz q̄libet ali⁹ idē manēs p̄t esse tā lau-
dabil' q̄ vitupabil' idifferent̄. Et p̄mo lau-
dabil' q̄n p̄format̄ volūtati recte. z p̄ vitu-
pabil' q̄n p̄format̄ volūtati viciose sic s̄ p̄z i
iij. p̄clōne. Tū qz null⁹ act⁹ ē viciosus nisi
volūtati. z in p̄tate volūtatis. qz p̄ctm a/
deo est volūtatiū zc. Sz act⁹ extior p̄t p̄-
mo esse in p̄tate volūtatis. puta q̄ aliq̄s di-
mittat se in p̄cipitiū. z p̄ descēdēdo p̄t illū
actū simplr̄ meritorie nolle. p̄pter deū sic. s.
p̄z. Sexta p̄clo. null⁹ ali⁹ h̄r⁹ ab h̄itu vo-
lūtatis est intrisece p̄ruosus. qz q̄libet ali⁹
iclīnat̄ indifferent̄ ad act⁹ laudabiles z vi-
tupabiles p̄fecte. Circa secūdū articl'm
ē p̄ma distinctio q̄ prudētia capīt̄ q̄drupl'r.
Uno mō accipit̄ p̄ oī noticia directiua re-
spectu e⁹ cūqz agibil' mediate v̄l imediate.
sic accipit̄ Aug⁹ prudētia in d̄ li. ar. Et isto
mō tā noticia euidēs alic⁹ p̄pōis (q̄ euidēt̄
cognoscit̄ p̄ doctrinā. qz p̄cedit̄ ex p̄pōibz p̄
se not⁹ q̄ noticia sciētifca. p̄prie est scia mo-
ral' q̄s noticia euidēs p̄pōis v̄l is. q̄ solus
euidēt̄ p̄gnoscit̄ p̄ exp̄iētiā. q̄ noticia etiaz
est scia moral' z prudētia. Exēplū p̄mi
oī bñfactori bñ est faciēdū. Exēplū scōi. q̄
libz iracūd⁹ ē p̄ pulcra p̄ba leniēd⁹. Se-
cūdo mō accipit̄ p̄ noticia euidēte imedia-
te directia circa aliq̄d agibile p̄cl'are. z h̄
p̄ noticia alic⁹ p̄pōis p̄cl'ar⁹ q̄ euidēt̄ scōf
ex p̄pōne p̄ se nota tāq̄s maiorē q̄ p̄ doctri-
nā. Exēplū h̄. huic bñscōri ē bñ faciēdū q̄
sequit̄ euidēt̄ ex ista. oī bñ faciēti. Tertio
mō accipit̄ p̄ noticia imediate directia ac-
cepta p̄ exp̄iētiā solū resp̄cū alic⁹ p̄pōis p̄ri-
cular⁹ Exēplū. iste iracūd⁹ ē p̄ pl'era p̄ba le-
niēd⁹. Et h̄ noticia ē solū resp̄cū alic⁹ p̄pōis
p̄cl'ar⁹ p̄gnite p̄ exp̄iētiā. Et h̄ videt̄ esse
prudētia. p̄p̄e dca s̄m itētiōez p̄hi. put̄ disti-
guīt̄ a scia morali Quarto mō accipit̄ p̄
aliq̄ aggregato ex oī noticia imediate dire-
ctiua. siue hēat̄ p̄ doctrinā siue p̄ exp̄iētiā
circa oīa opa hūana requisita ad bñ viue/
f 4

re simplr. Et isto mō prudētia non est vna noticia tū. sed includit tot noticias q̄ sunt virtutes morales req̄site ad simplr bñ viue re. qz q̄libet virt^{us} moralis hz ppriā pruden tiā z noticiā directiuā. qd̄ pbat. qz pruden tia est noticia p̄plexa. Hūc aut̄ vbi est aliū z aliud p̄plexū ibi ē alia et alia noticia. Cū ḡ aliud z aliū sit p̄plexū cui^{us} noticia est im mediate directiuā respectu opationū vni^{us} virtutis. z alia noticia respectu alteri^{us}. ḡ est alia z alia prudētia. Præterea aliq̄s p̄t scire vnā p̄clusionē practicā cui^{us} noticia ime diate dirigit circa materiā vni^{us} virtutis. z h̄re ignorantia dispositōis p̄ habitū erroris cir ca aliā p̄clusionē. cui^{us} noticia cēt imediate directiuā opationū circa obiectū alterius virtutis. Sic aliq̄s p̄t scire euident̄ illā p̄clu sionē q̄ hō debet epate viuere. z errare cir ca istā p̄clusionē. p̄ d̄fensioē illi^{us} articli. de us est trinus z vn^{us}. est moriendū volūtarie qz aliq̄s possz credere hūc articulū esse fal sum. ḡ noticia directiuā respectu vni^{us} z al terius est alia et alia. qz aliē esset ipossibile scire euident̄ vnā p̄clusionē practicā z ignorare aliā. Et isto mō pbat distinctio n̄ tū nūcralis int̄ illas prudēcias. sed etiam speciūoca. qz q̄ncūqz aliq̄ sunt eiusdē sp̄ci cū q̄cūqz stat vnū stat reliquū. z si cū vno stat vnū cū q̄ nō p̄t stare reliquū. ista distin guunt̄ sp̄. Exēplū de albedie z nigredie z dulcedie in lacte. sed scia vni^{us} p̄clōnis pra ctice stat cū errore alteri^{us} p̄clōnis p̄ctice. et nō stat cū errore eiusdē p̄clōnis siml̄ p̄t re pugnantia formalē. ḡ scia vni^{us} p̄clōis et alteri^{us} distinguunt̄ nō tū nūero sed et sp̄. Si em̄ essent eiusdē sp̄ci. sic scia vni^{us} p̄clō nis stat cū errore alteri^{us} p̄clōnis. sic stare t cū errore illi^{us} p̄clōnis. Silr si albedo stat cū dulcedie ī lacte. z n̄ stat cū nigredie. idō nigredo z dulcedo differūt sp̄. qz si nō sic albedo stat cū dulcedie. sic stat cū nigredi ne. De ista vnitare q̄re in Iohē z Ockā de vnitare scie z vnitare respectu diuersoz pn cipioz z p̄clusionū specificatiuaz. z dicas vniformit̄ hic z ibi. qz eadez est difficultas oino z nō maior neqz minor. Quō aut̄ pru dentia distinguit̄ a scia moraliz quō nō. z exēpla de prudētia de tribz p̄mis modis q̄ re. s̄. in dubitatiōe de virtutibz moralibz

Scda distinctio est q̄ bitūū moralīū q̄ dā sunt geniti exactibz impatiuis executio

nis formalr. q̄dā sunt geniti exactibz respec tu eorū dē obiectoz. q̄ act^{us} nō sunt forma liter impatiui executiōis sed tū equalēter impatiui. qz ad istos act^{us} nō inclināt h̄re ta les q̄n̄ est impedimentū executiōis. s̄z remo to oī impedimento tē ad tales act^{us} inclināt h̄re de necessitate. Exēplū p̄mi. aliq̄s vult patient̄ sustinere mortē p̄ defensione fidei. z int̄tata sibi morte ipat potentijs inferiori bus sustinere talē penā sine rebellioē Istō impiū n̄ est nisi velle actualr sustinere mor tē sine p̄traditiōe aliq̄ q̄n̄ mors sibi inferit Aliud exēplū est. Aliq̄s h̄ns mltas diui tias vult actualit̄ dare istas paupibz p̄ amo re dei. et impat actualr a moto ipedimento potētis q̄ executiōis q̄ exequant̄. qd̄ ipim nō est aliū q̄ velle sic actualr dare a moto oī impedimēto Si em̄ esset ipedimētū tūc nō possēt rōnabiliter dare velle absolute. sed tū p̄ditionalr. puta si tale ipedimētūz nō essz. Exēplūz scdi. aliq̄s velle sustinere mortē p̄ defensiōe fidei si mors imineret si bi. z nō essz ipedimētūz. Silr q̄ntū ad aliū exēplū. aliq̄s libent̄ velle dare diuitias p̄ amore dei si eas h̄ret z nō essz ipedimen tū. sed qz nō hz eas n̄ p̄t eas rōnabilr actu alit̄ absolute dare p̄t ipedimētū. Illud velle est act^{us} impatiū nō formalr s̄ equalē ter tū. Existis actibz generāt̄ distincti h̄re sp̄ Tū p̄t distinctiōez obiectoz specificā qz vn^{us} act^{us} hz ipedimētū p̄ obiectō. ali^{us} q̄ est ipatiū formalr nō hz. Tū qz q̄ntū h̄re il le genit^{us} exactibz ipatiuis equalent̄ auge ref in infinitū. nunq̄z inclinaret ad actū i patiūū formalr. qz sunt act^{us} distinctoz obie ctōz. tūc etiā p̄ separationē actūū qz aliq̄s p̄t h̄re actū impatiūū equalent̄ z si nunq̄z ha beat actū ipatiūū formalr. Tertia disti ctio q̄ iusticia z q̄libet vna virt^{us} moral̄ fm q̄ n̄ ē alia nec formalr nec equalēt hz q̄ncūqz ḡ dus. nō q̄dē eiusdē sp̄ci s̄z distinctaz sp̄erū

Prim^{us} grad^{us} est q̄n̄ aliq̄s vult facere opa in ista p̄formit̄ rōni recte dictant̄ talia opa esse faciēda. fm debitas circūstātias. respi ciēna p̄cipue ipm op^{us} iustū faciēdū tali lo co z tali tpe. z p̄t honestatē ipsi^{us} opis sic p̄ pter finē. puta intellect^{us} dicit tale op^{us} iu stū esse faciēdū tali loco vlt tpe p̄t honestatem ipsius opis. vlt p̄t pacē. vlt aliq̄d tale. z volūtas elicit actūz volēdi talia opa p̄formiter iuxta dictamen intellectus.

Quarti

Secūdu grad⁹ est qñ volūtas vult fa-
cere opa iusta fm rectū dictamē pdictū
z pter h cū intētiōe nullo mō dimittēdi ta-
lia p qñq; s rectā rōnez. etiā non p morte
si recta rō dictet tale op⁹ nō esse dimittēdū
p morte. puta si hō velit sic honorare p rez
fm rectū dictamē pdictū loco et tpe zc. cū
intentiōe z volūtate nō dimittēdi istū ho-
norē p morte si imineret. Terti⁹ gradus
est qñ aliquis vult tale opus facere fm re-
ctā ratiōe pdictā cū intētiōe fm circū-
stantias pdictas. z vltra h vult vltra circū-
stantias pdictas facere tale opus p cū so-
lū. qz sic dictatū est a recta rōne Quart⁹
gradus est. qñ aliq; vult tale opus facere
fm oēs circūstantias pdictas. z pter hoc p-
pter amorē dei p cū. puta q sic dictatūz
est q talia opa sunt faciēda ppter amorē di-
p cū. z iste grad⁹ soluz est pfecta z vera p-
moralis. de q sancti loquunt. Quāt sit p-
prie virt⁹ moralis patet pmo. qz generat ex
actib⁹ moralib⁹. z inclināt ad act⁹ cōsiles. z
dirigit in actib⁹ respectu eorū dē obiecto/
rū. qd p prie ptinet ad p tute moralē. Scdo
qz variatio finis nō variat p tute qz tum ad
moralitatē z nō moralitatē. qz respectu di-
uersorū finū pnt esse diuerse p tutes mo-
rales. hic aut solū variat finis a pdicti gdi
bus. Tertio. qd viciū sibi oppositū est p prie
viciū morale. qz iste grad⁹ est virt⁹ moralis.
Quint⁹ grad⁹ est qñ aliq; eligit tale op⁹
facere fm pdictas p ditiones excepto sine.
qñ indifferent pōt fieri ppter deū tanq; p-
finē. vlppter honestatē. vlp pacē. vlp aliqd ta-
le. qd dico p intētiōe phi. z pter h elicit ta-
le opus facere actu impatiuo formalr. nō
tm equalēter. z si tū velit actu ipatiuo for-
malit facere vlp pati aliqd qd ex natura sua
excedit cōem statū hoīm. z est ptra inclina-
tiōe naturalē. vel si tale op⁹ nō excedit cō-
munē statū hoīm. nec est ptra naturalē in-
clinationē qz tum est ex natura act⁹. est tū ex
aliq; circūstantia ptra inclinatōez natura-
lē. talis inquā actus impatiu⁹ formalr tal-
opis est generatiu⁹ p tute heroice. vlp elici-
tus a virtute heroica fm intētiōem phi z
fm veritatē. z null⁹ aliū habit⁹ genitus ex
quibuscūq; alijs actib⁹ est virtus heroica.
Exemplū p rini. aliq; vult actualit actu i-
patiuo formalr morte iminēte. p defēsiōe
sici sustinere mortē sine p bultione. Exē-

plū secundi. Aliq; habēs iusticiā sic qd qd
qd est p rectam rōnem vult deserere. s. iu-
sticiā. z facere iusticiā. postea exponit igni
vel carceri ppetuo nisi faciat iusticiā. hoc
nolle facere iniusticiā nō excedit cōem sta-
tū hoīm. sed nolle sic qz tum ad illā circūstan-
tiā q est recta rō vltis excedit cōem statū ho-
minū. Si tūc ille vult citi⁹ actu impatiuo
formalit executiuo aliqd ex istis qz deserat
iusticiam. ille vtiq; tā in pmo casu qz in se-
cūdo est pfecte heroice z nō ali⁹. Distin-
ctio nūmeralis illorū habitū et actuū patz
p sepabilitatē ipsorū. Distinctio specificā
patet p distinctiōe specificā obiectoz p rā-
liū. quia teneo q illa q ponunt circūstantie
virtutū ab alijs sint obiecta p rāria z se-
cūdaria ipsi⁹ act⁹ p rāria. Et iō qñ talia ob-
iecta variant fm spēm. act⁹ z habit⁹ eorūz
variant fm spēm. sed actus cuiuslibet gra-
dus ascēdēdo hz aliqd obiectū z circūstā-
tiā distinctā spē ab obiecto et circūstātia
grad⁹ inferioris. g zc. Scdo patz h. qd
qñtūcūq; vn⁹ grad⁹ auget etiā in infini-
tū. nunq; iclinabit ad actū alteri⁹ g d. Sz
illa q sunt eiusdēz speciei pnt hēre effectum
eiusdēz spēi g zc. Quarta distinctio q vir-
tus theologica accipit largēz stricte. Lar-
ge accipit p p tute acq; sita. puta p fide acq;
sita. spe z caritate acq; sitas. qz isti habit⁹ ha-
bent deū p obiecto. Stricte accipit soluz
p istis habitib⁹ infusis. Quinta distinctio
est q aliq; act⁹ est intrinsece bon⁹ moralit.
aliq; intrinsece mal⁹ z viciosus. aliq; neu-
ter z indifferēs. Exēpluz pmi. Velle ozare
p honore di. z qz pceptū est a deo fm rectā
rōnem zc. Exēplū secūdi. velle ozare ppter
vauam gloriā. z qz ptra pceptū dei z cō-
tra rectāz ratiōe. Exēplū tertij. vt velle
simplr ozare sine aliq; circūstantia dictata
a rōne. qz nec ppter bonū finē nec ppter malū
qz ppter nullū finē. z tal' act⁹ indifferēs siue
terior siue exterior solū dicitur bon⁹ denotatio-
ne extrinseca z nullo mō intrinsece nec vi-
ciosus. Sexta distinctio est q aliq; act⁹
est bonus ex genere vlp mal⁹. aliq; ex circū-
stantia. aliq; ex pncipio meritorio. Exem-
plū pmi qz tum ad actū bonū ex genere. sicut
ozare vlp dare elemosinā. siue velle talia fa-
cere absolute. siue aliqua circūstantia bo-
na vlp mala. Exēplū qz tum ad actū malū. vel
le furtū facere. velle fornicari absolute sine

aliqua circūstātia bona v'l mala. de q̄b̄ dī
 cit ph̄s. z dīcūt sancti. q̄ statim noīata cō/
 uoluta sunt malis. Exemplum secūdi. vt
 velle abstinere s̄m circūstāncias dicitatas
 a rectā rōne. p̄pter honestatē tanq̄ p̄t̄ finē.
 v'l p̄t̄ p̄seruatiōez nature vel aliū finē quē
 intēderet ph̄us pagan⁹. Exemplū secūdi
 q̄tū ad actū malū. velle fornicari s̄ rectāz
 rōnem. v'l loco z tpe debito zc. z p̄t̄ libidi
 dinē tanq̄ p̄t̄ finē. Exēplū tertū. vt vel
 le p̄tinere s̄m rectā rōnem z alias circūstā
 tias p̄pter honorē dei. qz talis actus est dō
 acceptus. Septima distinctio est. q̄ ha
 bitūū inclinatioz ad actus. q̄dā sunt sub
 iectiue in pte sensitiua. z q̄dā in voluntate.
 Primū mēbrū patet de b̄n̄t̄ furiosis p̄ ex
 p̄t̄iā infatūatis. q̄ p̄nt̄ elicere aliq̄s act⁹
 in absentia rerū sensibiliū. nō p̄ intellectū
 z voluntatē. qz in eis nō est vsus rōnis. q̄ p̄
 fantasia et alias virtutes sensitiuas. hoc n̄
 pōt̄ esse sine habitu genito exactū q̄ habet
 in p̄ntia istaz rez. qz ipossibile est q̄ aliqd
 transeat de d̄dictorio zc. Sed fantasia i ta
 libz appetitus sensitiu⁹ post p̄mū actū p̄nt̄
 aliq̄nē actū elicere quē nō p̄nt̄ habere aū p̄
 mū actū. ergo ex illo actu aliqd generat̄ in
 illa potētia. Nō spēs. qz illa nō est ponēda
 sicut alibi patz. si etiā ponat̄ illa p̄cedit ac
 tū. z si illa sola ponat̄ nunq̄ pōt̄ potētia in
 actū in absentia rez. si nō habeat̄ act⁹ i ea
 dez potentia in p̄sentia obiecti. ergo ex illo
 actu causat̄ aliq̄s habit⁹ i tali potētia. q̄ zc.
 Secūdū mēbrū patz. qz aliq̄s habit⁹
 est simplr̄ p̄tuosus z p̄mo. z nō nisi volūta
 tis. qz null⁹ alteri⁹ potētie act⁹ est generati
 uns habit⁹ tal' p̄mo p̄tuosi nisi act⁹ volūta
 tis. q̄ zc. Preterea si nō. hoc nō esset nisi
 p̄pter libertatē volūtat̄is q̄ nō pōt̄ det̄mia
 te inclinari ad vnā ptem p̄tradictionis. v'l
 p̄t̄ p̄formitatē ei⁹ ad rectā rōnem. qz scz nō
 pōt̄ discordari a rectā rōne. Primū nō ipe
 dit. qz fin oēs caritas est ponēda in volū
 tate ad eliciendū actum meritorū. q̄ libe
 re elicif. aliter nō esset meritorū. z tū incli
 nat voluntatē p̄ modū nature z ad vnum
 determinate. Nec secūdū impedit. qz il
 lud assumptū falsum est. vt postea patebit
 Circa tertū articulū p̄ncipales sunt q̄t
 tuoz articuli. Primus de cōnexionē virtu
 tum moralū inter se. Secūdus de conne
 xione earum cum virtutibus theologicis

Tertius est de cōnexionē earū cū habitibz p
 tris sensitiue. Quartus de cōnexionē earum
 cū prudentia. Quantū ad p̄mū articu
 lū ē opinio Tho. p̄ma sc̄de. q. lxxv. ar. j. q̄ ali
 que sunt virtutes q̄ p̄ficiūt hoīez s̄m cōem
 statum q̄stum ad ea q̄ cōiter omni hominī
 accidūt. cuiusmodi sunt virtutes cardina
 les. Quedā sunt que p̄ficiūt hoīem q̄stum
 ad statum sp̄alem. et q̄stum ad illa que due
 niunt hominī q̄stum ad illum statuz. sicut
 magnificētia. magnanimitas. hominī cri
 stenti in potestate. dignitate. z honore. Et
 loquendo de p̄mis dicit q̄ ille sunt p̄nere.
 loquendo de secūdis ille nō sunt connere.
 Quantū autē ad cōnexionēz virtutū cū
 prudentia dicit q̄ prudentia nō potest esse
 sine virtutibz moralibus. q̄a prudentia est
 recta ratio agibiliū q̄ p̄cedit ex finibz virtu
 tūz vt dicit p̄ma sc̄de. q. lviij. ar. iij. z. v.
 Itē ph̄s. vj. Ethicoz. malicia est corrupti
 ua p̄ncipiū. p̄ncipiū autē est prudentia. q̄ nō
 stat cum vicio. Itē. iij. Ethicoz. oīs mal⁹
 est ignorās. q̄ scia sicut prudentia non stat
 cū malicia Contra istā opinionēz p̄mo
 qz p̄cedit. p̄positū. scz q̄ non omēs virtutes
 necessario sunt p̄nere quia ille q̄ p̄ficiūt ho
 minū in determinato statu non sunt p̄nere
 cum eis q̄ p̄ficiunt hoīem in cōmuni statu
 Secūdo qz possibile est q̄ alicui occur
 rat materia vnius p̄tutis q̄ p̄ficit hominē
 s̄m cōem statū z non alterius. sicut possibi
 le est q̄ occurrat alicui materia p̄pantie et nō
 fortitudis. z p̄ nō pōt̄ se exercere circa ma
 teriā ist⁹ virtutis acq̄rendo p̄pantia z non
 fortitudinē p̄ rōnez suā Et tertio qz p̄di
 cit sib̄ ip̄i. qz dicit q̄ prudentia n̄ p̄t̄ esse sine
 p̄tutibz moralibz. qz q̄ rōne prudentia sepa
 tur ab vna virtute morali z ab alia. z p̄ nō
 qua rōne non pōt̄ esse sine virtutibus de p̄
 mo genere. nō potest esse siue p̄tutibz de se
 cūdo genere. Itē est alia op. Band. ix. q̄t
 liber. q. vij. q̄ in acq̄sitiōe virtutis sunt q̄t
 tuoz grad⁹. p̄seuerātia. p̄tinentia. p̄pantia. et
 virtus heroica. Et in acq̄sitiōe hū⁹ vicio
 si sunt aliū q̄tuo: grad⁹. s. ip̄seuerātia. icō/
 rinentia. in p̄pantia. bestialitas. s̄m ph̄m. vij.
 ethicoz. i p̄ncipio. Illi r̄ndent ad argumē
 tū. q̄ aliq̄s pōt̄ exerceri circa materiā vni⁹
 p̄tutis z nō alteri⁹. vt acq̄rat p̄seuerantia z
 temperantia z p̄tinentia in d̄nōbz gradibz
 scz q̄stum ad inchoationē z augmētatiōez

sed non q̄ntū ad p̄plementūz p̄fectōez In quo gradu simplr meret dici virtus absolute. nec q̄tum ad virtutē heroicā. Ita q̄ in eodē habitu nūcro ponit p̄dictos q̄ttu/oz gradus. Et in duobus primis p̄nt esse non p̄nere. z aliq̄ modo in tertio gradu. sz in tertio gradu p̄fecto z in quarto necessa/rio sunt p̄nere. qz sic requirit p̄necio aliaz sicut fulcimentū. qz nō posset diu p̄seruari nisi fulciret. neqz diu p̄sistere absqz alijs eā fulcientibz. Pro ista opinione arguitur multipliciter a multis. tangā ratōes aliq̄s

Primo sic. nō est vera virtus q̄ in p̄trariū fini suo obseruari pōt sine obliq̄ri. Secundo. qz vna sine alia nō potest delectabiliter opari. Tertio qz vna non p̄fecte p̄ducit ad finē virtutis sine alia Cōfirmatur. qz virtus est q̄ habentē p̄ficat et op̄ eius bonū reddit. Præterea. vij. ethicoz. p̄tu/tes sunt fortes. Itē Greg. iij. moral. zc. q̄re hec z alia in Bando. z Scoto. Et id arguo p̄tra illā opinionē qz in materia peccat. Primo qz male allegat p̄hs. qz non ponit ibi nisi tria mēbra. sicut patet i p̄ncipio septimi vbi ponit p̄tinentiā p̄pantiāz p̄tu/tem heroicā ex vna parte. z ex altera p̄te ponit incōtinentiā. maliciā z bestialitatē Sed caplo. ix. z. r. ponit q̄ttuoz. scz p̄seuerantiā p̄tinentiā ex vna p̄te. z ex alia ponit molli/ ciē z incōtinentiā. z distinguit iter illa. q̄a incōtinentia z p̄tinentia sunt circa delecta/ tōes. p̄seuerantiā z mollicies sunt circa tri/ sticias. Unde dicit sic. ix. ca. Dic autē circa delectationes p̄tinentis hic autē incōtinentis hic autē circa tristicias mollicies. hic autē p̄seuerantia. Quō sic intelligo. qz cōtinentis est ille qui habet p̄anas p̄cupiscētiās z de/ lectationes in appetitu sensitivo et nō sequit̄ eas. sed sequit̄ rectā rōnem. Incōtinentis q̄ dimittit z sequit̄ istas delectatōes. ideo cōtinentia z incōtinentia habent p̄prie fieri circa delectabiles p̄cupiscētiās. Perse/ uerās est ille q̄ habet virtutē z in illa aliq̄n p̄seuerat cum tristicia p̄pter aliq̄d extrinse/ cū p̄necum materie illius virtutis. Dolis est ille qui p̄pter illud extrinsecuz ex quo sequit̄ tristicia dimittit actum virtutis. qz nō vult illum actum exercere cū tristicia Exē/ plum si aliq̄s essz virtuosus in surgēdo ad matutinū ad laudandū deū. si frig⁹. pigri/ cia vlt aliquod tale accideret. z exerceret ni

hilominus tunc actum talis virtutis. hoc esset cum q̄dam tristicia. z talis diceret p̄se/ uerans p̄tinuando actū virtutis Si autē dimitteret actū virtutis z non exerceret il/ lum. qz nō vult talē actū exercere cum tri/ sticia. tūc diceret mollis. Quā autē bestia/ litas distinguit p̄ opposita a virtute. patet p̄ eum. c. i. Dico autē bestiales zc. Quō autē isti gradus q̄s ponit p̄hs distingunt p̄a/ tebit postea. Secūdo. posito qz essent ta/ les gradus in p̄tute sicut nō sunt. adhuc nō valet qd dicit de p̄necioe Primo. qz ē pos/ sibile materiā vnius virtutis alicui occur/ rere z nunq̄s alteri. z p̄ p̄seq̄ns circa mate/ riā illius p̄tutis pōt generari virtus i gradu heroico. sine aliqua alia p̄tute. maxie cum p̄m cum isti sunt gradus vnius virtutis. z vna p̄t augmentari vsqz ad gradū sup̄mū possibile sibi sicut alia q̄n nō occurrit ma/ teria alterius. Contra illud qd dicit qz in tertio gradu p̄fecto z in q̄rto sunt p̄tutes/ necessario cōnere. ita qz vna req̄rit aliaz sic fulcimētuz. qz nō posset diu cōseruari z p̄/ manere nisi suffulciret ab alia zc. Sz p̄tra Virtus p̄fecta sufficit ad fulciēdū seipam si ne q̄cunqz alia. Ans patet. quia stante vi/ cio alteri virtuti opposito. q̄uis citra cōple/ tū. sufficit p̄t vna ad eliciendū actū suū. q̄ multo magis sufficit sine p̄tute illa. z sic pōt elicere actum ita freq̄nter. z ita p̄ acc̄ p̄pri/ os augmētabit z fulciet sufficienter. patet eī p̄ p̄p̄tentiā qz aliq̄s impat̄ pōt velle p̄/ fecte opa iusticie z facere. q̄ multo magis p̄t talia opa exercere sine tēperantia. Ideo di/ xi. citra completū. quia tunc aliquis est in completo vicij. quādo p̄pter actū viciōsuz vult omnino deserere actū virtuosum Et cum impantia in tali gradu nō stat iusticia

Præterea q̄n aliqua cā nata est generare aliquem effectum augmētabilē. illa appro/ ximata generabit et p̄ducit illum effectum ad p̄fectionē q̄ntū potest Sz sic est de cau/ sis generatiōis vnius virtutis sine alia.

Præterea p̄m istam viam. multi sancti z cōfessores nō habuissent aliquā virtutem morālē p̄fecte. qz m̄lti fuerūt q̄bus nunq̄s materia fortitudinis nec materia regim̄s occurrit. Si dicitis qz occurrebat eis in cognitiōe. z fuerūt parati moritez sustinere si materia eis occurrisset. z eodez modo ad bene regēdū. Cōtra forte nūq̄s cogitabāt

Quotlibet

de materia fortitudinis. nec de regimine. nisi forte in generali saltē hoc est possibile. Sed sic cogitare in generali nō sufficit ad virtutē morālē. qz ad istā req̄rit prudentia in speciali. sic p̄ dicitū est. Et iō respō- deo ad istū articulū. z sit hec p̄ma conclusio. virtutes morales oēs p̄nectunt in q̄busdā p̄cipijs vniuersalibz. puta oē honestuz est faciendū. oē malū est dimittendū. oē dicta tum a ratione est faciendū. qz possunt esse maiores z minores in syllogismo pratico p̄cludente p̄ticularē p̄clusionē. cuius no- ticia est prudentia in p̄ticulari. directiua ī actu virtuoso. Et potest idem p̄ncipiū nu- mero esse maior cū diuersis mioribz appli- catis simul ad cōcludendū diuersas p̄posi- tiones p̄ticularēs quarū prudentie sunt no- ticie directiue in diuersis actibz virtuosis. sicut de ista p̄clusionē dicituz est diffuse in reposito in mat̄ia morali. q̄re ibi. Sc/ cūda cōclusio est ista. qz vna virt̄ perfecta sufficienter cum voluntate z recta ratione siue prudentia inclināt ad p̄mū actum al- terius virtutis. que est generatiua illi⁹ vir- tutis. Et intelligo p̄ virtutē p̄fectā p̄tu- tem in tertio z q̄rto gradu. de q̄bz supra di- ctum est. qz si aliq̄s vult aliqd solum q̄a di- ctā a recta ratione p̄pter diuinū honorez. tūc vult omne dictatū a recta ratione. Et ita dictate recti ratiōe q̄ actus virtuosus sit eliciendus circa materiā alterius virtu- tis. statim illa p̄t̄ in vno gradu vel in alio licet sit alterius speciei inclināt volūtatē sufficienter ad eliciendū actū p̄mū alteri⁹ virtutis. patet exemplū de iusticia z t̄panti- tia. Et si q̄ras Utrū virt̄ in secūdo gra- du inclinēt sufficienter mō p̄dicto ad p̄- mū actum alteri⁹ virtutis. Respōdeo. aliq̄n inclināt. aliq̄n non. p̄tingit em̄ q̄n materia alterius virtutis occurrit homini cū aliq̄ circūstantia p̄seruatiua illius virtutis in se- cundo gradu. tūc inclināt ad p̄mū actū ta- lis virtutis sicut in tertio v̄l in q̄rto gradu. Quā aut̄ occurrit em̄ circūstantia in p̄tibz. tunc non inclināt. Exemplū. si aliq̄s sit iu- stuz z imineat mors nisi faciat actū iniusti- cie. tūc iusticia in secūdo gradu statim in- clināt ad p̄mū actū fortitudinis. qz act⁹ il- lius virtutis est nolle deserere iusticiā pro aliquo qd̄ est p̄tra rectā ratiōē. z ita si re- cta ratio dicat qz citius sustinenda ē mors

q̄z q̄ fiat actus iniusticie. statim illa iusticia in tali gradu ad actum p̄mū fortitudinis inclināt. Sed si q̄s habeat iusticiā in p̄- mo gradu. et imineat sibi mors nisi faciat actum in t̄pantie. puta vt fornicet. ibi nō in- clināt in gradu p̄dicto ad p̄mū gradū tē- peratiē. qz p̄t̄ illā iusticiā p̄seruare fm̄ re- ctam rōnem z t̄n̄ facere actuz in t̄pantie. qz hic nulla est repugnancia inter act⁹ vel cir- cūstantias actionū. Sic ergo iusticia in p̄- mo gradu non inclināt ad p̄mū actū virtu- tis alterius. qz p̄t̄ aliq̄s velle facere opera iusta p̄formiter rationi recte. absq̄ p̄ q̄ pl⁹ inclinēt ad volendū actū t̄pantie p̄formit̄ recte rationi. qz tam isti actus q̄z circūstā- tie actū sunt imprinentes ad finē. Et iō habitus a quo elicitur vnus actus nō incli- nat ad aliū actū imprinentē. de hac p̄clusi- one. quō vna. s. virtus inclināt ad actuz p̄- mū alterius. q̄re in reposito vbi prius.

Sed queris Utrū iusticia fm̄ q̄ est vir- tus heroica inclinēt sufficienter ad actum alterius virtutis. Respōdeo. aliq̄n incliat aliq̄n nō. Hā occurrite materia alteri⁹ vir- tutis cū aliq̄ circūstantia necessario sequen- te iusticiā vel repugnāte. puta si oporteret aliquem deserere actū iusticie vel t̄pantie. vel facere inhonestū. vel sustinere carcerē illo modo inclinaret sufficienter ad actuz fortitudinis. Si aut̄ occurrit materia al- terius virtutis cū circūstantiis oīno imp- rinentibz. puta si oportz aliq̄ bona sua p̄de- re nisi faceret actū in t̄pantie. in tali casu nō inclinaret sufficienter. Si q̄ris Utrū iu- sticia in vno gradu inclinēt ad actum iusti- cie. ī alio ḡdu. Rūdeo. p̄mus gradus nō vi- det̄ r̄nclinare ad secūdū. qz secūdus gra- dus bz circūstantiā imprinentē oīno ad p̄- mū. nec sequentē nec repugnantem. Sic nec eadem rōne secūdus inclināt ad ter- tium nec q̄rtum. Sed tam secūdus q̄z ter- tius. q̄z quartus inclināt ad quintum. pu- ta ad heroicū. Tertia p̄clusio est qz nul- la virtus moralis in quocūqz gradu coexi- git aliā virtutē in quocūqz gradu. Hoc p̄- bat. qz a liquid p̄t̄ se exercere circa materi- am vnus virtutis in quocūqz gradu sup̄- dicto. absq̄ hoc qz exerceat se circa materi- am alterius virtutis. qz ip̄ possibile est qz nō occurrat materia cuiuscūqz alterius p̄tu- tis. Et nō videt̄ maior ratio q̄re nō potest

Quarti

ē magis exercere in vno gradu q̄ in alio. z ita in quolibet vl̄ in nullo. et si q̄nq̄ occurrit malitia alteri virtutis h̄ accidit. Quarta conclusio est q̄ duo p̄mi gradus virtutis stat cū vicio p̄rio alteri virtuti z recto iudicio rōnis. nō t̄m respectu istius virtutis q̄ stat cū vicio. sed respectu alteri virtutis. cū cuius opposito stat illa virtus. z s̄lt̄ cū vicio opposito z errore alteri virtutis. z hoc q̄ntū cūq̄ virtus in illis gradibus intēdat. Prima pars patet p̄ experientia qz aliq̄s p̄t t̄pate agere fm̄ p̄mos duos gradus t̄pantie. z t̄m velle iniuste agere. etiam dictate recta rōne q̄ talia opa iniusta nō sunt faciēda. sed opposita sunt faciēda. Et stante rōne recta tā respectu t̄pantie q̄ in iusticie. p̄t aliq̄s p̄pter libertatē voluntatis velle opposita vni sicut postea patebit. z ita p̄t velle facere opa iniusta z esse iniustus. Preterea q̄n aliq̄s actus sine circūstantiis stat cū alio actu. idē actus saltē genere licz nō nūero p̄mo sine circūstantiis z postea cū circūstantiis stat cū eodē actu cū circūstantiis imprinentibus. Hoc patz. qz si stat cū eo sine circūstantiis nō p̄t sibi repugnare nisi p̄pter circūstantiā aliquā repugnantē circūstantiē illi virtutis. puta si aliq̄s vellet facere opa iniusta. qz inhonestā. vl̄ qz p̄tra rectā rōnem. Sic videt̄ repugnantia inter actū t̄pantie in p̄mo gradu z secūdo. z int̄ actum iniusticie. qz actus t̄pantie tā in primo q̄ in secūdo gradu elicit̄ p̄pter honestatē. qz p̄formis recte rationi. Et ideo q̄ elicit̄ qz inhonestus. vl̄ qz p̄tra rectā rōnem. videt̄ repugnare actui tēperantie p̄pter illas duas circūstantias. q̄ sublata oi repugnātia int̄ circūstantias z stante imprinentia inter eas. videt̄ q̄ isti actus possunt simul stare. sic q̄n vnus fuit sine circūstantiis. Patz q̄ maior. Sz p̄miori patet. q̄ velle facere actū t̄pantie. put̄ est actus differens z sine circūstantiis. stat cū actu vicioso volēdi facere opa iniusta. sic patz per experientias. z p̄t elicit̄ actus in p̄mo gradu z secūdo cū circūstantiis oīno imprinentibus. vl̄ si aliq̄s vellet facere opa iniusta qz necessaria. primo vl̄ destructiua fame vel hm̄i ubi ponunt̄ circūstantie oīno imprinentes circūstantiis t̄pantie. in p̄dictis gradibus p̄t stare cū iniusticia. Secūda pars patz. qz iniusticia p̄t stare cū t̄pantia z rectā rōne respectu iusticie. multo magis p̄t stare cū errore i rōne

respectu iusticie. puta si ratō erronea dicit̄ opa iniusta nō sunt mala sed bona vel honesta. Quinta conclusio est. q̄ tertius gradus virtutis nō stat cū vicio opposito alteri virtuti z recto dictamine respectu illius virtutis. Sed si sit ignorantia in rōne. vel error respectu alterius virtutis. tūc p̄t stare cū vicio alteri virtutis opposito. Prima pars patet. qz q̄n aliq̄d est volitū qz tale p̄cise. nihil scitū esse tale p̄t esse nolitū. Exēpluz si diligo forte qz hō est. impossibile est stante reduplicatiōe q̄ odiā quē sciā esse hominē qz reduplicatiua ista infert q̄ diligo omnē hominem. t̄m odire aliquē quē scirem esse hominē. qd̄ includit p̄dictionē. Sed i tertio gradu diligo l̄ volo facere opa iusta p̄cise qz p̄formia recte rōni. q̄ impossibile est q̄ sciam aliq̄d p̄formie recte rōni z t̄m q̄ nolim illud. Si dicas q̄ licet nō possim nolle illa dictata a recta rōne. t̄m possim velle oppositū illi dictati. puta possim velle actū incontinentie. q̄ntūcūqz rō dictat p̄tinentiā esse volendā. Nūc aut̄ viciū non t̄m generat̄ ex actu volendi p̄tinentiā sed etiaz ex actu volendi incontinentiā q̄ zc. Respōdeo q̄ stante p̄ma volitione z recta ratione p̄dicta impossibile est aliquem velle actū incontinentie. p̄pter formālē repugnantia. qz si vult facere actum p̄tinentie. p̄pter honestatem. et p̄cipue qz est sic dictatus a recta ratione. tunc p̄sequens vult omne dictatum a recta ratione. stante p̄ma volitiōe. z p̄ p̄ns si dictat̄ a recta ratione q̄ sit concinendū p̄pter honestatē necessario vult illū actum. ergo non potest simul velle oppositum. quia volitiones talium oppositorū sunt opposite. Si dicit̄ q̄ illa volitio respectu actus p̄tinentie nō est actus virtuosus. q̄ non est in potestate voluntatis. Respōdeo q̄ sit quatenus potest suspendere primū actum. Secūda pars conclusiois patet quia si aliquis ignoraret actus incontinentie esse malum vel erraret dictando illū actū esse bonum. tunc cum actu voluntatis et tali errore potest stare viciū oppositū alteri virtutis. qz hic non videt̄ aliqua repugnantia. Sexta conclusio Iusticia in quarto gradu cum nullo vicio stat nec errore culpabili. Hoc patz. qz si aliq̄d viciū staret. aut illud esset peccatū ex ignorantia. vel malicia. vel ex passione. Non primū. qz aut illa

ignorantia esset vincibilis. aut inuincibilis. Si primo modo. tunc non est ignorantia culpabilis. Si vincibilis. tunc intellectus vincit et amouet impedimentum si diligat deum vel honorem dei. Non secundo modo nec tertio modo. quia si sic sequeretur quod aliquid plus diligeret quam deus. et tunc corrumpere illa virtus quod diligo aliquem propter amorem dei ordinatum.

Septima conclusio quod iusticia in hoc gradu potest esse virtus heroica perfecta in quanto gradu. tamen virtus heroica alicuius philosophi comparatur secum aliquod viciu. quia ille sunt alterius speciei. quia vna habet deum pro obiecto. alia non. Quantu ad secundu articulum illius tertij articuli est prima conclusio. Quod virtutes morales in tribus primis gradibus non necessario coerigunt virtutes theologicas stricte vel large acceptas. hoc patet. quia theologice virtutes non possunt haberi sine cognitione dei in particulari. et si non propria. quia cognitione dei pro statu isto in conceptu simplici sibi proprio habere non possunt. Sed virtutes morales in predictis gradibus possunt acquiri sine tali cognitione finis. sicut patet in simplici pagano qui possit talia facere secundum rectam rationem. sine investigatione ad habendum conceptum propriu ad illud fine. **Secunda conclusio.** quod duo primi gradus stant cum contrariis virtutum theologizarum. hoc patet. quia stant cum dubitatione et dissensione respectu credendorum. patet in philosopho. Et cum desperatione. quia nullus credit quod non sperat. Et odio dei quia potest in fidelis virtuosus in predictis gradibus odire se etiam christianorum. Preterea non est maior coniunctio virtutum moralium et theologizarum quam vnus ad aliam. nec maior repugnantia inter virtutes morales in predictis gradibus. et opposita virtutum theologizarum. quam inter vnam virtutem moralem et viciu oppositu alteri virtuti morali. Sed vna virtus moralis in predictis gradibus stat cum vicio opposito alterius virtutis. **Terza conclusio** est quod virtus moralis in tertio gradu non comparatur secum contrarium virtutis theologice nisi propter defectu rationis. probatur per omnia sic dicitur deo quanto dicitur alteri articulo. igitur transeo. **Quarta conclusio** est quod virtus moralis in quarto gradu necessario coerigit virtutes theologicas. et hoc dico de potentia dei ordinata. hoc patet. quia non potest aliquid ordinari

te diligere creaturam propter deum generatim. nisi talis amet deum super omnia. quia vnus quodque propter quod dicitur. talis autem amor secundum potentiam dei ordinatam non potest esse sine fide spe et caritate infusis nec sine eis aliquo modo acquisitis.

Quinta conclusio. quod virtus in secundo gradu que est heroica perfecta christiani. coerigit necessario de potentia dei ordinata virtutes theologicas. Non autem virtus heroica philosophi. Probatur quantum ad primam partem sicut procedens conclusio. Probatur etiam quod ad secundam partem. quia ipse non imparet talem actum ad honorem dei. nec diligeret deum super omnia. **Secunda conclusio** est quod virtutes theologice non necessario coerigunt alias virtutes omnes morales. sunt tamen cause sufficientes mediatis omnibus actibus suis vbi concurrunt virtutes theologice tam infuse quam acquisite. quia infuse sine acquisitione non inclinant ad aliquem actum cum recta ratione. si occurrat materia virtutis moralis ad causandum actum virtuosum. Nec conclusio probatur quantum ad primam partem. quia rectitudo circa finem potest esse sine rectitudine circa ea que sunt ad finem. potest enim aliquis credere articulos fidei. sperare speranda. et ordinate diligere deum. et si nullam creaturam velit vel diligat. sed virtutes morales in tribus gradibus maxime inclinant ad actus rectos circa creaturas precise. virtutes autem theologice stricte sumpte non inclinantur de potentia dei ordinata alicui adulto habenti vsum rationis sine virtute moralis in quarto gradu. quia in eo requiritur bonus motus precedens. **Secunda pars** patet quia qualibet virtute theologica acquisita et infusa. occurrente materia virtutis et dictate recta ratione quod actus virtuosus sit elicendus. statim ille virtutes cum recta ratione inclinant sufficienter ad talem actum virtuosum. Et hoc est quod dicit Gregorius. Probatio dilectionis exhibitio est operosa. Et ex hoc sequitur quod virtutes theologice et maxime infuse non possunt diu conseruari sine illis virtutibus. quia ratione dictate quod actus virtuosus sit elicendus. occurrente materia et alijs inclinantibus modo predicto. ipso non elicitu. statim demeret conseruationem virtutum theologizarum. **Septima conclusio** est. quod virtutes theologice nullum viciu morale tale compatiuntur. hoc patet. quia rectitudo circa finem vlti

num repugnat omni deformitati circa ea que sunt ad finem. qz aut ista deformitas procedit ex ignorantia vincibili. & tunc vincit. Ipse aliter non esset rectitudo circa fines. Aut in vincibili. & tunc non est culpabil. aut ex malicia. aut ex passione. Et siue sic. siue sic. destruitur rectitudo circa finem vltimū. patet etiam qd qui diligit deum sup omnia non habet vitium. qui autem habet aliqd vitium diligit causam illius plus qm deum. & ita non stant simul. patet etiam conclusio. quia qui diligit deum recte. diligit omne quod deus vult diligi. & odit omne quod deus vult odiri. Sed si sit viciosus. tunc non diligit oē quod deus vult diligi. quia non virtutem quam deus vult diligi. sed diligit aliquid qd deus non vult diligi. quia vitium. hoc autem repugnat. patet ergo maior. s; si sit deformitas inter ea que sunt ad finē. vel peccederet et ignorantia. vel malicia &c. ergo non stant simul. **Octava conclusio.** Virtutes theologice stricte sumpte cōpariuntur secus vitia moralia habitualia. sed non actualia. Sed theologice acquisite non cōpariuntur nec habitualia. nec actualia. Prima pars probatur de adulto vicioso nunc baptizato cui infunduntur virtutes theologice. & tamen vitia habitualia non corrumpunt. quia ita. primum sentit se adhuc post baptismū ad actus viciosos sicut ante. ergo remanet habitus equaliter nunc inclinans sicut ante. **Secunda pars patet.** quia quilibet actus viciosus moralis corrumpit illas virtutes demeritorie. quia non stant simul rectitudo circa finem et deformitas circa ea que sunt ad finem. ut patet ex conclusione precedenti. **Tertia pars patet.** quia naturaliter vbi actus aliquorū habitū repugnant & ipsi habitus repugnant. sed actus viciozū moralium & virtutū theologicarū acquiruntur repugnant. quia actus caritatis acquisite est diligere deum sup omnia. actus autem viciosus est plus se diligere vel aliud qm deū vel diligere aliquid quod deus non vult diligi. vel odire quod deus vult diligi.

Circa tertium articulū huius tertij principalis sit hec prima conclusio. Nulla virtus moralis necessario erigit habitum cōsimilem in parte sensitiva. hoc patet. quia quantumcūq; actus eliciantur in parte sensitiva

generatiui habitū. tamen potest esse tanta rebellio carnis ad spiritū qd causatio talis habitus potest omnino impediri. **Exemplum** de sancto Paulo qui habuit stimulum carnis. qui non potuit peractus naturalis auferri. sicut patet. & tamen fuit castus & temperatus. **Preterea** quando duo contraria generantur. augmentantur vel conseruantur ex diuersis distinctis causis. qm vna sic appropinqua fortior poterit impedire eam ab effectu suo. ergo quantumcūq; volitio virtuosa ponat vel etiam actus impetus a voluntate causatiuus habitus in parte sensitiva. sicut patet de actibus temperantie & alijs virtutibus. qui requirunt actus in parte sensitiva. tamen causa contraria impediens potest esse ita fortis qd illā actionem destrueret & generationem habituum impediret. et hoc aliquando potest esse cibus bonus. aliquando bona cōplexio. natura fortis. calor vel sanitas. vel aliquod tale. **Secunda conclusio.** Quicumq; habitus partis sensitive inclinans ad opera bona ex genere (sicut habitus partis sensitive inclinans ad comedendū temperate) comparat secus quocūq; vitium in voluntate & contrarium voluntatis respectu illius oppositi. quod enim comparatur vitium desperatum recipit aliud oppositum omnino. **Patet.** quia nulla est repugnantia. **Probat**ur. quia talis actus in parte sensitiva potest indifferenter fieri bona intentione & mala. scz propter bonum finem conformari recte rationi. vel deformari. et si primo fiat bona intentione tunc stat cum virtute in voluntate inclinante ad illum actum. Si postea fiat mala intentione. tunc corrumpit virtus & generatur vitium. & semper stat ille idem habitus in parte sensitiva. **Et ideo** iste habitus & actus in appetitu sensitivo. qd est virtuosus & viciosus denominatione extrinseca. & non intrinseca. potest primo denominari virtuosus. & post viciosus. stante semper eodem actu non variato in appetitu sensitivo propter solam varietatē actus voluntatis. **Quantum** ad quartū articulum huius tertij articuli sit hec prima conclusio. qd nulla virtus moralis nec actus virtuosus potest esse sine omni prudentia. qz nullus actus est virtuosus nisi sit confor-

Quolibet

mis recte rationi. quia ratio recta ponit in
 diffinitione virtutis. i. ethicoꝝ. ergo qui
 liber actus habitus virtuosus necessario
 requirit aliquam prudentiã. Et si que-
 ras virũ post generationẽ virtutis potest
 elici actus virtuosus sine actu prudentie.
 Respondeo q̄ non. quia nullus virtuose
 agit nisi scienter et ex libertate. Et ideo si ali-
 quando talis actus virtutis voluntatis eli-
 citur a tali habitu sine actu prudentie non
 dicitur virtuosus nec est. sed magis elicitur sic
 actus appetitus sensitivi habituati ethici.
 sicut in fatuis patet. qui aliqd volunt qd̄ p̄-
 us virtuose voluerunt p̄ter habitũ dereli-
 ctum in voluntate. q̄ inclinabat ad actus
 virtuosos quãdo fuit in bono statu. Sed
 nunc non est actus virtuosus. quia nec est
 laudabilis nec vitupabilis p̄ter actus su-
 os. Et ratio huius est. quia nescit quid fa-
 ciat. quia non habet prudentiã siue rectaz
 rationem. Si queris de actu prudentie
 in quo genere cause se habet ad actum vir-
 tuosum ex quo necessario requiritur fm te.
 Respondeo q̄ est causa efficiens necessario re-
 quisita ad actum virtuosum. sine qua im-
 possibile est actũ esse virtuosum stante or-
 dine diuino. qui nũc est. quia ad actũ vir-
 tuosum necessario requiritur actiuitas actus
 prudentie. et actiuitas voluntatis. Ita q̄ ille
 due sint cause partiales cum deo respectu
 actus virtuosus. Secunda conclusio est
 Prudentia potest esse p̄mo modo sine omni
 actu virtuoso et habitu. Hoc pbatur p̄mo
 sic. Iste actus qui necessario p̄formatur alte-
 ri et qui de necessitate ponitur altero posito
 nõ est primo virtuosus formaliter. hoc p̄-
 quia ille actus qui cõformatur alteri non est
 p̄mo laudabilis. eo q̄ p̄ter illum sibi attri-
 buuntur laus vel vitupium. Patet etiaz p̄
 exemplum de actu appetitus sensitivi. qui
 necessario ponitur. posita apprehensione sensi-
 tiva. et ideo non est primo laudabilis. sed si
 actus virtuosus necessario poueret posi-
 ta recta ratioe necessario p̄formaretur sibi. et
 sic iste actus non esset primo virtuosus. s̄
 potius actus intellectus. cuius oppositum
 est prius probatum. Secundo sic. Qui de ne-
 cessitate elicitur altero elicitio non est p̄mo
 in potestate voluntatis. q̄ quãdo ad p̄mũ
 sequitur necessario secundũ. tunc secundus

nõ est in potestate voluntatis nisi quia p̄-
 mum est in potestate voluntatis. Sed si vo-
 luntas necessario cõformatur rationi. posita
 ratione necessario ponetur volitio. ergo actus
 voluntatis non est in potestate voluntatis.
 nisi quia actus intellectus est in potestate
 voluntatis. p̄sequens falsum. quia actus
 primo essentialiter et intrinsece virtuosus nõ
 potest idem manens fieri viciosus. sed ac-
 tus intellectus idẽ manens potest ergo et
 Assumptũ pbatur. quia aliquis intelligit
 aliqd cum bona intentione potest eundẽ
 actum cõtinuare cum mala intentione. er-
 go iste actus intelligendi idẽ numero ma-
 nens est primo virtuosus et post viciosus.
 ergo non est primo virtuosus. nec primo in
 potestate voluntatis. Si dicatur q̄ p̄posi-
 tio particularis non potest sciri cum mala
 intentione p̄ter certitudinẽ et rectitudinẽ.
 Contra. Tanta est rectitudo in p̄posito
 ne vniuersali sicut in particulari et certitu-
 do. ergo si vna potest sciri mala intentioe.
 ergo et alia. Tertio sic fm omnes theolo-
 gos. Aliquod est peccatum ex malicia. ali-
 quod ex ignorantia. tũc quero. aut peccã-
 ex malicia habet noticiã tam vniuersalẽ
 q̄ particularẽ. aut vniuersalem cõm. Si p̄-
 mo modo habetur p̄positũ q̄ habens tam
 vniuersalem q̄ particularẽ noticiã potest
 ex malicia facere cõtra virtũs. Si secũdo
 modo ille peccã- ex ignorantia habet no-
 ticiã vniuersalem. quia peccans ex igno-
 rantia scit tales vniuersales. omne iustũ est
 faciendum. omne scitum quod placet deo
 est faciendũ et. Sed ignorantia maioris
 siue particulariũ. puta hoc est iustũ. hoc ẽ
 deo placitum. Si ergo peccã- ex malicia
 nõ plura sciret. tunc equalem scientiaz ha-
 beret peccans ex malicia et ignorantia. et ita
 equaliter diceret vniuers peccã- ex malicia
 sicut alius. et eodem mō ex ignorantia.

Si dicis. In sciẽtia vniuersalium sunt
 gradus. Cõtra. aut intelligit q̄ sunt gradus
 respectu eiusdem p̄põnis. q̄ scientia in pec-
 cante ex malicia est intensior q̄ in peccan-
 te ex ignorantia. et hoc non est ad p̄positum.
 quia siue intensiorem siue non. semp igno-
 rans potest habere noticiã vniuersalem
 Aut respectu p̄positionum diuersaz vni-
 uersalium. et tunc stat argumẽtũ p̄dictum

Quarti

quia omnem noticiam quarūcūq; ppositō
 nium vniuersaliū quam habet peccans ex
 malicia. potest habere peccans et ignoran
 tia. ergo solū differūt penes cōgnitiōē p/
 ticulariū. Quarto sic. fm cōmunit op/
 nantes. q̄ natura angelica nō potest trans
 mutari. tūc sic. angelus malus pducit ho
 minem ad penam. et vult efficacit̄ eos pec
 care. z tū ipse habet noticiam vlem illius.
 nullus est inducendus ad faciendū ptra p
 ceptum dei sui. quia hec videtur per se vo
 ta z habet noticiam p̄ticularē illi. q̄ illō
 peccatū in q̄d homo inducit per angelus
 malum est ptra p̄ceptū dei sui. quia non
 videtur neganda ab eo noticiā p̄positiōnū
 quarū noticiam cōmunit̄ habent hoies
 z tamen facit p̄trarium. ergo zc. Si di
 cis q̄ habet bene noticiā speculatiuā p̄si
 tiōnū sed non practicā. Contra. illam
 quādoq; habuerūt. z non potest trāsmuta
 ri per te. ergo zc. Preterea si corrūpit. q̄
 ro a quo. Non a passione. quia talis nō est
 in angelo. ergo a malicia. sed illa p̄suppo
 nit noticiam practicā tam maioris q̄ mio
 ris. sicut p̄ius patet. ergo zc. Quinto. p̄
 mo. Posterior. Impossibile est simul scire
 maiore z minore. z tū ignorare p̄clusio
 nem. quia fm cum necessario simul indu
 citur noticiā p̄clusionis. Sit aliquis con
 tinens qui scit q̄ nullum inhonestū sit fa
 ciendum. z scit euidenter per experientia z q̄
 hoc est inhonestum. ergo scit q̄ hoc nō est
 faciendū. quia scit p̄ncipia illius p̄clusio
 nis z tamen facit p̄trarium. Si dicis q̄
 continens habet illas maiores. nulluz in
 honestum est faciendū. z omne delectabi
 le est faciendū. z sub secunda maiore sub bac
 cipit minorem. puta q̄ hoc est delectabile.
 ergo ex istis t̄m̄ concludit. q̄ illud est faciē
 dum. Contra. impossibile est q̄ sic assenti
 at illis maioribus. quia isti assensus oppo
 nūtur. Similiter dato q̄ sic. adhuc potest
 euidenter scire maiorem z minore et p̄clu
 sionem. z tamē potest facere oppositum il
 lius q̄d est dictatum a recta ratione. Se
 c̄to ostēdo q̄ posito q̄ volūtas. necessario
 cōformaret̄ rationi eliciendo actuz. q̄ tūc
 nō esset libertor q̄ appetitus sensitivus. q̄
 quādo sunt aliqua duo indifferentia ad cō
 traria que possunt causari a diuersis. si v
 trūq; illorum equaliter et eque necessario

respicit ad causalitatē illorū. vtrūq; illorū
 est eque liberum. sed posita p̄potēsi volun
 tas eque indifferent̄ se habet ad velle z nol
 le. z eque necessario respicit causalitates il
 lorum sicut appetitus sensitivus. et appete
 re z fugere. quia iudicante sensu z apphen
 dente q̄ hoc est nociuū vel delectabile. tūc
 appetitus sensitivus statim fugit vel appe
 tit. nec potest resistere. Ita iudicante intel
 lectu q̄d est volendū vel nolendum. volū
 tas statim vult vel nō vult. ergo est equal
 libertas vtrōq; Si dicis. q̄ volūtas
 potest impedire iudiciū ratiōis per impe
 rium. quia potest impare intellectui q̄ cō
 sideret illud obiectum vel aliud. z ita est li
 bera respectu illius imperij. quia est in po
 testate sua. Contra. Aut intellectus di
 ctat hoc imperiū esse eligendū vel non Si
 sic. ergo voluntas necessario p̄format̄ illi
 iudicio impando. ergo non est in potestate
 sua Si non. ergo voluntas potest aliquid
 velle quod nō est dictatum a ratione. cui
 contrariū tenet. licet male. quia voluntas
 non plus depēdet in volēdo ab intellectu
 q̄ appetitus sensitivus a sua p̄gnitiōe. Sz
 appetitus sensitivus potest in actu suum
 cum sola apphensiōe obiecti sine omni iu
 dicio vel dictatione. ergo multo magis vo
 luntas. Preterea in essentialiter ordina
 tis. que sic se habēt. q̄ posito primo neces
 sario ponitur secundū. nisi primū sit in po
 testate voluntatis. secundū nō est in pote
 state voluntatis. Sed dictante intellectu
 q̄ tale impium est eligēdum necessario eli
 gitur per te. ergo istud imperiū non est in
 p̄tate voluntatis primo. Si non necessa
 rio elicit̄ actus intellectus sed libere. sequi
 tur idem q̄ ille actus intellectus sit primo
 in potestate voluntatis. Preterea illud
 impium per quod voluntas potest impe
 dire iudiciū ratiōis est actus voluntas
 elicitus. ergo ē conformis recte rationi. et
 non isti iudicio ratiōis cuius imperiū
 est destructiuum. certum est. quia si sic. nō
 esset eius destructiuū. ergo est conformis
 priori iudicio ratiōis. z de illo iudicio q̄
 ro sicut d̄ primo. ex quo potest impedire p̄
 imperiū non per imperiū conforme si
 bi. quia illud conformit̄ elicitur recte rōni
 ergo per aliud imperiū. Et illud est act
 voluntatis. z p̄sequēs necessario p̄format̄

Quolibet

alicui iudicio rōnis. Nō aut illius cui est destructiuū. sic patet. Galteri pōri. Et dicitur illo secūdo ex quo pōt impediri potest queri sicur de pmo et secūdo. et sic erit. pcessus in infinitū in iudiciō vel impijs. vel stabitur ad aliqđ impium. qđ non elicif pformiter rationi. sed soluz libere et nuda ostensione. Et qua ratione statur in primo secūdo vlt tertio imperio. eadem. ratiōe in primo. ergo rē. Preterea appetitus sensitius potest impedire iudiciū. sic qđ aliqne passiones possunt esse vehementes. ita qđ totalit impediunt iudiciū rōnis. et tamē ppter h nō est liber. ergo nec eodem modo in pposito. Cōfirmat. quia ratio aliquando errat. tunc quero. aut hoc est in potestate voluntatis. aut nō. Si non. nec peccat ex ignorantia. quia nullus obligatur ad impossibile. si sit in potestate voluntatis. aut immediate. aut mediāte actu voluntatis. Si dicit qđ ipsa intentio primo est in potestate intellectus. Contra. intellectus nulli adheret nisi ppter euidentiam rei. aut auctoritatem. vel ppter imperium voluntatis. sed siue sic adheret siue sic. sp. necessario adheret pposito illo ppter quod adheret. puta euidentia rei vel imperio voluntatis. Nec potest illis stantibz nō adherere. ergo non est in potestate intellectus. Preterea tūc primū peccatum esset in intellectu. non in voluntate. quia consistit in illo actu qui primo est in potestate nostra. et per psequens tunc peccatum non posset esse voluntarium. quod est ptra Augustinū et ptra omnes sanctos. Cōfirmat. non videt impossibile deum posse suspendere actiones cause secunde respectu effectus posterioris. et facere actum porem sine actu posteriori. qđ posset facere illum actum intellectus esse sine actu voluntatis. et sic est peccatuz in intellectu nullo existente in voluntate. Tertia conclusio est. qđ prudentia secundo mō dicta pro noticia immediate directina alicuius particularis euidenter illate et vniuersali. potest esse sine virtute morali. Nec pbat per easdem rōnes p quas prior pbat. quia dictante intellectu de aliquo in particulari potest voluntas in pcontrarium. rē. Si dicatur qđ actum ad conclusionem priorē et istam similiter. qđ voluntas non est libera. qđ potest facere contra iudiciū ratiōis. sed qđ

potest libere impedire executionē operationum exteriorū. et respectu illius impy dicitur libera. nō aut respectu alicuius actus eliciti conformiter vel difformiter rationi. Contra. quādo aliqua sic se habent. qđ pposito pmo necessario ponit secundum. Impossibile est primū poni nisi ponat secundū et psequēs secundū nō est in potestate voluntatis nisi quia primū. Si ergo intellectus iudicet fm dictamen recte ratiōis ali quid esse omnino opandū et voluntati efficaciter volendū necessario opatur et exequitur per potentias exteriores. si nō impeditur. ergo necessario sequit impium executionis. Maior patet ex pdictis. Maior patet p Gregoriū. Probatio dilectiōis exhibitio est operis. Similr phus. sc. Verba phi. dicit. Potētia rōnalis valet ad opposita. Et dicit ibi. cum sit oppositorū oportet aliqđ esse determinatiū appetitus. scz p heresis. Tū qđ dicit sic. qđ em desiderabile principaliter hoc faciet. qñ vt et extiterit et appropiquauerit passio cōtraria potēs fm ratiōe intelligere qñ desiderat qlibet potentia. et vt habet hoc facere bñe alius presente passo. sequit ergo conclusio. Si que ras. Utrū impare executionē actus exterioris sit alius actus ab illo quo vult efficaciter dictatū a recta ratiōe. Respondeo. si actus ille qđ vult dictatū a recta ratiōe sit impatiuus formaliter. qualis ē actus virtutis heroice. tūc est idem actus oīno quo vult dictatū vel quo imperat executiones quia ipso pposito statim sequit executō amoto impedimento. sicut prius patet. et hoc si ne omni alio actu voluntatis. Si aut sit impatiuus equivalenter. pntz aliqđ vult dictatum a ratiōe si essz oportunitas et non esset impedimentuz. Si postea impet executionē actus exterioris habita oportunitate illud impare est alius actus a primo. qz primus est impatiuus soluz equivalenter secundus formalit. primus habet impedimentū p obiecto. secundū nō. Secūda habet tēpus p̄sens p obiecto. p̄nus vō. et per consequens sunt diuersi actus. Quarta conclusio. qđ aliqua prudentia tertio modo dicta potest esse sine virtute morali. et alia non. hoc patet. quia aliqua talis propositio non potest pgnosci nisi p experientiam aliquam acceptā respectu actus alterius ha

minis. alia non potest euidenter cognosci nisi per experientiam actus p̄m̄. Exemplū p̄mi. Iratus est mitigād⁹ per pulcra verba. quia aut vidi eum sic mitigari p̄ alium v̄l per me. Noticia euidēs illius potest esse si ne omni virtute morali. quia aliquis p̄t euidenter illam p̄positionem cognoscere et tamen nolle simplr̄ mitigare. sicut p̄t per experientiam. Et probat̄ hec pars p̄ ratiōes prius factas p̄ conclusionē Exemplū secūdi. Aliquis em̄ eliciendo frequentē actus continentie et t̄p̄tie. magis disponitur ad dei cognitiones et dilectionē. Similit̄. aliquis diligendo deū maiorē habet delectationem q̄ in alia re t̄porali. et similiter diligens preferre deum et actum t̄p̄tie p̄t deum facile cōdemnit actus intemperatiē. Et huiusmodi p̄positiones que non p̄nt eē euidenter vere. nec euidenter ab aliquo sciri sine actu p̄prio elicitō generatiō virtutis. Nullus em̄ potest euidenter scire q̄ actus temperantiē frequenter eliciendus disponit hominē ad dei dilectionē. vel q̄ de⁹ sit diligēdus propter delectationē que habetur in eo plus q̄ in aliqua alia re. nisi q̄ per experientia aliquādo in se ipso cognouit q̄ ipsemet eliciēdo frequenter act⁹ t̄p̄tie magis sic disponit. Similiter diligēdo deū ipsemet habuit maiorē delectationes q̄ in alia re t̄porali. quia iste p̄positiones et similes non possunt euidenter sciri p̄ p̄positiones per se notas. nec possunt euidenter sciri p̄ experientiam acceptam p̄ respectus ad actum alterius hominis. quia de actibus talibus alterius hominis non potest haberi experientia pro statu isto. Ad hoc ergo q̄ habeam̄ noticiam euidentē talium p̄positionū necesse est q̄ virtus moralis in se habenti talem prudentiā. Virtus inq̄m generata ex illis actibus de quibus accipitur noticia corr̄dens et certa. vel salte⁹ q̄ prius inuit virtus aliquo t̄pore. licet forte modo nō inest. quod dico. quia possibile est q̄ maneat habitus in intellectu inclians ad euidenter assentiendū illis p̄positionibus prius acceptis per experientiam. et omnis habitus voluntatis corrumpitur. Et tunc talis actus prudentie non requirit̄ necessario actum virtuosum. Ideo intellegendum est illud dictum q̄sum ad cōclusionem primam actus virtuosus et pruden-

tie. quia primus actus talis prudentie nō potest causari sine actu fr̄tuoso. quia respectu illi⁹ act⁹ prudentie actus virtuosus est causa partialis. Et post generatū habitus hinc inde potest vnus esse sine alio. Si q̄ras. Utū actus prudentie q̄ necessario requirit̄ v̄l p̄supponit actū virtuosum. sic directiua respectu illius actus quē p̄supponit. R̄ndeo q̄ non. quia dirigere nō est nisi cāre actū. sed actus virtuosus causat illum actum prudentie. ergo non causat ab ea. alias idem esset ante q̄ esset. Quinta conclusio est. q̄ prudentia quarto modo dicta. qua aliquis dicit̄ prudēs q̄sum ad totum viuere fm̄ q̄ includit noticias directiuas omnium virtutum q̄ requirunt̄ ad p̄fectū viuere hominis. potest esse sine aliquibus virtutibus. et sine aliquibus nō potest esse. hoc patet. quia prudentia sic accepta includit prudentiā tribus p̄mis modis acceptam. et aliq̄ illarū prudentiarū potest esse sine virtute morali. sicut patet primis duobus modis. et de tertio q̄sum ad aliquam prudentiam. et aliquam non. sic patet q̄sum ad prudentiam tertio modo. Sexta cōclusio. q̄ quilibet virtus moralis potest esse sine prudentia primo et secūdo modo accepta. quia ad hoc q̄ actus virtuosus eliciat̄ nō requirit̄ q̄ noticia imediate directiua demonstrat̄ p̄ p̄p̄ones p̄ se notas. quomōdō causatur prudentia secundo modo dicta. q̄ illa eadem noticia p̄t causari p̄ p̄positiones p̄ se notas vel p̄ experientiam. et sufficit q̄ altero modo r̄tū causat̄. Exēplū. ad h̄ q̄ fr̄tuose benefaciam isti. nō req̄rit̄ q̄ hec p̄p̄. isti b̄n̄faciendū est. sequat̄ ex ista. omni amico est benefacendū et c. sed sufficit q̄ huic euidenter assentiā. q̄ vidi vel alit̄ exper̄sum q̄ ipse mihi benefecit. Sed ad hoc q̄ act⁹ virtuosus eliciat̄ necessario req̄rit̄ prudentia secūdo modo vel tertio modo dicta. Et eodē modo ad virtutē moralem nō req̄ritur prudentia p̄mo modo dicta. q̄ vt patet noticia p̄ticularis cuiuscūq̄ inmediate directiua i op⁹ potest haberi p̄ experientiam ad quam nō requirit̄ noticia alterius v̄lis. Sed cū noticia euidens alicui⁹ p̄ticularis nō possit haberi p̄ experientiaz. tunc virtus illa cuius noticia p̄ticularis esset directiua req̄reret necessario prudentiā p̄mo modo et secūdo. et t̄ tertio. Circa q̄rtuz articulum sunt aliqua

Quotlibet

dubia mouenda. Primum est Utrū ali-
quis actus voluntatis sit indifferēs ad bo-
num 7 ad malū. Utrū scilicet primo nec sit
bonus nec malus. et postea idein numero
fiat bonus 7 malus. Et videtur q̄ sic. quia
omnis actus elicited cōformiter recte ra-
tioni est simpliciter virtuosus. Sed p̄t p̄
mo aliquis elicere actum indifferētes sine
ratione recta. 7 postea cōtinuare eundē cū
ratione recta. ergo rē. Et eodem modo po-
test p̄bati q̄ actus primo modo 7 intrinse-
ce potest esse bonus 7 postea intrinsece
ri malus quia si p̄mo elicited cōformiter
recte rationi. et postea continuet contra re-
ctam rationem p̄mo est intrinsece bonus.
te postea erit intrinsece malus. Similiter si
eliciatur primo contra rectam rationem. et
postea continuet fm rectam rationem. erit
primo intrinsece malus et postea intrinse-
ce bonus. ergo rē. Secundū est. quia n̄
videtur q̄ recta ratio. finis. bonitas rē. sint
obiecta partialia actus virtuosū. primo. q̄a
iste sunt circumstantie talis actus. ergo nō
obiecta illius actus. quia idem non potest
esse obiectum 7 circumstantia. Secundo
quia tunc idem actus esset actus nolēdi et
volēdi. quia aliquis potest nolle peccatū
odire 7 detestari propter deum tanq̄ pro-
pter finem. sed iste actus inq̄rtum termina-
tur ad deum non potest esse actus nolē-
di 7 odiendi vt sic terminat. sed vt termina-
tur ad peccatum est actus uolēdi. ergo rē.
Tertium est. quia videtur q̄ actus exte-
rior habeat p̄prietatem bonitatis et maliciam.
Primo. quia aliter n̄ magis q̄ vituperare-
tur propter malum actū exteriorē q̄ pro-
pter malum interiorē tm̄. Secundo. q̄
distincta precepta cadunt circa exteriorē
7 interiorē. ergo sunt distincta peccata.
Quartum dubium. quia philosophus
ponit virtutes in parte sensitiua. scilicet in
irrationali. ergo videt q̄ non solum sint in
voluntate. Quintū dubium est de disti-
ctione de virtute morali. quia non videt q̄
virtus moralis esse possit circa obiectum
supernaturale. Tum quia distincti habitus
inclinant ad distincta obiecta. cum ergo ob-
iectum naturale 7 supernaturale sunt disti-
cta obiecta. erūt distincti h̄i sic inclinātes
ergo si vnus erit naturalis ille qui inclināt
ad actū circa obiectū naturale. alius erit

supernaturalis. Sextus est. quia videt q̄
illa p̄batio qua p̄batur distinctio speciuo-
ca inter habitus sit insufficientis. quia error
circa p̄clusionem potest stare cum noticia
principij. 7 non cum scientia p̄clusionis. 7
iste noticiae distinguunt specie. Similiter
vna virtus potest stare cum vicio alterius
virtutis 7 nō cum vicio sibi opposito. ergo
distinguunt specie. quia instantia est. Po-
test em̄ dilectō vnus hominis stare cū odio
alterius 7 non cum odio respectu eiusdem.
7 tamen nullus dicit q̄ iste dilectōes disti-
guunt specie. Septimū dubium est. q̄
videtur q̄ illa distinctio de virtute morali
non sit sufficientis. quia philosoph⁹. vii. ethi-
corū. distinguit inter virtutē continentia. ple-
uerantia. et temperantiam. que sub nullo istorū
membroꝝ p̄tinetur. Octauū est. quia vi-
detur q̄ virtus heroica nō distinguit p̄tra
fortitudinē. nec sit ponere virtutem heroi-
cam in aliquo genere virtutū. Nō tm̄ i for-
titudine. quia talis habitus generat ex ac-
tibus impatis exercitijs q̄ sunt p̄tra p̄mu-
nem cursum nature. puta sufferre mortē.
vulnera. carcerē rē. sed circa tales act⁹ ge-
nerat fortitudo solum. quare rē. Ad p̄-
mū istorū r̄ndit Joh. in p̄mo i materia de
caritate. 7 in secūdo vbi q̄rit. vtz act⁹ volū-
tatis sit indifferēs. Et q̄libet. vbi q̄rit vtz ac-
t⁹ dilectōis naturalis 7 meritoꝝ sine eius-
dem sp̄ci. q̄ tā act⁹ q̄ habit⁹ voluntatis p̄t eē
indifferēs. sic q̄ idē actus abstinentie gene-
ratur solū inesse nature. cui⁹ actus solū est
act⁹ naturalis p̄t postea p̄coexistentiā ad
act⁹ prudentie esse intrinsece bon⁹. Se-
cūdo dicit in q̄libet. q̄ idē actus non solū
specie sed nūero potest esse indifferēs. sic q̄
p̄mo est solum naturalis actus. nec lauda-
bilis. nec vitupabilis. 7 postea idez manēs
oīno potest esse virtuosus 7 moraliter bo-
nus. Et tertio idē uanēs p̄t esse act⁹ me-
ritoꝝ. Scdm̄ em̄ em̄ bonitas moralis vel
meritoria nō addit sup̄ substantiā act⁹ nisi
q̄sdam respectus ad circumstantias actus.
vel tm̄ vnum respectū ad rationem rectas
plene vel bene dictantē de circumstantijs. et
ille respectus fm̄ cum oritur ex natura rei
Tertio dicit in secūdo. dist. xxxv. vbi tra-
ctat de pctō actuali q̄ peccat⁹ actuale si-
ue difformitas i actu peccati. nō est nisi ca-
rentia rectitudinis. Nō q̄des qui actui iest

Quarti

nec q̄ aliquādo infuit. quia actus idem est
z per se sequens non alterat ab opposito in
oppositum. sed solum est carentia rectitudi
nis que debuit inesse actui. quā rectitudi
nem tenebat voluntas sibi dare. Cōtra
primū. Impossibile est q̄ de actu nō p̄mo
so fiat virtuosus per aliquem actum pure
naturalem. qui nullo modo est in potesta
te voluntatis. quia p̄pter talem nullus lau
datur nec vitupatur. ex quo solū est actus
naturalis. sed actus prudentie s̄m eum. z s̄m
veritatem est solum actus naturalis. z nul
lo modo in potestate nostra plus q̄ actus vi
dendi. ergo impossibile est q̄ actus volun
tatis indifferens a nō virtuosus fiat virtuo
sus per solam coexistentiā prudentie.

Præterea nunq̄ de actu nō virtuosus fit
intrinsicè virtuosus. sed solū extrinsicè z cō
tingenter. quia aliter esset p̄cessus in infi
nitum. sicut patet supra. sed sicut supra di
ctum est solū actus voluntatis est intrinsicè
virtuosus vel viciosus. z nullus ali⁹ nisi
si denominatione extrinseca. q̄libet em̄ alius
tam actus exterior tam interior potest idē
manens fieri successiue bona intentione vel
mala. z per se sequens contingenter est bo
nus vel malus. z non necessario z intrinse
ce. ergo impossibile est q̄ aliquis actus vo
luntatis non bonus. fiat bonus p̄ solū ac
tum prudentie. Præterea s̄m istam viā
videt. q̄ actus virtuosus non est vn⁹ et sim
plex. sed q̄ includit formaliter duos. puta.
actum illum indifferentē et actum pruden
tie. quia nunq̄ de actu non bono intrinse
ce nec formaliter potest fieri bonus forma
liter z intrinsicè. nisi p̄ aliquod formalit̄ et
intrinsicè bonum. z sic actus virtuosus in
cludit formaliter illos duos actus. q̄ vi
detur absurdū Si dicis q̄ solum inclu
dit respectum p̄formitatis ad prudentiā
ultra substantiam actus. hoc videtur ma
gis absurdū q̄ aliquis actus fiat formalit̄
ter virtuosus per vnū respectum qui na
turaliter oritur posito extremo. q̄ etiā na
turaliter ponit s̄m eum. quia prudentia na
turaliter causat et ipsa posita naturalit̄ ori
tur ille respectus. ergo zc. Contra secū
dum. quia impossibile est fieri transitū de
contradictorio in contradictoriū ceteris pa
ribus. sine omni acquisitione vel destructō

ne positiui. sed q̄n de actu non bono mora
liter vel meritoze fit actus bonus morali
ter vel meritoze talis est transitus zc. s̄z ni
hil destruit per se z s̄m veritatem. ergo ali
ud de nouo acquiris. Aut absolutū. aut re
spectiū. Si primū. aut habitus. aut spēs
aut actus Non primū z secundū. quia illa
possunt actualiter manere cū actu nō vir
tuoso z vicioso similiter cum virtuosus. sic
patet p̄sideranti. ergo producti⁹ nouus ac
tus non solum in intellectu. quia sicut pri
us patet per solum actum intellectus non
potest de actu nō bono intrinsicè fieri bo
nus intrinsicè. ergo necessario erit aliquis
actus voluntatis qui nūc est intrinsicè bo
nus moraliter vel meritoze. distinctus ab
actu non bono sine indifferēte. Si dicis
q̄ p̄ducitur nouus respectus. Contra s̄m
eū in p̄mo in materia de caritate ille respe
ctus est intrinsicè adueniens. sed s̄m euz
in p̄ma q. tertij. nunq̄ causat tal̄ respect⁹ si
ne p̄ductiōe alicui⁹ absoluti de nouo. q̄ ne
cesse est ponere q̄ hic p̄ducat de nouo ali
q̄ absolutū q̄ est formalit̄ z intrinsicè bo
nū. tale nihil p̄t esse ex natura sua nisi sol⁹
actus voluntatis. licz aliq̄s act⁹ possz dici
intrinsicè bonus z virtuosus ex cā extrin
seca acceptate. quō de⁹ solū acceptat actus
voluntatis. qz si acceptaret actum intelle
ctus sicut voluntatis. tunc ita possz actus
intellectus dici bon⁹ intrinsicè sic voluntas.

Cōtra tertij q̄ro qd̄ intelligit p̄ rectitu
dinē debitā inesse. Aut intelligit q̄ pecca
tū z difformitas in actu est carētia rectitu
dinis debite inesse voluntati peccati. z tūc
tūc dicit q̄ voluntas elicit actū quē non de
buit elicere. qz p̄tra voluntatē z p̄ceptū di
z sic non elicit actū rectū quē debuit elice
re s̄m p̄ceptum dei. z ita peccat peccato cō
missionis z omissionis. sed isti actus sunt di
stincti nō solum nūero sed sp̄ p̄pter disti
ctiōē obiectoz. Aut intelligit q̄ difformi
tas in actu est carentia rectitudinis debite
in esse actui peccati. vel qui potest sibi ines
se in posteruz. sed hoc est impossibile. quia
quero quid est illa rectitudo sic nata esse
actui. Aut aliqd̄ absolutū. aut respectiū.
Si primuz. aut habitus. aut spēs. aut actus
Nō habit⁹ nec spēs. qz illa p̄t stare cū ac
tu peccati. ergo nō sunt rectitudo illius act⁹.

Quotlibet

Si actus. nō pōt esse actus intellectus. p̄
Tū q̄ talis actus nō est natus inesse actui
voluntatis. Tū q̄ actus voluntatis non est
natus esse rectus p̄ actū intellectus. Gerit ac-
tus rectus voluntatis. sed iste nō est natus
in esse actui vicioso. q̄ illi actus sunt tra-
ri respectu eiusdē obiecti. z p̄ nōs non cō-
patiunt se. sed potius vn̄ est destructiu⁹ al-
terius. z non natus sibi inesse. sicut eius p̄-
fectio. Si autē illa rectitudo sit respectus
erit respectus intrinsecus adueniēs ex na-
tura extremoz. z p̄ nōs non est natus in eē
alicui. cui non inest. nisi ponat fundamen-
tū nouū absolutū. Nō autē non potest esse
nisi actus voluntatis rectus. sicut pater su-
pra. q̄ non est nat⁹ inesse actui peccati. ḡzē.
Ideo dico q̄r̄m ad istud dubiū. q̄ ac-
tus potest dici virtuosus. vel intrinsece v̄l ex-
trinsece. Primo modo est impossibile q̄ act⁹
indifferēs fiat bonus moraliter p̄ coexistē-
tiam actus prudētie. q̄ impossibile est q̄ ac-
tus nō virtuosus p̄ mere naturale fiat virtu-
osus. Secūdo modo bene posset. sed h̄ nō
erit solū p̄ coexistentiā prudentie. sed cū h̄
p̄ nouā volitionē. Exemplū. Aliquis vult
studere circūscribendo oēm circūstantiaz
ille actus est bon⁹ ex genere. Post dicat
q̄ iste actus volendi sit p̄tinuādus s̄m oēs
circūstantias req̄sitas. z voluntas vult p̄-
mum actum p̄tinuare s̄m dictamen recte
ratiōis. Iste secundus est p̄fecte virtuosus
quia cōformis recte rationi p̄plete dictan-
ti. Et est intrinsece virtuosus. et p̄mus ē s̄-
lum virtuosus deuotione extrinseca. q̄a-
scz conformat secūdo actui. Et est secūd⁹
actus distinctus a p̄mo. patet p̄ sepabilita-
tem eozū z p̄ distinctionē oppositoz. q̄ se-
cundus habet rectam rōnem p̄ obiecto. p̄-
mus non. Vñ si solū esset primus cū actu
prudētie. nec diceret virtuosus intrinse-
ce. nec extrinsece. Q̄ nō intrinsece patz ex p̄-
dictis. Q̄ nō extrinsece. patet. quia nunq̄ ē
extrinsece bonus. nisi q̄ conformat alicui ac-
tui intrinsece bono z p̄mo. cuiusmodi non
est actus prudētie. sed solum actus volū-
tatis. vt patet ex p̄dictis. Vñ impossibile
est q̄ actus intrinsece bonus fiat post ma-
lus. vel indifferēs v̄l ecōuerso. Iō opinio
supponit falsum existimans p̄trariū malo.
Et quando arguit. de actu p̄mo intrinsece.

bono z post malo. Dico q̄ casus iste ip̄os-
sibilis est. quia iste rōnes realiter sunt tra-
rie. q̄ prima dicit q̄ actus talis sit elicite-
dus z p̄tinuandus. Illa dicit q̄ ille act⁹
non est p̄tinuandus. Et impossibile est q̄
iste rōnes stent simul in intellectu p̄pter for-
malē repugnantiā Et sicut iste rōnes repu-
gnant. ita rōnes p̄for. manē elicite ist⁹. Uel
le em̄ studere s̄m rectaz rōnem. z velle stu-
dere tra idem obiectū. i. tra rōnem. sunt
opposite volitiones p̄pter rōnes oppositas.
que sunt obiecta illarum volitionū. Et si-
militer primus act⁹ volendi virtuosus nō
posset naturaliter elici nec continuari sine
recta rōne. que est causa p̄ialis eiusdez tā-
in eliciendo q̄ p̄seruando. z idō destructa
illa recta ratione destruit ille actus volen-
di. Destruit autē illa ratio quādo actus op-
positus elicitur. ḡzē. Et ideo primo actus
intrinsece bonus non potest fieri intrinse-
ce malus. nec ecōuerso. Quātū ad secūdū.
quod dicit Scotus dico q̄ impossibile ē
q̄ actus quicūq̄ sit primo indifferēs z na-
turalis solum z postea moraliter bon⁹ vel
meritorius sine nouo actu volūtatē intri-
sece et formalit̄ bono vel meritorio. et hoc
propter transitum de cōtradictorio in cō-
tradictorium. qui non potest saluari sine
nouo actu voluntatis sicut prius patuit.
Quantum ad tertium quod dicit. di-
co. q̄ difformitas in actu vel peccatum in
actu non est carētia rectitudinis debite in-
esse actui qui dicitur peccatus. propter rō-
nem prius dictam Sed est carētia recti-
tudinis debite inesse voluntati. Quod ni-
hil aliud est dicere nisi q̄ voluntas tenet z
obligatur aliquem actum elicere s̄m p̄re-
ceptum diuinū quem non elicit. et sic peccat
peccato omissionis Et sic rectitudo ni-
hil aliud est q̄ actus ip̄e qui debet elici s̄m
rectam rationem z voluntatem dei. Et ex
hoc patet q̄ ymaginatio Jobis z alioz est
falsa. q̄ rectitudo sit conformitas ad circū-
stantias vel ad rectam rōnem. p̄pter rōnes
prius dictas. Et hoc videtur seq̄ ex dictis
suis. Nam dicit q̄ difformitas non est ca-
rētia rectitudinis que aliquādo inuit actui
z modo non inest. q̄ iste cum sit idem sim-
plex non pōt alterari d̄ opposito ī oppositū.

Quarti

Tunc arguo sic. Si difformitas non potest esse carentia rectitudinis que infuit et modo non inest. quia non transit de contrario tunc. ergo eodem modo non potest esse carentia rectitudinis que modo inest et prius non fuit. propter eandem causam. et per consequens impossibile est etiam secundum cum quod actus voluntatis sit primo indifferens siue non virtuosus moraliter. et post idem actus fiat intrinsece virtuosus. Unde omnes iste ymaginationes que dicuntur quod rectitudo in actu addit aliquid super actum absolutum vel respectuum false sunt. quia nihil aliud est quam ipse actus. Et ideo carere rectitudine in actu. est carere tali actu. Et similiter voluntas elicit aliquem actum quem tenetur non elicere. quia autem elicit contra rectam rationem et preceptum dei peccat peccato commissionis. Et si voluntas teneatur ad actum oppositum. tunc difformitas in isto actu est carentia rectitudinis debite inesse voluntati. quia est carentia actus oppositi quem voluntas tenetur elicere. Et si voluntas non teneatur ad oppositum actum. si hoc esset possibile inuenire alicubi. tunc difformitas non esset carentia rectitudinis debite inesse. nec illi actui. nec voluntati per positum. sed esset ipsemet actus elicitus contra dei preceptum. et nullius esset carentia. Et hoc etiam patet quod non bene dicitur quod actus positus est materiale in peccato. et carentia iusticie debite inesse est formale. quia peccatum in voluntate vel est peccatum commissionis. vel omissionis vel utriusque simul. Si primum solum. puta si voluntas elicit aliquem actum contra rectam rationem et preceptum diuinum. et non teneatur elicere oppositum actum. tunc solum est ibi actus peccati sine omni carentia rectitudinis vel iusticie debite inesse. et per consequens carentia non est formalis. Si secundum solum sit in voluntate. puta quod voluntas tenetur aliquem actum elicere quem non elicit. tunc solum est ibi carentia rectitudinis sine materiali. quod sine omni actu elicito. Si tertium detur. puta quando voluntas elicit aliquem actum contra preceptum dei et ad oppositum tenetur. tunc est ibi duplex peccatum. commissionis et omissionis. Peccatum commissionis est actus ille positus. omissionis est carentia alteri actus debite inesse. Et per consequens nihil aliud est di-

cere quod in peccato sunt talia. materiale et formale. quam quod peccatum commissum est materiale. et omissum est formale. Et per consequens ubi solum est peccatum commissionis non est talia diuino assignare secundum ymaginationem eorum. Quia si ymaginentur quod carentia rectitudinis vel iusticie sic sit formale in peccato. per ceterum illa sit aliquod positum absolutum vel respectuum naturam vel possibile inesse actui per quod iste actus peccati fieret virtuosus. et hoc propter actum rectum quem voluntas elicere tenetur. ymaginatio est impossibilis sicut prius probatum est. Et hoc etiam patet quomodo peccatum dicitur priuatio. quia peccatum omissionis formaliter est priuatio et nihil aliud. Peccatum commissionis non est priuatio sed est actus positus quem voluntas tenetur non elicere. et ideo est peccatum. Si tamen cum isto peccato semper sit peccatum omissionis. tunc cum omni peccato erit priuatio etiam quam erit peccatum. non tamen omne peccatum est priuatio. quia solum peccatum omissionis est priuatio. Et hoc patet quid est causa efficiens peccati. quia peccati omissionis nulla est causa positiua. quia peccatum nihil est positum sed tamen habet causam defectiuam. et illa est voluntas. quia tenetur actum oppositum illi carere elicere et non elicit. Si autem loquimur de peccato commissio. sic non tamen voluntas creata est causa efficiens illius actus. sed ipse deus qui immediate omnem actum causat. sicut quocumque causa secunda. Et ita est causa positiua difformitatis in tali actu sicut ipsius secundum se. quia nihil aliud est difformitas in actu commissio nisi ipsemet actus elicitus contra preceptum diuinum. et nihil positum aliud dicit. Et si dicitur quod tunc deus peccaret causando talem actum difformem. sicut voluntas creata peccat. quia talem actum causat. Respondeo. deus nullus est debitor. et ideo non tenetur illud actum causare nec oppositum eius. nec illum actum non causare. et ideo non peccat quicquam illum actum causat. Voluntas autem creata tenetur per preceptum diuinum illum actum non causare. et per consequens in causando illum actum peccat. quia facit quod non debet facere. Unde si voluntas creata non obligaretur ad non causando illum actum vel oppositum. quantumcumque causaret illum non peccaret. sicut nec deus.

Quodlibet

Ex isto etiam patet quod aliquis per peccatum auertit a deo. hoc enim non est ideo. quia omne peccatum etiam commissionis sit actus odiendi deum potest enim aliquis velle facere opera iniusta contra dictamen recte rationis. et tamen non diligere deum nec odire. Sed ideo dicitur peccatum auertere a deo. quia omnis peccatus mortalis. vel facit aliquid quod deus non vult eum facere. quia precipit id non fieri. Vel non facit quod deus vult fieri. quia deus precipit id fieri. et talis videtur diligere aliud a deo plus quam deum. et sic auertit a deo. quia non diligit deum super omnia. Ex opposito per actum gratie auertit ad deum. quia diligit eum super omnia. Et si gratias verum conuersio ad deum per caritates. et auersio a deo per actum peccati mortalis formaliter repugnant. Ratione. aut gratias de caritate actuali. aut habituali. Et si aut gratias de actu peccati quod quis odit deum. aut de actu quo diligit aliquam creaturam quam deus non vult diligi. Si queras verum conuersio ad deum actu caritativo. et auersio a deo actu odiendi deum opponantur formaliter. Dico quod sic quia diligit deum super omnia et odire deum sunt contraria. Si queras de conuersione ad deum actu caritativo. et auersione actu quod diligit creaturam quam deus non vult diligi. puta actu fornicandi. Sic dico non repugnant formaliter nec materialiter inter se. sed conueniunt se in eodem quantum est ex parte actuum. sed solum repugnant per causas extrinsecas. puta per deum precipientem nullo modo tale creaturam diligere voluntate creata. Et ita voluntas diligens talem creaturam non diligit deum super omnia. quia sic diligeret aliquam creaturam quam deus odit. et vult non diligi. et ideo solum propter ordinationem talis cause extrinsece videtur solum repugnancia. quod patet. quia si lex statuta reuocaretur ista actus diligendi conuenirent se in eodem. Et si lex illa precipiet illam creaturam diligi. tunc possent non tamen similes stare cum alio actu. sed tunc meritoze diligeret illam creaturam. Si autem gratias de conuersione ad deum per caritatem habituales. et auersione ab eodem per actum peccati actualis. Sic dico quod caritas habitualis infusa et peccatum actuale habituale sine primo modo siue secundo modo acceptum non repugnant formaliter. quia nulla forma naturalis repugnat forme supernaturali. licet aliquando differat ab ea specie. sed solum repugnant per causam ex-

trinsecam statuente nunquam dare caritatem in tali actu. Ideo posset aliquis habere habitum odiendi deum. et tamen caritate infusam. si deo placeret. quia inter ipsos habitus non est formalis repugnancia. quod patet. quia aliquis sic odiens deum habitualiter. post penitentiam iustificat. et per consequens gratia sibi infunditur. et tamen per unum actum penitentiae non corrumpitur totus habitus ille odiendi deum. et manet ille habitus cum caritate secundum multos gradus. quod credo esse verum. quia post primum actum penitentiae exprimit talis se plus inclinatum ad odiendum deum. quam si uellum actum odij per se habuisset. Et ista inclinatio non potest esse nisi per habitum odiendi. gratia. Si gratias verum caritas acquisita habitualis et peccatum actuale primo modo vel secundo modo opponuntur formaliter et intrinsece. Dico quod non quia aliquis habens caritatem acquisitam potest deum odire vel creaturam diligere quam deus non vult diligi. quia aliter nunquam posset peccare peccato commissionis. et per illum actum odiendi deum non corrumpitur tota caritas acquisita. probatur sicut procedens conclusio de odio. et manet iste actus odiendi deum caritate acquisita ibidem. Et per consequens non repugnant formaliter et intrinsece. Sed caritas acquisita habitualis et odium habituale respectu dei repugnant formaliter. Et si gratias quod per actum odiendi deum frequenter elicitur corrumpitur caritas acquisita habitualis. si nulla sit repugnancia formalis inter caritatem acquisitam et actum odiendi. ratio deficit. sed tamen ratione.

Ad secundum dubium dico quod tam finis quam recta ratio. et omnes alie circumstantie sunt obiecta principalia et secundaria respectu actus virtuosus. Cuius ratio est. quia aliquis est actus voluntatis quod est intrinsece et necessario virtuosus stante ordinatione diuina quantum nunc est. et nullo modo contingenter virtuosus. Nam si illa que dicuntur circumstantie non essent obiecta actus virtuosus. nullus actus voluntatis esset necessario et intrinsece virtuosus. sed solum contingenter et extrinsece cuius oppositum est probatur. Ans patet quia omnis actus voluntatis idem omnino manens potest continuari et conservari stare sola apprehensione et ostensione obiecti illius actus. quia ad causandum actum voluntatis non videtur plura requiri quam deus et ipsa voluntas et apprehensio obiecti. Et iste sufficit sicut

cause particulares ad causandū oēm actum volendi. q̄ non requirit aliquid aliud tanq̄ obiectum in esse reali. Et si recta ratio siue actus q̄ ponit recta ratio nō sit obiectū actus virtuosū. puta temperatiē. sed solum circumstantie. et cibaria sunt obiecta talis actus. sequit̄ q̄ appetitio cibi sine omni ratione recta. imo forte cum ratione erronea posset voluntas elicere actū virtuosum p̄fecte. Et sicut potest causare actum virtuosum posita ypothesi siue omni ratione recta. ita posset seruare actum talē primo elicentem in recta ratione. et postea sine recta ratione et sic iste actus est primo virtuosus et p̄ viciuosus. et ita contingenter et non necessario.

Si dicis. q̄ actus prudentie requirit sicut causa essentialis et particularis ad actū virtuosum s̄m Johannē et istā opinionē. non tamē oportet q̄ concurrat tanq̄ obiectum siue apphensione obiecti. et deus cōcurrit sicut causa p̄tialis ad causandū actū virtuosum. non tñ sunt obiecta. ergo a simili p̄posito de recta ratione. Et si requirit̄ non oportet q̄ vt obiectū respectu actus virtuosū. Contra. si ratio recta solum requirere tur sicut cā p̄tialis et essentialis modo p̄dicto. cū deus omnē causalitatē creature potest supplere. si deus suppleret causalitatem recte rōnis stante causalitate apphensionis et voluntatis. posset ille actus esse p̄fecte virtuosus sine actu prudentie. quod ē manifeste falsum. q̄ stante ordine qui nunc est nullus actus est p̄fecte virtuosus. nisi eliciat̄ p̄formiter recte rationi actualiter inherenti. Ideo dico q̄ recta ratio est obiectū actus virtuosū. Et ex hoc q̄ requirit̄ ad actum virtuosum tanq̄ obiectū in esse reali. sequit̄ q̄ habeat calitatem effectiuā respectu actus virtuosū s̄m p̄ncipiū frequent̄ allegatū. effectus dependet sufficient̄ et cetera. Et ex hoc q̄ requirit̄ ad actus virtuosum tanq̄ obiectū in esse reali. sequit̄ q̄ haberet causalitatem respectu actus virtuosū. quia si nō requireret̄ in esse reali tanq̄ obiectū. tūc videretur q̄ tota eius apphensio et obiecti actus virtuosū cum voluntate posset causare actum virtuosum. sicut quēcūq̄ actum aliū posset causare. Confirmat. quia nullus actus est p̄fecte virtuosus nisi voluntas p̄ illum actu velit dictamē a recta ratione. p̄pter hoc q̄ est dictatū a recta ratione. quia

si vellet dictatū a recta ratione. nō quia dicitur. sed quia delectabile. vel p̄pter aliā causam. iam vellet illud dictatū si solū esset ostensum p̄ apphensionem sine recta rōne et p̄ nō iste actus non esset virtuosus. q̄a non eliceret̄ p̄formiter recte rationi. q̄ hoc est elicere p̄formiter rōni recte. velle dictatū a ratione p̄pter hoc q̄ est dictatū. Hūc autē est impossibile q̄ aliquis velit aliqd̄ p̄pter aliud. nisi velit illud aliud. q̄ ad hoc q̄ virtuosē velim dictatū a ratione recta. oportet necessario q̄ velim rectam rōnem p̄ eūdem actum nō p̄ aliū actum. Quia si per aliū actū. iam ille actus quo volo dictatum a ratione non esset virtuosus. quia nō est virtuosus nisi per hoc q̄ volo p̄ ipsum dictatū a recta rōne. p̄pter hoc q̄ rō sic dictauit. Erit ergo p̄ eundem actū. sicut per eundē vtor creatura et diligo deus. p̄pter quē diligo creaturā. Et eodē modo pot̄ p̄bari q̄ finis q̄ est vna circumstantia sit obiectum actus virtuosū. quia volo tale dictatū p̄pter talem finem. ergo p̄ illum actus volo finē. quia p̄pter q̄ vnum q̄q̄ talem ip̄m magis

Similiter pot̄ p̄bari q̄ locus et tempus q̄ sunt circumstantie sunt obiecta partialia actus virtuosū. quia aliter sequitur q̄ actus esset p̄fecte virtuosus sine illis circumstantiis sicut cum illis. quod est manifeste falsum. quia velle actū carnalem est actus virtuosus. si velit loco et tempore. aliter nō. s̄ magis viciuosus. Patet assumptū. quia posset causis sufficientibus ad actum virtuosum. siue obiectis sufficienter apphensis et dictatis potest poni ille actus. sed apphensio talis faciendi. p̄pter deum q̄ nō sit virtuosē nisi fiat p̄ter loco debitis. et ratio dictans talem actum carnalē esse volendū p̄pter deū. ita q̄ nec apphendant nec dicent̄ de loco et tempore cū deo et voluntate sufficienti ad causandū velle virtuosum respectu illius actus. Et hoc dico si locus et tempus nō sunt obiecta actus virtuosū. ergo illud velle esset virtuosum sine talibus circumstantiis. Si dicis q̄ requirit̄ ad actum virtuosum q̄ locus et tempus apphendant et dicent̄ a ratione sic finis. et aliter nō potest rō causare actus virtuosum. et per consequens tam locus q̄ tempus sunt obiecta partialia apphensionis et actus dictandi. Nec tñ sunt obiecta volitōis virtuosē. Contra. volino dicat̄ p̄fecte virtuosus.

Quotlibet

qz in oibus conformiter elicitur rōni recte quia si in aliquo pformiter eliceret z i alio nō. iam nō esset pfecte virtuosus. Exēpluz **S**taliqz vellet actū carnalem ppter tales finē dictatū a ratione recta. z nullū actum volendi haberet respectu loci z tpe. Quis iste dicitur a rōne. ista volitio non est pfecte virtuosus. sed potius viciōsa vel indifferēs q̄ ad hoc q̄ sit pfecte virtuosus requirit q̄ cōformet rationi recte in omnibz dictatū a ratione recta sibi debite ppetere. ergo si ratio dicit q̄ talis actus est volēdus loco z tpe voluntas pfecte virtuosus debet velle talem actum in loco z tpe puenienti. z p p̄ns qd̄ qd̄ est obiectus actus dictati a ratione. crit z obiectū act⁹ pfecte virtuosus. **S**i dicis q̄ p̄ma p̄batio qua p̄batur q̄ recta ratō est obiectū qd̄ fuit. qd̄ nō requirit soluz sicut causa p̄ialis. quia deus nō valet illā causalitatē supplere zc. quia fm istā viam si deus suppleret causalitatē volūtatis in causando illum actum qui dicitur virtuosus. tunc adhuc diceret virtuosus. qd̄ falsum est. qz virtuosum cōnotat actiuitatem volūtatis z nō voluntas non est obiectū ppter hoc talis actus. sed potentia z causa partial. Eodem modo in pposito virtuosum connotat actiuitatem prudentie respectu actus virtuosus. z q̄ illa actiuitas supplet aliū de non est actus virtuosus. q̄ ppter illā supplementationē nō oportet ponere prudentiā esse obiectū actus virtuosus. **R**espōdēdo p̄t dicit q̄ fortior z melior rō ad pbandū rōnem rectāz sine prudentiā esse obiectū actus virtuosus ē ista. quia aliter sequerent̄ duo incōuenientia. **P**rimū est q̄ nullus act⁹ intrinsece z necessario esset virtuosus. sed solū ptingenter cui⁹ oppositū prius p̄batur est. **S**ecūdū. q̄ de actu nō virtuoso fieret virtuosus per aliq̄d mere naturale. qd̄ nō est in potestate nostra. z eodē mō de nō meritorio meritorius. **O**ppositū vtriusqz p̄batur est. **P**rimū p̄bat sic. **Q**uēcūqz actū respectu q̄rūcūqz obiectoz excepta rōne recta in rōne obiecti p̄t volūtatis elicere mediāte rōne recta. elicere p̄t sine ea. et cū sola app̄hensione illorū obiectoz. **P**atet em̄ q̄ sicut potest abstinere volūtatis ppter deū loco z tpe. z sic d̄ alijs circūstantijs mediante actu iudicatuuo intellectus. ita p̄t velle abstinere ppter deum zc. etiam si intellectus nullo mō cō-

sentiat illi p̄plexo intrinsece **T**unc aut illa volitio est virtuosus intrinsece vel nō. **N**on potest dici q̄ sic. q̄ nō p̄t elici p̄formit̄ rationi recte fm p̄dicta. qd̄ tm̄ necessario requiritur ad actū virtuosum. **S**i dicis q̄ sic. quia talis act⁹ elicitur sicut recta ratio dicta ret. z ideo licet actualiter nō p̄formet̄ ratōni recte. tm̄ aptitudinaliter. z hoc sufficit. **C**ontra. recta rō dictaret q̄ volendum est abstinere ppter deū. z hoc cōformiter recte ratioi. hoc est q̄ sicut dictatū est a rōne recta aliter nō potest esse recta sed erronea. s̄ volitio habens deū z oēs alias circūstantias p̄ obiecto p̄ter rōnem. nō est eadē numero nec specie cū volitōe que eliceret. qz sic esset dictatū a ratiōe recta ppter variatōnez obiecti. puta rōnis recte. q̄ ille q̄ non habet ratiōem rectā p̄ obiecto non est natus p̄formiter elici rōni recte. qz ratio recta non dicitur debere elici illū sed aliū q̄ habet rōnez p̄ obiecto **S**i dicas q̄ nō est iste virtuosus ppter defectum prudentie. tūc pono q̄ coexistat actus prudentie. z q̄ro vtz tūc ille actus sit virtuosus. **S**i nō. patet tunc d̄ scurrēdo p̄ singulas causas. bec nulla esset nisi bec. qz videlicet bec volitio non habet rectā ratiōem p̄ obiecto. qz p̄ p̄thesiz nullū aliud requisitū deficit. z tūc rō recta seu act⁹ prudentie coexistit. z oīa illa **U**n̄ ergo est q̄ nō est talis actus virtuosus. nisi qz nō habet ratiōem rectā p̄ obiecto. **S**i sit virtuosus coexistente actu prudentie. q̄ sequitur q̄ actus p̄mus nō virtuosus intrinsece nec extrinsece. modo sit virtuosus intrinsece p̄ solā coexistentiā prudentie. **E**t cū voluntas posset p̄seruare eundē actū stante p̄ma app̄hensione illi⁹ p̄plexi. d̄structo illo actu prudentie. ppter aliquod mediū sibi app̄hēs se quis q̄ idem act⁹ nūero iterū fieret nō virtuosus. qz nō coexistit prudentia. z sic qui liber actus esset ptingēter virtuosus. q̄ oportet necessario q̄ act⁹ q̄ est intrinsece et necessario virtuosus sic q̄ nō p̄t fieri indifferēs vel viciōsus. habeat nō tm̄ alias circūstantias. sed z ratiōem rectā p̄ obiecto. z ille solus est sic virtuosus. z q̄ liber ali⁹ soluz conringenter z extrinsece. **E**t eodē mō p̄t argui si ponat q̄ actus dictatus illius cōplexi siml̄ ponat cū actu app̄hensiuo eius dē. z actu volēdi p̄dicto. qz sicut actus volendi abstinere ppter deū zc. excepta ratiōe p̄

obiecto. pōt causari sine actu dictatio fm casum prius positū. ita pōt pseruari sine eodem qntūcunq; simul causant. quia nō pōt dependet actus volēdi ab eo in pseruādo. q̄s in causando. z sic patet p̄mū inconueniens. Secundūz sequit̄ ex p̄mo. quia p solam positionē act⁹ prudentie fieret actus voluntatis p̄existens virtuosus vel meritorius. qui prius non fuisset meritorius p̄ defectum rationis recte fm p̄mū casum p̄dictum. quia actus prudentie sunt mere naturales. z nullo modo ī potestate nostra sequit̄ q̄ de non meritorio z nō virtuosus fieret meritorius z virtuosus p̄ aliqd̄ quod nullo mō est in p̄tate nostra. z sic de non digno eterna vita fieret dignus vita eterna p̄ aliqd̄ qd̄ nullo mō est in p̄tate nostra. qd̄ est absurdū. Eodem modo si p̄pter solam destructionē actus prudentie de actu virtuoso z meritorio fieret non virtuosus z nō meritorius fm aliū casum. cū act⁹ ille prudentie sit mere naturalis sicut prius. sequitur q̄ virtuosus z dign⁹ vita eterna fierz virtuosus z indign⁹ p̄ aliqd̄ qd̄ nullo mō ē in potestate nostra. quod est absurdū. Et illa inconueniētia p̄nt vitari ponēdo q̄ recta ratio sit obiectum actus p̄tiosi. z nō aliter vt videtur. Ad primū arguēturū secūde dubitationis dico q̄ nō sunt circūstātie respectu act⁹ intrinsece z necessario virtuosī. sed sunt obiecta secūdaria respectu illi⁹ actus. Sed sunt circūstātie respectu illorū actū. siue sint actus voluntatis siue intellectus. siue cuiuscūq; potētie alterius. q̄ solum est virtuosus extrinsece fm q̄ndaz denominationem extrinsecam p̄ p̄formitatē ad actum aliquē intrinsece p̄tiosum. quia tales actus p̄nt semp̄ idē remanere z circūstantie variari. sicut idem potest esse actus volēdi aliud z inuelligēdi. ambulādi. p̄pter bonum finem z malum. z cum recta rōne. z p̄tra rectam rationem. z ideo respectu talium dicunt̄ p̄prie esse circūstātie. Sz actus qui est intrinsece z necessario bon⁹ nō est idem variata q̄cunq; circūstātia. quia variato obiecto nō potest esse idem actus p̄pter transitum de p̄tradictorio in p̄tradictorium. z ideo respectu talis actus nō sūt p̄prie circūstātie Vel si dicat̄ oīno q̄ sic tunc dicunt̄ circūstātie. quia nō sunt obiecta principalia sed secūdaria saltem aliq̄

licet finis sit obiectum p̄cipale Ad aliud dico q̄ ideoz actus potest habere diuersas denominationes vt terminat̄ ad diuersa obiecta. De hoc quere in q̄rto. questioe de penitētia. Ad tertium dubiūz dico q̄ actus extrinsece virtuosī nō habēt p̄prias bonitatem sicut ymaginat̄ Jobānes. De h̄ q̄ re in Quorlibeto p̄mo. z r̄sōne ad argumēta. Joh. in. iij. in materia de futūris moralibus. Ad quartum dubiū dico q̄ p̄his intelligit q̄ in pte sensitua sūt aliqui habitus ponēdi q̄ inclināt ad actus p̄tiosos nō intrinsece sed solum extrinsece. sicut p̄dictum est. Ad quintum dubiū dico q̄ respectu obiecti sup̄naturalis pōt esse effectus moralis. z hoc intantuz q̄ nulla est p̄fecta virtus nisi inclinēt ad actum respectu obiecti sup̄naturalis. sicut prius ostensuz est. P̄his tamē nō poneret virtutem morālē eē respectu obiecti sup̄naturalis. sicut nos ponim⁹. quia nō posuit q̄ abstinētia vlt̄ cōtinentia sit volēda p̄pter honorem dei tāq̄ p̄pter finem vt talia z similia sunt p̄cepta a deo. quā admodū bonus xp̄ian⁹ vult talia. sed t̄m̄ dictat talia esse volēda quia leta vel suauia nature. vel aliqd̄ aliud mere naturale. Et ex q̄ sequit̄ q̄ virtus moralis quā poneret p̄his z bonus xp̄ian⁹ differunt specie. nō solum nūero fm p̄dicta quia vlt̄ quorū obiecta totalia vel partialia differūt specie illorū actus z habitus differunt specie. sed deus nō est eiusdē speciei cum quacūq; creatura. Cum ḡ deus sit obiectum respectu cuiuscunq; actus p̄fecte virtuosī quem eliceret bonus christianus. z nō respectu actus quem eliceret p̄his vel paganus. sequit̄ q̄ illi actus z habitus differūt specie. Ad sextum dico q̄ illa p̄batio nō est vlt̄is. Rec̄ p̄bat q̄ noticie aliarū p̄clusionum differūt specie. qz noticie p̄clusionū p̄ticularium necessario differūt specie. puta noticie istaz. oīs triangulus habet tres. nullus triangul⁹ habz tres vel similiū. quia error istius. omnis triangulus zc. bene stat cum scia istius. null⁹ triangulus zc. Sed ad hoc oportet plus addere anteq̄ inferat̄ distincio speciuca inter noticias. scz q̄ isti errores differūt sp̄e. qd̄ potest inferri ex hoc q̄ sunt p̄trarij. vel habent obiecta distincta sp̄e. Exempluz p̄mi in p̄posito. errores istarū duarū. omis

Quolibet

triangulus zc. et nullus triangulus zc. differunt specie. quia contrariantur. quod impossibile est quod aliquis habeat habitum erroris qui firmiter assensuat quod nullus triangulus zc. quia isti assensus formaliter repugnant. Exemplum secundum. error circa principium et conclusionem et circa duas conclusiones dispersas omnino vel quantum ad aliquem terminum subiectum vel predicatum. sic ergo sunt alterius speciei. non propter repugnantiam formalem quia simul stant. sed quia unus error habet obiectum totale vel partiale distinctum specie ab obiecto alterius erroris. quia in quolibet principio accipitur ad minus terminus distinctus specie ab aliquo termino conclusionis. et eodem modo est de conclusionibus dispersis totaliter vel partialiter. Et tunc habitus quod errores distinguuntur specie sequitur necessario quod noticie eorum distinctorum respectu quorum sunt errores distinguuntur specie. et per illam viam potest probari quod noticia conclusionis et principii differunt specie et similiter quod obiecta illarum noticiarum distinguuntur specie. quia vel quod obiecta distinguuntur specie. ipsa inter se distinguuntur specie. Et similiter quod obiecta illarum noticiarum distinguuntur specie. et ita tenet ratio Joh. Et eodem modo potest probari distinctio speciei in inter illas virtutes. quia vitia contraria distinguuntur specie. et hoc probatur. vel per repugnantiam formalem vitiorum si aliqua talis sit. vel propter distinctionem speciei obiectorum vitiorum. sed odium fortis et platonis nec distinguuntur uno modo. nec alio. ideo nec ille dilectio distinguuntur specie. et sic patet ad illud Sed si remanet dubium. si ista odia sunt eiusdem speciei quod unum plus repugnat dilectioni fortis quam aliud. et quod omnino sunt eiusdem speciei. Responsio nem quod Ad septimum dico quod super patet in quibusdam dubitationibus de ista materia quod per seuerantiam non dicitur distinctum gradum virtutis a continentia et temperantia. quere ibi. Sed quod continentia et seuerantia continentur sub gradibus virtutum prius assignatis. Respondeo quod continentur necessario sub illis ubi sunt actus virtuosus. quia si aliquis est continens vel temperans. vel est continens conformiter secundum rectam rationem. vel propter honestatem. vel sic quod non vult dimittere continentiam per quocumque quod est contra rectam rationem. Vel precise quia sic dicitur a recta ratione. Vel propter honorem cum aliis circumstantiis. Vel habet continentiam generatam et actibus impatiens executionum que excedunt eodem naturam hominum. et sic sic siue sic. semper continentur sub gradibus predictis. Uerum tamen aliquis potest habere continentiam et temperantiam que non continentur sub gradibus predictis. puta si aliquis velit continere propter nullam circumstantiam bonam vel malam. vel si velit continere propter malam circumstantiam. primum non continentur sub predictis. quia est actus indifferens nec bonus nec malus moraliter modo per dicto. Secundum non continentur. quia est actus vitiosus. Deinde autem predicti gradus sunt actus virtuosus. Ad ultimum dico quod in omni genere virtutis contingit reperire virtutes heroicam. quia propter actum cuiuslibet generis virtutis potest quod impare formaliter executionem alicuius actus qui est contra inclinationem nature. Dupliciter enim aliquis potest imperare executionem actus. vel sic. quod imperet executionem illius actus a se causari et in se sine aliqua violentia vel molestia illata ab aliquo homine extrinseco. sicut quidam imperator propter iusticiam seruandam et legem quam statuerat in alijs eruit sibi oculum. actus quo imperat executionem non est actus fortitudinis. nec generatius fortitudinis. sed solum est actus generatius iusticie heroicæ. Similiter aliquis propter castitatem generandam semper abstinat a vino et a carnibus. Alius abscidat sibi veredam. tunc actus imperatui illarum executionum non sunt actus fortitudinis. sed sunt actus temperantie heroicæ. et sic de alijs. Alio modo potest imperare executionem actus causari ab alio vel a se propter aliquam molestiam sibi illatam ab alio propter actus virtutis. sicut sustinere vulnera. nisi dimittat actum iusticie. et carcerem nisi dimittat actum temperantie. et tales sunt actus fortitudinis heroicæ. et ad illos inclinatur sufficienter iusticia et temperantia modo supradicto. Lecta quere ibi vel alibi de materia morali.

Questio Septima

Primum virtutes

virtutes morales sunt circa passiones sicut circa materiam. Et videtur quod non. Quia non sunt actus virtutum. ergo non sunt materia virtutum. Ad oppositum est Aristoteles in libro Ethicorum.

Ad istam questionē dico primo q̄ mate-
ria accipitur dupl̄r. Uno modo pp̄rie. put
est altera pars p̄positi. z sic non accipit̄ hic
Aliter accipitur improp̄rie. p̄ obiecto. quo
modo dicitur q̄ illud de quo ē scientia ali
qua ē materia eius. z sic accipit̄ hic. scilicet
p̄ obiecto. Secūdo dico q̄ virtus mo-
ralis dupliciter accipit̄. Uno modo imp-
p̄rie pro aliqua qualitate derelicta p̄ act-
appetitus sensitivū. que est qualitas corpa-
lis inclinans ad actus appetendi. De qua
qualitate dictum est in secūdo quotlibeto
Aliter accipitur virtus p̄ habitu virtuoso
voluntatis. Per hoc ad q. dico q̄ virtu-
tes morales que sunt quedā q̄litates cor-
porales non habent passiōes. p̄ materia si-
ue obiecto. sed passiōes sunt actus illarū
virtutum. z causant̄ ab illis habitibz medi-
ante app̄hensione. z ita illud quod est obie-
ctum siue materia actus. ē obiectum stu-
tis causantis talem actum. Et hoc ē gene-
raliter verum q̄ obiectum idem cor respō-
det habitū z actū illius. Secūdo mō
virtus est circa passiōes sicut circa mate-
riam. quia passiōes z opationes sunt ob-
iecta cōmunia actus z habitus virtuosi. qz
omnis talis virtus habet passiōes. p̄ ob-
iecto vt materiam vel opationes. Exēplū
p̄mi. T̄pantia z eius actus habent passi-
ōes pro obiecto. sed iusticia nō habet passi-
ōes sed opationes exteriores p̄ obiecto z
materia. sicut bona equaliter distribuere.
equaliter diuidere et liberalit̄. Nam actus
iusticie est velle tales operationes debito
modo exercere. Et per consequēs opatio-
nes tales sunt obiecta illorū actuum. ergo
z habitū ad tales actus inclinantiū. qz h̄
est generaliter verum q̄ idem est obiectum
actus z habitus correspondētis. Si di-
catur q̄ idem est obiectum voluntatis z pas-
siōis. Dico q̄ non. Sed nunq̄d aliq̄ vir-
tus voluntatis habet pro obiecto omnes
passiōes. Dico q̄ quelibet passio pōt esse
obiectum voluntatis et alicuius virtutis.
quia quelibet passio potest impari a volū-
tate. sed non pōt eē vna virtus oīm passio-
num. Si ergo dico q̄ quelibet virtuosus
virtutē habet duplicem. Unā in volūtate
inclinantem ad actum elicitiū. z aliam icli-
nantē ad actum in appetitū sensitivū. qui
est obiectū habit- voluntatis. sicut est obie-

ctum habitus eliciti ab habitu. Ad ar-
gumentum p̄ncipale patet ex dictis q̄ pas-
siōes nō sunt actus eliciti ab habitibz cor-
poralibz. sicut sunt materia siue obiectum
virtutis in voluntate zc.

Questio octava

Truzessentia di

v uina sub ratiōe alicuius attributi
sit p̄ncipiū elicitiū generatiō-
nis diuine. Et videtur q̄ sic. Quia gene-
ratio diuina est p̄ modum intellectus non
p̄ modū voluntatis. ergo essentia sub rōne
intellectus est p̄ncipiū. Contra Bene-
ratio est p̄ modum nature. ergo nō ē sub ra-
tione alicuius attributi. Hic p̄mo dice-
dum est ad q. de virtute sermōis. Secūdo
videndū est quomō possunt cōmunia di-
cta saluari. Circa primū dico q̄ essentia
nec sub rōne alicuius attributi. nec sub ra-
tione alia est p̄ncipiū elicitiū genera-
tionis actiue. Nō p̄bo. quia generatio ac-
tiua non est p̄ncipiū elicitiū genera-
tionis. sed essentia est generatio actiua. er-
go zc. Preterea nihil est p̄ncipiū elici-
tiū sui ipsius. Sed generatio actiua ē es-
sentia diuina. ergo essentia nō est p̄ncipiū
generationis. Preterea omne p̄ncipiū z
distinguit̄ a p̄ncipiato. essentia non distin-
guit̄ a generatione actiua. ergo zc. Pre-
terea elicitiū z elicitiū distinguunt̄. cēntia
et generatio actiua non. ergo zc. Pre-
terea essentia nec est p̄ncipiū elicitiū
generationis q̄ est pater. nec generationis
q̄ est filius. ergo nullius generationis ē eli-
citiua. Prima ps patet. quia generatio q̄ ē
pater non est elicita. Nihil em̄ quod ē i pa-
tre est elicitiū quia q̄d quid habet pat̄ vel
est pater vel a se habet ergo generatio non
ē elicita. Secūda ps patet. quia essentia nō
est p̄ncipiū filij sed cēntia est filij. ergo es-
sentia non est p̄ncipiū generatiōis passi-
ue que est filius. Preterea p̄mū supposi-
tum in diuinis est omnino improductum
ergo nō constituit̄ p̄ aliq̄ elicitiū siue pduc-
tum. Preterea generatio actiua nō elici-
tur a patre. quia vel elicif a se. vt dictum ē
in p̄mo quotlibeto. q̄ generatiō actiua z p̄
nullo mō distinguunt̄ ab essentia. Nec eli-
cif a generatione actiua p̄pter idēz. nec ab
essentia. quia nullo modo distinguunt̄ ab es-

sentia. et nihil elicitur. Ido dico qd de virtute sermonis loquendo. generatio actiua nullo mo elicitur non plus q̄ essentia. Et dico qd oēs ppōnes q̄ nocent aliquā distictionē inter essentiā diuinā et generatōnez actiua sunt false de virtute sermonis. quia nulla est distictio. pua nec magna. Circa secundū dico qd elicitū potest accipi. pprie. et sic essentia diuina nō est elicitua generatōnis actiue. ppter causas dictas. Aliter accipit improprie. p illo qd est tam generās q̄ genitū. et sic pot̄ pcedi qd essentia est elicitua generationis. et hoc nō est aliud dicere q̄ patrem generare filiū. Sicut generatōnem passiuā elici nō est aliud q̄ filiū a patre pducī. Secūdo dico hic qd sub rōne est reduplicatio q̄dā. et sic pot̄ dici qd essentia est pncipiū elicitiuū generatōis sub ratione alicuius attributi puta intellectus. sic intelligēdo qd ponit loco talis ppōnis. pat̄ in q̄tū intelligēs pducit filium. q̄ est vera. hec aut̄ est falsa. pater in q̄tūz ens vlt̄ essentia pducit verbum. Ad pncipale argumentū pcedo qd generatio est p modum intellectus. p̄dicto modo.

Questionona

Trū videns de

um videat oīa que deus videt. Et videt qd nō. qz deus videt infinita. sed nulla creatura videt infinita. ergo nō potest videre oīa. Contra. non est maior ratio qd videat vnum q̄ aliud. q̄ videt oīa vel nihil. Ad illā questionē dico qd videns deū nō videt disticte oīa q̄ deus videt. Sed bñ abstractiue pot̄ cognoscere oīa. qz cognitio illa entis est cognitio generalis infinitoz et omniū que deus videt. Sed disticte videre nō potest. quod p̄bo. quia scientia creature non pot̄ equali scie creatoris dei. scz nec extensiuē nec intensiuē Tū qz tunc periret reuelatio. quia tali scienti oīa nō posset fieri reuelatō. etiā quia talis et quilibet beatus posset videre oīa p̄tingētia. qd est falsum. Preterea intellectus creatus nō pot̄ simul disticte videre infinita. Sed deus videt infinita. q̄ rē. Assumptū p̄bat. qz si posset videre disticte infinita. Aut videret vnica visione. aut pluribz. Nō vnica. q̄a nulla visio vnica est infinitoz obiectoz nisi diuina sola. Nec

pluribz visionibz. qz vlt̄ aliq̄ istaz visionū esset infinitoz obiectoz. vel vnica. Si nulla. rē essent infinite visioēs in hoīe beato simul. qd est impossibile. Si aliq̄ istaz visionū esset infinitoz obiectoz. illa esset diuina visio. ergo rē. Sed p̄tra. intellectus beatus pot̄ intelligere infinita. Preterea vbi pluralitas nō arguit maiorē p̄fectionē ibi infinitas non arguit infinita. Sed intelligere plura non semp̄ est maioris p̄fectionis q̄ vnū. qz intelligere deū et creaturā siml̄ vnico actu nō est maior p̄fectio q̄ intelligere deū solū. aliter aliq̄s actus eēt melior actu beatifico. Preterea aīa xp̄i videt oīa. p̄ scripturā q̄ dicit. qd in eo sunt oēs thesauri sapie et scie. Et in euāgelio dicit Sciuus qz scis oīa. Ad p̄mū istoz dico qd p̄na nō valet. nisi successiue intelligēdo vnum p̄ aliud. tamen nō pot̄ simul intelligere infinita. Sic ista p̄na nō valet. p̄tinuū pot̄ diuidi in infinita simul in actu. Si dicitur. sequit̄. intellectus intelligit nō tot q̄n plura. q̄ intelligit infinita. q̄ eodē mo sequit̄. intellectus pot̄ intelligere nō tot q̄n plura possit. q̄ pot̄ intelligere infinita siml̄. Dico qd p̄na nō valet nisi intelligat qd hec sit possibil̄. intellectus intelligit nō tot q̄n plura. Nunc aut̄ hec ē impossibilis. ideo nō sequit̄. Nam ista ppō de inesse. intellectus intelligit nō tot quin plura equet huic. intellectus intelligit infinita. ideo est falsa sicut alia. Ad aliud dico qd intelligere plura disticte est maioris p̄fectionis q̄ intelligere tm̄ vnum. et ita dico qd intelligere deum et creaturā disticte vnico actu est p̄fecti⁹ q̄ intelligere tm̄ deū. Et vltra dico qd vtraqz visio est beatifica. scz q̄ terminat̄ ad deū tm̄. et q̄ terminat̄ ad deū et creaturam. Ad aliud dico qd xp̄s fm naturā diuinā videt oīa. nō aut̄ fm naturā hūanā. Et ita intelligit illa autoritas. In eo sunt oēs thesauri rē. S; q̄tū ad aīā naturā dico qd scit oīa in uocicia generalī. sicut p̄m̄ dictū est. Ad argumentū pncipale dico qd est maior rō qd videat vnum q̄ aliud. qz de⁹ vult i eo causare noticiā vlt̄ visionē vni⁹ et nō alteri⁹. Sed q̄rē tē dicit̄ illa visio in x̄bo. Respondeo qd semp̄ deus cum illa visione videt deus. siue videatur per illam siue per aliam per quas videtur creatura.

Questio decima

Trum audiens

pdicationē articuloꝝ fidei z vi-
 dēs mirabilia fieri. acquirat ali-
 quem adhesionē habitū distinctū a fide.
 Et videt q̄ sic. qz videns talia miracula fi-
 eri z audiens pdicationē siml' aliquā certi-
 tudinē z euidenciā habet. quā non hz solū
 audiens pdicationē. sed p solā pdicationē
 habet fides. ergo alius habet aliquē alius
 habitū Contra. tūc de articulis fidei p̄t
 esse scia qd̄ est falsum. Ad q̄stionē dico.
 q̄ audiens pdicationē z videns mirabilia
 fieri. nō acquirit p hoc noticiā euidentem
 de illis articulis. sed solū acquirit fidē. qd̄
 pbat qz nullus actus euidens est respectu
 falsi. qz p actum euidentes importat q̄ ita
 sit i re sicut denotat p positionē cui assen-
 tit. Hūc aut sarracenus pdicat legem ma-
 chometi. p qua fiunt miracula apparentia
 Cum ḡ articuli illius legis sint falsi. p pdi-
 cationē z miracula nō habet audies actus
 quocūqz modo euidens sed solū fidē. ḡ eo-
 dem mō in pposito talis solū acquirit habi-
 tum fidei. Sed cōtra. volūtas virtuose
 impat intellectui q̄ assentiat articulo fidei
 ergo virtuose impando p̄supponit rationē
 rectam. q̄ sic est impandum. alias nō esset
 virtuosa. qz nō imparet sicut dicitaret ratō
 recta. Quero tūc. Aut est euidēs. aut non.
 Si sic. habet ppositum. Si nō. ḡ adheret
 illi. qz vult. z illa volitio potest esse virtuo-
 sa. quia virtus p̄t impare. p q̄nis illa voli-
 tio p̄supponit rōnem rectā Et de illa q̄ro si
 est euidens sicut p̄us. z erit p̄cessus in infi-
 nitū. vel erit aliqua ratio euidens. z habet
 ppositum Preterea actus assentiendi ar-
 ticulo est veridicus. ergo nō causat. nisi p̄t
 aliquā certitudinē habitū d articulo. quia
 si imperiū volūtat̄ sufficeret ad causandū
 illū actū. tūc posset causare actum opinan-
 di. nec oportet tūc aliā rōnē habere Pre-
 terea tūc infideles essent alliciendi p dona
 nō p pdicationē. nec miracula Preterea
 si vnus pdicaret legē xp̄ianā z alius legem
 machometi alicui pagano totaliter indif-
 ferenti z eq̄līter q̄stum ad apparentiā faceret
 miracula. ille nō teneret assentire legi xp̄i-
 ane pl' q̄s legi sarracenoꝝ. ex q̄ pdicatō z ve-

ra miracula non facerēt euidenciā plus q̄
 pla. Ad p̄mū z p̄ alios solucndis distin-
 guo de tali audiente. qz aut scit soluere ar-
 gumēta facta p fides p̄nas inferentes arti-
 culos fidei. aut etiam miracula. aut nescit.
 Si secūdo mō tunc talis necessario adhe-
 ret articulis. nō tamen euidenter. sed ma-
 gis assentit p̄pter ignoratiā. qz nescit solue-
 re rōnes. z talis assensus nō est virtuosus.
 quia nō est in potestate voluntaris. Si au-
 tem scit soluere tūc assentit p̄tingenter. z nō
 necessario. z illū assensum p̄t volūtas vir-
 tuose impare. vt intellectus p̄seruet adhe-
 sionem fidei iā causatā respectu articuloꝝ
 sed nō p̄t meritoꝝ impare vt illi articulo
 de nouo adhereat. quia nunq̄s impat me-
 ritoꝝ nisi impet ex caritate. z caritas non
 p̄supponit tali fidei. Vt potest p̄cedi q̄ vir-
 tuose p̄t impare. saltez vt loquit̄ p̄hus de
 virtute q̄ non requirit caritatem. z cōcedo
 q̄ illa volitio p̄supponit rectam rationē q̄
 sic est impandū. licet nō p̄supponat rectaz
 rationē euidentiē. q̄cunqz mō tūc sciēt̄ im-
 perat. qz p̄cipit sic dictare Et q̄n querit̄
 vt r̄ recta ratio p̄supponat actū volūtat̄
 scz p̄pter quē dicitat. Potest dici vno mō q̄
 non. q̄a q̄nis sciat ratiōes soluere. qz tū rō-
 nes sunt mltuz apparet̄es nec aliquā ratō-
 nem habet in p̄trariū. z reputat illos arti-
 culos veros esse. p eo q̄ nullā falsitatē rep-
 perit in eis. z videt pdicatōem p miracula
 p̄firmari. oīa ista simul sine oī actu volun-
 tatis causant illū dictamē. qz assensus re-
 spectu articuloꝝ est impandus. Aliter
 p̄t dici q̄ illa rō p̄supponit actū volūtat̄
 nō respectu h' p̄plexi qd̄ sic ē dictādū sed
 actū q̄ ipat assensum respectu talīū p̄plexo-
 rū. Ista sunt vera miracula. ista pdicatio
 est vera rē. Et q̄bus statiz cāf assensus re-
 spectu huius p̄plexi. assensus articuloꝝ est
 dictādū. Sz act' volūtat̄ q̄ impat p̄mū ac-
 tū credēdi i toto p̄cessu nō est nec p̄t esse in-
 trinsece virtuosus. qz nō p̄supponit rectā rō-
 nē. Et si dicitis. si nesciens soluere ratiōes
 adheret necessario. h̄ esset p̄pter euidenciā
 articuloꝝ vt p̄pter euidenciā illoꝝ p̄plexo-
 rū. ex quibz infert illos articulos. z siue sic
 siue sic. semp habet noticiā euidentiē de
 articulis. Respōdeo q̄ adheret necessario
 non p̄pter euidenciā illoꝝ articuloꝝ nec
 aliquoꝝ ex quibz sequunt̄ sed p̄pter igno:ā

De eo q̄ videt miracula in apparenā.

tiam. quia nescit argumenta solvere. sicut aliquis necessario adheret falsis conclusio-
nibus. quia nescit solvere argumenta in co-
trarium. non tamen evidenter adheret. Ad
secundum dico. quod ille actus assentiendi est ve-
ridicus. et est ipsa certitudo quam non presupponit
certitudinem aliquam evidentem ex qua eviden-
ter sequitur. sed aliquando presupponit ignoran-
tiam. propter quam nescit argumenta solvere.
aliquando presupponit dictamen voluntate impa-
tum sicut dictum est. Hec est simile de actu
opinandi. quia ille non est natus causari per
impium voluntatis. Ad aliud dico quod homo
predicat revelationem et miracula. non quod cau-
sant assensum evidentem. sed quia aliquando
do causant actum fidei in infideli. aliquando
augmentant fidem prius acquisitam. Dona autem
non sunt nata causare actum credendi sed po-
tius actum amandi. Ad ultimum dico quod in
tali casu. deus qui nunquam deserit creaturam
rationalem sine auxiliis opportunis. inspi-
raret sibi cuius predicatio esset vera et cuius
falsa. aliter ventri teneret credere. Ad prin-
cipale dico quod audiens predicationes et videns
miracula intensiore actum credendi acqui-
rit. quam ille qui solum audit predicationes sine vi-
sione miraculorum etc.

Questio undecima

Terium suppositum

humanum possit assumi a verbo
Et videtur quod non. quia hec est impos-
sibilis. suppositum humanum est assumptum
generale. Contra Hec natura singularis est
suppositum. eadem natura singularis potest
assumi. ergo etc. Sic primo videndum est
quid sit suppositum Secundo ad questionem Cir-
ca primum dico quod suppositum est ens completum
et incircoscibile per identitatem. nulli naturam inhe-
rere. et a nullo sustentatum. Per primum. scilicet ens
completum excludit omnes partes tam essentialis quam
integralis. quia neutra est ens completum. Per
secundum excludit essentia divina. quia quibus
sit ens completum. quia tamen est circoscibilis
sponsis divinis per identitatem. ideo non est
suppositum. quia suppositum est incircoscibi-
le per identitatem. Per tertium excludit omne ac-
cidens. sine inhereat sine non inhereat. Per
quartum excludit natura a verbo assumpta
quia ab ipso sustentat. Existis patet. quod
eadem natura numero potest primo esse suppo-

situm. puta quando non est sustentata. et potest non
esse suppositum. scilicet quando est sustentata et econ-
verso. Exemplum est si natura humana assu-
mat quod per aliquod tempus ante assumptio-
nem fuisset per se existens. Similiter eadem
pars hominis vel aeris primo non est suppositum
quando est pars. et post quando non est pars est
suppositum. Et similiter materia eadem nu-
mero est primo suppositum quando non est pars
integralis. et postea quando est pars integra-
lis non est suppositum Exemplum. si aliqua pars
hominis separet a toto vel aeris. primo erat pars
et post non est suppositum. et post est suppositum.
quia non est pars. cum sit separet a toto
et existat per se. Vel si aliquod primo non sit pars
et post sit pars. pura quando autem auget tunc
alimentum quod prius non fuit pars. postea
erit pars animalis. et post sequebatur erat pars sup-
positum. et post non est suppositum. Ad
questionem dico quod suppositum humanum potest
assumi a verbo. quia hec natura humana potest
assumi que est suppositum. per syllogismum expo-
sitorium. Secundo dico quod hec est impossi-
bilis. suppositum humanum est assumptum a
verbo. quia quando propositio est impossibilis
in qua subicitur diffinitio. illa est impossi-
bilis in qua subicitur diffinitum. sed hec est
impossibilis. ens completum etc. et hec est im-
possibilis. suppositum est assumptum. Si
dicis. Suppositum potest assumi. est vera. po-
uat quod in esse. tunc illa erit possibilis. supposi-
tum est assumptum. Dico quod illa de possibili in
sensu diviso vel equalis illi non dicitur proprie loquendo
poni in esse. sed in sensu proposito proprie dicitur
poni in esse. sic ista. possibile est omnem hominem
esse nigrum. potest poni in esse. dicendo. hec est possi-
bilis. omnis homo est niger. ubi est idem subiectum et
idem predicatum quod fuit in proprie dicitur
potest poni in esse. puta ponendo pro
me deinde stras illud per quod subiectum supponit
loco subiecti. sic dicendo hec est assumptum. vel
ponendo loco subiecti illud per quod subiectum pro-
nis de possibili supponit. dicendo sic. hec na-
tura est assumpta. et hec est bene possibilis. Hunc
autem hec propositio. suppositum humanum potest assumi a verbo.
explicat sensum divinum. hunc. scilicet suppositum
humanum est aliquid quod potest assumi a verbo. et ideo
dicitur poni sic in esse. hec natura humana est assum-
pta a verbo. et hec est possibilis. Exemplum huius est
quod hec propositio album potest esse nigrum. non
debet poni sic in esse. album est nigrum.

de apparenze miraculo.

Non quod est suppositum.

Quarti

qz hoc est impossibile. sed sic. hoc est nigrū
demonstrato illo. p q supponebat album

Contra ista. pmo. qz suppositū hūanum
sit assumptū. qz qū aliqua omnino suppo/
nūt. p eodē. impossibile est qz verificet esse
assumptū de vno z nō de alio. sed ita se hnt
natura z suppositū. qz sunt oīno idem. igit
impossibile est qz hec sit vera. natura est as/
sumpta. nisi hec sit vera. hoc suppositū hu/
manū est assumptū. Sitr hec natura hūana
z iste hō oīno sunt idem. ergo si hec natura
sit assumpta. z iste homo erit assumptus et
dependet. qd falsus est. quia nec ille homo
qui est deus dependet. nec alius homo.

Præterea aut ista hūana natura est i po/
tentia neutra ad dependendū z nō depen/
dendū ad suppositū extrinsecū. z tūc nō pl⁹
p naturā depēdere z ueniret sibi qz non de/
pendere. Aut nō est in potentia neutra. sed
magis determinat ad nō dependendū. z sic
tūc dependet a sboviolenter. Item per
te. qn qdlibet aliquozū uenit alicui p/in/
geniter p potentiā diuinā. potest simul esse
sine oīs istis. Sed dependere ad supposi/
tum extrinsecū z esse suppositū ueniūt na/
ture hūane ptingēter. ergo potest de face/
re hanc naturā. ita qz nec sit suppositū in se
nec dependeat ad suppositū extrinsecum.

Præterea eodem mō oīno uenit natu/
re hūane qz sit singularis z qz sit suppositus
quia posita sola natura verū ē dicere qz sit
singularis z qz sit suppositū. ergo sicut p ra/
dicio est qz natura sit z nō sit singularis. ita
p tradicio est qz natura sit z nō sit suppositū
z p pns repugnat sibi dependere ad suppo/
sitū extrinsecū. Præterea posse esse i alio
sicut ps integralis non impedit aliqd esse
suppositus p te. sic nō posse in alio esse sicut
ps essentialis. quia dū est pars essentialis
nō plus est suppositū qz diu est ps integra/
lis. Ad p mū dico qz illud argumentū si
debeat habere apparentiā debet sic fo: ma/
ri. Quādo duo termini supponūt oīno p
eodē vl significāt oīno idē. si ppō in qz ponit
ur vn⁹ termin⁹ sit vera vl possibilis. ppō in
qua ponitur alius termin⁹ erit vera vl pos/
sibilis. Sed hec natura hūana z hoc sup/
positum supponūt oīno p eodē. vel signifi/
cant oīno idē. Si hec sit vera. hec natu/
ra est assumpta. hec erit vera. hoc supposi/
tū est assumptū. Uū sic arguendo. qn aliq

sunt idē implicat falsum saltē in creaturis
Sed sic arguēdo. qn aliq supponunt p eo/
dem. impossibile est qz vnū sit assumptus z
aliud nō. hec est falsa. qz termini significā/
tes sunt realiter distincti. Et si termin⁹ est
assumptibilis posset vn⁹ assumi z alius nō
Et ideo accipiēdo illud argumentū i for/
ma p dicitur. Dico pmo qz maior est falsa. nō
si illi termini habeant eandē diffinitionez
expmētē qd nominis. sicut est de noibus
synonimis. quādo autē habēt diuersas dif/
finitiones tūc est falsa. sicut risibile z hō sup/
ponunt oīno p eodem. z tūc hec est vera. hō
est animal p se primo modo. z non hec risi/
bile est aīal p se pmo mō. Sitr ens z vnus
supponunt oīno p eodem. z tūc hec est vera.
vnū esse passio entis. z nō hec. ens est pas/
sio entis. quia illi termini habent diuersas
diffinitiones. ppter quas diuersitates hec est
possibilis. natura est assumpta. z hec ē im/
possibilis. hoc suppositum est assumptus.
Similiter ad minorē dico. qz si loquar⁹ d
natura assumpta z supposito diuino. certū
est qz sunt diuersa z supponunt p diuersis
Si autem loqris de natura nō assumpta.
tūc hec ē vera de facto. qz illi termini signi/
ficant idem. possunt tamen non significa/
re idē sine oī noua institutiōe. ppter mutatiō
nem rei. puta si natura assumeret. tūc sine
oī noua significatiōe suppositum significa/
ret filiū dei. z ppter hoc qz termini habēt di/
uersas significatiōes p surgit veritas vl fal/
sitas ppositionis. Ad aliud qn dicit qz hec
natura z iste hō sunt idem. Uel loqueris d
natura assumpta z isto homie qz est xps. sic
certum est qz nō sunt idem. sicut fili⁹ dei nō
est natura assumpta. Aut de natura nō as/
sumpta. tūc pcedo qz sunt idem. Et vltra
dico. qz ista est bona pna. quia si psequens
est falsum et antecedens similiter. Dico tūc
qz est pna vt nūc. quia antecedens pōt esse
verū sine pntē. Sitr aūs est possibile. z cō/
sequēs impossibile. scz qz aliquis homo sit
assumpt⁹. quia l⁹ homo nunqz potest sup/
ponere nisi p supposito. Exemplum. Nec
consequētia est vt nūc. omnis homo est
fortes. ergo plato est fortes. quoniā antecē/
dens nō est verum sine consequēte. tamen
antecedēs possibile est. scz qz oīs homo sit
fortes posito casu qz nullus alius sit. z pns
erit impossibile scilicet qz plato sit fortes

Ad aliud dico qd aliquid pot esse in po-
tentia neutra dupliciter ad aliqua Uno mo-
do qm non plus inclinatur natura sua actu ad
ad unum qm ad aliud. et sic natura assumpta
et quicunq; alia est in potentia neutra ad de-
pendendum ad suppositum extrinsecum vel non de-
pendendum. quia neutrum convenit sibi per natu-
ram suam actu. Alio modo potest esse in po-
tentia neutra. quia si derelinqueret nature sue
non plus predicaretur de eo unum qm aliud. et
sic natura assumpta non est in potentia neu-
tra. quia si derelinqueret nature sue tunc non
dependeret ad suppositum extrinsecum. et con-
veniret sibi per predicationem. Sed tunc non se-
quitur qd violenter nisi per naturam suam effecti-
ve faceret se non dependere. sicut gravitas
efficit motum deorsum. Ad aliud dico. qd
illud principium intelligitur de convenien-
tia reali. quando quodlibet eorum importat
aliquid reale. quomodo diverse forme conveni-
unt materie. et diversa accidentia conveniunt
subiecto per informationem. Non autem intel-
ligitur quando quodlibet vel aliqua eorum sunt
negativa. et solum conveniunt alicui per pre-
dicationem. sicut est in proposito. quia in tali-
bus illud principium non habet veritatem.

Ad aliud dico qd ista predicata singula-
re et suppositum eodem modo conveniunt na-
ture humane. Nec propositio potest intelligi du-
pliciter vel eodem supposito. vel eadem dif-
finitione. Primo modo eadem conveniunt sibi
quia eadem natura quando non est assum-
pta est singularis et suppositum. sed non con-
veniunt eadem diffinitione. quia alia est dif-
finitio singularis et suppositi. propter quod
diversitas est contradictio qd natura sit et qd
non sit singularis. Sed non est contradictio
qd hec natura sit et non sit suppositum. quia
suppositum importat aliquid actu vel poten-
tia quod non importat natura nec singu-
lare. Ad aliud dico. qd precise esse in ali-
quo sicut pars essentialis impedit aliquid pos-
se dici suppositum. quia suppositum est ens
completum existens per se in genere. sed pars
essentialis nec est nec esse potest tale ens co-
pletum. pars autem integralis licet non sit ens
completum quando est pars sic nec est sup-
positum. tamen potest esse ens completum. quia
potest esse per se existens in genere quando est
separata a toto. Ad argumenta principa-
lia patet ex dictis.

Questio duodecima

Utrum tres perso-

ne possint assumere eandem natu-
ram numero. Et videtur qd non. quia
non potest suppositari duplici suppositali-
tate creata. ergo nec increata. Aliis est verum
quia oppositum includit contradictionem. contra pa-
tet. quia unum tantum repugnat sicut aliud

Contra. Hoc non includit contradictionem
et potest fieri a deo. Ad istam questionem dico qd sic.
quia nulla contradictio apparet qd eadem na-
tura numero uniat tribus personis. Hoc probatur
tunc quia idem effectus potest dependere a du-
obus efficientibus. et a duobus finibus. pa-
tet de calore qui dependet a sole et ab igne. tunc
quia idem effectus potest conservari a duo-
bus conservantibus. et hoc sufficienter patet de
lumine. quod potest conservari sufficienter a so-
le et a candelis. Tunc quia eadem anima intellectiva de-
pendet a diversis partibus corporis. Tunc
quia idem corpus numero puta lapis potest
simul sustentari et portari a pluribus. ergo
tres persone possunt eandem naturam sustenta-
re. Sed idem non potest dependere tota-
liter a duobus illa dependentia terminantibus

Preterea illud non supponit totaliter quod circū-
scripto nihilominus supponit illa natura. sed
posito quod due non supponerent. una suppo-
net. ergo dicitur. Preterea illud quod personam fit per
sonam. ergo quod personam a pluribus personis fit plures
personae. sed nulla nata creata potest esse plures per-
sonae. ergo. Secundum dubium. utrum si posito
quod tres persone assumerent eandem naturam numero
ille tres persone sint unum homo vel tres homines.

Tertium. Utrum talis natura uniat per unam
unionem vel per tres. Quartum dubium. utrum na-
tura possit suppositari a duobus suppositis
creatis. Ad primum dico qd assumptum est falsum
quia idem potest habere duo totaliter terminantia depen-
dentia sua. Ad secundum dico qd supposi-
tare totaliter dupliciter dicitur. Uno modo. quia precise sup-
positat. et sic assumptum est verum. quia illud non
suppositat precise quod circūscripto illa natura
nihilominus suppositat. Aliter potest intelligi
totaliter suppositare. hoc est sufficienter. et sic
non est verum. quia filius sufficienter suppositat.
et tunc circūscripto filio nihilominus potest sup-
positare. Ad tertium dico qd personam dupliciter
accipitur. vel quia sit persona. vel quia sustentat a per-
sona. Primo modo natura humana non supposita

tura p̄bo. qz natura nō sit p̄sona. sed secū/
do mō. qz sustentat a p̄sona. Et si dicas
Dis natura hūana est p̄sona vel sit p̄sona
Rego illud. quia natura hūana in suppo-
sito nō est p̄sona. nec sit p̄sona. sed t̄m̄ est su-
stentata a p̄sona. Ad secundū dubiū
dico qz de virtute f̄monis d̄z cedi qz sunt
tres homines. tria q̄alia. tria corpa. tres p̄-
sone. qz omnia illa p̄creta supponūt. p̄ sup-
positis nō p̄ natura. sicut ergo sunt tria sup-
posita. ita sunt tres homines. Si aut̄ ex vsu
loquentiū p̄cretū supponeret. p̄ abstracto.
tūc deberet dici. qz nec sunt tres hoīes. nec
vnus homo. sicut nec tres hūanitates. nec
humanitas vna. Ad tertiū dubiū dico.
qz si illa natura sit tres res distincte. tūc il-
la natura vn̄ tribz vnionibz. Tū qz vnio
multiplicat p̄ multiplicationē terminorū.
Tūm qz si vna p̄sona deponeret naturaz
aliā existēte vn̄ta tūc manet vnio. et alia n̄
est vn̄ta. qz deposuit p̄ casum. Ad quar-
tum dubiū z ad p̄ncipale dico. qz nō inclu-
dit p̄tradictionē qz suppositet in alio suppo-
sito. z t̄m̄ suppositet in supposito diuino. qz
tunc illa natura non sustentat in supposito
pprio.

Questio tredecima

Trum angelus

v possit videre cogitationes n̄ras.

Et videt qz sic. quia obiectū intel-
lectus angeli est ens in cōmuni. z p̄ conse-
quens ille intellectus p̄t̄ in oē ens. ḡ in act̄
nostros. Contra. Solus dē scrutatur
corda. Ad q. dico qz angelus naturalit̄
potest videre cogitationes n̄ras z volūtōes
nostras. qd̄ p̄bo. qz ḡcunqz natura p̄t̄ ha-
bere noticiā intuitiuā z alicui⁹ subiecti. p̄t̄
habere noticiā intuitiuā cuiuslibet accidē-
tis eius qd̄ est natū esse obiectū illius po-
tentie. sed angelus p̄t̄ videre intellectum
ḡ cogitationes ei⁹. Preterea obiecto suf-
ficienter apporimato potentie. si nō sit im-
pedimentū patet sequi noticiā. Sz p̄dicti
actus nostri possunt sufficienter apporimari
intellectui angelico. z nō est impedi-
mentū. supposita dei generalī influentia. ḡ
zē. Preterea si hoc nō potest. aut est ipe-
dimentū in obiecto. aut potentia. Nō p̄mū.
quia oē ens citra deum est obiectū natura-
liter illius potentie. Nec secundū. qz cogi-

tatio est q̄da effectus naturalis z nō liber
Nec tertium. qz nullū impedimentū p̄t̄
assignari Preterea. angelus p̄t̄ natura-
liter videre accidentia sube corpalia. ergo
multo magis accidentia sube sp̄ial̄. Se-
cundo dico qz de facto nō videt. et hoc dicit
scriptura nisi qm̄ deus vult. z hoc p̄t̄ esse qz
deus nō vult coagere cū intellectu suo ad
causandū illam visionem. Sed hic sūt
dubia. Primū videt qz corpus mediās in-
ter cogitationē z angelū sit obstaculū im-
pediens visionē. sicut ē de nobis Secū-
dum dubium est. vtrum angelus vidēs in-
tuitiue cogitationes nostras. ex hoc videat
intuitiue obiectū terminans illā cogitatio-
nem. Ad primum disco qz obstaculum
corporeale nō impedit. sicut nec impedit vi-
sionem essentie anime. sic nec interposi-
tio muri impedit vnum angelū videre ali-
um. Primā p̄clusionē p̄bo. qz om̄e actiuū
respectu alicuius passi est actiuū respectu
cuiuslibet passi eiusdē ratiōis. sed vna intē-
tio angeli p̄t̄ esse causa z obiectum alteri-
us intentionis eiusdem angeli. patet d̄ ac-
tu recto z reflexo. ḡ eadē ratiōe potest cogi-
tatio nostra causare visionē in angelo per
modū obiecti. Ad secundū dubiū dico
qz nō videt intuitiue terminans obiectum
qz intellectus tā angelicus ḡ hūanus p̄t̄ in-
tuitiue cognoscere cognitiōem abstractiuā
rei nō existētis. ḡ si ex h̄ qz angelus videt cogi-
tationes n̄ras videret obiecta. sequit̄ qz vere
videret res nō existentes. Cognoscit ḡ ob-
iecta cogitationū abstractiue p̄ discursum
ab effectu ad cām. quē admodū p̄ fumū co-
gnoscimus ignē. Vel cognoscit obiectum
p̄ modū recordatiōis. sicut cognoscit res p̄
suam ymaginationē Et isti duo modi co-
gnoscēdi supponūt cogitationem obiecti in
sua essentia z nō ppria. Aliter p̄t̄ obiectus
cognosci in aliquo p̄ceptu cōmūi. sicut di-
ctū est i primo q̄libet. de locutiōe angeloz
Ad argumēta p̄ncipalia patz ex dictis.

Questio decimaquarta

Trum deus po

v test motus facere in istati. Et
videt qz sic. qz oīs res p̄t̄ esse i in-
stanti. sed motus ē res. ḡ zē. Contra. hoc
includit contradictionē qz motus sit in in-
stanti. ergo non potest hoc deus facere.

Quotlibet

Respondeo q̄ ista questio habet dupli-
cēdē intellectuz. Un̄. q̄ motus sit res vna
distincta ab oibis p̄manentibus rebz. Ita
q̄ hoc nomē motus sit nomē significans p̄
esse rem vno modo significādi. sicut h̄ no-
men homo vel animal significat. z tūc p̄t
questio q̄rere Utrū mot⁹ sic acceptus pos-
sit esse in instanti p̄ potentiā diuinā. Ali-
ter potest intelligi q̄ motus non sit tale no-
men significans vno mō significādi sua si-
gnificata. sed hoc nomen mot⁹ pouat loco
vnius verbi. puta moueri. vt sic idem q̄re/
re Utrū deus posset facere motū in instā-
ti z querere vtrū de⁹ posset facere aliqd̄ mo-
ueri in instanti. Si primo mō intelliga-
tur questio. dico q̄ deus p̄t facere motuz
in instanti. quia omnē rem siue sit simplex
siue cōposita potest deus facere in instanti
sed motus est q̄dam res fm̄ istum moduz
intelligendi. ḡ zc. Item quis deus nō
posset p̄seruare vnā rem cū alia re sibi con-
traria manente subiecto. potest tū siml' cō-
seruare omnē rem cū alia re in rerū natu-
ra. vel in eodē subiecto v̄l alibi. ergo si mo-
tus esset talis res distincta ab oibis rebz p̄-
manentibus. posset deus p̄seruare vnā p̄ez
motus cū alia p̄te motus in reruz natura.
z ita p̄ seq̄ns potest p̄seruare totam illam
rem q̄ est motus in instāti. Si autē q̄stio
intelligatur secūdo modo Dico q̄ deus nō
potest facere motū in instanti. Cui⁹ rō est.
q̄ deus non potest facere q̄ aliqd̄ moueat
in instanti. Probat. quia impossibile est q̄
aliqd̄ moueat quin p̄radictoria si forma-
rentur p̄ intellectum verificent. Sed de⁹
nō p̄t facere p̄radictoria q̄cūq̄ verificari
in instanti. ḡ zc. Assumptū patz. quia si ali-
quid moueat ip̄m est vbi prius nō fuit. vel
habet aliquid qd̄ prius non habuit. v̄l nō
habet aliquid quod prius habuit. z p̄ con-
sequens in quacūq̄ mensura motus fit in
eadē verificabunt p̄radictoria ista Do-
bile habet aliqd̄ z p̄us non habuit illd̄ zc.
z hec copulatiua erit vera in eadem mēsu-
ra. Minor patet quia in instanti nō est pri-
us z poster⁹. ergo illa p̄radictoria nō p̄t
esse vera in instanti. Si dicat. Nec est
vera in instāti. motus est. siue aliqd̄ moue-
tur. ḡ motus potest esse i instāti. Rōdeo
Cōsequētia nō valz. sicut non sequit. Nec
est vera. in instanti cesar fuit. ḡ cesar est in

hoc instanti. Et sic non sequit. Nec copu-
latiua est vera Cesari fuit et nō est. ḡ cesar ē
z non est in hoc instanti. Cui⁹ rō est. q̄ ista
ppō. aliqd̄ mouet in hoc instanti. equalet
vni copulatiue. scz. hoc mobile fuit in hoc
loco in hoc instanti. z nō est in hoc loco in
hoc instanti. Et ita sequit. q̄ est in hoc lo-
co z nō est in hoc loco in hoc instanti. Si-
militer ista ppō. Aliqd̄ mouet in instanti.
equalet huic copulatiue. aliqd̄ mobile cō-
tinue est in diuersis locis. z non est p̄tinue
in eodem loco. vel equalet huic copulatiue
Aliqd̄ habet p̄tinue aliud z aliud z non sp̄
habet idem. q̄ copulatiua quis sit vera in
instanti. tamē nō. p̄ illo instanti. Et si di-
cis. Nec est vera In hoc instāti motus ē.
ḡ hec est vera. motus ē in hoc instāti. Ans
est verū. ergo z rōns. Respōdeo. cōsequē-
tia non valet q̄ plus denotat p̄ sequens
q̄ p̄ antecedēs. q̄ p̄ns solum denotat q̄ h̄
ppō est vera. In instāti mobile ē vbi prius
nō fuit. vel habet aliqd̄ qd̄ prius nō habu-
it. sed p̄ rōns denotat q̄ aliqd̄ mouet in in-
stanti. z q̄ mobile localit' est in hoc instan-
ti vbi prius non fuit in h̄ instanti. Ut si ali-
qd̄ mobile mouetur motu alteratōis. hoc
est habet aliqd̄ in hoc instanti quod prius
nō habuit in hoc instanti. Vel aliqd̄ mo-
bile habuit aliquid in h̄ instanti qd̄ mō nō
habet in hoc instāti Et ita denotat q̄ hoc
instans fuit prius. Ad argumēta p̄nci-
palia p̄z ex dictis.

Questio quintadecima

Utrū filiatio cri-

sti ad beatā virginem sit alia res
ab omni re absoluta. Et vide-
tur q̄ sic. quia relatio est alia res ab omni
re absoluta. ḡ z filiatio. Contra. Si sic:
illa filiatio habuit aliquod subiectū. sz ne-
q̄ corpus neq̄ animā. q̄ nec corpus cri-
sti fuit fil⁹. nec aia fuit filia Ad istam q̄-
stionem dico q̄ idem iudicium est q̄tum
ad hoc de filiatione xpi ad beatam ḡginez
z alijs filiationibz Ideo dico p̄mo q̄ nul-
la filiatio v̄l est alia res a rebus absolutis.
quod ego. p̄bo sic. Omnē rem distinctā lo-
co z subiecto potest deus p̄seruare sine alia
re distincta loco et subiecto. Sed filiatio
xpi si sit aliqua talis res distinguit a pater-
nitate. loco z subiecto. ḡ posset deus p̄ser-

nare filiationē sine paternitate. Preterea minus depēdet ista res q̄ nec est causa nec effect⁹ ab illa re q̄ effect⁹ a sua causa. s; de/ us potest facere effectū sine sua causa. ergo rē. Preterea deus p̄t facere rem sine sua causa secunda. ergo multo magis p̄t face/ re rem sine illo qd̄ nō est causa. Si dicit q̄ iste rōnes pcedūt de re absoluta. Cōtra eadē facilitate posset dici hoc de albedine. imo etia; de q̄cunq; accidente respectu sui subiecti. Preterea si filiatio sit alia res. aut est accidēs diuisibile. aut indiuisibile. nō diuisibile. qz diuiso subiecto. aut ps fili/ ationis destrueret et ita vna pars filiatōis esset in pede. z alia in manu. z p̄ n̄s vere es/ set filius. quia illa ps filiatōis esset eiusdē rōnis cum tota filiatōe. ergo p̄similiter d/ nominaret subiectū sicut tota filiatō. sicut ps albedinis deuomiā eode; mō sicut to/ ta albedo. Si aut sit accidēs indiuisibile Cōtra. Tūc vel erit tota in toto z tota i q̄/ bet pte. z redit argumentū illud q; pes erit filius. Preterea sicut filiatio est in homi/ ne ita z in brutis. puta in asino. Sed i asi/ no nullū est accidēs indiuisibile qd̄ deno/ minet asinū. ergo non est tale accidēs indi/ uisibile in homine Preterea q̄dam sunt aialia diuisibilia in plures ptes qz q̄libet est aial. patet de anguilla z de aialib; annu/ losis. ergo in talib; vtraq; pars est filius. z p̄ n̄s generabit ibi noua filiatio p solā di/ uisionē. vel pcedens esset in duab; substan/ tijs p̄nis Preterea oēm rem quā de cō/ seruat sine alia repotuit pducere de nouo et si illa res alia nunq; fuerit. Sed si filia/ tio sit alia res a filio. istam cōseruat de? siue generatione passiva. quia ista est preterita ergo potuit illam filiationem pducere. z si nunq; fuisset illa generatio. Et sic potest es/ se aliqd̄ filius alicuius qui nunq; genuit. nec ipse fuit genitus. Preterea pono q; deus de nihilo creet hominē vnu. postea volo q; creet alios hoīes. z post volo q; ali/ quādo homines generent. Tūc arguo sic. Qualis est res in aliquo isto; hominū ta/ lem p̄t deus p potentia suā absolutā pdu/ cere in isto homine p̄mo creato. ergo p̄t p/ ducere filiationē in isto si sit alia res. z p cō/ sequens ille erit filius hominis. z cum q̄li/ bet ali? sit iunior eo p casum homo ille erit filius iunioris se. qd̄ includit p̄tradictioēz

Secundo dico q; filiatio christi non est res alia ab alijs absolutis. qz si sic possz de/ us similē ponere in alio hoīe eiusdem ratō nis cū xpo. z ita posset ponere in matre vel patre beate virginis. z ita filius essz senioz matre. sicut pater beate virginis est senioz beata vrgine. Si dicitis. si filiatio non sit alia res a patre z alijs rebus absolutis. er/ go positus patre z filio necessario ponit fi/ lius. z sic si xps et beata virgo essent creati a deo. adhuc christus fuisset eius fili? Di/ cendū q; p̄ma cōsequētia nō valet. sicut nō sequit. curuitas linee nō dicit aliam rem a linea. z tamē posita linea non oportet q; sit curva. potest etiā successine dici curva vel recta. ppter solum motū localem. Similit̄ creatio non dicit aliaz rem a deo z creatu/ ra. z tamen creatura posita nō oportet po/ ni creatio. qz denotatio variat p solā trāsi/ tionem ep̄is. Ita est i pposito q; filiatio nō dicit aliā rem. tūc tñ est talis denotatio qn̄ filius ponit post patrem mediantib; mori/ bus localib; z alteratōib; naturalib; sine miraculo. Qn̄ autē ponit fili? miraculo. z etiā motus aliq;. tunc non est talis deno/ minatio. Ad argumenta p̄ncipalia pa/ tet ex dictis.

Questio decimasexta

Trū predicatio

v annologa distingua a p̄dicatō ne vniuoce. equoce. z denomiā tina. Et videt q; sic. quia fin plm. x. me/ thaphi. sanū p̄dicat de vniua z animal. z ne q; vniuoce. nec equoce. nec denomiā tina. s; rē. Contra p̄hus in p̄dicamētis non ponit nisi p̄dicatiōem vniuoce. equoce. et denominatiā. ergo nō est alia p̄dicatō an/ nologa. Ad illam q. dico q; equocez est duplex. A casu. z a consilio. Equinocez a casu est quod significat plura eque p̄mo plurib; impositionib; et mediantib; plurib; p̄ceptibus. z ita imponit vni acsi nō impo/ neretur alteri. Sicut hoc nomē sortes est equocea a casu. Equinoceū a cōsilio ē qd̄ imponit plurib; impositionib; ad signifi/ candū plura mediantib; plurib; p̄ceptib;. z imponit vni qz p̄nis imponit alteri. z p̄pter aliquā similitudinē causantē p̄portio/ nem. Exemplū. Animal est sic equinocez ad animal verū z animal pictum. quia iunior

ponebat animal picto et prius animali vero. et hoc propter similitudines inter illa. Et finis ista est duplex predicatio equiuoca. Una est a casu. alia a consilio. Hoc supposito dico ad questionem. quod accipiendo predicationem equiuocam generaliter. ut est commune ad predicationem annologam non est media inter predicationem et denotatiuam. hoc patet. quia omnis predicatio vel est in conceptu vel in voce. vel in scripto. Sed in conceptu non est predicatio aliqua annologica. quia aut predicatur unum conceptus de uno conceptu. aut plures conceptus de uno conceptu. vel plures conceptus de pluribus conceptibus. Si predicatur unus conceptus de uno conceptu si uterque sit conceptus simpliciter prius alicui singulari tunc est predicatio discreta. nec equiuoca. nec uniuoca. nec denotatiua proprie loquendo. quia plures alij auctores tractando de istis predicationibus tractabant solum de predicatione termini communis. Si autem uterque conceptus vel saltem predicatum sit conceptus communis. tunc est predicatio uniuoca. quia omnem talem predicationem vocant uniuocam. Si autem predicentur plures conceptus de uno. tunc conceptus a parte predicati aut naturae est determinare reliquum. aut sunt conceptus repugnantes aut imprinestes. Si primo modo ut hic sortes est homo albus. sic est composita predicatio ex uniuoca et denotatiua. quia homo predicatur uniuoce. albus denotatiue. Si secundo modo vel tertio. tunc vel propter est non intelligibilis ut hic. sortes est homo asinus. vel erunt propositiones plures ut hic. sortes est grammaticus albus homo animal. et omnes isti conceptus predicantur uniuoce vel denotatiue.

Secundo dico quod predicatio annologica non est distincta a predicatione uniuoca. equiuoca et denotatiua. in voce nec in scripto. quia eadem est ratio de illis. quia quod aut in voce predicatur terminus de uno solo aut de pluribus. Si de uno sicut nomen proprium. sic est terminus discretus et predicatio discreta. quam nec est uniuoca nec equiuoca. nec denotatiua nec annologica. quia de tali predicatione non est questio. Si autem predicatum in voce predicatur de pluribus sicut terminus communis. tunc aut illud predicatum accipitur significatiue. aut non. Si non. nihil ad propositum. quia sic non intelligitur questio. Si sic. Aut significat ista per quibus

supponit una impositio et mediante uno conceptu. et sic est predicatio uniuoca. sicut est hic homo est animal. Aut significat ista per quibus supponit pluribus impositionibus et mediantribus pluribus conceptibus. tunc est predicatio equiuoca. sicut hic. Animal latrabile est canis. Et eo modo arguo per omnia de predicatione in scripto. Tertio dico quod accipiendo equiuocam predicationem per equiuoca a casu. et predicationem annologam ubi predicatur equiuocum a consilio. sic predicatio annologica est medium inter predicationem uniuocam equiuocam et denotatiuam. Sic enim sanus predicatur analogice de animali et humana et dieta. quia nec predicatur equiuoce a casu. nec uniuoce. nec denotatiue sed equiuoce a consilio. sicut etiam animal predicatur analogice de animali vero et picto. Sed contra. quia simpliciter primo posteriorum. Si passio sit analogica. medium erit analogum. Sed subiectum passio et medium uniformiter se habent ad analogiam. et subiectus alicuius scie est analogum. ergo etc. Preterea quarto in metaphisice. Ens non dicitur uniuoce nec equiuoce. sed in medio modo analogice. et ponit etiam plura de sano. dicto de humanis et de dieta.

Preterea ens dicitur de deo et de creatura. et substantia et accidente. et non uniuoce nec equiuoce. ergo analogice. Pro istis et alijs distinguo de uniuoco. quod aliqui accipiunt littere. quam scilicet subiectum et predicatum significat illa per quibus supponunt unice impositione. et uno conceptu. et uno modo significandi logicali et grammaticali. Et sic omnis predicatio uniuoca est predicatio in quod. Sic enim animal predicatur uniuoce de homine et de asino et in quid. quia sicut animal significat omnia sua significata unice impositione mediante uno conceptu. et in recto significat omnia eque primo et non unum in recto et aliud in obliquo. nec unum principaliter et aliud secundario. Ita per omnia fecit homo eodem modo sua fecit. et asinus similiter et ideo predicatur uniuoce et in quod. Aliqui accipiunt uniuocum large. quam scilicet subiectum et predicatum significant illa per quibus supponunt unice impositione mediante uno conceptu et indifferentem uno modo significandi vel diuerso. et sic predicatio uniuoca non est predicatio in quod. sed denotatiua. sic enim predicatur albus uniuoce de homine et de asino. quia albus significat omnia sua significata una impositione.

Quarti

z mediante vno conceptu. sed non significat vno modo significandi logicali. quia vnum significat in recto puta subiectum. et aliud i obliquo. puta albedinem. Sic etiam ens predicat vniuoce large loquendo de homine z animali. qz licet ens z homo significet oia sua significata eodem modo significandi gramaticaliter z logicaliter. non tamen album. Hoc supponit P. j. posterior. z iij. metha. quoniam vocat predicatōez annologicā predicatio/ nē equoecam a consilio. Sic enim secundum opem. philosophi ens predicat equoce de r. predicamētis anno logice. quia nec predicat proprie secundum eum vniuoce. nec proprie equiuoce a casu. sed medio modo. quia predicat equiuoce a consilio. et huiusmodi talis fuit vsus loquendi tpe suo in lingua greca. quia ens significat subam z alia predicamēta pluri ipositōibz z mediātibz pluri conceptibz. z primo significabat substantiā z secundario accidentiā. ita quod si prius non significasset substantiā. posterius non significasset accidentiā. sicut patet in exemplo suo. Nam sanū adhuc in recto vsu vna impositione z vno conceptu significat primo sanitatem animalis z alijs impositionibz z alijs conceptibus z secundario significat vinā z dietā. Unū. quia efficit sanitatem animalis. aliud. quia est signum sanitatis animalis. Et non significaret vinā z dietam nisi prius significaret sanitatem animalis. Et secundum vsum illū loquendi debet dici quod suba est ens proprie loquendo. z accidentia non sunt entia. sed disponentes sine effectus entis. quod est proprie suba. sicut animal proprie dicitur sanum. sed vinā non est proprie sana sed signum sanitatis. Nec dietā est proprie sana sed causat sanitatem. hoc modo nos etiam videmus hoc nomine substantiā. Nam dicimus quod subiectum accidentiū sit suba. z quod ois quantitas est substantiā. sicut suba z actus z habitus. et non vniuoce nec equoce a casu. sed solū equiuoce a consilio modo predicto. Ad aliud dico quod licet secundum intentionem philosophi ens dicat equoce equoatōe a consilio de deo z creatura de substantiā z accidente. non tamen secundum vsum nostrū loquendi. quia vt nos videmus hoc nomine ens. fecit oia sua significata vna impositione. z mediante vno conceptu z vno modo significandi. quia oia entia fecit in recto. Itaque dico quod ens de deo predicat vniuoce z hoc nomine suba z quantitate z in ad. z hoc stricte loquendo de predicatioe vniuoce. quia ista no-

mina ens. deus. substantiā. creatura. quantitas significant sua significata vnica impositione. mediante vno conceptu. z eodez modo significandi. Eodem modo predicat vniuoce stricte loquendo de substantiā z quantitate. relate ne z alijs predicamētis respectiuis. si sic eēt tales res pure distincte a rebus absolutis. sicut hoies ymaginantur cōmuniter. Si autē non importat tales res vno modo significandi. sed significet aliqd in recto z aliqd i obliquo. tunc secundum veritatem ens predicat de eis vniuoce large accipiendo. sed non predicat in quid. quia non fecit vno modo significandi oia sua significata. De substantiā autē z aliquibus quantitatibus predicat soluz equocea consilio. puta de numero. z hoc quia numerus importat plura. z in numero plurali sicut duo. tria. Hinc autē nihil predicat vniuoce de singulari et pluri pluraliter sumpto. Nam quoniam huiusmodi predicatio sit vniuoce. hoc est animal non tamen hec. hoies est animal. sed est falsa. hec autē est vera. hoies sunt animalia. sed tunc predicat alijs terminis tam in voce. quā in conceptu quā in scripto. Et ille terminus non predicat de singulari. Et ideo nullus vnus terminus predicat vniuoce de singulari z plurali. Ad argumenta principalia patet ex dictis.

Questio decimasextima

Truz omnis ac

actus assentiendi presupponat actū apprehēdēdi respectu eiusdem obiecti. Et videtur quod sic. quia intellectus non assentit nisi quod verū reputat. nec dissentit nisi quod falsū reputat. sed intellectus nihil reputat verum vel falsum nisi cognitū z apprehēsus. igitur ois assensus necessario presupponit apprehēsiōez. Contra. formata ista appōne immediate oē totū est maius sua parte. siue oia alia apprehēsiōe pōnis. statim intellectus necessario assentit. igitur ille assensus non presupponit apprehēsiōez. Dicimus primo distinguam. Secundo dicam ad questionem. Circa primum dico sicut dictū est alibi in. iij. quodlibet. q. vi. duplex est actus assentiendi. vnus quod assentio aliqd esse vel non esse. sicut assentio quod deus sit trinus z vnus. z quod deus non est diabolus. z tamen nec assentio deo nec diabolo. scilicet assentio quod deus non est diabolus. Unum de virtute secundum ois p istū actum nulli assentio. tamen

Quolibet

p istum actum apprehendo deum et diabo-
lum. quia omnis actus assentiendi est actus
apprehendendi et non e converso. Alius est actus
assentiendi quo assentio alicui ita quod actus
assentiendi referat ad aliquid assentiendo
completo vel dissentiendo. puta assentiendo
huic propositioni. homo est animal. quia re-
puto eam esse veram. et non solum assentio
huic propositioni. hec propositio homo est animal
est propositio vera. ubi hec propositio. homo est
animal. est subiectum. sed assentio huic propositi-
oni. homo est animal in se absolute. et hoc
quia scio quod sic importatur per istam propositi-
onem sicut est in re. Circa secundum di-
co generaliter quod primum assensus nunquam pre-
supponit necessario apprehensionem completam. quia
iste assensus non est respectu completi tantum
obiecti. sed presupponit apprehensionem rerum
singularium. licet non assentiat intellectus re-
bus singularibus. Sed secundus assensus
naturaliter loquendo necessario presupponit
apprehensionem completam. et in hoc differunt.
siue illud completum sit ex cognitionibus rerum
siue non. Et ratio est. quia iste assensus ha-
bet completum pro obiecto. Hunc autem nul-
li naturaliter assentimus vel dissentimus
nisi cognito et appreheso. ergo impossibile
est quod assentiam alicui completo naturaliter ni-
si apprehendam illud. Sed contra. Si intel-
lectus formet istam propositionem. totum est ma-
ius sua parte. circumscribitur omni alia appre-
hensione completam. preter istam propositionem
statim causat hic assensus evidens. aliter non
esset propositio per se nota. Similiter si iste in-
tellectus formet propositionem. deus est tri-
nus et unus. sine omni alia apprehensione il-
lius articuli cum imperio voluntatis. potest
causari actus credendi. ergo talis assensus non
presupponit apprehensionem. Preterea ap-
prehensio completam non est propositio. quia intel-
lectus potest formare propositum licet non cogno-
scat eam vel apprehendat. sicut possum cogno-
scere lapidem licet non cognoscam illam cogni-
tionem. Hec apprehensio est pars propositio-
nis. quia quelibet pars propositiois potest
esse cognitio rei extra et nulla alia cognitio est
necessaria ad actum assentiendi. Preterea
alius est assensus respectu rei talis assen-
sus respectu completi. sicut alia est apprehen-
sio rei et alia completi. ergo assensus saltem re-
spectu rei non presupponit apprehensionem com-

pleti. Ad primum illorum dico quod argumē-
tum tam ad actum assentiendi in omnium quam ad
actum credendi articulum procedit de primo as-
sensu et non secundo. Ad secundum dico quod
apprehensio completam nec est pars propositiois com-
positae ex cognitionibus rerum extra. nec est
ipsa propositio cuius possit esse pars unius al-
terius propositiois. sed est via alia distincta cogni-
tio tam a propositioe quam ab assensu. et istam cogni-
tionem presupponit assensus habens completum
pro obiecto. et hoc non solum est verum quando
assentit completo proposito ex cognitionibus
rerum. sicut in istis. homo est animal. homo
non est animal. sed etiam quando assentit ali-
cui propositioi cuius subiectum et predicatum
est propositio. cuiusmodi sunt propositioes com-
muniter in sensu propositiois. ut sunt tales.
hec propositio homo est animal est vera si-
ue necessaria vel contingens. vel hec propositio
homo est animal est impossibilis etc. quia ad hoc
quod assentiam talibus completis necesse est ipsa
apprehendere prius et cognoscere. Ad ter-
tium dico quod nullus assensus est respectu rei
quia nihil est dictum quod assentio lapidi vel
boui. Ad argumēta principalia patet ex
dictis.

Questio decima octava

Truz uiator ha

v beat aliquem conceptum simplicem
et primum de deo ante compositionem
vel diuisionem vel post. Et videtur quod
sic. quia iste conceptus est simplex de quo
runt tales conceptus compositi. Utrum de-
us sit ens infinitum. Utrum sit actus primum
Sed tales questiones querunt de conceptu
dei. ergo etc. Maior patet. quia tales ques-
tiones non querunt de conceptu dei compo-
sito proprio. quia tunc idem quereret de se
ipso quod falsum est. Contra nulla crea-
tura continet conceptum dei primum et simpli-
cem. essentialiter nec virtualiter. ergo nulla
creatura potest illum causare. Ad istam
quod dico quod uiator ex naturalibus puris non
potest habere de deo cognitionem aliquam que sit
absoluta non connotatiua. affirmatiua non nega-
tiua. simplex non composita propria non communi-
s. ante compositionem et diuisionem. Cuius ratio est
quia alias nullus posset negare deum esse
quia supposito quod per sensationem rei non causet ali-
qua cognitio propria alicui impossibilis ante

Quarti

2positio nē et diffinitionē. Tū quia sensa-
 tio nullam habet habitudinē ad impossi-
 bile ut causet eius cognitionē ppriam. Tū
 quia eadem rōne sensatio causaret 2gnitō-
 nes pprias infinitoꝝ impossibiliū. quia eā
 dez habitudinē habet ad oīa impossibilia.
 Tunc arguo sic. Quia tu 2cedis 2gnitio-
 nem dei ppriam causari aū 2positioēz 2 di-
 uisionē. 2 nō ex fide. quia in fide 2cordam⁹
 2 tamē nō ponimus hoc. ergo euidenter co-
 gnoscit q̄ cognitio dei ppria causat per sen-
 sationem. 2 p̄ sequens euidēs est cuilibet
 infideli deum esse p̄ hoc q̄ uidet albediem
 esse. quia postet euidenter arguere q̄ cōce-
 ptus causatus mediāte sensatione nō ē ali-
 cuius impossibilis s̄ possibilis. ex quo me-
 diāte sensatione albedinis p̄ te 2gnitio sit p̄
 pria dei ante 2positioē. 2 ista 2gnitio nō
 est alicuius impossibilis. ergo q̄libet infide-
 lis posset euidenter scire deus est possibilis.
 Et cum in p̄p̄tuis nō differat esse a posse.
 potest quilibet infidelis euidenter scire de-
 um esse. q̄d falsum est Ideo dico q̄ ante
 2positionē 2 diuisionē nō habet viator ta-
 lem 2ceptum nec habere pōt Pretea no-
 ticia cōplexa vnus rei nō est nata causare
 p̄mam incōplexam alterius rei simplicem
 2 ppriam. quia non intuitiuā. quia illa cau-
 satur immediate a re loquēdo naturaliter.
 Nec etiā abstractiuā. quia si illa esset 2gnitio
 simplex ppria necessario p̄supponit noti-
 ciam intuitiuam. Cum ergo viator nō po-
 test deū p̄ statu isto intuitiue videre. nullā
 2gnitionē talem de deo potest habere.
 Secūdo dico q̄ viator uō pōt talem 2ce-
 ptum simplicem 2 ppriū habere post 2po-
 sitionē 2 diffinitionē. Cui⁹ rō est. quia di-
 scursus pprie est inter complexa. ergo p̄ di-
 scursum solum solū potest acquiri noticia
 cōplexa. 2 nō incomplexa. q̄ p̄supponit cō-
 positioē et diuisionē. ergo zc. Sed 2tra.
 quia hoc dato tūc intelligeremus deū ui-
 bil aliud intelligēdo. q̄d p̄bat. quia isti cō-
 ptus cōmunes. eius. p̄mū. trinū 2 vnū
 eodem ordine t̄pis succedūt sibi ī mēte sic
 in voce. Sed q̄ primus 2ceptus est ī mē-
 te nō plus intelligit deus q̄ creatura. nec
 quādo secundus est. nec q̄ tertius. q̄ nun-
 q̄ intelligit deus 2ceptu pprio nisi isti con-
 ceptus successiue formati 2tinenti simpli-
 cē 2 ppriū. Preterea aliter intelligen-

do deum oportet incipere ab ente 2 descēde-
 re p̄ 2positionē 2 diffinitionē. 2 ita erit ma-
 gnū tempus anteq̄ possit iterū intelligere
 deū. Preterea diffinitio substantie create
 potest causare 2ceptum simplicē ppriū
 diffiniti. ergo descriptio dī pōt causare cō-
 ceptum simplicē dī. tenet p̄na. quia alit̄ in
 linea p̄dicamentali nō distinguere diffini-
 tio 2 2ceptus simplex diffiniti. nec ī demō-
 stratione essent tres termini. quia non esset
 ibi cōceptus simplex diffiniti. Preterea
 aliter nō esset 2ceptus relatiuus in nobis
 quia neutrum extremū potest causare 2cep-
 tum alterius. nec causat 2ceptus extrem⁹
 ante 2positionē et diuisionē. quia exp̄ctia
 docet q̄ intellectus nō prius habet conce-
 ptum relatiuū q̄ p̄paret vnū alteri p̄ com-
 positionē 2 diuisionē. puta q̄ intellect⁹ for-
 mat hoc 2plexum. Nec albedo est talis q̄-
 lis est illa. causat 2ceptus similitudis chy-
 mere. Preterea tūc nō possemus habere
 intellectionē in vno instāti. quic p̄tes cō-
 ceptus 2positi sibi succedunt in mēte sicut
 in voce. sicut prius dictum est Preterea
 quādo intellectus format hoc complexū
 deus distinguit a quolibet q̄d nō est ip̄m.
 aut subiectum illius p̄positiois in mente ē
 simplex 2ceptus dei. 2 habet p̄positū. Aut
 nō. 2 tūc faciam p̄positioē demōstrando
 rem q̄ deus est. sic. hec res q̄ significat per
 hoc cōplexū distinguit a quolibet q̄d non
 est ip̄m. 2 tūc demonstro deū p̄ vnū actū.
 2 habet p̄positū. Aut p̄ cōpositum ex mul-
 tis actibus. 2 erit p̄cessus in infinitum.

Ad p̄mum istorū concedo q̄ viator nō
 potest naturaliter intelligere deū nihil ali-
 ud intelligēdo. quia licet per conceptū to-
 talem solum intelligā solum ens quod est
 deus. tamē per cōceptum quēlibet parria-
 lem illius compositi intelligo aliud a deo.
 quia quilibet talis cōceptus est cōmunis
 deo 2 alijs. Sed ultra dico q̄ p̄batio defi-
 cit. quia licet hoc possibile sit in aliquo ca-
 su q̄ conceptus cōmunes eodē ordine suc-
 cedant sibi in mente sicut in voce. hoc ta-
 men est necessarium. quia potest formare
 aliquam p̄positionē in qua multi cōceptus
 cōmunes siml̄ p̄dicant̄ vel subijciunt̄. et p̄
 consequēs in tali cōceptu cōposito pōt de-
 us intelligi. Ad secūdū dico q̄ nō oportet
 incipere ab ente. quia pōt incipere a p̄mo

vel ab alio. Nec requiritur ad iterum intelligendum deum talis descensus vel discursus per compositionem et divisionem. nec magnum tempus requiritur. quia quando deus intelligitur primo per aliquem conceptum positum potest iterum intelligi per habitum interiorum ad similem cognitionem inclinante in instanti. sicut in instanti potest formari tota positio. Ad tertium nego assumptum. quia conceptus diffinitus presupponit de communi lege in diffinitione. quia cognitio diffinita diffinitione proprie dicta causatur mediante cognitione intuitiva unius individui. quia conceptus speciei potest abstrahi ab uno individuo. Divisio autem non potest causari quantum ad omnem eius partem nisi per cognitionem multorum individuum. Ad probationem dico quod neutrum illorum impossibile sequitur. quia non propter hoc distinguitur conceptus diffinitus a diffinitione. quia causatur ab ea. quia nullo modo causatur ab ea. Sed seipsum distinguitur et causaliter a suis causis quae diverse sunt. Ad quartum dico quod argumentum est ad oppositum. quia conceptus relatiuus ab utroque extremo simul positus ponitur et distinguitur. quod probatur. quia subiectum et predicatum propositionis procedunt saltem ordine nature compositionem. Autem autem intellectus in ipsa formatione huius conceptus. hec albedo est alteri similis vel equalis. ponit conceptus relatiuus a parte predicati. ergo isti conceptus procedunt compositionem. Unde iste est ordo quod visus duabus albedinibus primo causatur in mente conceptus speciuus albedinis. et hoc dico immediate ab ipsis albedinibus vel a cognitionibus earum. et post saltem ordine nature formatur positio. Ad probationem dico quod experientia docet. quod non prius indicat per actum assentiendi illas albedines esse similes. quam intellectus competens unam alter per compositionem et divisionem. et hoc quia talis assensus presupponit compositionem et divisionem sicut prius dictum est. sed experientia non docet quin prius habeat conceptus relatiuum ante compositionem et divisionem. Ad quintum dico quod possumus intelligere chymeras in uno instanti per conceptum positum includente contradictionem. sed nullo modo per cognitionem simplicem propriam. Et ultra dico quod probationem assumit falsum. scilicet quod partes conceptus compositi succedunt sibi in mente sicut in voce. quia conceptus illi simul existunt in subie-

cto indivisibili. in voce autem non. Ad ultimum dico quod subiectum huius propositionis. deus distinguitur et non est conceptus simplex sed positus. Eodem modo dico quod formatio ista positionem. hec res significata per istum conceptum positum distinguitur et subiectum istius secundae positionis est positum ex conceptu deus per nomine demonstratiuo. Et ultra formatio illa propositionem sic dicendo. Nec res significata per istum secundum conceptum positum distinguitur et subiectum adhuc est conceptus compositus. Et ideo concedo processum in infinitum formatio tales propositiones distinctas saltem numero. et semper subiectum in qualibet propositione est conceptus compositus et non simplex. Ad principale dico quod tales conceptus compositi ens in finitum. actus purus. quoniam et demonstrant de conceptu ens particularis sumpti. puta cum quoniam utrum in universo est aliquid ens infinitum et actus purus. Subiectum autem huius positionis est conceptus compositus ex conceptu ens in compositum et huius sine cathegoremata aliquid. et ita non est inconueniens quod unus conceptus compositus queratur et probetur de alio conceptu composito.

Questio decimanona

Primum intentio.

¶ nes prime et secunde realiter distinguantur. Et videtur quod non. quia essentia rationis non distinguitur realiter. sed intentiones tam prime quam secunde sunt entia rationis tantum. igitur. Contra. intentiones prime et secunde sunt res et non sunt eadem res sed distincte. res. ergo distinguuntur realiter. Dic primo videndum est que sit intentio prima et que secunda. Secundo ad questionem. Circa primum dico quod tam intentio prima quam secunda potest accipi dupliciter. large et stricte. Large dicitur intentio prima esse signum intensionabile extensum in anima vel alia signa precise. et hoc dico siue signum accipiat per illo quod potest supponere in propositione et esse per propositionem. sicut sunt cathegoremata. siue accipiat signum per illo quod non potest supponere nec esse extremum propositionis. quoniam accipit significatiue cuiusmodi sunt sine cathegoremata. Et isto modo non solum cathegoremata mentalia que significauit res que non sunt significatiue. sed etiam sine cathegoremata

Quarti

mata metalia z verba z cōiunctiōes z hmōi dicunt intētiōes p̄me. Exemplū. Hā isto modo nō soluz cōceptus hominis q̄ significat omnes homines z p̄ illis pōt supponere z esse p̄ p̄positionis. z cōceptus albedinis. z cōceptus caloris. zilli cōceptus p̄pe dicunt intētiōes. sed tales cōceptus sicut rhegrematici. si. tñ. nō. dū. si. est. et. currit. legit. dicunt intētiōes p̄me. z hoc qz licet nō supponant p̄ se accepti p̄ rebus. tñ conluncti cum alijs faciūt eos supponere z distribui p̄ oibus hominibz. vt in ista p̄positione. ois homo currit. z tñ hoc signū omnia p̄ se nihil significat. quia nec rem extra. nec intētiōem anie. Sed stricte d̄z prima intētiō. nomen mentale p̄ se natum esse extrēmū p̄positionis z supponere. p̄ re q̄ nō est signum. sicut cōceptus hominis. animalis substantie. corporis. Et breuiter omnia nomina mentalia que naturaliter significant res singulares q̄ non sunt signa. Similit̄ large accipiēdo dicūt intētiōe secūda anie cōceptus q̄ significat nō solum intētiōes anime q̄ sunt naturalia signa rez. cuiusmodi sunt intētiōes p̄me stricte accepte. sed etiam put signa mentalia ad placitū significantiā signa sicut rhegrematica mentalia. Et isto modo forte nō habem⁹ nisi vocale corūdens intētiōi secūde. Stricte aut accipiēdo d̄z intētiōe secūda. cōceptus q̄ precise fecat intētiōes naturaliter significantias. cuiusmodi sunt genus. species. differētia. z alia hmōi. qz sicut de oibus hominibz p̄dicat cōceptus hominis. sic dicendo. iste homo est homo. ille hō est bō. et sic de alijs. Ita de intētiōibz p̄mis que supponunt p̄ rebus p̄dicat vnus cōceptus cōmunis qui est intētiōe secūda. sic dicendo. homo est spēs. asinus est spēs. albedo ē species. animal est gen⁹. corpus est genus. quantitas est genus. Ad modū q̄ nomē p̄dicat de diuersis noibz. sic dicēdo. albedo est nomen. homo est nomē. z ista intētiōe secūda significat ita naturalr intētiōes p̄mas z potest p̄ eis supponere in p̄positione sicut intētiōe prima significat naturaliter res extra z pōt p̄ eis supponere. Circa secundū dicunt aliq̄ q̄ intētiōes p̄mez scde sunt q̄dā entia ficta q̄ tñ sunt obiectiue in mente. z nullibi subiectiue. Contra qñ p̄pō verificat p̄ rebus. si due res sufficiūt ad ei⁹ veri

tatem. supfluit est ponere alia rem. sed fm̄ oēs tales. hō intelligit. hō est subiectū. hō ē p̄dicatū. hō est spēs. animal est gen⁹. z cōsimiles p̄pōnes. in q̄bz ponit tale esse fictum verificat p̄ rebus. z due res sufficiūt ad verificandū oēs. ḡ zc. Assumptū p̄bat. qz posita cognitiōe hois in intellectu ip̄ossibile est q̄ hec sit falsa. hō intelligit. Sicut posita intētiōe hominis in cōmuni. et intētiōe subiecti in cōi. z formata hac p̄pōne mentali. hō est subiectū. in qua vna intētiōe p̄dicat de alia. necesse est hac p̄pōem eē veraz. hō est subiectū sine oī ficto. Pretea tale fictum ip̄edit cognitiōez rei. ḡ nō est ponendū p̄p̄ cognitiōez. Assumptū p̄bat qz illud nec ē cognitiō nec albedo extra p̄gnita nec ambo sit. sed q̄dā tertiu mediū int̄ cognitiōez z rē. ḡ si illud fictū intelligit tūc res extra nō intelligit. z tūc qñ formo hac p̄pōem metale. de⁹ est trin⁹ z vn⁹. nō intelligo deum in se sed illud fictū q̄ videt absurdū. Pretea eadē rōne intelligēdo alia intelligeret talia ficta. z ita ab etno erat coordinatuz totentium fictozū q̄ p̄nt esse diuerse res intelligibiles. que fuerunt ita necesse eē q̄ deus nō potuit eas destruere. q̄ videt falsum.

Pretea tale fictū nō est ponendū vt habeat subiectū z p̄dicatū i p̄pōne vli. qz actus intelligēdi sufficit ad hoc. qz ita tā singularare in essendo q̄ in rēp̄sentādo ē illud eē fictū sicut actus. q̄ patet ex h̄. qz vnū fictū potest destrui alio manēte sic act⁹. qz aut illud fictuz dependet essentialr ab actu. aut nō. Si sic. tūc cessante vno actu destruit illud fictū. z tamē manet fictū in alio actu. z p̄ cōsequēs sunt duo ficta singularia sicut duo act⁹. Si nō dependet ab actu isto singulari. nec p̄ cōsequēs dependet essentialiter ab aliq̄ actu eiusdē rōnis. z ita remanet illud fictuz in esse obiectiue sine oī alio actu. q̄ est ip̄ossibile. Pretea nō est cōtradictio q̄ de⁹ faciat cognitiōem talē si netali ficto eēntialr. sed p̄dictio ē q̄ ponat intētiōe in intellectu q̄n aliq̄d intelligat. ḡ nō est ponendū p̄pter intētiōem cōem. Iō dico q̄ tam intētiōe p̄ma q̄ secūda est vere actus intelligēdi. quia p̄ actum potest saluari quicq̄ saluat p̄ fictum. Eo em̄ q̄ act⁹ ē similitudo subiecti p̄t fecare z supponere p̄ rebus extra. p̄t eē subiectū z p̄dicatū i p̄pōne. potest esse genus species zc. sicut fictū.

Ex quo patet q̄ intentio prima et secunda realiter distinguunt. quia intentio p̄ma est actus intelligēdi significās res que nō sūt signa. Intentio secūda est actus significās intētiōes primas. ergo distinguunt. Ad p̄ncipale patet ex dictis q̄ tam intētiōes p̄me q̄ secūde sunt vere entia realia. et sunt vere qualitates subiectiue existētes in anima. ergo r̄c.

Questio vicesima

Trum christus

existens in eucharistia possit videre alia et videri ab alijs. Et videt q̄ nō. Quia oē quod videt. videt sub piramide cuius con⁹ est in oculo et basis in re visa s̄m auctorem p̄spectiue. hoc aut nō potest p̄petere nisi rei habenti modū q̄ntitativū. qualē modū nō habet christ⁹ in eucharistia. Contra. Dis effectus sufficiēt dependet ex suis causis essentialib⁹ dispositionib⁹ et approximationib⁹ earū. Sed modus quantitativus nō est causa effectiua visiōis alicuius albedinis. ergo destructo modo q̄ntitativuo potest adhuc albedo videri. ergo r̄c. Ad istam q̄stionē dico primo. q̄ supponendo ista que sunt de necessitate fidei nō pōt p̄bari sufficient q̄ r̄ps in eucharistia nō possit videre alia et videri ab alijs. Et hoc dico de oculo corporali. Qd̄ p̄bo. quia non minus potest aliqd̄ p̄ncipiū habere actionē q̄ se toto est p̄sens alicui toti passo et cuilibet p̄ti. q̄ q̄ p̄ vnam p̄tem est p̄sens vni p̄ti passi. et p̄ alia p̄tem passi est p̄sens alteri parti. S̄z corpus x̄pi in hostia et omnia accidentia sua corporalia. se toto est p̄sens toti hostie et cuilibet parti hostie. ideo eodem modo pōt esse p̄ncipiū actiuum et passiuū respectu visiōis. sicut si vna pars eius coassisteret vni parti hostie et alia pars coassisteret alteri p̄ti. Maior patet. quia si albedo i pariete tota coassisteret toti parieti. et tota cuilibet p̄ti parietis. nihilominus videt tūc q̄ nūc Hoc etiā patet. quia anima intellectiua ē tota in toto corpore et tota in qualibet p̄te. et tamē s̄m Augustinū. ix. de trinitate. ipsa agit in corpus trāsmutando et alterando. causando sanitatē et infirmitatem. et tamen non est q̄ntitatiue in loco. Preterea agēte sufficienter approximato passo disposito

et non impedito necessario sequit̄ actio vel sequi potest. Sed accidentia corporis x̄pi et p̄sentie visive hominū circūstantiū sunt huiusmodi. ergo si nō impediānt potest fieri visiō. Preterea si nō possunt. hoc non est nisi quia agēs corporale ad hoc q̄ pagat actione corporali necessario est in loco circūscriptiue et continuatiue Sed hoc non requirit. Probo. quia s̄m Avicē. Si calor esset sepatus ab omni subiecto. adhuc potest habere omnem actionē quā pōt habere in subiecto. Sed tūc nō esset necessario in loco circūscriptiue. sed t̄m diffinitive. Et r̄c. Preterea idem potest agere in se non solum actione spiritali. sicut est de intellectu et voluntate. sed etiam actione corporali. sicut patet de aqua calida nature sue derelicta que naturaliter causat in se frigus.

Ex hoc arguo. Agens et patiens corporale possunt agere quibus non distāt localiter sicut patet. quando idem agit in se. ergo agens corporale potest agere quibus nō sit in loco circūscriptiue. Antecedēs est verū. ergo et p̄sequens. tenet p̄ua. quia eadem videt esse ratio utrobic⁹. Preterea actiuū naturale respiciēs diuersa passa sibi sufficenter approxiata et eque disposita. nō p̄t agere in vnum et in reliquū Sed color corporis christi potest intuitiue videri ab angelo bono. Iḡ idem color potest videri a visu corporali si nō impediāt modus q̄ntitativus. sed ille nō plus potest impedire visiōē corporale q̄ visiōem angeli Preterea modus accidentalis alicui⁹ p̄ncipiū actiuū nō impedit actionē et passiōē illi⁹. S̄z esse in loco est mod⁹ accidentalis colorū. ergo r̄c. Sc̄do dico q̄ r̄ps in eucharistia possit videre oculo corporali illa q̄ sūt in altari. et s̄m r̄ possit videri p̄simili visiōe ab alijs. nisi esset speciale impedimētū. qd̄ patz Tum quia posito actiuo sufficienti et passiuo pōt sequi actio. sicut supra dictum est Nec est ista p̄positio neganda. nisi p̄pter rōnem que hic non apparet. vel p̄pter auctoritatem scripture que etiā non apparet hic. vel experientia q̄ hic non cōcludit. quia deus suspendit actionem q̄litarū. ne agant. Tum quia non repugnat intellectui patinō habente modum q̄ntitativū. sicut patet de intellectu meo vidēte albedinē extra Nec etiā ab obiecto n̄ h̄ntē modū q̄ntitativū. sic p̄z

Quarti

quando intelligit se et suam cognitionem. ergo ad hoc quod naturaliter intelligat aliquid non refertur an habeat modum quantitativum vel non

Tertio dico quod de facto corpus christi et accidentia eius corporalia non videntur naturaliter ab homine. licet forte videantur ab angelo. Sed hoc solum scimus per experientiam. Et causa quare non videtur de facto est. quia deus non coagitat naturaliter influentia illis qualitatibus ut videantur ab homine. Unde si deus coageret illis qualitatibus generali influentia sicut coagitat alijs. tunc de facto naturaliter viderentur. et ideo videtur quod deus miraculose suspendit illas actiones sicut fecit actioni ignis in camino. Sed verum christus videatur oculo corporali illa et visio intellectuali. vel non. nescio. quia non habeo rationem ad hoc convincentem nec experientiam sed ipse novit quomodo. Rationabiliter tamen est dicere quod sic. etiam loquendo de facto. quia factis videtur mirabile et extraneum quod christus sit in eucharistia et tamen nesciat ubi sit. Sed hic sunt duo dubia. quia videtur quod corpus christi non possit videri in eucharistia. quia omne visibile habet partes distinctas potest una pars discerni ab alia. sed in hostia non potest discerni in caput christi et pedes. quia ibi est confusio partium. Preterea si sic. tunc posset eadem ratione calefacere hostiam et calefieri ab igne approximato hostie. quia omnia argumenta equaliter concludunt. Secundum dubium. verum christus possit videre seipsum in hostia sicut posset si esset in distinctis locis circumscriptive. Probat quod non. quia inter videntem et rem visam debet esse distantia. sed corpus christi in una parte hostie non distat a se in alia parte. ergo etc.

Ad primum illorum dico quod maior est difficultas de corpore quam de alijs qualitatibus quia color ad hoc quod videatur requirit certam situationem partium. qualiter non requirit calor nec alie qualitates. quia taliter possunt duo colores situari quod alter non videtur. et taliter quod uterque videtur. Exemplum. si ponatur pannus albus tenuis super corpus rubeum intensum. tunc tamen videbitur rubeum visibile. Si autem distincte ponatur in eodem situ cum colore rubeo. tunc uterque distincte videbitur. maxime si unum distat ab alio. Ideo difficile est videre quomodo colores videntur in corpore christi.

et quis videtur et quis non. quia hoc non constat nobis per experientiam. Sed quoniam visus ille situationes colorum in corpore christi possint se invicem impedire ne omnes videantur. tamen ista diversa situatio non impedit quoniam aliquis color videatur. si deus non suspenderet actionem suam miraculose.

Ideo ad argumentum dicitur quod partes alterius rationis distinguuntur si videntur. non autem partes eiusdem rationis. Exemplum est in albedine intensa vel remissa. ubi partes non possunt ab invicem distinguui. Similiter non potest distinguere duo lumina eiusdem rationis in eadem parte medij. et tamen potest illa lumina videre. Unde plura requiruntur ad noticiam iudicativam quam ad apprehensivam. Ad secundum dico quod conclusio esset procedenda. si deus non suspenderet miraculose actionem illarum qualitatium. De facto autem non est ita propter illam suspensionem. Ad secundum dubium dico. quod oculus christi in una parte hostie potest ita bene videre se in alia parte. sicut posset si iste oculus esset in diversis locis circumscriptive. sed si sic extenderet. tunc existens in uno loco posset videre se in alio loco. igitur et nunc. Ad probationem dico. sicut idem distat a se quando est in diversis locis circumscriptive distantia requisita ad dispositionem visionis. ita idem distat a se quando est in diversis locis diffinitive sufficienti distantia requisita ad divisionem corporalem. sic est in proposito. Ad argumentum principale dico. quod auctor perspective dixit sicut vidit. et quod nunc quod vidit colorem nisi extensum. ideo posuit colorem videri per cursum naturalem per figuram unius pyramidis. cuius conus est in oculo et basis in re visa. tamen deus potest facere colorem non extensum. et tunc ille posset videri non per talem figuram. Et hoc dico si deus non suspendat miraculose eius actionem sicut fecit in camino ignis.

Questio vicesima prima

Primum autem christi

possit movere corpus christi in eucharistia. Et arguitur quod non. Quia omne mobile corporale est extensum et circumscriptive in loco. Sed corpus

Quotlibet

xpi in eucharistia nō est in loco circūscrip-
tiue. ergo corpus xpi vtribi nō pōt moueri

Contra. Corpus xpi in eucharistia mo-
uet ad motū hostie psecrate. sed aīa christi
pōt mouere hostiā motu pulsionis. traccio-
nis. vel alicui⁹ talis. ergo pōt mouere cor-
pus xpi. Ad istam questionē pmo vidē-
dū est Utruz corpus christi in eucharistia
possit p̄rie. realiter z vere moueri. Scōdo
dicam ad questionē. Circa p̄mum dico
q̄ corpus xpi in eucharistia potest moueri
realiter z p se nō p accidens. z hoc p̄rie. qz
qđ est loco p se z nō p accidēs potest moue-
ri localiter p̄rie z nō p accidens. sed corp⁹
christi sub hostia est huiusmodi. quia ime-
diate est p̄sens loco hostie. et p̄sequens ē
immediate p se in loco. Preterea de⁹ pos-
set si sibi placeret p̄seruare corpus christi ī
hostia p̄sens loco destruēdo illam hostiā
que est p̄sens loco. quia ista hostia nō in-
heret corpori christi. sed est totaliter extrin-
seca. Sed destructa illa hostia z remanēte
xpi corpore p̄ntialiter loco. est corp⁹ chri-
sti immediate z p se p̄sens isti loco. z non
p aliqđ aliud. ergo z nunc existēte hostia ē
corpus xpi p se z immediate in loco. ergo po-
test p se moueri in loco. qđ p̄cedo. Circa
secundū dico q̄ corpus xpi sub hostia pōt
moueri localiter ab anima xpi. z hoc dico
tam p potentiam organicā q̄ p potentiam
siue virtutē nō organicā nisi īpediat a deo.
Hoc p̄bo. quia quando aliqua duo sic se
habent q̄ vnum habet modū essendi p̄ueni-
entē mobili. z aliud motū essendi p̄ueni-
entem mouenti. potest vnū mouere et aliū
moueri. Sed corpus xpi sub hostia habz
modum essendi p̄uententē mobili. z anima
xpi habet modū essendi p̄uententē mouē-
ti. z hoc tam p potentiaz organicā q̄ nō or-
ganicā. quia modus essendi q̄ntitativ⁹ vel
non q̄ntitativus nihil īpedit. ergo hoc ha-
bet anima christi z corpus per vtrāq̄ potē-
tiam. Ideo cōcedo q̄ anima christi pōt
velle efficaciter corpus xpi mouere ad mo-
tum hostie. z sic saltem pōt partialiter mo-
uere. z sic potentia executiua organica pōt
exequi imperiū voluntatis. z sic actualiter
mouere. Sed hic sunt duo dubia. Pri-
mū. que est potentia organica per quā ani-
ma mouet corpus xpi. Secundū est. q̄
videtur q̄ corpus christi sub hostia moue-

atur a solo deo. quia quando aliqua duo
p̄cise coniunguntur per actum volūtatis.
p̄tingenter se habentis ad illam p̄iunctio-
nem istorū s̄m se. si vnum illozum sit. oīno
improporcionatū ipsi mouenti. z reliquuz
pporcionatum. non eodem motore potest
moueri vtrūq̄ cōiunctum. Exemplū. Si
angelus voluntarie p̄iūgat se lapidi. lapis
autem est mobile p̄porcionatū homini por-
tanti. sed angelus non. Tūc manifestū est
quia nō eadem motiōe pōt iste hō mouere
lapidem z angelū. Sed hostia z corp⁹ xpi
p̄cise cōiungunt per actum voluntatis di-
uine. que contingēter se habet ad istam cō-
iunctionem. z hostia est mobile p̄porciona-
tum potentie motiue create. corpus autē
xpi non. ergo ista duo non possunt moueri
eadem motiōe. nec ab eadem virtute mo-
tiua ergo cum hostia moueatur a potentia
creata. corp⁹ christi mouet sub hostia a so-
lo deo. Ad p̄mū istorū dico. q̄ potē-
tia organica et non organica distinguunt
realiter. quia sicut in alio quotlibeto dictū
est. Ania sensitiva intellectiua z forma cor-
poritatis distinguunt realiter. z ideo po-
tentie illarū formarū distinguunt reali-
ter. Unde dico potentia organica est illa q̄
vritur organico corporali in sua actiōe. cu-
iusmodi sunt omnes potentie extense ī ma-
teria. sicut potētie sensitive z executive. Et
per tales potētiās potest anima christi sen-
sitiva mouere corpus sub hostia. si de⁹ non
suspendat actionem istarū. posset etiā vide-
re hostiam moueri z appetere appetitu sen-
sitivo propter aliquod pulcrum z delecta-
bile moueri cum hostia. vel forte quiesce-
re hostia mota. Potest etiam potentia exe-
cutiua exequi imperiū voluntatis imperā-
tis corpus illud moueri. et sic pōt mouere
corpus suum per potētiās organicas. Et
hoc dico nisi deus suspēdat miraculose ac-
tionem causarū naturalū. Potentia au-
tem nō organica est illa que nō indiget or-
gano corporali in sua actione. sicut est de i-
tellectu z voluntate. Per illos mouet ani-
ma christi intellectiua corpus suū sub ho-
stia intelligendo z dictando corp⁹ esse mo-
uendum ad motum hostie. z volendo effi-
caciter corpus suum moueri ad motū ho-
stie. sicut dicitur intellectus. et conforman-
do se volūtati diuine que ē causa p̄cipal

In omni tali motu Et sic patet quod mouet corpus suum p potentia non organicas.

Ad secundum. q corpus xpi sub hostia potest moueri ab anima christi mo p dicto

Ad rationem dico q bn pbat q corpus xpi no potest moueri ab omni virtute creata q mouet hostia. qz no pot imediate moueri a sacerdote mediate hostia. quia respectu sacerdotis saltē de facto est illud corp^o sub hostia mobile improportionatū. z ideo respectu talis virtutis nec mouet eadē motione. nec eadē virtute creata. Sed non pbat quin corpus xpi sub hostia possit moueri ab aia xpi. z similiter hostia psecrata. qz vtrūqz est mobile pportionatū anie christi qz aia xpi eadē volitōe efficaci potest corpus suum z hostia transferre simul de loco ad locum. semp tamē concurrente deo sic causa partiali. et sic patet q ambo tam corpus christi qz hostia mouet eadem motōe actiua creata. z duplici motōe quaz vna est creata z alia increata. mouet etiam duplici motōe passiuā sic sūt duo mobilia.

Ad argumētū principale dico q assumptū ē falsum. sed nullibi inuenit de facto instantia nisi in pposito de corpore xpi. qd licz nō circumscribat loco tamen coexistit corpore circumscriptiue in loco existenti. z huf/sic ad motum localem.

Questio vicesima secunda Trum aia chri

sti possit mouere corpus xpi sub hostia ad motū localem hostie organice z nō organice. Et arguit q non. quia nō pot mouere corp^o xpi in celo istis modis. ergo in sacramento. Contra. posita causa sufficienter approximato passo z nō impedito potest poni effect^o. Sed christus sub hostia habet organicas potētiās z nō organicas sufficientes. et corpus christi est ens approximātū. ergo possunt se mouere vtroqz modo. In ista questione pmo exponēdi sunt termini. mouere organice z nō organice. Secundo dicā ad questionem. Circa p̄mum dico q organice mouere est primo mouere vnā partem z post mediante illa parte mota mouere aliam distātem loco et situ a prima parte mota. Ita q mouere organice requirit neces-

sario ista duo. Primo q primo mouet vna pars localiter z post alia mediate p̄ma pte

Secundū q inter ptes corporis mouentis sit distantia localis. Exemplū. anima mo-

uet in motu p̄gressiuo p̄mo cor motu locali et reali. et post mediate motu cordis alia

pars magis p̄p̄nua mouetur. z post tertia. z sic deinceps Et hoc est vniuersaliter

verum in omni motu pulsus et tractus q

primo pellit vna pars z post trahitur alia.

Ex isto sequit q solum illud corpus mouetur organice quod est circumscriptiue i

loco. quia solum partes illius corporis distant loco z situ. Mouere corpus non organice est mouere totum z p̄mi eque pri-

mo. z non primo vnā partem z post alia

Et hoc indifferēter est vey siue partes corporis distant inter se loco et situ siue non.

Exemplus. angelus in corpore assumpto quia est totus in toto corpore. z totus in q

libet parte. z hoc sicut motor in mobili. nō sicut materia in forma. vel perfectio in per-

fectibili. ideo eque primo mouet totuz corpus assumptum z quālibet eius partem.

Circa secundū dico. q anima christi in celo potest mouere corpus suum ibi soluz organice. sicut potest aia mea mouere cor-

pus suū. Cuius ratio est. quia corpus xpi in celo est circumscriptiue in loco. ideo potest anima sua primo mouere cor. z postea

alias partes fm q potest existēs in vna pte celi velle efficaciter aliquid i alia parte ce-

li. z ita velle corpus suum mouere ad aliō

Sed non organice nō potest corpus suuz mouere in celo. quia licet anima sua intel-

lectina sit tota in toto z tota in qualibz parte. sicut angelus est in corpore assumpto.

non tamen est in qualibet parte sicut motor in mobili. sed sicut materia in forma. p-

pter quod non potest corpus suum nō organice mouere. sicut potest angelus. Et

si queras causā illi^o dico q natura rei talis est. q forma informans corpus existēs

circumscriptiue in loco primo mouet vnā partem postea aliam Secundo dico q

aia christi sub hostia potest mouere corpus suum non organice tm. Nā organice

nō pot mouere eo q inter ptes corporis xpi sub hostia non est distantia localis. qz totuz

coexistit toti z totū enilibet pti. Ideo non potest primo mouere vnā pte z postea alia

11. Si vō qd animā debet mouere corpus nō organice. nā c totū toto corpore et totū in qualibz pte. Sed dicit q nō nō ē in qualibz pte sicut motor in mobili.

Quotlibet

quia quelibet pars eius est in eodem loco cū alia. sed bene potest velle forte d' facto ita vult q' corpus suum moueat ad motū hostie. Et hoc conformando se voluntati diuine. quia vult illud corpus moveri ad motum hostie. et ita quando mouet hostia mouet tunc corpus suum nō organice.

Sed hic sunt dubia. Primū. quia videt q' si corpus christi mouet in celo organice. q' mouet sub hostia organice. q' alia idem corpus nūero simul moueret in celo et quiesceret simul sub hostia. quod videt falsum. Secundū est q' si anima christi sub hostia suspenderet actū voluntatis sue volendo corpus suū moueri ad motū hostie. a quo tunc mouet corp' christi sub hostia

Tertiū est Utrū anima christi sub hostia possit mouere hostiā nō organice. Quartum Utrū aia christi sub hostia possit mouere corpus suum nō mota hostia. puta separe se et recedere. vel etiam quiescere mota hostia et recedente. Ad p̄mum cedo q' corpus christi potest moueri organice in celo et quiescere sub hostia. Et si dicis. cōtradictio est q' idem simul moueat et quiescat.

Respondeo q' intelligēdo q' quiescere nō moueri simplr. sic est cōtradictio q' idem corp' simul moueat et quiescat. quia illud qd sic quiescit nō mutat locū p̄mū. nec acquirit nouū. et tale quiescens nullo mō mouet.

Si autē intelligas q' quiescere q' corpus existens in aliquo loco et nō mutās illum locū quiescit. et p' oppositum intelligas q' corpus sit in aliquo loco et mutans illum mouet. Sic pōt idem corpus simul quiescere et moueri. q' corpus christi in celo pōt mutare suum locum. et sic ibi mouet localiter. et idē corp' sub hostia potest manere et non mutare illum locū. et sic quiesceret. Ad secundū dico q' in isto casu adhuc ad motū hostie mouebit corpus xp̄ia solo dō. sicut hostia mouetur. Ad tertiū patet ex precedentib' in questione dictis. et in solutiōe ad argumentū p̄ncipale. Ad quartū dico q' si non esset ordinatio diuina in p̄trariū q' ordiat illud corpus semp moueri ad motū hostie et quiescere ad eius quietem. posset se separe ab hostia et hoc volēdo recedere efficaciter ad illū locum ita bñ sic si esset circūscriptiue sub hostia. vnde ē circūscriptiue in loco et diffinitiue est imp̄ti-

neus ad eius motum et quietem. Ad argumenta p̄ncipalia in oppositū dico q' licet xp̄s sub hostia habeat potētias organicas non tamē potest corpus suum ibi mouere organice. quia ibi nō est corpus suum passum dispositū ad talem motionē. eo q' in partes corporis ibi nō est distantia localiter q' necessario requirit ad talem motionem. Dico etiā q' potentia nō organica pōt mouere corpus organice et nō organice. sic patet de anima intellectiua xp̄i q' mouet corpus suum in celo organice et sub hostia nō organice.

Questio vicesimatertia

Trū supposito

q' q̄ntitas sit distincta res absoluta a substantia et qualitate. q̄ntitas corporis christi sub hostia possit habere positionem de genere q̄ntitatis sine positione q' est predicamentū. Et arguit q' sic. q' deus potest separe et p̄seruare prius absolutū sine posteriori. sed q̄ntitas p' positum est res absoluta. Et similis positio que est eius d'ra. Positio autē que est predicamentum est res fundata in q̄ntitate. ergo pōt deus p̄seruare q̄ntitatem corporis christi cū p̄ma positione destruēdo secundā. Cōtra. Impossibile est q' ponat fundamētū respectus et terminū. nisi ponat respectus. vel nisi tale denotet p' p̄ceptum relatiuum. Sed q̄ntitas corporis xp̄i est fundamentū illius positionis. et locus hostie cui est p̄sens corpus christi est terminū illius respectus. ergo impossibile est q' illa q̄ntitas sit p̄ns in loco nisi habeat positionem illi loci. Ad istam questionē dico q' impossibile est q' q̄ntitas corporis christi p̄ns loco habeat positionem que est differentia q̄ntitatis. nisi habeat positionē que est predicamentū. Dō p̄bo multipl'r. Primo sic. positio q' est differentia quantitatis est ordo p̄tū in toto. Tunc quero. Aut ille ordo situalis est ita q' vna p̄ sit sup̄ior. alia inferior. vna autē. alia retro. et. Aut est ordo p̄fectiōis. ita q' vna p̄ est p̄fectior. alia imp̄fectior. Aut tertio est ordo totius et partis. sicut oculus est pars capitis. Aut quarto est ordo causalitatis. ita q' vna pars est causa alterius. Aut iste est ordo originis vel nature. ita q' vna pars prius natura est in rerū natura

q̄ alia. Alio modo nō video q̄ possit eē or-
do ptium in toto. Si p̄mo mō intelligit or-
do ptium in toto habet p̄positam. q̄z manife-
stū est q̄ nō potest esse ordo situālis sine di-
stantia locali ptium. q̄z in tali ordine con-
tingit assignare p̄mā ptem. secundā. tertiā.
respectu loci q̄n corp⁹ est immediate p̄ns lo-
co. 7 p̄sequēs ille ordo nō pōt esse sine po-
sitiōe que est p̄dicamētū. Alijs q̄ttuor mo-
dis loquēdo de ordine nō potest dici q̄ ille
ordo sit differentia q̄ntitatis. q̄z q̄libet ali-
us ordo ita potest p̄petere p̄ribus substan-
tie corp⁹is x̄pi si esset separata ab omni q̄ntita-
te sicut q̄n est cōiuncta cū q̄ntitate. Nam
ita esset vna ps p̄fectio alia tūc sicut nunc
q̄ntum ad secundū ordinē. Et tūc vni essz
ps alterius. puta oculus capitis sicut nunc
Hec plus esset vna ps cā alteri⁹ tūc q̄ nūc
Hec plus tunc vna pars esset p̄ior natura
alia q̄ nūc. q̄z p̄ius natura est aliquid f̄m
p̄m. v. Verba. quādo vni potest separi
ab alio 7 nō ecōuerso. Talis p̄ortas nō est
inter ptes corp⁹is. quia q̄libet pōt separari
ab alia 7 ecōuerso. Et ita patz manifeste q̄
solus ordo situālis q̄ requirit distantia lo-
calem inter ptes facit aliquid esse q̄ntuz. et
habere positōez que est differentia q̄ntitatis.

Secūdo sic. Omne q̄ntum est longum
sed nihil est longū sine distātia locali ptium.
ergo si q̄ntitas corp⁹is x̄pi sub hostia sit lō-
ga. oportet q̄ vna ps distet ab alia. et sit ex-
tra aliam. Tertio sic. Omne q̄ntū est ex-
tensum. sed nihil est extēsum nisi vna ps di-
stet ab alia. 7 sit extra aliā. q̄z ad extēsiōē n̄
sufficit p̄ntia rei alicui q̄nto. alias aīa intel-
lectina esset q̄nta cū sit p̄sens toti corp⁹i
7 cuiuslibet pti. ergo si illa quantitas habeat
positiōē de genere q̄ntitatis illa est exten-
sa habens ptem extra ptem. et per p̄sequēs
habet p̄positiōē q̄ est ordinatio partium in
loco. Quarto sic. De quantū p̄tinuuz p̄-
manēs et situatū est figuratū aliqua figu-
ra. sed ad figurā requirit ordo ptium in lo-
co si corp⁹ figuratū sit p̄sens loco. ergo ad
quantitatē 7 eius positōez requirit tal or-
do. Assumptū patet. quia nullus alius or-
do ptium sufficit ad figurā. quia facta sola
mutatione situāli ptium. sine oī alia muta-
tione figura mutat. patet de surgēte. seden-
te. stante. vbi est diuersitas figure p̄ solam
mutatiōē locale. Hoc etiam patet. quia si

deus crearet vniū hominē cum oibus suis
accidentib⁹ absolutis sub specie panis. ita
q̄z ibi esset diffinitive 7 nullibi circūscrip-
tue. ille homo nullius esset figure. quia nec
circularis. nec quadrāgularis. nec triāgu-
laris. nec esset eius corpus rarū nec dēsum.
quia eius ptes nō iacēt p̄pinque nec remo-
te. eo q̄ oēs sunt simul. Sed ist⁹ sola cā est
quia ptes nō ordiant in loco. q̄z c. Qui-
to sic. Corp⁹ homogeniū puta ignis v̄l aer
vere habet positōem que est differentia q̄n-
titatis. quia vere est quantū. sed inter ptes
illius corp⁹is nō potest esse nisi ordo situa-
lis q̄ est ordo ptium in loco. 7 positio que ē
p̄dicamentum. ergo vna positio nō est sine
alia. Assumptū patz. q̄z circūscripto illo or-
dine. nulla ps potest esse p̄or alia nec poste-
rior. cū oēs sunt eiusdē rationis. Sexto
patet hoc p̄ p̄m in p̄dicamentis. qui diui-
dit quantitatē in habentē positioē. 7 po-
nit exemplū in habentib⁹ positioē vt linea
sup̄ficies. corpus. singulū em̄ illorū situm
est alicubi. sed talis situatio non potest esse
sine ordine ptium in loco. ergo c. Sed
contra q̄libet natura q̄ respicit p̄tingenter
quālibet spēm 7 indiuiduū p̄tentū sub ali-
quo genere respicit p̄tingēter totū illd ge-
nus. quia q̄n aliqd d̄terminat sibi certū ge-
nus d̄terminat sibi certā speciē illi⁹ gene-
ris. Sed corpus x̄pi respicit p̄tingēter q̄m-
libet spēm positiois q̄ est p̄dicamentū. etiā
quodlibet indiuiduū. quia sine q̄libet pōt
esse. ergo potest esse sine toto illo genere. et
p̄sequens potest vna habere positionem
sine alia. Preterea q̄n sunt duo respect⁹
extrinsece adueniētes. q̄rū vnus p̄supponit
aliū. pōt p̄ior separari a posteriori. sed ita
est de respectu p̄ntialitatis 7 positiois. q̄ p̄t
quāntitas esse p̄sens loco sine positioe.

Preterea positio p̄dicamētū p̄supponit
vbi p̄prie dictū. scz circūscriptiū. sed deus
pōt p̄seruare q̄ntum sine tali vbi p̄prie di-
cto q̄z c. Ad p̄mum istoruz dico p̄mo q̄
illa p̄pō habet multas instantias. Tum q̄a
quāntitas p̄tingenter respicit quālibet posi-
tiōē que est differentia q̄ntitatis. 7 tamē nō
respicit p̄tingenter totuz genus q̄ntitatis.
Tum quia quantitas p̄tingenter respicit
quācunqz spēm figure. puta trianguluz. q̄
drangulū. 7 tamē nō respicit p̄tingēter to-
tum genus figure quia quantuz nunq̄ est

Quotlibet

sine longitudine et latitudine. Nec per se quod est sine figura. Tum quia linea contingenter respicit rectitudinem, curuitatem, et tamen non figuram, cum linea non potest esse sine figura.

Secundo dico quod conclusio potest procedi vno modo quia si deus faciat quantitatem sine omni loco, tunc enim esset positio que est differentia quantitatis sine alia positione que est predicamentum, et hoc quia tunc quantum non est presens loco. Sed positio quod quantum sit presens loco, tunc non valet, deus potest facere quantum sine illa positione et illa, et sic de singulis, ergo sine omnibus. Exemplum, si sol non sit, posset deus facere corpus sine omni distantia ad solem, quod sol non est, sed positio sole, impossibile est quod sit corpus in mundo sine omnibus distantibus ad solem, et tamen tale corpus contingenter respicit quantumlibet distantiam. Tertio dico quod aliquid sunt termini absoluti qui significant omnia sua significata vno modo. Et quoniam tales termini important res totaliter distinctas, tunc in illis est maior vera. Exemplum, Homo potest esse sine albedine et nigredine, et hoc potest esse sine omni ordine per potentiam dei. Similiter dilectio potest esse sine cognitione intuitiva et abstractiva, sic potest esse per potentiam diuinam sine omni cognitione. Sed alii termini connotatiui qui non significant omnia sua significata vno modo significantia. Sed aliud in recto, aliud in obliquo, et quando tales termini sunt subordinati in linea, tunc in illis est propositio falsa. Exemplum, de linea et figura. Et ratio est, quia quod quod significat linea in communi significat figura in communi, et hoc principale, et conuerso, id est diuersimode connotent aliqua affirmatiue vel negatiue, et omnia que connotat linea negatiue, connotat etiam figura negatiue, et ideo impossibile est quod sit linea sine omni figura. Ad propositum dico quod licet corpus quantum respicit contingenter omnem positionem que est predicamentum, non tamen potest esse presens loco et separari a toto illo genere, et hoc quia tam positio predicamentum quam positio que est differentia quantitatis signant illud idem quod corpus quantum, ideo corpus quantum non potest ab omnibus separari. Ad tertium dico quod nec positio nec quantitas, nec vbi, sunt tales parui respectus sicut homines imaginantur, quod partes ex hoc, quia si essent tunc posset quantitas presens loco separari ab illis, et tunc illud quantum non haberet partes ordinatas in loco, quod inclu-

dit traditionem, sicut probatum est. Iam dico quod isti termini positio, vbi, important solum res absolutas diuerso modo significanti. Ad principale patet ex dictis quod non sunt tales res sicut homines imaginantur.

Questio vicesima quarta

Primum substantia

Primum substantia materialis extensa corporis christi sicut proponatur ex partibus substantialibus sicutualiter distinctis. Et arguitur quod non, quia hoc solum conuenit quantitati, ergo non substantie. Contra, alia pars materie, si militer corporeitatis est in capite, alia in pede et cetera. Ad istam quod dico quod substantia materialis corporis christi extensa tam materia quam forma componitur ex partibus substantialibus localiter distinctis, et hoc potest euidenter probari. Primo sic. Lignum non tamen componitur ex materia et forma que sunt partes essentielles eius et diuerseres. Sed etiam componitur ex partibus integralibus eiusdem rationis, quarum quilibet est lignum sed ille partes non sunt in eodem situ. Vnde festum est, quod distant situ. Secundo sic. Diuiso ligno in duas medietates nulla sub forma se tota de nouo generatur, sed nunc facta diuisione sunt due substantie distantes realiter, aliter accidentia in vna medietate remanent sine subiecto. Sed ille due substantie ligni quarum vtraque est quoddam totum per diuisionem presuerunt facientes vnum lignum totum, et non fuerunt prius in eodem loco, quod partes sicutualiter distabant. Confirmatur, quia vna medietas ligni potest corrumpi alia non corrupta, et illa corruptio est substantialis, ergo aliqua substantia que prius fuit nunc est corrupta. Et manifestum est quod alia substantia que prius fuit nunc manet, ergo prius erant due partes substantiales ligni componentes vnum lignum situ distantes. Tertio sic. Albedo existens in ligno est tota in aliquo toto, et pars in parte. Anterit totum in aliqua tota substantia et pars in parte vel in aliquo toto accidente et pars in parte. Si deus primus habet propositum, quod illa substantia componitur ex partibus localiter distinctis, sicut partes albedinis sicutualiter distant sicut patet ad sensum. Si datur secundum tunc etiam illud accidens quod est subiectum albedinis habet aliquod subiectum primum, ita quod totum est in toto, et pars in parte. Et tunc quod

aut substantia est eius subiectum. et tunc habet oppositum sicut prius. Aut accidens est eius primum subiectum. et de illo accidente est querendum sicut prius. et erit processus infinitum. vel oportet stare ad aliquod accidens extensum cuius subiectum primum est aliqua substantia habens partes situaliter distantes. Quarto sic. quia nisi quelibet substantia materialis haberet tales partes non plures esset talis substantia extensa quam anima intellectiva. Et sicut anima intellectiva est tota in toto corpore. et tota in qualibet parte. ita quod liber substantia materialis esset tota sub tota quantitate et tota sub qualibet parte. quod est absurdum. quod quilibet substantia materialis extensa habet partes essentielles distinctas localiter. quarum una potest destrui alia non destruitur. et ipsi manentibus potest ab invicem separari. et esse quedam tota. quod concedo. Ad argumentum principale dico quod si quantitas sit res absoluta distincta a substantia et qualitate sicut est compositio opinio. non solum competit quantitati habere tales partes essentielles integrantes. sed etiam substantie materiali quam etiam quantitati.

Questio vicesima quinta

Tria substantia

materialis extensa per partes suas intrinsecas sit immediate presens loco. Et arguitur quod non. quia solum est presens per aliquid. puta per quantitatem quam primo est in loco. quod non est presens immediate per partes suas. Contra. si substantia et quantitas distinguuntur realiter. alia est presens unius ad locum quam alterius. quia respectus variatur ad variationem fundamenti immediati. quod verum est immediate presens loco. Ad istam quod dico breviter quod sic. quod per se sic dicitur quod est presens loco. vel per seipsum vel per aliud cui ipsum est presens. est presens loco. sed suba materialis extensa est presens loco. certum est. quod ipsa est presens loco. vel per suas partes intrinsecas vel per aliud cui substantia est presens puta per quantitatem cui substantia est presens. quam quantitas est presens loco. et loquitur de illo quod per aliquid quod non distans a loco est presens loco. et non aliter. Si substantia materialis extensa est presens loco per suas partes intrinsecas. habet oppositum. Si per aliud. puta per quantitatem Tunc arguo sic. Quando aliqua duo sunt presen-

tia indistantia localiter. quicquid immediate est presens uni illorum per idem est presens immediate alteri. Sed quantitas et locus eius sunt presentia indistantia localiter. et substantia materialis existens sub quantitate per partes suas intrinsecas est immediate presens quantitati. quod per eandem presens est immediate presens loco illius quantitatis. Secundo sic. substantia materialis est presens quantitati que immediate est presens loco suo. ita quod tota illa substantia est presens toti quantitati. et per partem. sicut illa substantia informat tota quantitate et pars parte. aliter non esset extensa. Aut ergo illa substantia est immediate presens quantitati. aut per aliquod medium. Secundum non potest dari. quia de illo medio cui suba est presens quero verum immediate sit presens substantie materiali vel per medium. Et sic erit processus in infinitum. vel stabit quod ipsa substantia immediate est presens quantitati. quia non plus potest dari in secundo quam in primo. Et tunc arguo. Omnis substantia que per seipsam et partes suas intrinsecas est immediate presens quantitati. ita quod tota est presens toti. et pars parti per seipsam. et per partes intrinsecas est immediate presens alicui loco. Ita quod tota est presens toti aut pars parti. quia alia est presentialitas eius ad locum. et alia quantitatis. quod patet ex separabilitate eorum. Ad argumentum principale dico quod substantia materialis ex hoc ipso quod est immediate presens quantitati. sic quod tota est presens toti et pars parti est immediate presens loco illius quantitatis per partes suas intrinsecas.

Questio vicesima sexta

Tria substantia

materialis extensa per partes suas intrinsecas sit in loco circumscriptive vel diffinitive. Et arguitur quod non circumscriptive. Quia omne quod est in loco circumscriptive et immediate est quantitas. substantia materialis non est quantitas. ergo etc.

Contra. immediate per suas quantitates id est per partes intrinsecas est suba presens loco. ita quod tota est presens toti et pars parti. ergo est circumscriptive in loco. Hic primo videndum est quid est esse in loco circumscriptive et diffinitive. Secundo ad questionem.

Circa primum dico quod esse in loco circumscriptive est aliquid esse in loco sic quod totum

Quotlibet

fit in toto loco. et pars fit in parte loci. Sed esse in loco diffinitive est totum esse in toto loco. et totum esse in qualibet parte. sicut angelus est in loco corpus christi in eucharistia. et anima intellectiva est in toto corpore et in qualibet parte. licet non sicut in loco. Circa secundum dico quod substantia materialis extensa per suas partes est immediate in loco circumscriptive et non diffinitive. quod patet ex predictis. quia illud est circumscriptive in loco quod totum est in toto loco. et pars est in parte loci. Sed substantia materialis extensa est huiusmodi. § 22. Assumptum probatur. quia si deus destrueret unam medietatem quantitatis huius ligni et aliam medietatem quantitatis conservaret in medietate ligni. ille due medietates ligni substantiales distaret localiter. et una est circumscriptive in loco. posito casu quod et quantitas non destruitur § et alia medietas. quod patet ex hoc quod tota substantia ligni est in toto loco et pars in parte. Secundo sic. secundum ponentes respectus partialitatis ligni ad locum. talis non dependet ex respectu inheretie quantitatis ad lignum. quia destructa inheretia adhuc potest lignum esse presens loco. Tunc sic. De quo non dependet ab alio potest per divinam potentiam conservari sine eo. ergo respectus partialitatis totius ligni ad totum locum et partis ad partem potest conservari sine inheretia quantitatis ad lignum. Quo facto manifestum est quod totum lignum erit in medietate in toto loco et pars in parte. § est circumscriptive in loco. Tertio sic. Sicut tota substantia est pars tota quantitatis. ita partes ligni sunt partes partium quantitatis. Tunc quod per modum loquendi aliorum. Aut in illo priori partes sunt in eodem loco aut in distinctis. Non in eodem. quia non plus in uno quam in alio. § sunt in distinctis locis in illo parti. Sed substantia huius partes in distinctis locis est circumscriptive in loco. ergo.

Quarto sic. Circumscriptio passiva loci secundum comiter loquentes est quodam respectu. sed respectus variatur tam ad variationem fundamenti quam termini. cum § substantia ligni et quantitas distinguuntur realiter. circumscriptio passiva substantie ligni et circumscriptio passiva quantitatis eiusdem distinguuntur realiter. et per se cum alia circumscriptioe passiva est substantia ligni in loco. et cum alia quantitas ipsa posset per potentiam dei esse destructa.

Quinto sic ex eodem modo arguo. Alia

est distantia localis unius partis substantie ligni ab alia parte substantie ligni. et alia unius partis quantitatis ligni ab alia parte quantitatis. quia respectu distinguuntur quia fundamenta et termini distinguuntur. ergo tota substantia ligni habens partes intrinsecas distant localiter est circumscriptive in loco.

Sexto arguitur sic. Ad existentiam respectus sufficit fundamentum et terminus cum causis extrinsecis. Sed distantia localis partis substantie ligni est quodam respectus habens per fundamentum ipsas partes substantie distinctas. § positus partibus substantie ligni et causis extrinsecis que faciunt eas distare ponit illa distantia. quantitas § si requiritur cum nec sit fundamentum nec terminus erit causa extrinseca illius respectus. Tunc ultra quod quod deus potest medietate causa extrinseca. potest immediate. ergo ille respectus potest esse sine tali quantitate. Et per se substantia ligni per se et per partes suas erit circumscriptive in loco. Ad principale argumentum patebit postea.

Questio vicesima septima

Primum de potest

de servare substantiam materiam extensam sine motu locali destruedo omne accidens absolutum in ea.

Et arguitur quod non. quia deus non potest facere substantiam extensam sine extensione. Sed si deus destrueret omne accidens absolutum in ligno et servaret substantiam ligni longam latam et profundam sine quantitate. ista substantia esset extensa sine quantitate et extensione. Contra. Hoc non includit predictonem. ergo potest fieri a deo. Ad istam questionem dico simpliciter quod sic. Et ad probationem fundo me in isto articulo fidei. Credo in deum patrem omnipotentem. Ex quo articulo accipio istam propositionem. quod quod deus producit mediantibus causis secundis potest immediate sine illis producere et servare. Sed mediantibus causis naturalibus expellitur introducit multa accidentia absoluta in idem passum localiter non mutatam. sicut patet in alteratione et generatione. ubi genitum et corruptum sunt equalia secundum omnes dimensiones. ubi non solum quantitas corrupti corrupti sed etiam quantitas et nova introducit. secundum communiter loquentes sine omni motu locali materie. ergo potest deus immediate per se omne accidens abso-

Quarti

Intam ligni destruere et seruare eius substantia sine omni motu locali. Secundo ex eodem principio arguo sic. Deus potest re posteriorem naturaliter destruere et priorer nature sue delinque ut ipsa proprium motum agat. Destruat ergo deus omnia accidentia absoluta ipsius ligni et relinquat substantiam illius ligni sue nature. quo facto aut substantia ligni est non mota localiter et habet proprium. Aut est mota localiter. et hoc non potest esse quia ad nullam differentiam loci potest se transferre. Non deorsum. quia principium penetrat in terram non habet. sicut nec quando habebat accidentia sua. Nec sursum potest moueri sicut nec prius propter hoc quod non habet principium mouendi sursum plus quam prius. Nec ante nec retro. quia nulla causa est quare plus moueatur ad unum quam ad reliquum. Nec mouebit ab agente extrinseco. quia si sic. aut tota substantia mutabit locum. quod non potest fieri per causam extrinsecam naturalem. Aut partes substantie ligni que prius erant distantes concurrunt in unum punctum. et hoc non. Tunc quia punctus non est aliquid tale sicut homines imaginantur. Tunc quia non habet aliquid principium mouendi sicut partes. Tunc quia si ibi esset tale principium non essent maior ratio quare concurrerent in unum punctum quam ad reliquum. Nec esset aliqua ratio quare plures partes materie mouerent ad unum punctum medium quam ad alium punctum prope finem. Tertio sic ex eodem principio arguo. Deus potest totam substantiam illius ligni conseruare et omnia accidentia absoluta unius partis destruere. et accidentia absoluta alterius partis conseruare in parte ligni. Hoc deo non est impossibile. sicut nec est impossibile sibi unam medietatem albedinis destruere. et aliam medietatem conseruare in albedine parietis. Quo facto si deus dimitteret totam substantiam ligni sue nature tunc quero. Quo modo mouet medietas sube ligni que conseruat sine omni accidente absoluto. Non posset virtute propria aliam partem subintrare. nec se totaliter et naturaliter ab illa parte separare. quod sue nature derelicta manebit immota localiter. Quarto sic. Substantia ligni existens sub accidentibus naturalibus est in loco circumscriptione et prius loco per partes suas intrinsecas. sicut probatum est prius. Tunc sic. Deum potest conseruare substantiam ligni presentem suo loco sine sui mutatione locali. et sine presentia il-

lorum accidentium absolutorum ad illum locum. quod sicut substantia ligni est potest naturaliter ipsi accidentibus. ita prius est presentis loco suo quam accidentibus. et per prius potest deus separare unam presentiam ab alia. Quinto sic. Deus respectus per diuinam potentiam potest conseruari sine eo quod nec est terminus nec fundamentum illius respectus. Sed distantia que una pars ligni distat ab alia parte substantie ligni est quodam respectus secundum omnes. cuius fundamentum est pars substantie distans. et terminus est alia pars substantie qua distat. et per consequens nullum accidens absolutum est fundamentum illius respectus nec terminus. ergo potest iste respectus distantie idem numero conseruari sine omnibus accidentibus absolutis. et ita per substantia ligni conseruari sine omni motu locali. et omnia accidentia sua absoluta destrui vel separari. Ad principale argumentum concedo quod deus potest conseruare substantiam ligni longam latam et profundam et extensam sine omni extensione que sit res absoluta distincta a substantia.

Questio vicesimo octaua

Terium substantia

materialis per suas partes intrinsecas potest esse quantitas sine quantitate

Et arguitur quod non. quia passio adequata alicui subiecto primo nunquam potest alicui operari nisi mediante isto subiecto. patet de risibili et boie. Sed esse quantum est passio adequata quantitati que est accidens. ergo non potest operari substantie sine illa quantitate.

Contra. per partes intrinsecas potest esse longa lata et profunda. quod potest esse quantitas. Hic primo videndum est quid est esse quantum. Secundo ad questionem. Circa primum dico esse quantum est habere partem extra partem. et partem distantem situatim a parte. Ex quo sequuntur duo. Primum est omne illud quod est per se unum et vere extensum est vere et realiter quantum.

Secundum est. omne illud quod est circumscriptione in loco est quantum. quia omne tale est totum in toto et pars in parte. et e converso. Omne quantum est circumscriptione in loco si sit locus ambicus ipsum. Circa secundum dico quod substantia materialis per suas partes intrinsecas potest esse quantitas. quod probatur multipliciter. Primo sic sicut prius patet. deum potest conseruare substantiam materialem extensam non motam

Quolibet

localiter. et destruere omne accidens absolute in eo. Quo posito manifestum est quod tota suba ligni conseruat ita quod nulla eius pars destruit. sed remanent eadem partes que prius. De quibus quero. Utrum distat loco et situ sicut prius quam fuerunt subiecte accidentibus. Aut non. Si primo modo. habet oppositum. quod sicut patet in primo articulo. omne per se unum habet partes distinctas loco et situ est quantum. Si secundo modo. et iste partes non sunt corrupte nec una per se uersa in aliam. quod manet sicut prius ergo necessario erunt motu localiter. quod est contra positum. quod prius distabat situ. non non.

Secundo sic. Accipio totam substantiam illius ligni denudatam ab omnibus accidentibus absolutis. et sit a. et quod. Aut a coexistit parti loci aut non. Si sic. ergo a habet partes distantes loco et situ. et persequens a per suas partes intrinsecas est quantum. Si non. et prius quam a fuit sub accidentibus totum a coexistebat toti loco et per partem. et aliqua pars a est mota localiter. quod a omne quod est primo presens alicui loco et postea manens non est prius illi cum non sit extra omnem locum necessario transfertur de loco ad locum et per prius aliqua pars a est mota localiter.

Si dicis quod a non est in loco nisi per quantitatem quod est accidens substantie. et ideo quam de destruere illam quantitatem nec est in loco neque localiter mutat. Contra. Hoc non videtur theologice dictum. Nam secundum omnes sanctos. angelus est in loco et mutat de loco ad locum. et tamen non est quantum tali quantitate distincta. ergo eodem modo quantumcumque suba ligni sepe ab omni accidente nisi ponatur extra mundum erit in loco totum a. quolibet per eius. et tunc stabit argumentum. Et si dicis adhuc destructo omni accidente absoluto a erit in loco diffinitive sicut angelus. et non circumscripitive. Contra si sit in loco diffinitive per hoc quod est circumscripitive in loco. quod si a sit diffinitive in loco. tunc eadem ratione partes sue que sunt b. c. sunt diffinitive in loco. et tunc quod. Aut b est in eadem parte loci diffinitive in qua prius fuit. aut non. Si sic. eadem ratione c erit diffinitive in eadem parte loci in qua prius fuit. et per prius b et c distant localiter et situ aliter sicut prius autem destructionem accidentium. quod in eisdem locis manent. Sed omne totum habet partes localiter distantes est circumscripitive in loco. et a est circumscripitive in loco. Si autem b. non sit in eadem parte loci diffinitive quam prius fuit nec

c. hoc est. vel quia b non est alicubi diffinitive. quod non potest dici. cum maneat in mundo. sicut nec hoc potest dici de angelo. Et similiter habet dato tunc mutat localiter. quod ex quo manet in re natura. et non est in eodem loco quam prius. necessario mutat localiter. Tertio arguo sic. Acceptis duabus aquis a et b arguo. Ad minus virtutis est conseruare a et b sine omnibus accidentibus absolutis. quam faciunt unam aquam. quam conseruare a et b sine omnibus accidentibus absolutis quam sunt partes unius aque totalis. Sed de potest conseruari a et b absque hoc quod transferratur ad locum istum. vel ad locum istum. vel ad locum medium. nec e converso. Et ita conseruantur in diuersis locis a et b quam non faciunt unum. et si a et b essent partes unius posset deus conseruare a et b in distinctis totis. et destruere omnia accidentia absoluta in eis. Quo posito. Aut substantia localis esset quantum per a et b que sunt eius partes distantes situ. quod est oppositum.

Confirmat. quod si deus per potentiam suam absolutam conseruaret totam aquam maris occidens sine omnibus accidentibus absolutis. non necessitate de ad transferendum aquam que est in oriente ad aquam maris que est in occidente. vel ad locum medium. nec e converso. Sed hoc posito manifestum est quod illa suba esset quantum per partes. quam aliam sunt in oriente. aliam in occidente. Quarto. quam subiectum et accidens habet partes sibi correspondentes. sic quod distinctis partibus accidentis correspondent distincte partes substantie. tunc non minoris potentie est conseruare partes accidentis. destruendo substantiam sine omni motu locali accidentis et partem eius. quam conseruare partes substantie sine omni motu locali destruendo omne accidens absolutum in substantia. Sed primo facit deus in eucharistia destruendo substantiam panis et conseruando eius accidentia. et potest deus facere secundum. Quo facto manifestum est quod illa substantia est quantum per partes. Confirmat quod magis rationabile est quod substantia habens partes distinctas localiter sit in loco diuisibili sine omni accidente. ita quod tota substantia sit in toto loco. et per in parte quam substantia carens omni parte sit in loco diuisibili. ita quod tota sit in toto loco. et tota in qualibet parte. Sed secundum est verum de facto sicut patet de angelo et anima separata. et primum potest saltem esse verum per potentiam dei. Quinto. quia omnis res absoluta existens sub aliquo accidente ab

soluto p informationem. ita q totū subie/
ctū est sub toto accidente. z ps sub parte p
p potentia diuinā coexistere eidem accidē
ti sine coherētia z informatōe. Hoc statim
pbat p hoc. q respect^o ab extrinseco adue
niens pōt corūpi manētib⁹ extremis. In/
herētia aut^{em} accidētis ad substantiā ē respe
ctus extrinsecus adueniēs. ḡ zc. ergo si de
us pseruaret substantiā ligni presentē quā
titati sine informatōe z inherētia. ita q to
ta sit p̄sens toti quantitati z pars p̄ci. Sic
ista quantitas habet p̄tem distinctā locali
ter a p̄te. ita substantia ligni habebit. z per
sequēs erit quanta p partes intrinsecas.

Si dicis q ablato respectu inherētie
quātitatis ad substantiam nō erit substan
tia p̄ns quantitati mō predicto. Contra
Respectus p̄ntialitatis substantie ad quā
titate est p̄rior respectu inherētie quāti
tis ad substantiā. qd patet. qz respectus in
herētie nō potest separi a respectu p̄ntiali
tatis. Sed ecōverso p̄t. quia substantia pōt
m̄ris esse p̄sens que inherēt sibi. Sed
p̄ius non potest separi a posteriori. saltem
p potentiam diuinā. ergo respectus p̄ntia
litis totius substantie ad quātitate p̄t se
parari ab inherētia quātitatis ad substanti
am. Duo posito tota substantia ligni erit
p̄sens toti quantitati z pars p̄ci sine in
herētia. et per consequens illa substantia
habet partem distantem a parte p̄ se. ergo
sic est quanta per p̄prias partes. Ad p̄n
cipale nego assumptū. quia esse quantum
nō uenit substantie p aliquod accidens.
nec accidenti per substantiam. ideo neutri
uuenit primo sicut passio.

Questio vicesimanona

Truzsubstantia

v materialis per suas partes intri
secas possit esse quanta sine quā
titate addita sibi. Et arguit q non. quia
substantia nō est alba sine albedine ergo nō
est quanta sine quantitate. Consequētia t̄z
quia eadem est ratio v̄trobiz. Contra.
Substantia pōt esse quanta per partes intri
secas. Possibili aut^{em} posito in esse nullū seq̄
tur imp̄ssibile. ḡ ḡ sequit q d̄ facto sit qn
ta sine omni quantitate. Ad istam q. di

co q substantia per partes suas intrinsecas
de facto est quanta sine omni re absoluta ad
dita sibi. Dō p̄bo p̄mo sic. Quando p̄pō ve
rificat p̄ reb⁹ si dueres sufficū ad e^o veri
tatem. superflūū est ponere tertiaz. Sz iste
p̄pōnes. substantia materialis est quanta. suba
materialis est circūscriptiue in loco. habēt
partem extra partē habet partē distantē a
parte. z oēs cōsimiles. verificant p̄ rebus.
Et ad verificandū tales p̄pōnes sufficit sub
stantia cum suis partibus intrinsecis et lo
cus. quia impossibile est q aliqua substan
tia materialis sit in aliquo loco toto z par
tes substantie sint in partibus loci. nisi oēs il
le p̄pōnes sint vere si forment. ḡ superflūū
est ponere tertiam rē que sit quantitas ad
verificandū illas p̄pōsitiones. Sed p̄pter
aliā causam nō pouit. ergo zc. D̄noz p̄t̄z
quia posita p̄pōthēsi q tota substantia sit i
toto loco. z pars i parte. saluatur q partes
substantie distant localiter. z q substantia
materialis pōt recipere qualitates. quarū
p̄tes nate sunt distare localiter. z q substā
tia sit quanta. q habet partē extra partē. q ē
circūscriptiue in loco. sicut ponēdo illā qn
titate mediā. sicut patet ex dictis. ḡ zc.

Si dicis. Hoc verū est qn partes sube
materialis sunt in distinctis locis. sed hoc
nō pōt fieri sine quātitate mediā inter sub
stantiaz qualitate. Contra. ab eisde⁹ cau
sis z eadē virtute qua substantia material
pducit in esse. eadem virtute pducunt par
tes eius in distinctis locis. Sed per tales
quātitate nō pducit talis suba in esse. qz il
la quantitas si poneret esset posterior sub
stantia z accidentib⁹. z per oēs non pdu
cit p̄us in esse. sed solum efficiēs. Confir
matur. quia per idem habet res esse et esse
distinctum. Sed partes substantie uō ha
bent esse per quantitate. ḡ nec distinguū
tur situatiter per quantitate. Secun
do sic. Omnis effectus sufficienter depen
det ex causis suis essentialibus. Si ergo di
stantia localis partiu⁹ substantie dependet
ex ista quantitate mediā. tunc est cā distan
tie illaz partiu⁹. sed hoc falsuz est. quia nec
finalis nec efficiens. Tum qz p̄ri⁹ nihil ef
ficat circa p̄rius essentiali. Tum qz h̄ positi
to. adhuc illa suba eēt quanta p̄ p̄tes intri
secas sine illa quātitate. qz solū ē cā extrinseca
illius distantie. Aliter deus cū sit ei⁹ causa

Quotlibet

efficiens illius distantie supple's causalita-
tem cuiuscūq; cause secūde. qñ sibi placet.
nō posset facere illam distātia ptiū sine ta-
li quantitate media qđ falsum est. Nec illa
quantitas est causa materialis. certum est
Nec causa formalis illius distantie partiū
sicut aliqd est albū p albedinē. quia tūc sic
impossibile est q aliqua sint alba sine albe-
dine. sine sint sepata ab inuicē. sine sint par-
tes alicuius totius. ita esset impossibile q
illa q modo distant localiter p quantitatē
distant localiter sine quantitate tali. z h
sine sint partes alicuius totius sine sint se-
parata. cuius oppositū prius pbatū est Et
pater. quia de' posset diuidere lignū ī du-
as partes. z ponere vnam Rome. aliaz hic
et separe ab oib; accidentib;. quo facto illa
distant localiter. z tamen sine tali quanti-
tate. Et eodē modo esset si essent ptes vni⁹
ligni sicut pri⁹. Quarto sic. suppono qđ
Scotus etiam supponit. q deus posset cō-
seruare corp⁹ xpī in eucharistia sub hostia
absq; hoc q haberet esse circūscriptiue in
celo vel alibi Duo posito qro. ant illa quā-
titas distincta a substantia z qualitate que
p̄nit ī corpore christi manet. aut nō. Se-
cundū non potest dari. quia absolutuz nō
variat ppter variationē respectū. Si autē
ī celo nō ē. nō destruit nisi respectus. ergo
propter hoc q corp⁹ xpī p̄dit solū illud vbi
in celo nō corrūpit illa quātitas absoluta
sicut nec corpus xpī. qz soluz cessat habere
illud vbi. q oportet dare p̄mum q illa quā-
titas maneat in corpore xpī sub hostia. z p̄m
corpus xpī ibi vere erit quātit. qz hz talē quā-
tatem in se. Sed hoc est falsuz. quia illd
corpus vt ibi nō hz ptem extra ptes. nec di-
stantem a pte. Aliter em sequeret q distin-
cte ptes corpis xpī coexistēt distincte pti-
bus hostie. Et p̄sequens in nulla pte ho-
stie esset totuz corpus christi. ergo corpus
christi ibi non est quantū. z p̄sequens quā-
titas non est tale mediū. Ad argumētuz
p̄ncipale non est simile. quia albedo infor-
mat illud corpus album. sic nō est de quā-
titate. vt patet ex dictis.

Questio tricesima

Truz possit eui

v denter pbari q quantitas sit res
absoluta distincta a substantia z

qualitate. Et arguit q sic. Quia quādo
aliqua duo sic se habent q vni manet a/
liud nō manet necessario distinguunt rea-
liter. Sed in rarefactione manet tam sub-
stantia qz qualitas. z non inanet quātitas.
quia ex quo in raro est plus de quātitate qz
in denso. oportet in rarefactōe vel totā quā-
tatem p̄cedentem corrūpi. vel q sint due
quantitates in eodē subiecto. Secunduz
nō est ponendū. ergo primū. z p̄sequens
necessario distinguunt. Contra hoc nec
potest pbari p se nota. nec p experientiaz. q
non euidenter. Ad istam q. dicit a mul-
tis q sic. quod pbat multipliciter. Primo
sic. Nullum accidens est idem cū substan-
tia. sed omnis quantitas est accidēs. qz in
p̄dicamento accidētis Secūdo. expien-
tia docet q in condensatione aliquid deper-
dit. s; nō substantia nec quātitas fm p̄m. iiii.
phisicoz. ergo quātitas aliq corrūpit. et nō
substantia. q distinguunt. Tertio sic. Lō-
gitudō z latitudo aeris z ignis sunt eiusdē
speciei. sicut omnis quātitas cum alia quāti-
tate. sed ignis z aer nō sunt eiusdēz speciei.
q iste quātitates distinguunt a substantiis.

Quarto. qz impossibile ē naturaliter duo
corpa esse sit ī eodē loco. sed suba z quātitas
sunt sit. igit si vtrūq; est quātitas et corp⁹. q
duo corpa sunt simul. imo tot essent corpa
naturalr siml qz qualitates materiales sit
cū suba. p̄nta sapor. color. odor. dulcedo.
calor. z sic de alijs. Quinto sic. Impos-
sibile est q idem sit p̄se indiuiduū substan-
tie z qualitatis. q impossibile ē q idē sit p̄se ī
diuiduū substantie z quātitat. Ans est verū
p̄na patz. qz ita essentialr p̄dicat quātitas d
suo indiuiduo sic quātitas vl substantia d suo
indiuiduo. Et p̄firmat. qz indiuiduum
substantie z quātitat sic se habet ad substantiā
z quātitatē. q impossibile est q illd indiuiduū sit
nisi sit substantia vl qualitas. q eodē mō im-
possibile est q indiuiduū quātitat sit nisi sit
quantū. Ad p̄mū istoz dico cū Ans. in
mono. c. xxv. q accidēs triplr dicit. scz lar-
ge. stricte. largissime. Stricte accipitur p
aliqua forma accidentali. ad est in formare
substantiā q nō facit vnuz p se cū subiecto
suo. Exemplū est de albedine. nigredie. et
hmōi. Large accipitur pro omni predica-
bili p̄tingenter de aliq qđ potest successiue
affirmari z negari de illo p̄ trāsitiōez suā

Quarti

vel alterius. Exemplū de similitudine. eā/
litate et hmoi. pōt em̄ sortes successiue dici
similis platonī. v̄l ppter mutationem sortis
ad albedinē si plato sit albus. vel mutatiōez
platonis si sortes sit albus. Largissime acci
pit accidens p omni p̄dicabili p̄tingenter
et successiue de aliq̄. et hoc indifferenter. si
ue tale p̄dicabile possit successiue p̄petere
alicui p̄ mutationē p̄p̄riā et alienam. siue ta
le p̄dicabile p̄petat sibi successiue p̄p̄t mu
tationē alienam. et sic accidēs dicit̄ de deo
Exemplū. deus dicit̄ p̄tingēt̄ creāō. do
minus et hmoi. et successiue d̄z creāō. et non
creans ppter solā mutationē creature. Pri
mo mō accipiēdo accidēs dico q̄ non oīs
q̄ntitas est accidēs. sicut nec oīs relatio ē ac
cidens. q̄z relatiōnes dicte de deo ex tpe nō
sunt accidentalit̄ talia. Secūdo mō sic acci
piendo accidēs. quāntitas sicut relatio ē ac
cidens. q̄z quantū et quāntitas p̄tingent̄ pre
dicant̄ de suba ppter solā mutationē loca
lē ipsius sube. Nam hec ē vera mō de facto
substātia materialis corp̄is xp̄i est quāntitas.
Sic̄ hec est de facto vera. substātia corpo
ris xp̄i habet p̄tem extra p̄tes. puta in celo.
S̄z si illa suba p̄ potentiā dei desineret eē
in celo p̄dendo solum illud vbi. et solū ha
beret esse sub hostia. tūc hec esset vera. ista
suba nō est quāntitas. q̄z tūc illa substātia
nō h̄ret p̄tem extra p̄tem. et tū corpus xp̄i n̄
corrūpit̄. S̄z solū cessat esse p̄ns vni loco i
celo. et incipit esse p̄ns alteri loco sub hostia
Et p̄ns hec p̄tradicctoria. esse quāntitas. et
nō esse quāntitas successiue verificant̄ de il
la substātia ppter solum n̄ otū locale sui.
Ad formā argumētī dico. q̄ hec. quāti
tas est accidēs. est distinguēda penes terti
um modū eōquatiōis. eo q̄ ly quāntitas p̄t
supponere p̄sonaliter v̄l simpl̄r. v̄l materia
liter. Primo mō est hec vera. quāntitas ē ac
cidens. q̄z aliqua quāntitas puta albedo est
accidēs. et hec simpl̄r est vera. q̄ntitas ē sub
stātia vt quāntitas supponit p̄sonaliter. q̄z
indefinita p̄dicat̄ de vno singulari. v̄n hec
quāntitas d̄mōstrata substātia corp̄is xp̄i
in celo est substātia. Si aut̄ quāntitas sup
ponit simpl̄r vel materialiter. sic hec ē ve
ra. oīs quāntitas est accidens. quia sic ac
cipit̄ p̄ voce vel p̄ceptu. et sic nō est hec ve
ra. substātia est quāntitas. sed p̄sonaliter
accipiēdo est vera. Ad secundū dico. q̄

ista exp̄riētia est ad oppositū. Nam in p̄densa
tione tota quāntitas p̄cedens nō corrūpi
tur. q̄z sapor. color. et alia accidētia tal̄ cor
poris p̄densati p̄tinue corrūpenf̄ ppter cor
ruptiōez subiecti im̄mediati. ergo remanet
aliquid. Aut ergo tota sine aliqua mutati
one p̄tis. et tūc ista substātia sit minor. q̄n
titatis sine corruptiōe rei absolute. Aut p̄s
quāntitatis corrūpitur. et tūc q̄ro de subie
cto p̄mo illi quāntitatis. Aut remanet na
turaliter sine quāntitate. q̄d nou pōt dari.
Aut est subiectū alic̄ quāntitatis noue. et h̄
nō. quia nō est maior rō q̄ vna p̄s p̄densa
ti recipiat nouā quāntitatē q̄s alia. Et p̄ cō
sequēs vel tota quāntitas est noua. v̄l nulla
p̄s. Aut est subiectū quāntitatis p̄ceden
tis. et h̄ nō. quia quāntitas nō pōt naturalit̄
migrare a subiecto in subiectū. ergo nulla
res absoluta ibi corrūpit̄. Id̄ dico q̄ tenē
tes quāntitatē esse rem̄ mediā inter substan
tiā et qualitātē. dicit̄. q̄ res p̄densat̄. q̄z par
tes quāntitatis p̄p̄inquat̄ iacēt̄ nūc q̄z p̄ri^o. vir
tute cause agentis. q̄ facit partes illi^o mo
uere localiter. et minus distare nūc q̄z p̄ri^o.
sine omni corruptiōe quāntitatis Ita per
oīa dico q̄ substātia p̄densat̄. quia partes
eius virtute efficientis sine omni quānti
tate media magis nūc approximat̄ locali
ter q̄z p̄rius. et minus distat̄ localiter nunc
q̄z p̄rius. sine oī p̄ditiōe substātie v̄l quā
ntitatis. et ita ista exp̄riētia est ad oppositum
Ad tertiū dico q̄ sicut fm̄ Damascenū
in logica sua. eadē res est in genere substā
tie et quāntitatis fm̄ aliā et aliā intentionem.
v̄n dicit̄ sic. Dicim^o q̄ possibile est eandem
rē fm̄ aliā et aliā intentionem sub alio et alio
p̄dicamēto reduci. Et sequit̄. corp^o q̄ddā
fm̄ q̄ naturale ē sub suba est. fm̄ aut̄ q̄ ma
gnū est et mensuratū sub quāntitate. Ex q̄
sequit̄ q̄ eadē res pōt esse in diuersis p̄redi
camentis. puta sube et quāntitatis. Ita possi
bile est q̄ due res sub vna sp̄e quāntitatis p̄ci
neant̄ et sub diuersis sp̄ebz sube. et ita p̄cedo
q̄ lōgitudine ignis et aeris q̄ nō distinguunt̄
ab igne et aere sunt eiusdez speciei in p̄dica
mento quāntitatis. q̄z lōgitudine que est spe
cies quāntitatis p̄dicat̄ vniuoce de hac lon
gitudine vel illa. et tū sunt differētie speciei i
genere substātie. sed l̄z lōgitudine p̄dicet̄ in
qd̄ de hac lōgitudine et illa. nō tū de p̄noīe
d̄mōstrat̄ rē extra. Ex̄plū. hec p̄dicatio

Quotlibet

est vniuoca. z in qd. hec longitudo est longitudo. Sed hec nō. hec substantia vel hec res est longitudo demonstrando p hanc substantiam terminū absolutū Ad quartum dico q corpus dupl'r accipit. Uno mō p i diuiduo p se existente in genere substantie qd nō est natum esse ps alicuius existentis i genere p se substantie. Aliter accipit p isto qd p partes intrinsecas est longū latū z p fundū. Primo mō impossibile est duo corpora p naturā esse simul. z de talib' loquit' p h'.

Secūdo est possibile qz vnū natū est esse forma alterius. z ita est in pposito de q' litatib' Si dicis. duo corpora secundo modo nō pnt esse simul. ppter dimēsiōnū repugnantia. et p pns nulle dimēsiōnes pnt esse simul. Rūde q' dimēsiōnib' priorum corporū repugnat naturaliter esse siml. licz nō repugnet eis esse simul p diuinitā potentiam. sed dimēsiōib' secūdoz nō repugnat z non est alia cā huius q' rēda. quia natura rei talis est. Et hoc pstat nobis p'iz p exp'ientia. prim per rōnem. Per rationem ei nobis pstat q' quātitas nō est res mediā inter substantiā z qualitātē. p exp'ientiam cōstat nobis q' materia z forma materialis z q' litas sunt equaliter extensa simul qū infor' māt materiā. Similiter pstat p exp'ientia q' qū vnum corpus naturaliter p se existēs intrat locum aliud corpus erit. Et si dicis Videmus q' sp'eb' in eucharistia cedit corpus p se naturaliter existēs. z tū iste species sunt nate infor'mare corpus. Respondeo q' hoc nihil est. quia qualitas p existēs nō est nata infor'mare subiectum in q' nūq' pducta est. vel quia corpus cedens h'z cōsi miles q' litates. vel quia deus vult sic face' re. Ad quintū dico. q' psequētia non valet. quia substantia et qualitas sunt termini absoluti. q' significant sua significata diuersa vno mō significādi. Sic nō ē de quātitate. Ad p'batōnē dico. q' quātitas p'dicat' essentialit' et in quid de suo indiuiduo. siue de termino cōnotatiuo indiuidui. puta de talib'. hec linea est quātitas. hec superficies est quātitas. Sed nō p'dicat' in qd de termino absoluto sui indiuidui. puta de talib' fortis est quātitas. hoc lignū est quātitas. h' albedo est quātitas. Ad p'firmationē dico q' nō est simile. quia quātitas p'cat' substantiam cōnotando ipsam habere p'tem extra

p'tem. quia substantia potest esse. Quis non sit quātitas Substantia aut z qualitas non sic cōnotant. ideo nō potest esse nisi sit substantia vel qualitas. Ad argumentū p'ncipale dico q' argumentū est ad oppositū. quia in rarefactione nō corrūpit' tota quātitas pcedens. qz tūc oēs qualitates. puta color. sapor. continue corrūperent' ppter corruptionē subiecti. q' remanet aliqd. ergo tota siue alia nouitate p'tis. z tunc sit corp' rarum sine alia acquisitione alicuius absoluti. Aut ps quātitatis acquirit' de nouo. z tūc quero de subiecto primo illius Aut prius naturaliter fuit sine quantitate. qd nō pōt dari. Aut fuit subiectū quantitat'is. z tunc cum illa non corrūpit'. z recipit nouā quātitatem. tūc habet duas quantitates. Uel illa quantitas pcedens migrabit naturaliter de subiecto in subiectū Et cū eadem sit ratio de vna parte rari et de toto. sequit' q' tota quātitas erit noua v' nulla pars. Sz tota non est noua. quia tūc naturaliter sūt due dimēsiōnes siml. quarū vna nata est repellere aliam. Ideo dico sicut prius de p'densatione quātitatis. p hoc q' rōne cause agentis partes substantie magis distant q' prius.

Questio tricesima prima

Truz per p'nci

▼ pia fidei possit sufficienter p'bari q' quantitas sit res absoluta a substantia z qualitate. Et arguit' q' sic. quia fide tenemus q' quātitas manet i eucharistia. sed si quātitas esset substantia tūc sicut non manet substantia panis. ita nō manet eius quantitas. qd est p' fidem. Contra. Dia p'tinentia ad fidem possunt saluari ponēdo substantiā z qualitatez p partes intrinsecas esse quātas. ergo supfluum est ponere aliquā quātitatē mediā. Sic dicit' cōiter q' sic. qd p'bat' multipliciter. Primo sic. quia si aliq' quātitas esset substantia tunc sequunt' duo incōueniētia p' fidē. Primum q' sicut substantia panis p'uertit' in corpus xpi. ita quātitas panis cōuerteretur in corpus christi. Secundū q' sicut substantia panis p'uertit' ex vi sacramēti i corp' xpi ita p'uerteret' i quātitatē corporis xpi. z sic corpus xpi ex p'tute p'uerfionis eēt quāntū z circ' scriptiue in loco sub hostia. qd est falsum.

Quarti

Secundo sic. Post consecrationē ptes q̄
litarū sunt naturaliter incōpossibiles ī co/
dem situ. quia expellūt se inuicē. ⁊ alia cor/
pora ista. Ista natural' incōpossibilitas n̄
p̄petit eis p̄ qualitates. qz albedo ⁊ alia q̄lt
tas in eodē subiecto p̄nt intēdi. ⁊ in eodē si
tu. ⁊ substantia panis. nō p̄ fidem. ḡ natural'
incōpossibilitas erit p̄ quātitatē mediā.

Tertio sic. Ille spēs post consecratōez. aut
sunt incōpossibiles in eodē situ cū alia sub
stantia. aut non. Si sic. ḡ suba q̄ prius fuit
subiectū illaz. fuit incōpossibilis eis in eo
dē situ. qd̄ est falsuz. Assumptū p̄bat. qz
incōpossibilitas est passio specinoca. et tal'
passio si cōuenit vni indiuiduo pōt p̄ueni
re cuilibet indiuiduo eiusdem speciei. Si
nō sit incōpossibilis naturaliter alteri sub
stantie in eodem situ. ḡ requirit alia res ad
faciendū istas species incōpossibiles sube
et nō nisi quātitas distincta. qz qualitates
sunt composibiles in eodez situ cū substā
tia. ⁊ suba panis nō est ibi post consecratōem
ḡtē. Quarto sic. Lā natural' potest q̄li
tatē in hostia consecrata de nouo p̄ducere et
p̄ores augmentare. qz hoc negare est tolle
re oēm certitudinē quā habemus via sen
sus. ⁊ dare infideli. occasione errandi ⁊ nō
credendi. eo qz ad p̄ntiaz ignis videmus il
las spēs calefieri post consecrationē sicut aū
sed causa creata nō potest aliqd̄ agere sine
passo. ⁊ substantia nō est ibi. ḡ ē ibi quātitas

Quinto sic Si substantia corporis hominis
haberet naturalē incōpossibilitatē ad eēn
dū in eodē situ cum alio corpore. tunc cor
pora bonoz. vel nō mouebunt. vel violen
ter erūt cum alijs corporibus q̄n̄ trāsibūt ce
lum. qz ḡ inclinātōnem naturalē. Sed
ista opinio nō videt vera. qz q̄n̄ p̄pō verifi
cat p̄ rebz ḡtē. Sed ptes sube essentielles et
qualitates saluāt oīa apparētia q̄ p̄ fidem
saluari p̄nt. Nec iste rōnes p̄cludūt Ad
p̄mū istorū dico dupliciter Uno mō qz cō
cedendū est qz quātitas illa que est substā
tia panis p̄uertit in corp⁹ xp̄i. sicut cōcedit
ista. qz substantia panis p̄uertit in corpus
xp̄i. Nec oppositū illius videt inueniri ī ali
q̄ autentico sc̄pto. Un̄ in omnibz talibz ar
gumētis ponenda est diffinitio quātitatis
loco nomis. ⁊ videndū est qd̄ sequat. Nec
eīm est diffinitio quātitatis. res habēs ptes
sūualiter distantē a parte p̄uertit in corp⁹

christi. Et ideo sicut hec cōcedenda est de
virtute s̄monis. res siue substantia panis
habēs ptem distantē a pte p̄uertit in corp⁹
xp̄i. Ita est hec p̄cedēda d̄ vi s̄monis. quā
titas panis cōuertit in corpus xp̄i. Aliē
dico qz quātitas panis ⁊ substantia ei⁹
significent idē. tamē ista pōt esse vera. sub/
stantia panis p̄uertit in corp⁹ xp̄i. ⁊ hec fal
sa. quātitas panis cōuertit in corpus. qz si
deus faceret substantiā panis diffinitiuē ī
loco ⁊ nullibi circūscriptiē. ⁊ ponam⁹ diffi
nitōem quātitatis loco nomis. si deus p̄uer
teret illā substantiā in corpus suū. tunc est
hec vera. substantia panis p̄uertit in corp⁹
christi. et hec falsa. quātitas p̄uertit in cor
pus xp̄i. Sic illo casu posito. hec est falsa.
habens ptem extra ptem cōuertit in corp⁹
xp̄i. p̄pter falsam implicationē. qua ip̄licat
substantiā h̄re ptem distinctaz a pte. ⁊ h̄ est
p̄pter diuersum modū significādi Exēplū
Homo ⁊ hūanitas scant eandem rez. ⁊ tū
hec p̄cedit. homo est albus. ⁊ hec uegat hū
manitas est alba. Unde s̄m multos albe
dorū similitudo nōn sunt res distincte. ⁊ tū
hec est vera albedo est. q̄n̄ hec est falsa simi
litudō est Et hoc est p̄pter diuersam cōno
tationē. Et ita est in p̄posito. qz quātitas cō
notat idem de quo p̄dicat habere ptem di
stinctā a parte. ⁊ hoc nō p̄notat suba. ideo
potest vna esse vera. alia existente falsa.

Ad aliud dico qz de vi sermonis. hec de
bet p̄cedi. substantia p̄uertit in quātitates
corporis xp̄i. sicut hec. panis p̄uertit in sub
stantiā corporis xp̄i. qd̄ patet. ponendo diffi
nitōem loco nominis sicut prius Itaz hec
est vera. panis p̄uertit in substantiā corpo
ris xp̄i q̄ habet ptem distantē a pte. puta ī
celo. ergo alia est equalent vera. Aliē di
co qz hec potest esse vera. panis p̄uertitur ī
substantiā corporis xp̄i. hec existēte falsa. p̄tis
p̄uertit in quātitatē corporis christi. patz sic
prius Si corpus xp̄i habeat solū esse dif
finitiuē sub hostia. ⁊ nullibi circūscriptiē.
⁊ hoc est p̄pter diuersum modū significādi
Exēplū. relatio dependentie panis ⁊ cor
poris xp̄i ad deū nō est alia res ab illis. ⁊ tū
hec nō p̄cedit. qz relatio depēdentie panis
conuertit in corp⁹ xp̄i. nec qz substantia pa
nis conuertitur in relationem corporis xp̄i.
⁊ h̄ totū est p̄pter diuersas p̄uoratiōes hinc
inde. Sic est in p̄posito sicut p̄us patet.

Quotlibet

Et quā ultra dicitur quod corpus christi virtute
transversionis esset quantum circūscriptiue sub
hostia. nego istud. quia ponēdo diuisionē qn
titatis loco nominis. hec de vi sermonis ē
pcedenda: qntitas corporis christi virtute
transversionis incipit esse sub hostia. vel ē sub
hostia. Ista em̄ est pcedenda. Corp⁹ christi
habens partem extra partem puta in celo i
cipit esse sub hostia. vel est sub hostia. Sz
hec est simplr̄ falsa. corpus christi virtute con
uersionis est quantum et circūscriptiue in
loco sub hostia. sicut hec est falsa. corp⁹ christi
virtute transversionis est habens partem distā
rem a parte sub hostia. Ad secundū puci
pale dico quod partes qualitatū iam pducte in
diuersis partibus subiecti distātib⁹ situ sunt
ita naturaliter incōpossibiles in eodem si
tu sicut partes quantitatis medie Et ideo si il
le partes quantitatis sepeut a subiecto et con
seruant. sicut est in eucharistia. nō pl⁹ pos
sent p naturā fieri in eodem situ q̄ pnt qn
fuerunt in diuersis partibus subiecti. Et
ad pbationē dico. quod qualitates pnt intēdi
in eodem subiecto et situ p partes de nouo
pductas in eodē subiecto naturalr̄. sed nō
p partes iam pductas i diuersis partibus sub
iecti. quia hoc est impossibile naturalit̄. li
cet possit fieri a deo. Ad tertium dico quod il
le species post psecrationē sunt naturalit̄
ter incōpossibiles cū alia substantia in eodē
situ. sicut patet ad sensum. quod alia substan
tia eis cedit. Et hoc forte est. quia nō sunt
naturaliter ppossibiles cū alia substantia in
eodem situ. nisi cum illa in qua primo pro
ducunt sicut in subiecto. Sed tūc nō seq̄
tur. Alia suba est incōpossibilis in eodē si
tu. ergo substantia in qua p̄fuerūt est eis in
cōpossibilis in eodē situ. Et ad pbationē
dicitur. quod illud pncipiū non intelligitur d̄
eadem passioe numero. sed specie. puta qn
aliqua passio p̄petit alicui in diuiduo. p̄t
p̄similis passio p̄petere cuilibet in diuiduo
eiusdem speciei. sicut dilectio platonis est
incōpossibilis ad odiū platonis. Ad p
positum dico quod licet illa spēs nō sit incom
possibilis substantie in qua prius fuerūt in
eodē situ. sicut sunt incōpossibiles alteri sub
stantie. tū p̄similis incōpossibilitas existē
di in eodem situ puenit substantie qm̄ pri⁹
informauerūt. nō respectu istarū specierū
sed respectu accidentiū eiusdē speciei sub/

stantie. et ita verificat illud pncipiū. Ad
quartum dico quod illud argumentū est cōtra
te ponendo qntitatē de rarefactioe et p̄de
satione quantitatis. vbi nō potes dare sub
lectū. Ideo potest de oib⁹ talib⁹ dici. quod oia
apparēcia sensui q̄ sunt circa hostiā nō cō
secratā p ordinationē diuinā. sūt circa ho
stiā psecratā immediate a deo. ex q̄ non pos
sunt fieri a potentia creata. Dico q̄ tā
augmētatio q̄ pductio noue qualitatis si
unt totaliter et imediate a deo. sicut tu po
nis de rarefactioe. Nō plus tollit hic certi
tudo q̄ habet in via sensus. nec dat infide
li occasio errandi vel nō credēdi plus q̄ p
rarefactionē et p̄densatōez quantitatis Un
ista pstant partim ex fide. et partim ex ratione
Ex fide tenem⁹ quod suba panis nō remanet
post psecrationem. Per rōnem tenem⁹. quod
quantitas nō distinguit a substantia et quali
tate. Et p experientiam tenemus. quod causa
creata presupponit passum in sua actione
Ex quib⁹ sequit⁹ quod oia talia sunt immedi
ate a deo. Ad quantum dico quod vnū corp⁹
substantiale habere naturalē incōpossibili
tatē existēdi cum alia substantia p̄t duplr̄
intelligi Unō modo. quia si existeret i eo
dem situ cum alio corpore haberet virtu
tem actiuā naturalē mouēdi se ne existeret
cum alio corpore. sicut graue mouēdi de
orsum. et si sic haberet naturalē incōpossi
bilitatem existēdi cum alio corpore tunc
violenter esset cum alio corpore. Sed sic
nulla substantia habet naturalem incom
possibilitatē existēdi cum alio. Aliter di
citur habere naturalem incompossibilita
tem. quia existens per se nō potest se natu
raliter facere in eodem situ cum alio cor
pore. Nec etiam existens in vno situ cum
alio corpore potest naturaliter se facere in
loco aliquo per se. Et quod adhuc habet
incōpossibilitatem naturalē existens in eo
dem situ cum alio corpore nō est ibi violē
ter. et sic vna substantia habet incōpossibi
litem naturalē existēdi cū alia in eodē si
tu. et sic est de corpib⁹ gl̄osis Ad p̄cipio
le dico quod quantitas q̄ est substantia panis
non manet post psecrationem. sed quanti
tas que est qualitas manet. et nulla alia qn
titas. Et oppositū istius non habet ex scri
ptura sacra

Questio tricesima secūda

Trum intentio

philosophi sit ponere quantita-
tem distincta a substantia et qua-
litate. Et videt qd sic. quia fm phm in p-
dicamento quantitatatis. albu non est qntuz
vere p accidens. sed si quantitas esset substā-
tia. albu esset quantū p se zc. Cōtra. fm
sua pncipia pluralitas nō est ponēda sine
necessitate. sed nō est necesse ponere talem
rem mediā. zc. Hic dicit cōiter qd intērio
phi est ponere qntitatē rem absolutaz me-
diam inter substantiā z qlitatem. Et pbat
multipl'r. Primo sic. Aristotiles ponit no-
uē predicamēta accidentiū. inter q cōnue-
rat quantitatē. ergo est pdicamentū distin-
ctū. z p dñs habet. p'ria indiuidua. Pre-
terea. v. metabaphisice dicit. qd musicū z al-
bu qntū est p esse quantū quidē cui insunt
ergo albu est tm qntū p illud cui inest.

Preterea ibidē aliqua dicit p se quanta.
aliqua p accidens. vt linea qntū fm se. mu-
sicum sō fm accidens. Itē in predicamē-
tis ponit aliquas quantitates habētes po-
sitionem quarū ptes terminant ad aliquē
terminū cōm. sicut ptes linee ad punctuz
quod nō pōt intelligi de substantia. Pre-
terea pmo phisicorū p pmenidē pbat plu-
ra esse. si substantia z quantitas sunt. Sed
h nō valeret si substantia esset quantitas.

Contra in pdicamētis ca. de suba dicit
q nullū accidens distinctū realit' a substā-
tia est susceptiuū p'rariorū p sui mutatiōez
sed si quantitas p'riua esset accidens abso-
lutū distinctū a substantia z qualitate z sub-
sectū immediatū qualitati p sui mutatio-
nem recipet p'rarioria. qd est contra eum.

Preterea. iij. phisicorū dicit qd aer pōt den-
sari sine mutatiōe alicuius qlitatis. saltem
nō oportet qd amittat oēm qlitatem quā p-
us habuit. Et tunc arguo de raro z denso
sicut q. xxy. argutū est. z patebit euidēt qd
non est intentio phi ponere talē quantitatē
mediā Ideo dico sicut mihi videt qd in-
tentio phi est qd quantitas p'riua nō est res
media inter substantiā z qualitatez. Ad
p'mū istorū dico sicut fm multos relatio ē
distinctū predicamentū a ceteris. et nō est
res distincta ab oib' rebus absolutis. Ita
quantitas fm phm est distinctū predicamē-
tū ab alijs. licet nō importet rem distinctā

a substantia z qualitate. Et h qd fm Johā-
nē Damas. in logica sua. ca. xxiij. pdicamen-
ta sunt qdam pdicabilia z signa rerum. cu-
iusmodi sunt pceptus z voces ex qb' fiunt
pōnes vere z false. Et huiusmodi termini
pōt distingui intantū qd pdicatio vni' de a-
lio sit impossibilis. q'uis significēt oīno eas-
dem res sicut angelus z angeli eadē scant
z tamē hec est impossibilis. angel' est ange-
ll. Ad ppositum dico qd substantia. qlitas
quantitas. sunt distincta pdicamēta. Quis
quantitas nō significet rem absolutam dī-
stinctā a substantia z qualitate. qz sunt dī-
stincti pceptus z voces easdem res diuer-
simode scantes ppter qd non sunt nomina
synonima. quia suba significat oīa sua sig-
nificata vno mō scandi. puta in recto. qn-
titas eadem significat diuerso modo signi-
ficādi. puta totū in recto. z ptes eius in ob-
liquo. Significat em totam substantiam
z cōnotat ea habere pte distantem a parte
z sic est de qualitate. Exemplū ad hoc ē de
similitudine. Si dicitis. qntitas predica-
mentū habet duas p'rietates. Prima ē. nō
habere p'rariorū Secda est. nō suscipere ma-
gis z minus. que nō p'prietatē qualitati.

Preterea illa negatiua est imediata in q
negat vñū genus generalissimū ab alio

Ad p'mū dicendū qd ista est distinguen-
da. qntitati nihil est p'rariorū penes tertiu
modū equocatiōis. quia si quantitas suppo-
nit simpl'r z materialiter sic nihil est sibi cō-
trariū. quia termini positi in genere qntita-
tis non p'riant. puta bicubicū. tricubicum
Si supponit p'soualit. tūc hec est vera. qn-
titati nihil est p'rariorū. quia indefinita ista
verificat p substantijs Et similiter hec ē ve-
ra. quantitati aliquid est p'rariorū. qz ista ide-
finita verificat p qlitate Sed phs intēdit
q istis terminis simpl'r vel materialit' ac-
ceptis nihil est p'rariorū. vt istis terminis. bi-
cubicū. tricubicū. Ad secunduz dico qd
nō intelligit hoc de virtute sermonis d oī
qntitate. qz qualitas suscipit magis et mi-
nus. licz nō suba Sz intelligit qd nullū cō-
tentū sub genere quantitatatis siue sit vox si-
ue pceptus pdicat vere de aliq. aliqū cū h
aduerbio magis. aliqū cū h aduerbio mi-
nus. Sic ista res nō dicit aliqū magis bicubi-
ca. aliqū min'. sicut corp' aliqū dicit magis al-
bum. aliqū min'. Ad tertiu dico qd illa

negativa est immediata quoniam vnus vere negat ab alio vniuersaliter. et hoc solum contingit de substantia et qualitate que sunt predicamenta absoluta. Sed hoc non est in opposito. quia hec est falsa. nulla substantia est quantitas. Nec oppositum inuenit a philosopho alicubi. Tertia proprietates quantitatis conuenit tantum quantitati. substantie. que qualitati scilicet esse equale vel inequale. Ad secundum principale et tertium dico quod philosophus ibi non loquitur de se et per accidens sicut. posteriorum. Nam hic notat propositionem per se que est vera. et sicut predicatum non connotat aliquid quando tale conuenit modo significandi connotetur per subiectum. et sic ista est per se linea est quantitas. Et sicut ista est vera. linea est quantitas. quia impossibile est quod ista sit vera. linea est. nisi hec sit vera. linea est quantitas. et predicatum et subiectum eodem modo connotat partes distare. Alias propositiones vocat per accidens. Et isto modo hec est per accidens album est quantum. multum est quantum. quia album et multum non connotant premissa distare a parte sicut quantitas connotat. ideo quantitas non ponitur in eius definitione.

Et quod dicitur quod sunt quanta per illa cui insunt. accipit ibi inesse per predicationem. quia hec non est vera. album est quantum. nisi quia hec est vera superficies est quantitas. de qua superficie predicatur album.

Ad aliud dico quod philosophus ibi dat differentias inter quantitatem continuam et discretam. quarum vna est. quod partes quantitatis continue permanens faciunt vnum numero. aliter non esset quantitas continua. Sed non oportet quod partes quantitatis discrete faciunt vnum numero. patet de partibus continui diuisis et in diuersis locis existentibus. Secunda differentia est quod inter partes continui non est medium. aliter non esset continuum. Sed inter partes quantitatis discrete potest esse medium locale. Tertia differentia est. quia vna pars continui debet prendi ad aliam. ita quod si per impossibile esset aliquid indiuisibile medium inter illas partes illud terminaret utrumque. Ad autem sic requiritur quod partes quantitatis discrete ad se inuicem mutuo prestant. Quarta differentia est. quod partes quantitatis continue positionem habent. ita quod hic sit vna pars. ibi alia. et tertia in tertio loco. Sed partes quantitatis discrete non requirunt talem positionem ut patet de se. Omnia autem predicta conueniunt substantie materiali et qualitati sic illi quantitati medie si ponatur. Ad vltimum dico quod

Philosophus ibi intendit probare per premissa quod impossibile est quod aliquid sit quantum nisi contingat in multitudinem partium. et ita necessario si substantia et quantum sunt. multa sunt. quia scilicet. premissa illius quantum sunt. Et ita dico quod si aliquis inueniat a philosopho quod substantia materialis non est quantitas. vel ista quantitas non est qualitas. intelligit quod tales propositiones non sunt per se. et hoc quia hoc nomen quantitas connotat partes distare loco et situ quod non connotat hoc nomen substantia vel qualitas. Ad principale patet ex dictis.

Questio tricesima tertia

Primum intentio

¶ scilicet sit ponere quantitatem mediam inter substantiam et qualitatem. Et arguitur quod sic. quia secundum Augustinum. v. de trinitate. c. v. In rebus que sine mole magne sunt. idem est esse et magnum esse. ergo per oppositum in rebus que mole magne sunt aliud est esse et aliud magnum esse. ergo magnitudo distinguit ab esse substantie. Contra. Vnde Gregorius sententiarum. li. iij. loquens de colore. sapore et ceteris. dicit quod illa accidentia sunt ibi per se subsistentia. Sed si quantitas est res media. tunc post consecrationem illa accidentia existerent in quantitate sicut in subiecto. et ita non existerent ibi per se. Vnde dicitur eodem modo. quod intentio non per hoc terminatur. sed etiam scilicet est ponere quantitatem mediam inter substantiam et qualitatem. Et probatur per Augustinum. v. de trinitate. ca. v. quod dicitur. In rebus creatis atque naturalibus quod non sunt substantia dicitur. restat ut secundum accensum dicatur. Vnde cum accidit eis que vel amitti possunt vel minui ut magnitudines et qualitates. et quod dicitur ad aliquid sic amicitie. proprietates. seruicutes. similitudines. et qualitates. et si qua huiusmodi. ut sunt hircus. locustae et terna atque passiones. Preterea. v. de trinitate. cap. xij. dicitur sic. In rebus que participatibus magnitudinis magne sunt. quibus aliud est esse et magnum esse sic magna domus et magnus mons. et magnus annus. In his ergo rebus aliud est magnitudo. aliud quod ab ea magnitudine magnum est. Et prius non hoc est magnitudo quod est magna domus. Sed quod hec non sit intentio alicuius philosophi. quia ipsi sequuntur rationem naturalem in talibus. Sed ratio probatur per se. quia rarefiat aer. que factio. aut tota quantitas procedens corrumpitur. aut non. Si sic. tunc in qualibet rarefactione infinite res absolute secundum se totas distincte

nō faciētes vnū nūero essent d̄structe. Cū
 em̄ sint infinita instantia in quolibet tpe. z
 illa rarefactio est p̄tinua. in q̄libet instanti
 esset distincta q̄ntitas fm̄ se totā a q̄ntitate
 prioriz posteriori. q̄ nō facit vnū nūero cū
 illis. quia nō manet cum eis. z cū illa q̄nti/
 tas sit im̄mediatū subiectū q̄litas fm̄ eos. i
 quolibet instanti esset noua q̄litas distin/
 cta a p̄cedenti. qz ad corruptionez subiecti
 corrupit suum accidens. Ex quo sequit̄ q̄
 si hostia cōsecrata vel species vini rarefiat
 nō manet vltra corpus xp̄i sub illis specie
 bus. quia ex vi cōsecratiōis nō videt̄ mane/
 re nisi q̄d̄iu manent eedē species numero
 Nec etiā pōt dari aliq̄d agens q̄d destrue
 ret vnā quantitatēz generaret aliā. Nec vi
 det̄ rōnabile dicere q̄ deus nō possit cōser
 uare vnā illarū qualitātū adueniente aliā
 Et si dicis q̄ ille q̄ntitates sunt in potē/
 tia em̄ z nō in actu. sicut instātia. Contra
 oē accidens realiter denotans subiectū su
 um p̄ accidēs nec est ps̄ alterius est i actu.
 Sed sic est de istis q̄ntitatibz si nō tota q̄n
 titas p̄cedens corrupat̄. sed aliqua ps̄ ma
 net. Tūc aut aduenit ista ps̄ quantitatē de
 nouo. aut nō. Si sic. tunc quero de subie
 cto eius im̄mediato. qz nō recipit̄ i nouo ae
 re. certū est. Vel q̄ recipit̄ in eodē subiecto
 p̄mo cū q̄ntitate q̄ p̄fuit. qz q̄libet pars
 rari est rara. z p̄ n̄s q̄libet ps̄ aeris recipit
 nouam q̄ntitatē. Et ita eadē ps̄ nūero est
 informata duabz q̄ntitatibz eiusdē sp̄ci. vlt̄
 illa q̄ntitas p̄cedens recedit z nō plus in
 format illud subiectū. z tū ipsa nō corrup
 pit̄ p̄ te. tūc vel ipsa erit sine subiecto vlt̄ na
 turaliter migrat de subiecto in subiectum
 Si nulla ps̄ q̄ntitatis est noua sed rema
 net p̄cise illa q̄ p̄fuit. illo nō obstante illa
 q̄ntitas est p̄mo minor. postea maior. q̄a
 p̄tes aeris minus distāt q̄n aer est d̄sus. et
 magis q̄n aer est rarus. Eadē rōne pōt to
 tū illud dici de substātia aeris sine oī quā/
 titate media. z ideo sup̄fluum est illā pone
 re. R̄ndeō ergo ad Augusti. tenēdo q̄ n̄
 sit intentio alicui⁹ sancti q̄ q̄ntitas sit res
 media inter substātiā z q̄litatē. res dico ab
 soluta. Ad p̄mā auctoritatē supponēdo
 illā distinctiōem q̄ p̄r̄ dicta ē in. q. xxx. d̄.
 q̄ Aug⁹. accipit̄ ibi accidēs p̄ aliq̄ predica
 bili de re p̄tingēt̄ p̄pter sui inuatiōez. q̄d
 dōt affirmari z negari. z etiā varijs modis

affirmari de re. z sic q̄ntitas est accidens
 qz nūc p̄dicat̄ de substātia hic. nūc nō p̄re/
 dicat̄ ibi. patet de corp̄ xp̄i in celo z in eu/
 charistia. Varijs em̄ modis p̄dicat̄ d̄ sub/
 stantia. quia nūc est minor. nūc maior. pa/
 tet de corp̄ d̄nsor raro. z totū hoc fit sine
 omni re media p̄ solū motū localē sube vel
 qualitatē p̄tute agētis. Et q̄ hec sit ei⁹ in/
 tentio patet. quia ponit̄ illā q̄ntitatē eē ac
 cidens sicut relatiōes de q̄b̄ exemplificat.
 Sed certū est q̄ nō repugnat̄ dictis suis
 nec aliquoz sanctorū dicere. q̄ relatio non
 sit alia res a fundamēto. cū fm̄ Aug. rela
 tiones dicunt̄ de deo ex tēpore. Et tunc re
 latio erit quoddā predicabile cōtingēt̄ z
 accidēt̄aliter de re. ergo eodē mō n̄ repug
 nat̄ dicēs sanctorū q̄ magnitudo nō sit vna
 realitas media sed sit quoddam p̄dicabile
 accidentale. Ad secundā auctoritatē di
 ci pōt mlt̄ipl̄r. Uno mō q̄ dicit̄ q̄ magni/
 tudo aliud est ab eo q̄d magnū est p̄ tanto
 qz suba pōt esse licet nō sit magna. Et hoc
 pōt dupl̄r fieri. Uno mō p̄ p̄d̄fatiōez vt de
 magno fit p̄nū. Alio mō si de⁹ faceret sub/
 stantiā solū diffinitiuē in locoz nullibi cir
 cūscriptiue. sic corp⁹ xp̄i est sub hostia. tūc
 esset substātia z nō esset magna. qz nō h̄ret
 p̄tes distātes situ. Sc̄do pōt dici q̄ Aug⁹
 loquit̄ de magnitudie q̄ est relatio. qz sicut
 magnū est relatiuū. ita magnitudo est rela
 tio. sed nō est d̄ dicta sua dicere q̄ relatio n̄
 est alia res pua distincta a fundamēto. sed
 solū quoddā p̄dicabile accidēt̄ale. q̄ nec ē
 d̄ eū dicere q̄ magnitudo sit solū tale p̄di
 camētū accidēt̄ale. Tertio p̄r̄ dici q̄ per
 magnitudinē qua res create magne sunt i
 telligit̄ eam̄ efficiētē facientē eas esse ma/
 gnas. Et certū est q̄ illa magnitudo est ab
 eis rebz creatis alia. q̄ p̄ participatiōez illi⁹
 magnitudinis nō p̄ informatiōez sed p̄ de/
 pendēt̄iā ad eā magne sunt. Et q̄ hec sit
 intētio sua patet p̄ p̄ba seq̄ntia. v. de trini.
 ca. x. vbi dicit̄ sic. Illa est vera magnitudo
 q̄ nō solū magna est domus q̄ magna est z
 q̄ magnus est mōs q̄squis magnus ē. Sz
 etiam q̄ magnū est q̄d̄d̄ aliud magnū di
 cit̄. vt aliud sit ipsa magnitudo. aliud ea q̄
 ab illa magna dicitur. que magnitudo vlt̄
 q̄ p̄r̄imitus magna est multoqz excellenti
 us q̄ ea q̄ p̄r̄icipatiōe ei⁹ magna sunt. De⁹
 aut̄ qz nō ea magnitudie magn⁹ est que nō

est qđ ipse. vt quasi princeps eſt deus cuius magnus est. Alioquin illa erit maior magnitudo qđ de Deo aut nō est aliqđ maius. Eā igit magnitudie magnus est qua ipse est eadem magnitudo. Ex istis verbis p̄t concludi. p̄positū. qz primo loquitur de magnitudine qua magnū est qđqđ aliud magnū siue sit corpale siue spirituale. sicut exemplificat de domo q̄ est res corpalis. et de anio qui est res spūalis. Manifestū est qđ magnitudo nō est res inherens rebus spūalibz nec corpilibz. qua oē magnū dicitur magnum ergo loquitur de magnitudine q̄ est cā oīm magnoz. sine qua nulla res ē magna. Secundo qz loquitur de magnitudine q̄ primitus est magna et excellentius qđ alia. qđ nō potest de aliquo accidente intelligi. qz sic substantia est prior accidente. ita est prius magna qđ accēs. Tercio qz loquitur de magnitudine q̄ maior est illo qđ est magnum qđ nō potest intelligi de accidente sed de dō.

Ad p̄cipale argumētū patet ex dictis.

Questio tricesima quarta

Utrum substantia

panis ex vi cōuersiōis transsubstantietur in corpus christi et nō in diuinitatē vel aīam vel accidentia.

Et arguitur p̄mo qđ nō. quia quā aliqua cōstituitur idem non potest vnū acquiri p̄ aliquā mutatiōem sine alio. Sed corpus christi anima intellectiua. diuinitas. cōstituit vnū christum. ergo etc. Contra. si in triduo mortis fuisset p̄secratio. tunc substantia panis fuit uersa solum in corpus christi et nō in animā. quia anima tūc nō fuit uita. Ita qđ sicut quilibet exclusiua habet duas exponentes. Prima est Utrum substantia panis ex vi cōuersiōis uertatur in corpus christi. Secundū est. Utrum substantia panis ex vi cōuersiōis uertatur in aliqđ aliud. Circa p̄mū dico breuiter qđ sic. Sed hoc non potest p̄bari naturali ratione vel auctoritate biblie. Sed per dicta sacrorum et determinationē ecclesie. Unde extra de sum. tri. et sicca. Firmiter. dicit Innocentius tertius in concilio generali. Una est. fidelium vniuersalis ecclesia extra quā nullus oīno saluatur. in qua ipse idem sacerdos et sacrificiū iesus christus cuius corpus et sanguis in sacramento altaris sub speciebus panis et vini veraciter conti-

net transsubstantiatis pane in corpus christi et vino in sanguinē prate diuina. Circa secundū dico qđ cōuersio siue transsubstantiatio dupliciter accipitur. Proprie siue stricte. et improprie siue large. Primo modo accipiēdo tūc aliqđ uertitur in aliud nō quia est diuinctum alij in qđ sit cōuersio. sed quia sic uertitur in aliud qđ si esset ab alijs separatū ad plationem verborum sacramentalium a sacerdote super materia ueniente. cum intentione debita. potestate diuina incipit esse sub specie panis. Et sic intelligendo dico qđ substantia panis ex vi cōuersiōis transsubstantiatur in corpus christi. et in nihil aliud. pura in diuinitatem. nec in animā. nec in sanguinem. nec in aliquod accidēs. Nam si anima. sanguis. et accidentia essent separata a corpore sic fuit in triduo mortis christi. cōstitutum ad aliqua et verba consecrationis fuissent cum debita intentione. placita. nec fuisset conuersus panis nisi in solū corpus. Secūdo modo accipiēdo cōuersionem sic panis uertitur in omne illud quod est diuinctum alteri in qđ proprie fit cōuersio. et qđ ad plationem verborum sacramentalium nūc de facto incipit esse sub specie panis. Sic concedo qđ panis ex vi cōuersiōis transsubstantiatur in animam et accidentia. sed nō in deitatem. quia anima et accidentia incipiunt ibi esse ad plationem verborum. sed non deitas sic ibi incipit esse. Eodem modo p̄ omnia dicendū est de cōuersiōe vini in sanguinē. Ad principale argumentū dico qđ quis cōstituat idem de facto. et ideo de facto vnum nō acquiritur sine alio. tam en deus potest facere separationem et tunc fieret cōuersio in corpus christi. et sic ex vi cōuersiōis proprie dicte solū fit transsubstantiatio in corpus christi scz panis et vini in sanguinem.

Questio tricesima quinta

Utrum substantia

panis maneat post p̄secrationem. Et arguitur qđ sic. qz pluralitas miraculorum nō est ponenda sine necessitate. Sed non est necesse ponere illas substantiam non manere. cū equaliter potest corpus christi ibi esse sacramentaliter manente substantia panis sicut ipsa non manente. ergo etc. Ad oppositum est determinatio ecclesie. In ista questione sicut recte

tat magister suiaz. li. iij. dist. xj. Et Hosti. in sum. extra de secreta. Et glo. de ple. dist. v. sacramētoꝝ. Et glo. extra de celebratio. missarū. cū marthe. fuerunt antiquus tres opiniones. Prima. qz substantia panis p̄fuit. z postea est corpus xpi. Secunda est. quia substantia panis z vini ibi deficit esse. z manet accidentia tm̄. sub illis incipit esse corp⁹ xpi. Tertia qz remanet ibi substantia panis z vini. z in eodem loco cum illa substantia manet corpus xpi. Prima est irrationabil. quia om̄is p̄positio in qua p̄dicatur corpus christi de pane est impossibilis. Secunda est cōmunis opinio oīuin theologoꝝ quā teneo p̄pter determinatōnem ecclesie. z nō p̄pter aliquam rationez Unde dicit Innocenti⁹. extra de sum. tri. zc. fir. vt allegatū est. q. p̄cedenti. qz corpus xpi p̄inetur sub illis speciebus trāsubstantiatōis pane in corp⁹ z vino in sanguinē potestate diuina. Tertia opinio esset multū rationalis. nisi esset determinatio ecclesie i p̄trariū. quia illa opinio saluat z vitat oēs difficultates q̄ p̄sequunt̄ ex separatōne accidentiū ex subiecto. Nec p̄trariū illius habet in cauone biblie. Nec icludit aliā p̄tradictionem corp⁹ xpi plus coexistere substantie panis q̄ ei⁹ accidentib⁹. Nec repugnat ratioi. Tum qz tm̄ repugnat quātitas quātitati quantū substantia substantie. Sed due quātitates possunt simul existere in eodē loco. sicut patet de duob⁹ corp⁹ existentiū in eodē loco. Tum quia substantia xpi p̄t esse in eodem loco cū quātitate hostie. ergo eadem rōne cū suba eiusdem. Ad argumentū principale dico qz aliquā sunt ponenda plura miracula circa aliq̄d vbi possz fieri p̄ pauciora. z hoc placet deo. z hoc constat ecclesie per aliquam reuelationez vt suppono z ideo sic determinauit.

Questio tricesimasexta

Truz corp⁹ chri

v. si sit circūscriptiue in loco sub hostia cōsecrata Et arguit qz sic. quia corpus xpi est quantū. quia ibi est quātitas sua. ḡ est circūscriptiue in loco Contra. corpus christi est totū sub hostia tota. z totū sub qualibet parte. ḡ est ibi tm̄ diffinitive. Sic primo videndū est

quomō de facto. Secūdo videndū est de possibilitate materie Circa pmū dico qz corpus xpi est in loco hostie tm̄ diffinitive z nō circūscriptiue. qd̄ pbat̄ p̄ beatū Hieronymū de ple. disti. v. Singlī accipiunt xpm dñm. In singulis portionib⁹ tot⁹ est. nec p̄ singulos minuit̄. sed integrū se p̄bet singulis. Et hoc etiā p̄cordat rōni. quia nō repugnat alicui indiuisibili coexistere distinctis localiter. patet de angelis z anima intellectiua. que tota est in toto corp⁹ z tota in qualibz parte. ergo non repugnat alicui diuisibili. qz totū coexistat alicui z totū cuilibet parti. Preterea due ptes corp⁹ ris possunt naturaliter esse in vno loco q̄ pus fuerunt in duob⁹. patet de corp⁹ p̄mo raro z post dēso. ergo uō repugnat corp⁹ ri habere omnes ptes siml' in vno loco saltem p̄ potentia diuinā. Preterea duo corp⁹ possunt simul esse in eodē loco p̄ potestiam diuinā. ḡ due partes eiusdē corp⁹ ris possunt esse in vno loco p̄ eandem potentiam. z si due. ergo oēs. Preterea nō repugnat corp⁹ xpi naturaliter eē sine maiori v' minori extēsiōe. patet si rarefiat v' p̄denset. ergo nō repugnat sibi esse sine oī extēsiōe. et p̄ oīs sine omni repugnātia esse diffinitive in loco. Circa secundū sunt due difficultates. Prima quō eadem ps corp⁹ ris xpi possit esse in plurib⁹ locis

Secūda est. quō plures partes corp⁹ ris xpi possunt esse in eodem loco. quo v' so patebit intentum. Primū possum⁹ intelligere nō includere cōtradictionē p̄ hoc qz tenemus qz anima intellectiua est tota i toto z tota in qualibz. Et similiter hoc idē tenemus de angelo. Nec p̄t oppositum p̄ rationem demonstratiuā p̄bati. ergo eodez modo nō est contradictio qz eadē pars vel totum corpus coexistat toti hostie z cuilibet parti. et per p̄sequens eadem pars essz in pluribus locis. Secūdu possum⁹ intelligere nō includere p̄tradictionē. per hoc qz tenemus fide qz corpora simul existunt in eodem loco. tam eiusdez speciei q̄ diuersarum. patet. quando christus intrauit ad discipulos ianuis clausis. quando clauso utero virginis exiuit in mundū. qñ sine omni diuisione corp⁹ ris celestis ascēdit in celum. ergo modo non est contradictio qz due ptes eiusdez corp⁹ ris sint in eodē

loco Existis duobus arguo intm. qz sicut possibile est oēs partes corpis xpi esse i eodem loco p potentiaz diuinam. sic possibile est duo corpa esse in eodem loco p diuinā potentia. z sicut possibile est quālibet partem corpis xpi esse in diuersis locis fm se totā. sic anima z angelus sunt siml et semel totaliter in diuersis locis. sequit qz possibile est totū corp' xpi coexistere toti loco hostie z cuilibet parti. qd est pncipale intentuz. scz quō est in loco diffinitive sub hostia cōsecrata. Sed hic est dubiū. qz corp' xpi habet ptes organicas distinctas realiter. quarū vna nō est alia. sicut pes nō est oculus. Similr qz vna ps sit in alia sic in toto. nō tñ in qualibet alia. sicut oculus qz vna sit in capite sicut in toto. non tñ in pede est. nec ecōuerso. Hic autē si ille partes nō distent localiter. videt qz pes sit oculus vlt saltē in oculis. Rūdeo. ad distinctionem partū organicarū nō requirit localis distantia. sed realis distinctio dispositionū naturalium. Qualis autē sit illa diuersitas organoz. substantialis vel accidentalis. alias dictum est. z ideo qz vna pes z oculus retentis suis dispositōibz naturalibz sunt in eodē loco. adhuc tñ oculus est oculus z non pes. z pes est pes z nō ocul'. z homo per oculū videt z non p pedem. z p pedes ambulat z non per oculū. Et ita ptes remanēt organa distincta realiter. distinctas opationes nata habere. qz nō distēt localiter. Similiter qz vna pes z oculus nō distent localiter. nō sequit tñ qz pes sit in oculo vlt ecōuerso. z propter hoc impediāt visio. Sed tñ sequit qz pes et oculus sunt in eodē loco. Similit' cum tali indistātia stat qz vna pars sit in alia sicut i toto. imō quo oculus est in capite. sicut anima intellectuā est oīno in eodem situ diffinitive in quo est hō. z tamē anima est pars hominis. Ad arguementuz principale dico. qz corpus christi sub hostia nō est quantum. Et si quantitas sit vna pellis media inter substantiā z qualitatem sicut homines dicunt cōmuniter. Tunc dico qz vel ista quantitas nō est sub hostia. sed est in celo. Uel si sit ibi. tunc est tñ ibi diffinitive sicut substantia. z ita illa quantitas non est quanta.

Questio tricesima septima

Trum deus pos

sit facere oē prius absolutū posteriori realiter destructo. Et arguit qz nō. quia non potest facere lineaz sine puncto. qz si sic. tunc talis linea esset in finita. ergo zc. Contra. pri' absolutū nō dependet a posteriori. ergo non repugnat sibi separari ab eo. z per cōsequens de' potest hoc facere. Ad istaz q. dico breuiter qz sic. qd multipliciter ostendit. Primo sic Res absoluta prior natura minus dependet a posteriori qz effect' a sua causa essentiali. Sed deus potest facere effectuz sine causa sua naturali z essentiali. ergo pot' facere z seruare pri' sine posteriori. Preterea res posterior nō est cā prioris. ergo si prius absolutū non potest esse sine posteriori z potentia dei. hoc non est nisi quia posterioris est effectus naturalis z sequens p'us. Sed deus potest oēm actionem cause create suspendere. z causam sine effectu cōseruare. sicut patet de igne fornacis. qz seruos dei pietos in medio nō cōbussit. sed caldeos interfecit. ergo zc. Preterea pl' dependet accidens a subiecto qz res prior naturaliter a posteriori. Sed deus pot' accidens cōseruare sine subiecto. sicut patz i eucharistia zc. Preterea nulla est cōtradictio qz res absoluta sine oīni alio existat. quod nec est pars nec causa eius essentialis. sed poster' natura non est pars prioris. nec causa eius essentialis. qz zc. Preterea omne aliud a deo si sit p dicit' a deo. et per consequens pducto pōze posterioris nō est nisi pducā a deo. sed potentia diuina nulli creature obedit. qz nō est p'radictio qz pducā prius sine posteriori si deo placeret. Preterea si nō pot' esse. hoc nō videt nisi ppter aliqd triū. vel quia posterioris est ps prioris naturalr. z totum nō potest esse sine partibz. Uel quia prius absolutū est effectus posterioris. z effectus p'supponit suam causam. Uel qz prius est cā naturalis posterioris. z posita cā naturali necessario sequit' effectus. Primū nō potest dari quia q'stio supponit qz totaliter distinguit. Nec secundū. quia tūc non esset pri' absolutum. sed posterioris esset prius. sicut causa prior est sine effectu. Similiter hoc dato habetur ppositum. quia deus actionem

hinc videt ubi q' f'usio p'imum. s' ubi aliquis ordo natura p'ius ad p' iudic' nō t' ordi ad locuz.

cause naturalis potest suspendere. et effectum sine causa sua conservare. et per consequens hoc dato potest conservare prius sine posteriori. Nec tertium impedit. quia deus potest causam naturalem conservare in esse sine effectu eius posteriore. **g.** Preterea virtus creata potest conservare prius absolutum sine certo individuo alicuius speciei. sicut sol habet substantiam sine isto accedente demonstrato. **g.** virtus infinita potest conservare idem prius sine tota specie. Similiter virtus finita potest conservare prius absolutum sine aliquo individuo alicuius speciei. sicut sol potest conservare lignum sine omni albedine. ergo virtus infinita potest conservare illud prius sine omni individuo generis illius posterioris. puta deus potest conservare lignum sine omni calore. Similiter ignis potest conservare aquam sine omni individuo frigiditatis. ergo deus potest conservare aquam sine omni qualitate. **Sz** hic sunt dubia. **Primum.** quia si istud sit verum generaliter. tunc deus potest separare passionem a subiecto. et per consequens potest esse homo. licet non sit risibilis. et sic conclusio demonstrationis erit contingens in qua predicatur passio de subiecto. Preterea tunc posset separare hominem a quantitate. et ita iste homo non esset longus nec latus nec altus. nec haberet partes organicas distinctas. Infinite alie instantie sunt contra ista de quibus alias patebit. **Secundum.** quia tunc posset facere nasum sine symetria vel curvitate. **Ad primum istorum dico** quod passio aliquando accipitur pro aliquo predicabili de alio secundo modo dicendi per se. sicut risibile predicatur de homine. Alio modo accipitur pro illo quod importat in obliquo per tale predicabile. sicut risibile importat actum ridendi. et creaturam creaturam. **Tertio modo** accipitur pro illo pro quo tale predicabile supponit. **Primo modo** et secundo potest subiectum separari a passione. et potest aliquando esse passio sine subiecto. sicut angelus potest concipere hunc terminum risibile. et si nullus homo sit. **Tertio modo** non potest. quia illud pro quo supponit tale predicabile et subiectum idem sunt. sicut risibile supponit pro homine. et creaturam pro deo. in istis positionibus. homo est risibilis. deus est creativus. **Sed quis** possit sic separari. tamen propositio de possibili formaliter. vel

equivalenter negativa in qua remouetur passio primo modo dicta a subiecto est impossibilis. maxime si esse existere verificatur de subiecto. **Sicut** ista est impossibilis homine existente. homo non est risibilis. **Et dico** propositio de possibili equivalenter. quod si sit propositio de inesse formaliter equivalenter est contingens. ut homo est ridens. deus est creans. et per hoc patet ad primam probationem. **Ad secundam dico.** quod conclusio demonstrationis est de possibili formaliter vel equaliter. et non simpliciter de inesse. et ista de possibili est necessaria. siue passio sit. siue non sit. **Dico** quod est sic necessaria. non quod oportet quod semper sit vera. quia si non sit non est vera. sed si sit est vera. et impossibile est quod sit falsa. et tota causa est. quia talis propositio est de possibili non de inesse simpliciter.

Ad tertium concedo quod potest separare hominem a quantitate in eadem que communiter ponitur. **Sed** adhuc iste homo separatus esset longus latus et altus. sicut prius probatum est. **Sed** de distinctione organorum dico quod si organa distinguuntur per formas substantiales. tunc deus non posset facere hominem perfectum sine organis. **Si** distinguuntur per accidentia tunc posset facere hominem sine pedibus et manibus. et similiter homo vivit miraculose sine capite et ita potest conservare formam substantialem in una parte materie et non in alia. et forte frequenter est de facto. **Ad aliud de symetria et curvitate. rectitudine. figura** et huiusmodi. dico quod si importent aliquas parvas res distinctas a substantia et qualitate possent per potentiam dei separari ab illis. **Sed** quia solum important substantiam et qualitatem. vel connotant partes substantie et qualitatis diversimode distare localiter. puta aliquas partes esse elevatas vel depressas. et aliquas equaliter se habentes. ideo illa non possunt separari ab illis existentibus circumscriptive in loco. **Quia** enim non sunt qualitates distincte ab illis patet. quia acquiruntur et deperduntur per solum motum localem. pars si linea sit recta et facias eam curvam solum erit ibi motus localis. et sic mutabitur figura. **Si** dicis quod sunt qualitates de quarta specie secundum Philosophum. **Respondet** Philosophus describit qualitatem. dicens quod secundum eam quales

denominamur. et ista ita sunt conceptus de/
nominatiui q̄ de re denominatiue p̄dicant̄.
et dicunt̄ accidentia. q̄z p̄tingunt̄ p̄dicant̄
tur de re. Ad argumentū p̄ncipale di/
co. q̄ si linea et p̄ctus distinguunt̄ realiter
sicut cōmunit̄ tenet̄. tunc dico q̄ deus p̄t
separe lineā a p̄ctis omnibz. et tunc linea
est finita p̄ p̄rias p̄tes et nō p̄ indiuisibilia
sicut post patebit.

Questio. xxxviii.

Primum quātitas

v remanens in eucharistia p̄ con/
secrationē sit subiectiue in quali/
tate hostie. Et arguit̄ q̄ sic. q̄z q̄n aliq̄d
denominat̄ ab aliq̄ forma denominatiōe in/
trinseca. vel est ipsa forma. vel subiectū il/
lius forme. Exempluz p̄mi. sicut quātitas
dicit̄ quanta. Exēplū secūdi. sicut hō dicit̄
albus. sed albedo hostie p̄secrate est quanta.
et nō est realiter quantitas. ḡ est subiectum
quantitatis. Contra. nō est maior rō q̄
vna q̄litas sit subiectū quantitatis q̄ alia.
et ita quelibet est subiectum. vel nulla. sed
non quelibz. ergo nulla In ista q̄stione
pono tres p̄clusiones. Prima est q̄ quāti/
tas remanēs post p̄secrationē nō est subie/
ctiue in vna q̄litate p̄cise. pater. quia si vna
sola qualitas esset subiectuz quātitat̄ reli/
que q̄litates non essent quante. q̄a illd̄ q̄d
nec est realiter quātitas. nec subiectiue ī q̄n/
titate. nec subiectū quātitat̄. nō est quantū.
Sed posita p̄potesi relique q̄litates ab il/
la qualitate q̄ est subiectū quantitatis per/
casum nō sunt realiter quātitas. si quātitas
sit res distincta a substantia et qualitate. sic
ponit̄ casus. Hec sunt subiectiue in illa q̄n/
titate. sicut post patebit Hec sunt substan/
tia illius quātitatis p̄ casum. ḡ non sunt q̄n/
te. quod falsuz est. q̄z fracta hostia oēs cōsi/
miles q̄litates q̄ repiunt̄ in vna repiunt̄ in
alia. Si dicit̄ q̄ t̄m vna qualitas ē sub/
iectū immediatū illius quātitatis et alie qua/
litates sunt subiecta mediata. ideo dicunt̄
quante. Contra. hoc nō posset esse nisi q̄li/
tas q̄ est subiectum immediatū quātitatis sit
subiectiue in illis qualitatibz que sunt sub/
iecta mediata quantitatis. sed hoc est im/
possibile. quia si vna qualitas corporalis
esset subiectū alterius q̄litas corporalis
cū subiectū vere denominet̄ a suo acciden

te in formante. sequit̄ q̄ calor esset albus vel
niger. et sic de alijs. Similiter cū ex destru/
ctiōe subiecti immediati sequit̄ destructio oī/
um accidentiū in vna. si vna q̄litas eēt sub/
iectū alterius ordinate p̄cedēdo p̄ oēs q̄li/
tates in substantia. oportet q̄ destructa q̄/
litate q̄ est immediata in substantia sicut ī sub/
iecto p̄mo. q̄ cetera q̄litates destruant̄ oēs
q̄z subiectū immediatū cuiuslibet accēt̄ de/
struit̄ Secūda p̄clusio q̄ quātitas rema/
nēs nō est subiectiue in quelibet q̄litate sigil/
latim. ita q̄ distincta q̄litas est distincte q̄n/
tatis subiectū immediatū. Qd̄ p̄bo. q̄z tūc
eadē rōne substantia panis esset subiectum
etiā immediatū distincte quātitatis ab alijs.
Et tūc suba panis esset quāta distinctis q̄n/
titatibz. q̄z essz quāta vna quātitate cui⁹ essz
subiectū immediatū. et esset quāta alijs q̄n/
titatibus quarum esset subiectū mediatuz
puta mediantibz alijs qualitatibz que sunt
in substantia panis. Secūdo sic. ponē/
tes quantitatem rem mediā inter substantiā
et qualitatem habent p̄ incōueniēti q̄ due di/
mensiones sint simul. S; si substantia sit
subiectū immediatum vni⁹ quātitatis et quali/
tatis aliaz quātitatū. sequit̄ q̄ due dime/
siones et forte plures sint simul. quia dime/
siones substantiez et dimensiones alioz acci/
dentiū oīm scilicet qualitātū sunt simul in
eodez subiecto. Tertio sic. q̄ licet fm̄ ne/
gantes illā quātitatem mediā nō sit incōue/
niens ponere distinctas quantitates alte/
rius rōnis simul facientes vnum. tū incō/
ueniens est fm̄ onineo q̄ diuerse quātitā/
tes eiu s̄dē sp̄ei specialissime n̄ faciētes vnā
quātitatem nūero sint siml' naturaliter. Sed
si quelibet q̄litas esset subiectū immediatū di/
sticte quātitat̄. ille quātitat̄ nō faciūt vnā
quantitatem. nec distinguunt̄ sp̄e. ḡ zc.
Tertia p̄clusio. q̄ vna quātitas nūero nō
est subiectiue in oībz quātitatibz p̄sunctis.
qd̄ p̄bo p̄mo. q̄z nullū accēt̄ vnuz vn̄ero
p̄t esse in aliq̄ subiecto vno t̄m p̄ aggrega/
tionem. nisi vna ps sit in vno eorum et alia
in alio. Sed omnes ille qualitates rema/
nentes post consecrationem sunt t̄m vnū
p̄ aggregationē. et certū est q̄ vna pars illi/
us quantitatis nō est subiectiue in vna q̄li/
tate et alia in alia. cū oēs ille qualitates sūt
simul. et per cōsequens pars illi⁹ quātitatis
nō p̄ informat vnā qualitatem q̄ alia zc.

Si dicis. Si vna ps ligni ponat in aq̄
 z alia in acre. ps existēs in acre ouertit i la
 pidē. z alia pars remanet lignū. et tūc aliq̄
 quātitas vna nūcro est i toto illo cōposito
 qđ tūc est vnū per aggregatū. ḡ maior non
 est vera. Contra. illa cauillatio est exclusa
 p hoc qđ dicitur. nisi vna ps quātitatis sit in vno
 illoz. z alia in alio. sic est d ista quātitate. qđ
 vna ps est in lapide z alia in ligno. ḡ sic nō
 pōt esse in pposito ḡ rē. Secdo sic. nullū
 accūs nūcro p̄t successiue esse i diuersis sub
 iectis p̄mis p actionē naturalē siue cāe na
 turalis. Et voco subiectū primū nō illud
 qđ est subiectus accidēris p̄ ptem. sicut hō
 dicitur subiectum albedinis. qz man⁹ est subie
 ctū eius. sed illud est subiectū p̄mū. c⁹ nul
 la ps est subiectū p̄mū naturaliter z adeq̄
 tū. Auferat tūc vna illaz quātitatū remanen
 tiū post p̄secrationē. qđ pōt fieri sicut patz
 ad sensum. Tūc q̄ro vtz maneat eadē quā
 titas nūcro q̄ pri⁹ fuit. aut nō. Si sic. ḡ ea
 dē quātitas nūcro est p̄mo subiectiue i to
 to aggregato ex oibz qualitatibz poribus. z
 postea nō est in illo toto. qz vna qualitas d
 struit p casum. Et ita quantitas est in alio
 subiectiue. z p̄ nūc est in pluribz subiectz p̄
 mis successiue. Si autē nō manet eadē quā
 titas nūcro. ḡ destructa albedine quālibet
 liaz qualitatū depderet quātitatē suā. qđ
 videt absurdum. Tertio sic. Aut est illa
 quātitas vna nūcro in toto illo aggregato
 z tota in qualibet illaz qualitatū. aut ē to
 ta in toto z vna ps in vna illaz. z alia i alia
 Primū nō pōt dari. qz tūc vnū accūs nū
 cro esset sil in pl̄ibz subiectis. qđ est falsum.
 Nec secundū. qz nulla ps illius quātitatē
 plus respicit vnā qualitatē q̄ aliā. cū ille q̄
 litates nullo mō distāt localiter. Ideo di
 co qđ quātitas nullo mō pōt esse subiectiue
 in quātitatibz. Ad p̄ncipale dico qđ quālibet
 quātitas extēsa est vere quātitas. Nō illa q̄ est
 media inter subam z quātitatē. sed est quātitas
 p̄pria z intrinseca. z hoc p̄bat oia argumen
 ta p̄us facta de substātia materiali.

Questio tricesimanona

Trū qualitates

hostie post p̄secrationēz sint sub
 iectiue in quātitate Et arguit
 qđ sic. qz ille quātitates sunt extēsez quāte. sic p̄
 us. z nō sunt suba quātitatis sicut p̄us p̄ba

tū est. ergo sunt subiectiue in quātitate.

Contra. quātitas nō est pellis media inter
 substātia z quātitatē. et quātitas panis non
 remanet post p̄secrationē. sed remanet quā
 titas q̄ est qualitas. et illa nō est subiectiue
 in quantitate. qz idem nō est subiectiue in
 se. ergo rē. Ad istā quāstionēz pōt dici sine
 assertionē. qđ non concordat cū cōi opi. qđ quā
 titates remanētes post p̄secrationēz nō sunt sub
 iectiue in quātitate. Et qz vt estimo sufficiet
 enter supra p̄batū est. qđ quātitas nō est alia
 res distincta a suba et quātitate in q̄ sunt quā
 titates subiectiue. p̄bo tūc hoc adhuc p̄ dicta
 doctorū ab ecclia approbatorū. p̄mo p̄ ma
 gistrū sententiarū li. iij. di. xij. Si quārit in q̄
 de accūsibz q̄ remanēt scz de sp̄bz saporis
 z pondere. in q̄ subiecto fundent. pot⁹ vi/
 det mihi fatēdū existere sine subiecto. ḡ nō
 sunt in quantitate sicut in subiecto p̄m cū.

Si dicis qđ solū itelligit qđ sint sine sub
 stātia. Nō p̄ h̄ patet. qz dicit assignādo rō/
 nem hui⁹ dicit. qz nou est ibi in q̄ substātia
 nisi corpis z sanguis dñi q̄ nō afficit ill' ac
 cidētibz. Contra. hoc videt falsum. Tuz
 qz nūc accūs dicit esse sine subiecto q̄ diu
 existit in subiecto suo p̄mor imediato. Tū
 qz nūc dicit accūs p̄ se subsistere q̄ diu exi
 stit in suo subiecto imediato. sed p̄m eū nō
 solum accidentia illa sunt sine subiecto. si
 cut dicitur est. Sed p̄ se subsistūt. quia ma
 gister loquēs de illis accidentibus dicit. re/
 manent i la accūs p̄ se subsistētia. ḡ nō sūt
 subiectiue in quātitate. qz idem doctor dicit.
 Ne mireris vel insultes si ibi accidētia vi
 deant frāgi. quia ibi sunt sine subiecto. qđ
 magis mirabile est qđ accidentia existūt si
 ne subiecto q̄ q̄ frangant. P̄terea pō
 derositas panis est qđdam qualitas existēs
 sine subiecto. ergo quelibet alia ē sine sub
 iecto. p̄na patet. quia eadez est ratio d vna
 z de oibz. Ans p̄bat p̄ qđndā glo. dist. ij. sup
 illud. c. Si p̄ negligētiā. qđ dicit sic Accidē
 tia nō hūt pōd⁹. quia solum corpus habet
 pondus. Qualiter autē accidentia dicūtur
 cadere quando nō habent pondus dicit. qđ
 ponderositas adhuc est eū illis accidētibz
 z tamē nihil est ponderosum. Ex quo seq̄
 tur qđ ponderositas non est in aliq̄ subiecto
 qz sic illō subiectū qđ cūqđ det illō erit pō
 derosus. z ita est ibi albedo z nihil est albū
 et sic d' alijs. Si eī quātitas eēt ibi subiectū

illa esset pōderosa. calida. frigida. dulcis. amara. qđ est manifeste p̄ illā glosaz q̄ dicit qđ non est ibi corpus hñs pōdus. et sic nō ē ibi quāritas pōderosa. hoc patet. qz nec li/nea nec superficies hz pond⁹. qz dicit qđ solū corpus hz pōdus. Præterea in legēda d̄ corpe xp̄i q̄ approbat ab ecclia d̄ sic Acci/dentia sine subiecto in eodē sacramēto sūt vt fides locū habeat. dñ visibiliter Inuisi/bile sumit̄ z aliena sp̄e occultat. et sensus a decepiōe imunes reddunt. q̄ de accidētibus indicāt sibi notis Ex q̄b oīb sequitur qđ nō solū vnū acc̄ōs manet sine subie/cro. puta q̄ntitas. s; accidētia. qđ n̄ eēt vey si oēs ille q̄litates essent in quāritate subie/ctiue. S; p̄ de p̄se. dis. ij. qz corp⁹. recipiēti corpus xp̄i d̄ sic. In mēsurā visibili per manēs maior fact⁹ es teip̄o inuisibilit̄. sine q̄ntitatis augmento. cū idēatq; ipse esses. Ecce hic ponit q̄ntitatē negat ei⁹ augmē tū. Præterea de p̄seca. dis. ij. Dupl̄r. sic dicit glo. Duplicit̄ intelligit̄. i. p̄t̄ intelligi. fm̄ illam formā z q̄ntitatē quaz habuit in cruce. v̄ fm̄ quāritatē corp̄is gl̄ificati. qđ sp̄iale videtur. qz unllī sensui subiacet. Præterea eadē dist. ca. vbi ps. dicit glo. sic Nō est quāritas sic estimāda vt sub mino re quāritate min⁹ sit corp⁹ xp̄i et sub maiori mai⁹. qz vbi cū qz ē ps. siue dicas ps speciei totū corpus est. siue ps corp̄is xp̄i. i. pes v̄ manus. totū corpus est zc. vide ibi. Ad ista dico qđ p̄ istas auctoritates p̄t̄m̄ p̄clu di qđ est ibi quāritas S; nō qđ q̄litates sūt subiectiue in quāritate. q̄a hoc neq; dicūt directe nec indirecte. S; qđ qualitates re manēt p̄ p̄secratiōes. z qđ frāgnit̄. z corru p̄unt. Et ex p̄se dicit glosa sup illd. c. d̄ cō secura. dis. ij. Ego berēgari⁹. Nō t̄m̄ in d̄t pō dus z reliquas sacramēti qualitates sensi bus corp̄is p̄cipi fateor. S; etiā sub illis sp̄ib; fractis z attritissimis p̄tib; totū z in/tegrū corp⁹ xp̄i eē p̄fiteor. totū māducariz totū sumi. q̄ frustra ponit̄ alia quāritas p̄ p̄ter talia Ad argumentū p̄ncipale ne go. qz ille qualitates sūt vere quāritates. igit̄ nec sūt subiecta quāritatis. nec subie/ctiue in quāritate zc.

Finit quotlibetū quartum.

Questio prima quinti quotlibeti.

Trum eadem

veritas theologica sp̄e vel numero possit p̄bari in the ologia z in sc̄ia naturali Et videt̄ qđ nō. qz eadē cō/ clusio sp̄e nō pōt sciri duplici sc̄ia alteri⁹ ra tionis. sed media alteri⁹ rōnis in theologia z sc̄ia naturali cānt sc̄iaz alteri⁹ rōnis. q̄ ne cessario p̄clones sc̄ite sūt alteri⁹ rōnis. Cōtra. nisi eadem veritas posset p̄bari in sc̄ia naturali z theologia. p̄h̄ia nō iuuat̄ ret ad theologia. Nic p̄mo distinguo de sc̄ia naturaliz theologia. Sc̄do dica; ad questionē. Circa p̄mum dico qđ na/ tural sc̄ientia accipit̄ dupliciter. Uno mō p̄ habitū vnus p̄clusionis tm̄ Alio mō p̄ aggregato ex omnib; habitibus. determi/ natū ordinē habētib; respectu vnus con/ clusionis. siue illi habitus sint incōpleto/ rū siue p̄pletozū. Circa secundū suppo/ nēdū qđ q̄libet veritas d̄r theologia que ē necessaria ad sillogismuz. Et sic dico qđ ea dē p̄clusio sp̄e theologica nō pōt p̄bari in theologia z sc̄ia naturali p̄mo mō capta. z hoc. quia q̄t sūt sc̄ie distincte tot sūt cō/ clusiones sc̄ite Ideo sicut p̄clōnis nō pos sūt esse diuerse sc̄ientie. qz pluralitas nō est ponenda sine necessitate. ita eadem cō/ clusio non pōt p̄bari in diuersis sc̄entijs. Sed accipiendo theologia z sc̄ientiaz na/ turalē secūdo modo. sic potest nō solū ea/ dem p̄clusio specie sed numero probari in theologia z sc̄ientia naturali. si existant in eodem intellectu. puta talis. deus est sapi/ ens. deus est bonus. Hoc probō p̄mo. qz hoc nō est incōueniens in agis q̄ qđ eadem conelusio specie aut numero probeatur. p̄ p̄ter quid z quia. Et hoc est possibile. Tū quia idem effectus specie z numero potest causari a diuersis causis specie. Et per cō sequens licet media sint alterius rationis hincind. tm̄ cōclusio potest esse eiusdēz ra/ tionis. Tum qz ista p̄positio in mente. nul lum ens infinitū est. p̄radicit̄ p̄mo hui⁹ propositioni in mente. aliquod ens infin/ tum est. que probat̄ in theologia z i sc̄ientie nat̄ali. z p̄ p̄ns est eiusdē rōis i vtraq; sc̄ia

Sed contra theolog⁹ intelligit per hoc nomen deus. ens infinitū nobilius quibus cūq; infinitis alterius rōnis si essent siml. qđ nō solum diuisim sed iuncti est nobilius oibus. Tunc sic accipiendo deū h̄ mō. deū esse non est naturaliter euidēs. & sic accipiendo deum nihil pbat euidenter d̄ deo. psequētia patet. Añs pbat. quia nō est naturaliter euidēs qđ aliqd sit infinitū non ex motu vel causalitate. sed talis mōdus pbandi solū pbat infinitū esse qđ est melius quolibet infinitoꝝ diuisim et nō iunctis. & rē. Preterea aut pbat illam conclusio- nem p media eiusdē rōnis v̄l alterius. Si pmo mō. tunc conclusio pmissa et termini es- sent idem realiter. & sic nō. pbaret in diuer- sis sciētis. Si secūdo mō. cū mediū. pri- um rōnis spēialis est quedā diffinitio v̄l descriptio data p pdicabilia i quid. illa de- scriptio est alterius rōnis in vna sciētia & alia. & per psequēs rōgnitio simplex h̄ cau- sata p illam descriptionē erit alteri⁹ rōnis. et ita conclusio cuius illa rōgnitio simplex est subiectum erit alterius rōnis. ergo rē.

Ad p̄mū istoz dico qđ nisi conclusio eius- dem rationis posset pbari in diuersis sciē- tijs. theologus fidelis & phus pagan⁹ non possent sibi cōtradicare de ista ppositione. deus est trinus & vnus. quia ppositiōes nō contradicunt in voce. nisi quia cōtradiciūt in mente. eoq; sunt signa subordinata. Sz ppositio affirmatiua et negatiua in men- te non contradiciūt primo. nisi pponantur ex conceptibus eiusdem rationis. licet pos- set inferri cōtradictio ex ppositiōibus compositis ex cōceptibus alterius ratiōis aliquando. Aliter em̄ nisi istud esset veruz in terminis equiuocis posset fieri. contra- dictio. Sicut hic Omnis canis currit. ali- quis canis non currit. vbi sunt conceptus alterius & alterius ratiōis. puta animalis latrabilis. celestis sideris. quod patet esse falsum. quia cōtradictio est oppositio rei & nominis non solum vocalis sed & menta- lis. Dico ergo qđ aliqua conclusio eiusdē rei pbat in diuersis sciētis et aliqua non. Et illam ppositionē particulare te- neo veram licet non vniuersalem. Ad ar- gumentū ergo dico qđ sicut ista cōclusio in qua predicatur esse trinum & vnum d̄ quo- cūq; conceptu dei. non potest probari in

diuersis sciētis. sed solum pbat in the- ologia p̄supposita fide. ita illa cōclusio in qua subicitur cōceptus dei v̄l deus p̄m il- lam descriptionem. qđ est aliqd melius oī- bus alijs a se. qđ cūq; predicatum de eo sic predicat non pbat in diuersis sciētis. sed solum in theologia. Unde tales cōclu- siones. deus est bonus. deus est sapiēs rē. sic accepto deo non possunt probari in di- uersis sciētis. sed soluz in theologia. et ra- tio est. quia sic accipiendo deum nō est na- turaliter euidēs deum esse. sicut deducit ratio. vt patet in p̄mo quolibet. Et per cō- sequens non est naturaliter notum deum sic acceptū esse bonū. Sed ex hoc non seq- tur quā aliqua conclusio in qua bonum v̄l sapiens predicat de conceptu dei (vt p̄ illū intelligim⁹ qđ est aliquid quo nihil est p̄fe- ctius nec prius. quia sic potest demonstrari deum esse. quia aliter esset p̄cessus in infi- nitum. nisi esset aliquid in entibus quo ni- hil est perfectius. Etiaz potest demonstrari conclusio in qua predicat bonum de p̄ma causa. vel de quocūq; alio cōceptu di. ad quem philosophus potest naturaliter de- uenire) possit pbari in theologia et in alia sciētia naturali. Unde ad formam ar- gumenti cōcedo antecedens & cōsequens. quia non est p̄tra me. Ad aliud dico qđ the- ologus & naturalis philosophus pbat eā- dem conclusioē specie per medium alterius rationis. Et quā dicit qđ medium. p̄p̄riuz est diffinitio qđam vel descriptio subiecti. Dico aliquando mediū est diffinitio expri- mens p̄tes integrales diffiniti. puta quan- do demonstrat habere tria de triangulo. Aliquando mediū est subiectuz p̄mū pas- sionis. Sicut demonstrat esse susceptibi- le discipline de homine per animā intelle- ctiuā. Aliquā mediū est p̄cept⁹ cōmuni⁹. et varijs modis potest aliquid esse mediū. Et vltra dato qđ mediū semp sit descriptio subiecti. dico qđ illa descriptio ē alteri⁹ rōnis i diuersis sciētis. Et quā vltra d̄ qđ descri- ptio alteri⁹ rōnis cāt cognitōez simplicē alteri⁹ rōnis. Illud ml̄t̄pl̄r peccat. ruz quia diffinitio subiecti nunq; causat uociciā in cōplexā subiecti. q; illa p̄supponit oī diffi- nitioni. & acquiritur mediante noticiā in- triua subiecti. licet diffinitio possit p̄tialit̄ causare cognitōē complexā vt est pars

discursus q̄ discursus p̄supponit noticiam incōplexā subiecti. Tū qz dato q̄ descriptio subiecti causaret effectiue talē cōgnitiōnē simplicē subiecti. non sequit̄ p̄pter h̄ q̄ h̄ descriptio alterius rōnis causet cōgnitiōes alteri⁹ rōnis incōplexas. quia cause diuerse rōnis possunt habere aliquē effectū eiusdē rōnis. patet de sole z igne respectu caloris. Similr de cōgnitiōe z voluntate respectu amoris. Tum quia talis cōgnitiō simplex si esset nō esset subiectū in cōclusiōe p̄ banda p̄ demōstrationē. sed esset mediū sic ipsa descriptio est mediū. Nā s̄m p̄hm. j. posterior. de subiecto oportz p̄cognosci qd̄ est z qz est. Et p̄ dñs subiectū dz p̄ haberi añ demōstratiōez. Et iō licet illa cōgnitiō simplex si esset possibilis possz esse subiectū in alia cōclusiōe. tū illa cōclusiō nunq̄ p̄bare p̄ illam descriptiōē. Ad argumētū p̄ncipale cōcedo q̄ eadem cōclusiō nō p̄t sciri duplici scia alterius rōnis. sed nego minorē. scz q̄ media alterius rōnis in theologia z sciētia naturali causant scias alterius rōnis. z hoc accipiēdo sciam p̄o habitu cōclusionis.

Questio secunda

Trū eadez cō-

v cōclusiō numero possit euidenter cognosci p̄ demōstrationē et exp̄tentiā. Et videt̄ q̄ non. quia videns rē p̄mo z postea non videns format cōceptus simplices absolutos alterius rōnis. q̄ cōclusiones p̄posite ex illis erūt alteri⁹ ratiōis quarū vna est nata sciri p̄ demōstratiōem alia p̄ exp̄tentiā. p̄na patet de se. Añs p̄bat qz aliter viator z beatus formarēt d̄ deo p̄positiōes eā euidentēs. qz p̄ponerent̄ ex cōceptibus eiusdē rōnis. qd̄ falsuz est. Preterea necessariuz nō est p̄tingēs. sed cōclusiō demōstratiōis est necessaria. z p̄pō nota per exp̄tentiā imēdiatē cōtingēs. q̄re zc. Cōtra. p̄ exp̄tentiā pōt sciri illa cōclusiō. omnis ignis est calefactiuus. et p̄ demōstratiōem pōt sciri eadem cōclō nūero p̄ calozē tanq̄ p̄ mediū. q̄zc. Ad istā q̄stionē dico breuiter q̄ eadem cōclusiō nō solū specie sed nūero pōt euidenter sciri p̄ demōstratiōez z exp̄tentiā. z p̄ eundē habitū nūero. hoc p̄bo. quia p̄ exp̄tentiā acquir̄t aliq̄s habitus verificus cōclusionis. et nullus ali⁹

a sciētia. patet inductiue. z p̄ demōstratiōem acquir̄t scia eiusdē cōclusiōis. q̄zc.

Preterea demōstratiō p̄t quid z q̄a p̄nt noticiā sciētificaz eiusdē speciei respectu eiusdē cōclusiōis causare. q̄ codē mō demōstratiō et exp̄tentiā p̄nt. Preterea in hoc differūt p̄ncipiū z cōclō. qz p̄ncipiū t̄m pōt cōgnosci ex terminis. v̄l p̄ exp̄tentiā sine demōstratiōe. cōclusiō autē eadē pōt cōgnosci euidenter p̄ exp̄tentiā z demōstratiōem.

Preterea cause distincte sp̄e p̄nt h̄re effectuz eiusdē sp̄ei. patet p̄us. q̄ sic est in p̄posito.

Sed 5. Vna p̄pō nō est magis euidentis z minus euidentis. Sed p̄pō que format mediāte visiōe cōponit̄ ex cōgnitiōibz euidentioribz q̄ p̄pō q̄ format̄ mediante demōstratiōe solū. qz videns rē euidentē assentit̄ q̄ habens demōstratiōē t̄m sine exp̄tentiā q̄zc. Preterea. si habitus cōclusiōis causans p̄ demōstratiōē z exp̄tentiā sunt eiusdē sp̄ei. tūc nō apparet via ad p̄bandum distinctiōez specinōcā int̄ act⁹ credēdi. opi nandi. sciēdi. qz cōclusiō est eadem p̄ te. z p̄ misse hinc inde possunt causare actū eiusdē speciei. q̄zc. Preterea sciens aliq̄m cōclusionē p̄ demōstratiōē siue exp̄tentiāz quantūcūqz ille assensus intēdit̄ nunq̄ assentiret ita euidenter sicut h̄ns demōstratiōem z exp̄tentiā. Alit̄ eñ p̄ frequentatiōez illius demōstratiōis posset augeri assensus ad eāle euidentiam cū illo que causaret exp̄tentiā. qd̄ est falsuz. q̄ ille scie differūt sp̄e p̄ illō p̄ncipiū Illa q̄ nō p̄nt in effect⁹ eiusdē rōnis nō sunt eiusdē rōnis. Preterea si sic tūc eadē cōclusiō est i syllogismo ex p̄missis veris z falsis p̄misse false causarent assensum eiusdē sp̄ei cū p̄missis veris. z p̄ p̄us syllogism⁹ sophistic⁹ falsigraph⁹ z demōstratiō⁹ causabūt sciā eiusdē sp̄ei. Preterea eadez cōclō nūero pōt p̄bari p̄ te p̄bi/losophice p̄ p̄missas speculatiuas z demōstrari p̄ p̄missas practicas. puta ista. act⁹ est generatiuus h̄ims. ergo si iste assensus erit idem. tunc eadem noticiā erit practica z speculatiua. qd̄ videt̄ absurdū. Ad p̄mā istaz dico. q̄ eadē p̄pō nō pōt esse magis euidentis z minus euidentis s̄l z semel vni z eidē. tū eadē p̄pō p̄t s̄l z semel esse magis euidentis vni z minus euidentis alteri. Similr eadē p̄pō pōt esse minus euidentis vni vno tempore. et magis euidentis eidem alio tempore.

Ad positū dico q̄ si aliquis sciat aliq̄
 clusione vno tpe per demonstratiōē solū
 z alio tempe sciat eandē clusione p̄ demō
 stratiōē z experientiā. tunc tali est illa con
 clusio pus min⁹ euidensz postea mag⁹ eui
 dens. Ad aliud nego p̄sequētiā. qz ac⁹
 opinādi z ac⁹ sciendi eandē clusione for
 maliter repugnant. quia vn⁹ est euidens et
 al⁹ ē iueuidens z cū formidine. Tales at̄
 nō possunt siml' esse in eodē intellectu. z p̄
 p̄sequens distinguunt sp̄. Sicut pbatur
 q̄ actus diligendi z odiendi eundē hoīem
 differunt speciei qz repugnāt formaliter.

Ad pbatiōē dico q̄ nō omnes premissae
 possunt causare noticiā clusiōis eiusde
 sp̄i. sed aliquae z aliq̄ nō. quia certū est q̄ p̄
 misse syllogismi sophistici z syllogismi fal
 sigrabi nō causant noticiā eiusde speciei
 respectu eiusde clusiōis. Silr p̄misse syl
 logismi creditiui. opiatui. z demōstratiui
 respectu eiusde clusiōis nō causant assen
 sum eiusde sp̄i. s̄z pot⁹ assensus oppositos
 sicut fides. opinio. scientia. opponūt. Et iō
 dico q̄ aliquae cause diuerse rōnis possunt
 causare aliquādo effectū eiusde sp̄i. s̄z non
 omnes cause alteri⁹ rōnis possunt h̄ facere.
 Nec est alia causa querenda nisi q̄ natura
 liter rei talis est. Sed ad hec stat dubi
 um. quomodo pbat̄ determinatio speciei
 ca inter istos ac⁹. Rātio. pbatur p̄ rōnem
 repugnātie inter ac⁹ sciendi. opinādi. z cre
 dendi respectu eiusde clusiōis. Ad ali
 ud dico q̄ si illud argumētū clusuz pro
 baret q̄ calor causat⁹ a sole z igne. nec ca
 lor causat⁹ a duob⁹ ignib⁹ sint eiusde sp̄i.
 quia q̄ntūcūqz augmētaret virt⁹ solis nō
 potest p̄ se ita causare p̄fectū calorem sicut
 potest cū igne. Et etiā q̄ntūcūqz augmen
 tetur virtus vni⁹ ignis. nō potest p̄ se ita p̄
 fectuz calorem causare sicut cū alio igne. Et
 p̄sequēs illi calores essent alteri⁹ speciei
 p̄ illud argumētū qd̄ est falsum. iō dico q̄
 sicut virt⁹ solis potest tm̄ augeri q̄ potest
 causare ita p̄fectū calorem sicut potest causa
 re ignis p̄ se sine sole. z tm̄ cū sole potest ad
 huc p̄fectiōē calorem causare. ita p̄ demon
 stratiōē potest tm̄ augeri assensus marie
 si p̄t in ifinituz. q̄ sit eque euidens assensus
 z eque p̄fectus sicut ille assensus que cau
 aret experiētia p̄ se sine demōstratiōē. Hū
 b̄ tamē tm̄ potest augeri p̄ demōstratiōē

nem q̄ causet assensum eque p̄fectum z eq̄
 euidētē p̄ se sine experiētia. sic potest siml'
 cum experiētia. Et p̄m istū intellectū intel
 ligitur illud p̄ncipiū. Illa que uō possunt
 in aliquē effectū eiusde sp̄i sunt alteri⁹ ra
 tionis siue sp̄i z aliter nō. Ad vltimū
 dico q̄ eadē clusio potest esse in syllogis
 mo ex p̄missis veris z falsis. sed vltra. p̄se
 quētia nō valz. igit̄ iste p̄misse possunt cau
 sare noticiā eiusde speciei. quia nō dicit̄ vlr
 scz q̄ omnes p̄misse causant assensum eius
 dem sp̄i. sed dixi p̄ticularē q̄ aliquae p̄mis
 se zc. Et ideo dico q̄ p̄misse false nō sūt na
 te causare assensum eiusde speciei cū p̄mis
 sis veris. Nam p̄misse false causant opini
 onem. p̄misse vere euidētes causant assen
 sum euidētē. Si aut̄ sint credite causant
 fidem. Ad p̄ncipale dico. q̄ videns rem
 p̄mo z postea nō vidēs potest formare du
 as p̄positiōes p̄positas ex cognitōib⁹ abstra
 ctiuis. Sic paul⁹ post raptū. Et vna p̄po
 nitur ex cognitōib⁹ causantib⁹ assensuz eui
 dentē z alia uō. sed erit euidens. Sicut il
 la p̄positio quā habuit de deo ante raptū q̄
 solum fuit fide credita. z habuit aliā p̄ eui
 dentē sibi p̄ demōstratiōē ante raptū. z il
 la eadē specie vlr numero fuit euidētior p̄
 raptū mediante visione dei Ad aliud di
 co q̄ necessariū nō scitur p̄ p̄tingens syllo
 gistice tanqz p̄ p̄missas. sed noticiā euidēs
 p̄tingens potest esse causa efficiens p̄tialis
 ad causandū noticiā euidētē respectu ne
 cessarij. z ita est in p̄posito.

Questio. iij.

Trum aliqua ue

v ritas theologica eadē numero vlr
 specie sit credita a viatore z euidē
 ter scita a p̄prehēsoze. Et videt̄ q̄ sic. qz
 hec veritas. deus est trin⁹ z vnus est credi
 ta a viatore z scita a p̄prehēsoze. ḡ zc.

Contra eadē veritas nō est euidens z n̄
 euidens. sed p̄positio quā format viator nō
 est euidens. z p̄positio quā format p̄prehē
 sor est euidens. p̄positio. igit̄ nō est eadem.

Ad istā q. dico breuiter q̄ sic. qd̄ p̄bo. qz
 aliter beat⁹ nō cognosceret euidētē arti
 culos fidei q̄ viator. z ita beat⁹ n̄ posset cer
 tificare viatorē de articulis fidei. Secū
 do quia Paul⁹ post raptū sciuit multa eui
 denter que ante nesciuit euidēter. Ter
 m.

tio quia eadē conclusio potest esse scita et cre dita ab eodē vel a diuersis. Quarto quia Paulus post rapsum et paganus contradixerunt sibi de ista propositione. deus est trinus et vnus igitur qualē formant propositionē vnus. aliter po tuit formare talē. aliter nō contradicerent.

Quinto quia eadē conclusio potest sciri per demonstratōz et auctoritatē. Sexto quia aut propositio viatoris et beati potest eē eadē in essendo. et tunc habet propositum. aut in significando. et tunc propositio vera et falsa es sent eadē propositio quia idē significat. Similiter propositio necessaria et contingēs. Ideo dico quod eadē propositio nō solū specie sed nu mero potest esse credita a viatore et euident ter sciri a beato. Sed contra mediū propriū syllogismi creditiui et demonstratiui est alte rius rōnis. et conclusio vtriusq; syllogismi ē alterius rōnis. antecedēs patz quia mediū syllogismi creditiui est conceptus propositus. sed mediū syllogismi demonstratiui est demonstrati one quā faceret beatus est conceptus simplex dei. igitur sunt alterius rōnis. et sequētia patz quia illa media causant cognitionē simpli cem alterius rōnis. et ille cognitōes simpli ces sunt partes conclusionis probande igitur et c.

Præterea nō ē dare mediū per quod potest trinus et vnus demonstrari de aliquo. quia nec per deū cū nec sit subiectū propositionis. nec predicatum nec passio illa vt videt deus inesse alicui quod conceptui viatoris. Ad primū istorū dico quod mediū syllogismi demonstratiui et credi tiui sunt alterius rōnis. sed vltra nō valet cō sequētia. igitur conclusiones sunt alterius rō nis. quia conclusio eiusdē rōnis potest eē re spectu vtriusq; mediū. imo in eodē intelle ctu potest esse eadē conclusio numero respec tu vtriusq; mediū. Unde concedo quod mediū propriū syllogismi creditiui est conceptus cō positus. et mediū syllogismi demonstratiui in proposito est conceptus simplex dei in se. qui sunt alterius rōnis. et conclusiones sunt eius dem rōnis. Et ratio est. quia conclusio non causat a medijs quia tam subiectū quod predi catum quod etiā tota conclusio apprehendit ante oēm demonstrationē primo posteriorum. Nam primo apprehēdo conclusionē et eius ter minos. et dubito de eius veritate. postea quod ro mediū ad probandū illā conclusionē. Se cundo dico quod illa media quātūcūq; sint alterius rōnis tamē nō causant noticiā in

cōplexas subiecti alterius rōnis. quia si cau se alterius sint rationis. non oportet propter hoc quod effectus sint alterius rationis. Tertio dico quod dato quod media causarēt tales notici as simplices alterius rationis. sicut sunt illa media ex quibus causantur. ille noticie erūt media ad probandū conclusionē dubitabilez aliam. Sicut sunt illa media ex quibus cau santur. et nō erunt subiecta conclusionū pro bandarū licet possint esse subiecta aliarū conclusionū. Ad secundū dico quod simplex co gnitio dei et propria sibi. erit mediū in ta li demonstratione quia illa propositio in qua illa cognitio simplex est mediū est per se no ta. et ideo illa passio plus inest sibi per predi cationem quod conceptui viatoris. Ad ar gumentū principale dico quod beatus format duas propositiones. vnā compositā ex con ceptibus compositis. qui nō causant notici am euidentē. et illa est eiusdē rationis cum propositione viatoris. Aliam habet cōposi tam ex cognitionibus simplicibus causantibus assensum euidentē. et illa est alterius ratio nis cum propositione viatoris. Ad for mam dico quod eadem veritas nō potest esse euidens simul et semel vni et eidez. sed bene potest eadē veritas esse in euidentēs vni et cui dens alteri. et sic est in proposito. quia propositio credita est in euidentēs viatori et euidens beato. Similiter potest eadem veritas eē primo in euidentēs alicui et postea euidens ei dem. et sic est de aliquo primo viatore et po stea beato. et sic patet ad argumentū.

Questio. iiii.

Trum deus po

test causare in viatore noticiā eu identem de credibilib; sine visione dei. Et videtur quod nō. quia noticia eu idens articulorum nō potest causari sine no ticia intuitiua. ergo et c. Contra si visio requiritur ad causandū noticiā euidentē de articulis hoc erit in genere cause effici entis. sed omnē talem efficiētiam potest deus supplere. ergo et c. Respondeo. illa quod potest habere duplicē intellectū quorū vnus est. vtrum potest causare noticiā incōple xam abstractiua articulorum fidei. que noti cia sine visione dei possit naturaliter cau sare noticiam euidentē articulorum ad mo dum quo noticie abstractiue terminorum

ppositionis per se note si causarentur a solo deo causarent naturaliter assensum cui dente alicuius conclusionis. et oculus miraculosus causat naturaliter actus videndi. Alius intellectus est querere. vtrum deus potest se solo causare uocia euidente articuloz immediate sine visione sui. et hoc indifferenter siue supponat uocia abstractina eoz siue no. Si questio intelligatur pmo modo sic teneo tres conclusiones. Prima est qd veritas contingens de deo puta ista. deus est incarnatus. que no cognoscit euidenter per quacumq; cognitione. no potest euidenter cognosci per cognitione quacuq; abstractina dei sine eius visione. Ita qd cognitio abstractina incoplexa causetur a solo deo. et assensus euidens causetur naturaliter a cognitione abstractina incoplexa. Qd pater. quia talis veritas no cognoscit euidenter modo predicto. nisi per cognitionem intuitiuam rei extra. sed cognitio intuitiua creature uo sufficit sicut manifeste patet ergo ad talem assensum naturaliter causandum requiritur visio dei. qd. Secunda conclusio est. qd veritas necessaria de deo coposita ex terminis notariis. que si cognoscitur. naturaliter loquendo. nisi per cognitione euidente alicuius contingens. si cur ista. deus est incarnabilis. quia naturaliter modo predicto uo cognoscitur euidenter sine cognitione euidenti huius contingens. deus est incarnatus. uo potest euidenter cognosci naturaliter modo predicto sine visione dei. Qd pater. quia talis cognitio euidens siue assensus no potest naturaliter causari per uocia abstractina terminorum siue uocia euidenti huius contingens. deus est incarnatus. et hec non potest euidenter cognosci sine visione dei. quia visio creature no sufficit. ergo nec illa necessaria potest sic cognosci. Tertia conclusio est. qd articulus fidei necessarius. habens deum p obiecto partiali. si no pponatur ex terminis notariis. potest euidenter cognosci a viroze naturaliter. per uocia abstractina de dei causata a solo deo sine visione dei. Et hoc dico si illa uocia abstractina incoplexa sit distincta et propria deo. puta tales. deus est bonus. intelligens. uerus. trinus. que no notant aliquam creaturam. Quia in tali positione necessaria in qua subijcitur precepto

dei distinctus simplex et proprius. aut predicat preceptus proprius de deo aut communis. si proprius. illa propositio erit per se nota ad intellectum habentem terminos. Si communis. ille erit uniuocus deo et creature. Et per consequens sic videtur distincte albedine scit euidenter qd albedo est color. ita viator habet illam cognitione abstractina de deo incoplexam. scit naturaliter euidenter predicto modo qd deus est bonus et. Si dicas. quoniam tamen illa propositio precepta ex cognitionibus abstractinis posset esse euidens naturaliter predicto modo sine visione dei. tamen per ipsam visionem dei simul cum cognitione abstractina euidenter cognoscitur illa propositio qd per abstractina solam. ergo no potest ita euidenter cognosci sine visione dei sicut cum visione dei ergo et. Respondeo qd licet naturaliter et ex communi lege. sicut cognoscitur aliqua propositio euidenter ex cognitione terminorum. licet cognitio terminorum no habeatur naturaliter possit talis veritas coposita ex cognitionibus incoplexis causari a solo deo euidenter cognosci et naturaliter. No tamen ita euidenter potest cognosci sine visione dei sicut cum visione dei. Et hoc. quia eadem veritas euidens cognoscitur quando cognoscitur per plura media qd per unum solum. quia omne totum est maius sua parte. et tamen cum hoc stat. qd sine visione potest euidenter cognosci licet no ita euidenter sicut cum visione. Si intelligatur qd secundo modo. sic dico qd deus potest immediate se solo causare uocia euidente omnium articuloz. siue sint contingentes siue necessarii. Et tunc talis assensus creatus a deo posset dici uocia quedam intuitiua sed no incoplexa. hoc pater tum quia talis assensus euidens est quedam qualitas absoluta. et per consequens potest causari a deo sine omni alia qualitate immediate. Tunc quia deus potest supplere efficientiam cuiuscumque cause se de. et per consequens sicut potest causare tale assensum mediante visione sui sicut per causas secundarias. ita potest immediate. Et si queratur. vtrum deus potest causare assensum ita euidenter sine visione dei sicut cum visione dei. Respondeo qd sic. quia ipse potest supplere causalitatem cuiuscumque visionis. licet si no possit fieri naturaliter. Ad argumentum principale dico qd assensus euidens ar

riculo:um ptingentiū z necessariōz pposi-
torum et terminis connotatiuis causatur
naturaliter z de omni lege sicut ppositio
euidēter cognoscitur. nō pgnosctur ex co-
gnitione terminorū. Unde quāntūcūq; co-
gnitio terminorū habeat. nō potest causari
sine visione dei. quia cognitio abstractiua
dei in se nō sufficit ad causandū illū assen-
sum. z per psequēs requiritur visio dei ad
eius causatōz. Sed assensus euidens om-
nium articulorū de deo tam necessariōz q̄
ptingentiū potest imēdiate causari a solo
deo sine omni visione dei. z etiā sine cog-
nitione abstractiua dei incōpleta.

Questio. v.

Trum cognitio

Intuitiua z abstractiua differant
Et videtur q̄ n̄. quia pluralitas
nō est ponenda sine necessitate. sed eadem
noticia s̄m substantiā potest dici intuitiua
quando res est presens. z abstractiua quā-
do res est absens. eo q̄ intuitiua pnotat rē
psentem z abstractiua absentem. Con-
tra ppositio ptingens potest cognosci cui-
denter ab intellectu. puta hec albedo est. et
nō per pognitionē abstractiua. quia illa ab-
strahit ab existentia per intuitiua. ergo rea-
liter differunt. Conclusio istius q. ē cer-
ta z potest pbari per sepalitatem istorum
actū. sed quomodo differunt est dubius.
Et dico ad presens q̄ dupliciter differūt.
Uno modo per hoc q̄ per noticiā intuiti-
uam assentitur pmo cōtingēti z per abstra-
ctiuam nō. Alio modo per hoc q̄ per noti-
ciam intuitiua nō tm iudico rem esse quā-
do est. sed etiā nō esse quādo nō est. per ab-
stratiua neutro modo iudico. Secūduz
est manifestū. probō primū quia licet sit i-
conueniens q̄ eadez noticia sit causa total-
vnius iudicij z iudicij p̄trarij respectu eius-
dem passi. tamen nō est incōueniens q̄ sit
causa p̄ialis vni iudicij qm̄ res existit. z sit
causa p̄ialis iudicij p̄trarij quando res
nō existit z sic est in pposito. Preterea de-
us per eandem noticiā videt rem esse quā-
do est. z nō esse quando nō est. ergo ita po-
test esse in pposito sine repugnantia. Sz
contra. hoc dato sequitur q̄ deus nō pos-
set in nobis causare vñū actum cognoscē-

di per quez apparet nobis esse res presens
que est absens qd̄ est falsū. cum hoc nō i-
cludat p̄tadictionē. assumptū p̄batur. qz
illa cognitio nō est intuitiua per te. quia p
illam apparet res esse quando est. z nō esse
quando nō est. Hec abstractiua quia per il-
lam nō apparet res esse presens. Prete-
rea qd̄ cōuenit a cui s̄m substantiā actus.
si substantia eius manet eadem. quocun-
q; alio posito adhuc ipsum potest puenire
sibi. sed substantia visionis manet eadez re
existente nulla per potentiā diuinam. ideo
nō repugnat sibi saltem partialiter causa-
re talem assensum qualem p̄us causauit re
nō existente. z per psequens hoc potest sibi
competere. Preterea. hoc dato sequi-
tur q̄ visio posset esse. z tamē per illam nec
appareret res esse nec nō esse. psequens est
contra te. assumptū probatur per illud p̄n-
cipium cōmune. vbi qd̄libet aliquorū cō-
uenit alicui cōtingenter. si nō sit contradi-
ctio. deus potest facere ipsum sine omnibo
simul. Sic enim probatur potissime ma-
teriam posse esse sine omni forma. sed virtū-
te visionis aliquis potest aliquando scire
rem esse z aliquando scire rez nō esse. ergo
nō est p̄tadictio q̄ neutrum sibi pueniat.
Preterea hoc dato deus nō posset cau-
sare assensum euidētē respectu huius cō-
tingentis albedo est. albedine nō existente
quia visio albedinis causat assensum eui-
dentem respectu huius. hec albedo nō est.
z intellectus nō videtur assentire opposit.
Ad primū istorū dico. q̄ deus nō po-
test causare in nobis cognitionē talem per
quā euidenter appareat nobis res esse pre-
sens quando est absens. quia hoc includit
contradictiones. quia cognitio talis eui-
dens importat q̄ ita sit in re sicut denota-
tur per p̄positionē cui sit assensus. Et p
consequens cū cognitio euidens huius p-
positionis. res est presens. importat rem eē
presentem. oportet q̄ sit presens. aliter non
esset cognitio euidēs. Et tu ponis q̄ sit ab-
sens. Et ita ex illa positione cum cognitio-
ne euidenti sequit manifesta contradictio
scilicet q̄ res sit presens. z q̄ nō sit presens
Et ideo deus nō potest causare talem co-
gnitionem euidētē. Tñ deus potest cau-
sare actum creditiū per quē credo rem es-
se presentem que est absens. Et dico q̄ illa

noticia creditiva erit abstractiva nō incui-
tina. Per talem actū fidei pōt apparere res
esse p̄sens quando est absens. non tamē p
actū evidentē Ad aliud dico cōcedēdo
q̄ si per potentia dei visio rei maneat re nō
existente. nō repugnat sibi causare p̄tialit̄
talem assensum. si omnes alie cause requi-
site concurrant. tñ si repugnat causare talem
assensum totalit̄. & partialiter sine alijs cau-
sis. & ita cum existentia rei sit causa partia-
lis illius assensus evidentis impossibile ē
q̄ cause naturaliter sine existentia rei.
Ad aliud cedo illud principiū & conclusio-
nem. & totam deductionē. quia nō est p̄tra-
dictio q̄ visio sit. et tamē p̄ illam visionem
nec indicē rem esse. nec non eē. quia de^o po-
test facere visionē sine omni tali assensu. s̄z
p̄ naturam hoc non potest facere. Ad v-
rimū dico q̄ deus nō potest facere assen-
sum evidentē huius p̄tingētis hec albedo
est. q̄ albedo nō est. p̄pter p̄dictōez q̄ sequi-
tur. q̄ assensus evidens denotat sic esse in
re. sicut denotat p̄positionē cui sit assen-
sus. sed p̄ istam p̄positionem. hec albedo ē
importat q̄ albedo sit. & p̄sequēs si sit as-
sensus evidens. hec albedo est. & positū est
q̄ hec albedo non sit. & sic illa ypotesis cuz
noticia evidente includit manifeste p̄tra-
dictionē. s̄z q̄ albedo sit & q̄ non sit. Et cō-
cedo tamen q̄ deus potest facere assensum
eiusdem speciei cum illo assensu evidente
respectu illi^o p̄tingētis. hec albedo est q̄
non est. sed ille assensus non est evidēs. q̄
non est ita in re sicut importat per propo-
sitionem cui sit assensus. Et si dicis. po-
test deus facere assensum evidētem huius
contingētis mediante existentia rei sicut
mediante causa secundaria. ergo potest hoc
facere se solo. Respondeo q̄ hec est fallacia
figure dictionis. sicut de^o potest facere ac-
tum meritoriiū mediante voluntate creata.
ergo pōt hoc facere se solo. & hoc est p̄pter
diversam p̄notationez hinc inde. Ad ar-
gumentū principale dico q̄ necessitas est
ponendi differentiaz inter illas noticias

Questio sexta

Truzactus ap-

vprehendendi & actus indicandi
differant realiter. Et videt q̄
non. quia contradictio est q̄ demonstratio

fit in anima nisi anima sciat cōclusionem.
sed potest esse demonstratio in anima cū so-
la cōpositiōe p̄positionū demonstratiōis.
ergo scientia est aliqd̄ demonstratiōis. Ad
principium. nec aliquis terminus. ergo ē
& conclusio. Contra. possunt separari. ergo
differunt. Antecedens patet. quia aliqua
est p̄positio neutra cui intellectus non as-
sentit. nec dissentit primo. & post p̄pter ali-
quod medium assentit. Respondeo. p̄mo
ponam duas distinctiōes. Secūdo ad que-
stionē. Circa primū dico q̄ duplex ē as-
sensus. Unus quo intellectus assentit ali-
quid esse. vel aliqd̄ non esse. v̄l aliquid esse
bonum v̄l album. Alius quo intellectus
assentit alicui complexo. Secūda di-
stinctio est q̄ duplex est apprehensio Una
est cōpositio vel diuisio siue p̄positiōis for-
matio. Alia que est cognitio ipsius cōple-
xam formati. sicut cognitio albedinis di-
citur apprehensio. Circa tertiiū pono du-
as cōclusiones. Prima est q̄ actus assen-
tendi v̄troq̄ modo accept^o differt ab ap-
prehensione. que est formatio p̄positiōis.
quod probō p̄mo sic. Eadem conclusio p̄-
batur a priori & a posteriori. et per auctori-
tatem sicut prius ostensum est. si tūc cōclu-
sio vel eius formatio esset sciētia que est ac-
tus assentiendi. sequitur q̄ tunc eadem sci-
entia esset a priori & a posteriori. Similit̄
fides & opinio et eadem cōclusio esset simi-
& semel eidem evidens & nō evidens. quia
est scientia & fides per ypotesim. Nam ea-
dem conclusio numero potest primo credi &
post sciri Preterea actus dubitandi nō
repugnat cōclusioni demonstratiōis. q̄
non repugnat subiecto nec predicato. nec
copule. sed actus dubitandi est incōpossi-
bilis scientie. ergo scientia non est conclu-
sio nec eius formatio. Preterea act^o cre-
dendi & sciendi est simplex & elicitus neces-
sario in instanti. Ipsa autem conclusio
est composita. quia compositio conclusio-
nis est conclusio & nulla pars eius. Se-
cūda conclusio est q̄ assensus v̄troq̄ mo-
do acceptus differt a secūda apprehensi-
one que est cognitio complexi iam forma-
ti. hoc probō p̄mo sic. Fidelis et infidelis
primo contradicūt sibi de isto articulo. de-
us est trinus & vnus. Aut ergo iste articu-
lus formatus in mente apprehēditur & co-

gnoscitur ab utroque. aut non. Si sic. et actus credendi non est in utroque. ergo actus credendi differt non solum ab isto articulo forniato in mente. sed etiam ab eius apprehensione. Si non apprehendit in utroque.

Contra. ponendo omnia paria in eis propter actus credendi. et tunc manifestum est quod propter illum articulum apprehendere. similiter nullus assentit vel dissentit nisi cognito. sed infidelis dissentit isti articulo immediate. et negat eum. ergo cognoscit illum articulum

Preterea actus apprehensivus causat actum indicativum. ergo differunt. Prosequenter est manifesta. Antecedens probatur per experientiam. nam quod frequenter apprehendit complexum et non assentit primo. si postea propter aliquod medium semel tamen assentiat et inclinatur postea prompte ad assentiendum ei. et non ex habitu assentiendi. quia adhuc non habet ita perfecte quod possit ad illum assensum inclinare. ergo illa promptitudo est effectus ab habitu apprehensivo. Sed nullus habitus inclinatur ad alium actum nisi mediante actu proprio. ergo actus apprehensivus immediate causat actus indicativum. Preterea aliquis apprehendit propositionem neutram cui non assentit nec dissentit. ergo apprehensio et assensus et dissensus differunt. Preterea aliquis primo negat aliquam propositionem et postea concedit eam. et semper apprehendit eam. ergo ista apprehensio differt ab assensu et dissensu. quia stat successive cum utroque quando negat. et quando concedit.

Ad principale argumentum dicitur quod non est contradictio demonstrationes esse in anima sine actu sciendi. quia actus dubitandi non repugnat formaliter conclusioni nec demonstrationi. licet forte repugnet sibi virtualiter. et per consequens per potentiam dei posset causari actus dubitandi in anima simul cum demonstratione.

Questio septima

Utrum de deo possint haberi plures conceptus proprii.

¶ Et arguitur quod non. quia aut illis conceptibus correspondet eadem res omnino. aut non. Si sic. ergo sunt conce-

ptus sintonimi Si non. ergo in divinis esset aliqua distinctio realis preter distinctioes personarum. Contra. de deo predicatur summum bonum. ens infinitum. actus purus. que sunt plures conceptus dei proprii. ergo etc. Ad istam questionem dico quod de deo non possunt haberi plures conceptus proprii et convertibiles cum eo. quorum uterque sit absolutus non connotativus. affirmativus non negativus. simplex non compositus. Per primum excluduntur tales conceptus prima causa. creativum. gubernativum. glorificativum. Per secundum excluduntur tales. incorporeale. immortale. infinitum. Per tertium excluduntur tales. ens infinitum. inter siue. summum bonum. actus purus. Sed circumscriptis illis conditionibus non potest aliquis habere duos conceptus proprios de deo quiditativos. nec unum quiditativum et alium denotativum. et loquor de conceptu qui est noticia abstractiva. Primus probatur. quia si sic. eadem ratione possunt haberi infiniti conceptus quiditativi de deo. quia nulla causa potest dari quare reducatur ad certum numerum. Si duo possunt haberi. quia ex simplicitate obiecti non potest argui. quia non obstante simplicitate imponis duos conceptus proprios quiditativos. et ita alius eadem ratione poneret infinitos. Preterea res non est aliter perceptibilis conceptibus abstractivis quam intuitivis. sed intuitive solum est res visibilis vel ea visione ab unico intellectu distincta et clara que sit cognitio propria. ergo solum unus conceptus talis proprius est possibilis de deo. Preterea si intellectus sit idem et obiectum idem. et nulla est diversitas. ergo conceptus qui est effectus erit idem et solum unus. aliter periret omnis via probandi veritatem effectus. Secundum probatur. quia non possunt haberi de eadem re distincti conceptus tales eiusdem rationis. quorum unus sit quiditativus et alius connotativus sine omni distinctioe in re. et sine omni connotatione extrinseca. et sine omni modo grammaticali et logicali. quia omnibus istis circumscriptis quicquid significatur per unum significat per reliquum et eodem modo significandi. et ita uterque erit quiditativus vel neuter. Preterea

eiusdem simplicis non sunt due similitu-
dines abstractiue proprie quarum nulla est
similis alteri. Sed conceptus est similis il-
li cuius est. ergo non possunt esse tales duo
conceptus vnus quiditatiu⁹. alius deno-
minatiuus. Preterea per vtrunq³ con-
ceptum exprimitur tota quiditas et nihil a-
liud. q³ v⁹ est q³ dicitatiu⁹. q³ h⁹ est conceptu⁹
esse quiditatiuum. Secundo dico q³ na-
turaliter non potest haberi vnus talis co-
ceptus proprius de deo nec ante compo-
sitionem nec post. cum omnibus conditio-
nibus predictis. sicut ostensum est in alio
quotlibet. Tertio dico q³ beatus videns
deum primo. post talem visionem non ha-
bet nisi vnus conceptum talem propriu⁹
de deo. quia habet vnam cognitionem ab-
stractiuam que est proprius conceptus dei
absolutus affirmatiuus et simplex qui non
potest competere alicui alteri. Quarto
dico q³ intellectus noster de nulla creatu-
ra potest habere aliquem talem conceptu⁹
simplicem propriu⁹ sine visione creatu-
re. nec cum omni visione. et hoc quia que-
libet talis cognitio siue conceptus equaliter
est similitudo et representat omnia indivi-
dua simillima. et ita non plus est conceptus
proprius vnius q³ alterius. Sed con-
tra. conceptus negatiuus non predicatur
affirmatiue de re cuius est. probatur. quia
conceptus affirmatiuus et negatiuus eius-
dem sunt conceptus contradictoriij. sic al-
bedo et non albedo. et penitus idem signifi-
cant. aliter non contradicerent. et per con-
sequens isti duo conceptus non predicantur
affirmatiue de eodem. sed infinitum p⁹
dicatur affirmatiue de sapientia diuina. q³
hec affirmatiua est vera. sapientia diuina
est infinita. ergo etc. Preterea licet infini-
tum q³ est pars conceptus complexi sit ne-
gatiuum. tamen totus conceptus comple-
tus est affirmatiuus. quia equiualeat pro-
positioni affirmatiue. puta isti. sapientia di-
uina est infinita. Ad primum istoru⁹ di-
co q³ conceptus negatiuus aliquid signi-
ficat negatiue. aliquid affirmatiue. Exem-
plum non albedo significat negatiue albe-
dines. de quibus non verificatur. nec pro
illis supponit. Affirmatiue autem signifi-
cat omnia alia ab albedine. et de illis pre-

dicatur affirmatiue. et pro illis supponit.
quia quocunq³ alio demonstrato ab albe-
dine. hec est vera. hoc est non albedo Et p⁹
hoc ad argumentum dico q³ concept⁹ ne-
gatiu⁹ non predicat affirmatiue de re qua⁹
significat negatiue. bene tamen predicat af-
firmatiue de re quam significat affirmati-
ue. et ideo de nullo finito predicatur infini-
tum affirmatiue. quia infinitum significat
omnia finita negatiue. sed omnia infinita
significat affirmatiue. et ideo dico q³ de oi-
bus illis vere predicatur. et pro illis vere
supponit. Ad probationem dico q³ qua-
uis conceptus affirmatiuus et negatiuus
contradiciunt. non tamen pepitius idem si-
gnificat. nisi ista contradictio ens et non ens
quia quidquid significat ens affirmatiue.
significat non ens negatiue. et nihil aliud si-
gnificat negatiue. In alijs contradictorijs
conceptus negatiuus multa significat af-
firmatiue. que conceptus affirmatiu⁹ non
significat. sicut non album multa significat
affirmatiue que non significat albus. Sed
tales conceptus dicuntur contradicere. q³
illud quod vn⁹ significat affirmatiue. ali-
us significat negatiue. Ad propositum
dico q³ quia finitum et infinitum opponun-
tur. ideo de nullo predicatur infinitum af-
firmatiue de quo predicatur finitum affir-
matiue. et hoc quia infinitum significat o-
mnia finita negatiue. sed de illis que non sunt
finita cuiusmodi est deus predicatur infini-
tum affirmatiue. per hoc patet ad secundum.

Ad argumentum principale dico q³ de
deo possunt haberi plures conceptus com-
positi formaliter vel equiualeter. sed non
simplices dicto modo.

Questio octaua

Truz omnia ac

v cidentia grammaticalia termi-
noru⁹ vocalium competant me-
talibus. Et videt q³ sic. quia terminus
in mente et voce sunt signa eiusdem rei sub-
ordinata. q³ o⁹ q³ accidit vni accidit alteri
Extra gen⁹ et figura sunt accidentia no-
minum vocalium et non mentaliu⁹. q³ etc.

Dic primo vn⁹am conclusionem pambu-

lam suppono. Secundo dicam ad q̄stionem
 Circa p̄mum dico q̄ sicut terminoz vo-
 calium z scriptozū quedam sunt nomina.
 quedam verba. quedā p̄nomina. quedam
 participia. quedā cōiunctiones. quedā p̄-
 positiones. ita z in mēte. quod patet ex hoc
 quia omni oratiōi vocali vere vel false cor-
 respondet aliqua mētalīs cōposita ex con-
 ceptibus. ergo sicut partes p̄positionis vo-
 calis que imponunt ad significādum res
 p̄pter necessitatē significatiōis vel exp̄ssio-
 nis (quia impossibile est omnia expr̄mire
 per verba et nomina solum. q̄ possunt per
 omnes partes alias oratiōis expr̄mi) sunt
 distincte partes. Sic partes p̄positiōis mē-
 talis correspondēt vocibus sunt distin-
 ctis ad faciendū distinctas p̄positiones ve-
 ras vel falsas. Circa secundū dico. q̄ ac-
 cidentia tam nominū vocaliū q̄ verborū
 sunt in duplici differentia. quia quedā sūt
 accidentia cōmuniā. quedā p̄pria. fm hoc
 pono aliquas cōclusiones. Prima est. q̄ ac-
 cidentia cōmuniā nominū vocaliū d̄veni-
 unt vocibus mentalibus. q̄d p̄bat̄ iducti-
 ue Nam p̄mum accidēs cōmune est casus
 Secundū numerus. Tertius cōparatio.
 Et manifestū est sicut ille p̄positiones in vo-
 ce. homo est homo. homo est homin̄. habēt
 distincta predicata variata solum per ca-
 sus. per quam variationez vna p̄positio est
 vera et alia falsa. Sic p̄positiones in men-
 te istis p̄positionibus vocalibz correspondē-
 tes. sortes est homo. sortes est homin̄. ha-
 bent distincta predicata variata soluz per
 casus. Exemplū secūdi. Iste p̄positōes vo-
 cales. homo ē animal. homo est animalia.
 habent distincta predicata variata solum
 p̄ numerū. p̄pter quā variationē est vna ve-
 ra. alia falsa Ita p̄positiones correspondē-
 tes in mente habent distincta predicata va-
 riata solū p̄ numerū. que variatio facit vnā
 esse veram. aliā esse falsā. Exemplū tertij
 Nam sicut iste p̄positiones in voce. hō ē al-
 bus. homo ē albius. homo est albissimus.
 habent distincta predicata variata solum p̄
 cōparationē. p̄pter quam quā cōparatiōez
 vna potest esse vera. alia falsa. ita est p̄positō
 n̄abiliter de p̄positionibus in mente corre-
 spondentibz. Sed d̄nbiū est de qualita-
 te nominis vocalis Utrū cōueniat nomi-
 ni mentali. Secūda cōclusio est q̄ acci-

dentis p̄pria nominū solum d̄veniūt noibz
 vocalibus z nō mentalibus que sunt gen^o
 z figura. Cuius ratio est. quia ista accidē-
 tia non cōueniūt nomini p̄pter necessitatē
 significatiōis sicut faciunt alia. Nec p̄pter
 necessitatē expressionis. sed p̄pter ornatum
 sermonis z cōgruitatē. quod patet ex hoc.
 quia ista accidentia duo d̄veniūt nomini/
 bus sinouimis. Exemplū d̄ lapide z petra
 q̄ sunt diuersozū generū z figurarū. Et idē
 multiplicationes talium accidentiū q̄ cō-
 petunt nominibus sinouimis non oportz
 attribuere naturalibus signis. cuiusmodi
 sunt cōceptus. sicut nec vocibz sinouimis
 correspondet pluralitas cōceptuū. Et idē
 ad videndū que p̄positio sit vera vel falsa ī
 mediate. nō oportet videre cuius generis
 sit subiectū vel p̄dicatum. v̄l cuius figure
 Sed bene oportet respicere cui^o casus sit
 z cuius numeri. et cuius gradus sit subie-
 ctum vel p̄dicatū sicut supra dictum est.
 Nec etiam p̄pter veritatē aut falsitatem p̄-
 positōis in voce oportz asp̄cere ad illa ac-
 cidētia subiecti v̄l p̄dicati. s̄ t̄m p̄p̄ cōgrui-
 tatē. qz hec est cōgrua. hō est albus. z hec incō-
 grua. hō est albus. Et h̄orū ex diuersitate
 generis. Iō q̄nis iste p̄ponēs vocales. hō
 est albus. hō est albus h̄nt distincta p̄dicata. t̄m
 idem est p̄dicatū in mente correspondēt
 vtriqz. Uñ supposita cōgruitate vocz. nihil
 refert. c^o generis v̄l figure sit subiectū v̄l p̄di-
 catū. qz sic hec est v̄a. adamas est lapis. ita
 hec est vera. adamas est petra. vbi ē diuer-
 sitas p̄dicati fm gen^o z figurā. t̄m ī mēte nō
 cōrūddēt distincta p̄dicata sic in voce. Nec
 vna p̄t esse vera in voce nisi alca sit vera
 Tertia cōclusio q̄ accētia cōia p̄boz d̄veniūt
 p̄bis mētalibus. et sunt q̄ncqz. s̄. in od^o. gen^o. p̄-
 sona. nūer^o. z t̄ps. Nam iste sunt p̄ponēs disti-
 ctē ī voce h̄ntes distincta predicata variata
 solū p̄ talia accētia. p̄ quā variatiōez quā v-
 na est vera z alia nō. Exemplū in istis. sortes
 legit. sortes lege. vbi est solū variatio modi
 Sitr h. sortes amat. sortes amat. vbi ē so-
 lū variatio generis actiui v̄l passiui Sitr
 h. tu legis. tu legisti. vbi solum est variatio
 t̄pis. Sitr hic. tu legis. ego lego. vbi solū
 est variatio p̄sone. Ita istis correspondēt
 distincte oratiōes mētales. habētes distincta
 p̄dicata eodē mō variata p̄ accidētia q̄ va-
 riatio causat veritatē vel falsitatē in p̄posi-

tionem. quia nunquam est propositio vera vel falsa in voce nisi correspondeat sibi similis in mente. Quarta conclusio quod accidentia propria verborum solus conveniunt verbis vocalibus et scriptis. quia de illis terminis in voce vel in scripto idem est iudicium per omnia et sunt illa accidentia coniugatio et figura. Et ratio est. quia aliquando verba diversarum coniugationum et diverse figure possunt esse synonyma. et per consequens non oportet quod eis correspondeat talis diversitas in mente sicut nec synonymis. Et sicut dictum est de accidentibus nominum et verborum. ita proportionabiliter dicendum est de accidentibus aliarum partium orationis. Sed hic est una dubitatio. Utrum participia vocalibus correspondent distincte intentiones in mente a verbis. Respondeo nulla est necessitas ponendi tale pluralitatem in mente. quia verbum et participium ubi sumptum cum hoc verbo est in significando equipollent et sunt synonyma. Et ideo sicut nomina synonyma non sunt inuenta propter necessitatem significationis. sed propter ornatum sermonis. quia quicquid significatur et exprimitur per omnia nomina synonyma posset sufficienter per unum illorum exprimi. Unde et pluribus nominibus synonymis non corrumpitur pluralitas conceptuum. ita cum verba et participia sua non fuerint propter necessitatem significationis nec expressionis inuenta. id in mente non corrumpitur illis talis multitudo conceptuum.

Ad argumentum principale dico quod omne quod accidit termino mentali accidit termino vocali. sed non e converso. quia aliqua accidentia terminis vocalibus propter necessitatem significationis et expressionis. et illa conveniunt terminis mentalibus. Alia accidentia terminis vocalibus propter ornatum sermonis. sicut synonyma. vel propter congruitatem. et illa non conveniunt terminis mentalibus.

Questio. ix.

Trum nomina

mentalia distinguantur per concretum et abstractum sicut nomina vocalia. Et videtur quod sic. quia impossibile est quod eadem propositio simul et semel sit vera et falsa. Sed hec propositio mentalis homo est albus est vera. et hec falsa homo est albedo. ergo non est eadem propositio in mente Subiectum autem est idem et copula. ergo pro

dicatum est diversum. et non nisi concretum et abstractum. ergo etc. Contra aliqua concreta et abstracta sunt synonyma sicut frigus est frigiditas. sed multitudinem nominum synonymorum in voce non corrumpit pluralitas in mente. etc. etc. Dic primo primitivo unam distinctionem de concreto et abstracto. Secundo ad questionem. Circa primum dico quod aliqua sunt concreta et abstracta que sic se habent quod concretum significat aliquam rem et supponit illa quam nullo modo abstractum significat nec pro illa supponit. Exemplum est de iusto et iusticia. Nam iustus significat hominem et supponit pro eo. scilicet iusticia non. Et predicatio talis concretum de abstracto est impossibilis. sicut ista est impossibilis. iusticia est iusta. et hoc quia ista supponit pro distinctis rebus. Istius primi modi sunt tres species concretorum et abstractorum. Prima est quando concretum supponit pro subiecto et abstractum pro accidente inherente subiecto. Exemplum albus et albedo. albus supponit pro subiecto. albedo pro accidente. Secunda species est quam concretum supponit pro toto composito et abstractum pro parte eius. exemplum ut anima animatum. animatum supponit pro toto homine. in ista pro positione homo est animatus. anima autem supponit pro parte eius. Tertia species est quam concretum et abstractum supponunt pro distinctis rebus quarum neutra est subiectum nec pars alterius. Exemplum homo et humanum. quod humanum supponit pro opere quod est effectus hominis. Secundo modo principalis est. quam concretum et abstractum sunt synonyma. Exemplum ut calor et caliditas. frigus et frigiditas. equus et equitas. animal et animalitas. Et breviter sub illo modo primo. comprehendunt omnia nomina substantiarum et abstracta sua que abstracta non supponunt pro accidente inherente subiecto. nec pro parte eius quod importat per concretum. nec pro aliqua re diversa ab eo. Et primo opinionem que negat quantitatem esse mediam rem inter substantiam et qualitatem. et que negat omnes respectus in creaturis. sub isto modo collocantur omnia concreta et abstracta in genere quantitatis continue relationis. et ceterorum predicamentorum. et omnia concreta privativa et sua abstracta sic cecum et cecitas curvum et curvitas. privatum et privatio. Et pro his istis est una regula generalis. quod communiter dico. de quocumque predicatur concretum de illo predicatur abstractum et e converso. nisi abstracta

includat aliqua sine thegoreumata ex usu loquentium. unde tales sunt concedende secundum illam opinionem. materia est quantitas. ecclesia est cecitas. homo est humanitas. substantia est quantitas. paternitas currit. filiatio interfert paternitatem. Tertius modus est quando secreta et abstracta sic se habent. quod abstracta ad placitum istentium l' ex usu loquentium includunt aliqua sine thegoreumata vel de terminationes adverbiales. ita quod illud abstractum in significando equivalet uni conceptui. ut humanitas tantum valet. sicut homo inquantum. vel homo necessario. vel contingit vel per se quando ponit in propositionibus. Conceptum autem nullum tale sine thegoreuma includit. Et per istam viam illa valet tantum humanitas est alba. sicut homo inquantum homo est albus. vel homo per se est albus. Hoc modo dicunt loqui. quod hoc signum totum includit suum distribuibile. ut accipitur sine thegoreumatice. quia tunc tantum valet quod quilibet pars. Et ideo ista. totus sortis est minor sorte. equivalet huic. quilibet pars sortis est minor sorte. Similiter hoc signum quodlibet includit suum distribuibile quod tantum valet omne ens. Aliter hec non esset intelligibile quodlibet est homo vel non homo. Similiter hoc verbum curro includit hoc pronomen ego. et ideo tantum valet curro sicut ego curro. Et ita est de multis alijs. Et ita potest dici de omnibus abstractis privativis et negativis. et breviter de omnibus abstractis que sunt synonyma cum suis secretis. quod predicatio concretum de suo abstracto est impossibilis propter aliquod sine thegoreuma inclusum. Et sic ista est falsa substantia est quantitas. materia est quantitas etc. quia valet istas. substantia per se est quantitas vel necessario. materia per se primo modo est quantitas. pro eo quod omnia talia abstracta includunt aliqua sine thegoreumata. Quartus modus est quando absoluta non supponunt nisi per multis simul sumptis. secreta autem supponunt per uno solo. exemplum populus solum supponit per pluribus junctim. popularis per uno solo. Similiter plebs turba. et numerus solum supponit per pluribus. quia plures angeli sunt numerus ternarius et quaternarius. Sed plebs et numerus supponunt per uno solo. Circa secundum dico quod secreta et abstracta primo tertio et quarto modis ita conveniunt nominibus mentalibus sicut voca-

libus. et per consequens talia mentalia variantur per concreta et abstracta. cuius ratio est quia eadem propositio mentalis non potest simul esse vera et falsa. quicquid sit de propositione vocali. Sed hec propositio in mente est vera. homo est albus. et hec falsa homo est albedo. et nulla est hic variatio nisi in predicamentis penes abstractum et secretum primi modi. Similiter hec est vera in secreto. homo currit. et hec est falsa humanitas siue homo inquantum homo currit. et hic solum est variatio secreti et abstracti tertii modi. Similiter hec est vera in mente. populus est multi homines. et hec est falsa. populare est multi homines. quantum ad quartum modum ergo etc. Preterea conceptus concretum primo modo significat unum in recto et alius in obliquo. conceptus abstracti solum significat in recto. ergo etc. Sed concreta et abstracta secundo modo solum variant nomina vocalia et non mentalia. cuius ratio est quia impossibile est quod propositio sit vera in qua ponitur illud concretum nisi illa sit vera in qua ponitur suum abstractum. Similiter omni eodem modo grammaticali vel logicali quo significat unum significat alius. et per consequens licet talis pluralitas sit in voce non tamen in conceptu. quia multitudini nominum synonymorum non correspondet multitudo conceptuum. Ad argumenta principalia ex dictis patet sufficienter.

Questio. x.
Trum humani

tas et homo sunt nomina synonyma secundum veritatem fidei. Et videtur quod non. quia quando duo termini sunt synonymi. si propositio in qua ponitur unum est vera. propositio in qua ponitur alter terminus erit vera. sed hec propositio est vera. humanitas potest esse assumpta. sed hec humanitas est assumpta. et non homo est assumptus. nec homo potest esse assumptus. ergo etc. Contra. illa sunt synonyma que omnino idem significant et per eodem supponunt. et eodem modo significandi grammaticali et logicali. Sed homo et humanitas sunt hominibus. etc. Dic primo dicendum est que nomina sunt synonyma. secundo ad quod. Circa primum dico quod hoc nomen synonymum dupliciter accipitur. scilicet stricte et large

Stricte dicunt illa synonyma. quibus nominibus utentes omnes intendunt simpliciter utriusque eodem et eodem modo significandi. sic marcus et iulius sunt synonyma. Large dicitur illa synonyma que significant simpliciter idem omnibus modis et eodem modo significandi. ita quod nihil aliquo modo significat per unum quando eodem modo significetur per reliquum. Quis non omnes utentes credant ipsa idem significare. sed decepti estimant aliquid significari per unum quod non significatur per reliquum. Sicut si aliquis crederet quod hoc nomen deus importaret unum totum et deitas partem eius. Circa secundum dico quod secundum veritates theologie homo et humanitas non sunt synonyma. nec stricte capta nec large. cuius ratio est quia ista nomina distinctas res significant. igitur per distinctis rebus supponunt et aliquam rem significat unum nomen quod non significat reliquum nec potest significare. Nam hoc nomen homo vere supponit per filium dei et filium dei significat. hoc nomen humanitas non supponit per filium dei nec potest supponere. nec filius dei aliquo modo significat non plus quam hoc nomen albedo. propter quod hec est concedenda filius dei est homo. et hec neganda filius dei est humanitas. et per consequens cum non quodlibet quod importat per unum eodem modo importat per reliquum non sunt synonyma. assumptum patet. scilicet quia illa nomina non significant idem. ut patet per definitionem exprimentem quid nominis ipsorum. Diffinitio humanitatis est illa. humanitas est una natura composita ex corpore et anima intellectiva. Hec connotat illud nomen quod illa natura intellectiva sustentat a persona divina. nec quod non sustentat. et ideo semper supponit per illa natura. propter quod nunquam potest supponere per filium dei. cum filius dei non possit esse illa natura. Diffinitio autem hoc nomen homo sic. homo est natura composita ex corpore et anima intellectiva. a nullo supposito sustentata. Vel homo est suppositum talem naturam intellectualem sustentans. De quolibet enim homine illa diffinitio pro altera parte verificatur. Nam hec est vera. fortes est natura composita ex corpore et anima intellectiva non sustentata ab aliquo supposito. et hec est vera filius dei est suppositum animam intellectualem sustentans et terminans eius dependentiam. Ex quibus patet quod ista no-

mina non significant omnino idem. Ex dictis sequuntur aliquae conclusiones. Prima est. Quis hec sit concedenda. homo est humanitas. tamen hec est falsa. omnis homo est humanitas. et hec est vera. aliquis homo non est humanitas. quod probatur quia si neutrum istorum nominum homo humanitas includat equivalenter aliquid sine categorema hec est concedenda. homo est humanitas. quia est una indiffinita que habet unam singularem veram puta istam. fortes est humanitas. Nam in ista propositione. subiectum et predicatum non possunt supponere pro distinctis rebus. sed pro eadem re. hec tamen est falsa. omnis homo est humanitas. quia habet istam singularem falsam. hic homo est humanitas demonstrando filium dei. Et ita iste dicitur subcontrarie stat simul. homo est humanitas. homo non est humanitas. Secunda conclusio. quod tenendo ista dicta debet iste propositiones concedi. abstractum predicatur de concreto et converso. sic homo est humanitas. humanitas est homo. Similiter quod abstractum vere affirmatur et negatur de concreto particulariter sumpto et converso. licet non universaliter. sicut iste sunt concedende aliquis homo est humanitas. aliquis homo non est humanitas. Similiter hec est vera quod tale concretum de eodem numero affirmatur et negatur successive. sicut hec nunc est vera humanitas que est fortes est homo et si illa humanitas assumeret ab aliqua persona divina. hec esset falsa. hec humanitas est homo. et hoc quia hoc nomen homo nunquam supponit pro humanitate illa. nisi quando non est unita. Et quia aliquando potest esse unita. aliquando non. ideo aliquando supponit per ea aliquando non. propter quod hoc concretum predicatur aliquando de tali absoluto aliquando non. Ad argumentum principale dico quod secundum veritatem fidei non sunt synonyma. sic patet ex dictis. Dico tamen proprio argumento quod sic concedenda est illa de future secundum omnes. humanitas potest assumi a persona divina. ita hec concedenda homo potest assumi a persona divina et hec indifferenter siue subiectum supponat pro eo quod est. sine per eo quod potest esse homo. Tamen hec concedenda est humanitas est assumpta. et hec neganda homo est assumpta persona divina. quod ista secunda includit distinctio manifeste. quod per distinctio exprimentem quod nominis huius terminum homo. que est. quod est

natura intellectiua a nullo supposito sustentata. Et si hec esset vera. homo est assumptus. eest natura illa a supposito diuino sustentata. et ita sequitur quod simul esset sustentata illa natura. et non esset sustentata. que est manifestata contradictio. Et si dicas hec est vera pro te. homo potest assumi a persona diuina. ponatur in esse. et tunc erit ista vera homo est assumptus siue suppositum est assumptum. si suppositum potest assumi. Rursus non valet. quia vel illa propositio in sensu diuisionis non potest poni in esse. vel aliter debet poni in esse. Exemplum hec est vera. albus potest esse nigrum. et tamen si ponatur sic in esse album est nigrum est impossibile. et ideo vel non potest poni in esse. vel si potest. debet sic poni in esse sortes est uiger. si albus supponitur pro sorte. Ita est in proposito. quod ista propositio homo siue suppositum humanum potest assumi a supposito diuino. non debet sic poni in esse suppositum est assumptum. sed sic. sortes est assumptus. vel hec natura humana est assumpta demonstrando illam naturam pro qua supponitur suppositum. et aliter non potest poni in esse.

Questio xi.

Trum homo et

humanitas sint synonyma secundum intentionem philosophi. Et videtur quod non. quia hec est vera. homo habet humanitatem. et hec est falsa. humanitas habet humanitatem. quia idem non potest habere se. et non significant omnino idem. et prosequens non sunt synonyma. Contra humanitas significat propositum ex corpore et aia et nihil aliud. homo autem significat penitus idem et eodem modo significandi. et cetera.

Hic prima respondendum est ad quod. secundo inferantur aliquas conclusiones. Circa primum dico quod opinio philosophi fuit quod sint synonyma. quia ipse imaginabatur quod nulla res imaginabilis importatur pro hoc nomine homo. quin omnino eodem modo importet pro hoc nomine humanitas et e contrario. quia secundum eum nulla res est in proposito humano nisi materia et forma. et accidens et totum propositum. Sed posito quod hec sit falsa. anima intellectiua est humanitas. nullum illorum plus importat pro vno istorum nominum quam pro reliquo. Et si dicas quod humanitas tantum significat naturam speciuocam homo autem addit ultra hanc differentiam individuali. Contra. sicut se habet ad inuicem

homo et humanitas. sic se habet sortes et sortitas. scilicet sortes et sortitas significant penitus idem. et homo et humanitas significant eodem modo. assumptum probatur. quia si alter istorum nominum aliquid significat quod non significat reliquum. quod est illud. Non natura speciuoca. quia illa equaliter significat pro vtriusque vel pro neutrius. Nec materia. nec forma. nec accidens. nec propositum secundum eos. Nec differentiam indiuidualem quam fingunt. quia sicut sortes addit vltra naturam speciuocam secundum eos differentiam individuali. ita sortitas. Aliter enim sortitas nullo modo differret ab humanitate. Et tunc secundum eos sicut humanitas est in platone. ita sortitas est in platone. quod falsum est. et sortes et sortitas nullo modo distinguuntur ex parte rei. et prosequens hec est vera secundum eos. sortes est sortitas. ex quo sequitur quod sortes est hec humanitas demonstrando sortem. et sequitur quod sortes est hec humanitas. et sortes est humanitas ab inferiori ad superius a parte predicati. Et sequitur. sortes est humanitas. et homo est humanitas. et ita sequitur quod nihil significat per hunc uerbum homo. quam significat per hoc nomen humanitas. Ideo dico quod intentio Aristotelis. et commentatoris sic patet. vij. metaphysice. est quod aliquid significat pro vno significat pro reliquo. et omnino eodem modo significandi. et prosequens sunt synonyma saltem large accipiendo synonyma. Et ideo nisi inclusio alicuius significati impediat. ista de veritate sermonis est simpliciter cedenda homo est humanitas. Preterea si secundum intentionem philosophi illa notio supponeret distinctum optet quod tunc vnum supponit pro parte et aliud pro toto. vel duobus partibus. et pro duabus substantiis totaliter distinctis. vel vnum pro subiecto et aliud pro accidente. quod omnia falsa sunt. Unde commentator. vij. metaphysice procedit ista homo est humanitas. Circa secundum. Prima conclusio est ista quod de veritate sermonis hec est falsa simpliciter sortes est suppositum sustentans naturam humanam siue humanitatem. Nec conclusio probatur quia quero pro quo supponit hoc nomen sortis non pro natura humana. quia idem non sustentat seipsum. Nec pro parte illius nature quia penitus sustentat totum. Nec pro substantia dispersa ab illa natura manifestum est. Nec pro proposito ex natura et differentia indiuiduali. Tunc quod tale non est. Tunc quia si sortes sustentat naturam. sortes sustentaret naturam indiuiduam.

z quelibet talis natura includit differen-
tia indiuisibile fm eol. z p pns sortes suste-
taret vnū cōpositum ex natura z differen-
tia indiuisibili. z non aliud q̄ seipm. ḡ zc.
Nec sortes in ista ppositione supponit pro
vno cōposito ex natura singulari z negatō
ne dependentie ad aliud suppositū. Tū q̄
sortes cū sit aliquid reale vel substantiale
non pponitur ex affirmatione z negatione
Tū q̄ nullū tale cōpositum potest suste-
tare naturam. cum natura nō possit depē-
dere ad tale cōpositū. ḡ hec est simplr falsa
sortes est suppositum sustentans naturam
humanā de virtute sermonis Sed hec est
pcedenda. sortes est natura pposita ex cor-
pore z anima intellectu a nullo supposi-
to sustentata. Et ppter hoc. sortes est hō. si-
militer hec est concedenda. filius dei ē sup-
positū sustentans naturā humanā siue hu-
manitatē. z terminās eius dependentiam.

Secūda conclusio. q̄ ois p̄o composi-
ta ex tali cōcreto z abstracto. sicut est hō et
humanitas p quā denotant illa p quibus
subiectū z predicatū supponit esse distincta
si sit vltis est falsa. Cuius ratio est. quia ta-
lia pcreta z abstracta nō supponit p disti-
ctis reb nisi q̄ vnum illorū supponit p p-
sona diuina sustentate naturā hūanam. er-
go p̄o vltis denotans illa p quibus suppo-
nit esse vniuersaliter distincta est falsa. quia
sp supponit p eodez nisi in vno casu. Et q̄
sequit̄ q̄ omnes tales sunt false de virtute
sermonis. ois homo habet hūanitatē. ois
humanitas est in homine. oē auial hz ani-
malitatē. z hoc qz nihil habet se. nec aliqd
est in seipso. et p tales denotat̄ q̄ illud pro
q̄ supponit subiectuz habet illud. p q̄ suppo-
nit p̄dicatū. vlt̄ q̄ illd̄ p q̄ supponit subiectū
est in illo p quo supponit p̄dicatū. z h̄ est fal-
sum. cū subiectū et p̄dicatū supponant p eo-
dem. manifestū est q̄ tales p̄pōnes sunt fal-
se. Unde sicut fm Anf. mono. c. xvj. nō p-
prie dicif̄ q̄ summa natura hz iusticiaz sed
existit iusticia. Sic nō pprie dicif̄. q̄ sortes
habet humanitatē. sed pprie dicif̄ q̄ sortes
est humanitas. Et ideo sicut tales p̄pōnes
recipiunt̄ z vsitant̄ a sanctis. deus habz iu-
sticiā. deus hz scientiā. deus habet intelle-
ctū z bonitatē. in deo est sapientia z h̄mōi.
q̄ tamen fm Anf. de virtute sermonis non
sunt vere. ita tales pcedunt̄ ex vsu loquen-

tiū. hō habz humanitatē. humanitas est in
homine. z h̄mōi. que non sunt vere de vir-
tute sermonis Ex isto etiam sequit̄ vlti-
rius q̄ de virtute sermonis tales p̄pōsicio-
nes sunt false. humanitas subsistit in sup-
posito pprio. humanitas depēdet a supposi-
to pprio. ppriū suppositū terminat dependē-
tiā nate humane. sed ista debet pcedi. hūa-
nitas est suppositū. nisi aliqd̄ sicut cathegre-
ma includat̄ in aliq̄ abstracto qd̄ impediāt
huius verificatōem. Verūtū hec est vera.
humanitas est suppositū. q̄ hūanitas nō
est vnita. sed q̄n̄ est vnita tūc statim desinit
esse suppositū. quia hoc nomē suppositū cō-
notat q̄ hūanitas nō sit vnita. qd̄ patet p
diffinitionē expr̄mētē quid nominis eius
que est. q̄ suppositū est res p̄pleta vna z nō
plures. a nullo supposito sustentata. Unō
in talibus ponenda est diffinitio loco no-
minis. z statim apparebit q̄ pprie est pcedē-
da z que neganda. Ad argumēta p̄nci-
palia patet ex dictis.

Questio duodecima

Trum uniuersa

v le sit singulare Et videt̄ q̄ nō
qz oē vlt̄ p̄dicat̄ d̄ pluribz. singu-
lare p̄dicat̄ de vno solo zc. Cōtra. oē qd̄
est. est singulare. vlt̄ est. ḡ zc. Dic̄ p̄mo di-
stinguo de singulari. Secdo dicā ad q̄stio-
nez. Circa p̄mū dico q̄ fm p̄hm. singu-
lare. indiuidū. suppositū. sunt nomia con-
uertibilia. z hoc dico apud logicos. sed fm
theologos suppositū solū est in substantijs
Indiuidū z singulare in acc̄tibz. Nunc
aut̄ logice loquendo. tripl̄r accipit̄ singu-
lare z indiuidū. Uno mō d̄r singulare qd̄
est vna res nūero z nō plures res. Alio mō
d̄r singulare res extra aiām q̄ est vna et nō
plures. nec est signū alicuius. Tertio mō
d̄r singulare signū ppriū vni qd̄ vocatur
terminus discret̄. Diuisio q̄stū ad duo p̄-
ma membra est manifesta. Tertiuū mēbrū
pbat̄. Nam Porphi. dicif̄ q̄ indiuidū p̄-
dicat̄ de vno solo. hoc nō pōt̄ intelligi d̄ re
extra aiām. puta de sorte. qz res extra aiāz
nec p̄dicat̄ nec subijct̄. sicut alibi est osten-
sum. z p̄sequēs intelligit̄ de aliq̄ signo p̄-
prio. qd̄ p̄dicat̄ de vno solo nō p se sed pro
re. Præterea logici dicūt q̄ termini cōis
supposita sunt duplicia. q̄dam p se. q̄daz p

Quotlibet

accūs. Exemplū . istius termini cōis albū
supposita p se sunt. hoc album. 7 illud albū
Supposita p accūs sunt sortes 7 plato. H
non pōt intelligi de sorte q̄ est extra aniam
quia nullius est signū. qz res extra aīa; nō
pōt esse suppositū termini cōmunis in vo/
ce. nec p se nec p accūs. ergo oportet q̄ sup
positū accipiat p termino pprio vni. qd̄ d̄
ideo suppositū. qz de illo p̄dicat terminus
cōmunis non p se sed p suo significato.
Et tūc termini cōis sunt duplicia supposi/
ta. quedā p se. puta pnoīa demonstratiua
accepta cū termino cōi. puta supposita per
se huius termini cōis albi sunt hoc album.
illud albū. Supposita p accūs sunt nomi
na ppria. puta hoc nomē sortes 7 plato. Et
est magna differētia inter ista supposita. q̄a
impossibile est vniū p̄trariū vere p̄dicari d̄
supposito p se alterius cōtrarij. Sicut hec
ē impossibile. hoc album est nigrū. sed de
supposito per accidens bñ potest predica/
ri. q̄uis nōdum est suppositus illius. sicut
si sortes sit album. adhuc hec est possibilis
sortes est niger. 7 hoc quia idem potest esse
suppositū p accidens duoz p̄trariōrū. licz
non suppositū p se. Circa secundū arti/
culū dico q̄ vniuersale est singulare 7 indi
uiduū p̄mo modo. qz vere ē vna qualitas
mentis singularis et nō est plures qualita
tes. Sed scdo mō nō est singulare qz nul/
lo modo est res extra animā qd̄cunq; vni/
uersale. Similiter v̄le non esset singulare
tertio mō. qz vniuersale est signū naturale
vel voluntarium cōmune pluribus 7 non
tūc vni. Ad argumentū principale patz
ex dictis.

Questio. xiiij.

Trum vniuersale

v le sit qualitas mētis Et argu
itur q̄ nō. quia substātia q̄ ē ge
nus generalissimū nō est qualitas mentis
q̄ nō omne v̄le est q̄litas mētis. Assumptū
p̄batur. qz p̄dicat vniuoce 7 fm quid de
substātia. q̄ non est qualitas. Contra
v̄le solū est in anīa. 7 nō obiectiue tūc sicut
prius ostensum est. ergo subiectiue. ergo ē
qualitas mentis. Ad istā questionē di/
co q̄ sic. cuius ratio est. quia sicut patebit
v̄le nō est aliqd̄ extra aīam. Et certum est
q̄ non est nihil. q̄ est aliquid in anīa. Non

obiectiue tūc sicut prius p̄batur est q̄ sub
iectiue. 7 p̄ p̄ns est qualitas mētis Sed
contra. qz hoc dato tūc omnia p̄dicamē
ta essent accūsia. 7 p̄ p̄ns aliqd̄ accūs esset
supius ad substātiā. Preterea idez nō
p̄dicat de diuersis p̄dicamētis Et per
p̄ns qualitas nō est cōmunis ad oīa p̄di
camenta. Preterea sequit̄ q̄ idem sit su
perius ad se. qz oīa vniuersalia sunt in ge
nere qualitatis fm istā opinionē. sicut spe
cies 7 indiuidua. Et p̄ p̄sequens p̄dica
mentū q̄litaris est cōe ad oīa v̄lia. 7 per cō
sequēs p̄dicamentū q̄litaris est cōmune
ad seipsum. 7 ita idem est supius ad se.
Preterea hoc dato oportet p̄cedere q̄ idē
significat se 7 supponat p se. qz in ista p̄po
sitione. oē v̄le est ens. ly ens supponit p̄so
naliter p̄ oībus vniuersalibus. 7 per cōse
quens p̄ illo vniuersali supponit qd̄ ē ens
7 ita ens supponit p se Similiter vt suppo
nit p̄sonalr supponit solū p suis significa
tis 7 supponit p se Aliter em̄ illa. p̄pō v̄lis
esset falsa. omne v̄le est ens. qz haberet vnā
singularē falsam. q̄ idē significat se. Pre
terea sequit̄ q̄ idem sit supius 7 inferi⁹ re/
spectu eiusdē. qz hoc vniuersale ens est su
perius ad p̄dicamētaz 7 inferi⁹. qz est vni
indiuuū in genere qualitatis. q̄ zc. Ad
p̄mum istoz p̄cedo q̄ oīa vniuersalia sunt
accūsia. tamē nō sunt oīa signa accidentiū
Sed aliq̄ v̄lia sunt signa substātiarū tūc.
7 illa accidentia p̄stitūnt p̄dicamentum
sube. Alia accidentalit̄ p̄stitūnt alia p̄dica
mēta. Et p̄cedo v̄ltra q̄ accidēs qd̄ est tūc
signum substātiarū est supius p se ad quā
libet substātiā. Nec est hoc maius incon
ueniens q̄ dicere q̄ aliqua vox est nomen
multaz substātiarū sine significans mul
tas substātiās. Ad aliud dico q̄ idem
non p̄dicat de diuersis p̄dicamētis q̄
p̄dicamenta stant p̄sonaliter 7 significa
tiue. sed q̄n supponit materialr aut simpli
ter non est incōueniēs idē p̄dicari de di
uersis p̄dicamētis Un̄ si in ista p̄pōne. sub
stātia ē q̄litas. subiectū supponit materialr
vel simplr. illa est vera. 7 similiter ista. q̄n
titas est qualitas. Sed si supponat p̄sona
liter tūc non sunt vere Un̄ sicut iste due p
positiones. suba est vox. qualitas est vox ve
re sunt si subiecta supponit materialiter v̄le
simplr. 7 nō p̄catue. ita est in proposito.

Quinti

Ad aliud dico q̄ idēz nō est sup̄ius z̄ inferius ad seip̄m. q̄z ad hoc q̄ aliq̄d sit sup̄ius ad aliud requirit̄ distinctio inter illa. z̄ q̄ sup̄ius significet̄ plura q̄z inferius. Ideo dico q̄ nō oīa v̄l̄ia sunt p̄ se inferiora ad h̄ cōmune qualitas. q̄z oīa v̄l̄ia sint q̄ litates. q̄z hoc v̄l̄e q̄litas est vna q̄litas. nō t̄n̄ est inferius ad qualitatē. sed est ipsamet̄

Si dicis. sequit̄ saltez q̄ q̄litas sp̄ūalis mentis est in plus z̄ sup̄ius q̄z q̄d cūq̄z p̄dicamentū. q̄z p̄dicat̄ de oīb̄ p̄dicamentis. z̄ nullū p̄dicamentū p̄dicat̄ de oīb̄ p̄dicamentis. ḡ z̄c. Respōdeo q̄litas sp̄ūalis mentis nō p̄dicat̄ de oīb̄ p̄dicamentis significatiue et p̄sonaliter sumpt̄s. s̄z t̄n̄ p̄ signis materialiter sumpt̄s. Ideo nō sequit̄ q̄ q̄litas sit impossibills vel superius q̄z q̄d cūq̄z p̄dicamentū. Nam sup̄ioritas z̄ inferioritas inter signa sumit̄. ex hoc q̄ vnū significatiue sumpt̄ū p̄dicat̄ de plurib̄ q̄z aliud sumpt̄ū significatiue. Et ita nō est tam de q̄litate sp̄ūali q̄z de qualitate q̄ est vniuersalis. Aliq̄d t̄n̄ sicut̄ p̄ceptus entis p̄dicat̄ de pluribus q̄z q̄d cūq̄z p̄dicamentū. Ad aliud dico q̄ hec p̄clusio est p̄cedēda. q̄ idē fecat̄ se. q̄ idem supponit̄ p̄ se. q̄ idēz p̄dicat̄ vniuoce de se. Sicut̄ in ista p̄pōne. oīs vox est ens. subiectū supponit̄ p̄ oīi voce. z̄ ita supponit̄ p̄ ista voce. vox. z̄ fecat̄ eā. z̄ p̄dicatur vniuoce de ea. Ad aliud dico q̄ eadē difficultas est hic sic̄ de isto noīe dicitio z̄ h̄ noīe nomē. q̄z hoc nomē dicitio est vnū cōtentuz sub nomine. q̄z hoc nomē dicitio est nomē. z̄ uō oīe nomē est hoc nomē dicitō. z̄ t̄n̄ hoc nomē dicitio est quodāmo sup̄ius ad oīa noīa. z̄ p̄ p̄s ad hoc nomē. nomen. q̄z oē nomē est dicitio. z̄ nō oīs dicitio ē nomen. Et ita respectu eiusdem est inferi⁹ et sup̄ius. Ideo dico p̄ vtroq̄z q̄ argumētuz p̄cluderet. si in omnib̄ p̄positionibus in q̄bus p̄dicat̄ cōclusio terminū supponeret̄ vniformiter. sic nō est in p̄posito. quia ens q̄n̄ p̄dicat̄ de p̄dicamentis supponit̄ p̄sonaliter. nō simplr̄ nec materialit̄. Ut autē est in diuiduz q̄litas supponit̄ materialiter z̄ simplr̄. S̄z si accipiam⁹ tā ens q̄z q̄litas significatiue. t̄n̄c ens est simplr̄ sup̄ius. q̄z plura significat̄. z̄ sic nō est inferius ad q̄litate nec in diuidū eius. Si t̄n̄ illud vocetur inferius. de q̄ aliq̄ mō supponente p̄dicat̄ aliud q̄d etiam p̄dicat̄ de pluribus

q̄z nō p̄dicet̄ de eo si aliter supponat̄ maxie si sumat̄ vniuersaliter. Sic pōt̄ concedi q̄ idem respectu eiusdē sit inferi⁹ z̄ superius. Sed sicut̄ sup̄ius z̄ inferi⁹ nō sunt opposita sed dispersa. Ad argumēta p̄ncipalia patet̄ ex dicitis z̄c.

Questio .xiiij.

Primum ens p̄re

v dicit̄ vniuoce de oīb̄. Et videt̄ q̄ non. q̄z aliqua sunt primo diuersa q̄ in nullo conueniūt. puta deus z̄ creatura. ergo de illis nō p̄dicat̄ vniuoce. Contra. nisi p̄dicet̄ vniuoce t̄n̄c in primo p̄ncipio esset̄ equiuocatio. Ad istā questionē teneo duas p̄clusiōes. Prima est. Quic nomini ens corr̄ndet vn⁹ cōceptus cōis p̄dicabilis de oīb̄ reb̄. q̄d p̄bo sic. Sit a hō. b. animal. z̄ sit c sortes. tunc arguo sic. Possunt formari tres p̄pōnes tales vocales. c est a. c est b. c est eis. ita p̄nt̄ in mente siles tres p̄pōnes formari. quaz̄ due sunt dubie. tertia scita. q̄z possibile ē q̄ aliq̄s dubitet̄ vtrāq̄z illarū. c est a. c est b. z̄ t̄n̄ q̄ sciat̄ istā. c est ens. z̄ patet̄ hoc manifeste de veniente a remotis. q̄ videns frequenter dubitat̄ vtrū sit hō vel aīal vel azinus. z̄ t̄n̄ euidenter scit̄ q̄ est ens. z̄ hoc suppositio arguo sic. Due istarū p̄positionū in mente sunt dubie. z̄ tertia est scita. z̄ ille tres p̄positiones habent̄ idem subiectū oīino. ḡ h̄nt̄ dissimilia p̄dicata. Aliter eīn eadē p̄positio siml̄ z̄ semel esset̄ dubia z̄ certa vni z̄ eidē. q̄d est impossibile. ḡ iste tres p̄pōnes h̄nt̄ tria p̄dicata distincta. Similr̄ manifestū est q̄ p̄dicatū tertiē p̄positiōis non est minus cōe nec cōuertibile cū aliq̄ aliorū p̄dicatoz̄. ḡ est cōmuni⁹ p̄dicatū q̄z aliq̄d isto r̄. z̄ hoc est p̄positum. q̄ ille cōceptus est aliū ab inferiorib̄ z̄ cōis eis. z̄ pōt̄ vere p̄dicari de p̄noīe demonstrante q̄d cūq̄z ens. sic eadē vox pōt̄ vere de q̄libz̄ p̄dicari. Secunda cōclusio est q̄ hoc nomen ens est equiuocū. q̄z licz̄ p̄dicet̄ vniuoce de oīb̄ subijcibilib̄ absolutis. z̄ h̄ siue supponat̄ simplr̄ siue p̄sonaliter. t̄n̄ non p̄dicat̄ de oībus subijcibilib̄ fecatiue acceptis s̄m vnū p̄ceptū. sed huic nomini diuersi p̄cept⁹ corr̄ndent sicut̄ patebit̄ alias. Sed dico q̄ p̄cept⁹ entis est vniuoce deo. z̄ oīb̄ reb̄. q̄d p̄t̄. q̄z oēs p̄cedūt q̄ aliq̄m

noticiam incōplexā habemus de deo. tūc-
 quero Aut pgnoscimus deū in se 7 in ppa-
 rōne deitatis pgnitiōe ppria absoluta sim-
 plici et affirmatiua. Et hoc nō est verū. qz
 nec cognoscimus deū pgnitiōe intuitiua.
 nec abstractiua. De intuitiua patz. De ab-
 stractiua pbat. qz q̄libet tal' noticia abstra-
 ctiua p̄supponit intuitiua. Aut pgnoscim⁹
 deū nō in se sicuti est. sed in aliq̄ cōceptu. et
 tunc aut ille pceptus erit simplex. 7 tūc est
 cōmunis. quia nō est pprius. 7 habet p̄posi-
 tū. Aut est pceptus cōpositus. et tunc aliq̄
 pars eius erit cōmunis 7 simplex. qz ille cō-
 cept⁹ nō pponit ex pprijs cōceptib⁹. ergo ex
 cōib⁹. et ita habet p̄positū q̄ aliq̄s pcept⁹
 erit cōis deo 7 oib⁹ alijs rebus. Ad argu-
 mētū principale dico q̄ q̄uis multa sunt
 pmo diuersa illo modo quo loquunt. au-
 ctiores. tñ de eis bene pōt p̄dicari vn⁹ cōce-
 ptus 7 vniuoce. zc.

Questio. xv.

Truz diffinitio

v natural' et methaphisicalis eius
 dē distinguunt realiter. Et vi-
 det q̄ sic. qz diffinita sunt diuersa. q̄ diffini-
 tiones sunt diuersa. Añs patet. qz hō natu-
 ralis 7 methaphisicalis distinguunt. 7 sunt
 distincta. q̄ zc. Contra. eiusdē rei nō sunt
 diuersae diffinitiones exprimētes cās intri-
 secas. sed diffinitio naturalis et methaphi-
 sicalis expmūt cās intrinsecas. ergo zc.
 Primo dicam ad q. Secūdo inferā q̄daz
 correlaria. Suppono em̄ q̄ q̄o querat d̄
 diffinitioe expmēte qd rei siue totā naturā
 rei. 7 non aliqd extrinsecū rei diffinite. Di-
 co tūc ad q̄onem. q̄ diffinitio naturalis et
 methaphisical' eiusdē rei realit̄ distinguū-
 tur. qz in diffinitione naturali ponunt ali-
 q̄ obliq̄ casus expmētes ptes rei essentia-
 les. Exemplū. si diffiniā homines sic. hō ē
 suba p̄posita ex corpe 7 anima intellectiua.
 ista diffinitio naturalis. et isti termini obli-
 qui. corpe 7 anima intellectiua. expmūt ptes
 rei. In diffinitioe autē methaphisicali non
 ponit aliq̄s termin⁹ in obliq̄. Sed genus
 ponit in recto 7 similiter differētie expmē-
 tes ptes essentiales rei diffinite. Exemplū
 Si diffiniā hoīem sic. hō est animal rōnale.
 hec diffinitio est methaphisical'. Silr hec
 substantia aiata. sensibilis. vbi oēs termini

ponunt in recto. et q̄uis tales predicant i
 recto de diffinito. tñ expmūt ptes essentia-
 les rei diffinite. Nō tñ supponūt p illis pri-
 bus. sed p̄cise p toto cōposito ex illis parti-
 bus. sic albū exprimit albedinē. ztñ nō sup-
 ponit p albedinē. sed tñ p subiecto albedi-
 nis. Differētie autē posite in diffinitione na-
 turali expmūt ptes essentiales diffinitū 7 p
 illis supponūt. Et hec est alia differentia i-
 ter diffinitioes illas. Exemplū. rōnale licz
 significet aiām intellectiua. nō tñ supponit
 p ea. sed p toto hoīe. Sed ille termin⁹ aiā
 intellectiua fecit ptes essentiale hoīs 7 sup-
 ponit p ea. Et p̄ter illas duas diffinitioes
 nulla pōt esse alia nisi illa cui⁹ q̄libet ps est
 in plus 7 totum egle. Circa secūdū est
 p̄mū correlariū. q̄ nulla est diffinitio ho-
 minis logicalis. qz logiens eū non tractat
 d̄ hoīem. eoq̄ nō tractat de reb⁹ que nō sūt
 signa nō hz hoīem. nec aliquā rē diffinire.
 Sed tñ hz docere quō alie scie tractātes
 de hoīe debēt ipm diffinire. Et si aliq̄n po-
 nit diffinitionē hoīs gratia exēpli. illa dif-
 finitio erit naturalis vel methaphisicalis
 q̄ licet sint realiter distincte p̄ter distinctō-
 nem terminoz. tñ q̄cqd significat p vnam
 diffinitioem vel ptem eius significat etiaz
 p alia diffinitioes et p̄cū eius. q̄uis ille ptes
 differāt in mō scādī. qz vna ps est alterius
 casus a pte alteri⁹. Secūdū correlari-
 um est. q̄ nulla p̄pō affirmatiua de inesse et
 z mere de p̄senti q̄ pponit ex diffinitione 7
 diffinito est necessaria. sed simplr et iō con-
 tingēs. q̄ tam ista homo est aiā rōnale est
 p̄tingens q̄ ista homo est substantia corpo-
 rea p̄posita ex anima intellectiua. 7 hoc q̄a
 si nullus homo esset. quelibet talis essz fal-
 sa p̄ter falsam implicatiōem. sed tamen ta-
 les p̄pōnes p̄ditionales vel p̄pōsitiōes eq̄-
 ualentes illi de possibili sunt simplr neces-
 sarie. sicut iste. Si homo est hō est aiā rō-
 nale. 7 homo potest esse rationalis. z hōi
 Correlariū terciū. q̄ diffinitio nō est ea-
 dem cū diffinito. quia diffinitio est sermo
 longus mentalis. vocalis. vl scriptus. 7 p
 p̄sequens non est eadez realiter cum re ex-
 tra. nec cum vno termino diffinito. Terū
 tamen diffinitio 7 diffinitum idem signifi-
 cant. Et sic intelligit illud dictum cōmu-
 ne. diffinitio 7 diffinitū sunt idem realiter.
 Ad argumentū principale dico q̄ ridē

eulofum est dicere. q̄ q̄dam hō sit natural' z quidam methaphisicalis. ita q̄ distinguunt quia si sic. aut distinguunt in re extra aīaz. aut in anima. Primū nō potest dari. quia si illi homines extra animāz distinguunt. aut vnus est ps alterius. aut sunt q̄daz tota totaliter distincta. aut aliquod tertiū ē pars vtriusq̄. Primū z secundū nō pōt dari. sic manifeste patet. Nec tertiū. quia nihil idēz numero est in duob' hominib'. Nec ē ali' homo in p̄ceptu. quia iste p̄ceptus vel erit diffinitio hominis vel ps diffinitōnis. aut alius p̄ceptus p̄dicabilis de homie. s; q̄d quid dicat. nihil erit ad p̄positum. Et si dicis q̄ aliter p̄siderat methaphisicus hominē z naturalis. z ideo homo p̄siderat a methaphisico distinguit ab homie cōsiderato a naturali. Respōdeo. p̄sequentia nō valet. sed tñ sequit. q̄ est diuersa significatio eiusdem hominis naturalis z methaphisicalis. sicut si sortes videat platonez clare z robertus obscure. sequit q̄ visio vnus z alterius sunt diuersae. sed tñ plato visus est oīno idem z nullo modo diuersus. zc.

Questio .xvi.

Truz cadentere

cadat vox a suo significato. Et videt q̄ nō. quia cōceptus z vox sunt signa subordinata. sed p̄ceptus nō cadit a suo significato cum sit signum uaturale. ergo nec vox. Contra. signū vere et affirmatiue p̄dicat de suo significato. s; de structa re nō p̄dicat signum de ea. hec enīz est falsa. sortes est albus. sorte nō existente. q̄uis pri' fuerit albus. ergo destructo sorte albu nō significat sortem. z prius significabat. Primo exponendi sunt termini Secūdo ad questionē. Circa p̄mū dico q̄ significare accipit mltipliciter. Uno mō dicit nomē et vox significare aliqd q̄n vere p̄ illo supponit in p̄pōne de p̄senti. z d' inesse affirmatiue p̄dicat de ea. z sic album significat sorte si sortes sit albus. q; albus vere supponit p̄ sorte in p̄pōne de inesse de p̄senti. q̄a hec est vera. sortes est albus. z similiter homo est sortes. Sic etiā rōnale significat hominē. q; hec est vera. hō est rationalis. z ita d' alijs p̄cretis q̄ supponit p̄ alia re q̄ sua abstracta. Alio modo accipit significare aliquid q̄n aliquod nomen

pōt p̄ illo significato supponere in alia p̄pōsitione de p̄terito z de futuro vel de modo z sic albu nō tñ significat illud q̄d nūc est album. sed q̄d fuit z erit. z q̄d potest esse album. quia in illa p̄pōsitione. albu pōt currere. hic album non solū supponit p̄ illis q̄ sunt alba. sed p̄ omnib' q̄ possunt esse alba Similiter in ista albu fuit anīal. li album supponit p̄ illis q̄ sunt alba. z p̄ his q̄ fuerit alba Similiter in ista. albu erit hō. supponit p̄ his que sunt alba z q̄ erunt alba. Tertio dicit aliquid significare q̄n cōcre- tum significat illam formā quaz significat nomē abstractū. licet p̄ illa forma non possit supponere in aliqua p̄pōsitione. z sic significat albu albedinē. p̄ qua tñ albedie nō potest supponere. z rōnale significat aīaz intellectiua. p̄ qua tñ non pōt supponere i aliqua p̄pōsitione Quarto mō dicit aliqd nomē significare aliqd q̄d illud significat p̄ncipaliter vel secundarie in recto vl' obliquo connotando vl' fecando affirmatiue vel negatiue. sic em̄ quantitas. relatio. significat res absolutas. Sic etiā hoc nomē cecus significat negatiue visum. et hoc nomē immateriale fecat negatiue materiaz. et hoc nomen nihil significat aliqd negatiue nō p̄stituēdo sed remouēdo s̄m Anf. in de casu diaboli Alius termin' est cadere a suo significato. q̄d sic intelligo. q̄ vox cessat significare rē quā prius significabat Circa secundū dico q̄ accipiendo fecare p̄mo mō z significatuz sibi correspondens. sic cadente re vl' mutata re cadit vox z etiā cōceptus a suo significato. z cessat significare quod prius significabat. q; manifestus est q̄ si sortes sit p̄mo albus z post niger. q̄ album nō supponit actualiter p̄ sorte in p̄pōsitione de inesse. de p̄senti. z affirmatiua. q̄n sortes est niger. q; tñc hec simpl' ē falsa. sortes est albus. Sed capiēdo significare secūdo modo z significatū sibi correspondenter. sic nec vox nec p̄ceptus p̄pter mutationē rei vel corruptionē cadit a suo significato. q; q̄uis hec sit falsa nullo homine existente homo est animal. album est homo. tñ hec est vera. hō potest esse anīal. album potest esse homo. quia illud q̄d pōt esse homo pōt esse anīal. z similiter q̄d pōt esse animal potest esse homo. z similiter q̄d potest esse album potest esse hō Similiter

Quotlibet

tertio et quarto modo capiēdo significare. sic potest vox et cōceptus cadere a suo signifi-
cato cadente re primo modo dicto sed nō
secūdo mō. ppter eādē rōnem. Ad argu-
mentū principale dico q̄ quāvis cōcept⁹ sit
signū naturale rei. tñ cadente re vel muta-
ta pōt cadere a suo significato p̄mo modo.
sed nō secūdo mō. quia non oportet q̄ sup-
ponat semp actualiter p̄ re i p̄pōne de pre-
senti. licet possit supponere p̄ illa re in p̄pō-
sitione de possibili.

Questio. xvij.

Utrum oīs oppo-

sitio realis sit inter res. Et vi-
det q̄ sic. quia omnis oppositio
rationis est inter rōnes. ergo omnis oppo-
sitionis realis est inter res. Ans est verū. et cō-
sequencia est manifesta. Contra. aliqua
est oppositio inter p̄plexa. et illa nō est inter
res extra animam. ergo r̄. Preterea disti-
guo de oppositōe. Secūdo ad questionē.

Circa p̄mū dico q̄ omnis oppositio vel
est inter res extra animam. vel inter signa rez
Si sit oppositio inter res sic est cōtraria vel
ultima fin ponentes relationē in creaturā
Et int̄ res extra animam nō est aliqua alia op-
positio. q̄d p̄bat. quia oēs res extra animam
opposite. vel sunt absolute. vel res relative
vel vna absoluta et alia relativa. plura nō
cōtingit dare. Si p̄mo modo. et sint tales
res que possunt sibi succedere in eodē sub-
iecto. sed non possunt esse simul in eodem.
Iste sunt cōtrarie sicut manifeste patet. Si
secūdo modo. tunc opponunt̄ relative Si
tertio mō. tūc nō opponunt̄ sed sunt dispa-
rata. Si aut̄ oppositio sit inter signa. Aut
igit̄ inter signa incōplexa. aut cōplexa. Si
primo modo. sic q̄tuor modi opponunt̄. q̄
dam em̄ incōplexa cōtrarie opponunt̄. que
dam priuatiue. q̄dam relative. et quedā cō-
tradictorie. Incōplexa contraria q̄ sunt si-
gna sunt illa que significant oīa sua signi-
ficata positiue et affirmatiue. non negatiue.
quia in diffinitione expr̄mente quid nomis
illozū terminoz non debet poni aliq̄ nega-
tio. Et aliq̄ talia signa non possunt verifi-
cari de eodez simul. sed successiue possunt.
Alia nec possunt verificari de eodē simul
nec successiue. Exemplū primi est de albo
et nigro q̄ nō p̄nt verificari p̄ eodē de eodē

simul sed successiue. Exemplū secundi est
de albedine et nigredine q̄ non possunt de
eodem verificari simul. nec successiue. In
cōplexa opposita priuatiue sunt illa q̄rū vnū
fc̄at aliq̄d positiue quod aliq̄d significat ne-
gatiue. vt habitus et priuatio. habit⁹ signi-
ficat aliquid positiue et affirmatiue. priua-
tio aut̄ similr̄ significat aliq̄d positiue et af-
firmatiue. et illud idem q̄d suū oppositū pu-
ta habitus significat affirmatiue. ipsa pri-
uatio significat negatiue. q̄d patet ex hoc.
quia in illa diffinitione expr̄mente q̄d no-
minis priuationis. negatio p̄cedit habitus
sibi oppositū. et ita priuatio significat illum
habitū negatiue. Exemplū. Cecus sic dif-
finit̄. est ille hō qui non habet visum quem
natus est habere. In qua diffinitione aliq̄d
p̄ponit̄ negationi. puta homo vel oculus.
illū significat cecus affirmatiue. et aliq̄d
sequit̄ negationē et illud significat cec⁹ ne-
gatiue. puta visum. Et ita de oibus priua-
tiuis. Et hec est intentio Anf. in d̄ casu di-
aboli. c. lxxj. vbi vult q̄ aliquid in cōplexū
significat p̄stituendo et affirmādo. et aliq̄d
significat remouēdo et negādo. Incōplexa
opposita relative sunt noīa relativa q̄ non
possunt de eodem fm̄ idēz respectu eiusdē
verificari. Exemplū est de eq̄li inequali.
simili dissimili. Quā sit q̄dam nomina
relatiua patz p̄ gramaticos. q̄ nomē relatiuū
ponunt vnam speciē nominū. Incōplexa
opposita contradictorie sunt illa. q̄ nō p̄nt si-
mul verificari de eodez. et vnum significat
aliquid affirmatiue et aliud significat pre-
cise illud negatiue nihil determinate signi-
ficādo affirmatiue. Exemplū. homo fc̄at
oēs homines affirmatiue. nō homo autē si-
gnificat eodē hoīes negatiue et nihil det̄-
minatū fc̄at affirmatiue. Et si dicis. nō
homo supponit p̄ aziuo in ista p̄pōne vera.
aziu⁹ est nō homo. q̄ nō homo significat azi-
nū. Rū deo verū est. sed nō finite et determi-
nate. qz ita supponit p̄ lapide in ista p̄pōsiti-
one vera. lapis est nō homo. et ideo idetermi-
nate significat vnum et aliud. Et si q̄ras
Utrū illa q̄ sunt extra animā opponunt̄ p̄-
uatiue. Respondeo q̄ nō. q̄d patet p̄ Anf.
vbi prius dicit q̄ cecitas ē aliquid fm̄ for-
mam loquēdi. cū nō sit aliq̄d fm̄ rem. sicut
em̄ dicimus d̄ aliquo q̄ habet visum. et vi-
sus est in eo. Ita dicimus q̄ habet cecitatē

2 cecitas est in eo. cum hoc non sit aliquid
 sed potius nō aliquid. et hāc habere nō sit
 habere aliqd. imo sit carere eo qd est aliqd
 Cecitas nāqz non est aliud q̄ nō visus aut
 absentia visus vbi visus debet esse. Nō vi/
 sus s̄o vel absentia visus nō magis est ali
 quid vbi debet esse visus q̄ vbi non debet
 esse visus. quare cecitas nō magis est aliqd
 in oculo q̄ ibi debet esse visus q̄ nō visus.
 vel absentia visus i lapide vbi visus nō de
 bet esse. Ex ista auctoritate patet q̄ ceci
 tas non est aliquid ex parte rei in oculo. et
 per cōsequēs nullibi est ex parte rei. Si
 sit oppositio int̄ signa cōplexa. sic est triplex
 modus oppositionis Un^o inter p̄plexa cō/
 tradictoria. 2 sunt illa q̄ habent idem subie
 ctū 2 idem predicatum Sed vna est affir
 mativa 2 alia negatiua. 2 vna vniuersalis
 alia particularis vel indefinita q̄ conuer
 tit̄ cum particulari. vel q̄ vtracqz sit singu
 laris. Exempluz patet in figura. 2 in istis.
 fortes est animal. fortes nō ē animal. Se
 cundus modus est inter p̄plexa tria q̄ ha
 bent idem subiectum 2 idēz predicatum. 2
 vna est vniuersalis affirmatiua. alia ē vni
 uersalis negatiua. 2 hoc est verū q̄n termi
 ni accipiunt̄ significatiue. aliter nō oppo
 nuunt. sicut illa p̄plexa nō opponunt. om̄is
 homo est terminus cōmunis cū signo vni
 uersali. nullus homo est terminus cōmu
 nis cum signo vniuersali. quia ille sunt si
 mul vere vt termini supponunt materialit̄
 Tertius modus est inter p̄plexa cō/
 tradictoria cō/
 plexa non formaliter sed virtualiter. 2 sunt
 talia p̄plexa que inferunt p̄plexa cō/
 tradictoria vel
 vnum cōplexum infert cōtradictorium al
 terius. 2 ideo non possunt esse simul vera.
 Exemplū. illa complexa opponunt. nullū
 animal currit. aliquis homo currit. 2 tamen
 nec contrarie. nec cōtradictorie. quia nō
 habent idem subiectum. sed ideo opponū
 tur. quia ista aliquis homo currit infert cō
 tradictorium illius. nullū animal currit. q̄
 bñ sequit̄. aliq̄s hō currit. ergo aliq̄s animal
 currit. Ex istis patet q̄ p̄plexa subalternā
 2 subcōtraria non opponunt. quia p̄nt esse
 simul vera. Circa secundū articulū di
 co q̄ oīs oppō realis est iter res. qz si sit op
 positio realis extra animā ē int̄ res extra ani
 mā. Si sit in aīa est inter res in aīa. sive sit
 inter signa p̄plexa siue incōplexa. semp̄ em̄

est inter res quia veras q̄litates mentis.

Ad argumta p̄ncipalia patet ex iā dict̄.

Questio. xviii.

Tuz deus pos

sit separe subiectū a p̄pria passio
 ne. Et videt̄ q̄ non. quia con
 clusio demonstrationis in qua predicat̄ p
 pria passio de suo subiecto est necessaria 2
 non cōtingens. Sed si subiectū posset se
 parari a passione conclusio esset contingens
 sicut patet. ergo rē. Contra. subiectū dī
 stinguūt realiter a passione 2 est prius ea q̄
 sine p̄dictiōe potest separari ab ea. Dic
 primo distinguā d̄ passione. Secundo di
 cam ad q̄. Circa primum dico q̄ passio
 Uno modo accipit̄ p̄ aliqua forma infor
 mante subiectū. 2 sic calor est passio ignis.
 2 forma est passio materie. 2 actus ridendī
 passio hominis. Alio mō accipit̄ imprope
 p̄ aliquo predicabili vocali vl̄ scripto. Et
 isto modo dicim^o q̄ in ista p̄positiōe prolā
 ta. om̄is homo est risibilis. p̄dicat̄ passio
 de suo subiecto. Et similiter in ista p̄positi
 one scripta. ignis est calefactiuus Tertio
 mō capit̄ passio stricte 2 p̄pria p̄ aliq̄ predi
 cabili mētali siue p̄ cōceptu q̄ predicat̄ de
 subiecto sc̄do mō dicēdi p̄ se. Q̄ aut̄ isto
 tertio mō accipit̄ hic passio. p̄bat̄. qz p̄posi
 tio mentalis aliq̄ cōponit̄ ex subiecto 2 pas
 sione. Sed talis p̄positio nō cōponit̄ ex re
 bus extra animā sed solū ex conceptibus. sic
 alibi est probatū. ergo passio accipit̄ p̄ cō/
 ceptu. Tū quia entis in cōmuni sunt pas
 siones s̄m p̄m. puta vnuz. verum. sed iste
 passiones non sunt res inherentes illi cō/
 muni ergo sunt conceptus in aīa vl̄ vo
 ces Tum quia om̄is passio s̄m philoso
 phos est primo alicuius vniuersalis. Sz
 nulla res extra animā est primo inherens
 alicui vniuersali. q̄ rē. Tum quia d̄ deo p̄
 dicant̄ passiones p̄pria sibi. Sed deo non
 inheret aliqua res extra. ergo passio nō est
 talis res extra. sed p̄ceptus mentis. Unō
 p̄pria loq̄ndo res extra nullo modo est pas
 sio. Un̄ qui dicūt q̄ p̄positio mentalis so
 lum p̄ponitur ex conceptibus 2 non ex re
 bus. 2 q̄ passio om̄is predicat̄ de suo sub
 iecto sc̄do modo dicēdi per se. nullo mō
 habent dicere q̄ res extra animā sit passio
 sed tm̄ cōceptus vel vox vel dictio. scripta

Circa secundū dico vniuersaliter q̄ sub/
iectū z passio distinguunt realiter. z nō sunt
idem realiter. Quis supponant p̄ eodē rea/
liter. hoc siue accipiat passio primo mō si
ue secūdo modo siue tertio. Et hec conclu/
sio patet manifeste ex p̄cedentibz. quia for/
ma non est eadem cum subiecto qđ infor/
mat. Hec vox. nec conceptus qui est passio
est idē cū subiecto quomōcūq; capiat sub/
iectum. Secūdo dico qđ deus pōt sepa/
re subiectum ab omni passione. et nō soluz
hoc. sed etiam naturaliter potest subiectuz
esse in rerū natura sine sua passione z econ/
uerso. quia omnis passio pōt esse pa/posi/
tionis. subiectum vel predicatū. sed subie/
ctum. p̄positionis potest naturaliter esse si/
ne p̄dicato et ecōuerso. ergo zc. Contra
Auctores dicunt qđ subiectuz non pōt esse
sine sua passione. Preterea vnum est pas/
sio entis. z tamē sunt idē realiter. Respō/
deo ad primū qđ auctores nihil aliud inten/
dunt nisi qđ passio nō potest vere per p̄posi/
tionem negatīā remoueri a suo subiecto.
maxime si eē existere predicatur de eo sub/
iecto. quia ista p̄positio est impossibilis.
deus non est creatiuus. z similiter ista. ho/
mo nō est risibilis. z tamē deus z homo fu/
erunt quando illa p̄dicata nō fuerūt in re/
rum natura. Ad aliud dico qđ vnum qđ
est passio entis realiter distiguit ab ipso en/
te cuius est passio. scz ab illo cōmuni. ens.
quia istud est generaliter verū. qđ subiectū
z passio non sunt idem realiter sed idem si/
gnificāt. licet diuersimode. sicut patz p̄ dif/
finitionē exprimentē quid nominis ambo/
rū. Similiter ens z vnum supponūt p̄ co/
dem. sicut generaliter passio supponit p̄ il/
lo eodem pro quo supponit suum subiectū
z ideo p̄dicatio vni⁹ de alio est necessaria.

Ad argumentū principale dico qđ con/
clusio demonstratōnis in qua predicat p̄/
pria passio d̄ suo subiecto est necessaria. qđ
omnis talis p̄positio est mere d̄ possibili v̄/
equiualens p̄positioni d̄ possibili. sicut ista
deus est creatiuus. homo est risibilis. que
tantuz valent sicut iste. deus potest creare.
homo potest ridere. Si em̄ accipiantur p̄/
positiones mere de inesse z de p̄nti z de in/
esse. sicut iste. deus est creans. hō est ridens
tales non possunt demonstrari. qz nō sunt
simpliciter p̄tingētes.

Questio. xix.

Trum diffinitio

¶ exprimes quid nominis et quid
rei distinguant Et videtur qđ
non. quia eiusdem rei non sunt due diffini/
tiones distincte. Sed quodlibet diffinibi/
le diffinitōe quid rei est diffinibile diffini/
tione quid nominis. ergo zc. Cōtra. qđ
nominis est impossibile. diffinitio autē
quid rei non. ergo zc. Dic primo viden/
dus est quid sit diffinitio. p̄rie dicta z quid
diffinitio exprimens quid nominis. Se/
cundo quozū sunt. Tertio ad questionēz

Circa p̄mum dico qđ diffinitio p̄rie di/
cta est oratio longa composita ex genere p̄/
prio z differentiis essentialibz. significanti/
bus partes essentielles diffiniri. Talis ē il/
la diffinitio Animal rationale. Diffini/
tio exprimes quid nomis est oratio explici/
te declarans quid per vnam dictionē im/
portat. Sicut aliquis volens docere ali/
um quid significet hoc nomen albū. dicat
qđ hoc nomē album idēz significat qđ hec
oratio. habens albedinē. Circa secundū
dico qđ diffinitio exprimens quid rei. p̄rie
dicta solum est nominū absolutozū signi/
ficantiū cōposita ex materia z forma. sicut
homo. leo. capra. z huiusmodi. Diffini/
tio autē exprimens quid nominis. p̄rie ē de
nominibus cōnotatiuis et relatiuis. que si/
gnificāt vnum in recto z aliud in obliquo
sicut albū. calidū. pater. filius. sunt huius/
modi nomina. Et nomia absoluta siue sint
nomina p̄positorū siue simplicium nō ha/
bent quid nominis. Cui⁹ ratio est. qz p̄rie
loquendo vni⁹ nominis habēris diffinitio
nē qđ nominis. est tm̄ vna diffinitio expri/
mens quid nominis. ita qđ talis nomis nō
sunt diuerse orationes exprimentes qđ no/
minis habentes partes distinctas. quarū
vna pars significat aliquid quod nō eodē
modo importat per aliam partem alterius
ratiois. Sed nomina absoluta possunt ali/
quo modo pluribus oratiōibus explicari
non easdem res fm̄ suas partes significā/
ribz. z ergo nulla talis oratio est p̄rie dif/
finitio qđ nominis. Exemplū. h̄ nomē an/
gel⁹ est nomē absolutum. et vnus exprime
qđ hoc nomē significat sic. Angel⁹ est sub/
stantia abstracta a matia. Ali⁹ sic. angelus

est substantia intellectualis et incorporea
 Tertius sic. Angelus est substantia simplex
 non composita ex aliis. Et vnus ita bene expli-
 cat quid hoc nomen angelus significat sic
 alius. et tamen aliquis terminus positus in
 vna oratione aliqd significat qd non signifi-
 catnr eodem modo per aliquem terminum al-
 terius orationis. sicut manifeste patet. et ideo
 proprie non sunt diffinitiones exprimentes
 quid nominis. Circa tertium dico qd iste
 diffinitiones primo differunt in hoc. qd dif-
 finitiones exprimentes qd rei sunt soluz no-
 minum absolutorum. diffinitiones exprimentes
 quid nominis non sunt proprie absolutorum
 sed connotatiuorum et relatiuorum. Secun-
 do differunt in hoc qd diffinitiones quid rei
 solum sunt possibilis. diffinitio exprimens
 quid nominis etiam est impossibilis. Nam
 vacuum. non ens. impossibile. infinitum exten-
 sine. chymera. hircocernus. habent tales dif-
 finitiones. quia istis nominibus correspon-
 dent aliquae orationes significantes idem qd
 iste dictiones. Tertio differunt in hoc qd
 predicatio diffinitiois qd rei de suo diffinito
 est possibilis. qm vterq; terminus capit si-
 gnificatiue. sed predicatio diffinitiois qd no-
 minis de suo diffinito frequenter est impossi-
 bilis quando termini accipiunt significati-
 uae. sicut hec est impossibilis. chymera est
 animal compositum ex homine et ex capra et bo-
 ue. et hoc propter implicationem impossibilem
 qua implicat aliquid compositum ex homine et
 boue. Quarto differunt in hoc qd diffini-
 tio exprimens quid rei solum est nomen
 sumptorum significatiue. Sed diffinitio qd
 nominis est verborum. aduerbiorum. continen-
 tionum. quia qui vult diffinire vbi dicit. qd
 est aduerbium interrogatiuum loci. Similiter
 dicit qd quando est aduerbium interrogatiuum
 temporis. et sic de alijs. vbi diffinitio predicat de
 diffinito supposito materialiter. Sed quis
 positiones false frequenter. sint impossibi-
 les in quibus predicat diffinitio exprimens
 quid nominis de diffinito vt isti termini sup-
 ponunt personaliter. tamen recte loquentes co-
 cedunt tales positiones intelligendo alias
 positiones veras. puta tales. chymera ma-
 terialiter sumpta. Et hec diffinitio. animal com-
 positum ex homine et boue idem significant.
 Unde per istam. chymera est animal compositum
 ex homine et boue. intelligunt istam. vox

chymera. et hec diffinitio. animal compositum
 ex homine et boue idem significant qd vera
 est. Similiter quis nis propositio categorica
 sit impossibilis in qua predicat talis diffini-
 tio de suo diffinito vt termini accipiuntur
 significatiue. tamen propositio composita ex
 tali diffinitioe et diffinito est vera vt termi-
 ni accipiuntur significatiue. Sicut hec est ve-
 ra. Si aliqd est chymera ipsum est compositum
 ex homine et boue et e converso. Ad
 argumentum principale dico qd nullum diffini-
 bile diffinitioe quid rei proprie habet diffini-
 tionem qd nominis

Questio. xx.

Primum res extra

v animam diffinitam. Et videtur qd
 non. quia sola species diffinita secundum
 Porphyrium. Sed species non est extra animam.
 ergo etc. Contra. partes essentielles rei extra
 exprimentur per partes diffinitionis. ergo etc.
 Rursus dico qd diffinitum dupliciter accipitur.
 Uno modo accipitur pro illo cuius partes es-
 sentiales per partes diffinitionis exprimuntur. et
 sic dico qd diffinitum est ipsa singularis res ex-
 tra animam. Exemplum. ista diffinitio. Sub-
 stantia animata sensibilis rationalis est diffini-
 tio omnium hominum singularium. quia partes essen-
 tiales. puta materia. forma. per partes illius dif-
 finitionis importantur et exprimuntur. ita qd nullius
 rei essentia importatur per istam diffinitionem nisi
 hominis singularis. quia nulla res est que sit animal
 rationale. vel subanima etc. nisi iste homo vel ille
 et sic de singularibus. Et ideo isto modo concedo qd
 substantia singularis sit diffinitum. Alio ac-
 cipitur infinitum per terminum peruenibilem cum diffi-
 nitione de qua diffinitio adaequate predicat. et sic
 diffinitum est vnus conceptus vel vox signifi-
 cans illud idem precise quod fecit diffinitio. Et
 iste terminus sic diffinitus est cum species. quia
 sola species est peruenibilis cum diffinitione
 et nullum singulare. Et per istam distinctionem de dif-
 finito potest glosari omnes auctoritates aristotelis
 et comen. quibus aliq; dicunt qd diffinitiones sunt
 singularium. et aliq; qd diffinitiones solum sunt
 species. Et sic dictum est de diffinito ita dico de
 descripto. quia potest dupliciter accipi. Uno modo per
 terminum de quo descriptio primo predicat non per
 se sed pro re. Alio modo per re importata per il-
 lum terminum per illam descriptioem. Ad
 argumentum principale patet.

Quodlibet

Questio. xxi.

Trū quodlibet

predicamentū sit prima intentio vel secunda. Et videtur q̄ prima. Probat̄ur. quia quodlibet predicamentum significat res extra animā sicut inductiue patet. Sed talis est prima intentio. ergo &c. Contra. qualitas significat res q̄ tñ sunt in anima. puta p̄mas intentiones & secundas que sunt vere qualitates. ergo est secunda intentio. Respondeo q̄ predicamentū dicit̄ dupliciter. Uno modo accipit̄ pro p̄mo & cōmunissimo in linea predicamentali. Et isto modo quodlibet predicamentū est prima intentio. vel nomen p̄me intentionis. Cuius ratio est. quia quodlibet tale predicamentū significat res multas que non sunt signa. & talis est prima intentio sicut prius dictum est. licet cum hoc significet aliqua que sunt signa. sicut patet d̄ qualitate que significat non solum qualitates corporales sed etiam spirituales que sunt prime intentiones & secūde. Alio modo accipitur predicamentum pro toto ordine aliquorū ordinatorū s̄m superius & inferius. & sic predicamentū cōponit̄ ex incomplexis ex quibus propositiones affirmatiue & negatiue nate sunt cōstitui dicente Aristotele in predicamentis. Singula em̄ corū que dicta sunt ipsa quidem s̄m se in nulla affirmatiōe dicuntur. horū autem ad se inuicem cōplexione affirmatio fit. Et sic loquendo de predicamentis in eo sunt aliq̄ intentiones prime & aliq̄ intentiones secūde. Nam in predicamento qualitatis & relationis est hoc cōmune genus q̄litas Nam omne quod genus est est qualitas nientis s̄m rei veritatem. Similiter hoc cōmune genus est p̄ceptus relatiuus. & ideo est in genere relationis. & tamē hoc cōmune genus est secunda intentio. Similiter hoc cōmune species. Sed hoc cōmune color est prima intentio q̄ etiā est in genere qualitatis. Et ita patet manifeste q̄ aliqua q̄ sunt in genere qualitatis & relationis sunt prime intentiones & aliq̄ secūde intentiones. S̄ contra. intentio p̄ma non est superior ad intentionē secundā. S̄ qualitas est intentio p̄ma. q̄ &c. Preterea intentio p̄ma nō predicat̄ de intentionē secundā. nec econuerso.

ergo intentio secūda nō est in predicamento qualitatis. Preterea ens rōnis nō potest esse in predicamento reali. intentio secūda est ens rōnis. ergo nō est in genere qualitatis. Preterea p̄hs & cōmētator diuidit. vi. methaphi. ens in ens reale & ens rōnis. & per p̄sequens ens reale nō est ens rōnis. nec econuerso. cum diuisio esse debet per opposita. sed secunda intentio est ens rationis. ergo &c. Ad primū istorum dico q̄ intentio prima bene est superior ad intentionē secundā. Nam ens in cōi est intentio p̄ma. & tñ est superior ad intentionem secūdā. q̄ ois intentio secūda est ens & non econuerso. Si dicis. intentio p̄ma significat res q̄ non sunt signa. intentio secūda significat res q̄ sunt signa. q̄ intentio prima nō significat intentiones secūdas. Respondeo negando p̄nam. quia ad intentionē primā sufficit q̄ significet aliquas res que nō sūt signa. licet cum hoc significet multas res q̄ sunt signa. Intentio autē secūda nō significat aliquā rem q̄ non est signū. Ad secundū dico q̄ quis intentio prima nō predicat̄ de secunda intentione (si vtraq̄. s. in intentio supponat. p̄ seipsa. quia tunc oportet cōcedere q̄ intentio prima esset secūda. qd̄ falsum est) tamē intentio prima potest predicari de intentione secūda. non p̄ se sed p̄ intentionē secūda. ita q̄ intentio p̄ma supponat p̄sonalit̄ nō simplr. & intentio secūda supponat p̄ seip̄o siue simplr. Et sic ista est vera. gen⁹ substantie est q̄litas. non tñ verificat̄ h̄ predicatum. p̄ se. sed p̄ intentionē secūda que est genus. sicut in ista propositione plata. nomen est qualitas. predicat̄ nomen prime impositionis de nomine secūde intentionis. nō p̄ se sed p̄ ipso nomine secūde intentionis. & tamē nulluz nomen prime impositionis est nomē secūde impositionis. Ad tertium dico q̄ iste terminus esse in predicamento dupliciter accipit̄. Uno modo sicut significatū d̄ esse in signo. siue illd̄ qd̄ fecat̄ d̄z eē i signo. ita q̄ de p̄noie demonstrāte h̄ fecatū predicat̄ p̄mū i illo predicamento fecat̄ s̄mptū. & sic capiēdo eē i predicamento nihil ē in genere sube nisi suba particulari q̄ fecat̄ p̄ illd̄ predicamentū & sic oīa vltia ipotātia subam sūt i predicamento q̄litas. q̄ q̄libz vltē fecat̄ p̄ terminū predicamenti q̄litas. & quolibet vlti demonstrato verum est dicere hoc est qualitas.

Aliter accipit esse in predicamento. p illo de quo significatiue sumpto pdicat primū illius predicamenti significatiue sumptum. 7 sic quedam vniuersalia sunt in genere substantie. quia de quibusdam vniuersalibus significatiue sumptis pdicat pre- dicamentū substantie quādo sumit signi- ficatiue. sic dicēdo. Omnis homo est sub- stantia. omne animal est substantia. omnis lapis est substantia. et sic de alijs. Quedaz aut vniuersalia sunt in predicamēto q̄lita- tis zc. Per hoc ad argumentū dico. q̄ il- la p̄p̄o accepta. ens rōnis non potest esse in pdicamēto reali. falsa est. siue accipiat esse in pdicamento vno mō. siue alio. quia nō ideo dicitur aliquod ens rōnis. quia nō sit vna res in reruz natura existens. sed ideo qz nō est nisi in ratione. quo mens vrit p alio vel ppter aliud. Et sic omnes p̄p̄ones. 7 oēs cō- sequentię. et termini mētales sunt entia rō- nis. 7 tñ vere sunt realiter existentia in rez natura. 7 sunt pfectiora entia q̄ q̄cunqz q̄- litates corporales. Ad quartū dico q̄ di- uisio phi nō est p opposita. quomō animal diuidit in rationale 7 irrationale. sed ē di- uisio vocis in significata. illo mō q̄ Are- stotiles. j. p̄p̄o diuidit p̄ngens in necessa- riū 7 in possibile. 7 p̄ngēs ad vtrūlibet 7 possibile cōmune. 7 ideo sicut vnū mēbrū istorū triū pdicat de alio. qz hec est vera p̄ngens necessariū est possibile. similiter p̄ngens ad vtrūqz est possibile. Ita non obstāte illa diuisiōe entis hec est verā. ens rationis est ens reale. q̄a est vera qualitas mentis. Hoc modoz beat⁹ Aug⁹. xv. diui- dit legē in totā scripturā sacrā. in pentha- teucū. in libros p̄phetales. in psalmos Ita q̄ lex aliqñ accipit vno modo. aliqñ aliter Ita 7 ens reale aliqñ accipit pro omni ve- ra re existente in rerū natura. 7 sic ens ratō- nis est ens reale. Aliqñ accipit p eute exi- stente solū extra animā. 7 sic ens rōnis non est ens reale Et sic fm istam viā tunc diui- sio entis in decē pdicamēta nō est diuisio p se cōis in sua inferiora Sz equalz isti diui- sioni. ens reale extra aiām aliqđ impoztat p subaz. aliō p q̄litate. 7 sic de alijs. Equā- let etiam isti diuisioni. omne ens reale ex- tra animā. vel est in tali pdicamento v̄l ta- li. tñ cum hoc stat qz in illis predicamentis sint multa alia q̄ nō sunt res extra animā.

Ad argumēta p̄ncipalia patz ex dictis.

Questio. xxii.

Trū sunt decem

v predicamenta. Et arguitur qz nō. qz non sunt decē res p̄me- significate p pdicamenta. 7 nō sunt decē pdicamēta Ad oppositū est Aristotiles Hic p̄mo vidēdū est quō pdicamētuz p- dicat de suis cōrentis. Secdo de sufficien- tia. x. pdicamentoz. Circa p̄mū dico qz licet moderni ponāt qz in omni pdicamēto sunt ordinabilia multa fm supius 7 infe- rius. ita qz supi⁹ p se p̄mo mō 7 in recto fm eos pdicat de quilibet inferiori tali pdicatio- ne q̄ etiā est hic. oīs hō est aīal. Et vt talē pdicationē habeant de aduerbijs fingunt noīa abstracta. sicut de quādo fingūt quā- ditatē. 7 de vbi vbitatē. 7 dicūt qz istis ab- stractis correspondēt. x. pdicamēta. i. x. p- ue res distincte. P̄mo tñ mihi videt qz nec antiq̄ phi posuerunt paruas res tales. nec semp posuerūt talē pdicatioem pdicamen- toz de suis p̄tēntis. Sed quōqz loq̄bant d pdicatioē superioris stricte. Aliqñ large. ita qz exēdebant pdicatioēz ad p̄ba 7 aduer- bia. fm qz dicim⁹ qz ambulat pdicat d ho- mie. sic dicēdo. homo ambulat. homo cal- ceat. homo arnat. Sic dicimus qz iste est hodie. iste fuit heri. iste est in domo. vbi ex- tenditur pdicatio ad prepositionem cum suo casuali. 7 talem pdicationē posuerūt in multis predicamentis superioris de in- feriori. Et ideo dico cum antiquis philo- sophis qz in aliq̄b pdicamētis pdicat supi⁹ de inferiori pdicatioē. p̄p̄a p̄mi modi dicēdi p se 7 recti de recto. 7 h̄ vez ē ad mī⁹ i gene- re sube 7 q̄litate. sicut est in istis. hō est suba. hō est aīal. albedo est q̄litas. color ē q̄litas vbi distinctis pdicamētis correspondēt distin- cte res In alijs aut pdicamētis nō est pdi- catio p se p̄mo mō nec recti simplr d recto qz ista lignū est quātitas v̄l quātuz equālet istis. lignum hz pres extra pres. Silr ista. sortes est pater. equiualet huic. sortes ge- nerauit filiū vbi est pdicatio in obliquo equiualet. Aliquando pdicat d̄bum sicut hic. homo generat. vbi pdicat ver- bum actiuum Aliquando verbum passi- uum pdicat sicut hic. homo percutitur. Aliquando pdicat aduerbium. sic hic iste

Quotlibet

fnit heri. et sic de alijs pdicamentis. Et q
ista sit intentio auctoris patet p Aristotile
in pdicamentis. vbi sic dicit. Eoz que fm
nullam pplexionē dicunt. singulū aut sub
stantiā significat. aut quantitatem. aut qli
tatem. aut adaliquid. aut vbi. aut qñ. aut si
tum esse. aut habitum. aut agere. aut pati.
Et exemplificans de vbi. vt in loco. qñ vt
in tpe. situm esse. vt sedet aut iacet. habere.
vt calciatus. armatus. facere vt secare. vte
re. pati. vt secari vri. Item Damas. in logi
ca sua. ca. xxxij. Oportet cognoscere q de
cem sunt pdicamenta. i. genera generalissi
ma sub qbus refert ois vox simplr dicta.
Sūt aut hec. substantia vt lapis. lignum.
quantiū. vt duo. quale vt album nigrū. ad
aliqd vt pater filius. vbi vt i tyro in dama
sco. hoc autez loci ostensiuū est. qñ vt heri
cras. hoc aut temporis ostensiuū est. habe
re vt vestitū induere. situm esse. vt stare se
dere. facere vt vrere. pati vt vri Existis
patet q auctores p pdicamēta non intelli
gunt nisi quedam incōplexa q continent sub
se diuersas intentiones. de qbus tñ nō p/
dicant pdicatioē ppria r in recto. sed secun
do modo. Circa secundū dico q fm cō
mentatorē. vij. Verba. distinctio pdica
mentoz sumit ex distinctōe interrogatiuo
rū de indiuiduis substantie. qz fm q ad di
uersas qōnes factas de indiuiduo substā
tie per diuersa incōplexa rñdef. fm hoc in
diuidua in diuersis pdicamētis ponunt.
Nam incōplexa p que rñdef ad q. factaz p
quid de indiuiduo substantie sunt in pdi
camēto substātie. cuiusmodi sunt hō al la
pis. Et breuit̄ oēs termini absoluti signifi
cantes ens completū sunt i genere substā
tie. Incōplexa aut p que rñdef ad qstioez
factam p qualis de substantia. sunt i gene
re qlitatis. cuiusmodi sunt album. nigrū
calidū. frigidū. albedo. nigredo. tamē ista
incōplexa albū nigrū sunt in genere quali
tatis discrete qz substātia abstracta. Et idō
p hō in pdicamentis exemplificans d illis
q sunt in pdicamento qlitatis dicit. qlitas
vt albū. r hoc qz albū pdicat in quale r nō
albedo. r ideo p albū rñdef ad questioneez
factā p quale. nō aut p albedinez. Verū tñ
accipiendo pdicamentū qlitatis p aliquo
qō vlr remouet a substātia. sic talia cōcre
ta non sunt in genere qualitatis sed sua ab

stracta. quia talia creta non remouent a
suba. Incōplexa aut p que rñdef ad qstio
nē factā p quantiū de substantia singulari
continent in genere qntitatis. cuiusmodi sūt
bicubicū. tricubicū. r hmōi. Illa incōple
xa que rñdef ad interrogatiōē factam p
cuius de substātia vel aliquā similit̄ qsti
onem. qz ibi deficit nobis interrogatiuuz
generale sunt in genere relatiōis. vt si que
rat. respectu eoz sortis est pater vel filius vl
filiis. Rñdef respectu filij vl alē filis. Incō
plexa aut p q respondet ad qstionē factam
p hoc aduerbiū vbi sunt in genere vbi. Et
qz ad istam qstionē nunqz rñdef puenient
nisi p aduerbiū vel p ppositionem cū suo
casuali. vt si querat vbi est sortis puenient
ter rñdef q ibi vel hic. vel in domo. idō oīa
illa incōplexa sunt in genere vbi p quanto
non sunt affirmationes nec negatiōes. Itē
incōplexa p que respōdet ad interrogatio
nē factā p aduerbiū qñ de substantia sunt
in genere qñ. Et qz ad illam q. nō respon
dent nisi aduerbia vel ppones cum suo ca
suali. vt cū querit qñ fuit sortis Rñdef cō
uenienter. heri vl hodie. vel in tali die. Itē
p cise talia incōplexa sunt in genere quādo
Item ad qstionē factā p hoc totū quid fa
cit vel quid patit. rñdef p verba. puta. am
bulat. vel calefacit. infirmat. Ideo omnia
illa incōplexa sunt in genere actiōis vl pas
siōis puta verba actiua vel passiua. Et ita
est de alijs pdicamētis. qñis ppter penuri
am vocabulorū interrogatiua ppria pdica
mentis r generalis nobis deficiāt. De ita
qz incōplexū p qō rñdef cōuenient̄ ad ali
quā q. factā de indiuiduo substantie est in
aliquo pdicamēto. r hoc siue illud incom
plexū sit nomē. siue verbum. siue aduerbi
um. siue ppositio cum suo casuali rē. Alia
aut incōplexa nō sunt in aliq pdicamento
puta pinctiōes. nec siccitas begreumata. nā
p talia incōplexa si. et. oīs r nullus ad nul
lam questioneē de indiuiduo substantie re
spondet. Ad argumentū principale di
co q decē sunt pdicamenta pma. qz decēz
sunt incōplexa pma d alijs inferioribz p
pdicabilia mō suo. quibz tamē nō corrūdet
decem parue res distincte fm ymaginatio
nē modernoz. q ymaginatio falsa est r im
possibilis vt alias ostendit.

Questio. xxij.

Trum predicamentum

mentū pponat ex rebz extra aiaz vel pceptibz rez. Et videt qd ex rebz. qz pdicamentū nō solū ex vltibz pponitur. sed etiā ex indiuiduis. sed indiuidua extra aiaz sunt indiuidua fm phm i pdicamentis. qd dicit qd suba qd pprie pncipalrē. ne qz dicit de subiecto neqz est in subiecto. Hoc aut nō potest intelligi nisi de re extra aiam qz ois conceptus siue ppius siue cōis est i subiecto. quia est qualitas z dicit de subiecto

Contra. pdicamentuz predicat vere de quolibet vere pnto sub eo. sed d nulla re pdicat. quia res extra aiaz nec est subiectū pponis nec pdicantū. ergo zc. Sic intellectus primo est dandus questiois. Secūdo videndū est qd est esse in pdicamento. Tercio ad qstionē. Circa pmū dico sic dictū est qd pdicamentū duplr accipit. Uno mō p pmo z cōissimo pdicabili in linea pdicamentali. Alio mō p aggregato vno siue p toto ordine pdicabiliū ordinato: um fm supius z inferius in linea pdicamentali. qd illa itelligit de pdicamento accepto secundo mō nō primo. Circa secundū dico sicut dictū est qd ne. xxi. h. qd esse in pdicamento duplr accipit. Uno mō p eo de pnoie demonstrāte ipm vere pdicat pdicamentū. z sic tū substantie singulares extra aiam sunt in pdicamento sube. z oia vltia tā genera qz spēs qz etiā differētie sunt verissime in genere qlitatis. qz quocūqz vlti demonstrato hec est vera. hoc est qlitas. Alio mō accipit esse in pdicamento p illo qd sic est in pdicamento qd de ipso significatiue sumptō pdicat pdicamentū scatiue sumptū. z sic aliq vltia sunt in pdicamento sube taliq i pdicamento qlitatis. Hā in ista ppōne. hō est animal. vlt hō est suba. ly hō nō supponit p se sed p suo scato. qz si supponeret p se. hec esset falsa. hō est suba. et hec p hō est qlitas. Sic si hec vox hō supponat p se. hec eēt falsa. hō est suba. z hec vera hō est vox qlitas

Circa tertiu dico qd pdicamentū secūdo mō acceptū pponit pprie ex cōceptibz et nullo mō ex rebz extra aiam. qd nō sunt signa qd dico ppter noia plata z scpta. hoc pbo multiplr. Primo sic. Suba fm Aristoti. diuidit in pmā z secūda tanqz in illa ex qd bus pponit pdicamentū. sed hec nō ē di

nullo cōis in aliqs res extra aiam. nec in qd cunqz res de quibz pdicat substantia. vt ille res supponat p se. qz hec est falsa. suba secūda est suba. qd patet. qz qd negat vniuersalit ab oibz pntis imediate sub aliq cōi. negat vlt ab illo cōi. sed suba secūda negat ab oibz pntis imediate sub substantia. qd substantia secūda negat vlt de substantia zc. Et p nōs hec est fa. nulla substantia secūda est substantia. z hec similiter. nulla substantia est secūda substantia. Assumptū pbat. qz hec est vera. nulla substantia corpora est secūda substantia. z hec silr nulla substantia incorporea est secūda substantia. Qa aut iste sint vere patet p eandem regulā. qd qd negat vlt zc. quia virtute illius regule est hec vera. nullū corpus aiatum est secūda substantia. z similiter ista. nulluz corp⁹ inaiatū est secūda substantia Qa aut iste sint vere patet per eandem regulam. qz hec ē fa nullū sensibile est secūda substantia. z hec similiter. nullū corpus insensibile est secūda substantia. Et qd iste sint vere pbat p eandem regulam. Hā hec est vera. nullū animal rōnale est secūda substantia. z silr hec. nullū animal irrōnale est secūda substantia. Qa aut pma sit vera patet. qz hec est vera. null⁹ hō est secūda substantia. qz quelibet singularis ē vera. z p nōs hec est simplr fa. nulla substantia est secūda substantia. qd p puerfionez nulla secūda substantia est substantia. Jdo oportz qd illa diuisio sit alicui⁹ nois in minus cōis. ita qd illa diuisio equaleat isti diuisioni. Noim importantū substantiā extra aiam. qdam sunt noia ppria vni substantie singulari. sicut sortes. Et ista nomia vlt pcept⁹ vocant pme substantie a pho. Quidam pō sunt noia cōis mltis substantijs. et istos pcept⁹ vocat secundas substantias qd diuidit p hō in genera z spēs. qd nō sunt res extra aiam. sed sunt vere qlitates siue pcept⁹ in aia. Jgit pdicamentū pponit ex substantijs pmissis z secūdis qd sunt pcept⁹ z nomina. igit pdicamentū pponit ex pceptibz.

Pretēa p hō in pdicamentis dicit qd ois suba videt hoc aliqd scare Et de pmissis substantijs indubitanr h verū est qd scant h aliqd fm eū. sed substantia pccularis extra aiaz existens nō scat h aliqd. qz illa substantia significat. qd pmā substantiā vocat p hō nomē substantie singularis. z multo fortius sub

stantias secundas vocat ipsa nomina et conceptus. igitur. Preterea Aristoteles in predicamentis ponit predicamentum constitui ex in complexis sicut prius allegatum est ex quibus incomplexis componantur propositiones. Sed propositiones non componuntur ex rebus extra animam. sed ex conceptibus. § 22. Preterea Aristoteles in predicamentis dicit quod omnia alia. aut de subiectis principalibus dicuntur. aut in subiectis sunt. Sed ibi non vocat subiectum substantiam singularem existentem extra animam quam substantia accidentibus. quia dicit substantias secundas dici et predicari de substantiis primis tanquam de subiectis. sed nulla propositio ponitur ex substantiis extra animam. ergo substantia prima que est subiectum respectu secundae est nomen vel conceptus in anima. Preterea Damascenus in logica sua ponit voces collocari in predicamento substantie. Ideo dico quod sicut predicatur scriptum in libro ponitur ex dictionibus scriptis. et predicamentum platum ponitur ex vocibus. ita predicamentum in mente ponitur ex conceptibus. et nullo modo ex rebus extra. cum predicamentum sicut nec propositio non habet nisi triplex esse. in mente. in scripto. in plato. Ad argumentum principale dico quod Aristoteles aliquando individuum vocat res singularem extra animam. aliquando nomen proprium illius rei. Sed in dividuum quod est subiectum et infimum in predicamento non est primum individuum. sed est secundum individuum. eo quod propositio non ponitur ex rebus extra animam.

Questio. xxiii.

Tru veritas com

plexa et falsitas distinguantur ab ipso propleto. Et videtur quod sic. quia quod uni et eidem sunt eadem inter se sunt eadem. § veritas et falsitas si sunt cum propositione vera et falsa. sequitur quod veritas esset falsitas. et e converso. Contra. Si veritas propositionis mentalis distinguitur a propositione mentali. tunc subiectum non esset ita simplex sicut summus accidentis. quia veritas esset subiective in tota propositione propleta ex pluribus terminis. Ad questionem dico quod hec est distinguenda virtute sermonis. veritas propleta distinguitur a propleto. et hec similiter. falsitas propleta distinguitur a propleto falso. penes tertium modum equivocationis. eo quod alii termini. veritas et falsitas possunt stare simpliciter vel personaliter in istis pro-

positionibus. Si primo modo sumatur. tunc dico quod distinguuntur realiter sicut unus terminus distinguitur a propleto non est propleto. licet ille terminus predicet de tota illa propositione. Nam isti conceptus verum et falsum predicant de tota propositione. Si autem capiatur secundo modo significatiue. sic dico quod nullo modo distinguuntur. Quod probatur sic. Aristoteles in predicamentis dicit quod maxime sit proprium substantie cum sit una numero recipere in se contraria subiective. Et probatur quod hoc nulli competit nisi substantie. Sed si veritas propositionis sit aliquid pura res distincta a propleto. siue sit absoluta siue respectiva. ille res essent subiective inherentes propositioni successiue. et propter omnes illa propositio que aliquid est vera. aliquid falsa. realiter in se susciperet contraria. quod est manifeste contra philosophi determinationem.

Preterea si sic sequerentur quedam absurda primum quod contrariumque aliquid me ueretur et prius deuisisset quod una res noua esset in anima cuiuslibet formantis talem propositioem. hoc mouetur. Et aliquid res contrarium per se. quod hec propositio formata in mente. hoc mouetur. primum esset vera. et post quando de se esset falsa. Et ita ista pura res que est veritas contrarium pitur. et que est falsitas producitur. Secundum absurdum est. quod propositio scripta in libro vere alteraretur per hoc quod musca volat. quia si illa musca volat esset vera in libro. tunc quando musca volat esset vera et prius esset falsa. Et per consequens illa propositio scripta vere reciperet veritatem et perderet falsitatem. Et ita illa propositio simul et semel mouetur motu alterationis ac acquisitionis et deperditionis. Preterea subiectum cuiuscumque accidentis est res ita simplex sicut ipsum accidens. Subiectum dico primum sicut alias patebit. Sed propositio est composita et multis ergo non potest recipere formaliter illud accidens quod est veritas. cum sit simplex. Preterea. si veritas sit subiective in propositione mentali. Aut ergo est tota in tota propositione et tota in qualibet parte. Aut tota in toto. et pars in parte. Non primo modo quia sic totum esset in subiecto. Si predicatum non esset. adhuc esset illa veritas propleta. et ita subiectum esset vere veritate propleta. sic homo est albus albedine propleta in formate. quod falsum est. Si secundo modo tunc non esset accidens simplex. sed propositum sicut propositio. et tunc autem ex parte eiusdem rationis. et tunc subiectum est verum illa veritate. et sicut predicatum et composita. sic quilibet pars ignis est calida per ea

lorē in eis. Aut pponit ex partibus alteri
us rōnis. tūc vna pō erit materia. alia for
ma. qd est absurdū. Preterea accipio falsi
tate illius pponis. de aliqd causat de no
uo. ponam qd sit falsa. hec falsitas erit aliq
res a deo et a pōne ppositū. Tūc qro. aut
illa res potest causari a deo. aut non Si nō
ergo aliqd aliud a deo est qd deus causa
re non potest. qd est ē euangelistā. oīa per
ipm facta sunt et sine ipō factū ē nihil. Si
pōt causari de nouo a deo. ponat in esse. et
tūc erit hec vera. hec falsitas de nouo cau
sat a deo. ergo aliquid d nouo causat a dō
et p pōis hec nō ē falsa. vltra qd fal
sitas illius ppositionis non est. et p pōis nō
cāf d nouo a deo. Preterea accipio pōitātē
illius pponis. deus nihil creat de nouo. et
qro an de pōt cāre illā pōitātē vlt nō pōt Si
non. Herit d articulū fidei. qz est creator oī
um. Si sic. ponat in esse. et tunc erit hec ve
ra. de nihil creat d nouo. qz ei⁹ veritas cre
at a deo. Et si eius veritas creat a deo hec
erit vera. aliqd creat de nouo a deo. et sic il
le due erunt ptradictorie et simul vere. ali
quid creat de nouo a deo. nihil creat a deo
de nouo. Ideo pcedo cū Aristotile. et
dico qd veritas et falsitas pponis non sunt
distincte res a pōne vera et falsa. Un nisi
ista abstracta. veritas. falsitas. includāt ali
q sincathegreumata. hec est simplr pcedē
da. veritas est pō vera. falsitas est pō fal
sa Sed ptra. Eadē pō est aliqū vera et
aliqū falsa. et p pōis pō recipit ptraria. sed
nihil est idem duobz ptrarijs. nec aliqd re
cipit in se. ergo pō nō est veritas et falsitas

Preterea illa duo argumēta vltima eq
liter pcludunt se sicut p illos. qz accipio
veritatē et falsitatē illaz pponum. et arguo
sicut tu arguis. et stabit semp difficultas.
Ad pimum istorū dico qd hoc nomē cō
traria dupliciter accipit. Uno mō vt veri
ficat de aliqbus p ipsis rebus extra. sic di
cimus qd albedo et nigredo sunt contraria
Alio mō accipit vt verificat d terminis si
cut dicim⁹ qd illi termini albū et nigrū sunt
prij. Et isto mō dicim⁹ qd de eodē pricula
riter sumpto pnt verificari pija. sicut dicē
do. hō est alb. et hō est niger. et nō pnt verifi
cari in pōne nisi de terminis solū. qz pō
nō pponit ex rebz Et isto mō accipit prij

duplicr. stricte. et tūc dicunt termini pija. qd
fcant res ptrarias. sicut albū et nigrū. Ali
qū accipit large. et tūc dicunt pija. qui nō
pnt verificari de eodem p eodē sed successi
ue pnt Similiter suscipe aliquid dupli
citer accipit. Uno mō p informationem.
Alio mō p pditionē Per hoc ad argu
mentū dico. qd accipiendo ptraria et susci
pere et. pmo mō. sic pō non recipit con
traria pmo modo. qz pō non recipit in se
tanqz i subiecto accūtia cōtraria se mutuo
expellentia. Sed accipiendo secūdo mō p
terminis. et hoc large non stricte. et suscipe
secundo mō. sic verū et falsum sunt ptraria
et pō recipit ptraria successiue p pditionē
nem. licet non simul. quia de eadem pposi
tione nūero pmo p dicit ille terminus ve
rū. et postea ille terminus falsum. sed p hoc
nihil realiter recipit in ppositione nūc qz p
us Sed ideo recipit successiue p dictionē
illorū ptrariorū. quia nunc fcit aliter esse
a pte rei qz est. et prius significabat ita esse a
pte rei sicut fuit. Sicut ista pō. tu sedes.
ponamus qd mō sit falsa et prius fuerit ve
ra. nūc fcit te sedere et tū non sedes. idō est
falsa. sed prius fuit vera. quia prius sedisti.

Ad secūdu dico qd veritas sit pō ve
ra. et falsitas pō falsa. non sequit ptra me.
qz pcedo qd falsitas illius pponis de⁹ cre
at aliqd de nouo pōt causari d nouo a dō.
hec tū est impossibilis. hec falsitas creat a
deo. sicut hec est vera. albus potest esse ni
grū. hec tū est impossibilis. hoc albū est ni
grū. Et cā est qre ista opinio potest sic dice
re et nō ptraria opinio. quia pono qd ista no
mina veritas et falsitas sunt connotatiua.
Et ideo dico qd illd est falsum. qncūqz hec
falsitas est. demonstrata pōne falsa quam
dens creabit de nouo. hec est vera. hec fal
sitas est. qz aliter importat qz sit in re. Im
portat em qd illa ppositio. aliqd creat a dō
de nouo est falsa vel falsitas quādo creat a
deo. et hoc est falsum. quia tūc est veritas et
nō falsitas. sed cōtraria opinio habet dice
re qncūqz falsitas aliqua aut veritas ali
qua erit. hec erit vera. hec veritas est. et sifr
hec. falsitas est. sicut qncūqz aliqua albe
do erit. hec erit vera. hec albedo est. qz fm
istā opinio. veritas et falsitas sūt abstracta
significantiā res distinctas a ppropōibus.
Unde tales ppositiones de possibili non

possunt poni in esse in eisdem terminis. sic in ista. album potest esse nigrum. Ad argumentum principale dico quod illa propositio si habeat veritatem tamen in terminis absolutis. sed non connotatiuis generaliter. Aliter potest dici quod eodem modo veritas et falsitas sunt eadem inter se. sicut sunt eadem cum propositioe successive sed non simul. quia successive significat eandem propositioem et non simul. Ideo dico quod veritas potest esse falsitas. sicut propositio vera potest esse falsa. sed hec est neganda veritas est falsitas sicut hec propositio vera est falsa propositio. Et si dicitur ponatur in esse. dico quod non potest in eisdem terminis. Aliter potest dici quod illa propositio. quicquid vni et eidem re. est falsa vltimo in creaturis propter falsam implicationem. Implicat enim quod in creaturis aliqua plura sunt vnum. quod solum verum est de diuinis personis. Sed si bene intelligitur debet sic accipi. Quicumque termini significant idem cum alio tertio significant idem inter se. Et si sic accipitur patet responsio ad argumentum. quod veritas et falsitas significant idem inter se successive sed non simul. et hoc quia sunt termini connotatiui. qui contrario modo significant res eandem. Sed ex hoc non sequitur quod si sic significantur idem. quod si aliqua propositio in qua ponitur vnus terminus sit vera quod omnis propositio in qua ponitur alius terminus sit vera. Sicut indiuiduum et suppositum significant omnino eandem rem. et tamen hec est vera indiuiduum est assumptum a filio dei. et hec est falsa suppositum humanum est assumptum Ita est in proposito casu priori. hec est vera. hec veritas creatur a deo. et hec similiter. hec veritas est et hec falsitas est. hec falsitas creatur a deo Et ita patet quomodo hec propositio est intelligenda.

Questio. xxv.

Terminus conceptus

absolutus connotatiuis et relatiuis distinguuntur realiter.

Et videtur quod non. quia pluralitas non est ponenda sine necessitate. sed hoc non est necessarium. ergo etc. Contra. voces sunt distincte conceptus. sequentia tenet. quia sunt signa ordinata. Rursum. conclusio est certa simpliciter. Nam conceptus hominis est absolutus. conceptus albi est connotatiuis et conceptus patris relatiuis. et non coin-

cidant nisi sicut inferius et superius. quia omnis conceptus relatiuis est connotatiuis et non e converso. Sed dubium est quod differunt. Et ideo dico quod differunt in hoc quia conceptus absolutus omnia sua significata significat eque primo et vno modo significandi. puta in recto. sicut patet de hoc nomine homo et similibus. quia significat omnes homines eque. et non primo vnum et secundario alium. Hec significat vnum in recto et alium in obliquo. Et tale nomen se predicatur de aliquo sine additione cuiuscumque termini in casu obliquo. sicut sortes est homo. quibus non sit alicuius homo. Et tale nomen proprie loquendo non habet definitionem exprimentem quid nominis. Nomen autem connotatiuis proprie fecit vnum primo et aliud secundario. et vnum in recto et aliud in obliquo. Et tale nomen proprie habet definitionem exprimentem quid nominis. nec potest predicari vere de aliquo nisi sibi possit addi obliquus casus. Exemplum est de hoc conceptu album et similibus. Nam primo significata album. secundario albedinem Subiectum fecit in recto et albedinem in obliquo. Nec potest sortes esse albus nisi hec sit vera. sortes est albus albedine. sortes est quantum quantitate. longus longitudine. Conceptus autem relatiuis cretus maxime habet predictas conditiones quas hic conceptus connotatiuis. Sed differunt in hoc quicquid conceptus connotatiuis se predicat de aliquo conuenienter potest sibi addi suum abstractum in obliquo solus. quia nihil est album nisi sit album albedine. nec calidum nisi sit calidum caliditate Sed quoniam conceptus relatiuis predicat vere de aliquo. semper potest sibi conuenienter addi obliquus casus qui non est eius abstractum. Exemplum est de domino. patre. etc. sic de alijs. quia sortes non est dominus nisi sit alicuius serui dominus. Nec potest esse pater nisi sit alicuius filij pater. Nec similis nisi alicui habenti similem qualitatem. Nec equalis nisi habenti quantitatem. et ita est de omnibus relatiuis nominibus Ad principale argumentum patet ex dictis.

Explicit quintum quolibet venerabilis wilhelmi de kam anglici etc.

Questio. i. sexti quotlibeti.

Trum homo

v

potest saluari sine caritate creata. Et arguit quod. quia quicumque saluatus est carus deo. sed nullus potest esse carus deo sine caritate. ergo nullus potest saluari sine caritate. Contra. deus potest omne absolutum distinctum ab alio separe et in esse sine eo conseruare. Sed gratia est aliquid absolutum distinctum ab alio. gratia. Dic primo ponam distinctionem de potentia dei. Secundo dicam ad questionem. Circa primum dico quod quidam deus potest facere de potentia ordinata. et quodam de potentia absoluta. Hec distinctio non est sic intelligenda quod in deo realiter sunt due potentie quarum una sit ordinata. alia absoluta. quia unica est potentia in deo ad extra quam omni modo est ipse deus. Nec sic est intelligenda quod aliquid potest deus ordinate facere. et alia potest absolute et non ordinate. quia deus nihil potest facere inordinate. Sed est sic intelligenda quod potest aliquid aliquando accipit secundum leges ordinatas et institutas a deo. et illa deus dicitur posse facere de potentia ordinata. Alii accipiunt posse pro posse facere omne illud quod non includit contradictionem fieri. siue deus ordinauit se hoc facturum siue non. quia deus multa potest facere quod non vult facere. secundum gratiam li. i. super ieremiam. dist. clix. Et illa dicitur posse de potentia absoluta. Sicut papa non potest aliquid secundum ius statuta ab eo que tamen absolute potest. Ista distinctio probatur per dictum saluatoris Joh. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest intrare in regnum dei. Cum enim deus sit equalis potentie nunc sicut prius et aliquid aliquid introierunt in regnum dei sine omni baptismo. sicut pater de pueris circumcisis tempore legis de functionibus antequam haberent usum rationis. ergo et nunc est possibile. Sed illud quod tunc erat possibile secundum leges tunc institutas. nunc non est possibile secundum legem nunc institutam. licet absolute sit possibile. Circa secundum articulum dico primo quod homo potest saluari sine gratia creata de potentia dei absoluta. Hec conclusio probatur primo sic. Quid quid deus potest facere mediante secunda

causa in genere cause efficientis vel finis. potest immediate pro se. sed caritas creata si sit causa siue efficiens siue dispositiua disponens ad vitam eternam erit causa secunda efficiens vel finis. ergo sine ea deus potest dare alicui vitam eternam. Preterea agens quod non determinat ad certum cursum et ordinem rerum secundum alium ordinem res illas producere potest. Sed deus est tale agens. ergo potest dare vitam eternam alicui facienti bonum opus sine tali gratia que est principium merendi. Preterea quod potest dari alicui non tanquam premium pro merito potest dari sibi de potentia dei absoluta sine omni habitu primo qui est principium merendi. sed actus beatificus dabatur paulo in raptu. quia tunc vidit essentiam diuinam non tanquam premium pro merito. ergo potest sibi dare vitam eternam sine tali gratia que est principium merendi. Preterea non est maior repugnantia actus meritorij ad naturam in solis naturalibus institutam quam actus demeritorij. sed voluntas potest ex se in actum demeritorij. Minor est manifesta. Maior probatur. quia non est simpliciter ubi non est magis. Sicut quod non est album non est magis albus. Sed actus meritorij ad naturam in solis naturalibus institutam non est aliqua repugnantia. ergo non est maior repugnantia. Preterea nihil est meritorium nisi quod est in nostra potestate. sed illa caritas non est in nostra potestate. ergo actus non est meritorius principaliter propter illam gratiam. sed propter voluntatem libere causantem. ergo posset deus talis actum elicere a voluntate acceptare sine gratia. Secundo dico quod nullus saluabitur homo nec saluari poterit. nec unquam elicit nec elicere poterit actum meritorium secundum leges a deo ordinatas sine gratia creata. Et hoc teneo propter scripturam sacram et dicta sanctorum. Et si dicitur quod prima conclusio continet errorem Pelagij. Respondeo quod non. quia Pelagius posuit quod de facto non requiritur gratia ad vitam eternam habendam. sed quod actus ex puris naturalibus elicitus est meritorius vite eterne de condigno. Ego autem pono quod solum est meritorium pro potentiam dei absolutam acceptantem. Ad argumentum principale dico quod caritas dupliciter accipitur. Uno modo pro vna qualitate anime. Alio modo pro acceptatione diuina. Primo modo acci-

piendo caritatē potest homo esse car? deo
sine caritate. sed nō secūdo modo.

Questio. ii.

Trum deus de

necessitate acceptet actum elici-
tum ab habente caritatem crea-
tam. Et arguit q̄ sic. quia quod est de se
sū suam essentia laudabile et acceptabile
si causet actum ille necessario est laudabil
et acceptus. sed caritas creata est huiusmo-
di sū aplm. i. ad Ehoz. ergo rē. Cōtra.
Quidquid deus agit ad extra contingenter
agit et non necessario. ergo nullū actuz ne-
cessario acceptat. Sic primo ponā rūā
distinctionem de necessitate. Secūdo ad
questionem. Circa primum dico q̄ du-
plex est necessitas. scz absoluta. et ex suppo-
sitione. Necessitas absoluta est quando ali-
quid simpliciter est necessariū ita q̄ ei op-
positum esse verum includit contradictionē
et sic hec absolute est necessaria. homo ē ri-
sibilis. deus est. et huiusmodi. quia tradi-
ctio est q̄ hec sint false. et contradictorie vere.
Necessitas ex suppositione est quando aliq̄
ditionalis est necessaria quāvis tam ante-
cedens q̄ sequens sit contingens. Sicut
hec est necessaria. si petrus est predestinat⁹
petrus saluabit. et tamē tam antecedens q̄
sequens est contingens. Vcl quādo aliq̄
talis sequentia est necessaria. tūc dicit ne-
cessitas ex suppositione. Secūdo dico q̄
de non de necessitate acceptat actuz elici-
tum ex charitate creata loquendo de abso-
luta necessitate. S3 potest de potentia sua
absoluta istum actum nō acceptare. acci-
piendo nō acceptare p non velle alicui da-
re vitāz eternā. Nō. p̄bo. quia sū sanctos
deus nihil agit ad extra de necessitate. nec
aliquid aliud a se vult necessario. ergo scū
q̄ actu posito in viatore deus non d̄ neces-
sitate nature vult sibi dare vitam eternāz.
et per sequens potest non acceptare tales
actum. Preterea quod potest nō esse ab-
solute potest carere vita eterna. ergo qd̄ de
us potest velle in nihilum redigere pōt nō
acceptare ad vitam eternam. sed quocūq̄
actu vel habitu posito in viatore potest de-
us velle tam actum q̄ habitum q̄ etiā sub-
ectū vtrūq̄ in nihilum redigere. grē. Pre-
terea deus potest cōseruare talem actum et

habitum in viatore et sūte vita eterna p̄tem-
pus. ergo potest semp sic cōseruare in per-
petuum. quia eadez ratio est. Tertio di-
co q̄ de necessitate acceptat acceptat actuz
elicium ex caritate. loquēdo de necessita-
te ex suppositione. quia hec consequentia ē
necessaria. deus ordinavit et instituit p le-
ges iam dadas q̄ talis actus iaz elicitus sit
acceptandus. ergo deus illū actū iam eli-
citur acceptat. quia antecedens nō potest
esse verum siue p̄sequente. et tamē tam autē-
cedens q̄ sequens est simpliciter contin-
gens. Sicut ista p̄sequentia est necessaria
Petrus est predestinus ergo dānabit. et tamē
tam antecedens q̄ sequens est simplr con-
tingens. Ad argumentū p̄cipale dico
q̄ laudabile accipit multipliciter Uno mō
p̄ omni natura q̄ est bona siue sit creata si-
ue increata. Sic loquit Aug⁹. iij. de libe-
arbi. d. Si laudat rationalis creatura que
facta est. nemo dubitat laudandū esse q̄ fe-
cit. Alio modo dicit cuius bonitas ordia-
tur ad aliquē alium actum. et sic dicit p̄mo
Ethicoz. q̄ optimoz non est laus. Tertio
modo dicit vt opponit vituperabili. et sic ē
aliquod bonum existens in nostra potesta-
te dignum retributione et laude. vt vitupe-
rabile est aliquod viciū existens in nra po-
testate dignum increpatione et pena. Et de
isto dicit. iij. Ethicoz a p̄bo. Null⁹ vitāz i-
propabit ceco ex natura vel infirmitate vt
ex plaga. sed magis miserebit. eum autē qui
ex vini potatione vel alia incontincētia omis-
vitāz increpabit Earū autē que circa cor p̄-
maliciā que in nobis increpant. q̄ in no-
bis. increpant. q̄ nō in nobis aut. nō Et sic
accipit Aug⁹. iij. de li. arbi. Notus q̄ huc
aut illuc voluntas conuertitur nisi volun-
tarius atq̄ in nostra potestate positus. ne-
q̄ laudandus cum ad superiora. neq̄ culpā-
dus homo esset cum ad inferiora detoz q̄t.
Primo modo et secundo caritas est lauda-
bilis sed non tertio modo. Nec sumus lau-
dandi sic. quia deus nobis infundit chari-
tatem que non est in potestate nostra. q̄m-
uis sum⁹ aliquo modo laudabiles si uos
disponimus ad recipiendum charitatem
Similiter charitas laudabilis est in q̄tū
est operis meritorij causa et p̄ncipiū.

Questio. iij.

Trum corp^o chri

v sti incipiens esse sacramētū sub spē panis i altari vere mutat localiter. Et arguit q^o nō. q^o corp^o xpi oēs locū retinet quē habuit prius. ergo nō mutat locū. z p^o sequēs nō mutat localiter.

Contra. mutari localiter est aliter se habere ad locum nūc q̄ prius. sed corpus xpi incipiens esse in altari aliter se habet ad locum q̄ prius. quia modo est in loco hostie consecrate z prius nō. ḡ mutat localiter.

Dic primo distinguam de mutatione locali. Secundo ad q̄stionem Circa primum dico q^o mutari localit^r accipit^r large z stricte. Large dicit^r qū corpus vere z realiter existit alicubi in loco vbi prius nō fuit. sū p^o mutationē locale alteri^o. siue deserat locum priore siue nō. siue etiā existat circum scriptiue in loco siue non. Istō mō dicim^o si ignis puertat^r in aerem. ita q^o aer succedit igni in loco. q^o aer vere mutat^r. q^o vere est i loco vbi pri^o nō fuit. Stricte autē d^r: aliqd moueri localiter. qū aliqd mobile p^o motū localem deserit aliquem locum z acquirit alium. z sic loquit^r p^o moueri localit^r.

Circa secundū dico q^o accipiendo mutari localit^r p^o mō. scz large. sic corpus xpi vere z realiter mutat localiter. q^o p^o primo. q^o sicut materia nō pōt recipere nouam formā sine mutatiōe sui. ita nec corp^o p^o eē vbi prius nō fuit sine mutatiōe illi^o corp^o Sed corp^o xpi qū est sub hostia est vbi prius non fuit. ergo mutat localiter. nō autē p^o ditionem loci prius habitū sed p^o acq̄sitiōez loci prius nō habitū. Preterea ad variationem fundamētū sequit^r variatio respectus. sed corp^o xpi z spē panis sunt diuersa fundamēta. ergo respect^o vbi z p^ontie sūt diuersi in corp^o xpi z spē panis. Tūc sic illud cui acquirit^r respect^o mutat^r. sed corpus xpi est h^o mōi. ḡcē. Preterea autē corp^o xpi est in hostia mediate vel imediate. Si primo mō. et prius non fuit in illo loco imediate. nec aliqd corp^o mutat localiter p^o cuius motū dicit^r nūc corp^o xpi imediate eē in loco hostie. ḡ mutat corp^o xpi localit^r. Si autem sic in loco hostie soluz mediate. Contra Omne q^o p^opetit alicui mediate alio cui p^omo cōpetit. nō cōpetit illi nisi p^opter spēales vnionē vni^o ad aliū siue aliud q^o nō prius

habuit Exemplū. ignis dicit^r calefacere q^o calor calefacit cui illa actio primo cōpetit z hoc est p^opter specialē vnionē ignis ad calorem que est informatio. Sicut vbiū d^r passum. q^o natura hūana sibi vnita patit. et nisi esset illa vnio nō diceret^r verbuz passum. sed corpus xpi nō alit^r vnit^r illis spēbz q̄ angelus vnit^r corp^o cui est p^ons. ergo corpus nō est in illo loco mediante spē. sed imediate. Ideo dico q^o extendendo mutari localiter large ad esse alicubi realit^r post q̄ fuit alicubi z non ibi. nō p^o mutatiōem locale alterius (q^o dico p^opter corp^o non mutatiū in situ aliquo mōz circūdatū diuerso aere p^oriete diuers^r spibz) sic corp^o xpi mutat localiter qū incipit eē sub hostia sacramentaliter. et illa mutatio est acq̄sitiua nō ui loci prius nō habitū. sed nō est deperditiva loci prius habitū. Sed accipiendo mutari localiter stricte sic accipit^r p^o acq̄sitione vni^o loci z deperditione alterius. Sic dico q^o corp^o xpi nō mutat localit^r p^o hoc q^o incipit esse sacramentaliter sub hostia. hoc p^obo. q^o si sic tunc desineret esse in celo qū incipit esse in altari. quod ē hereticū Preterea si p^o motū locale p^orie dicit^r incipit eē sub hostia qū est consecratū. tūc siml^r z semet moueret motibz localibz oppositis. q^o celebratio simul est in diuersis locis oppositis sursum z deorsum ante z retro Ad argumentum principale per vtrāq^o patz ex dicitis.

Questio iiii.

Trum deus pos

v sit remittere peccatori culpaz et penam sine infusione gratie create. Et videtur q^o non. quia nullus est qui sit gratus deo aut reprobat^r ab eo sed p^o peccatum est homo reprobat^r z per grām accept^o. ḡ nullus est nec esse pōt qui sit in peccato vel gratia. ergo expulsio vni^o infert formaliter infusionem alterius.

Contra. hoc facere non includit cōtradictionem. ergo deus potest hoc facere. Ad istā q^o. p^osupposita vna d^r. d^r potētia dei absoluta z ordiata i p^oma q^o. h^o p^oferri habita. Dico primo q^o deus de potētia sua absoluta pōt si sibi placet omnem culpaz tam originalem q̄ actualem remittere sine infusione gratie create. hoc probō Primo sic.

Quæcūq; pōt acceptare tanq; dignuz vīta eterna sine omni gratia creata īfusa illi potest remittere omnē culpam sine omni gratia creata. sed deus de potentia sua absoluta si sibi placeret posset peccatorem acceptare ad vitam eternā sine gratia. ergo pōt sibi remittere zc. Maior z minor patēt ex dictis prius. quia eadem ratio probat q; potest peccatōrē acceptare sine gratia creata sicut hominē existēte in puris naturalib;

Præterea nō videt̃ contradicō qn̄ deus possit dare alicui peccatori vīsiōnē sue essētie in illo instanti in quo dat sibi gratiam. Hec multo magis est aliqua p̄tradictio qn̄ in illo īstātī in quo potest sibi dare gratiam acceptet eum ad vitā eternā. et p̄sequens sine illo instanti in quo potest sibi dare gratiam potest sibi deus si placuerit remittere culpam sine omni grā creata. potest em̄ vnum d̄ donis suis dare sine alio. z vnum alteri p̄ponere sicut sibi placet.

Præterea nō includit p̄tradictionez peccatorem existere in puris naturalib;. z per cōsequens deus potest hoc facere. sed q̄ est in puris naturalibus nec est in gratia nec in culpa. ergo non includit p̄tradictionez q; peccatori remittat̃ culpa sine gratie īfusione. Præterea non tū repugnat gratia culpe sed etiam status īnuocētie. Sz nō est p̄tradictio q; peccator reducatur ad statū īnuocētie sine gratia. q; potest deus remittere culpam sine gratia īfusa. Præterea non minoris efficacie est potentia dei absoluta sup̄ quācūq; creaturā q̄ virtus actiua creata respectu sui effectus. Sed virtus actiua creata p̄ alterationez potest reducere se ad p̄stinum statum. patet de aqua calida que reducit se ad frigiditatez. ergo sine omni p̄tradictione potest deus reducere adā post peccatū ad p̄stinum statum īnuocētie. z p̄sequens potest sibi remittere culpaz sine gratia creata. Exemplū est ad hoc. Nā rex potest ī inimico suo omnē offensam sine omni dono sibi dato z omnez culpam sibi remittere. potest ergo multo magis hoc deus facere. Secundo dico q; deus pōt peccatori remittere omnē penam sine gratie īfusione. quod patet. qz sicut deus instituit penam eternam alicui peccatori īfligēdā p̄ peccato mortali sine īfusione alicui p̄positi. ita potest sibi illam penam et obliga-

tionem siue offensam omnem remittere siue cuiuscūq; īfusione. z p̄ cōsequens nō requirit̃ gratia ad hoc. Præterea deus potest suspendere īnficōnē pene illius p̄ peccato ad certū tempus (manifestum est) sine oī īfusione gratie. ergo eadem rōne p̄t suspendere īnficōnē illius pene in p̄petuū absq; hoc q; īfundat aliquā gratiam. Et p̄sequens potest sibi remittere culpaz sine gratie īfusione. Tertio dico q; fm̄ leges iam ordinatas a deo non potest deus remittere culpam nec penam sine īfusione gratie. Et hoc soluz potest p̄bari p̄ scripturam sacram. Ad argumentū p̄ncipale dico primo q; aliquis potest esse gratuz dō sine caritate creata de potentia dei absoluta. sicut patet ex p̄dictis. Secundo dico q; est dare medium. Nam existens in puris naturalibus nec est gratus deo speciali actione nec reprobatus. z ideo deus possit peccatori remittere peccatū z reducere euz ad statum īnuocētie siue ponere eū in puris naturalibus.

Questio.v.

Trū aliquod de

deus p̄dicat̃ affirmatiue quod nō est deus. Et videtur q; nō. q̄a in omni affirmatiua p̄dicatione est identitas p̄dicati ad subiectū. aliter esset p̄positio falsa. ergo qd̄ non est deus nō p̄dicat̃ de deo. Contra. Cōceptus p̄dicat̃ d̄ dō z tū cōceptus non est deus. q̄z. Ad istaz q. dico vlr. Nullū p̄dicabile de deo ē deus. quia omne p̄dicabile aut est in scripto. aut in voce. aut in mente fm̄ Boeciuz sup̄ primū Periar̄me. Sed nullū illozū est deus. q̄z. Sed n̄. nihil p̄dicat̃ affirmatiue d̄ aliq; nisi sit totalr̄ idē cū illo. q̄. Præterea de deo p̄dicat̃ deus. sed de nullo cōceptu p̄dicat̃ deus. q̄z. Præterea. p̄dictio videt̃ dicere q; cōceptus nō est deus q; p̄dicat̃ de deo. z tū qd̄qd̄ vere p̄dicat̃ de deo p̄dicat̃ d̄ illo cōceptu. Sed hec dicit̃ illa opinio q̄z.

Pro istis responsionibus est sciendum. q; in oībz p̄pōnib;. tā mētali q̄ vocali. qn̄q; subijcitur nomen. et p̄dicatur p̄ nomine z cōceptu. Exemplum est de istis. homo ē nomē. hō est n̄ti casus. q̄tū ad vocē. Enō īfinitū ē cōceptus p̄positus. ens īfinitū est cōceptus p̄positus deo q̄tū ad cōceptuz. Qn̄q;

Subiecti & predicati pre significata. Exemplum
 in istis. ens in finitum est increatum summum
 bonum & hmoi. Hunc autem tales. quicquid predi-
 catur de diffinito predicatur de diffinitione &
 e converso. Similiter quicquid predicatur de
 subiecto predicatur de sua passione. & huius-
 modi. sunt intelligende quando termini in
 propositionibus supponunt significantur & pso-
 naliter p suis suppositis. Non autem si suppo-
 nant p intentione secunda simpliciter. ppe
 qd tales propositiones sunt vere. Animal ra-
 tionale est oratio indicans quiditatem ho-
 minis. Risibile predicatur per se secundo mo-
 do de homine. & tamen tales sunt false. homo
 oratio indicans quiditatem hominis. homo
 predicatur p se secundo modo de homine. Ita
 quicquid predicatur de deo predicatur de hoc co-
 ceptu ens infinitum. terminis acceptis signi-
 ficative. et tamen iste conceptus non est deus
 Sicut quicquid predicatur de deo predicatur de
 hoc composito ex duobus nominibus. ens infinitum
 si omnes termini accipiuntur significantur. quia
 omne quod est infinitum est deus. & omne quod
 est deus est ens infinitum. et tamen hoc co-
 positum non est deus. & hoc quia in talibus p-
 positionibus conceptus & nomina non suppo-
 nunt nec stant p conceptibus vel nominibus. s; p
 re significata. Unde dicit philosophus. i. Elench. Uti-
 mur vocibus prebus significatis. His
 suppositis dico ad argumentum negando as-
 sumptum. Nam unum nomen synonymum predi-
 cat de quocumque de quo predicatur alterum. si ter-
 minum sumantur significantur. et tamen unum no-
 men synonymum non est idem totaliter cum alio
 quia nomina synonyma sunt distincta nomina
 quibus significantur oino idem. Si dicitur quod
 non loquor de nominibus nec de conceptibus. sed de
 re correspondente. Ratione deo. non nego rem signi-
 ficatam p nomen & conceptum talem esse deum
 tamen dico quod nec nomen nec conceptus est de-
 us. Ad argumentum dico quod deus predica-
 tur de conceptu dei. sed non debet sic exerceri.
 conceptus ille est deus. sed sic. ens infinitum
 est deus Ubi predicatur deus de isto conceptu
 dei. non autem p conceptum. sed p re significata p
 conceptum. puta p ipso deo Sic hec est ha. ge-
 nus predicatur de specie non p se sed p supposito.
 puta p isto homine & illo. quia ille homo vere est animal
 Sic enim dicunt sancti quod quidam sunt nomina que p-
 dicantur de deo ex parte. & quidam de singulis pso-
 nis. & quidam non de singulis personis. Sicut di-

cinus. deus est creator. refugium etc. & tamen no-
 me non predicatur de deo p nomine. quia non deno-
 tat quod deus sit huius nomen creator vel hoc nomen
 refugium. Sed denotatur quod deus sit res signi-
 ficata p hoc nomen. ita conceptus predicatur de
 deo. non tamen p conceptum. quia non denotatur quod de-
 us sit ille conceptus. sed denotatur quod sit res cu-
 ius est ille conceptus & similitudo Ad for-
 mam dico quod deus vere predicatur de deo. sed
 deus non predicatur de conceptu dei. verum est quod
 supponit p se sicut dicendo iste conceptus est
 deus. sicut nullum nomen est deus. sed quod con-
 ceptus dei stat significantur tunc predicatur de
 deo. non in actu signato sed in actu exercitato.
 Unde tota difficultas & solutio istius questionis
 stat in illa difficultate logicali de actu
 signato & actu exercitato. de qua alias pare-
 bit. Ad tertium dico quod nulla est contradi-
 ctio dicere. quicquid predicatur de deo predicatur de
 conceptu dei terminis in propositionibus acceptis
 significantur. & tamen quod ille conceptus non est deus.
 & hoc quia predicatio non debet sic exerceri. con-
 ceptus est deus. sed sic. ens infinitum est de-
 us ubi accipitur conceptus non p conceptum sed p
 deo est conceptus. sicut hic non est contradi-
 ctio. subiectum non est sua passio. & tamen quicquid
 vere predicatur de subiecto vere predicatur de sua
 passione. eo quod subiectum & passio pvertuntur
 Sic diffinitum non est sua diffinitio. et tamen di-
 cinus. quicquid predicatur de diffinito etiam p-
 dicatur de sua diffinitione. Sic dicimus quod species
 specialissima non est generum. & tamen quicquid predi-
 cat de specie specialissima predicatur de genere.
 quia quicquid predicatur de homine predicatur de animali
 vel vel particulariter. Ad argumentum pnci-
 pale dico quod ad veritatem propositionis affirmative
 non requiritur identitas predicati cum subiecto.
 sed species requiritur identitas rei significate p sub-
 iectum & predicatum. & hoc sufficit ad eam verita-
 tem. & sic est in proposito.

Questio. vi.

Trum cognitio

v intuitiva possit esse de obiecto non
 existente Et arguitur quod non.
 quia contradictio est quod visio sit et nihil vi-
 deatur. ergo contradictio est quod visio sit et
 obiectum visum non sit. Contra. Vi-
 sio est qualitas absoluta distincta ab obie-
 cto. ergo potest esse sine contradictione siue
 obiecto. In ista questione pono duas

cōclusiones. Prima est q̄ cognitio intuitiua p̄t esse per potentiam dei d̄ obiecto nō existente. q̄d p̄bo p̄mo per articulum fidei **Credo in deū patrem omnipotentem** Quomōdo sic intelligo. q̄ q̄libet est diuine potētie attribuentū q̄d non includit manifestaz cōtradictionem. sed illud fieri a deo nō includit contradictionē. ergo r̄. Præterea in illo articulo fundat̄ illa p̄positio famosa theologorū. q̄d d̄d̄ deus producit mediātibz causis secundis potest immediate sine illis p̄ducere et p̄seruare. Ex ista p̄positōe arguo sic. Omne effectū quem deus mediate causat cum causa secūda potest immediate p̄ se causare. Sed in noticiā intuitiuam corpalem potest mediate obiecto. ergo potest in eam immediate p̄ se. Præterea omnia res absoluta distincta loco et subiecto ab alia re. p̄t p̄ potentiam diuināz existere alia re absoluta destructa. S̄z visio stelle in celo quam intueor est huiusmodi. ergo r̄.

Et si dicis q̄ fm istā rōnem sequit̄ q̄ deus possit videri beatifice et intuitive. nō exhibita sua p̄sentia actuali in ratione obiecti actualiter p̄sentis ipsi intellectui. quod falsum est et erroneū. Respondeo q̄ est aliqua habitudo in arguendo. q̄ quia deus potest facere talem visionē sine obiecto creato a quo non dependet nisi tanq̄ a cā secūda. ergo deus potest videri intuitive et beatifice nō exhibita sua p̄sentia actuali in ratione actus p̄sentis ipsi intellectui a d̄ obiecto dependet illa visio tanq̄ a causa prima. Nam quibus fm doctores deus potest facere effectus p̄rios causarum secundarū sine illis causis secundis. nō tamē potest aliquid effectū facere sine causa prima. Ut sicut non est possibile q̄ color causet effectiue visionem suā in oculo nisi sit actualiter p̄sens. ita non est possibile q̄ deus causet visionem in intellectu nisi exhibita sua actuali p̄sentia. Secunda conclusio. quia naturaliter cognitio intuitiua nō potest causari nec conseruari obiecto nō existēte. Tuus ratio est. quia effectus realis nō potest p̄ducere non esse ad esse nec cōseruari ab illo q̄d nihil est. et p̄ sequens naturaliter loquendo requirit̄ tam causam p̄ducentem q̄ cōseruantem existere. Et si dicis si quis videat solem et post intret obscurum locuz apparet sibi q̄ videat solem in eodem situ et

eade magnitudine. ergo visio solis remanet ipso absente. et eadem ratione remaneret ipso non existente. Rūdeo nō manet visio solis. sed manet aliq̄ qualitas puta lux imp̄ssa oculo et illa qualitas videt̄. et si intellectus fo:met talem p̄positionem. lux videtur in eodem situ r̄. et sibi assentiat decipitur p̄ter illam qualitātē imp̄ssam visam.

Ad argumentū p̄ncipale dico q̄ cōtradictio est q̄ visio sit et q̄ illud q̄d videt̄ non sit in effectū nec esse possit. ideo cōtradictio est q̄ chymera videat̄ intuitive. Sed nō ē contradictio q̄ id quod videt̄ nihil sit i actu extra animā d̄nō modo possit esse in effectū vel aliquādo fuit in rerū natura. sic est in proposito. Unde deus vidit ab eterno oēs res factibiles et tamē tūc nihil fuerūt.

Questio. vii.

Truz essentia di

uina vt in patre est incōpossibilis filio. Et arguit̄ q̄ sic. quia pater est incōpossibilis filio. ergo essentia vt in patre. cōsequētia tenet. quia oīno idē sunt. Contra. reduplicatiua infert suā p̄iacentem. sicut sequit̄. homo in q̄trum aīal est sensibile. ergo homo est sensibilis. xp̄us fm q̄ est homo est passus. et xp̄us est passus. ergo sequitur. essentia vt in patre est incōpossibilis filio. consequens est falsum fm omnes. ergo r̄. Ad istam questionē dico q̄ essentia diuina vt in patre nō est incōpossibilis filio. uno illa est simpliciter neganda. essentia diuina vt in patre est incōpossibilis filio. quod p̄bo primo sic. D̄mō incōpossibile alteri nō est ipsum. Si ergo essentia vt in patre ē incōpossibilis filio. essentia vt in patre non est filius. et ita essentia diuina aliquo mō non est filius. et p̄ consequens filius aliquo modo non est essentia diuina. Et ita sequit̄ q̄ filius aliq̄ modo est deus. Præterea si essentia vt in patre nō est cōpossibilis filio. essentia vt in patre distinguit̄ a filio. Consequens est falsum ergo et antecedens. falsitas sequentis patet quia si essentia vt in patre distinguit̄ a filio posset p̄cedi q̄ essentia vt in patre generari filium. quia non propter aliud negatur essentiam generare filium. nisi quia essentia non distinguit̄ a filio sed est filius.

Preterea a pōne reduplicatiua reduplicatiua manente affirmatiua est bona cōsequētia ad p̄iacentē. sicut sequit̄. xp̄us fm̄ q̄ hō est passus. ḡ xp̄s est passus. ergo con- similiter ista p̄na est bona. essentia vt in patre est icōpossibilis filio. igit̄ p̄sequēs ē falsum. ḡz añs. Preterea arguēdo a deter- minabili sumpto cum determinatione nō distrahēte nec diminuēte ad ip̄m p se sumptum est bona p̄sequētia. fm̄ Arēsti. ij. pi- arme. Sed reductō nō est d̄terminatio dī- strahens uec diminuēs. sed maḡ denotat causam inherētie predicati ad subiectūz ergo sequit̄. essentia vt in patre est icōpossi- bilis filio. ergo essentia est icōpossibilis fi- lio. Si dicis q̄ reductio est d̄termina- tio strahens. z ideo non sequit̄. Cōtra. cō- trahens d̄terminatio non impedit talem p̄sequētia. sed magis pmouet. sicut indu- ctine patet. quia sequit̄. homo albus est aīal ergo homo est animal. Si dicis q̄ non sequit̄ negatiue. sicut nō sequit̄. sortes non est homo albus. ergo sortes non est homo. Hunc autē virtualiter ista est negatiua. es- sentia vt in patre est icōpossibilis filio Cō- tra. semp̄ arguendo a determinabili sum- pto cū d̄terminatiōe strahente ad d̄eter- minabile p se sumptum est bona p̄sequē- tia affirmatiue z negatiue. Dūmō d̄etermi- natio strahēs p̄cedit negationē. z hoc po- sita p̄stantia subiecti. sicut si homo albus sit. ista p̄sequētia est bona. homo albus cur- rit ḡ homo currit. Ita sequit̄ negatiue. ho- mo albus non currit. igit̄ hō non currit Sz i ista p̄pōne. essentia vt in patre est icōpossi- bilis filio. ita d̄terminatio strahens p̄ce- dit negationem inclusam in hoc vocabu- lo icōpossibilis. ḡ cum essentia vt i patre sit. p̄na erit bona. z ita patet q̄ in ista redup- licatiua ista reduplicatio nō tm̄ dicit mo- dū quo essentia habet a patre. sz dicit q̄ es- sentia. put̄ est in patre est icōpossibilis fi- lio. z q̄ vt sic distinguit a filio. qd̄ est falsuz

Sed contra. essentia vt i patre dicit̄ mo- dū quo essentia diuina habet a patre. qui- modus habendi non est in filio. ergo zc̄.

Preterea hic est fallacia p̄sequētis a de- struptione inferioris. essentia vt in p̄ce est i- cōpossibilis filio. ḡ essentia est icōpossibi- lis filio Ad p̄mum dico q̄ si ista redupli- catio vt in patre tm̄ dicit modū quo essen-

tia diuina habetur a patre. p̄pter quod ista est vera. essentia vt in patre est icōpossi- bilis filio. eadem ratione hec esset vera. essen- tia vt in filio est icōpossibilis patri. et per p̄sequēs hec esset vera. essentia vt in patre est icōpossibilis essentie vt est in filio. p̄se- quentia patet. quia p̄ istam. essentia vt i pa- tre est icōpossibilis essentie vt in filio nō denotat nisi q̄ sunt diuersi modi habendi q̄bus essentia habet a patre z filio. falsitas p̄sequētis patet. quia si essentia vt est i pa- tre esset icōpossibilis essentie vt in filio sequit̄ q̄ essentia vt in patre distinguit ab es- sentia vt in filio. ex q̄ sequit̄ q̄ essentia esse- numerata z triplicata. qd̄ est absurdum.

Ideo dico q̄ non tm̄ dicit modū quo eē- tia habet a patre. sed dicit q̄ essentia. put̄ ē in patre non est possibilis filio. z q̄ vt sic di- stinguit a filio. Ad secundū dico q̄ non est in secūda fallacia p̄ntis. quia in ista nō destruit nisi id qd̄ precise sequit̄ hanc dī- ctionem icōpossibile. quia in illo non negat nisi id quod sequit̄. non id quod p̄e- cedit Sed illud quod p̄cedit ly icōpos- sibile in antecedēte nō est inferius ad illud quod sequit̄ eandē dictionem in p̄sequēte quia nihil sequit̄ nec in antecedente nec in p̄sequente nisi filio. sicut manifeste patz. ergo hic non arguit a destructione inferioris zc̄. Ad argumētū principale dico q̄ in- ter patrem et essentia est talis nō identitas q̄ essentia est tres res z pater non. ideo illa cō- sequentia nō valet.

Questio. viij.

Trū similitudo

v vt dissimilitudo sit aliqua p̄ua res distincta a rebz absolutis.

Et arguit q̄ sic. quia impossibile est aliqd̄ transire de cōtradictorio in cōtradictoriū nisi per mutationem. Sed sortes albus p̄ri- mo nō similis postea fit similis ergo sortes mutat̄. nō ad absolutū. ḡ ad respectiū.

Contra. illa que p̄ nullam potentiam pos- sunt separari ab inuicem nō sunt distinctare aliter. Sed similitudo per nullam poten- tiam potest separari a duabus albedinibz. quia contradictio est q̄ duo alba eque in- tensa sint. et non sint similia. ergo zc̄.

Ad istam questionē dico q̄ nec similitu- do nec dissimilitudo est aliq̄ parua res me-

dia distincta a rebus absolutis. Qd probat
 multipliciter. Primo sic. Dis res realiter
 distincta ab alia quarum neutra est pars al-
 terius potest perfecte intelligi alia re non intel-
 lecta. Sed impossibile est intelligere simili-
 tudinem sine omni alia re. g. r. Maior pars
 quod intellectio unius rei totaliter dispersa vel
 vel totaliter distincta ab alia re dispersa non
 plus dependet quam intellectio effectus depen-
 det ab intellectu sue cause essentialis. Sed
 illud quod est effectus potest perfecte intelli-
 gi non intellecta sua causa. g. r. Maior patet. Quia
 si intellectio unius rei dependet essentialiter
 ab intellectu alterius. hoc est vel quod
 sunt unum realiter. vel unum dependet essen-
 tialiter a reliquo. vel quia unum necessario
 coexistit reliquo. Primum non datur. nec se-
 cundum dari potest. quia essentialiter depen-
 det quilibet absoluta creatura a deo quam una rela-
 tio dependet ab alia. et tamen creatura perfecte po-
 test intelligi non intellecta deo. sicut potest per-
 fecte videri oculo corporali non viso deo. Nec
 tertium potest dari. quia eque necessario cre-
 atura absoluta coexistit deo sicut una simi-
 litudo aliam. et tamen creatura potest intelligi
 non intelligendo deum. Confirmat. quod iste
 similitudines separantur quo ad subiectum. Quia
 una est hierusalem rome. g. possunt separari in-
 telligi. Mirabile enim esset si angelus non
 posset videre similitudinem in albedine exis-
 stente hierusalem. nisi videat similitudinem existentem
 rome. Minor probatur. quod si una potest intelligi
 sine alia similitudine tunc potest intellectus
 evidenter scire quod sortis est similis. et tamen du-
 bitare et ignorare verum sit alicui alteri simi-
 lis. Hinc patet. primum probatur sic. quia si deus cre-
 aret unum angelum qui prima sua visione vide-
 ret sortem et similitudinem in eo. et nullam aliam
 rem. iste evidenter sciret istam propositionem. sor-
 tis est similis. sicut videns sortem et albedi-
 nem in sorte. scit evidenter quod sortis est alba.
 et tamen iste dubitat verum sit sortis alicui similis.
 quia aliam similitudinem nunquam vidit.
 Nec potest scire per discursum. quod per positum
 ista visio est prima cognitio istius intellectus
 et nunquam prius intellexit nec intuitivum nec
 abstractivum quamcumque rem aliam. Secundo
 arguo sic. Dis creatura agit in determi-
 natam distantiam ultra quam non potest agere. si-
 antem g. duo corpora. unum album. aliud nigrum.
 per potentiam divinam tamen distantia. quod omne

agens presens uni est insufficienter appro-
 ximatum ad producendum quicumque effectum in
 alio. Si tamen per potentiam divinam aliquid agens
 productivum albedinis debite appropinquet cor-
 pori nigro causabit albedinem in illo. nihil
 causando in alio corpore albo. quod respectu sui
 improporzionaliter distat. et per primum ista
 duo corpora erunt alba et similia sine omni simili-
 tudine distincta ab eis. Et si dicis quod pro-
 positio assumpta de actione in certa distan-
 tia habet veritatem de absolutis. non de respec-
 tivis. Contra. tunc sequeretur si deus fa-
 ceret mille mundos. et unum agens causaret
 albedinem in uno causaret similitudinem in
 mille mundis. quod in quolibet mundo potest ef-
 se aliquid individuum album. Tertio sic. de-
 us potest facere oem absolutum prius sine po-
 steriore. ergo potest facere duo absoluta al-
 ba sine omni similitudine posteriore. et tamen illa
 erunt similia. ergo similitudo non est talis
 res media. Et si dicis quod erunt similia non
 tamen per similitudinem. Contra si similitudo sit
 aliqua alia res ab absolutis. tunc similitudo
 et simile se habent sicut albedo et album. et per
 primum sicut impossibile est aliquid esse album si-
 ne albedine. ita impossibile est aliquid esse si-
 mile sine similitudine. Similiter si sunt si-
 milia sine similitudine media. tunc frustra
 ponitur aliqua similitudo materiei. Quar-
 to arguo sic. sicut contradictio dicitur de ali-
 qua est via concludendi distinctionem. ita im-
 possibilitas recipiendi predicationem contra-
 dictionum pertinentium ad esse est via concluden-
 di identificationem illorum. Sed similitudo
 sortis ad platonem non potest esse sine simili-
 tudine platonis ad sortem nec e converso si-
 ne contradictione. g. ista similitudo est realiter
 illa similitudo. sed similitudo sortis ad pla-
 tonem non est subiectivum in platone. g. nec si-
 militudo platonis ad sortem est subiectivum
 in platone. quia eadem est. Nec similitudo
 platonis ad sortem est subiectivum in sorte. ma-
 nifestum est. ergo nullibi est subiectivum. g. non
 est talis parva res. Si dicis quod unum non
 potest esse sine alio. quia sunt simul natura et
 non propter identitatem. Contra. quid intelli-
 gitur per esse simul natura. Aut quod contradictio
 est unum esse sine alio. et ita contradictio est
 creaturam esse sine relatione ad deum. Et per
 hoc probatur identitas eorum. Aut intelligitur
 quod neutrum dependet ab alio. ergo ille dicitur

similitudines nō sunt simul natura. qz ille
 due similitudines mutuo dependent a se.
 Aut intelligis q sunt eā pfecta. et tūc filia
 rio z paternitas nō sunt siml natura. qz cū
 sint alterius rōnis fm eos. vna est pfectior
 alia. Quinto. quia si similitudo esset talis
 parua res. Aut esset diuisibilis. aut indiui
 sibilis. Si pmo mō. tunc est quantaz extē
 sa sicut albedo. Si secūdo mō tūc est tota
 in tota albedine. z tota in qlibet pte. cū qli
 bet ps sit similis. et tunc si vna ps albedis
 cū sua similitudine annihilaret p potētiaz
 diuinā. adhuc manebit eadē similitudo nūc/
 ro in alia parte. quod est absurdū Sed
 contra. nihil est idem realit̄ alteri sine q̄ po
 test naturaliter esse sine p̄tradictione. sz al
 bedo potest manere sine similitudine sic ma
 nifeste patet. gr̄c. Preterea sortes albus
 est similis platonī z dissimilis iohanni ni
 gro. Si ḡ similitudo esset idē cū fundamē
 to. similitudoz dissimilitudo essent eadem
 res. z ita non essent disticte relationes

Ad p̄mū istoruz potest dici rōnabiliter.
 qz albedo pōt manere sine similitudie Sz
 due albedines non pnt sine similitudie eē.
 qz similitudo supponit p duobz similibz cō
 iunctim acceptis. sicut nomē numerale. et
 ideo licet vna albedo p se nō sit similitudo. ve
 rūtā mē due albedines sunt similitudoz ut stat
 significatiue. sicut sortes nō est duo. sz sor
 tes z plato sunt duo ut stat significatiue.

Aliter potest dici q similitudo est q̄daz
 pceptus significans duo alba p̄iunctiz de
 qbus tamē nō predicat affirmatiue. et ille
 pceptus nō est idē cū albedine. Et si di
 cis q similitudo est in hoc albo. sed illd al
 bū nō est in hoc albo. ḡ similitudo ipoztat
 aliud q̄ hoc album z illud albū. Respon
 deo p̄rie loquēdo nō est pcedendū q̄ simi
 litudo sit in hoc albo. sicut nec pceptus est
 in hoc ligno albo. Uñ h̄ argumentū pbat
 equaliter qz creatio est alia res a deo z crea
 tura. qz nō potest hoc albū plus esse sine si
 militudine q̄ deus pōt esse sine creatione.
 z ita realiter est deus creans. z potest nō eē
 creans. sicut hoc albū est similez pōt nō eē
 simile. Et ideo sicut creatio actiua nō ē re
 aliter in deo. qz tunc deus nūc haberet ali
 qd in se qd nō habuit aū mūdi creationem
 qd falsum est. eodē mō p̄rie loq̄ndo simili
 tudo nō est in albo. Et sicut pcedit q̄ de^o ē

realiter creās z creatiuus. q̄uis creatio re
 aliter nō est in deo. ita pcedo qz hoc album
 est realiter simile. q̄uis similitudo nō sit re
 aliter in hoc albo. p hoc patet ad secundū.

Ad argumētū p̄cipale dico qz ille trā
 situs saluat p hoc solum. qz sit vnū aliū al
 bum qd prius nō fuerat albū. nō p aduētū
 alicuius rei pmo albo. ut p solam positio
 nē creature de^o d̄z nūc creans z prius non
 Uñ layci nihil intelligentes de relatōnibz
 ita indubitauer dicūt duos hoīes albos
 esse similes. sicut dicunt eos esse albos. qd
 nō esset veruz si similitudo esset qdā pua res
 de q̄ laycus nihil intelligit.

Questio. ix.

Truz equalitas

vel inequalitas sit aliqua res di
 stincta a rebz absolutis Et ar
 guit qz sic. qz tria nō sunt idem inter se nec
 aliter alteri. Sed equalitas z inequalitas
 sunt duo p̄traria. ḡ nō sunt idē cū absolutis
 q̄ nō p̄trariant. Contra. q̄ p̄pō verifica
 tur p rebz si due res sufficiūt ad ei^o verita
 tē. nō est potētia tertia. Sz hec p̄pōnes. q̄n
 titates sunt eāles vl̄ inequales sunt hmōi.
 z due q̄ntitates sufficiunt ad earū verita
 tē. ḡ zc. Ad istā q. dico qz nec equalitas
 nec ineq̄litas est aliq̄ res distincta a rebz
 absolutis. Nō p̄bo p rationē Scoti p q̄n
 pbat qz relatio creature ad deū nō sit disti
 cta a creatura absoluta. Et arguo sic. Illa
 q̄ p̄prie insunt aliq̄bz sine quibz illa nō pnt
 esse sine p̄radictōe sunt eadē realiter cum
 illis. sed due eq̄litates insunt p̄prie duabus
 eq̄libz q̄ntitatibz. z p̄radictio est illas q̄n
 titates eāles esse sine istis equalibz. gr̄c. ma
 sorē p̄bo dupl̄r Primo sic. Qua rōne il d̄
 quod p̄prie inest alicui sine q̄ illud nō p̄r eē
 sine p̄radictione est idē realiter sibi. eadez
 rōne illa q̄ p̄prie insunt aliq̄bz sine q̄bz non
 possunt esse sine p̄radictōe sunt eadē rea
 liter cum illis. quia sicut deus pōt facere p̄
 us sine posteriori. ita p̄t facere priora sine
 posterioribz Secūdo p̄bo maiore sicut
 Scotus. quia si iste due quantitates non
 pnt simul manere sine equalitate. Aut h̄ ē.
 quia ista equalitas est prius natura q̄ iste
 quātitates. aut simul natura. aut p̄pter idē
 titatem equalitates. Sed equalitas non ē
 est p̄or natura q̄ntitate absoluta Nec siml

natura fm omnes. ergo hoc est. ppter iden-
tatem equalitatis cum istis quantitatibus.
Ita q̄ ista p̄dicatio sit vera. Iste due quā-
titates sunt equalitates. Vno: p̄bat. q̄a
manifesta p̄tradictio est q̄ due quātitates
nō trāsmutate fm locū nec fm augmentū
vel decrementū. nec fm totum. nec fm p̄te
ita q̄ nihil addat nec auferat vni q̄s alteri.
sint p̄mo equalis postea inaequalis. q̄ im-
possibile est q̄ fiat talis transitus a p̄tradi-
ctorio in p̄tradictorio sine oī mutatione.
ergo equalitas nō est distincta ab illis quā-
titatibus. Secundo arguo sic. Si eq̄li-
tas sit talis res distincta. aut est indiuisibi-
lis. aut diuisibilis. Si p̄mo inodo. erit to-
ta in tota quātitate et tota in qualibet parte.
quia nō est subiectiue in aliquo indiuisibi-
li. Ex quo sequunt̄ mlt̄a absurda. Primū
q̄ quelibet pars quantitatis sit equalis to-
ti. quia quelibet pars habet in se illam eq̄-
litatem. Secundū q̄ cuiuscunq̄ corpori to-
tum quātum est equalis eidem corpori que-
libet pars alterius quātitatis est equalis.
Tertium est q̄ equalitas in vna parte po-
test manere ipsa destructa p̄ potentiaz dei
in alia parte. Si sit diuisibilis et extēsa ita
q̄ tota equalitas sit in tota quātitate. et p̄
in parte. cum cōponat̄ ex p̄tib̄ eiusdem rō-
nis adhuc quelibet p̄s erit equalis alteri
et ita minima p̄s erit equalis maxime. qd̄ ē
absurdum. Ad argumentū p̄ncipale
dico sicut p̄ius dictum est in alio quolibet
betō. q̄ equalitas et inaequalitas sunt in cō-
plexa opposita non p̄trarie sed relatiue. et nō
nō possunt de eodē fm idē et respectū eius-
dem verificari. et ista in cōplexa sine sunt vo-
ces siue conceptus nō sunt idē inter se nec
cum re extra absoluta. sed tū scant respec-
tus absolutos diuersimode et nullas res
distinctas ab absolutis rebus significant.

Questio. x.

Truz duplicitas

vel dimedietas sit res distincta
a rebus absolutis. Et arguit̄
q̄ sic. quia si essent eadem cū fundamento
tunc sicut ad quantitatē est motus augmen-
tationis. ita erit motus ad duplicitatem.
Cōtra pluralitas nō est ponēda sine ne-
cessitate. sed hic non est necessitas q̄ omnia
possunt saluari p̄ conceptus relationis. q̄ zc.

Ad istam q̄ dico q̄ non. quod p̄bo p̄mo
sic. Si duplicitas sit aliqua res. aut est in-
diuisibilis. aut diuisibilis. Si indiuisibi-
lis. q̄ro de subiecto eius p̄mo. aut est diui-
sibile. aut indiuisibile. Non p̄mo mō. ma-
nifestum est. Nec secūdo mō. q̄ nullū acci-
dens indiuisibile esse p̄t p̄mo in subiecto
diuisibili. Tū quia si sit indiuisibile opoz-
tet q̄ sit totū in toto et totum in qualibet p̄-
te. sicut aīa intellectiua q̄ est indiuisibilis ē
tota in toto et tota in qualibz parte. Et tūc
in q̄cunq̄ est subiectiue forma illō p̄t ve-
re denotari a tali forma sicut in q̄cunq̄ est
albedo illud vere potest dici album. Se-
quit̄ ergo q̄ q̄libet pars in qua est duplici-
tas erit dupla respectu eiusdem. et p̄ conse-
quens eadez p̄s erit minor aliq̄ et dupla re-
spectu eiusdem. Si sit accidens diuisibile
et extēsum. q̄ro d̄ p̄tib̄. aut sunt similes
aut dissimiles. Si p̄mo mō. tunc p̄ueniūt
in nomine et diffinitione totius. et ita q̄libet
pars duplicitatis erit duplicitas. et p̄ p̄ns q̄-
libet p̄s erit dupla ad illud dimidiū ad qd̄
totum est duplū. et sic q̄libet p̄s dupli erit
dupla. sicut totū duplū. Si sint p̄es dissi-
miles et alterius rōnis tunc distinguuntur
sp̄. Et p̄ p̄ns si p̄ponant vna rem vna p̄s
erit potentia. alia actus. siue vna erit mate-
ria. alia forma. Sed q̄n potentia et actus fa-
ciunt vna non distant sicutaliter. q̄ iste par-
tes duplicitatis non distant sicutaliter. et ita
nō p̄ponunt aliquā formā extēsam. q̄ in
qualibz p̄te dupli essent omnes ille p̄es q̄
faciāt vna duplicitatē. et ita adhuc quelibz
pars dupli erit dupla. Secūdo sic. Si
duplicitas sit aliqua res pua a rebus absolu-
tis tunc sequit̄ q̄ in quanto duplo essent i-
finite res parue quarū quelibet differt sp̄
ab alia. q̄ si vna corp⁹ sit duplū respectu
alterius separati. tunc duplicitas erit in toto
duplo. q̄ sicut totū est duplū respectu illi⁹
corpis. ita medietas eius est sibi eq̄lis. et q̄-
ta p̄s est dimidia respectu illius corporis cu-
ius totū est duplū. et sic q̄libet p̄s eiusdem
p̄portionis corporis dupli bz aliquē respec-
tū ad illud corpus cuius est totū duplum
vna habet respectū equalitatis. alia medi-
etatis. et sic de alijs. et nulla pars bz eandē
p̄portionē ad illō corpus quā bz alia. imo
sunt alteri⁹ sp̄. et p̄ p̄ns erit infinite respec-
tus alterius speciei in isto duplo. sic p̄ca

eiusdem portionis sunt infinite. Si dicis q̄ duplicitas est in toto duplo et in nulla parte eius. Contra. non est ymaginabile q̄ aliqd̄ accidens informet aliquod subiectum et tū q̄ totū illud accidens nō sit in aliqua parte subiecti nec aliqua pars eius. Tertio sic. istud lignū est duplum ad suā medietatem. et tunc sic. Quia rōne duplicitas est alia res a ligno duplo. eadem rōne relatio q̄ istud lignum excedit suā quartā scilicet medietatē sue medietatis erit alia res existēs in illo ligno. Et similiter eadem rōne respectu dupli ad quālibet medietatē cuiuslibet medietatis erit alia res in isto ligno. Cum ergo in tali ligno sint tales partes eiusdem portionis infinite. et non est eadē portio totius ligni ad quācumq̄ duas partes illarū partium eiusdem portionis. sequitur q̄ in isto ligno erūt relationes infinite distincte specie. Si dicis q̄ partes ligni sunt in potētia nō in actu infinite. idē iste relationes nō sunt infinite. Contra iste partes sunt in rerū natura. aliter ens componeret ex nō ente. et relationes corruētes illis partibus sunt in rerū natura. et per consequens res infinite distincte specie sunt in isto ligno. Preterea hoc realiter est duplū ad suā medietatē. et in hoc ligno est realiter et actualiter relatio duplicitatis totius ad suā medietatē. Sed nō potest esse una pars in actu et alia. cū oēs partes sint similes. et quālibet alia pars est in actu. et ad quālibet est relatio realiter et actualiter. et iste partes sunt infinite. ergo in isto ligno sunt relationes infinite. Ad argumentū principale dico q̄ probat oppositū. quia si duplicitas esset alia res ab absolutis tunc ad illā rē proprie esset mutatio. qd̄ falsum est. quia lignū nō duplū potest fieri duplū per solam generationem vel aliam mutationē dimidiā. Similiter dico q̄ relatio non habet fundamentū. Nec inuenit illud vbi fundamentū in philosophia Aristotelis. nec est verbum philosophicum etc.

Questio. xj.

Vrū diuersitas

distinctio. vel identitas. sit alia res pura distincta ab absolutis. Et videt q̄ sic. quia si essent eadem cū fundamentis absolutis. cū fundamenta absoluta sunt in diuersis predicamentis. quia aliquid diuersa sunt in genere substantie. aliquid in ge-

nere quantitatē etc. relatio diuersitatis esset in diuersis predicamentis. et ita non esset in genere relationis. quod est falsum. Contra idem et diuersum sunt passionēs immediate sequētes rem. et omne idē alicui seipso est idem sibi. et sicut diuersum. igitur nō requirit aliquid res media. Ad istam q̄ dico q̄ non qd̄ probat sic. Si diuersitas sit alia res a rebus absolutis et illa diuersitas distinguit ab absoluto a q̄ est diuersa res. et per consequens realiter refertur ad istā rē absolutā. ergo alia refert. et per consequens illa relatio secūda est realiter diuersa a prima relatione. ergo per aliam relationem est diuersa. Et illa tertia relatio erit diuersa a secunda per aliam relationem. et sic in infinitū. ita q̄ in quālibet re erunt tres infinite realiter distincte. Si dicis q̄ quālibet relatio seipsa refert ad fundamentū suū. quia nō potest relatio fieri sine fundamento absq̄ contradictione. et per consequens nō potest esse sine relatione sua ad fundamentū suū. quia nō potest relatio fieri sine fundamento absq̄ contradictione. et est eadem sibi. Contra. primo arguo sic. Ubicūq̄ sunt distincti termini aliquid relationū ibi sunt distincte relationes. quia vni relationis est primum terminus. sicut similitudinis in sorte terminus est albedo in platone. terminus autem illius alietas et similitudo est alia a fundamento est fundamentū similitudinis in sorte. puta albedo in sorte. et similitudo in sorte et sua alietas a suo fundamento distinguit realiter. Preterea secūdo. si sortes est idē et similis platoni per talē rem mediā recouerso. et similitudo et identitas sortis est idem et similis alteri similitudini et identitati. et eadē rōne illa secūda similitudo et identitas sortis est idē et similis alteri similitudini et identitati. et erit processus in infinitū. Si dicis q̄ est status in secundo quia si sortes sit idem platoni identitate mutua. sit identitas sortis ad platōnē a. identitas autem platōnis ad sortē b. tūc sic. a differt a sorte. quia sortes potest esse sine a. ita q̄ sortes potest esse sine platone q̄ est terminus a. Tūc iste due identitates sunt eadem inter se seipso. et non per aliam identitatē. et hoc quia a. non potest esse sine b. absq̄ contradictione. cū sint simul natura. et per consequens a non potest esse sine contradictione nisi tā fundamentū et terminus sue identitatis per quā est eadem b sit. et per consequens a et sua identitas ad b sunt sibi idē

realiter. et ita est de b et sua identitate ad a.

Contra. quibus identitas sortis ad platonem non potest esse sine identitate platonis ad sortem quae sunt a et b. cum identitas sortis ad platonem non potest esse sine identitate iohannis ad paulum. et identitas sortis ad platonem realiter differat ab illa identitate quae est idem cum identitate iohannis ad paulum propter separationem ipsorum. et identitas sortis etc. Tunc arguo sic. quoniam aliqua sunt eiusdem rationis. si aliquid illorum refertur ad aliud distincta relatione. illud idem refertur ad aliud totaliter distinctum et eiusdem rationis cum eo distincta relatione. Sed omnes istae identitates sunt eiusdem rationis. ergo si a refertur ad identitatem iohannis ad paulum distincta relatione. eadem ratione a refertur ad b distincta relatione identitatis. et sic potest eum denter probari in continuis ubi sunt partes et termini in infinitum acceptibilis etiam distincte quod nec est status in secundo nec tertio.

Præterea si sortes distinguitur realiter ab a. accipio illam alienationem realem qua sortes est alius ab a. tunc arguo. Sortes potest esse sine illa alienatione reali. quia potest esse sine termino suo. et sortes distinguitur realiter ab illa alienatione. et per hanc illa alienatio est res per se media inter sortem et a. Et eodem modo potest argui de ista alienatione. et sic in infinitum. Si dicis quod quibus illa alienatio realiter distinguitur a sorte. non tamen ab a. quia a non potest esse sine illa alienatione. et ita est status in secundo. Contra. quibus relatio potest esse eadem cum fundamento finis aliquid. non tamen cum termino. sed a terminus illius alienationis. etc. Præterea arguo per principium Scoti ubi dicitur quod uniformiter dicitur de omni alio a termino. nulli relato ad terminum accidit vel omni. quod si alicui accidit pari ratione et alteri. Exemplum. si relatio effectus ad causam primam accideret lapidi. pari ratione illa relatio cum sit effectus quodammodo haberet illam relationem ad deum. et sic in infinitum. Sed relatio identitatis eorum omnibus identitatibus eiusdem rationis uniformiter dicitur de omni alia identitate respectu a. ergo accidit omni vel nulli. sed certum est quod alicui accidit. puta identitati dispartite sicut prius argutum est. ergo omnis identitas alia ab a est eadem a per aliam identitatem sibi additam. Si dicis quod identitas non convenit uniformiter omnibus identitatibus ad a. quia dispartita identitas est eadem a per disti-

ctam identitatem. quia potest esse sine illa. Sed identitas opposita seipsa est eadem a. quia non potest esse sine a. Contra ista sic posset dici ad rationem Scoti quod relatio effectus ad primam causam non uniformiter competit omni creature. quia convenit creature absolute relatione distincta. Sed relationi convenit per se tali relatione media. ergo etc. Ad principale argumentum dico ut supra quodammodo. etc. etc. etc. quoniam quilibet potest esse in predicamento dupliciter accipitur. Uno modo sic quod de nomine demonstrat te ipsum vere predicat predicamentum. et sic relatio est in genere qualitatis. Alio modo dicitur esse sic quod de illo significatiue sumptum. et sic sunt istae relationes forte etiam in aliis generibus. nec hoc est magnum inconveniens.

Questio. xii. Verum relatio cau-

salitatis effectivae sit alia res a rebus absolutis. Et arguitur sic. quia illud quod accidentaliter convenit alicui non est idem cum illo. sed respectus effectivae est huiusmodi. ergo etc. Minor pars quia ignis aliquando efficit ignem. aliquid non. ergo etc. Præterea quando propositio verificatur per se si due non sufficienter oportet ponere tertiam. Sed ista propositio intellectus causae effectivae intellectionem in se est huiusmodi. et ad veritatem eius non sufficienter intellectus et intellectio. quia possunt fieri a solo deo. ergo oportet ponere respectum causalitatis. Contra si sic. tunc omne agens in agendo moneret. quod falsum est.

Ad istam questionem dico breviter quod non. Quod primo sic. quia si productio activa sit alia res. Aut ergo est prior natura ipso effectu producto. Aut simul natura. vel posterior natura. Non primo modo. quia relatio si sit alia res essentialiter dependet tamen a fundamento quod a termino. et per consequens neutro est prior natura. effectus autem productus est terminus productionis activae. ergo non est prior natura termino. Præterea correlationes sunt simul natura. cuiusmodi sunt effectus respectus. et causa. Sed respectus effectus non est prior natura ipso effectu. nec respectus causae ad effectum est

prior natura effectui. Et eodem modo probatur quod respectus cause ad effectum non est similitudo natura cum effectui. nec est posterior natura ipso effectui. quia tunc prior natura esset effectus in re ipsa natura quod produceret. et sic effectus in primo instanti nature in quo secundum modum loquendi aliorum esset effectus non esset productus. et certum est quod nihil producit de nouo postquam est. ergo nunquam effectus produceret de nouo. quod est absurdum. Preterea suppono ista duo fundamenta vera. etiam secundum alios. Primum est quod respectus est essentialiter posterior suo fundamento et termino. Secundum quod respectus mutui sunt simul natura. etiam in intellectu. Ex primo fundamento arguo sic. Effectus productus est fundamentum vel terminus cuiuslibet respectus qui est inter causam et effectum. quia est fundamentum respectus effectus ad causam. et terminus respectus cause ad fundamentum. ergo isti respectus mutui sunt posteriores natura tamen causa quam effectui. Ex secundo fundamento arguo sic. Respectus mutui sunt simul natura et in intellectu. ergo quodquid est prius natura uno illorum est prius altero. Sed effectus est prior respectu fundamento in eo. ergo effectus est prior natura respectu fundamento in causa. Secundum principaliter arguo. quia si causalitas esset talis res parua. tunc quodlibet agens creatum quicquid agit necessario mutaret ad unam rem positiuam. Et ita quicquid sol calefaceret ista inferiora. opteret quod recipet tot res nouas quot res calefacit. Et tunc si sol calefacit lignum. cum in ligno sunt infinite partes calefacte tales res recipiuntur in sole. Et si dicitur. sicut lignum habet infinitas partes eiusdem proportionis tamen in potentia. ita relatio recepta in sole est una res extensa in sole habens infinitas partes eiusdem proportionis tamen in potentia. Contra. possibile est quod parua pars solis agat in aliquo eorum partium. capiendo totum in charactereumatice. tunc sic in illa parte solis erunt tot res noue quot in primo passo partes. quia quilibet pars acceptibilis vere patitur ab illa parte solis. ergo quilibet pars solis habet respectum correspondentem in illa parte solis. sed tales partes in sole sunt infinite. ergo infinite relationes correspondebunt in sole. Et si dicitur adhuc quod nulla pars habet talem respe-

ctum sed totum. Contra. una pars passiva potest habere unam qualitatem alia parte non habente qualitatem contrariam. et per consequens non repugnat parti habere talem respectum. Preterea alia qualitas. puta tristitia in anima intellectiva potest immutare corpus et alterare quantum ad sanitatem et infirmitatem. et e converso. ubi illa qualitas vere agit. ergo in illa qualitate que est indiuisibilis sicut anima intellectiva recipient tot respectus de nouo quot sunt partes corporis immutati. et cum ille sint infinite. sequitur quod infinite res de nouo producerent in anima. Tertio sic arguo. Omne rem quam deus potest facere mediante causa secunda efficiente per se potest facere sine omni causa efficiente. si ergo in ista efficiente ponatur respectus efficientie causatus a deo mediante isto efficiente. deus potest illum respectum facere sine causa secunda. Ponatur ergo in esse. et tunc impossibile sequitur. quia deus efficit illum respectum in illo efficiente. ergo istud est efficiens. quia sic omne illud in quo est albedo est album. ita omne illud in quo est respectus effectiue est efficiens et non efficiens nisi illius respectus. sed non solus deus efficit illum respectum. Et ita ex ista propositione sequitur contradictio. puta quod solus deus efficit respectum et non solus deus efficit respectum. et per consequens non est talis respectus ponendus. vel oportet dicere quod deus se solo non potest illum respectum causare. Ad argumentum principale dico quod accidens sicut prius patet quod. tertium quodlibet. aliquando accipitur per se dicibili contingenter. et sic respectus casualitatis est accidens. sed tale non significat aliquam rem distinctam a rebus absolutis. Aliquando accipitur per accidentem inherente subiecto extra animam. et sic non est accidens ista relatio. Ad aliud dico quod illa propositio generaliter accepta est falsa. quia quandoque ad veritatem propositionis sufficiunt due res. quandoque nec due nec tres. In proposito sufficiunt due res quando sunt sine miraculo et naturaliter. Quando autem intellectus et intellectio non sunt naturaliter sed miraculose. tunc non sufficiunt centum res ad eius veritatem. Unde ad istam responsionem siue rationem responsum est quodlibet primo. ideo transeo.

Questio. xiiij.

Trū relatio cale

v factiui ad calefactibile sit res distincta a rebus absolutis. Et videt q sic. qz idem non potest esse absolutū z relatio. sed calefactiū est natura absoluta. g̃ zc. Contra. traditio est calor rem esse nisi sit calefactiū. ergo relatio calefactiua nō distinguit a calore. Ad illā q. dico. q illa relatio non est res extra aīaz distincta a rebus absolutis. Nō p̃bo p̃mo quia talis relatio realis non est ad nihil s̃ ad terminū. sed calefactibile p̃t esse purz nihil respectu cuius est calor calefactiūus ergo zc. Secūdo. qz essent in eodez res infinite actualiter. p̃bat. quia sol est calefactiūus corporū inferiorū. eo q sol p̃t calefacere infinita corpora. Si g̃ illa relatio sit alia res tot erunt res actualiter existentes in sole q̃t corpora possunt calefieri a sole. Sed infinita corpora p̃nt calefieri a sole. g̃ infinite res quarū quelibet fm se totam est distincta ab alia modo sunt in sole. qd̃ est p̃tra p̃m. vi. p̃hisi. negantē talia infinita esse in rerum natura. Si dicis q ad omnia illa calefactibilia est tm̃ vna relatio. Contra. eadem rōne potest dici q respectu q̃rum cuiqz sp̃e z genere distinctozū sufficit vna relatio. z ita nō oportet ponere tales relationes specie distinctas extra aīaz. Nec variaret tunc relatio fm variationez terminozū. Sed sufficit q sit vna res que possit appellari diuersis nomibus fm diuersitatem terminozū. Ad argumentū p̃ncipale potest dici q si relatio sit uomen p̃me intentionis supponens p̃ rebus extra q tunc eadem res esset absoluta et relatio. z hoc nō esset aliud dicere nisi q eadē res significat nomine absolutoz relatio. Si autē est nomē sc̃de intētiōis tūc relatio est quedam ratio anime que non est res extra animā.

Questio. xiii.

Truz relatio sci

v entie ad scibile sit res distincta a reb̃ absolutis. Et videt q sic. quia p̃nt separari. quia potest illa q̃litas manere z si nō maneat relatio. g̃ zc. Contra. conceptus relatiuus sufficit ad saluā dū omnia apparentia. ergo nō requirit ali

qua pua res. Ad istā questionē dico breuiter q nō. Nō p̃bo sic p̃mo. qz fm omnes si sit relatio realis oportet q extrema sint in actu. sed manēt illa qualitate in aīa q̃ d̃r scia. siue obiectū scibile sit siue nō sit. eq̃ liter dicit scia. maxime si sit scia p̃prie dicta que est necessarioz. ergo illa relatio non ē res distincta a scia existens subiectiue i ea.

Preterea maxime videt q talis res parua debet poni in uoticia intuitiua subiectiue. qz talis uoticia requirit existentiā obiecti scibilis. sed ibi nō est ponēda talis res parua. qz p̃ potentia diuina destructa re z p̃seruata uoticia intuitiua vere dicit potētia p̃gnoscere rē intuitiue sicut prius. z vere dicit illa cognitio intuitiua. ergo nullā rem talem oportet ibidem ponere. Preterea si sic ad illam relationem esset remota. quia sicut scientia p̃tinentie auget ita illa relatio auget. hoc tamen est falsum.

Ad argumentū p̃ncipale dico q illa q̃litas que est scia potest separari a p̃ceptu relatiuo scientie. nō tamen p̃t separari ab alia relatione extra aīam distincta a scia. q̃a nulla talis est. semp tamē illa negatiua est falsa. ista qualitas non est scia. qz formata p̃pone z existentibz terminis necessario p̃positio erit vera.

Questio. xv.

Trū conforium

v sit uaturali rōni q̃ q̃libz res creata sit absoluta ita q nulla sit relatio extra aīam. Et videt q non. qz impossibile est q aliqd̃ cōtineat opposita formaliter fm p̃fectam ydentitatem siml̃ vel successiue. Sed euidenter patet q aliqd̃ est s̃l̃e vni vno tpe z dissimile alteri alio tpe. patet de duobz albis quozū vnū sit uigrū ergo impossibile est q albedo sit s̃l̃itudo vel dissimilitudo. z p̃ p̃ns distinguit extra aīam. Contra. oīs res distincta ab alia re absoluta loco z subiecto equaliter est absoluta. sed similitudo hic z albedo rōne distingunt loco z subiecto. z albedo est res absoluta. g̃. Ad istam q. dico circūscribendo omnē auctoritatē. z sequēdo rōnez naturalem. non p̃t p̃bari euidenter quin oīs res creata sit absoluta. z nulla relatio sit in creaturis extra aīam distincta a reb̃ absolutis. qd̃ p̃bo primo. quia si non. hoc

erit. vel qz vna res essentialiter dependet ab alia re. vel qz vna res necessario exigit aliam sine qua nō potest existere licet non ecōuerso. Uel qz vna res necessario coerxi- git aliā rem z ecōuerso. ita qz neutra pōt si- ne alia existere. Nō ppter p̄mū. quia effect⁹ essentialiter dependet a cā p̄ducente z con- seruante. z n̄ effectus est res absoluta sicut cā. Nō ppter secundū. quia traditio est qz homo sit. z tamē qz deus non sit. et tñ hō est res absoluta. Nec tertiu. quia sequendo naturā rōnem debet dici qz acc̄ns nō po- test esse sine subiecto nec econuerso. z tamē vtrūqz est vere res absoluta. Secundo quācūqz sunt due res loco z subiecto disti- cte ita qz vtraqz est totaliter extrinseca alte- ri. z non plus est vna de esse alteri⁹ nec ecō- uerso qz albedo est de esse nigredinis. Si vna est res absoluta. alia est absoluta. Sz ita est de similitudine in te z albedine i me distinguunt eū loco et subiecto. et vna est totaliter extrinseca alteri. nec vnū est de eē alterius. § 7c. Tertio sic. quā due res sic se hñt qz nō repugnat vni plus p se intelli- gi qz alteri absqz oī re totaliter extrinsecar disticta loco z subiecto intellecta. Si v- na sit res absoluta z alia erit. Sed albedo rome z similitudo hic ita se habent. § 7c. Vi- noz. p̄bas. qz angelus videns albedinē itū- tine distictē potest videre oēm rem existē- tem subiectiue in albedine. z p̄ oīs simili- tudinē. identitatē. et distictionē. Sed p- pter hoc uō videt aliquā rem existēte hic. aliter eū cū albedo visa sit similis v̄l disti- milis idem v̄l disticta ab oī alia re iūcre- ara vel creata angelus nō posset videre di- stictē albedinē nisi videret infinitas rela- tiones in ea existētes. Nec illas videre pos- set nisi videret oēs alias res que sunt cor- relatiua carū relationū. qd videt absurdū.

Quarto quā due res sic se habent qz sunt equaliter distictē neutra est de essentia al- teri⁹. si pōt ipōni nomē ad significandū ab- solute vnū nihil aliud ymaginabile cōno- tando ppter qd tale nomē erat absolutum. Ita potest imponi nomē ad significandū aliā rē nihil penitus cōnotādo etiā illd no- men erit absolutū. Sed ita est de albedie z similitudine si sint res extra aiām totaliter distictē. z p̄ oīs fm illud nomē diceret n̄ plus similitudo respectu alterius qz albedo.

nec videt aliq̄ rō quare sit vnum absolutū z aliud non. cum vtrūqz eque absolute su- um featū significet. Ad argumentū p̄n- cipale dico qz albedo non p̄tinet similitudiez z dissimilitudinē fm p̄fectā identitatē. qz albedo nec est similitudo nec dissimilitudo. Sed dico. vel similitudo est cōcept⁹ rela- tiuus fcans plura coniunctim. vel est plu- ra absoluta cōiunctim. Sicut plūs ē plu- res homiez nullus hō est plūs. Ita simi- tudo est plura alba z nullum albū est simi- litudo. De isto patebit plus in sequentibz.

Questio. xvj.

Trū itentio phi

Philosophi sit ponere relationē ex- tra aiām distictam a rebz abso- lutis. Et videt qz sic. quia in p̄dicamē- tis dī qz ad aliquid sunt quācūqz hoc ipsū qd sunt aliorū sunt. Et p hoc excludit sub- stantiā. que licet sic dicat ad aliquid nō tamē est ad aliquid. Sed ibi nō accipit esse p esse i intellectū. § 7c. Contra p̄bas. v. phisico- rū dicit. qz ad relationem non est mot⁹ nec mutatio. sz ad oēs rē extra aiām creatā c̄mu- tatio. § 7c. Ad istam q. dico qz plus nō iutendebat ponere relationē vnā p̄uam rem extra aiām distictam a rebz absolutis. Et hoc patet p̄ anc. allegatā. v. phisico.

Si dicis qz fm simpliciu sup p̄dicamē- ta. sicut qdam res est ad se qdam ad aliud ita qdam mutatio est ad se. z quedam ad a- liud. Ad relationē non est mutatio p̄mo modo sed secūdo. Nec ad relationē est mo- tus. Contra. qz est formā esse ad se aut re- ferri ad se aut distingui realiter a quolibet alio. aut tertio non coerigere aliud. aut q̄r- to uon dependere ad aliqd aliud. Sed p̄- mo mō aut secūdo ita erit relatō. ad se sicut albedo. quia ita esset eadem sibi z distigni- tur ab oī alio sicut albedo. Si tertio mo- do vel quarto. tunc nullū accidens est ad se. quia fm p̄m quodlibet acc̄ns necessa- rio coerigit subiectū. Et fm veritatē que- libet creatura necessario coerigit deum et dependet ab eo essentialiter. Sed tra- p̄bas in p̄dicamētis dicit. Eorū q̄ fm nullā- p̄plexionē dicunt. singulum aut significat substantiā aut quantitatem. aut qualitatem. aut ad aliquid. aut vbi. aut quādo. aut sicū esse. aut habere aliquid. facere aut pati

Ex ista autoritate patet q̄ ista noīa similitudo. equalitas significant ad aliqd. sed nō significant intentōes aīe. ergo res extra non subam nec q̄litate. quia p̄hs diuidit ita q̄ significat alia rem. Preterea si non tūc omnia essent ad aliqd. qz ita pōt vnuz p̄pari ad aliud sicut ecōuerso. qd̄ est cōtra p̄hm. iij. met̄ha. Tertio q̄a. xij. met̄ha. dicit p̄hs. q̄ relatio habet distincta p̄ncipia ab alijs. quod nō pōt intelligi de intentione anime. Quarto. qz. Auicē. iij. sue met̄ha. ca. de relatione. dicit q̄ relatio habet p̄p̄riā inherentiā z p̄p̄riam actualitatē. Quinto. qz. p̄p̄ria passio non est idem realiter euz subiecto. sed fm̄ p̄hm in p̄dicamentis eā/le vel inaequale est. p̄p̄riū quantitaris. ḡ zc.

Sexto. quia relatio est p̄dicamentū reale. Septimo. qz. diuersorū generū z nō subalternatim positōz diuersa sunt p̄tenta realiter. Octauo. quia plus cōueniunt relationes eiusdē modi q̄ diuersorūz modorū. puta plus ueniūt similitudo z eā/le q̄ similitudo z calefactō. sed fundamēta non plus ueniūt. qz q̄litates plus conueniūt q̄ qualitates z quantitates. Nono quia ens creatuz primo diuidit in ens absolute z relatiuū. Ens absolutū diuidit in subam. quantitātē z qualitātē. que distincti guunt inter se. ergo relatio distinguit ab absolute. p̄ illam p̄p̄onem. q̄ cōtēta sub p̄p̄ma diuisione magis differūt q̄ p̄tenta sub diuisione. ḡ zc. Ad p̄mū istorū et p̄sequētibz sciendū sicut alias dictū est. quidā sūt termini absolute q̄ significant sua significata eā/le p̄mo et vno modo significanti. Et istorū terminorū quidā importāt substantias. sicut hō animal. quedā qualitates sicut albedo nigredo. Alij sunt termini p̄notatiui. z istorū terminorū q̄dam significant p̄ncipaliter substantiā. connotādo secūdarie determinatā qualitātē. sicut album. nigrū. calidū. frigidū. Quidā significant substantiā vel quantitātē non cōnotando alias determinatas. imo nullas res determinatas cōnotant. Nec ad hoc q̄ talis terminus verificet̄ de substantia req̄rit̄ existentiā alicuius alterius rei nec ecōuerso. sic ē de p̄mis cōnotatiuis. quia ad hoc q̄ albi verificet̄ de aliq̄ requiritur existentiā tam substantie q̄ albedinis. Nec tertio ad hoc q̄ talis terminus p̄gnoscat̄ verificari d̄ aliq̄

requirit̄ nota alicuius alterius determinati. z tales termini ponunt̄ in genere q̄ntitatis. qz ad hoc q̄ lignū sit quātū et p̄gnoscat̄ur esse quātū. nec requirit̄ existentiā alicuius alterius rei a ligno. nec req̄rit̄ noticiā alterius rei. Alij sunt termini relatiui q̄ significant substantias vel qualitates p̄ncipaliter. z cōnotant aliq̄ determinatas res nec pōt talis terminus verificari d̄ aliquo nec cognosci de aliq̄ sine discursu siue existentiā alterius rei determinate. nec sine cognitione alterius rei. h̄mōi sunt duplū. cā effectus. quia impossibile est q̄ aliq̄ sit duplū vel simile vel causa nisi existat alia res cuius sit dupla vel simile vel cā. Similiter impossibile est q̄ aliq̄ cognoscat̄ esse duplū simile effectus sine discursu. nisi cognoscat̄ illud cuius est duplū siue vel causa. Quia licet effectus possit cognosci cū discursu sine cognitione cause. nō tū sine discursu. quia impossibile est q̄ aliq̄ cognoscam esse effectū sine discursu nisi cognoscā eius cām. Per hoc ad rōnem dico q̄ p̄. in p̄dicamentis tractat de terminis p̄positiōnū. quia isti termini aliqui sunt absolute sicut termini in genere substantie z qualitatis. Alij sunt cōnotatiui. sicut termini in genere q̄ntitatis. Et aliqui relatiui. sic termini de p̄dicamēto relatiōis. q̄ ideo significant ad aliqd z sunt ad aliqd. qz sunt instituti ad significantū vnum. aliq̄ aliud cōsignificando. sine cuius existentiā et cognitione nō pōt talis terminus de aliq̄ verificari. Nec cognosci. qz impossibile est euidēter cognoscere q̄ aliq̄ sit duplū. nisi districte cognoscat̄ cuius est duplū in particulari. Similiter impossibile est scire q̄ aliq̄ sit simile. nisi sciat cui est simile in particulari. Et ideo isti termini p̄p̄rie sunt in ad aliqd. z cōdiuidunt̄ p̄tra illos terminos q̄ absolute significant subam z qualitates. et nihil aliud significant. Ad secundū dico q̄ nulla res est quin sibi possit cōpetere aliq̄ nomē relatiuū. Nec est contra p̄hm quia ipse intendit q̄ nō oīa nomia sunt relatiua. sed aliqua sunt absoluta que verificant̄ sine omni cōnotatione de rebz. Ad tertium dico q̄ p̄hs intēdit. q̄ sicut in cognitione p̄positi materia p̄mo nō habz formā z post hz cā. ita est de relatione q̄ p̄mo aliq̄ nō denotāt tali relatiōe z post deno/

minat. sicut alicqd pmo nō est simile et post est simile. Ad quartū pōt negari Auicē na q: p̄dicit vt videt Aristotili. Tū saluā do eū dico q̄ relatio habet ppriam inherē/ tiam p̄ p̄dicationē. q: b3. ppriū modū p̄di candi sicut dictū est. z habet ppriā actiui/ tatē. q: contingenter p̄dicat nō solū ppter p̄tingentem p̄dicationē absoluti. sed etiaz absoluto vniformiter manente. sicut forte p̄tinue existente albo pōt esse similis. z pōt esse uō similis sicut patet ad sensum Ad quintū dico sicut p̄us dictus est in q. xviii quinti q̄libet. q̄ ppria passio nō est eadez cū subiecto. sed tñ ppria passio et subiectū idem significant z p̄ eodē supponūt. Et ita est in p̄posito. quia isti termini equale et si mile supponunt p̄ eodem p̄ q̄ sua subiecta. z idē significāt sed non eodē modo signifi candi nec p̄cise Ad sextū dico q̄ nō sit p̄ dicamentū reale. ita q̄ sit q̄da3 pua res di stincta a rebz absolutz. sed qz significat res absolutas alio mō q̄ noia absoluta Ad septimū dico q̄ solū verū est d̄ generibus q̄ predicant in qd̄ de aliq̄ vna re. sicut sunt substantia q̄litas. de alijs non est verū Ad octanū dico q̄ relationes eiusdē mo/ di plus ueniūt in modo significādi q̄ al terius modi. qz relationes p̄mi modi z se/ cundi nō possunt verificari de aliq̄ sine exi stentia alterius. sed relationes tertij modi p̄nt. Ad uonuz dico q̄ illa pp̄o famosa accepta vera est. qū est diuisio p̄ differētiā simplr̄ oppositas. patet in genere sube. sed sic nō est in p̄posito. Ad p̄ncipale argu/ mentū dico q̄ ad aliqd̄ accipit p̄ noie rela tiuo pprie dicto. qd̄ nō pōt de aliq̄ verifica ri sine existētia. nec pōt sciri de aliq̄ sine no ticia alterius. z hec est cā q̄re p̄bus in sine capli excludit subas. puta manus z caput pedē. alā. qz aliq̄s pōt disticte videre q̄ caput vl̄ man⁹ vl̄ pes. z tamen ignorare c⁹ est. z tñ realiter illa sunt nomia relatiua lar ge non stricte. quia realiter caput alicuius est caput. z manus alicuius zc.

Questio. xvij.

Trum philoso.

v p̄bus posuit relatiōes p̄mi mo/ di differre realr̄ a rebz absolutz.

Et videt q̄ sic. qz fm̄ eū in posterioruz. negatiua est imediata in q̄ negat vnuz ge/ nus ab alio. qd̄ nō esset verū nisi relatio es ser distincta res ab absolutz. **Contra.** Si similitudo esset talis res parua. tūc posset sibi nomē imponi qd̄ p̄cise significaret il/ lā rem. z p̄cretū correspondēs sibi p̄cise im/ portaret illā rem z subiectum in quo esset Et ita vnū relatiuū nunq̄ significaret re/ liquum. qd̄ est p̄tra p̄m Ad istam q. di co q̄ p̄hs nō ponit relatiōes p̄mi modi dif ferre a rebz absolutz. quod p̄bo p̄mo. qz. v. phisicor̄ dicit p̄hs. p̄tingit altero mutan/ te in re vnū esse alterū nihil mutans. Et q̄ arguo sic fm̄ eum. q̄ ad relatiōē similitudi/ nis non est mot⁹. Sed si esset talis res di/ stincta vere ad cā essz mot⁹ vl̄ mutatio q̄n̄ acquirit de nouo. Preterea si ad relatiō nem sit mutatio. z ad relatiōē nō est rela/ tio. q̄ illa mutatio est alteri⁹ generz. z p̄ p̄hs subiectū mutat fm̄ illā mutationē. q̄ ad il/ lam mutationē erit mutatio. z ita erit p̄ces sus in infinitū. qd̄ est p̄tra p̄m Et si di cis q̄ ad illā similitudinē est mutatio. z il/ la nō distinguit a relatiōe. z iō ad illā mu tationē nō est alia mutatio. **Contra.** sicut p̄ te illa mutatio nō distinguit a relatiōe quia nō potest esse sine ea. cū p̄hs ponat ef fectū non esse posse sine cā. effect⁹ nō disti/ guit a sua causa. qd̄ est falsum Preterea v. phisicor̄ arguit p̄hs sic. Si generatiōis esset generatio esset p̄cessus in infinitū. er go eodē mō si mutatiōis esset mutatio essz p̄cessus in infinituz. Sed si mutatio esset alia res a similitudie. q̄ ad mutationem esset mutatio. qz q̄ subiectū recipiēs in se illaz mutatiōem aliter se haberet nunc q̄ prius ergo zc. Preterea p̄bo q̄ ad similitudines q̄ sit mot⁹ si sit alia res. qz ois acq̄sitiō p̄tinua alicuius totius. ita q̄ pars acquirit conti nue ante p̄tem necessario est mot⁹ proprie dicit⁹. sed sic p̄tinne auget albedo. ita con/ tinue augmētāz similitudo. q̄ ad similitudinem p̄pe est motus. Si dicis q̄ ad relatiōez nō est mot⁹ p̄mo z nō pl⁹ intēdit p̄hs. **Con tra** illo mō negat p̄hs motū esse ad relatiō nem. quō p̄cedit motū esse ad q̄litate d̄ ter/ tia sp̄e. sed uō sp̄ ad illā formā est mot⁹ p̄ri mo. quia frequenter alteratio istorum in/ feriorū p̄supponit motum corporum ce/ lestium. et alterationes anime intellectiue.

ſupponunt alterationē in ſenſu. Vult er/ go p̄hs q̄ ad relationē nō ſit mor̄ p̄rie di/ ctus. nec p̄mo nec ſecūdario. Ad argu/ mentū p̄ncipale dico q̄ ſi talis autoritas i/ ueniat in p̄hia. debet ſic intelligi. q̄n̄ vnum gen̄ ſe negat ab alio tūc negatiua illa erit imediata. ſicut hec eſt imediata Nulla ſub/ ſtancia eſt q̄litas. Sed q̄n̄ vnū nō vere ne/ gat ab alio tūc negatiua eſt falſa Et cū ſm̄ vnā opi. iſta eſt falſa. nulla q̄litas eſt relatiō vel ſimilitudo. eo q̄ iſti termini p̄ eodē p̄nt ſupponere et idē ſignificare. ideo hec nō eſt imediata. nulla q̄litas eſt relatio. Alit̄ pōt dici q̄ relatio ſit nomē ſecūde int̄tionis. et q̄ hec ſit imediata. nulla ſubſtancia eſt rela/ tio. q̄ relatio eſt conceptus mētis qui nō eſt idem cū re extra. De iſtis modis dicēdi po/ ſtea patebit.

Queſtio xviii.

Trum philoſo.

poſuit relatiōes ſc̄di modi dif/ ferre a rebus abſolutis. Et vide tur q̄ ſic. q̄ ſm̄ p̄hm̄ q̄libet ſpēs diſtincta ab alia h̄z p̄riū indiuiduū. ſed relatio cāli/ tatis et efficientie eſt h̄mōi ḡ. Contra. in telligentie ſepare nō ſunt in potentia ad a/ liam rē. Sed ſi eſſet talis res pua media i/ ter mouēns et motuz cū ſm̄ eū ſe moueret mobilia vere eſſet in potentia ad tales res puas. Ad iſtā q̄ dico q̄ p̄hs non poſuit relatiōes ſc̄di modi differre a rebus ab/ ſolutis. ſic eſt cōis opinio. q̄d p̄bo p̄mo. q̄. iij. philoſoz h̄z p̄hs p̄ incōueniēt q̄ oē mouēs mouet. Et loquit̄ ibi de motu vt e/ cōis ad ſimplicē mutatiōem et ad motū p̄/ p̄rie dictū. Sed ſi relatio mouētis ad mo/ tū eſſet talis res media ſequit̄ q̄ oē mouēs moueret. quia vere recipet in ſe aliā rē q̄m prius in ſe non habuit. Si dicis q̄ p̄hs habet p̄ incōuenienti q̄ omne mouēs mo/ ueat̄ motu q̄ mobile mouet. ſed nō habz p̄ incōuenienti q̄ vno alio motu moueatur. Contra. tūc poſſet ſaciliter oīd̄ere quōd a/ ctio eſt in agēte. q̄ poſſet dicere q̄ actio eēt in agente ſicut effectus actionis in nobis.

Præterea. v. metha. dicit p̄hs q̄ ita refer tur ſecundo modo calefactiū ad calefac/ tibile ſicut calefactiō ad id q̄d caleſcit. Sz p̄ hoc p̄ciſe q̄ aliquid poteſt calefacere nō habet aliquā talem rem in ſe. quia relatio

realis ſm̄ eos requirit terminuz realem et fundamentū. Sed illud q̄d non eſt. eſt ca/ lefactiū et calefactibile. quia illud q̄d nō eſt poteſt calefacere et caleſcere. Si dicis q̄ in calefactiō nō eſt reſpectus actualis ſed aptitudinalis vel potencialis. Contra quero aut eſt in calefactiō vna res diſti/ cta ab abſoluta. aut non. Si nō. habeo p̄/ poſitum. quia aliquid eſt vere ad aliud. q̄ calefactiū eſt aliquid ſine omni re addi/ ta de ſecundo modo. Si ſic. tunc eſt reſpe/ ctus actualis. Si dicis q̄ non eſt incō/ ueniens reſpectum realem eſſe ad non cri/ ſtens. Contra. et hoc ſequeret̄ q̄ in ſole ſm̄ p̄ncipia p̄hi eſſent infinite res actualit̄ cri/ ſtentes. quia ſm̄ p̄hm̄ mundus durabit in infinitum. et ſol cauſabit ſucceſſiue infini/ tos calores in iſtis inferioribus. ſol igitur eſt cauſatiuus infinitoꝝ caloz et calefa/ ctiuus infinitoꝝ corpoꝝ calefactibilium ergo ſi modo habet reſpectu cuiuſlibet re/ ſpectū talem realē mō poſito vere erunt in ſole actualiter infinite res. Et ſi dicis q̄ nō ſunt diſtincti reſpectu reſpectu diſtin/ ctioꝝ calefactibiliū. Contra p̄hs in ſdica/ mentis dicit. Si quis aliqd̄ eozū q̄ ſūt ad aliud diſtinctiue ſciat. et illud ad q̄d dicitur diſtinctiue ſciaturus eſt. Ut ſi aliqd̄ diſtincti/ ue ſciat q̄ hoc eſt duplū. et cuius e/ duplū mor̄ diſtinctiue nouit. Sed ſi eſſet idem re/ ſpectus multoꝝ non oportet q̄ qui deter/ minate ſciat illum reſpectuz in eſſe alicui q̄ determinate ſciat omnia reſpectu quozūz dicit̄ ille reſpectus quia aliter nō poſſz ſci/ re illum reſpectum in eſſe alicui niſi ſciat i/ finita. cum ille reſpectus ſit infinitoꝝ.

Præterea impoſſibile eſt in eodem eēre ſpectus oppoſitos reſpectu eiſdem. Sed calefactiū vt excludit actū opponit̄ cale/ facienti. ergo adueniente reſpectu calefaci/ entis deſtruit̄ reſpectus calefactiui. et p̄ cō/ ſequens quādo ſol calefacit hoc lignū de/ ſtruit̄ reſpectus p̄cedēs. et tū in ſole manet reſpectus alterius calefactibilis. ergo erāt diſtincti reſpectus reſpectu calefactibiliū. et ita eſſent in finitū reſpectu infinitoꝝ.

Ad p̄ncipale dicit̄ q̄ ſm̄ intentionem philoſophi hoc ſolum eſt verū de ſpeciebus abſolutis. nō aut̄ ſpēs cōnotatiuis et relati/ uis. q̄ quelibet ſpecies habeat diſtinctum indiuiduum.

Questio. xix.
Trum philoso

v phus posuit relatōes tertij mo/
 di distinguū a rebns absolutis.

Et videt q sic. qz. v. merhabbi. ponit pbs
 tres modos relationū. hoc nō potest intel
 ligi de rebns vel de pceptibus. ergo de re/
 bus medijs. Contra respectu nō entis
 nō pōt esse relatio distincta a rebs absolutis.
 Sed scientia est quādo scibile nō est. simi
 liter mensuratū est quando mēsurā nō est.
 g. zc. Hic pmo videndū est verū pbs po
 suit relatōes tertij modi differre a rebs ab
 solutis. Scdo quō relatōes tertij modi a
 duobus alijs distinguunt. Circa p̄mū di
 co breuit q pbs nō posuit extra qntiam ta/
 les paruas res de tertio modo. qd. pbo. qz
 fm eum in p̄dicamentis vnum relatiuum
 diffinit p̄ reliquū. sed hoc nō potest intelli
 gi de diffinitōe. p̄prie dicta q̄ exp̄mit qd rei
 sicut alias p̄berit. g. soluz diffinit diffinitō
 ne exprimente qd nominis. Et tali diffini
 tione pōt vnum relatiuum nomen diffinire
 aliud z ecōuerso. Si em̄ esset talis res me
 dia nō appareret rō aliqua quā vna tal res
 posset diffiniri sine alia z p̄fecte p̄gnosci.

Circa secundū dicit Scot^o li. i. dis. xxx.
 q̄ illi modi sic differūt q̄ in duobus p̄mis
 modis est relatio mutua. in tertio autē mō
 non est relatio mutua. sed vnu p̄cise referit
 ad reliquū. z reliquū nō referit ad ipsum.

Contra. pbs in p̄dicamentis dicit q̄ oīa
 relatiua dicunt ad conuertentiam. dicit sic.
 Dia relatiua ad conuertentiā dicunt. sic ser/
 uus dñi seruus. Et post dicit. Similit̄ et
 in alijs. Sed aliquid differūt fm locutio
 nem. vt scia scibilis sciētia. d̄z z scibile scia
 scibile. d̄z z sensus sensati sensus. z sensatū
 sensu sensatum. z post vt videt aliquoties
 nō videt conuertentiā nisi cōueniēter assignet ad
 qd dicit. Et post p̄cludit. Dñia ḡ que ad
 aliqd dicunt si conueniēter assignent ad con
 uertentiā dicunt. Existis actibus patet
 q̄ omnia relatiua dicunt ad conuertentiā
 si conueniēter assignent et mutuo referūt
 tur. z hoc est esse relationē mutua q̄uis
 non semp referat sub eodem casu. quia q̄
 qz referuntur in ablatiuo. quandoqz in ge
 nitiuo. sicut specialiter ponit exēpla in ter
 tio modo. Et si dicit q̄ in tertio modo

bene potest inueniri aliqd nomē relatiuum
 qd relatiue dicatur ad aliud nomen. sed in
 vno extremo est relatio realis z non i alio.

Sed oppositū est in primis duobus modis
 Contra. ita ex natura rei sine omni actu i/
 tellectus est calidū sensibile. sicut sol cale/
 factius sine omni actu intellect^o Simi/
 liter eadē facilitate d̄z q̄ non est relatio re/
 alia in efficiente sed in effectum. Preterea
 philosoph^o in p̄dicamentis ostendēs q̄ re
 latiua sunt simul natura. specialiter exci/
 pit relatiua tertij modi. Sed vbi dicit q̄
 omnia relatiua dicunt ad conuertentiā nō ex
 cipit illa Sed de illis ostēdit q̄ dicunt ad
 conuertentiā. ergo in hoc non differūt.

Ideo dico q̄ in hoc differūt. q̄ relatiua p̄
 mi z secundi modi sunt simul natura z in
 tellectum. nō autem relatiua tertij modi. Et
 in tertio modo ex hoc q̄ vnum extremū p̄
 dicat de aliquo sequit q̄ alterū extremum
 p̄dicatur de aliquo. et non ecōuerso. quia
 sequit. aliquid actualiter est scientia. ergo
 aliquid actualiter est scibile. Et similit̄ se/
 quit. aliquid actualit̄ est mensura ergo ali
 quid actualiter est mēsurabile. Sed ecō
 uerso nō sequit formaliter. aliqd est actua
 liter scibile. ergo aliquid est actualiter sci
 entia. Nec sequit. aliquid est actualiter mē
 surabile. ergo aliquid est actualiter mēsu
 ra. Et hec est intentio phi in p̄dicamen
 tis. Vbi dicit q̄ scibile est prius natura q̄
 scientia. z sensibile est prius natura q̄ sen
 sus. quia nō sequit formaliter. scibile est er
 go scientia est. Sed bene sequit ecōuerso.
 Eodem modo de sensibiliz sensu Sed in
 primo mō z secundo est vniversaliter verū
 si esse existere predicat de vno extremo p̄di
 catur z de reliquo z ecōuerso. Preterea
 philosoph^o in p̄dicamentis dicit sic. Vide
 tur aut̄ ad aliquid si eē natura. Et postea
 dicit. nō aut̄ in oibus relatiuis videt verū
 scibile em̄ scientia prius videt. et probat s̄
 ibidem. Sed contra. scibile z sciētia nō
 sunt correlatiua sed scitū z scientia. et si sci
 tū est etiā scia est z ecōuerso. Preterea scia
 p̄t eē exis nō exite scibili. qz de nō ente in
 actu pōt haberi scia. g. scib. le nō est p̄us na
 tura scia. Ad p̄mū istorū dico q̄ scibile
 z scientia sunt proprie correlatiua. quia si
 hoc sit scibile est scientia scibile. z si hoc sit
 scientia est scibilis scientia. Et tamen non

sequitur. scibile est. & scientia est. sed e converso ergo ista correlativa non sunt simul natura. Ad secundum potest dici quod philosophus ibi accipit scibile pro illo quod non potest sciri nisi ipsum existat. et accipit scientiam pro noticia intuitiva. quae naturaliter requirit existentiam obiecti. vel accipit scientiam pro noticia evidenti quae essentialiter dependet ex noticia intuitiva. quae requirit existentiam obiecti. Vel potest dici quod ad intentionem philosophi sufficit quod haec non sit propria formalis scibile est ergo scientia est. siue sequatur e converso siue non. nihil ad hoc. quia ista relata de tertio modo non sunt simul natura. sicut sunt in aliis modis. Ad argumentum principalem dico quod ponit tres modos. non quod relationes extra animam differant a rebus absolutis sed quia omnia relativa possunt ad istos modos reduci etc.

Questio. xx.

Verum negans relationem differre a rebus absolutis

possit saluare proprietates relationis. Et videtur quod non. quia proprietates relationis conveniunt rebus et non conceptibus. sed non operuntur rebus absolutis. ut patet inductively. etc. Contra. pluralitas non est ponenda sine necessitate. sed hic non est necessitas. sicut patet inductively. igitur etc. Dicendum premitte sunt due distinctio. Secundo dicendum ad quod. Circa primum est prima distinctio quod quaedam sunt relationes eque paritatis. quaedam disquirantur. Prime sunt relationes similitudinis nominum. Secundae sunt relationes dissimilitudinis nominum. Exemplum primi est. quando idem nomen ponitur in recto et in obliquo. sicut simile simili est simile. et equale equali est equale etc. Exemplum secundi est quando unum nomen ponitur in recto sed aliud in obliquo. sicut pater est filii pater. et non oportet quod sit patris pater. Et seruus est domini seruus. et non oportet quod sit serui seruus. Secunda distinctio. quod quaedam sunt relata quae sic fecerunt unum quod connotant aliud existere. ita quod tale relatum non potest verificari de aliquo nisi aliud existat. Quaedam sunt relata quae sic significant unum quod nec connotant aliud existere nec non existere. Exemplum primi est de istis. pater filius. dominus seruus. similis dissimilis. Exemplum secundi. calefactibile. calefactivum. dealbabile. dealbabile. creabile. creabile. Circa secundum dico. quod

negans tales relationes equaliter potest saluare tales proprietates sicut ponens eas. sicut patebit respondendo ad rationes in contrarium.

Sed contra. quia a prima proprietate relatio nis est quod relatum est aliquid contrarium. tunc quero. Aut relationes quae sunt in mente sunt contrarie. aut relationes quae sunt in re. Non quae sunt in mente. quia iste possunt sit ista in re in mente. ergo relationes quae sunt in re sunt contrarie. sed iste res absolute non sunt contrarie. Nam absolutum quod est equale non est contrarium absoluto quod est inaequale secundum primum causa. de quantitate. ergo propter absoluta sunt aliqua relationes contrarie. Secunda proprietate est. quod relatum suscipit magis et minus. tunc arguo sic. Conceptus mentis non suscipit magis et minus. quia res absolute suscipit magis et minus. quia secundum primum inaequale suscipit magis et minus. et illa quantitas non est. Si per diminutionem quantitatis aliquando augetur in equalitas. puta si sint primo aliqua inaequalitas. quanto plus auferat ab uno alio manente in eadem quantitate. tanto est maior inaequalitas. ergo aliqua alia res a quantitate ibi augmentatur. Tertia proprietate est quod relativa sine simul natura et in intellectu. Sed conceptus mentis non sunt simul natura nec res absolute. quia unum album potest esse alio albo non existente. ergo sunt aliqua relata res quae sunt simul natura. Quarta proprietate est quod omnia relativa dicuntur ad conversionem. Sed nec conceptus nec res absolute dicuntur ad conversionem. ergo etc. Ad primum istorum dico ut supra quod non. quantum quod contrarius multipliciter dicitur. Uno modo accipiuntur propria illis quae unum expellit aliud. ita quod ad utrumque potest esse motus proprietate dictus. et sic albedo et nigredo sunt contraria. Alio modo dicuntur contraria illa incompleta siue in mente siue in voce de quibus predicatur contrarietas primo et aequare. Et ideo dicitur esse prima extrema talis oppositio. et sic isti conceptus albedinis et istius nigredinis quod de istis non predicatur aequare talis contrarietas. Tertio modo dicuntur contraria quaedam conceptus qui non ponitur nisi et semel de eodem respectu eiusdem verificari. et sic simile. dissimile. equale. inaequale sunt contraria. et ista contraria sunt predicata denominativa. aliquando illa in quibus

sunt contraria primo modo dicta. Nam quia albedo et nigredo sunt contraria primo modo dicta. idem per adiectio est quod secundum albedinem aliquid sit simile alicui simile et simile eidem dissimile. Per hoc ad argumentum dico quod relationes que sunt in mente sunt contrarie tertio modo. Nec repugnat talibus contrariis stare simile. sed repugnat talibus simul vere de eodem predicari. Et exemplum. isti conceptus albedo. nigredo. sunt contrarii secundo modo. tamen possunt simul esse in mente. sed impossibile est quod idem sit albedo et nigredo. quia hec est primo vera. albedo et nigredo sunt contraria. Tamen et illo modo pater et filius sunt contrarie. quia idem non potest esse pater et filius respectu eiusdem. Ad secundum dico quod aliquid suscipere magis et minus potest intelligi dupliciter. ut supra quod xxxiii. contra quod li. Uno modo a parte rei ita quod realiter una pars addatur alteri. et isto modo relatio non suscipit magis et minus. Aliter potest esse in predicatione quod aliquid nomen recipit comparationem. et sic relatio recipit magis et minus. et hoc non est simpliciter ad directionem rei ad rem. sed potest aliquid esse propter alterationem rei. Sicut in equo sit magis in equo le propter solam ablationem partem sue. Ita aliquid convenit magis et minus sic denotari propter solam mutationem in altero extremo. Tamen sic aliquid contingit denotari nomine relatio secundum primum propter solam mutationem in altero extremo. vel propter solam ablationem a seipso vel propter augmentationem aliter absolute in seipso. Ad confirmationem dico quod proprie loquendo inaequalitas proprie non augmentat. sed improprie magis per predicationem. et hoc modo predicto. Tamen sicut non est inconueniens dicere. quod deus realiter est de nono creans propter solam productionem alterius rei extra se. ita non est inconueniens quod aliquid dicatur inaequale propter solam ablationem alicuius partem. Ita autem proprietates non veniunt omnibus relationibus. quia non duplo. nec equali. nec triplo.

Ad tertium dico quod aliqua esse simul natura potest intelligi dupliciter. Uno modo quod sint aliqua res quarum una necessario coexistit aliam et e converso. Alio modo quod ex hoc quod esse existere predicatur de uno significatiue accepto sequitur oportet existere verificari de alio eodem modo supponente significari. Primo modo non intelligit plus quod relationes sint simul natura et intellectum. sed plus intendit secundo modo. quia hec est bona consequentia.

duplum est ergo dimidium est. et e converso. Et eodem modo intelligitur dictum illud. quod relatio precepta se primunt. hoc est si negatio est vera in qua esse negatur ab uno illorum. alia negatio erit vera in qua esse negatur a reliquo. Sicut si hec est vera. pater non est. hec erit vera filius non est. et e converso. sed illa regula non est generalis omnibus relationibus. quia philosophus excipit ab illa proprietate relatio tertii modi. Similiter capit instantiam de relationibus que non connotant alterum extremum existere. sicut calefactum non est calefactibile. dealbatum non dealbabile. de quibus dictum est supra. Ad quartum dico quod nulle res extra animam dicuntur ad conuertentiam nec absolute nec relatio. sed conceptus relatio dicuntur ad conuertentiam. quia cuius conceptus relatio potest addi casus obliquus sui correlatio. nisi contingat quod nomina nobis deficient tunc licitum est nobis fingere nomen. Exemplum. si iste sit dominus oportet quod serui sit dominus et e converso. Et ista proprietates est generalis omnibus relationibus. Ad argumentum principale dico quod proprietates reales conueniunt conceptibus per relationibus rebus.

Questio. xxi.

Verum omnia re

latina sint simul in intellectu et natura. Et videtur quod non. quia relatio tertii modi non sunt simul natura. Contra. hec est proprietates relatio quod omnibus conuenit. et cetera. Sic primo exponendi sunt termini illi. esse simul natura. et esse simul in intellectu. Secundo dicendum est ad questionem. Circa primum dico quod per esse simul natura non intelligitur quod aliqua res extra animam se habeat sic. quod una est in rebus natura et alia. et e converso. quia impossibile est tales res assignare. nec in anima nec extra animam quin una possit separari ab alia. Sed intelligitur esse simile natura sic. quod impossibile est quod aliqua que sunt simul natura aliter se habeant. quin si esse existere verificetur de uno illorum que debent esse simul natura. etiam verificetur de reliquo. Et si unum illorum verificetur de aliquo. tunc reliquum etiam verificabitur de aliquo. Ut si hec propositio sit vera duplex est. etiam hec dicitur vera dimidium est.

Et si hec est vera. aliqd est dupluz. illa erit vera. aliqd est dimidiū. Si r p esse siml in intellectu nō intelligit q̄ vna res n̄ possit intelligi sine alia. quia quelibet res sine alia pōt pfecte intelligi. Sed intelligit sic q̄ impossibile est scire vnū illorū q̄ sunt sil in intellectu verificari de aliquo. nisi detminate sciat z in speciali q̄ aliqd verificat de aliq̄. z hoc est verū qm̄ vnum scit sine discursu. qd̄ dico ppter causam z effectū. Sicut impossibile est aliqd scire esse seruū nisi sciat dñs cuius est seruus. Et impossibile est scire albedinē esse similez. nisi sciat in particulari z euidenter cui sit silis. Et de istis dicit p̄s in p̄dicamētis q̄ q̄ scit determinate vnū relatiuorū determinate scit z reliquū.

Circa secūdū distinguo de relatiuis sicut cōiter distinguū. quia quedam sunt relatiua fm̄ esse. qdam fm̄ dici. Quā distinctionē sic intelligo. q̄ illa sunt relatiua fm̄ esse. q̄ sic se habent q̄ si esse existere verificatur de vno verificat z d̄ reliquo. Et si vnū verificat de aliquo etiam aliud verificabitur de aliq̄. Ut si hec sit vera. dñs est. etiaz hec sit vera seruus est. z si hec sit vera. Aliqd est dñs. etiam hec sit vera seruus est aliquid z econuerso. Relatiua fm̄ dici sūt que sic se habēt q̄ si esse existere verificet d̄ vno. nō oportet q̄ esse existere verificet de reliquo. nec q̄ aliqd sibi addat in casu obliquo. vt si hec sit vera scientia est. nō oportet q̄ hec sit vera scibile est. Et similiter si hec sit vera. hoc est manus. non oportet q̄ hec sit alicuius hoīs manus. qz manus absq̄ vere est manus. z tū nō est alicui⁹ hominis manus. Tū istis vocabulis relatiuis fm̄ esse z fm̄ dici nō vtebat̄ p̄s. qz illō nō est p̄rie dictū nec vere accipit. Aliter p̄t dici q̄ relatiua fm̄ esse sunt q̄ nō p̄t verificari de aliquo vt significatiue accipiunt. nisi vere possit sibi adiūgi aliqs obliquus casus alterius dictionis q̄ suozū abstractorū. z sic relatiua triū p̄morū inodorū sunt sic relatiua fm̄ esse. quia si sit simile. alicui albo vel nigro est simile. z si sit pater alicui⁹ filij est pater. z si sit scientia alicui⁹ scibilis est scia. Relatiua fm̄ dici sunt illa quibus aliquando puenient̄ addit̄ obliqu⁹ casus. aliquū non. sicut man⁹ aliquū est manus hominis. aliquādo nō est manus hominis. Ideo est relatiuū fm̄ dici. Per hoc ad q.

dico. q̄ om̄ia relatiua fm̄ esse q̄ sic se habēt q̄ esse existere non potest verificari de vno nisi verificet de alio. nec pōt pfecte scire vnum verificari de aliq̄ nisi sciat aliud verificari de aliquo sunt simul natura et in intellectu z nō alia. Et quo sequit̄ q̄ nec relatiua fm̄ dici sunt simul natura et in intellectu nec relatiua tertij modi. nec oīa relatiua secundi modi. sicut patet ex precedentibus.

Ad argumentū principale dico q̄ iste proprietates non conueniunt omnibus relatiuis.

Questio. xxij. Trū secundū in

v tentionē phi relatio q̄ est genus generalissimū sit p̄ma intentio vt secunda. Q̄ sic p̄ma pbat̄. qz illa est p̄ma intentio q̄ significat res singulares q̄ non sunt signa sicut p̄s dictū est in q. xij. q̄nti q̄nti. Sed relatio q̄ est genus est h̄mōi cuz sit p̄dicamentū reale. Contra. nō significat res absolutas. qz nulla res absoluta ē relatio. Nec p̄cat res extra aiām distinctas a rebz absolutis. qz nulla talis est. q̄ significat p̄ceptus aīe. z p̄sequēs est secūda intentio. Ad istā q. d̄ ab aliquibz. q̄ relatio q̄ est genus generalissimū est qdam p̄ma intentio. qz qm̄ significatiue sumit pōt supponere p̄ re q̄ nō est signū. Et ideo fm̄ illam opinionē oīs res p̄ q̄ tale pōt supponere in p̄pōne vera est vere relatio. Et ideo isti concedunt tales p̄pōnes. fortes est relatio. albedo est relatio. quia ipsi non ponunt relationem distingui a rebz absolutis extra aiām. Licet illa opinio sit rōnabilis. tū mihi videt̄ q̄ Aristotiles fuit opiniois cōtrarie. Primā tū opi. sui secutus sup̄ in q. dā q. xij. q̄nti q̄nti. vbi posui q̄ sup̄mu z in q̄libet p̄dicamēto est p̄ma intentio. Sz sequēdo opinionē phi dico q̄ relatio ē gen⁹ generalissimū z secūda intentio z n̄ p̄ma. D̄ p̄bo. qz illud qd̄ p̄cat solū noīa p̄me ītentionis z secūde. est nomē secūde ītentionis. sic p̄z vbi s̄. Sz relatio q̄ est gen⁹ generalis. n̄ p̄cat res extra aiām q̄ n̄ sunt signa sz solū p̄cat fm̄ p̄m noīa q̄ sunt p̄me vt secūde ītentionis. q̄ zc. miorē p̄bo. qz p. in p̄dicamētis diffinitō ad aliqd̄ dic̄ Ad aliqd̄ talia dicūt̄ q̄cūq̄ h̄ ipsum qd̄ sunt aliorū dicunt̄ vt q̄ modolibz aliter ad aliud. Et exemplificat

Dicēs q̄ aliqd̄ d̄r sub habitudine casus ge-
nitiui v̄l datiu. Et ex hoc arguo sic. Nihil
d̄r ad aliud sub habitudine ḡti vel sub alio
casu nisi nomē. Sed omne relatiuū d̄r ad
aliud sub aliq̄ habitudine casuali. ergo oē
relatiuū est nomē importās suū significa-
tū sic q̄ nō p̄t. p̄ eo supponere nisi p̄uenien-
ter sibi possit addi aliquis casus obliquus

Si dicis q̄ p̄hs resp̄bēdit illā diffinitio-
nē relatiuoz̄ versus fines c. Contra. p̄hs nō
intēdit q̄ illa diffinitio ab aliq̄b̄ reinduca-
tur. quia dicit idem. q̄ ista diffinitio omni-
bus relatiuis p̄uenit. tam relatiuis s̄m̄ di-
ci q̄ s̄m̄ esse. non tamē est p̄uertibilis cum
oibus relatiuis s̄m̄ esse. sed est in plus. idō
dat ibi aliam diffinitionē q̄ p̄uenit relati-
s̄m̄ esse p̄uertibile. hoc patet. quia ponit ibi
aliquas substantias q̄ dicunt̄ alioz̄. sic ma-
nus. caput. Sed ille res extra t̄m̄ dicunt̄
alioz̄ q̄uis s̄m̄t alioz̄. sed noia t̄m̄ dicunt̄
alioz̄. Preterea in predicamētis ponit
q̄ omnia relatiua dicunt̄ ad p̄uertentiam
si b̄n̄ assignent̄. tūc arguo. Nos nō assigna-
mus nisi noia. sicut nō v̄imur nisi noibus
cū ergo nos assignamus relatiua ipsa no-
mina erunt relatiua. Preterea ibidē di-
cit Ubi nō sunt noia licitum ē fingere no-
mina ad que alia relatiua dicant̄. sed nos
nō fingimus res. sed nomia t̄m̄. igitur ipsa
nomina sunt relatiua. Et si dicat q̄ non
fingimus relatiua s̄ noia relatiuoz̄. q̄r di-
cit ibidē p̄hs. aliquoties em̄ nomia sin-
gere necesse est si nō fuerit nomen notū ad
q̄d̄ p̄uenienter assignet̄. ergo s̄m̄ cum pos-
sumus fingere nomen relatiuū z̄ nō ipsū
relatiuū. Contra. ipse vult q̄ nos fingam̄
nomen relatiuū q̄ nō est relatiuum impo-
sitū ad significandū. q̄ ad nomen fictū assi-
gnat̄ relatiuum. sed nō assignat̄ nisi ad re-
latiuū. ergo ip̄m̄ nomē est relatiuum. hoc
patet p̄ eum. quia postq̄ posuit aliq̄ nomi-
na dici ad p̄uertentiam. subdit. similr̄ aut̄
in alijs sed casu aliquoties differūt s̄m̄ lo-
cutionē. Ex quo patet q̄ dicit relatiua dif-
ferre s̄m̄ locutionē casualem. sed solū no-
mina differunt casu. ergo s̄m̄ eum sola no-
mina sunt relatiua. Et ideo dico s̄m̄ opin-
p̄hi. omnes ille sunt uegaude. sortes est re-
latio. albedo est relatio. homo est relatiuū.
albedo est relatiua. Sed illa est p̄cedenda
pater est relatio. filius est relatiuus. Silr̄

similitudo est relatio. z̄ hoc v̄t subiecta sup-
ponunt simplr̄ et predicata p̄sonaliter. q̄a
dē illis p̄ceptibus p̄dicatur relatio que est
genus. quia illos significat z̄ p̄ illis suppo-
nit. Ad argumentuz̄ p̄ncipale dico q̄
s̄m̄ intentionē p̄hi non sic est relatio predi-
camentuz̄ reale q̄ significet sc̄z̄ res extra q̄
non s̄m̄t signa. sed quia sue species signifi-
cant res extra z̄ p̄ ipsis supponūt.

Questio. xxij.

Trum res extra

v sint in genere relationis. vel no-
mina t̄m̄ s̄m̄ intentionē p̄hi.

Et videt̄ q̄ res extra. q̄r q̄n̄ alterū de alte-
ro p̄dicat̄ z̄c. Sed sp̄s relationis p̄dicant̄
tur de rebz̄ et p̄ ipsis supponūt. z̄ relatio q̄ ē
genus p̄dicat̄ de illis speciebus. ergo d̄ re-
bus. Contra. dictum est in p̄cedenti q̄/
stione q̄ relatio est nomē secūde intentōis
z̄ p̄p̄s nō fecit res extra. z̄ ita res extra nō
est in genere relatiōis. Dic̄ p̄mo dicen-
dū est q̄ sola noia sunt in genere relatiōis
Secūdo que sunt illa noia Circa p̄mū
dico q̄ s̄m̄ intentionē p̄hi nihil est in gene-
re relatiōis. nisi nomen vel participiū. mē-
tale. vocale vel scriptum. hoc patet p̄ p̄m̄
q̄nto metha. c. de ad aliquid. vbi dicit q̄ ali-
qua dicunt̄ relatiua v̄t calefactiuū ad cale-
factibile. z̄ secatiuum ad secabile. et omne
actiuum ad passiuū. Et sequit̄. Actiua s̄o
z̄ passiuā s̄m̄ potentiam actiuam z̄ passiuā
z̄ actiones potentiarū v̄t calefactiuum ad
calefactibile. z̄ calefaciens ad id quod ca-
lescit. z̄ secans ad id quod secat̄ tanq̄ agen-
tia. Ecce q̄ ponit calefaciens et secans de
secūdo mō relatiuoz̄. Idō dico s̄m̄ intentō-
nē Aristotil̄ q̄ solū noia z̄ p̄cipia corre-
spōdētia s̄bis actiuis z̄ passiuis. q̄ non t̄m̄
s̄m̄ vocē sunt actiua z̄ passiuā sed etiā fecit̄
q̄ aliquid agit realiter z̄ aliqd̄ realiter pa-
tit̄. vel q̄ aliqd̄ facit̄ z̄ aliquod realiter fir-
sunt relatiua de secundo modo. huiusmo-
di sunt agens. patiens. calefaciens. calefa-
ctiuum. creans. creatiuū. actiuū. passiuū.
Preterea in p̄dicamentis dicit̄ c. de rela-
tiōe Silr̄ aut̄ accubitus z̄ statio z̄ sessio. q̄
oēs positōes q̄daz̄ sunt z̄ ponunt̄ ad aliqd̄
Facere s̄o et stare vel sedere. ipsa quedam
positiones non sunt sed denominatiue ab
bis que dicte sunt positionibz̄ nominant̄.

Quotlibet

Ex q̄b̄ patet q̄ s̄ba sunt in genere actio-
nis vel passionis. 7 noia 7 p̄cipia eis cor-
respōdentia sunt in genere relatiōis. quia
stare nō est in genere relatiōis sed statio.
eo q̄ statio est alicuius statio. 7 sessio est alicuius sessio. Circa secundū dico q̄ nec
noia absoluta nec cōnotatiua pp̄ie sunt i
genere relatiōis. sed solū nomia relatiua
Sed talia sunt in duplici genere. q̄ q̄daz
sunt relatiua fm esse q̄ nūq̄ p̄nt de aliq̄ ve-
rificari q̄ accipiunt significatiue. nisi ve-
rez p̄uenient possit eis addi casus obliquus
alterius dicitōis q̄ sui abstracti. Relatiua fm
dici sunt illa q̄b̄ aliq̄ s̄c̄ addit casus obli-
quus. aliq̄ non. sicut manus aliq̄ d̄: ma-
nus hoīs. aliq̄ nō. Lanis 7 azinus aliq̄
est alicuius azinus. aliq̄ non. Tūc d̄: q̄oia
relatiua fm esse vere sunt in p̄dicamēto re-
latiōis. 7 hoc siue significant p̄cise subam
vt d̄ns seruus. siue significant qualitatem
vt similitudo. dissimilitudo. siue cōnotent
aliquid aliud in actu. sicut efficiens. calefa-
ciens. siue in potentia connotēt. sicut cale-
factibile. calefactiuū. siue cōnotāt affirma-
tiue sicut p̄seruatio. siue negatiue sicut cre-
atio. Relatiua autē noia fm dici nō sunt p̄-
pp̄ie in genere relatiōis. 7 ideo nec manus
nec caput nec azinus sunt pp̄ie in genere
relatiōis. 7 hoc q̄ manus aliq̄ est man-
us hoīs. aliq̄ nō. Uū q̄ manus ē abscisa ab
hoīe. si tūc nō vocet manus. tūc hoc nomē
manus vere esset in genere relatiōis. 7 ita est
de similibus Ad p̄ncipale argumentū di-
co q̄ ista regula intelligit. q̄ oēs termini
vniuocē accipiunt. Hic hec pp̄o. similitu-
do est relatio. est vera vt similitudo supponit
simp̄l̄r. hic autē albedines sunt similitudo
si sit vera similitudo stat significatiue. Iō
illa reḡla in p̄posito nō habet locū. Exem-
plū. aīal p̄dicat d̄ hoīe. 7 gen̄ p̄dicat d̄ ani-
mali. 7 t̄m gen̄ nō p̄dicat de hoīe. 7 hoc ē
p̄pter causam iam dictam.

Questio. xxiij.

Terū relatio ter-

minat ad absolutū. aut ad respe-
ctiuū. Et videt q̄ ad absolu-
tum. q̄ fm p̄m. v. metha. in tertio mō re-
lanuozū non est relatio mutua. sed in vno
t̄m extremo est realis relatio. patz de scia 7
scibili. q̄ solū absolutū in scibili determinat

relationē realē in scia. Contra in p̄dica-
mentis d̄. q̄ oia relatiua dicunt ad p̄uer-
tentiā. q̄ 7c. Ad istā q̄ dico q̄ terminus re-
latiōis dupl̄r accipit. Uno mō pp̄ie pro
illo ad q̄ dicit fm p̄uertentiā relatiū q̄
sibi addit in obliquo casu q̄n relatio est de
aliq̄ verificabilis. 7 sic dico fm intentionē
p̄hi q̄ relatio sp̄ terminat ad relatiū. quia
relatiū d̄ fm p̄uertentiā ad aliud relati-
uum. 7 nō ad absolutū. sicut p̄ d̄ filij pat̄.
nō hoīs vel aīalis. 7 vnū relatiū cadit in
diffinitione alterius. et nō absolutum. Et
ideo dico q̄ pp̄ie loquēdo vnū relatiūz
nomē terminat ad aliud nomen relatiū. 7
nō ad nomē absolutū. nec ad rē extra. Et
aliū terminū pp̄ie loquēdo nō habet rela-
tio. cū nō sit aliqua res p̄ua distincta ab oi-
bus reb̄ absolutis. Alio mō accipit ip̄o p̄e
terminus relatiōis p̄ illo q̄ est tale quale
denotat esse p̄ terminū relatiōis pp̄ie di-
ctū. et illud nō est relatiū sed absolutum.
Exēplū. illud relatiū creatura pp̄ie loquē-
do terminus est hoc relatiū creatis vl̄ cre-
ator. tū illud q̄ est realr creator non est re-
latiuū sed absolutū. puta ip̄semer deus.

Sz p̄. ix. metha. p̄bat p̄hs q̄ actus est p̄-
o: potētia diffinitive. q̄ potētia diffinit p̄
actū. Tūc sic. Actus diffinit potētiā vt ter-
minat relationē ei. Aut q̄ actus terminat
relationē potētie vt absolutū. 7 habet p̄o-
sitiū pp̄ie loquēdo. Aut terminat vt corre-
latiuū. 7 sic potentia diffinit actū sicut ecō-
uerso. q̄ dicit Porphy. cap̄lo de sp̄. q̄a in
relatiuis mutuis necesse est in vtriusq̄ rōni-
bus vtriusq̄ ratios poni. 7 ita actus vt est
p̄ior potentia diffinitōe etiā est posterior.

Secūdo sic. relatiū in q̄ru3 relatiū dif-
finit p̄mo p̄ terminū ad quē refert. 7 p̄ con-
sequēs terminus vt terminus est p̄o: diffini-
tione relatiuo vt relatiū est. hec p̄na patz
v. metha. vbi p̄pat subam 7 accūs Et. ix.
metha. vbi p̄hs p̄pat potētiā ad actū. Sz
ip̄ossibile ē esse circuli in q̄cūq̄ p̄o: itate ef-
fentiali. q̄ ip̄ossibile est p̄ez p̄mo referri et
terminari ad filiū in q̄tū filiū refert ad ip̄m.
q̄ si sic p̄ esset p̄o: filio ordie essentiali. dif-
finitōis. 7 filiū esset p̄o: p̄re. 7 ita esset circu-
lus. q̄ p̄ p̄mo referat ad rē absolutā in hoīe
q̄ terminat p̄nitatē 7 ecōuerso. et filiū p̄mo
refertur ad illud absolutū in patre q̄ d̄ ter-
minat relatiōez filiatiōis. 7 ita ambo abso-

luta sunt pōra relationibz. Ad p̄mū isto r̄ū dico q̄ q̄nis potentia sit relatiuū large capiendo. tū actus nō est eius correlatiuū sibi correspondens. q̄ nō oīs actus est alie⁹ potentie actus. Nec oē qd̄ est in actu prius fuit in potentia. sed omne qd̄ est in potētia pōt esse in actu. z oīs potentia est respectu alie⁹ actus potētia. Sz q̄nis act⁹ nō sit relatiuū correspondens potentie. tū act⁹ pōt diffinire potentia. sed potentia nō diffinit actū. Et iō ex hoc q̄ potentia diffinit p̄ actus z non e conuerso. dicit q̄ actus est pōr diffinitione ipsa potentia diffinibili. Un̄ dico q̄ h̄ nomē relatiuū potentia nō dicit p̄mo ad hoc nomē actus. sed ad aliō nomē. Et si nomē nō sit ipositiū licituz est fingere fm̄ artē phi in p̄dicamentis. Tūc ad for mā dico q̄ bene actus diffinit potentia. sz non terminat eius relationē. q̄ nō est cor relatiuū sibi correspondens. Ad secun dū p̄cedo q̄ relatiuū in q̄tū relatiuū diffinit p̄ terminū diffinitioē expmēte qd̄ noīs nō autē diffinitioē expmēte qd̄ rei. Et qū d̄ q̄ terminus vt terminus est pōr diffinitione suo correlatiuoz. hec p̄na nunq̄ va let nisi de diffinitione p̄rie dicta expmēte quid rei z de diffinitioē data p̄ additamen tū z a priori. Qū autē diffinit aliq̄ diffinitio ne expmēte qd̄ nomis p̄ se mutuo nō ē ve rum. sed magis ibi diffiniēs z diffinitū sūt simul diffinitioē z intellectu. q̄ neutrius pōt exprimi qd̄ noīs nisi p̄ alterū. Et h̄ to rum patet p̄ phm̄ in p̄dicamentis vbi dicit q̄ qd̄ diffinitioē scit vnū relatiuoz diffinitioē scit reliquū. Et ad phm̄ dico q̄ loq̄t de diffinitioē accipiēte aliq̄ z includente qd̄ nō diffinit p̄ ipm̄ diffinituz. ibi diffiniēs sp̄ est p̄us diffinito. Isto mō suba nō diffinit p̄ actus. nec potentia diffinit p̄ actum. nec actus p̄ potentia. q̄ sp̄ diffiniēs v̄l est siml̄ diffinitioē cū diffinito sicut in relatis mu tuis. vel diffiniēs prius diffinito. z h̄ est qū non diffiniunt mutuo. Et vltra dico q̄ in illa relatiuis nō est talis pōritas essential̄ diffinibilis ad diffinitū. z ideo in eis bñ p̄t esse circulus in diffinito. Ad argumē tū p̄ncipale patz satz ex p̄cedētibz. Et p̄t ad hūc aliter dici q̄ in tertio mō ex vna pte nō habet aliq̄ nomē absolutū p̄ter nomē relatiuū respectu e⁹ dicit nomē relatiuuz. sic est ex alia pte Exemplū. visibile d̄ ad visū

z e conuerso visus d̄ ad visibile. Et ista p̄te sunt correlatiua. z ita p̄rie est vnū correlatiuū sicut reliquū. Et ita oē nomē qd̄ habet ex pte visus dicit ad visibile. q̄ non habem⁹ nisi hoc nomen visus. z vere d̄ q̄ visus ē alie⁹ visibilis nō tanq̄ subiecti sz obiecti. fm̄ phm̄. Sz ex alia pte sunt duo nomia ad q̄rū vtrūq̄ d̄ visus. sed vnū nomē est p̄rie relatiuū. puta visibile. z aliō non. puta color. q̄ aliq̄mō alterū d̄ ad seipsuz. q̄ p̄rie dicit q̄ visus est visibilis visus. z visus est color visus. sed nō d̄ p̄rie q̄ color est color visus. sed p̄rie d̄ q̄ visibile ē visu visibile. Et si dicit q̄ phs dicit. q̄ alterū extremū nō refert nisi q̄ aliq̄d refert ad ipm̄. z p̄us illud extremū aliq̄ mō refert. Sz color nullo mō refert ad visum. q̄ illud extremū n̄ refert ad colorē. Dico q̄ colorē referri ad visum pōt intelligi dupl̄r. V̄l sub noīe colorz. z sic referri ad ipm̄ nō est aliō q̄ ipm̄ esse extremū correlatiuuz. z iō ex h̄ ipso q̄ visus d̄ coloris visus. ibi coloris iā aliq̄ mō refert. Aut pōt intelligi referri sub alio noīe. puta sic dicēdo. color est visibilis visu. z vtroq̄ mō pōt sufficienter exponi phus.

Questio. xxv.

Trū relationes

v triū modoz sint reales in creaturis. Et videt q̄ nō. q̄ relationes ille speciales non sunt res absolute extra aīam exītes. nec sunt distincte ab illis. sicut patet ex p̄cedētibz zc. Contra circūscripto oī intellectu adhuc vna albedo esset silis alteri. q̄ similitudo est relatio realis. Rūdeo distinguēdo de relatiōe reali. Uno mō d̄ relatio real. q̄ significat vnā quā rem extra aīam distinctā a rebz absolutis. Alio mō. q̄ sc̄at res absolutas extra aīam v̄l in aīa q̄ dicunt esse tales q̄les de nominant esse p̄ talē relationē v̄l p̄ talē relatiuū sine oī opatiōe intellectus. Primo modo dico q̄ nō sunt reales. q̄ nō sunt tales res p̄ue medicēter res absolutas. sicut p̄z ex dicit in p̄ti q̄l. Secūdo mō dico q̄ sunt relatiōes reales. q̄ sc̄at res absolutas p̄dicto mō. puta similitudo sc̄at duo alba. et q̄ vtrūq̄ albū sit silis alteri sine q̄cūq̄ opatione intellect⁹. q̄ intellect⁹ nō p̄l⁹ facit ad hoc q̄ sortes albi sit silis platoni. q̄ faciat

Quotlibet

ad hoc q̄ fortes sit albus. imo ex his q̄ fortes est albus et plato est albus. fortes est filius platonis oī alio ymaginabili circūscripto. Et ita intellectus nihil facit ad hoc q̄ fortes sit filius platonis. Tū hoc nō obstat. ista plura absoluta potest intellectus diuersimodē exprimerē. Uno mō p̄ conceptū absolutū dicēdo sic. fortes est albus vel plato est albus. Alio mō p̄ conceptū relatiuū sic dicēdo fortes est filius platonis s̄m albedinez. et ille conceptus relatiuus solū est in aīa. S̄ hic sunt duo dubia. Prīmū ē. q̄ videt̄ s̄m p̄dicta q̄ aliqd̄ refert̄ realr̄ ad non ens. puta materia refert̄ ad formā realr̄ nō existēte ad quā est in potētia. q̄ circūscripta omī opatōe intellect̄? matia est s̄e in potētia ad formā. et hoc nomē potentia s̄e fecit ipsam materiā. Secundū est. vtruz tales relationes speciales. s̄ilitudo. eq̄litas. filiatō. et h̄mōi noīa relatiua abstracta possunt s̄e p̄dicari de rebz absolutis siue de conceptibus absolutis taliū. puta an tales sint p̄cedēde de virtute finis. albedo est s̄ilitudo. fortes est paternitas. sicut ille p̄cedunt de virtute sermonis. fortes est filius. fortes est p̄f. Ad p̄mū dico. q̄ ibi est solū difficultas vocal̄ et equocatio d̄ relatiōe reali. Nā si relatio realis p̄cise vocet̄ illa q̄ importat vnā rē existēte. et alia sibi correspondentē in actu. Sic est manifestū q̄ hic nō est relatio realis. sed vocādo relatiōez realē quā aliqd̄ siue sit in actu siue potētia est tale q̄ le denotat esse p̄cretū relatiōis siue omī opatione intellect̄? sic dico q̄ ē ibi relatio realis. q̄ nō plus facit intellect̄ ad hoc q̄ materia sit in potētia ad formā q̄ ad h̄ q̄ vnus a finis generet aliū. Ad secūduū dicendū est q̄ aliter loquendū est s̄m vsuz loquentiū. et aliter loquendū de virtute sermonis. Nā primo modo loquēdo dico q̄ vsuz loquentiūbz dicere q̄ s̄ilitudo. equalitas et. fecit res absolutas. sed nō sunt res absolute. Nec p̄dicant̄ de illis. q̄ vsuz loquēdi nō p̄cedit q̄ albedo sit s̄ilitudo. Nec duo alba sunt s̄ilitudo. sed p̄cedit q̄ s̄ilitudo duo alba. S̄ loquēdo d̄ virtute finis q̄ p̄cedit q̄ terminus fecit rē aliquā pot̄ d̄ illa re vere p̄dicari quā stat significatiue. d̄ p̄cedi q̄ eq̄litas. s̄ilitudo ex q̄ fecant res absolute et sunt p̄me intēctōis debēt s̄e p̄dicari de illis. Et pot̄ ad huc diuersimodē

exponi p̄mo modo sicut d̄ictū est i q. ix. q̄n̄ ti q̄tlibeti sup̄ius. q̄ q̄nis p̄creta taliū relationū supponat̄ p̄ vna re absoluta et de illa s̄e p̄dicantur. puta sic dicēdo. fortes est similis. fortes est equalis. t̄n̄ abstracta relationū non supponit nisi p̄ pl̄bz rebz absolutis cōiunctim sicut nomē collectiuūz vt pl̄us. exercitus. turba. societas. Et s̄m istam opinionē p̄cedit q̄ ioh̄s est socialis et ista negat̄ q̄ ioh̄nes est societas. sed ista p̄cedit ioh̄nes et richardus sunt societas et societas est ioh̄nes et richardus. Ita ē p̄cedēdū q̄ fortes est filius. fortes est equalis. sed ista negat̄. fortes est similitudo. fortes est equalitas. Ita t̄n̄ cōcedit fortes et plato sunt equalitas. duo alba sunt similitudo. et ita in oībz esset dicēdū q̄ abstracta relationū sunt collectiua noīa. S̄ q̄nis ista opinio possit p̄babiliter sustineri q̄tū ad relationes eq̄pantie siue similitudinis. nō t̄n̄ in relatiōibz disquipantie q̄ sunt dissimiliū noīa. q̄ non videt̄ p̄p̄ie dictum q̄ de? et creatura sint creatio actia et p̄f et filius sunt paternitas. sicut nec cōcedo q̄ filius sit paternitas. Ideo alit̄ potest dici sicut prius dictum est in q. ix. q̄nt̄ quotli. q̄ quā p̄cretū et abstractū peniens idē significat̄z omni eodē modo gr̄amaticali et logicali talia p̄creta et abstracta p̄dicant̄ de eodē. nisi inclusio alicuius sine carbe gramatis impediatur. sed sic est de cōcretis et abstractis illaz relationū. q̄ q̄d̄ fecit s̄e fecit s̄ilitudo. et eodē mō. q̄ nō plus innotescit p̄ rōnem nec autoritatē alicuius autentici q̄ s̄ilitudo fecit res p̄iunctim plus q̄ simile. Sic nobis innotescit p̄ auctoritatē q̄ pl̄us et exercitus fecit sua fecit p̄iunctim. et pl̄aris supponit p̄ hoībz diuisim. Et ideo de virtute sermonis sicut hec est p̄cedenda albedo est filius. ita hec est cōcedenda albedo est similitudo. et nunq̄ est vna p̄cedenda siue alia. Et sicut hec est cōcedenda. fortes est pater. ita hec est p̄cedenda fortes est paternitas. q̄ p̄ eodē omīno supponunt. et ita ista via est cōmunitā ad relationes equipantie q̄ ad relatiōes disquipantie. Ad argumēta p̄ncipalia patet sufficienter ex dictis.

Explicit quotlibetū sextum.

Quotlibeti septimi

Questio. i.

Trum identi

tas. similitudo et equalitas
sunt relationes reales in di
uinis. Et videt q̄ nō. q̄a
si sic. tunc in diuinis essent

plures relationes q̄ quattuor. q̄d nō con
ceditur. Sicut nulla istarū p̄stituit p̄sonaz
in diuinis. Contra. pater in diuinis est
realiter equalis filio et sp̄i sancto. q̄ zē.

Supposita distinctione de relatiōe rea
li posita in p̄ori q. sexti q̄li. Dico tūc ad q̄
stionē q̄ accipiēdo relationē p̄mo mō vt
dicat aliquā rē quocūq̄ distinctam a p̄so
nis in diuinis. sic non sunt relationes rea
les. quod p̄batur. quin aliqui p̄pō verificat̄
p̄ rebz zē. sed iste p̄pōnes pater ē equalis fi
lio. pater est similis filio. verificant̄ p̄ rebz.
et solum p̄r et filius sufficiūt ad verificandū
illas. ergo alia res non est ponenda. Pre
terea in creaturis equalitas et similitudo nō
sunt tales res parue. q̄ multo fortius i dō.

Preterea si sic. quero. aut similitudo p̄ris
fundat aliā similitudinē respectu similitudis in
filio. aut nō. Si sic. erit p̄cessus in infinitū
Si non. et tūc vna similitudo est similitudo alteri. q̄
eodē mō standuz est in p̄mo q̄ p̄r est simil
filio sine omni tali re addita. Secundo
dico. q̄ accipiēdo relationē secundo mō.
sic sunt relationes reales. hoc p̄bo. quia q̄n
aliquid est tale quale denominat̄ esse p̄ relatiō
nem ex natura rei. et nō p̄ opationē intelle
ctus. illa relatiō est realis. Sicut pater ex na
tura rei est equalis filio sine oī opatiōe intel
lectus. ergo illa equalitas est relatiō realis

Tertio dico q̄ iste non sunt relatiōes rō
nis. hoc p̄bo. q̄ nunq̄ est relatiō rōnis ni
si q̄n res non est talis ex natura rei qualis
denominat̄ esse p̄ tale relatiū. Sed p̄t eē ta
lis p̄ opationem intellectus. sed p̄r ex natu
ra rei est equalis filio sine oī opatiōe intel
lectus. quia non plus facit intellectus ad h̄
q̄ pater sit equalis filio q̄ faciat ad h̄ q̄ p̄r
generet filium. Si dicis. sicut impossibi
le est q̄ aliquid sit album sine albedine. ita im
possibile ē q̄ aliquid sit equale sine equalita
te. et p̄p̄ns equalitas est res distincta aliq̄
modo a patre et filio. R̄spondeo q̄ hec est disti

guenda. pater est equalis filio sine equali
tate. ex eo q̄ ly equalitas potest stare mate
rialiter v̄l fecatine. Si p̄mo mō verum est
Si secūdo mō falsum est. q̄ tunc equali
tas supponit p̄ patre et filio p̄iunctim v̄l di
uisim. Ad argumentū principale patz
ex dictis quomodo pater est equalis fi
lio.

Questio. ij.

Truz idētitas

nūralis sit relatiō realis. Et
videt q̄ nō. q̄z eiusdem ad se nō

est relatiō realis. Sed idētitas nūralis
est h̄mōi. q̄ zē. Contra. fortes ex natura
rei est idē numero sibi sine oī opatiōe in
tellectus. ergo est relatiō realis. Presup
posita distinctione de relatiōe reali p̄us da
ta in vltia q. sexti q̄li. dico q̄ idētitas nu
meralis est relatiō eodem mō sic similitu
do et eq̄litas. hoc q̄z fortes est idē realiter
sibi et ad hoc nihil facit intellectus. Sicut
p̄ p̄hs. v. metha. c. de eodē dicit sic. Idē
titas vnitas et q̄dā aut plurius essendi ali
q̄n v̄tū vno vt pluribz. veluti q̄n dixerit ip
sum ipsi idē. nā vt duobz v̄tū eodez. Tunc
arguo. Idētitas nūralis nō est nisi q̄n
q̄a v̄tū vno vt duobz. Sed sol^o intellectus
v̄tū vno vt duobz. ergo talis idētitas nō
est sine opatione intellectus. et p̄p̄ns nō est
relatiō realis. Preterea ad relationē re
alem sp̄ requirit̄ distinctio realis extremo
rū. Sed hic extrema nō distinguunt rea
liter. Preterea oē p̄dicamentū p̄dicat̄ d̄
suba in cōcreto. sicut b̄n d̄z. suba est eq̄lis.
suba est q̄nta. substantia est agēs. substan
tia est patiens. Sicut relatiū est p̄cretū p̄e
dicamenti relatiōis. q̄ hec est simplr vera.
substantia est relatiua. animal est relatiuum
q̄d nō p̄cedit. Preterea ab inferiori ad
superius est bona p̄na. sed pater et relatiū
se h̄nt sicut superius et inferius. sicut pater
vnitas et relatiō. q̄ sequit̄ h̄o ē pater. ergo h̄o
est relatiū. et non p̄ se ergo p̄ aliam rē.

Ad p̄mū illozū dico q̄ Aristoteles non
negat idētitatē nūralē esse respectū rea
lem. Sed vult q̄ in assignādo extremum
v̄tū relatiū vtenduz est diuersis casibz in
eodez noīe. ac si essent duo noīa. et hoc sine
assignet̄ p̄p̄riū correlatiū sine illud d̄ quo
suum correlatiū verificat̄. Unde sicut

assignādo correlatiuū similia possum du-
pliciter dicere. Uno mō sic. sortes est filius
platonis. Alio mō sic. simile est fili simile. Ita
in pposito possum dicere. sortes est idē sor-
ti: et idē est eidē idē. Si dicis q̄ fm illaz
assignationem ita oportet in similitudine uti
vno p duobz sicut in idēitate nūmerali. Et
cedo. nec hoc negat Aristoteles. Tū diffe-
rentia est. qz in vtraqz assignatiōe in pposi-
to oportet uti vno mō ut duobz. hoc ē oportet
accipere idē nomē in duobz casibz. Ideo
dicit veluti ipm ipsi idē. In alijs hō relati-
uis nō oportet. nisi qñ assignat nomē rela-
tiuū ad suū p̄p̄riissimū correlatiuū. Sicut
sic dicēdo. simile est fili simile. equale ē eq̄-
li equale. sed assignando ista q̄bz cōpetunt
relatiua oportet accipi diuersa simplr. q̄a
non possum⁹ dicere qz sortes est sorti simil
sed qz sortes sit similis platonis. et sic d̄ alijs.

Ad aliud dico qz extremū relationis ca-
pit dupliciter. Uno mō p̄p̄rie p correlatiuo. et
isto mō dico qz oīs relatio realis requirit di-
stinctionē realē extremorū salte nūmeralem
quia ipsa et correlatiua sunt extrema re-
lationis. et ista met sunt conceptus vlt voces.
Et ista extrema in pposito distinguunt in-
meraliter sicut idē conceptus bis replicatus
in diuersis casibz. Et eodē mō est in relatiō-
nibz mouentis et moti. qñ idēz mouet seip-
sum. qz ipsa extrema relationis q̄ sunt cor-
relatiua distinguunt nūero salte. Alio mō
accipit extremū relatiōis p illo de q̄ corre-
latiuū verificat. et tunc improprie accipit p
illo. Et sic accipiēdo non oportet qz oīs re-
latio realis requirat distinctionē realē extre-
morū. qz pōt esse simplr idē de q̄ vtrūqz ex-
tremorū verificat. patz nō solū in idēitate
nūmerali sed etiā qñ idēz mouet se. Ad ali-
ud dico qñ p̄dicamentū est p̄ma intentio
fm intentionē phi. tūc tale p̄dicamentū p̄-
dicat d̄ suba in cōcreto. sicut est in exēplis
positis. sed fm intentionē phi relatio ē no-
men secūde intētiōis. qz p̄cise vtebat hō no-
mine relatio vel ad aliqd. p ipsis cōceptibz
relatiuis vel noibz. Ideo nō cederet phs
qz suba esset relatiua. s; cederet qz substā-
tia esset qualis vel q̄nta. Tū fm veritatem
theologie. relatio est nomē prime intentio-
nis. qz p̄cat nō solū noīa relatiua sed vari-
as relatiōes extra animam. puta relatiōes di-
uinas. et ideo p̄cise est p̄ma intētio. Ad ali-

ud dico qz relatiuū et pater nō p̄p̄rie hnt
sicut inferius et superius. qz relatio est nomē
secūde intentionis et solū supponit p noibz
relatiuis nō p rebz. Ideo nō sequit. hō est
pater q̄ hō est relatiuū. qz relatiuū nō pōt
supponere. p ipsa re q̄ nō est signū. sed solū
supponit p signis fm intentionē phi. salte
fm veritatē p nulla re creata extra animaz
pōt supponere. Et ideo in talibz termis nō
tenet illa regla ab inferiori ad superius. sic nō
sequit sortes est hō. et homo est spēs. qz sor-
tes est spēs p̄pter eandem cāz. Ad argu-
menta p̄ncipalia patet ex dictis

Questio. iij.

Trū creatio acti

vua sit relatio rōnis. Et videt
qz sic. qz creatio actiua est relatiō
et non realis. q̄ rōnis. Contra relatio rō-
nis causat p actionē intellectus. Sed cir-
cūscripta oī opationē intellectus creati hē
dicit deus creans lapidē. et creator homis
q̄z. Ad istā q. dico qz creatio actiua si-
ue relatiō dei ad creaturā nō est relatio rō-
nis. qd p̄bo in multipl. p̄mo sic. quicunqz
aliqd importat p aliqd nomē qd nomen nō
pōt alicui p̄petere nisi aliq̄ causa causante
si illa cā nō causet illud nomē nullo modo
vere dicit d̄ aliquo. sed relatiō rōnis nō p̄-
esse nisi in intellectu nostro causante. q̄ si i-
ntellectus creatus nō causet relationē ratiō-
nis si creatio actiua importat respectū ratio-
nis. deus non erit vere creator nec creans
Et ita de⁹ nō posset vere creare lapidē intel-
lectu creato non causante. Preterea qñ
aliqd denominat ab aliq̄ vere et realiter. vlt
quando aliquis est aliquis vere et realiter
ter siue intellectus sit siue non sit per nei-
trum extremum importat aliqd causatū
ab intellectu. Exempluz si homo realiter sit
albus. siue intellect⁹ sit siue nō sit. nec p homi-
nē nec p albū importat aliqd causatū ab
intellectu. Sed siue intellect⁹ sit siue nō sit
deus est realiter creans. sicut sensibile ē re-
aliter sensatū. igit nec p deū nec p creantes
importat aliqd cāz ab intellectu. Pre-
terea fm istos sicut intellect⁹ cāt respectuz
rōnis. ita volūtas. et p̄p̄rie ad hoc qz deus
creat lapidē nō plus facit intellect⁹ noster
qz volūtas creata. Et ita vel vtrūqz causa
bit ibi respectū rōnis vel neutrum. Si neu-

trū habet, positū. Si utrūq; igitur creatio ac-
 tiua importabit duos respectus rōnis. vnū
 creatū p rationē intellectus. z aliū causatū
 p actū voluntatis. qd est absurdū. Pre-
 terea sicut vox est relatiua ita nomē scriptū
 est relatiuū. posito igitur nullus intellectus crea-
 tus esset. z tū qd bec ppō scribit in libro. de
 us est creans. z tū illud nomē creans scri-
 ptum est relatiuū. Et certū est qd nō impor-
 tat relationē rōnis. qz esset ppō falsa. ergo
 creator nō importat respectū rōnis. Pre-
 terea fm istos respectus rōnis causat ex opa-
 tione intellectus pantis vnā rez alteri.
 vel ad seipsam. Tūc arguo. quicūq; ex com-
 paratione vnus ad alterū causat aliquid. ex si-
 mili comparatione ipsius ad quocūq; aliud
 causat simile. Exemplū. qz subiectus z p-
 dicatū sunt denominationes psequētes ta-
 lem pparationem. ideo omne illud qd p-
 intellectus cōparare ad hominē. sicut cōparat
 sortem ad hoīem. pōt esse subiectū v-
 pdicatum respectu hoīs. sicut sortes pōt esse sub-
 iectum v- pdicatum respectu hoīs. sed omni
 modo quo pōt intellectus ppare deū ad cre-
 aturā. p simili modo pōt ppare quācūq;
 creaturā ad eādē. ergo si deus creator cre-
 ature. ppter respectū psequentem pparatio-
 nem intellectus. eadē ratione vna creatu-
 ra diceret z esset creatrix alterius ppter re-
 spectū psequentē pparationē intellectus.

Si dicis qd vna pparatio est vera z alia
 falsa. ideo ad vnā psequitur respectus rōnis
 z non ad aliā. Contra. respectus rōnis ita
 consequitur pparationē verā sicut falsā z ecō-
 uerso. quia fm eos in ista ppōne. azin⁹ est
 est homo. ita psequitur respectus rōnis azin-
 nū ppter pparationem falsam. sicut in ista p-
 positione vera. sortes est hō. psequitur iste re-
 spectus rōnis sortē ppter pparationē verā.
 qz ita azinus est subiectū in ppōne falsa p-
 ppter talē pparationē. sicut sortes est subiectū
 in ppositione vera ppter pparationē verā
 igitur siue intellectus vere pper siue non. sp cō-
 simili pparationē psequitur p simili respectus rō-
 nis. Et p oīs pōt creatura creare sicut de-
 us. Preterea sicut nihil est albū nisi albe-
 do sit in esse sibi puenienti. ita nihil est vere
 creans nisi creatio sit in esse sibi puenienti
 ergo si creatio actiua sit respectus rōnis nun-
 qd deus vere crearet nisi talis respectus rō-
 nis vere ponat p comparationem intellectu

cōparantis. quod est absurdū. Preterea
 sicut intellectus potest cōpare causam nō
 habentē respectus realē ad effectū suū fm
 istos. ita pōt de ppare cām hūitē respectū
 realem ad effectū suū. igitur rōne ex pma ppa-
 ratione psequitur talis respectus rōnis. eadē
 ratione ex secunda pparatione psequitur cōsi-
 milis respectus rōnis. z ita talis cā ha-
 beret duos respectus ad suū effectū. Unū
 realē. alterū rōnis. quod falsum est. Itē
 dico qd creatio actiua siue relatiō di ad cre-
 aturā non est relatiō rōnis. Secūdo dico
 qd illa relatiō est realis. illo mō qd relatiō so-
 lis ad effectus suos est realis. qz circūscri-
 pto omni intellectu creato vere deus dicitur
 creator z creans. Ad argumenta p-
 palia patet ex dictis.

Questio. iiii.

Truz relatio ra-

tionis distinguit a rebus absolu-
 tis. Et videt qd sic. qz p radi-
 cioria nō verificant de aliquo sine distin-
 ctione reali. sed colūna nūc est dextra z p-
 nis non. igitur dextreitas colūne distinguitur a
 colūna. sed dextreitas est relatiō rōnis. er-
 go zc. Contra relatiō diuidit in realem
 z rōnis. Sed relatiō realis nō distinguit
 a rebus absolutis. igitur relatiō rōnis. Ad istā
 q. dico breuiter qd relatiō non distinguit a
 rebus absolutis. Quod pbo. qz si sic. aut habz
 eē subiectiū. aut obiectiū. Si pmo mō.
 tunc est relatiō realis. z nō rōnis. Si secū-
 do mō. Contra. nullū tale esse obiectiū est
 in hoc mūdo. sicut prins pbatū est. Sz
 contra. vnio extremorū ppōnis non est ali-
 qd absolutū. Nec est relatiō realis. qz non
 orit ex natura extremorū ergo est relatiō rō-
 nis. Preterea subiectū. pdicatum. genus.
 species. z alie secunde intentiones non im-
 portant tū res absolutas. qz qd qd est ab-
 solutum in subiecto p- esse z in tali. z tū nō
 erit subiectū. nec intelligit subiectū eē nec
 pdicatum. z sic de genere. specie. z secūda in-
 tentiōe. Preterea veritas falsitas necessi-
 tas contingētia ppōnis nō sunt res absolu-
 te nec relationes reales. igitur zc. Preterea p-
 ciū in nūmo est relatiō rōnis z nō res ab-
 soluta. igitur zc. Sed istis non obstantibus
 dico qd relatiō rōnis nō distinguit a rebus
 absolutis. Nec inuenit alicubi a pbo qd po-

sunt talē differentiā inter relatiōem realem
 z rōnis. Ad p̄mū dico i contrariū q̄ vnio
 extremoz p̄pōnis in mēte ē p̄cept⁹ sine cathe
 grematic⁹ vbi coplati sine copulat⁹ subie
 ctū p̄dicato. Sic i ista p̄pōe plata hō ē aīal
 vnio extremoz d̄r istud verbū est. q̄d est q̄
 dam q̄litas absoluta. Ita p̄portionabiliter
 est de vnione istoz extremoz in mēte q̄d
 est p̄ceptus cople. q̄ est q̄dam q̄litas mētis
 pura actus intelligēdi. Et ille p̄ceptus di
 stinguit realiter a subiecto z p̄dicato q̄ etiā
 sunt diuersi act⁹ intelligēdi. Et istis tribz
 p̄ceptibz in mēte positis. sine oī relatiōe rō
 nis habet p̄pō z vnio extremoz ei⁹. sic istis
 tribz vocibz p̄tinne platis. hō est aīal. suffi
 cienter habet sine oī alio p̄pō i voce z vnio
 extremoz eius. Ad aliud dico q̄ illud
 absolutū in mente q̄d est subiectū vel p̄di
 catū p̄pōnis. p̄t esse vel intelligi cogitiōe
 incōpleta. z tū nec vnū est subiectū nec ali
 ud p̄dicatū. Sed hoc nō est p̄pter defectuz
 alicuius respectus rōnis. sed p̄pter defectū
 cōcept⁹ absoluti. scz copule. P̄t em̄ aliq̄s
 absolute cognoscere cogitiōe incōpleta
 z hōiem z aīal. z tū nec hō erit subiectū nec
 aīal p̄dicatū. Et h̄ qz deficit ille p̄cept⁹ sin
 e cathegrematic⁹ est. Quo posito. sine oī
 alio respectu. statim hō erit subiectū. z aīal
 p̄dicatū. z habet tota p̄pō. Unde p̄cedo q̄
 tā subiectū q̄ p̄dicatū est p̄cept⁹ relatiuus
 rōnis. sicut post parebit. sed q̄libet talis cō
 ceptus est q̄dam q̄litas absoluta scz actus
 intelligēdi. Et sicut est dictum de subiecto
 z p̄dicato. ita dico de genere z oībz intēto
 nibz secūdis. qz tam genus q̄ spēs sunt cō
 ceptus relatiui z p̄t dici relationes rōnis
 fm bonū intellectū. sed nō respect⁹ distin
 cti a rebus absolutis. Et ideo tā aīal q̄d ē
 genus p̄t absolute p̄gnitōe incōpleta in
 telligi z tū nō intelligit esse gen⁹. q̄ hō qui
 intelligit esse spēs p̄t absolute intelligi et
 nō intelligi q̄ est spēs. Et cā est. qz iste p̄ce
 ptus genus nō r̄m̄ fcat aīal. colorē. corp⁹
 que sunt genera. sed ip̄ortat q̄ ista p̄dicant
 tur de pl̄bz spē differētibz. Et ita iste p̄cep
 ptus genus cōnotat illa de q̄bz aīal z color
 z cetera genera p̄dicant. qz iste p̄cept⁹ genū
 nō solū fcat istas p̄mas intētiōnes q̄ sunt
 genera. sed etiā cōnotat spēs istozū genēz.
 licz ille p̄ceptus color vel aīal non p̄notet
 illas species. Et qz non p̄t sic p̄notare

nisi mediāte actu intellectus. iō gen⁹ d̄r: rel
 latio rōnis. z tū est qualitas absoluta i aīa
 Eodē mō iste p̄ceptus spēs non solū fcat
 hōiem z aīnū q̄ sunt spēs. sed p̄notat q̄ p̄
 dicant de pl̄bz differentiibz uūero. z cōno
 tat etiā genus p̄dicabile de his. Et ita bre
 uiter p̄t dici de alijs secūdis intētiōibz.

Ad aliud dico q̄ veritas z falsitas p̄pō
 nis nō dicūt puos respectus rōnis. scz sunt
 conceptus relatiui fcentes ipsas p̄pōnes
 nō absolute. Sed veritas siue iste p̄ceptus
 veritas vltra p̄pōnem quā fcat cōnotat q̄
 ita sit in re sicut importat p̄ p̄positionē. Et
 falsitas importat q̄ nō sit ita in re sicut im
 portat p̄ p̄pōnem. Necessitas fcat q̄ ita sit
 in re sicut importat p̄ p̄positionem. z q̄ nō
 possit aliter esse. Contingēs p̄notat q̄ aliē
 potest esse q̄ importat p̄ p̄pōnem z hoc sine
 oī respectu rōnis. Ad aliud dico q̄ p̄ciū
 est nomē relatiuū. z p̄t dici respectus rela
 tio rōnis. qz denari⁹ nō d̄r p̄ciū nisi p̄ volū
 tariā institutionē aliē instituentis. z ita cō
 notat actū volūtatis et actū intellect⁹ ip̄i
 instituentis sine q̄ actu nullo mō d̄r p̄ciūz.
 Et ita p̄t dici relatio rōnis. Per predicta
 p̄t sufficienter rūderi ad oēs rōnes p̄ban
 tes relatiōes rōnis esse. Ad argumentū
 p̄ncipale dico q̄ p̄tradiōtoria i p̄posito ve
 rificant de colūna p̄ mutationē aīalis in
 quo est realiter dextrū et sinistrū. qz i dō col
 umna dicit dextra vel sinistra. qz licet ad
 dextrū aīalis vel sinistrū. Et ideo p̄cedo q̄
 dextreitas importat rem distinctā a colū
 na. qz ip̄ortat p̄tem dextrā aīalis. Et q̄ ac
 cipit q̄ dextreitas est relatio rōnis. falsum
 est. qz sine oī actu volūtatis z intellect⁹ di
 cit colūna dextra vel sinistra. qz statim dex
 trā vel sinistrā aīalis. z iō nō pl⁹ est relatio
 rōnis in colūna q̄ in aīali.

Questio. v.

Trum relatiore

v alis z relatio rōnis distinguant
 Et videt q̄ nō. qz relatio realis
 nō importat aliqd extra aīam. q̄ fcat soluz
 res existentes in aīa. z p̄ p̄ns est relatio rō
 nis. Contra. relatio realis z rōnis cōd̄
 uidunt ex opposito. q̄ nullo modo coinci
 dunt in idem. Ad illā q̄ dico q̄ licet rel
 latio rōnis nō sit vocabulū philosophicū
 qz credo q̄ nō inuenit illud vocabulū in

phia' Aristotilis. Ponēdo tñ ppter cōmu-
nia dicta relationē rōnis esse aliquid. dico
q̄ relatio realis z rōnis distiguunt. q̄d p̄tz
q̄z quando sine opatiōe intellectus res nō
est talis q̄lis denominat esse p̄ relationem
vel cōcretū relationis tūc est relatio rōnis.
Verbi gr̄a. Nihil est subiectū nec p̄dicatū
sine opatione intellectus. imo ad hoc q̄ali
q̄d sit subiectū vel p̄dicatū requirit opatio i-
tellectus. ideo illi cōcepti relatiui subiectū
z p̄dicatū dicunt relationes rōnis. Sicut
q̄z vox nō fecit rem nisi p̄ institutiōnez q̄ est
opatio intellectus. ita q̄ si nunq̄ fuisse h̄
vox homo instituta p̄ intellectum ad signi-
ficandū. nō significaret nec esset vox signi-
ficatiua. Ideo significatio istius vocis p̄t
dici relatio rōnis. Et p̄ hoc patet q̄ hoc
nomē homo ad hoc q̄ sit nomē siue vox si-
gnificatiua nō addit vltra illā vocē hō re-
spectū rōnis vt aliqui dicūt. sed q̄ hec di-
ctio nomē fecit istā vocē hō z filles z puo-
tat actū intellectū q̄ instituit ad significan-
dū. Et istis duobz positis sine oī respectu
rōnis medio d̄: ista vox hō nomen. q̄z ip̄os-
sibile est q̄ ista vox hō sit. z q̄ actus q̄ insti-
tuit ad significandū sit. nisi ista vox hō sit
nomē. Sicut q̄z nūm̄ non est p̄cium nisi p̄
voluntariā institutiōnez quā p̄cedit act̄ in-
telligēdi. ideo p̄t p̄ciū dici respectus ratō-
nis. Et fm̄ hoc p̄t saluari dictū scoti qui
ponit q̄ relatio rōnis p̄t causari tā p̄ actū
intellectus q̄ voluntatis. Sed q̄n̄ res ē ta-
lis qualis denotat esse p̄ relationē vel con-
cretū relationis sine oī opatione intellectū
ita q̄ opatio intellectus nihil facit ad hoc.
tūc p̄t dici relatio realis mō supra posito
Exēplū q̄z vnū album est simile alteri sine
oī opatione intellectus p̄parantis vl' nō cō-
parantis. ideo d̄: similitudo relatio realis. et
eodē mō est de paternitate z de alijs. Ad
argumentū p̄cipale dico q̄ q̄uis hec di-
ctio relatio fm̄ intencionem p̄bi sit secūda
intentiō. z ita fm̄ eū p̄t dici relatio rōnis.
q̄z nec ip̄m nec illa. p̄ q̄bz supponit sunt rela-
tiones sine oī opatione intellectus. tamen
fm̄ veritatem theologie est p̄ima intentō
z relatio realis. quia licet fm̄ vnani opini-
onē que est philosophi. relatio non signifi-
cet aliquam rē creatam extra animā. tamē
fm̄ theologos relatio significat res diui-
nas que sunt extra animā. Ideo fm̄ verita-

tem est relatio realis z p̄ima intentio. q̄z nō
ne omni opatione intellectus. paternitas
diuina z relatio z filiatio. Sicut quidquid
sit de relatione q̄ est genus. tñ relatiōes spe-
ciales. puta similitudo. equalitas et h̄mōi sūo
relatiōes reales. z fecant z supponunt p̄ re-
bus extra animam.

Questio. vi.

Trū creatio uel

z p̄seruatio distinguat̄ realit̄ a re-
bus absolutis. Et videt̄ q̄ sic
q̄z creatio est absoluta relatio. res absolu-
ta non est relatio. ḡ zc. Contra si differē
realiter illa res q̄ est creatō creat̄. aut ergo
creatione que est alia res. aut non. Si sic.
tūc est p̄cessus in infinitum. Si non. ca-
dem rōne standum est in p̄mo. Respon-
deo ad istā q̄onem q̄ ista q̄stio includit dif-
ficultatē generalē ad creationem actiuā
z passiuā. z p̄seruatiōnez actiuam z passiuā
ergo generaliter dico q̄ nec creatio actiuā
nec passiuā. nec cōseruatiōnez actiuā. nec cō-
seruatiō passiuā dicit aliam rem extra ani-
mā a rebus absolutis. Quod p̄bo vnica
ratione. quia quando p̄positio verificat̄ p̄
rebus. si due res vel tres sufficiunt ad veri-
tatem illius p̄positionis. quarta res super-
fluit. sed iste due p̄positiōnez. lapis creatur
lapis p̄seruat̄ sunt h̄mōi q̄ verificant̄ p̄ re-
bus. z ad verificandū illam p̄positionem
lapis creatur sufficit deus z lapis. z p̄m̄uz
instans in quo creatur. q̄z istis positis im-
possibile est q̄n̄ hec sit vera lapis creat̄. igit̄
tur creatio nō est alia res ab illis. Simili-
ter ad verificandū illam p̄positionem. la-
pis cōseruat̄. sufficit deus z lapis z aliq̄d
instans post instans creationis. ergo con-
seruatiō actiuā vel passiuā non est alia res
ab istis. Sed hic sunt duo dubia. P̄-
mū est de creatōne. quia videtur q̄ sit alia
res a rebus absolutis. q̄z deus z lapis ma-
nent z non manet creatio. patz hoc post p̄-
mum instans creationis. ergo zc. P̄te-
terea si ignis hodie generet ignē z cras de-
us annihilat ignē generatū. z tertia die re-
pararet eū annihilatū p̄ creationē. iste igit̄
nis tertia die creatur. z p̄ius non. p̄ casuz.
z tamen omnia absoluta que fuerunt ter-
tia die fuerunt etiā p̄ima die per casum

ergo creatō dicit aliqd pter res absolutas.
 Secundū est de pseruatōe. qz de^o z la-
 pis silr. qñ lapis non pseruat. distinguēdo
 creationē a pseruatōe. patet h in pmo istā
 ti qñ lapis creat. qz pseruatio est aliqd pter
 deū z lapidē. Ad pmo istoz dico qz crea-
 tio lapidis siue actiua siue passiuā nō fecit
 aliqd positiuū distinctū a dō z lapide. Sz
 ipoztat z connotat negationē lapidis ime-
 diate pcedere esse lapidis. hoc est ipoztat
 qz lapis mō sit. et qz prius imediate nō fuit.
 Et qñcūqz sic est. sine oī alio respectu dicitur
 de^o creare lapidem. z lapis creati a dō.
 z hoc solū est in pmo instanti creatōis la-
 pidis. Ad secundū dico qz tertia die ig-
 nis creat z non in pmo. qz in aliq pte tertiē
 diei fuit totalr nihil. qz fuit annihilat^o fm
 materiā z formā. z p^o imediate fuit. et ideo
 fuit creatus. qz imediate in tertiē die p^o
 fuit nihil z post fuit. Sed in pmo die non
 fuit creatus sed genit^o. quia in pmo die nō
 accepit esse fm setozū p generationē. quia
 p^oposita fuit materia generationi Si
 dicit. ponamus qz solū forma ignis anni-
 hilet^o z post die tertiē reparat^o p creationē
 tunc manet eadē materia pmo die z tertiē
 z in tertiē die creat z non pma. Rūdeo ter-
 tia die creat forma ignis. qz tunc pducit a
 solo deo qz solū agit ad extra p creationē.
 pma autē die non pducit a solo deo. sed ab
 igne. ideo nō creat. Un hoc nomē creatio
 quando solū dicit de lapide. ita qz lapis v^o
 ignis solū dicit creati z nō generari cōno-
 tat qz ignis prius imediate nō fuit. vel qz
 ignis imediate nihil fuit. z post ignis p^o
 cat a solo deo. Ad secundū dubiū dico
 qz pseruatio siue actiua siue passiuā nō dicit
 aliā rē a deo et a lapide. sed sic creatio lapi-
 dis ipoztat vltra deū z lapidē. qz lapis ime-
 diate nō fuit. ita pseruatio lapidis ipoztat
 vltra deum z lapidem qz lapis modo est et
 prius fuit Et quia hoc non est verum in p-
 mo instanti creatōis lapidis. ideo tūc nō
 conseruat sed creatur. Ad principale di-
 co qz licet creatio sit nomen relatiuū. tamē
 potest significare z supponere p rebus abso-
 lutis. z ideo de vi sermonis hec est conce-
 denda. creatio actiua est de^o z creatio pas-
 siua est lapis.

Questio. vij.

Truz qualitas

v differat realiter a substantia
 Et videt qz nō. qz rectū. symum
 canū. angulū. sunt qualitates de q^otra spē.
 z ideo non differūt a suba. qz deus nō pos-
 set facere corpus sine figura. qz zē. Con-
 tra. albedo. nigredo. sunt qualitates z non
 substantie. manifestū est qz zē. Ad istā qz
 dico qz qualitates de tertia spē differūt re-
 aliter a substantia. qz pbo qz impossibile est
 aliquod transire a p^otradicōio in p^otradi-
 cōio sine acquisitione z dep^oditōe cuius-
 cūqz rei. vbi nō saluat^o p transitionē sp^o v^o
 morum localē. Sed homo est pmo non al-
 bus z postea albus. z iste transitus nō saluat^o
 p motum localem vel transitum tempor^o.
 ergo albedo distinguit realiter ab homie.

Secūdo dico qz qualitates de quarta
 specie cuiusmodi sunt figura. curuitas. re-
 ctitudo. densitas. raritas z b^odi non sunt
 res distincte a substantia z alijs qualitati-
 bus sensibilibz. Quod pbo. quia qñ p^oposi-
 tio verificat^o p rebo si vna res sufficit ad e^o
 veritatē sup^onum est ponere duas. Sz ta-
 les p^opones. substantia est recta. substantia est
 curua. verificant^o p rebo. z sola suba suffice-
 sic vel sic situata ad eius veritatē. qz si par-
 tes substantie fm lineam rectā disponunt^o
 z non moueant localiter nec augmentant^o
 nec diminuant^o. contradictō est qz substan-
 tia primo sit recta z post curua. ergo recti-
 tudo z curuitas nihil addit sup substantiā
 et partes eius. Unde si deus per potentia
 suam absolutā seget a substantia fm lineā
 rectam situata omne accidens absolutum
 z respectiuum. et partes illius substantie in
 eodem situ conseruent^o. adhuc illa substan-
 tia erit recta sicut pri^o. ergo zē. Sed hic
 est vnum dubium quomō scitur qz quan-
 titas est alia res a substantia. z quomō nō.
 Respondeo qz quādo aliqua p^odicabilia
 possunt successiue verificari de eodē qz nō
 possunt simul de eodem verificari ppter so-
 lum motum localem. tunc non oportet qz
 illa p^odicabilia distinctas res significēt. cu-
 iusmodi sunt rectū. curuum. et b^odi. Nam
 qñ est aliqd est rectū. Si postea nulla alia
 re adueniēte ptes eius p motū localem ap-
 proximant^o. ita qz minus distēt nūc qz prius
 illud d^o curuū. Et id curuitas z rectitudo

nō important alias res a rebz curuis z re/
ctis. Sicut est de figura. q̄ p̄ solū motū lo/
calē aliquaz p̄tū p̄t̄ fieri aliq̄ diuersimo
de figuratū. Et mirabile videt̄ si quotiens
cunqz p̄tes mutarent̄ localiter toties acq̄/
rerent nouas q̄litates z p̄derēt. Sed sic n̄
est de albedine z nigredine. qz nō p̄ hoc so/
luz qz p̄tes alicui⁹ mouent̄ localiter mutat̄
res de albedine in nigredinē. similiter cali/
dū frigidū. Et ideo oīa talia ip̄ortant res
distinctas a substantia. Ad argumenta
p̄ncipalia patet ex dictis.

Questio. viii.

Primum actio uel

v passio distinguant̄ realiter a re/
bus absolutis. Et videt̄ qz sic.
qz res absoluta d̄r agēs. actio aut̄ nō ē nec
d̄r agēs. ḡrē. Contra. pluralitas non est
p̄nēda sine necessitate. s̄z hic nō est neces/
sitas ḡrē. Ad istā q. dico qz nec actō nec
passio differt̄ realiter a rebz absolutis. D̄
p̄bo p̄mo. qz si sit alia res. q̄ro vtruz sit p̄ se
stans. aut alteri inherens. Si p̄mo modo
tunc est substantia. z habet̄ p̄positū. Si se/
ciundo mō. tūc aut̄ actio inest̄ agēti. aut pa/
tienti. Si p̄mo mō. tūc om̄e agēs z mouēs
s̄z recipet̄ nouā rem in se q̄n̄cunqz ageret.
sicut om̄e mouens q̄n̄ moueret. Et ita corp⁹
celestē z̄telligētia p̄tinne recipient̄ nouas
res in agendo. Et ita deus in agēdo recipere
ret nouā rem in se. Si actio sit in patiente
tūc illa res nō denotaret̄ agēs formalit̄ sed
patiēs. Similiter tūc patiēs semp̄ ad mi/
nus recipet̄ in se tres res. puta actionē. pas/
sionē z qualitātē absolutā. qd̄ videt̄ absur/
dū. Si dicis qz nō sequit̄ qz deus recipi
at nouas res. qz nō est simile de deo z alijs
creaturis. Contra. si de⁹ nihil recipiēdo s̄z et
realit̄ agit. z p̄ om̄s ē ibi actio sine tali re me/
diā. ḡ frustra ponit̄ talis in alia re agēte. qz
posset̄ s̄z et realiter esse agēs sine tali re me/
diā. Præterea illa res q̄ ponit̄ actio. aut
est causata. aut non est cāta. Si nō est cau/
sata. ergo est de⁹. Si est cāta. q̄ro a q̄ nisi h̄
ab agēte hic ḡ agēs hic p̄ducit̄ illā rē. q̄ da/
tō q̄ro de p̄ductiōe illi⁹ rei sic prius. et erit
p̄cessus in infinitū. v̄l stabit̄ qz vna res p̄/
ducit̄ sine p̄i re mediā. Et eadē rōne stādū
est in p̄mo. Præterea om̄e rē quā p̄ducit̄
de⁹ mediātē cā secundā p̄t p̄ se immediātē p̄du

cere. ḡ illā rem q̄ ponit̄ actio q̄n̄ ignis agit
in lignis p̄t̄ deus p̄ducere immediātē sine
hoc qz ignis agat. q̄ facio. quero an ignis a/
gat. aut non. si sic. ergo ignis agit. z sol⁹ de⁹
agit. Si nō agit. Contra. in igne ē actio for/
maliter z subiectiue inētis. z p̄ om̄s s̄z de/
nominat̄ ab ista actiōe. ergo ignis s̄z agit.
z ita ignis agit z nō agit qd̄ est ip̄ossible.

Præterea q̄n̄ p̄pō verificat̄ p̄ rebz. si tres
sufficiūt ad eius veritatē nō oportet pone
re quartā. sed ista p̄pō. ignis agit in aquaz.
verificat̄ p̄ rebz. z ad eius veritatēz sufficit
ignis z aq̄ et calor. p̄ducit̄ in aq̄ ad p̄ntiam
ignis. ita qz nisi ignis esset p̄ns aq̄ nō p̄du/
ceret̄ ibi calor naturaliter sine oī respectu
mediō. tūc ignis s̄z dicit̄ agēs. z aq̄ s̄z pa/
tiēs. et calor effect⁹ p̄ducit̄. ergo nulla aliā
res requirit̄ ad veritatē talis p̄pōm. S̄z
impossibile est trāsire de p̄tradicitorio i cō/
tradicitoriū sine oī mutatiōe. S̄z ignis p̄/
ducēdo ignē in aquaz in p̄mo instanti in q̄
ignis generat̄. ignis s̄z agit in materias. et
materia s̄z patit̄ in recipiēdo formā ignis
z post idē instans nec mat̄ia patit̄ nec agit
ignis. ergo est ibi aliq̄ mutatiō. s̄z nihil noui
acquirit̄. ergo aliq̄ p̄cedēs corrupit̄. z nō
nisi actio z passio. z nō res absoluta corrupi/
t̄. ergo respectus. ergo actio z passio sunt
respectus distincti zc. Præterea q̄n̄ p̄pō ve/
rificat̄ p̄ rebz si pauce nō sufficiunt plures
oportet ponere. sed ista p̄pō ignis agit veri/
ficat̄ p̄ rebz. z res absolute nō sufficiunt ad
verificandū eā. qz p̄nt oīa absoluta fieri a
deo solo. z tūc nō erit hec vera. ignis agit.
ḡrē. Ad p̄mū dicendū q̄aliter est dicē/
dū de agēte nō s̄z seruāte. et aliter de agente
s̄z seruāte. Nā loquēdo de agēte nō s̄z seruā
te. tūc saluat̄ p̄ solā trāsitiōez t̄pis. qz actio
q̄n̄ non est s̄z seruatio ip̄ortat̄ h̄ totū qz ad p̄
sentia ist⁹ ignis ad aquā sequit̄ calor in aq̄
q̄ nō esset in eo nisi ignis esset p̄sens aq̄. Et
qz post p̄mū instans in q̄ p̄ducit̄ forma ig/
nis. si tūc agēs destrueret̄. nō min⁹ esset for/
ma ignis in mat̄ia aq̄. ideo tūc p̄ trāsitiōez
t̄pis d̄r ignis nō agens q̄ prius erat agens
Sicut qz passio q̄ nō est s̄z seruatio passina
dicit̄ hoc totū. qz materia nūc h̄z aliquam
formā ad p̄ntiam ignis quā pri⁹ immediātē
nō habuit post p̄mū instans. ex hoc qz t̄pū
trāsūt̄ sine om̄i alio addito. sequit̄ qz hec sit
falsa. hoc passum patit̄ ab hoc agente. et qz

hec sit vera. hoc passum nō patit ab h̄ agēte. Sicut sola transitio t̄pis sufficit ad verificationē p̄mo istam. sortes est in a. 2° ea istam. sortes nō est in a. Sed de agēte conseruante nō possunt talia contradictoria verificari nisi p̄pter destructionē effectus.

Et si queras. utrū actio 2 passio transeat post p̄mū instās. R̄spondeo q̄ sic sub isto intellectu. qd̄ est agēs cessat esse agēs. 2 qd̄ ē vel fuit patiens cessat esse patiens. Et iste intellectus est verus. Et sub isto intellectu pōt p̄cedi q̄ potentia materie corrūpit. vel priuatio materie corrūpit in aduentu forme. Nō q̄ aliquid vere corrūpit. sed q̄ materia cesset esse in potentia vel cesset esse p̄uata. hoc est incipit habere formā. Ad secūdū frequēter p̄us dictum est ideo nūc trāseo. Ad argumētū principale dico q̄ loq̄te loquēdo actio vere est agens. quia p̄e 2 realiter supponit. p̄ agente.

Questio. ix.

Primum predicamentum

v̄menta actionis 2 passiōis p̄ponant̄ ex cōceptibus. Et videt̄ q̄ non. q̄ p̄dicamentū utrūq̄ p̄dicatur de rebus. ergo p̄ponit̄ ex reb̄. Contra. ista p̄dicamenta p̄ponunt̄ ex signis naturalit̄ significantib̄ res. sed cōceptus sunt h̄mōi ergo t̄. Ad istā q̄. dico q̄ fm̄ intentionē p̄h̄i omnia verba m̄talia actiua q̄ sunt cōceptus sunt in p̄dicamento actionis. 2 oia verba m̄talia passiuua sunt in p̄dicamento passiōis. sine ista verba significant substantias siue qualitates. q̄ Aristoti. noīat̄ v̄tq̄ ista p̄dicamenta p̄ talia verba. sic patet in p̄dicamentis. Et cum eo cōcordat damascenus in logica sua. Un̄ predicamentū actionis non est nisi qd̄ ordinatio verborū actiuorū importantin̄ q̄ aliq̄s facit vel agit aliquid. ita q̄ vnum verbū de alio vere p̄dicat̄ cū hoc p̄nomīe qui addito. sic dicendo. q̄ calefacit agit. q̄ frigefacit agit. Et si talia verba essent in vsu. 2 nomīa 2 p̄ticipia eis correspondentiap̄ eis supponerent. sic oīno f̄cant idē. tunc agens 2 actio supponerent p̄ eodez. Et tūc de virtute sermonis d̄z p̄cedi q̄ actio est res absoluta sicut agēs. 2 q̄ sicut agēs est suba ita actio ē suba. Tūc substantia est p̄tingenter actio. sic

est p̄tingenter agēs. Et eodem mō passio est substantia q̄ patit̄ de virtute sermonis. sicut videt̄ dicere damascen̄ in logica sua. Un̄ dicit. facere autē 2 pati substantia qd̄az est taliter agēs vel patiens. Ad argumētū principale dico q̄ neutrū p̄dicamentū p̄dicat̄ de reb̄ sed de p̄ceptib̄ rez.

Questio. x.

Primum predicamentum

v̄mentū quādo importet̄ rē distinctā a rebus absolutis. Et videt̄ q̄ sic. q̄ acceptis duob̄ idividuis eiusdem rōnis 2 in oib̄ silib̄. nisi q̄ vnum fuit ante aliud. verū est dicere q̄ vnum est antiquius alio. ergo vñ̄ habet aliquid qd̄ aliud non habet. 2 non nisi respectū importatum p̄ quando. q̄ qñ̄ importat talem respectū. Contra. cuiuslibet respectus oportet ponere aliquē terminū fm̄ oēs. 2 sic p̄z non pōt ponī aliq̄s terminus illi respectus nisi tēpus. sed tēpus multorū q̄ notant̄ qñ̄ est p̄teritū. 2 p̄ p̄ns non terminat talem respectū realem. Ad istam q̄ p̄mo dicā q̄ qñ̄ non est talis p̄uus respectus distinctus a reb̄ absolutis. Secūdo dicā ex q̄b̄ p̄ponat̄ hoc p̄dicamentū qñ̄. Circa p̄mū dico v̄t q̄ qñ̄ nō est aliq̄s respectus distinctus a reb̄ absolutis. qd̄ p̄bo multipl̄. Primo quia si qñ̄ sit talis respectus inherēs rei tēporali. cum non plus debeat ponī talis respectus vn̄ius tēporis q̄ alterius. q̄ respectu temporis futuri erit talis respectus. p̄ns falsus. quia si aliqua talis res sit̄ isto homine qui erit cras sine quo non pōt dici q̄ erit cras. sicut non potest aliq̄d esse albi sine albedine. ergo respectu cuiuslibet instantis alicuius t̄pis in quo erit. erit aliqua talis res in isto homine. Et cum ista instantia sunt infinita. sequit̄ q̄ in puero qui nascet̄ cras erunt tot res quot sunt futura t̄pa i q̄b̄ erit. 2 q̄t sunt istātia futura. 2 ita i illo puero erūt infinite res. Sicut in homine q̄ fuit in infinitis t̄pibus. 2 in infinitis instantib̄ essent tales infinite res. Et si dicis q̄ oia ista non fuerunt in actu. Contra aut aliq̄d istans vn̄q̄ fuit in aliq̄ actu. aut nullū. Si nullū. ergo nullū est instās. Si aliq̄d. 2 n̄ pl̄ vn̄ q̄ reliquū. q̄ infinita erūt in actu. Secūdo. quia de oī re cōtingit

Septimi

determinate dicere quod est vel non est. Accipio tunc istam rem que debet relinqui ex aduertu crastine diei. tunc in isto homine vel est determinate talis res que vocatur quod de futuro. vel non est in isto homine. Si est in ipso. hoc est de terminate vera. iste homo erit cras. Si non est in eo. ergo sua opposita est determinate vera. scilicet quod ille homo non erit cras. quod est contra Aristotilem. quod in futuris contingentiis negat de terminate veritate. Tertio quod quero. aut in isto homine est talis respectus crastine diei aut non est in eo. Si est in eo talis respectus. tunc arguo. sequitur formaliter. talis respectus respectu crastine diei est in illo homine ergo ille homo erit cras. Sicut sequitur formaliter. in isto homine est albedo. ergo iste homo est albus. Et ultra arguo. Dispositio de presenti que non dependet ex aliquo de futuro habebit aliquam positionem de preterito necessariam. sicut si hec sit vera nunc. sortes sedet in a die. postea hec sepe erit necessaria. sortes sedebat in a die. hoc si hec sit vera nunc. ista res que est quod respectu crastine diei est nunc sortes. propter quod sortes est determinate futurus cras. post illud instans illa erit sepe necessaria. ista res que est quod fuit in sorte. et ita post illud instans hec erit sepe necessaria. sortes fuit futurus cras. Et propter quod deus non potest facere quod sortes sit cras. quod hoc solo potest deus ingenita facere que facta sunt. Si autem ista res que est quod respectu diei crastine non sit in sorte. ita quod dispositio de presenti sit determinate vera. cum eius veritas non dependet ex aliquo futuro. hec erit sepe necessaria. ista res non fuit in sorte Et sequitur formaliter. Ista res non fuit in sorte hoc sortes non fuit futurus in die crastina. Sic sequitur. albedo non fuit in sorte. hoc sortes non fuit albus. et autem est necessarium posita hypothese. si hoc deus est necessarium. et propter quod deus non potest contingere vitam sortis usque ad diem crastinum. et ita omnia que eveniunt de necessitate eveniunt. et nihil a casu nec a fortuna. Contrafirmat. sicut dispositio vera determinate de presenti habet aliquam positionem de preterito necessariam ita dispositio falsa de presenti que non dependet ex futuro habet aliquam de preterito impossibilem sicut si modo hec sit falsa. sortes est in a. hec sepe postea erit impossibilis. sortes fuit in a. ergo si hec sit modo determinate falsa. hec res que est quod respectu diei crastine est in sorte. ista sepe post erit impossibilis. ista res fuit in sorte.

et pro consequens ista sepe erit impossibilis. sortes fuit futurus. Et tunc quod. aut sortes potest esse cras. aut non. si sic. ergo sortes potest esse cras sine tali respectu. Si tunc hec non est impossibilis. sortes fuit futurus cras sepe necessaria. quod eius de presenti est determinate vera. et ita sortes necessario erit cras. aut sortes non potest esse cras. et tunc impossibile est sortem esse cras. et ita nullum esset futurum contingens. sed omnia de necessitate evenirent. Contrafirmat. quod si quando sit talis res. tunc sic impossibile est aliquid esse calidum sine calore. ita impossibile est rem tempore esse futuram sine tali respectu. deus falsus. quod hec est vera. aut christus erit autem die iudicii. et tunc in antichristo cum sit nihil. non est talis res. Si dicitur quod ex tempore futuro non derelinquitur talis res ante tempore talis res fuit in illo tempore. et ideo nec antichristus nec sortes nunc existentes habent talis rem derelictam ex tempore futuro. Contra. si sine tali re vere ista res erit cras et in omni tempore futuro. et eadem ratione sine tali re vere ista res fuit in tempore preterito et nunc est. ergo frustra ponitur talis res pura. Quarto. quia nullam contradictionem includit quod deus preseruet sortem qui fuit heri. sine tali respectu. propter quem dicitur fuisse heri. quia potest per potentiam suam absolutam sortem preservare. et istam rem destrucere. Ponatur ergo in esse. tunc quero. Aut iste homo heri fuit. aut non. Si sic. ergo sortes vere fuit heri sine tali respectu. et propter consequens per talis respectum non dicitur sortes fuisse heri quod est propositum. si sortes non fuit heri. Contra. propositum hec fuit heri vera. sortes est hodie. ergo post illa de preterito sepe erit necessaria. sortes fuit heri. ita quod deus non potest facere quin fuerit heri. ex quo fuit. Ideo dico quod quando non est talis respectus sicut homines communiter putant. Circa secundum dico quod predicamentum quando ex adverbis vel alijs terminis adverbis equivalentibus per quod convenienter respondet ad questionem factam pro hoc adverbium quando componitur. Et ideo nominat sepe Aristotiles illud predicamentum pro hoc adverbium quando. et non aliter. quod non habemus nomina specialia ad omnia illa pro que respondet ad tale quod. Et ideo hoc predicamentum non importat aliquam rem distinctam a substantia et qualitate. sed importat substantiam et qualitatem adverbialiter et non nominaliter. Sed dubius est

quò potest saluari transiens a cōtradictio-
 tio in contradicto: tū puta q̄ bec sit & a nē.
 sortes fuit heri. & p̄us nō fuit vera. Rūdeo
 q̄ saluat p̄ transicionē t̄pis. Nā ex hoc q̄ tē
 pus transit cui iste coexistebat d̄z sortes nē
 fuisse heri & p̄us nō. Ad argumentū p̄n
 cipale dico q̄ q̄n nō importat respectū ta-
 lē sic hōies ymaginant. sed importat coexi-
 stere vel coexistisse vel q̄ coexistet tali t̄pi.
 Ex tali coexistentia rei cū t̄pēnō pl̄ d̄er
 linquit aliq̄ res in re t̄pali q̄ in angelo de
 relinquif aliq̄ res ex hoc q̄ coexistebat nisi
 vel ex hoc q̄ sui in villa v̄l in ecclia. Et q̄n
 querit. ille q̄ est antiquior habet aliqd̄ q̄
 aliis non habet. Rūdeo habere dupl̄r ac-
 cipit. Uno mō sicut subiectū habens acci-
 dens. & sic falsum est assumptuz. Alio mō
 q̄z coexistebat maiori t̄pi. & sic h̄z aliqd̄ q̄
 aliis non habet. q̄z habere plures annos
 nō est habere aliquid in se formalit̄ sed tū
 coexistisse plurib̄ ānis. Sic ergo dico q̄
 p̄dicamentū q̄n p̄ponit ex talib̄ aduerb̄is
 hodie. heri. cras. p̄die. et sic de oib̄ aduer-
 b̄is p̄ q̄ respondet p̄uenient ad istā q̄. q̄n.

Questio. xi.

Trū ubi impoz

fat rē distinctā a reb̄ absolutis.
 Et videt̄ q̄ sic. q̄z p̄ motū localē
 vere aliqd̄ acq̄rit. sed nullū absolutū acq̄-
 rit p̄ motū localē. ḡ respect̄. Cōtra. oīa
 p̄nt saluari p̄ absoluta. ḡ rē. Ad istaz q̄.
 dico b̄z uenit q̄ nō. D̄z p̄bo. q̄z nō est ponē-
 dus talis respect̄ nisi p̄t̄ motū localē. q̄a
 p̄ om̄nē motū localē aliqd̄ acq̄rit vel dep̄-
 ditur. Sed p̄pter hoc nō oportet ponere.
 q̄z vltima s̄pera mouet̄ localiter. & tū nul-
 lū nouū vbi acq̄rit. q̄z nō est aliqd̄ corpus
 circūscribēs vltimā s̄perā. q̄ possit esse ter-
 minus illius respect̄. ḡ rē. Et si dicit̄ q̄
 vltima s̄pera h̄z diuersum respectū ad cen-
 trū. q̄z terra d̄scendit in medio. ita q̄ circa eā
 mouet̄ vltima s̄pera Contra. ex isto habet̄
 p̄positū. q̄ mot̄ localis p̄t̄ esse sine acq̄si-
 tiōe talis vbi. q̄z manifestū est q̄ celū nō est
 in terra sicut in loco. ḡ non est ibi tale vbi.

P̄terea. si totū celū esset p̄tinuū cū cō-
 tento. & esset p̄cise vnū corp̄. sicut possz de-
 us facere. adhuc posset dē circularit̄ mo-
 uere id corpus. & tū tūc nihil d̄scerret. ḡ rē.
 P̄terea si deus faceret vnū corpus si

ne oī loco. adhuc posset illud corp̄ moue-
 re. & tū nihil tūc quiesceret. nec esset aliqd̄
 vbi tunc acq̄sitū. P̄terea si sic. tunc
 nō solū totū celū sed q̄libet p̄s haberet ta-
 le vbi. & p̄ p̄ns tot essent talia vbi in celo q̄
 sunt p̄tes in celo. vel erit vnus respect̄ to-
 talis extēsus ad extēsiōnē celi. P̄terea
 nō includit p̄tradictiōez q̄ dē destruat il-
 lū respectū. nō destruedo locū nec corpus
 locatū. nec trāsf̄rendo locū nec locatum
 de loco ad locū. Quo facto. q̄ro. aut illud
 corpus est in hoc loco. aut non Si sic. & tū
 h̄z talē respectū. ergo locatū est i loco sine
 tali respectū. & p̄ p̄ns frustra ponit. Si nō
 est in eodē loco q̄ p̄us fuit. & nihil est corru-
 ptū. ḡ aliqd̄ est motū localiter. q̄d est p̄tra-
 positū. Sc̄do dico q̄ p̄dicamentū vbi
 p̄ponit ex aduerb̄is loci p̄ q̄ p̄uenient re-
 spondet ad q̄ōnem factā p̄ hoc aduerb̄iuz
 vbi. Ubi. hic. ibi. illic. intus. foris. & cete-
 ra aduerbia localia Ad argumentū p̄n
 cipale dico q̄ aliqd̄ p̄t̄ esse alicubi vbi p̄i-
 us non fuit. p̄pter solū motū localē. sine oī
 acq̄sitiōe ac dep̄ditiōe cuiuscūq̄ respect̄.
 q̄z ex hoc ip̄o q̄ aliqd̄ mouet̄ localiter & su-
 it p̄ns alicui loco. ita q̄ nihil est mediū int̄
 ip̄m & locū d̄z ip̄m esse alicubi vbi p̄i-
 non fuit. Et si dicit̄ q̄ in om̄i motū aliqd̄ ac-
 quirit̄ mobili vel dep̄dit̄ ab eo. Rūdeo ne-
 gādo illud. ymo sufficit q̄ acq̄rat̄ loc̄ v̄l p̄-
 dat̄ q̄ nō est subiectiue i locato. et hoc ē spe-
 ciale in motū locali Et si dicit̄ q̄ locus
 non acquirat̄ alicui nisi infor̄mer ip̄m. Rē-
 spōdeo. negādo illd̄. q̄z locū acq̄ri alicui n̄
 est aliud q̄z p̄ motū localē fieri q̄ nihil sit
 mediū it̄ corp̄ locatū & locū. Aliq̄n etiā
 p̄t̄ fieri motus localis sine acq̄sitiōe ē cū
 q̄ infor̄mātis v̄l nō infor̄mātis. S̄z suffi-
 cit q̄ si esset aliq̄s locus circūstans. q̄ tūc
 acquireret̄ loc̄. Exemplū est de vltia s̄pe-
 ra. q̄z p̄ hoc q̄ mouet̄ localiter nihil acq̄-
 rit. tū si esset aliq̄s loc̄ d̄ctus circūstans il-
 lam s̄perā tūc acquireret̄ locū Sed de facto
 nullū locum de nono acquirat̄ tū d̄z mo-
 ueri localiter.

Questio. xii.

Truz dispositio

vel habit̄ importat respect̄ d̄i-
 stinctos a reb̄ absolutis. Et
 videt̄ q̄ sic. q̄z sessio & statio s̄ sunt in re. &

nō sunt idē realiter. ḡ sunt distincta non ab
soluta. qz tūc qñcunq; aliq; hō staret. post
q̄s sederet vere acq̄reret unū absolutū z p/
deret aliud. qd̄ est falsum. ḡ sunt distincti re
spectus. Preterea de habitu apparet idē
q; aliq; d̄z mō b̄fē habitū quē pri^o non ha
buit. ḡ aliqd̄ illi subiectiue acq̄rit qd̄ prius
nō habuit. z nō nisi respect^o. ḡ zc. Cōtra
pluritas nō est ponenda sine necessitate.
Rñdeo p̄mo q; dispō oīno dicit aliā rem
a reb; absolutis. Rō est. qz qñ cur. q; p̄nt aliq;
p̄dicabilia successiue verificari de aliq; p̄p̄
solū motū localē sine oī respectu medio. q̄
non possunt simul verificari d̄ illo. n̄ opoz
tet q; illa p̄dicabilia ip̄ortent res distinctas
a reb; absolutis. Sed p̄ solū motū localez
sine oī respectu medio pōt de nō sedēte sic/
ri sedens. qz aliter applicant p̄tes ad inui/
tē seipsis sine omni alio. qñ seder z qñ stat.
z plus vna distat ab alia vno tpe q̄ alio. p/
pter maius corp^o mediuz vno tpe q̄ alio. ḡ
zc. Ideo dico q; positio q̄ est p̄dicamen
tū nō fcat rē distinctam a reb; absolutis. sed
connotat q; p̄tes rei absolute sic vel sic situ
ant z approximant. qz ex hoc ip̄o q; aliq; ē
crectus. ita q; tibiē non incuruant. nec par
tes tibiāz approximant d̄z hō vel aīal stare
qñ aut p̄tes curuant d̄z sedere Secūdo
dico q; in isto p̄dicamento sunt sedere. sta
re. iacere. curuare. et silia q̄ nō p̄nt op̄etere
nisi q̄nto. c^o p̄tes p̄nt diuersimode appoxi
mari. p̄pter quā diuersam approximationez
p̄dicabilia p̄traria siue ip̄ossibilia p̄nt eidē
successiue op̄etere. Tertio dico q; habi
tus q̄ est p̄dicamentū nō dicit aliquā rē di
stinctā a reb; absolutis. Qd̄ p̄bo. qz accipio
aliq; calceatū. possibile est q; deus destru
at illū respectū q̄ vocat habitus nō destru
endo caligā v̄l tibiā. nec mouēdo ista loca
liter. hoc posito. q̄ro vtrū est coloratus. aut
non. Si sic. habet p̄posituz. Si nō. z nihil
absolutū est corruptū. ḡ aliqd̄ est motū lo
caliter. qz ip̄ossibile est q; aliq; sit p̄mo cal
ceatus z postea discalceatus nisi p̄p̄ cor
ruptionē alie^o absoluti. v̄l p̄pter motū loca
lē alie^o absoluti. Ideo dico q; ex hoc solū
aliq; d̄z calceat^o. z sic d̄ alijs. qz tal̄ res pu
ta caliga l̄ cappuciū sibi mō applicat z p̄ nō
Un̄ habitus q̄ est p̄dicamentuz importat q;
vna res sit circa aliā. q̄ est mobilis ad mo
dū alteri^o nisi p̄tingat impedimentū. q̄ res

nō est pars illius rei habite. nec est silis cū
illa re. sed est distincta loco et subiecto a re
habituata. Quarto dico q; in illo p̄dica
mento ponunt talia. armatū esse. calceatū
esse. z sic de alijs. Ad argumēta p̄ncipa/
lia dico q; sessio. statio. p̄nt stare. p̄ceptib;
z sic nō sunt in re. aut p̄nt stare p̄ reb;.
Et sic ccedo q; sunt in re. qz tunc non denotat
nisi q; p̄tes aīalis z corpa cor; sic ordinata
sunt in re. Et ista nō sunt idēz sed distincta
absoluta diuersimode ordinata. Ad ali
ud dico q; iste transitus de cōtradictorio i
p̄radictorio pōt sufficienter saluari p̄ mo
tū localē sine omni respectu.

Questio. xiiij.

Vniuersitas uni

vniuersi vel approximatio causaruz
vel distantia rerū importent re/
spectus distinctos a reb; absolutis. Et
videt q; sic. qz vnitas vniuersi est in ordine
p̄riū ad seiuicē z ad p̄mū ens. sicut vnitas
exercitus est in ordine p̄riū exercitus int̄ se
z ad ducē. sed ista vnitas nō est res absolu
ta. qz res absolute p̄nt esse et sic non facere
vnum vniuersum sicut mō faciunt. vñ cō/
tra negantes vnitatē vniuersi esse relatōez
pōt dici v̄bū p̄bi. xij. metha. q; tales q; sic di
cunt incōnexā faciunt vniuersi substantiā.
ḡ zc. Secūdū p̄bat. qz cāe secūde non
p̄nt cāre nisi approximate Ista appoxima
tio nō est ens rōnis nec entia absoluta. qz
absoluta possant essez nō esse appoximata
Tertū p̄bat. qz distantia agēris ad pas
sum nō dicit p̄cise agēnz z passum. qz tunc
agēns sp̄ distaret a passio. ḡ importat respe
ctū distinctū ab eis. Contra. oīa p̄nt sal
uari p̄ absoluta solū. ḡ respectus sup̄fluūt.

Rñdeo b̄zeniter q; nō. cui^o rō est. qz qñ
pp̄o verificat p̄ reb; si pauciores sufficiunt
plures sup̄fluūt. Sz sic est in oīb; istis p̄tes
ordinant in vniuerso. cause approximant.
res distant localiter. ḡ zc. Preterea si p/
pinqtas vel distantia esset aliq; res. sequit q;
qñcūq; aliq; corp^o hic inferius moueret i
q̄libet re corpali et sp̄iali esset vna alia res
q; prius nō fuit. Silr sequit q; in q̄libet
angelo essent res infinite. qz in q̄libet cōtu
nno sunt res infinite. a quarū qualib; di
stat angel^o. ergo in angelo sunt iste distan
tie infinite. Et si dicis q; angel^o nō habz

talē respectū ad quālibet ptem distinctam
 Cōtra. angel^o pl^o distat ab vna pte q̄ ab a/
 lia. q̄ alia est distātia angeli ab vna pte cō/
 tinui q̄ ab alia. 2p p̄ns alius est respectus
 Itē positio duob^o corpibus q̄cūq̄ mu/
 tatione facta circa ipsam dūmō nō corru/
 pant nec mutant fm locū fm se totaz nec
 fm suas ptes equaliter distabūt 2 appoxi/
 mabunt. et p p̄ns destructis talib^o respecti/
 bus duo corpa equaliter distabūt. Et de/
 structo illo respectu q̄ vocat^o ordo vniuer/
 si. adhuc vniuersum ordinabit tunc sicut
 nūc. si ptes absolute vniuersi maneant nō
 destructe nec marate fm locū Preterea
 aliter sequit^o q̄ p motū digiti mei replerem
 de nouo totū vniuersum. puta celū 2 terrā
 naturā spūalem 2 corpālē uouis acciden/
 tibus. q̄ q̄ moueo digitū meū digiti^o meus
 hz aliū sitū respectu celi 2 cuiuslibet ptes ei^o
 imo habet aliū sitū q̄ p̄ns respectu cuius/
 libet ptes celi. 2 p p̄ns tūc tot sunt respect^o
 noni in celo quot sunt partes celi. et hūc
 sunt infinite. q̄ zē. Ad p̄mū p̄cipale di/
 co q̄ ordo 2 vnitas vniuersi nō est q̄dā re/
 spectus q̄si quoddā ligamē ligās corpa or/
 dinata in vniuerso adinuitē. q̄si illa corpa
 nō essent ordinata nec vniuersum se esset
 vnū siue tali respectu fm ymaginationem
 Simplicit^o sup p̄dicamenta. sed iste ordo
 ipoztat solū ipsa absoluta q̄ nō faciūt vnā
 rē nūero. inter q̄ vnū ab eodē plus distat
 aliud min^o. 2 vnū est. ppinquū alteri 2 aliū
 distat plus vel minus sine omni respectu i/
 berente. Ita q̄ inter aliq̄ sit mediū. int̄ alia
 non. 2 ita melius saluat cōnexio vniuersi si
 ne tali respectu q̄ cum tali respectu. Ad
 secundū dico q̄ appoximatio cāz non tūc
 ipoztat res absolutas sed ipoztat q̄ nū/
 bil sit mediū 2 impedies inter illa. Et id q̄
 inter illa nullū est mediū ipeditiūz. 2 illa
 sunt. tunc vnū poterit agere in reliquū. q̄
 aut̄ est aliq̄d impedimentū mediū zē. non
 opoztet q̄ vnū agat in reliquū. parz. q̄ ac/
 cipiēdo solē 2 aliq̄d illūinabile. puta aerez
 in domo. si aliq̄d corp^o opaciū interponat
 certum est q̄ non agit. Amoto aut̄ impedi/
 mento. puta aperta fenestra siue oi re uouit
 ter acquisita soli vel aeri p̄t sol illūinare ae/
 rem. Et p p̄ns possibile est q̄ aliq̄ existen/
 tia se habeat p̄mo q̄ vnū nō agat in reli/
 quū 2 q̄ postea vnū agat in reliquū ppter

solam mutationē localē alterius corporis
 imo aliq̄ ppter solā corruptionē alterius
 corporis. puta si opacitas in nube corrupat
 p̄ aer siue oi respectu illuminari Et id di/
 co q̄ tūc dicit^o cā appoximata q̄ agēs est
 2 patiens est. 2 nullū mediū impedies int̄/
 ponit. q̄ aut̄ non est appoximatiū tūc ali/
 quod mediū impedies inserponit. Et illū
 aliq̄ p̄t amoueri p motū localē agentis
 vel patientis. puta q̄ aer magne quanti/
 tatis medi^o inter aliq̄ corpa impedit actio
 nē illoz. aliq̄ p motū localē alteri^o sic p̄ri^o
 dictū est. aliq̄ p corruptionē alteri^o. aliq̄
 p p̄cursum alicui^o cāe p̄ialis q̄ requirit^o ad
 agendū. Nā si ignis appoximet^o aq̄. possit
 deus suspēdere p̄mo actionez suā 2 postea
 agere cū igne sine oi motu locali v̄l resp̄ū
 rōnis de nouo acq̄sito vel dep̄dito. Ad
 tertū dico. q̄ nec distantia agētis ad pas/
 sum. nec presentia ipoztat p̄cise illa abso/
 luta. sed ipoztat illa absoluta. 2 q̄ inter il/
 la nō sit aliq̄d corpus mediū. v̄l q̄ ab vno
 ad aliud nō p̄t esse motus localis p̄ tunc
 Nūc aut̄ ex ista negatiua non est aliq̄d cor/
 pus mediū. nec ab vno ad aliū potest esse
 mot^o. possum inferre istā affirmatiuā. q̄ est
 tibi aliq̄ res positiua alia q̄ absoluta. Sic
 nō sequit^o. nihil est mediū inter p̄radictō/
 ria. q̄ est aliq̄d mediū iter p̄radictōria. di/
 stantia aut̄ ipoztat q̄ inter absoluta sit al/
 quod corpus mediū. Et distantia d̄: ma/
 ior v̄l minor fm q̄ corpus mediū est mai^o
 vel minus.

Questio. xiiii.

Trū tres perso

v ne sint vn^o de^o nūero sine oi ppo/
 sitione. Et videt^o q̄ nō. p̄mo.
 q̄ q̄ aliq̄liter inter se distinguunt si vnum
 p̄stitūt aliq̄liter pponunt. q̄a ibi est vnio
 distinctōzū tali distinctōe. sed essentia 2 p/
 sonesi sint vnus de^o v̄ vnū p̄stitūt in esse
 aliq̄liter distincta re a psonis. q̄ ipossible
 est aliq̄d esse in se penit^o indiuisum 2 tū esse
 res realiter distinctas. Et si sit vnus deus
 tūc esse in eis est penit^o indiuisum. 2 tū pso/
 ne sunt res real^o distictē. 2 p p̄ns opoztz q̄
 ipsa aliqual^o distinguat a psonis. Ex q̄ se/
 quit^o v̄lra q̄ psones essentia aliqual^o ppo/
 nant. Secōdo illa psona aut̄ distinguit ab a/
 lia se tota. 2 tūc sequit^o q̄ nō sit idē cēntia h̄

Septimi

qz tunc distinguit ab alia p' essentiã suam. Aut p' aliqd sui est eadẽ alteri. z p' aliqd sui distinguit. Tũc in psona sunt duo aliq' diuinitate in re. z p' hũs psona cõstituta ex eis nõ est eã simplex ad alterã cõstituta. Ad oppositũ est fides. In ista q. fuit opi. sabellij q' tres psonẽ nõ distinguunt psonaliter sed q' sint vna psona. patz. xliij. q. iij. q' daz aut heretici. Et. i. q. i. Huj' q' bap'ismũ

Alia fuit opinio Arrij. q' asseruit diuersas psonas intrinsece z ideo negauit filius esse coeternũ patri. Nec opi. ponit cũ o. sabellij vbi supra. Abbas tũ ioachi videt' posuisse q' psonẽ diuine nõ sint p se vna substantia sed solũ vnitate collectina. sic habetur extra de sum. tri. z si. ca. dãnã. Tertia est o. quã idẽ ioachi falso iponit mgro. sniarum vt recitat' vbi supra. q' scz sit q'nter nitas rerũ scz pater fili' z spũs scz z cõis natura. q' nec est gẽita nec generat. Iste opi. sunt p' fide z ab ecclia dãnate. iõ firmiter credẽdũ est ex suba fidei. qz tres psonẽ sunt vn' de' nũero sine oĩ opi. Primo. qz si des t' h' in simbolo athanasij. cũ dicit. hec est fides catholica zc. vsqz maiestas. patz g' q' hec q. ita soluit' z opi. p'dicte excludunt'

Secdo. qz extra de sum. tri. c. dãmnam' S. Nos aut' sacro zc. vsqz vnitas in psona.

Ex illa determinatiõẽ ecclie orit' ymaginatio quã antiq' doctores vident' habuisse de ista bñdica trinitate Imaginemur em' vnã naturã simplices. duas res relatiuas essentialiter distinctas inter se et ab illa essentia simplicissima. ponat' tunc q' de' totaliter auferat distinctionẽ vtriusqz ab illa essentia vnica. manẽte dist. illaz inter se. tũc nulla oĩno esset distinctio extra aĩam e' cũ qz illaz ab illa suba. z tũ distinguunt' inter se sicut p' h'ã distinctionẽ reali. Haz p' vna fuit distincta ab alia duplici distinctionẽ. Prima erat q' vna nõ erat alia. Secda q' vna n' erat eadẽ realr' alicui cui alia erat eadẽ. Et licet p' potentiã dei secda distinctio sit ab' leza. tũ pma non p' casum. Isto mō vident' doc. fuisse ymaginãti iuxta decretalẽ. q' in diuis est generatio actiua z generatio passiuã. z natura simplicissima deitatis. ita q' q'libet illaz est ibi ita realiter. actualr'. z formaliter. Sicut essent si eẽnt inter se essentialiter distincte. z tũ generatio actiua nulla distinctioẽ extra aĩam distinguit' ab eẽn

tia deitatis. Nec etiã generatio passiuã. licet generatio actiua z generatio passiuã realiter inter se distinguant'. nõ distinctioẽ q' vna nõ sit realiter eadẽ alicui cui reliq' e' realiter eadẽ. sed solũ dist. q' vna nõ est alia fm se. Et eodẽ mō de spiratiõẽ actiua z spiratione passiuã. Et isto mō posuerunt in decretali. vt distinctioẽs sint in psonis z vnitas in natura.

Questio. xv.

Trũ aliquis con

v ceptus p'dicet' de deo. Et arguit' q' nõ. qz nullus cõceptus e' deus nec deus est aliq's cõceptus. g' nullus cõceptus p'dicat' de dō. Cõtra. hec est p'ã i mente. de' est ens. in q' p'dicat' cõcept' entis de deo. g' zc. Quia solutio illius q. depẽdet ex q'dã difficultate logicali q' est d' actu signato z actu exercitato. iõ pmo pono differentia int' actũ signatũ z exercitatũ. Secũdo dicã ad qõnez. Circa primũ dico q' actus exercitat' est ille q' importat' p hoc s' bũ est vel aliud simile s' bũ. qd nõ tũ significat aliqd p'dicari de alio. sed etiã exercet' p'dicationẽ. vnũ p'dicãdo de alio. sic dicendo. hõ est aĩal. hõ currit. hõ disputat. et sic de alijs. Act' signatus est ille q' importat' p h' verbuz p'dicari vel subijci v' verifi cari vel ppetere q' idem scãt. s' bĩ g'ra. hic e' act' signatus. gen' p'dicat' de spẽ Et s' h' aĩal p'dicat' de hoie. z tũ in ista ppõue nõ p'dicat' aĩal de hoie. qz in ista ppõue aĩal subijci' z nõ p'dicat'. Et iõ tũc est act' signat'. qz nõ est idẽ dicere. aĩal p'dicat' d' homie. z hõ est aĩal. Sic nõ est idẽ dicere. gen' p'dicat' de spẽ. z spẽs est gen'. qz vna est vera z alia falsa. Et ist' sequunt' p'clones aliq' Prima est q' aliq' e' ppõ p'ã in actu signato. q' tũ est falsa in actu exercitato. recipiendo idẽ subiectũ z idẽ p'dicatũ. sicut hec e' vera spẽs p'dicat' de indiuo. z tũ hec est falsa indiuuẽst spẽs. Et s' h' aliqũ est ecõuerso. qz hec est falsa. res extra aĩam q' nõ e' si gnũ p'dicat' de hoie. z tũ hec est p'ã. hõ e' res extra aĩam. q' nõ est signũ. Secda p'clõ e' q' termini in actu signato supponũt simplr' sed in actu exercitato supponũt psonaliter. Exemplũ. hec est vera in actu signato. risibile p'dicat' pmo de hoie. et i' isto actu signato rã hõ q' risibile supponit simplr' p' inten

tionem aie. Nam de hac intentione aie homo predicat primo esse risibile. non tamen per se sed per singularibus. sed ille actus debet sic exerceri. homo est risibilis. Et in isto actu exercitato correspondente tamen homo est risibile supponit personalem prebentibus singularibus. quia nulla res potest ridere nisi res singularis et ideo in actu signato bene habet incomplexus primo ponit. sed in actu exercitato correspondere non potest poni. quia hec est simpliciter falsa de vi sermonis. quia homo est risibilis per se et primo Tertia de hoc quod alicui actui signato correspondens unum actus exercitatus. alicui duo ad hoc quod verificetur actus signatus. Exemplum per mi. hec est vera in actu signato. passio predicat de subiecto in secundo modo per se Et ad illius actus veritatem sufficit iste actus exercitatus. homo est risibilis. et tamen requiritur necessario veritas alicuius alterius actus exercitatus. Exemplum secundi. hec est vera in actu signato. dicitur sono predicat per se esse apprehensibile ab auditu. quia de hoc sono sono primo predicat tale predicatum. non tamen per se sed per suis singularibus. tamen non dicitur sic exerceri ois sonus est primo apprehensibilis ab auditu Hec sic. sonus est primum obiectum et ad quod auditus. quia veritas illarum est falsa de vi sermonis quia aut sonus supponit pre singulari. et non. quia quilibet singularis est falsa. quia nec iste sonus est primum obiectum auditus nec iste. et tamen. Aut per verum. et hoc non. Tamen quia nulla talis est. tamen quia etiam si esset non posset apprehendi ab auditu. Et ideo ad veritatem istius actus signati necessario requiruntur duo actus exercitatus. scilicet quod ois sonus est apprehensibilis a potentia auditiva. et nihil aliud est sonus potest apprehendi ab auditu. Et causa est quia si dico primo dicitur idem quod predicat aliquo verum. et de nullo predicat nisi de quo illud predicat. et ita est de multis Quarta de hoc est quod tamen philosophus est contra loquens aliqui accipiunt actus exercitatus per actu signato. aliqui econverso Et ideo propones auctorum et magistras sunt quibus false de vi sermonis. sed hec sunt in sensu quem intendunt. Exemplum. doctores procedunt tales propones. color est primum obiectum visus triangulus habet tres angulos per se primo. et huiusmodi quod sunt actus exercitatus. quod sunt simpliciter false de vi sermonis. tamen propones in actu signato quod intendunt per istas sunt hec puta iste de colore vere predicat esse primum obiectum visus. de triangulo vere predicat habere tres angulos Ubi tamen supponit simpliciter Et istius actui signato correspondet duo actus exercitatus. scilicet ois

triangulus habet tres angulos. et nihil aliud a triangulo habet tres angulos. ubi termini supponunt personalem. Circa secundum articulum dico quod ex predicatibus per se solutio est. quia conceptus hec predicat de deo. siue magister per se de conceptu dicitur quia iste actus signatus est verus. sed iste actus non dicitur sic exerceri. de est conceptus. sed sic. deus est ens. de est bonus. sicut iste actus signatus quod verus est. genus predicat de specie. non debet sic exerceri. species est genus. sed sic. homo est animal. albedo est color Ad argumenta principia patet sufficienter et dicitis.

Questio. xvi.

Trin persona sit

v nome prime intentionis. Quod non. quia nome prime intentionis est nome secundum intentionis. Sed persona non est nome secundum intentionis. g. Contra. oia nomina immediate facta ref ad extra que non sunt signa sunt prime intentionis. sed persona est huiusmodi. g. et c. Hic primo videndum est que sint nomina prime intentionis. et que secundum. Secundo ad quod. Circa primum dico quod nome secundum intentionis dupliciter accipitur. scilicet large et stricte. Large accipiendo omne illud est secundum intentionis quod facit voces ad placitum institutas. sed non nisi quando sunt ad placitum institute et intentiones aie. et sine hoc nome sit esse intentionibus aie que sunt signa naturalia. siue sunt. Talia autem nomina sunt huiusmodi. nome. numerus. casus. numerus. Et vocantur ista nomina nomina. quia non imponunt nisi ad faciendum pres ordonis. et non nisi dum ille pres sunt significatiue. Et ista nomina veniunt conceptibus aie sic vocibus. huiusmodi ista vox nomen est secundum intentionis. quia antequam iponebat ad significandum non erat nome. Sicut huiusmodi antequam iponebat ad faciendum nullus casus erat. Et ex hoc patet quod illa nomina que predicantur de vocibus ita bene quando sunt non factiue sicut quando sunt significatiue non sunt nomina secundum intentionis. Et ideo illa nomina quantitas. placitum. vox. et huiusmodi quibus faciant voces ad placitum institutas et verificentur de eis. quia ita faceret eas si non essent factiue sicut modo. ideo non sunt nomina secundum intentionis sic loquendo. Secundo modo dicitur nome secundum intentionis stricte. illud quod non significat nisi signa ad placitum instituta. ita quod non potest competere intentionibus aie que sunt signa naturalia. cuiusmodi sunt talia figura. pingatio. et huiusmodi. que non possunt competere nisi

vocibus et non preceptibus. Si ratio noia prime impositionis dupliciter accipiunt. scilicet stricte et large. Large dicitur omne nomen prime intentionis quod non est nomen secundae intentionis. et sic talia signa sicut cathegreumatica omnia nulla. aliquid. et similia sunt noia prime intentionis. quia non sunt secundae intentionis. Stricte autem accipiendo nomen prime intentionis sic solum noia cathegreumatica sunt prime intentionis. Et illa sunt in duplici differentia. quaedam sunt quae solum habent res quae non sunt signa vel consequentia talia signa. et modi sunt ista. homo. animal. sortes. albi. nigri. Alia autem noia prime intentionis habent res quae sunt signa. et similia etiam res quae non sunt signa sicut qualitas et forte relatio quae est generis generalissimi. Noia autem secundae intentionis sunt illa noia quae precise sunt imposita ad secundam intentionem aie et alia signa ad placitum instituta. Et talia noia sunt. sicut generis. species. deus. et cetera. et homo. quia talia solum habent intentiones aie quae sunt signa vel alia signa voluntarie instituta ad secundam intentionem. Circa secundum articulum dico sic patet ex predictis. quod persona est nomen prime intentionis. quia habet res quae non sunt signa.

Ad argumentum principale dico quod tam nomen secundae intentionis quam prime intentionis est nomen prime impositionis. et id quod quis persona sit nomen prime impositionis. cum hoc stat quod sit prime intentionis.

Questio. xvij.

Verum per viam effectus

verum effectus possit probari sufficienter quod sit infinitus sine. Et videtur quod sic. quia effectus infinitus arguitur causam infinitam sed effectus producibiles possunt esse infiniti. et cetera. Contra. sol potest producere infinitos effectus a deo. et tamen sol est finitus. et cetera. In ista questione. et cetera. Scotus dicit. quod sic. quod probatur primo sic. causa habens a se in virtute sua activa effectus infinitos est infinita. scilicet causa quae potest ex se mouere motu infinito est homo. et cetera. Vnde est manifesta. Maior probatur. quia omnis effectus vel formaliter continetur in causa sua. vel eminenter. effectus autem infiniti non continentur formaliter in prima causa. et continentur eminenter. sed hoc non potest fieri nisi si primum sit infinitum. et cetera. Secundo sic. Agens quod potest in plures effectus est perfectius quam quod potest solum in pauciores. et quod potest in effectus infinitos est potentia infinita. sed deus est homo. et cetera. Tertio sic. Causa quae potest sibi in infinitum

ros effectus est infinita. sed si prima causa habet formaliter calitates omnium causarum possibilem posset sibi infinitos effectus. tamen esset deus. et tunc esset infinita. sed ipsa nunc perfectior habet calitates omnium causarum si haberet sibi formaliter causalitates omnium causarum. quia eminenter nunc continet. et nunc est virtus infinita. Confirmatur quia quoniam plures includit maiorem perfectionem quam paucitas. infinitas arguit infinitatem. scilicet posse in plures effectus sibi est maioris perfectionis quam posse in pauciores. et cetera. Quarto sic. causa prima efficiens cui causa secunda nihil addit perfectionis est infinita. quia si non. sequitur oppositum. Exemplum. quia soli additur causa inferioris aliquam perfectionem ad agendum. igitur sequitur quod sol sit infinitus intentione. sed prime causa nulla causa secunda addit aliquid aliquam perfectionem in agendo. et est infinita. Vnde probatur. quia si sic. tunc quanto plures concurrerent cause secundarie tanto esset effectus perfectior. vij. metra. Sed primum effectus dei est perfectissimus. puta intelligentia vel homo. et nihil addit sibi causa secunda. Confirmatur. quia causa prima cuius secundum ultimam potentie sue et calitatis causa secunda aliquid perfectionis addit in causando. non potest se sola sine causa secunda tamen perfectum effectum causare sicut ipsa cum causa. quia sua calitas est diminuta respectu sue calitatis. et calitatis cause secunde. et si illud quod natum est esse a secunda causa. et prima sibi sit in se ipso illo quod natum est esse a prima sola. secunda nihil perfectionis addit prime. sed omne finitum cuiusque finitum addit aliquam perfectionem. et prima causa est infinita. Confirmatur. quia noticia in minima creature nata est gigni a se sicut a causa prima et secundaria. et si illa noticia alicui intellectui inest sine actione illius obiecti quod est causa secunda solum de virtute cause prioris est perfectius quam ab utraque sit. illa causa prior est infinita. quia causa inferior nihil addit sibi in causando. talis est causa prima essentia dei. quia ex sola potentia eius apud intellectum diuinum nullo alio obiecto inferiori coadiuvante est noticia in minima cuiuslibet obiecti inferioris. et nullum aliud sibi addit perfectionem in causando. et per consequens est infinitus in cognoscibilitate. et in entitate. ij. metra. Contra istam opinionem Vnde infinitus intensus potest facere motum in instanti. Sed deus non potest facere motum in instanti. et cetera. Maior probatur. quia in fine octavi probatur. probatur. si in materia esset

Quotlibet

virtus infinita moueret in instanti. Sz tā tū pōt virtus infinita si sit extra materiam quēcum possēt si esset in matia. ergo rē. **Ad** noz pbat. qz includit p̄radictōez scz qz motus nō esset motus z immobile localiter siml essz in oibz p̄tibz spacij in q̄ mouet. **Idō** dico qz nō pōt p̄bari sufficienter p̄ viā efficiētie qz de se sit īfinit⁹ intensiue. et cā dicta est in p̄ma q. tertij q̄tli. q̄re ibi **Ad** p̄mūz in oppositū dico qz imp̄op̄r̄ mod⁹ loquēdi est qz cā habet in virtute sua actiua oēs effectus rē. quia realiter nō hz plus effectū aū p̄ductionē q̄ post. alr in p̄ducēdo effectū p̄deret aliquā rē sibi intrinsecam. **Sz** intelligēdo eā sic qz cā hz potentiā de se p̄ducēdi oēs effectus suos. p̄t dici ad rōez qz maior est falsa nisi intelligat de effectū in finito intensiue z sic minor est falsa. **Ad** p̄bationē **Aristo.** intelligēdo eam de infinitis effectibz vel infinito effectū extēsiue. pōt dici qz licet p̄mūz mouēs p̄tineat effect⁹ infinitos eminenti⁹ q̄ in se sint. qz scz est natura eminentior q̄cunqz illoz infinitoz fm naturā. nō tū p̄pter hoc oportet qz sit infinitū intensiue. sed sufficit qz sit aliqd finitū nobilit⁹ q̄cūqz illoz. z qz sit infinite duratio nis vt possit successiue p̄ducere ista infinita. **Ad** secundū pōt dici qz oē agens pōt de se in effect⁹ infinitos si essz infinite duratio nis. **Et** iō aū nō hz veritatē nisi intelligendo de pluralitate effectū. fm speciē non fm nūez. **Et** sic intelligēdo non valet ad p̄positū. qz nō p̄stat naturalit̄ rōne q̄p̄riū ens potest p̄ducere effect⁹ infinitos distinctos spē. **Et** forte lz possēt p̄ducere species infinitas nō sequit̄ qz sit īfinit⁹ intensiue. qz h̄mōi multiplicatio sp̄rū in infinitū fm numerū possz esse. z tū nunqz p̄ueniret ad sp̄m duple p̄fectionis respectu primē speciē date. addēdo sp̄ in p̄fectiōe minus in duplo tertie speciē sup secundaz q̄z secūde sup primā. z sic in infinitū. vt patz ī diuisiōe p̄tinui **Sed** 3. in actibz reflexis est p̄cessus in infinitū. z sp̄ p̄fectior ē posterior priori. z differūt spē. **Ad** tertium respōdeo p̄cedēdo qz si prima cā h̄ret formaliter et distincte causalitatē omniū causarū possibilū esset infinita. sed illud aū nō icludit p̄radictiōem. scz qz possēt aliqd p̄ducere z nō possēt. qz si possēt aliqd p̄ducere illud p̄ducendū realiter z formalit̄ p̄fuit in p̄ma

cā. z p̄ p̄his nō p̄ducit̄ nec possēt produci. z ita aū nō icludit p̄radictiōem **Et** qū vltra accipit̄ qz prima cā nūc p̄fectius p̄tinet causalitatē oīm causarū q̄ si haberet eas simul formaliter. hoc potest negari. licz de quacūqz p̄ticulari cālitatē p̄t p̄cedi. **Et** nō sequit̄ p̄tinet p̄fectius cālitatē b̄ cause. i. ē forma p̄fectior z potens cā cāre q̄ si haberet eam realiter. z sic de alijs. q̄ p̄tinet p̄fectius cālitatē oīm cāz q̄ si haberet eas realiter z formaliter. sz est fallacia figure diuisionis a pluribz determinatis ad vnū sic sic arguēdo. **Iste** denari⁹ est melior h̄ obulo z illo. rē. q̄ est melior oibz siml sumptis. **Ad** p̄firmationē r̄sum est prius prima q. tertij q̄tli. **Ad** quartū pōt dici qz cām secundariā addere p̄me cause aliquā p̄fectiōnem potest intelligi dupl̄. **Uno** mō qz aggregatum ex prima causa z secūda sit p̄fectius q̄ prima sola. **Alio** mō qz illud aggregatū sit potentius ad opandū q̄ prima cā p̄ se. z hoc respectu cuiuslibet effect⁹. **Priore** modo est maior vera. qz omne finitū additū finito facit totum p̄fectius. **Sed** hoc mō est minor falsa. z eius p̄batio nō vadit ad hunc intellectū. **Secūdo** mō ē maior falsa z minor vera. **Et** ad p̄bationem maiorē de sole dico qz forte aliq̄s effectus solis immediate p̄ductus sine alia cā secūda essz nobilitior oibz effectibz sigillatim p̄ductis ab eo. cū causis secūdis. sicut fm phos secūda intelligentia est cā tertie sine aliq̄ cā secundaria media. z ille effectus est nobilitior oī effectū suo. etiā q̄cūqz cause secūde concurrāt cū eo. **Ad** primā p̄firmationē dico qz maior est negāda fm intellectum primū. vt patz ex dictis. **Et** qū pbat qz p̄ hoc cālitatē p̄me cause esset diminuta. **Dico** qz verum est q̄stum ad multos effectus secundarios fm phos. quia fm eos deus nō p̄t cāre lucem in aere sine alio lumine secundario agente. z tamen nō sequit̄ quin aliū effectum nobilitiorē possit p̄ se facere vt. s. p̄mū effectū suū. **Similr** illa p̄p̄ supra ī secūda rōne. scz qz omne finitū cuiusqz ī finito addit aliquā p̄fectionē. **Si** intelligat de additione p̄fectionis in entitate licz possēt verificari. tū nō est fm hunc sensum ad p̄positū. **Si** aut̄ intelligat de additōe p̄fectionis q̄ ad opandū q̄mcunqz opationez sic est ad p̄positū. sic falsa est. vt patz ex dictis.

Ad confirmationem dicendum de noticia intuitiva dico. qd si illa maior intelligat & intuitione creata verum est. & de illa non variando si arguitur qd ipsa nata est causari perfectio a sola causa prima per potentiam sue essentie apud intellectum diuinum. neganda est illa propter finem. Nec illud quod adducitur qd intuitio creature in deo est perfectior quam in intellectu creato est adpositum. quia intuitio dei non est creata. nec est eiusdem speciei cum intuitione nostra. Unde argumentum non concludit nisi probaretur qd intuitio creature creata perfectius sit a solo deo quam a deo & creatura simul. Sed hoc non probatur. quia per hoc negaretur etc. Ad principale dico qd infiniti effectus sunt producti arguunt infinitam causam. sed infiniti effectus successiue producibiles non arguunt causam infinitam prima autem infinitas non conuenit effectibus dei. sed secunda solum. Aliter respondeatur ad argumenta predicta prima questione tertii.

Questio. xvij.

Verum per cognitionem

tionem dei possit sufficienter probari qd deus sit infinitus intensiue. Et videtur qd sic. quia deus intelligit infinita. ergo est infinitus. Contra. intellectus noster potest infinita successiue intelligere. quia non tot quin plura. & tamen non est infinitus. In ista questione. Scotus dist. ij. qd sic. quod probatur primo. quia intelligibilia sunt actu infinita in intellectu intelligente actu omnia. & per consequens intellectus intelligens illa omnia simul actu est infinitus. talis autem est diuinus intellectus quod deus est. & maior probatur. quia ipsa intelligibilia apud intellectum creatum successiue sumpta sunt infinita in potentia. & omnia intelligibilia simul sumpta sunt infinita in actu. Minor probatur. quia apud deum omnia simul intelliguntur. aliter deus non esset primum exemplar omnium. Secundo sic. quia pluralitas concludit maiorem perfectionem quam paucitas. infinitas numerus concludit perfectionem infinitam. Exemplum est de facere quod & decem infinita. Sed intelligere est aliqua perfectio. et intelligere bene est aliqua perfectio. Nunquam autem idem intelligere est ipsa & bene eque distincte ut duo sunt. nisi illa duo eminenter contineantur in illo uno. & sic distincte & quantum & ultra de infinitis. Confirmatur. quia quod est ratio intelligendi distincte plura includit rationes eorum intelligendi proprias

eminenter. & si est ratio intelligendi infinitorum erit illa ratio intelligendi infinita. Tertio sic. Nulla substantia finita est eadem perfectioni quam finem suam rationem formalem est accidentalis siue est eiusdem rationis cum perfectione accidentali si esset infinita. sed substantia prime cause est eadem intellectui. ergo est infinita. Sed istis non obstantibus dico qd per cognitionem dei non potest sufficienter probari qd deus sit infinitus intensiue. Et ratio huius dicta est in questione prima quarti. & in alijs questionibus. Et ideo ad rationes respondeo.

Ad primam dico qd supposito qd deus intelligat distincte infinita. tunc virtute illius rationis respectus deus tamen concludit qd deus sit infinite virtutis extensiue non intensiue. quia tamen concludit qd unica cognitio dei terminatur ad infinita obiecta extensiue. Ad secundum respondetur est in prima questione tertii quarti. Aliter potest dici. processa maiore qd si in minore capiatur qd pluralitas intellectuum includit siue requirit maiorem perfectionem intellectus quam paucitas. Si intelligat minor generaliter falsa est. sed forte habet veritatem de intellectibus diuersis diuersorum obiectorum & de maiori perfectione extensiue non intensiue. Sicut totus ignis est perfectior parte extensiue. Et cum dicitur in minori quod intelligere est alicuius perfectionis etc. potest tota illa deductio concedi intelligendo per eminenter continere intellectiones aliquas perfectius representare quam ipse representat. Et sic dico qd una finita intellectio eminenter continet infinitas. id est non totum quod plures quia licet omnes iste simul essent impossibile. nunquam tamen facerent aliquid infinitum nisi extensiue. scilicet per multiplicationem nisi illa una esset per se infinita intensiue. quod est impossibile. Unde sic continere eminenter duas intellectiones equales non est maioris perfectionis intensiue quam continere unam tamen. & ideo licet habere tales infinitas intellectiones esset infinite perfectionis extensiue. non intensiue. non sequitur qd habere unam quam representat distincte omnia obiecta que representant per istas infinitas sit infinite perfectionis intensiue. sed tamen extensiue scilicet respectu obiectorum. per hoc patet ad confirmationem. Ad tertiam dico qd maior est falsa. similiter intellectio dei & nostra non sunt eiusdem speciei. Ad principale dico qd solum includit infinitatem extensiuam & non intensiuam. puta qd deus & intellectio sua est similitudo & representatiuum in

Quotlibet

finitoꝝ. sicut cognitio q̄ est cōceptus entē
silitudo infinitoꝝ obiectoꝝ. et tñ nō est infi
nita. sic potest dici in pposito.

Questio. xix.

Trum probari

v possit p simplicitatē q̄ de^o ē infi
nitus intē sue. Et videt q̄ sic
q̄ oē finitū est aliq̄ mō ppositū; v̄l cū alio
pponibile. deus nec est pposit^o nec cū alio
pponibilis. ḡ infinit^o. Cōtra. angel^o est
solum simplex. et tñ est finit^o. In ista q.
r; Sco. in tractatu d̄ pmo pncipio. quod
sic pbat̄ ibides; Primo sic. Dis suba finita
est in genere. de^o nō est in genere. ḡ rē. Ba
ioꝝ pbat̄. q̄ oīs suba finita puenit cū alijs
in pceptu sube et distinguit̄. ḡ illud distin
ctū est aliq̄ mō idē substantie. nō aut̄ p oīmo
dā idēitatē. q̄ eoz rōnes pmo sunt diuer
se. ergo est vnū; ex eis sicut ex generēz dif
ferentia p̄trahente. Secdo sic. De realitē
pueniēs; realiter differēs puenit; et differt
realitate nō formaliter eadē. sed realitas q̄
puenit nō est realitas q̄ differt p identitātē
nisi alterū sit infinitū. et tñ includēs vtrū;
q̄ erit infinitū. Si autē neutra sit alta p idē
tate sequit̄ ppositio. et p oīs est finitū. ḡ
si esset oīno simplex esset infinitū. Istis
nō obstantib; teneo oppositū. e^o rō est. quia
aīa intellectiua est ita simplex sic deus et tñ
est finita. Ad p̄mū in oppositū dico pmo
tenēdo q̄ de^o non est in genere sube sic sup
positū illius generis. q̄ maior est falsa. Et
ad p̄bationē dico. q̄ licet de^o pueniat cum
aliq̄ in cōceptu substantie transcendētis nō
tñ puenit in p̄prio pceptu generis. sed i cō
ceptu transcendēte q̄ v̄timur loco generis
p̄pter puenientiā cū vero genere. Aliter
pōt dici q̄ dato q̄ deus pueniat cum alijs
substantijs in pceptu generis et distingua
tur p aliq̄ distinctū. non sequit̄ q̄ de^o sit i
finitus vel q̄ sit in genere substantie tanq̄
aliq̄ ppositū ex natura generis et isto disti
ctiō. q̄ p seipm oīno et nō per aliq̄ aliud
distinguit̄. Aliter dico q̄ minor est falsa
q̄ teneo q̄ deus est in genere substantie
Si dicis. q̄ est in genere est in spē. S; ḡ
deus nō est in spē. q̄ pcept^o dei nō est speci
uocus eoq̄ nō pōt p̄dicari de plurib; diffe
rentib; nūero. licet possit p̄dicari de plib;
p̄sonis. P̄terea nō plus pcept^o sube q̄

est cōis deo et creature est gen^o q̄ pcept^o sa
pie. Sed pceptus sapie q̄ intrat lineā p̄di
camentale q̄litas; nō p̄dicat̄ de deo plus
q̄ pceptus qualitaris. quia de q̄cunq; p̄e
dicat̄ inferius de illo etiā sup̄. ḡ rē. Ad
p̄mū istoꝝ dico q̄ de^o est in genere substantie.
et silit̄ in spē. Et silit̄ dico q̄ nō repugnat
pceptui speciuoco dei p̄dicari de plib; dif
ferētib; nūero. sicut nec repugnat pceptui
solis. q̄ si essent plures dī; adhuc ille con
cept^o equalit̄ p̄dicaret̄ d̄ illis p̄t̄ic sic nunc
de vno solo. Sed repugnat ipsi deo pluri
ficari et nō ipsi pceptui speciuoco de pluri
bus p̄dicari. Ad secūdū nego assumptū
q̄ pcept^o sapie q̄ p̄dicat̄ d̄ deo nō est spe
ciuocus pceptus in genere q̄litaris. q̄ ad
hoc q̄ pceptus sit speciuocus alicuius ge
neris oportet q̄ q̄libet p̄tentiū sub illa spē
sit in genere illi spēi. Hūc autē de^o nō est q̄
litas. et iō l; ille pcept^o sit in genere q̄litaris
sicut res p̄cata p̄ illud genus sicut pceptus
entis. nō est tñ ibi sicut spēs sed sicut tran
scendens. Ad secūdū dico q̄ hec ē fal
sa. q̄ aliq̄d puenit cū aliq̄ et differt. reali
tas q̄ puenit et differt est alia et alia nisi alte
ra sit infinita. q̄ calor puenit cū frigore cō
uenientia generis. et differt d̄ra speciuoca
et nūerali p se totā. et p oīs p eandem reali
tate finitā. Ad argumentū p̄ncipale di
co q̄ tam maior q̄ minor est credita. et non
potest sufficienter p̄bari.

Questio. xx.

Trū per causali

v tate finis possit sufficient p̄bari
q̄ de^o sit infinitus intē sue. Et vi
det q̄ sic. quia nullū finitum potest volun
tatem satiare. sed deus pōt voluntatē satia
re. ḡ deus est infinitus et nō finitus. Cō
tra. illud est finitū q̄ amato p̄fecte volūtal
nō quietat̄. sed deus est h̄mōi. ergo amato
deo adhuc potest voluntas aliquā creatu
ram amare. In ista q. dicit Scor^o dist. ij.
q̄ sic. quod pbat̄ primo sic. Voluntas no
stra potest omni finitū aliq̄d maius appete
re. q̄ in voluntate est naturalis inclinatio
ad aliquod bonū infinitū. q̄d p; q̄ et h̄ ar
guit̄ naturalis inclinatio volūtaris ad ali
q̄d q̄d ex se sine habitu p̄mpte et delectabi
lit̄ vult illō volūtas libera S; h̄ exp̄mur

Septimi

In nobis q̄ ad bonū infinitū. q̄ nō videtur volūtas in aliq̄ p̄fecte q̄erari. Hunc aut̄ naturalis inclinatio nō ē ad id q̄d repugnat primo obiecto volūtat̄. sc̄z bono. q̄ infinitū nō repugnat obiecto suo. Tunc arguo sic. Cui nō repugnat infinitas intensiue nō est summe p̄fectū nisi sit infinitū. quia aliter posset excedi. sed enti non repugnat infinitas intensiue. q̄ ens p̄fectissimū est infinitū. quō em̄ voluntas nō odiret naturaliter infinitū si esset oppositū sui obiecti sic uaturaliter odit non esse sui. Aug. de li. ar. c. v. Sed teneo oppositū sicut p̄us dictū est q̄ p̄ma. tertij q̄tli. Ad rōnem p̄t dici p̄mo mō fm̄ phos. q̄ nō est in volūtate n̄ra appetitus in bonū infinitū. Et q̄m̄ d̄. q̄ illd̄ est naturalis inclinatio in q̄d p̄m̄pte volūtas fert̄ z̄ delectabilis sine habitu. verū ē. si huiusmodi inclinatio sequat̄ cogitationē; re-cta nō ficta. Nā ex q̄ volūtas uata est seq̄ cogitationē. licet de libertate sua possit in oppositū. t̄m̄ ad illud solū d̄ voluntas inclinari. q̄d nō est erronee iudicatū a ratione. tale aut̄ non est bonū infinitū fm̄ phos vt̄ postea dicit̄. Aliter p̄t dici q̄ nō est i volūtate nostra inclinatio in bonū infinitū intensiue. Nec sequit̄. oī bono finito voluntas p̄t maius bonū appetere. q̄ naturaliter appetit bonū infinitū. q̄ z̄ si in h̄mōi appetitibz̄ p̄cedit̄ in infinitū fm̄ imaginatiōem maioris z̄ minoris boni naturaliter. nō t̄m̄ est naturalis appetitus in bonū infinitū intensiue. sed forte extēsiue. sc̄z eternū. Tertio p̄t dici q̄ p̄clo ad quā d̄ducit̄ in argumento est vera. sc̄z q̄ infinitas nō repugnat bono inq̄stū bonum. imo nec repugnat infinitū inq̄stū est tale ens vel tale bonū. z̄ idō nō naturaliter odit voluntas infinitū tan q̄d o p̄positū suo p̄mo obiecto sc̄z bono. Ad argumentū p̄ncipale dico q̄ nec maior nec minor p̄t p̄bari sufficienter uaturali rōne.

Questio. xxi.

Primum per uias

eminētie possit euidenter p̄bari q̄ deus sit infinitus intensiue.

Et videtur q̄ sic. quia cui nō repugnat infinitas intensiue nō est summe p̄fectū nisi sit infinitum. aliter posset excedi. sed enti nō repugnat infinitas intensiue. q̄ ens p̄

fectissimū q̄d est deus est ens infinitum. q̄ z̄. Cōtra. nō p̄t euidenter p̄bari q̄ deus sit ens eminētissimū. q̄ non p̄t p̄bari p̄ uia eminētie q̄ deus sit infinitus. In ista q̄. sc̄z. Sc̄m̄ q̄ sic. dist. ij. Qd̄ p̄batur p̄mo sic. Euiētissimū inuolubile est esse aliqd̄ p̄fectius. sed nullo finito est impossibile aliqd̄ esse p̄fectius. q̄ eminētissimū est infinitū. Maior patz̄. Minor p̄bat. q̄ infinitū esse nō repugnat enti. Sed si nō possit esse ens eminētius oī finito infinitū enti repugnet. q̄ finito nō repugnat aliqd̄ esse p̄fectius. Maior huius p̄sillogismi p̄bat. q̄ si infinitum per se repugnet enti. hoc cōt̄ vel quia eius oppositū in se includit̄ in cōceptu entis quod falsum est. quia t̄m̄ nō intelligeret ens nisi cum intelligat̄ finitum. Vel hoc est. q̄ eius oppositū est passio cōuertibilis cū ente. q̄d nō est verū. quia cōgnito subiecto statim cognoscit̄ passio. sed cognito ente nō statim cognoscit̄ finitū.

Cōfirmat. q̄ potētie sensitiue q̄ sūt minus p̄gnitiue q̄ intellectus statim percipiūt discōueniētiā in obiecto. vt̄ patet de auditu respectu soni. q̄ si infinitas repugnet enti q̄d est obiectū intellectus statim intellectus istā repugnantia p̄cipet z̄ naturaliter fugeret. q̄d patet esse falsum. Secundo sic p̄ rōnem Aug. p̄ solo. c. ij. Illud q̄ maius cogitari non potest sine contradicōne est infinitum. Sed deus est h̄mōi. ergo z̄.

Si dicis q̄ illud non est in re nec tale existit. Cōtra. in summo cogitabili summe quiescit intellectus. ergo in ipso ē summe ratio sui p̄mi obiecti sc̄z entis.

P̄terea si sumū cogitabile sine p̄radicōne sit t̄m̄ in intellectu cogitate. t̄m̄ illud sumū posset esse. q̄ est cogitabile cē sine p̄dicōne. Et cū posset esse q̄ rōni ei⁹ repugnet esse ab alio. magis q̄ cogitabile ē q̄d est in re q̄d est in intellectu t̄m̄. Non aut̄ intelligo q̄ idem sit magis p̄ hoc q̄d existit. Sed q̄ omni eo quod est in intellectu t̄m̄ est magis cogitabile aliquid q̄d existit.

P̄terea intellectus intellectuē int̄m̄ uia. sine visibile est p̄fectius cogitabili non visibili. sed t̄m̄ intelligibili abstractiue. Sz̄ illud q̄d existit est visibile t̄m̄ intuitiue. q̄d autē non existit non nisi abstractiue. ergo p̄fectissimum cogitabile existit. Tertio sic. Cui non repugnat infinitas intensiue

nō est summe pfectū nisi sit infinitū. aliter em̄ posset excedi. Sed enti non repugnat infinitas intēsiue. ḡ ens pfectissimū est īfinitū. Cōfirmat primo. qz infinitū nō repugnat q̄ntitati. accipiēdo ptem post prez ḡ nec suo mō repugnat enti in pfectōe siml existendo. Cōfirmat secūdo. qz q̄ntitas h̄tutis est simplr pfectior q̄ntitate molis. ḡ si infinitas est possibilis in q̄ntitate molis. erit possibil' i q̄ntitate h̄tutis. Et si ē possibilis est in actū. Sed istis nō obstantibus teneo oppositū. tū qz nō pōt sufficient' pbari q̄ deus sit eius eminentissimū. tū q̄a pōt esse ens eminentissimuz ita q̄ nihil sit ī eo eminenti' vel meli'. z tū esse finituz. Nō pōt oppositū euidenter pbari. Ad rōnez Scoti rūdeo Ad p̄mā dico. q̄ fm phos illa maior est distinguēda fm ppositiōem et diuisionē. sicut ista. sedentē impossibile est ambulare. In sensu pposito vera est. Et ē ille intellect' ei'. hec ppō est impossibil'. eminentissimo est aliqd pfectius. Et tūc nō v3 sillogismus. sic nec iste. oēm sedentē īpossibile est ambulare. nullū sanū pedibz est im possibile ambulare ḡ nullū sanū pedibz est sedens. accepta maior in sensu ppositiōis Si aut' sumat maior in sensu diuiso. tunc vltimus distinguendū est de repugnātia qz alicui repugnare esse mai' pōt esse ratione sue q̄ntitatis inq̄tum est tantus. v' rōne sue nature inq̄tū est tal' natura Exēplū Motui eterno repugnat esse maiore inq̄tū tant' est sed nō inq̄tū tal' nature. qz eius dē nature est tot' motus z ps cui pti certū est q̄ nō repugnat maiore motū esse. Ad ppositū dico fm phos q̄ maior est vera in sensu diuiso. intelligēdo de repugnātia respectu nature inq̄tū natura h̄mōi est. Si cut em̄ deo repugnat respectu nature sue ī q̄tū natura h̄mōi est. q̄ sit ab alio. ita etiaz repugnat sibi q̄ aliqd sit mai' eo S3 loq̄ndo de repugnātia respectu q̄ntitatis inq̄tū tāta est. negāda est maior fm phos. S3 capiēdo maiore p̄mo mō. sic vera est in sensu diuiso. z repugnat rōne nature. sic mior eodē modo sumpta est falsa. Ad p̄batiōez eius cū d̄z. infinituz nō repugnat enti. h̄ p̄t duplr' intelligi Uno mō q̄ nulli enti repugnat esse infinitū. z hoc est falsum. qz dō repugnat aliqd maius esse. z p̄ns deo repugnat fm pbilosophos infinituz esse. Alio

modo pōt intelligi q̄ infinituz nō repugnet enti inq̄tum est. z hoc est verū. Et fm illū intellectum p̄cedit illa p̄batio. Et p̄firmatur de discōueniētia z nō fm p̄mū intellectū. aliter em̄ possz pbari q̄ nulli enti repugnaret infinities infinita esse. Ad scdm dico q̄ minor est negāda fm phos. Et ad p̄mā p̄bationē dico q̄ aliqd ē summe cogitabile potest intelligi duplr'. V' vera cogitatione. vel cogitatione non includente p̄tradictionē. quia nō omnis cogitatio nō includens p̄tradictionē est vera cogitatio Sicut cogitare me super astra esse non includit p̄tradictionē. Primo mō intelligendo verū est q̄ in summo cogitabili summe d̄scit intellectus. z in ipso est summe ratio entitatis. S3 isto summo p̄t cogitari maius sine p̄tradictionē. cogitatioē falsa z ficta Secūdo mō intelligēdo summū cogitabile fm phos est illa negāda q̄ intellect' summe quiescit in summo cogitabili nō includente p̄tradictionē. qz licet fm phos sine p̄tradictione pōt maius cogitari deo. magis tū quiescit in intellectus in vera cogitatione ips' dei q̄ in cogitatione falsa z ficta maioris boni cogitati. Ad secūdā p̄batiōez dico fm phos. q̄ summū cogitabile cogitatione nō includente p̄tradictionē nō est ī re qz repugnat deo q̄ tale summū sit. Et vlt'ra dico q̄ illud qd̄ est in re non est magis cogitabile nō includens p̄tradictionēz q̄ illud qd̄ est in intellectu tū. sed bene est magis cogitabile vera cogitationē. z ideo nō p̄bat tale cogitabile summū existere q̄ mai' nō pōt cogitari cogitatione nō includente p̄tradictionē. Ad p̄firmationē dico q̄ p̄fectissimū cogitabile cogitatione vera existit z hoc p̄cederet phs Sed nō minus p̄t maius fice cogitari cogitatione non icludente p̄tradictionē Et si dicis. qd̄ ḡ p̄bat illa rō an̄. psologio. c. ij. vbi n̄tū. ostēdere q̄ illud quo maius cogitari non pōt. potest esse in re. Rūdeo. aliquid esse ī re quo maius cogitari nō pōt dupliciter intelligit. Uno mō q̄ nihil qd̄ p̄t cogitari. ac maius de facto Alio modo q̄ nō pōt cogitari aliquid qd̄ si esset. esset maius Primo modo intelligendo bene p̄bat ratio An̄. sic formata Nihil qd̄ nō existit de facto in re eo maius est quod non existit in re de facto. ergo illud quo maius cogitari non

pōt existit in rebū sequit̄ supposito q̄ in rebū
 existentibz nō sit p̄cessus in infinitūz
 in maius. et min⁹. Et vltra si illud q̄ magis
 cogitari nō p̄t existit in re. cū maximū coz
 q̄ cogitant̄ fm̄ oēs sit de⁹. scđl q̄ de⁹ existit
 in re. Sz q̄mō tunc valet rō quā facit. c. iij.
 ad pbandū q̄ illud q̄ mai⁹ cogitari non p̄t
 cogitari nō esse. z sic arguit. Possibile ē cog
 gitare aliqd qd̄ nō pōt cogitari nō esse. z il
 lud est mai⁹. coz p̄t cogitari nō esse. q̄ illud
 q̄ magis cogitari nō p̄t nō pōt cogitari nō
 esse. Rūdeo ad tertiu q̄ si mior̄ intell̄ ga
 tur sic q̄ enti inq̄stū ens non repugnat infi
 nitas intēsiue. vera est sicut pus dictuz est
 Sz tūc nō sequit̄ p̄clo ex p̄missis Si autē
 maior̄ intelligat̄ sic. nulli enti aliq̄ rōne re/
 pugnat infinitas intēsiua. sic falsa est. sicut
 prius dicrū est. Ad p̄mā cōfirmationem
 pōt vno mō dici q̄ infinitas intensiua non
 repugnat enti inq̄stū ens. sed repuḡt deo i
 q̄stū h̄ ens. Aliē pōt dici q̄ nō est sile de infi
 nitate successiua z infinitate intensiua i p̄ma
 nentibz. Ad secūdā cōfirmatōem dico q̄
 cā possibilitat̄ in infinitū in q̄ntitate mo/
 lis est diuisio z imp̄fectio. sicut p̄z. iij. phisic.
 p̄mēto. lē. Infinitas autē intensiua non p̄t
 esse sine augmēto in p̄fectiōe. de⁹ autē nō p̄t
 sic augeri in p̄fectione. q̄ non est infinitus.

Ad argumentū p̄ncipale patet ex dictis.

Questio. xxij.

Trū intentio p.

v z p̄mētatoris sit q̄ de⁹ sit infinit⁹
 intensiue. Et arguit q̄ sic. q̄a
 viij. phisicorū in fine p̄bat q̄ p̄m⁹ motor n̄
 est in magnitudie finita. q̄a h̄ infinita nō
 p̄t esse in magnitudie finita. Aut q̄ intelli/
 git de infinitate intensiua z habet̄ p̄posituz.
 Aut extēsiua. z tūc assumit falsum. qz sol z
 oia cozpa celestia h̄nt infinitatē in duratō
 ne. Cōtra. pluras nō est ponēda sine ne/
 cessitate. sed oia p̄nt saluari ponēdo p̄m⁹
 motore esse infinitū in duratōe. q̄ zc. In
 ista q̄ erūt due p̄clones. Prima q̄ inten/
 tiō phi z p̄mētatoris est q̄ de⁹ moueat celū
 effectiue. p̄bat hoc p̄mo sic. qz p. p̄bat. viij.
 phisicor. q̄ p̄m⁹ motor est extra magnitu/
 dinē p̄ h̄ q̄ mouet rpe infinito. z h̄ ibi demō
 strā de p̄mo motore. Silr hoc idē dic̄ cō
 mētor. viij. phisicor. p̄mēto. lxxix. Pre
 terea p̄mētator p̄mēto. viij. et. xij. metba. cō

mēto. vi. dicit q̄ idē q̄ demōstrā in phisicor
 esse p̄m⁹ motor. demōstrā in methaphi
 sica esse p̄ma cā formalr z vltim⁹ finis Ille
 aut est de⁹. q̄ zc. Secdo p̄clo q̄ p. zome/
 rator tm̄ ponit̄ deū esse infinitū extēsiue.
 puta duratiōe. qd̄ p̄bat. Primo sic. de⁹
 mouet effectiue celū ex p̄ma p̄clone. q̄ ē vir
 tutis infinite extēsiue. cōnam demōstrā phis
 ij. de celo. z cōmētator p̄mēto. xxxvij. vbi
 d̄. q̄ si vna stella adderet̄ celo. Aut motor
 nō moueret. aut moueret eū labore z pena
 Et idē d̄ p̄mēto. lxx. Ex q̄ sequit̄ q̄ motor
 celi est finitus in vigore Et idē dicit̄ p̄men/
 rator q̄ infinitas q̄ est in formis sepatis nō
 est nisi p̄pter eternitatē. Et sile d̄ p̄mēto. lxxij

Pretea p̄mētator p̄mēto. xxxv. dicit q̄ cū
 dicim⁹ q̄ potentia motoris celi est infinita
 nō intēdim⁹ p̄ infinitū nisi infinitū motū
 id est q̄ motio coz nō cessat. Infinitas autē
 intensiōis vt illic nō sit p̄portio int̄ potētiā
 motoris et moti ip̄ possibile est in formis in
 q̄ntum sunt forme Pretea idē in d̄ suba
 orbis. c. iij. dicit p̄mētator q̄ infinitū ē in
 vigore cā est coz p̄ fm̄ q̄ ē coz p̄ ip̄possi
 bile est esse i coz p̄ibz celi line alijs Int̄ oēm
 q̄ motore celi z motū ad eo est aliq̄ p̄portio
 p̄pter quā mouet motū terminato et finito
 in velocitate. q̄ oē mouens est finitū inten
 siue. qz si esset infinitū intensiue. posset vltra
 oēm velocitatē datā veloci⁹ mouere. Pre
 terea p̄mū celū nō pōt velocitari nec rarda
 ri in motū. Ut cū d̄. ij. d̄ celo. a p̄mēto. liij
 vsq̄ ad. lxx. q̄ prim⁹ motor eius agit fm̄ vlti
 mū sue potētie. sed non agit nisi actionē si/
 nitam intensiue. ergo est finitus intensiue.

Pretea quando p̄positio verificat̄ p̄o
 rebus zc. sed celum p̄petue mouet et reuo/
 lutiones que infinites fiunt a celo z p̄mo
 motore sunt huiusmodi. ergo zc. Binor
 p̄bat. Nam primus motus q̄ est actio im/
 mediata dei fm̄ philosophos est finit⁹ intē
 siue. ergo ad mouendum celum p̄ momen
 tum tanta velocitate sufficit ponere moto
 rem finitum intensiue agentem fm̄ vltimū
 sue potentie. Sed posito tali motore sepa
 rato a materia nō accidit sibi fatigatio nec
 corruptio. vt patet octauo phisicorū. comi
 mento. lxxij. Si ergo deus potest moue
 re celum per momētū hac velocitate cōs
 finitus intensiue pōt etiam eterno sic mo/
 uere. Sufficit etiam finitas intensiua ad

causandū oēs opatōes inferiores. qz in de
suba orbis. c. ij. dicit. qz mediāte primo mo
tu sūt opatōes inferiores a pmo motore.

Sed ptra cōmentator. xij. metha. p mē/
to. xij. dicit. qz mor^o celi pponit ex duobz mo/
tibus. qz vnus est finite motionis z est ania
existēs in eo. z alter infuute motōis z ē po
tētia q nō est in matia. Aut g loquit p mē
tator de infinitate fm duratiōez. aut fm vi
gorē. Ad primū. qz sic vterqz motor est infi
nite motōis. Manifestū est. g loquit scdo
mō. Rūdeo q loquit de infinitate z fini
tate duratiōis ex se. sic intelligēdo qz motor
pūct^o q dā mō est in matia celi sicut ipor
tatur p hoc nomē pūct^o est in potētia ad
mouendū. z qzū est de se est in potētia etiā
ad dētē. Ita q qzū ē de se pōt cessare a mo
tione actiua celi. z hoc est fm p mētatorē
qz est forma aliq^r sūicta. Et in mouendo
mouet accidētāl^r sic patz ex pcessu eiusdez
p mēti. Et id nō est de se infinite motionis
fm duratiōez. sed finite. qz si sue nature de
relinqret a pmo motore cessaret a motōne
p^r eā m dictā. Et idō dico q illa infinitas
motōis necessario est ppter aliū motōrē in
q nulla est potētia oīno ad dētē. neqz essē
tial^r nec accidētāl^r. qz neutro mō mouet.
Et illō est p mū simpl^r sepatū ab oī matia
sic patz ex pcessu eiusdē p mēti. Illō aut p
mū ppter suā sepatiōē a matia est infuute
motōis fm duratiōē. Ad pncipale
argumentū patebit post.

Questio. xxij.

Trum demon

v stratiōes phi. viij. phisi. z. xij. me
tha. pcludāt deū esse infuutū in
tēsiue. Et videt q sic. qz. viij. phisi. pbat
q p m^o motor nō est in magnitudine. sic ar
guēdo. qz si esset in magnitudine. aut g infi
nita. et h nō. qz nulla tal^r est. patet. ij. phisi.
Aut finita. z h nō. qz virt^o infinita nō p^r eē
in magnitudine finita. Aut g intelligit de fi
nitater in infinitate intēsiue. z habet pposituz
Aut ex tēsiue fm duratiōem. et tūc assumit
falsuz. qz p^r i magnitudine p^r durare in infi
nitū. p^r de corpibz celestibz. Cōtra. t m
pcludūt ille rōnes q de^o manet p infinitū
t p s. s. h p^r facere p^r tus finita in corp^r. dū/
mō duraret i infinitū. g solū pbat eū esse i
finitū duratiōē. In ista q. dicit Scotus

dist. ij. q sic. qd pbat pmo sic. Primū mo
uet motu infinito g hz infinitā potētiā in
tēsiue. Et licet de facto aīns ē falsum. tū cer
tū est q pōt mouere motu infinito Et ideo
si ex mouere motu infinito sequit^r potētiā i
finita. idē sequit^r si habeat hāc potētiā mo
uēdi motu infinito. p nā pbat multipl^r. ad
q s. p bationes nūsum est in qōnibz pceden
tibz. Secūdo sic. in fine octauī phisi. p
bat. q si p m^o motor esset in matia moueret
in instāri. qd nullo modo haberet veritatē
nisi deus esset infuutus intēsiue. Sze
neo oppositū q ille rōnes t m pbat deū esse
infuutū in duratiōē. Cuius ratio est. quia
virtus actiua infatigabilis et incorruptibi
lis fm se p eandē virtutē p^r causare effectū
z p^rtinuare. Nec maior h^r requirit ad p^rtinu
andū p mille annos qz p vnū diē. vbi nō ē
cā agēs in p^rtrarium z diminuēs potētiāz.
qd patet p illā p pōnez famosam. Actiuo et
passiuo eq^rliter dispositis. ceteris paribus
erit idē effectus z p^rtinuabitur. de^o aut non
haber agēs in p^rtrariū. g zē. Ad p m^oz in
oppositū dico q ista p nā non valet. de^o mo
uet motu infinito g est in finite virtutis in
tēsiue. nec est ista rō phi. Sed p. itendit p
bare q p m^o motor nō est in magnitudine
sed est ipartibilis. Et arguit sic. Nulla po
tētia in corpore finito intēsiue pōt moue
re tempore i infinito. Sed p m^o motor mo
uet celum in motu z tempore infinito. ergo p
mus motor nō est potētia in corpore. et
per consequēs nō est diuisibilis. Vnoz
patet ex predictis. Datozem probat sup
ponendo primo ex tertio phisicorū. q om
nis potētia in corpore est finita extēsiue
Et arguit sic. Si potētia aliqua in cor
pore mouet aliquod mobile in aliquo tem
pore p^rescise fm vltimum potētie sue. p
illius potētie sine motoris mouebit p^rez
mobilis in minori tempore Sed p^roportio
tio temporis ad tempus sequitur p^rortio
nes motorum ad motores. z mobil^r ad mo
bile. et p^roportio motoris ad motōrē z mo
bilis qd est pars mobilis ad mobile qd est
motū est finita in vtroqz motu. g p^roportio
temporum est finita. et per consequēs v/
trumqz tempus tam partiale qz totale est
finitum. Et ita patet q nulla potētia fi
nita intēsiue extēsiue i corpore pōt mouere tpe infini
to. z nō pbat generaliter illa pclusio. nulla

Septimi

potentia finita in fine potest mouere tpe in finito. sed solū q̄ nulla potentia finita in fine uectis in corpore. hoc patet p̄ cōmētatorē cōmēto. lxxviii. q̄ dicit. q̄ accipe p̄tē motoris q̄ moueat p̄tes; moti est possibile. eo q̄ motor q̄ est potentia in corpore potest diuidi. Et infra dicit. Notandū est q̄ p̄pōnes additionales q̄s ponit Arist. hic sunt p̄pōnes s̄c̄e de corpore celesti. cū positū fuerit q̄ potentie motiue eius sunt forme in materia. et cito p̄. Hec enim oīa sequunt̄ ex hac positioe q̄ corp̄ celeste ē forma in materia. Ad secundū dico. q̄ p̄s ibi p̄bat q̄ si motor q̄cūq̄ mouēs motu et tpe infinito esset in materia. q̄ ille motor cēt infinite actiuitas in fine et ifinitū vigoris ut dicit̄ in de suba orbis ca. iij. Et h̄ q̄ om̄is virtus actiua existēs in corpore s̄m p̄m̄ habet s̄iū. et p̄ s̄is si esset infinitus in vigore aliquid corūp̄t̄ p̄ actionē suā p̄rarij. Et p̄ cōsequens si motor sit infinite actiuitatis s̄m durationē est ifinitū vigoris. q̄ i oīb; potentis finitis in materia p̄s h̄z miorē potentia ad durandū q̄s totū. Si dicit̄ q̄ eadē p̄clo videt̄ seq̄ de motore se p̄ato mouēte motu et tpe infinito q̄ sit ifinitū in fine. Rūdeo. nō sequit̄. q̄ motor extra materia nō h̄z p̄rariū corūp̄t̄ nec diminuēs ei⁹ potentia. sed ē in corūp̄tibilis et infatigabilis tō potest mouere p̄ tēpus ifinitus q̄uis ipse sic finitus intensiue. Sc̄do p̄bat q̄ si cēt motor in materia ifinitū intensiue. sic moueret in instanti q̄ faceret trāsitiū de termino remotissimo ad aliū terminū esse in instanti. q̄ trāsitiū a motore finito solet esse in tpe p̄ta q̄ poss; facere mobile q̄d nūc est h̄. cēt rōme siue medio. Nō tñ posset facere q̄ trāsitus ille sit successiuus et in instanti. q̄ includit p̄tradicionē. Et ideo dico q̄ trāsitus ille de termino ad terminū nō est mot⁹ sed mutatio subita. et hoc intendit p̄s et n̄ pl⁹. Et eodē mō p̄cedo s̄c̄o dō. q̄uis sit motor extra materia q̄ p̄t̄ infinite suā itēsiuā p̄t̄ facere corp̄ q̄d est hic. fieri subito rōme atq̄ s̄ h̄ q̄ vnq̄ sit in medio. Sed dubiū est de illa prima cōditionali q̄ adducit ad p̄bandū maiorē sc̄z si aliq̄ potentia in corpore zc̄. q̄ s̄ videt̄ esse p̄tra declarata in fine. vij. phisicoz. p̄into. xxxvi. vbi p̄bat q̄ si mouēt moueat mobile in aliq̄ tpe medietas motoris mouebit medietatē mobilis i eodē tpe. s̄ acceptis p̄tib; p̄portionabilib; motoris et

moti. p̄s motoris nō mouebit p̄tē mobilis in minori tpe nec maiori q̄s totū mouet totū. Preterea ex dictis habet̄ q̄ p̄portio tēporis ad tēpus in motib; totū et p̄t̄ sedatur p̄portionē motoris ad motū et mobilē ad mobile in vtroq̄ motu. sed certū est q̄ sumptis p̄tib; eā p̄portionabilib; tā motoris q̄ moti eadē est p̄portio eaz ad sua tota. s̄ tps vn⁹ motus est idē vel eāle tpi alteri⁹ mot⁹.

Ad p̄mū rūdeo q̄ q̄dam sunt possibilita moti in cōi in q̄tū mot⁹ ē. q̄ non sunt possibilita in determinata materia. sic velocitari in infinito. sicut dicit̄ cōmētator. vij. phisicoz. p̄mento. xv. Et eodē mō est de motore et mobili. Et ita dico q̄ illa q̄ declarant̄ in fine septimi phisicoz de p̄portioe totū et p̄tis in mouēdo. ifunt motori et mobili in q̄tū motor et immobile est. sed in p̄posito capiunt instantia p̄pter determinatā materia in qua. Et cā q̄re p̄s mouet p̄tē in minori tpe q̄s totū moueat totū est. q̄ totū est tale cuius p̄fectū esse s̄m naturā suā consistit in cōiunctione suarū p̄tiū nō solū qualitatiuarū sed quantitatiuarū. sicut dicit̄ sexto phisicoz. p̄mento. xxi. q̄ actio cuiuslibet eius p̄ficiē p̄ suā quantitatē et q̄litate terminatā. sicut est dispositio in artificialib; entib;. maxime aut̄ ita est in reb; p̄fectiorib;. Sicut dicit̄. i. celi. p̄mento. xciiij. et vij. metha. p̄mento. q̄ngētesimo. xxj. Et idē diuiso tali toto p̄s n̄ est tāte duratiois sicut totum. sicut patet de animalib; annulosis. et p̄sequēs p̄s nō ē tāte motiuitatis respectu mobilis eque p̄portionabilis. Videmus enim q̄ animata q̄sto sunt p̄fectiora tanto magis indigent integritate suarū p̄tiū quantitatiuarū i essendo. Ad p̄positū dico q̄ si motor celi esset forma celi extensa in eo tunc celum esset animatum. Et si potentia motoris diuidatur ad diuisiōem subiecti pars esset minoris durationis q̄s totum. et ideo necessario moueret mobile sibi p̄portionabile in minori tempore q̄s totum s̄m q̄ minimū duraret. Et ideo dicit̄ cōmētator octauo phisicoz. p̄mento septuagesimo octauo. q̄ p̄positiones additionales quas posuit Aristoteles hec sunt p̄pōnes s̄c̄e de corpore celesti cū positū fuerat q̄ potentie motiue eius sunt forme in materia. quap̄pter actiuitas eius non p̄ficitur nisi cōiunctis partib; illius materie s̄m p̄opinquitatem determinatā.

Quotlibet

Ad secundū dico q̄ illa p̄p̄o d̄z p̄cedi p̄porcionādo totū z p̄tem. nō s̄m p̄porcionē q̄ntitatina sed s̄m vigorē duratiōis. P̄porzio nāq̄ q̄ntitativa facit p̄porcionē motuaz s̄m velocitatē z tarditatē. q̄a si tāta virtus mouet in tanto tpe. dupla s̄r̄ mouet in duplo m̄iori tpe. ceteris paribz. vt declarat in fine. vij. phisii. z illa p̄p̄o nō est ad p̄posituz P̄p̄o aut̄ secunda facit ad p̄porciōez motuū s̄m duratiōē. et illa h̄z hic locū. Tūc ad minorē dico. q̄ si sit eadē p̄porzio q̄ntitativa p̄tiū motoris z moti ad s̄na tota. seq̄tur q̄ motus sit eq̄ velox ceteris paribz. sed non sequit̄ q̄ tēp̄ mor̄ p̄tis sit equalis tēp̄. mor̄ totū. q̄ virtus motina p̄tialis citius deficit q̄ virtus totius. Si aut̄ sit eadē p̄porciō p̄portio tēp̄ s̄m duratiōē. tūc sequit̄ q̄ illa tpa sunt eq̄ p̄portionabilia. z q̄ tēp̄ mor̄ partis sit eq̄le tēp̄i mor̄ totius Sed in p̄posito nō sunt p̄tes sibi p̄portionabiles. Tūc totū fundamentū h̄ dicit̄ stat in hoc q̄ totū z ps habēt adinuicē p̄porcionē in vigore duratiōis. ita q̄ equaliter durāt vt nō Et cā est. q̄ si ps est finite duratiōis h̄z cōtrariū. z p̄ p̄ns totū h̄z p̄riū. z ita est corruptibile. Ad argumentū principale dico q̄ p̄bat q̄ prius motor nō est in magnitudine infinita. q̄ nulla talis est. Nec est in magnitudine finita. q̄ mouet in tpe infinito. Sicut p̄ns expositū est r̄ndendo ad p̄maz r̄onem. Et cū vltra q̄nt̄ de infinitate dico q̄ intelligit̄ infinitatē s̄m duratiōem. z dico q̄ licet sol possēt durare in infinitū. tū si motor sū est in sole sic forma extensa in materia non possz mouere motu infinito p̄p̄t cām prius dictam.

Questio. xxiiij.

Trum de facto

v deus sit infinite virtutis intensiue. Et videt̄ q̄ nō. q̄ nullū infinitū intensiue est mēsurā rez finitaz intensiue. sed deus est mēsurā rez finitaz intensiue. ḡ zc. Maior patet. q̄ mēsurā z mēsuratiū sunt cōmēsurabilia. finitū z infinitum nō sunt cōmēsurabilia. Vnoz p̄bat. q̄. x. methaphi. p̄mēto. vij. d̄z. q̄ in genere sube ē vnū primū z illud est deus. sed p̄m̄z i oī genere est mēsurā alioz eiusdē generis. patet in eodem p̄mēto. ḡ zc. Cōtra in psal. magnus dñs z laudabilis n̄. z mag. ei nō

est finis In ista q. est cōclusio certa p̄ si dem. Et pōt p̄suaderi. q̄ vltra oēm sp̄z factā pōt de facere p̄fectiorē sp̄m. sed nō potest virtus finita cum sit terminabilis p̄ vltimū. vt patet in fine p̄mi de celo z mundo ergo deus est infinitus intensiue Sed p̄ deus est p̄mum in genere entis. sed p̄mū in omni genere est illud p̄ cuius accessuz z recessuz cetera illius generis dicunt̄ p̄fectiora vel minus p̄fecta. vt dicit̄. x. metha. cōmento. Simile dicit̄ phs. ij. de celo. z p̄mētor. lxxj. cōmento. q̄ est finis i entibz z cōpletum. p̄ cuius approximationē zc. S̄z in infinitū intensiue excedit omne aliud infinitate. ita q̄ remotio cuiuscunq̄ ab illo est infinita. ergo non est maior p̄p̄ndtas vni creature ad deum q̄ alterius. Secdo sic omnis motor qui ponit̄ infinitus intensiue pōt facere motū in instanti. sed deus nō p̄t hoc facere. ḡ zc. Maior p̄t. q̄ in fine. vij. phisicoz d̄z. q̄ si in matia esset virtus infinita moueret in instanti Sed tantū pōt facere virtus infinita si sit extra matiaz q̄ntū posset si esset in materia. ḡ zc. Vnoz p̄bat. q̄ hoc includit p̄tradictionē scz q̄ mor̄ nō sic mor̄. z q̄ mobile sit localiter esset in oibz p̄tibz spacij sup qd̄ mouet̄ Tertio. si deus esset infinitus intensiue tūc esset aliqd̄ in natura ociosum. p̄ns est impossibile. patet. ij. metha. in p̄ncipio. z. ij. phisicoz. p̄na p̄bat q̄ qlibet effectus dei est finitus intensiue. ḡ si bi posset corrūdere effectus infinitus. sic calor z homi hō. Quarto. q̄ si sic. tē deus esset infinita bonitas intensiue. q̄ sua essentia est bonitas. sed vnū oppositoruz si esset infinitū non p̄pateret̄ secum reliquuz sicut si calor esset infinitus nullū essz oīno frigidū. z ita nullum malū foret omnino i vniuerso. qd̄ falsum est Quinto Omne p̄porcionabile finito intensiue est finitus intensiue. deus est huiusmodi. ḡ zc. Maior est manifesta. Vnoz p̄batur. Nam de p̄t mouere mobile velocitate finita. sed i omni motu est aliqua p̄porzio motoris ad mobile. vt patet secdo de celo. cōmēto. xxxvj. z. xxxix. ergo deus ē p̄porcionabilis alicui mobili finito Ad p̄mum dico q̄ intelli gendo istam maiorem sane. sic scilicet q̄ p̄mum in omni genere p̄uenit cū alijs in nomine illius generis essentialr cōcedo. q̄ alias non esset p̄mū illius generis. z q̄ cetera in illo

genere q̄sto viciniora. i. filiora fm uaturaz illi? generi? tanto sunt pfectiora pfectioe p/ pria illi? generis. tñc vera est. Et iō lz ifiui/ tñ intensiue excedit finitū in infinitū. quia in p̄uenit cū finitū in aliq̄ nomie vniuoce qd̄ nomē p̄cipat ab ip̄sis finitū pfecti? et imp̄fecti?. fm illū tñ intellectū p̄t p̄cediq̄ vniū finitū est p̄pinq̄? deo alio finitū. quia maior similitudo est ex vna pte q̄ ex alia.

Ad secūdu dico q̄ intelligēdo p motū ma/ tationē successiuā. sic maior est falsa. Et ad p̄bationē p̄t dici q̄ in fine octauū p̄h̄sicoz p̄bat. q̄ si motor infinit? intēsiue esset i ma/ teria. sic moueret in instāti q̄ faceret transi/ tū de termino remotissimo ad aliū terminū esse in instāti q̄ trāsit? a motore finito solz esse in tpe. Et ideo p̄cedo q̄ de? p̄t h̄ face/ re z subito. Et fm hūc intellectū est minor falsa. Et ad p̄mā p̄bationē dico. q̄ sequit q̄ motus nō esset moi?. qz illa mutatio nō esset motus successiu?. S̄l̄r ad secūdā di/ co q̄ nō sequit q̄ mobile sil̄ esset in oibz p/ tibus spacij. qz in instāti illi? mutationis solū est in termino a q̄. et solū in termino ad quē. Sicut corp? xpi ex̄s in celo sit i alta/ ri subito. absq̄ hoc q̄ vnq̄ sit i medio. Ita de? p̄t facere corp? qd̄ est hic argēne esse in Tubingen subito absq̄ hoc q̄ vnq̄ sit i medio. Ad tertiu negēt p̄nā. qz z si de? n̄ facit op? fm vltimū potētie sue. Nō tñ fru/ stra hz tantā potētiā. qz de? non est. p̄t ali qd̄ opus suū. Hego etiā secūdā p̄nā. qz facere opus finitū de nihilo oīno requirit cām infinitā sicut factio mōi de nihilo.

Ad quartū dico q̄ agens voluntariūz qd̄ nō agit fm vltimū potētie sue sed libere sicut de?. p̄t secū p̄pari suū oppositū. Agēs hō qd̄ necessario agit z fm vltimū potētie sue sicut nō est de? nō p̄parit secū oppositūz suū. Ad q̄ntū dico q̄ de? nō est p̄portio/ nabilis alicui finitū. Et q̄n̄ d̄r. in oī mo/ tu est aliq̄ p̄portio motoris ad motū. falsuz est. nisi limitet ad motores agētes fm vlti/ mū potētie sue. vl̄ q̄ posset mouere fm vl/ timū potētie sue q̄ mō de? non agit nec age/ re p̄t. P̄hs aut̄ z p̄mētator intelligūt illā p̄pōem de oī motore. qz ipsi reputabāt oēm motozē posse mouere fm vltimum poten/ tie sue. z ideo estimauerunt q̄ potētie mo/ uentes celum sunt finite in vigore. qz mo/ ueu velocitate finita corpora finita. vl̄ pa

tet. ij. celi. cōmēto. xxxvj. z. xxxvij. z. xxxix.

Ad argumentū p̄ncipale dico q̄ qdā est mensura per replicationem sicut vlna. quedaz p̄ p̄tinentiā. sicut modius tritici. q̄ dam fm p̄fectionē z similitudinē. Tertio mō est dens mensura alioz n̄z nō aliter. fm qd̄ aliqua sunt similitiora deo. z alia minus si/ milia. Et ideo dico q̄ mensura et mensura tū p̄mo mō z secūdo sunt p̄portionabilia. sed nō tertio mō. Si dicis q̄ omnis mē/ sura est p̄portionabilis mēsurato. z ita ē du/ pla vel tripla. Dico p̄mo q̄ solū mēsurā fi/ nita est p̄portionabilis mēsurato nō autē. Infinita. Secūdo dico q̄ illa p̄portio tri/ pla. dupla. est solum inter quanta. nō autē inter species diuersozū generū que habēt diuersas p̄portiones fm p̄fectionem.

Si dicis. x. methaphisi. dicitur q̄ mēsurā est minimū in oī genere. Dico q̄ p̄hs itelli/ git p̄ minimū simplicissimū z min? p̄positū vl̄ ip̄fectioni admixtū. z sic de? est simplicis/ sim? z purissim?. ab oī ip̄fectione remotissim?

Questio. xxv.

Trū quantitas

v z mod? q̄ntitatu? differāt realit̄
Et videt̄ q̄ sic. qz corp? xpi ē q̄n/ tū in eucharistia. qz q̄ntitas corp̄is xpi ē in eucharistia. z tñ nō hz modū q̄ntitatuū. ḡ zc. Contra. q̄z diffinitōes sunt eedē. ipsa sunt eadē. sed q̄ntitas et mod? q̄ntitatuus sunt hmōi. qz hec est diffinitio exp̄mēs qd̄ nois vtriusq̄. h̄c p̄tē distictā a pte loco et situ. ḡ zc. Ad istā q̄. dico q̄ q̄ntitas z mo/ dus q̄ntitatu? vl̄ supponūt p̄sonalr nullo mō differūt. D̄. p̄bo. p̄mo p̄pōz vulgatā qz q̄n̄ aliq̄ duo termi sic se h̄nt. si ponant i p̄pōibz. q̄ q̄cqd̄ h̄c p̄dicat̄ de vno h̄c p̄dicat̄ de alioz ecōnerfo. illi t̄mini supponūt oīno p̄eodē. sed q̄ntitas et mod? q̄ntitatu? sunt hmōi. P̄t̄ca si mod? q̄ntitatu? sit res di/ sticta a q̄ntitate. vl̄ est res absoluta. vl̄ rela/ tina. Nō p̄mo mō. qz tē estz q̄ntitas. q̄ntitas vl̄ suba. q̄z qd̄libz est falsuz. Nec relatiua qz si estz respect? fūdar? in q̄ntitate. q̄ro de t̄mō est? aut ē ip̄amet q̄ntitas. z tē idēz ē fū/ damentū z t̄min? illi? respect?. et p̄ p̄ns nō posset esse q̄ntitas nisi eēt mod? q̄ntitatu? si terminet̄ ad aliud. Contra si dens face/ ret q̄ntitatem h̄ntem p̄tez extra p̄tē sine oī alio corp̄e. tñc haberet modū q̄ntitatuū

Quotlibet

z tū tūc nō esset ille respectus realis. qz respectus realis nō pōt esse nisi existat terminus. Preterea illic respectus nō pōt ī aliquo alio genere collocari. qz nec in actiōe nec ī passiōe. nec in qñ. nec in relatiōe. nec ī positione. nec in habitu. nec in vbi. qz si deus crearet quantitātē sine oī alia re se essz modus quantitātis. z tū sine oī vbi. Preterea impossibile est qd aliqd sit quantū p̄tinuu p̄manēs nisi habeat p̄tē distātē a p̄tē. z ecōuerso. z hoc est modū quantitātis habere p̄tē distāntē a p̄tē. ḡ impossibile est qd aliqd sit quantū nisi habeat modū quantitātis.

Preterea oē quantū p̄tinuu est longitū z p̄fundū. Sed oē tale est extēsum. oē autē extēsum hz modū quantitātis. ḡ zc

Existis sequit̄ vna conclusio. qd quantitas corporis xpi quā sit in sacramento altaris. tū corpus xpi nō est quantū in sacramento eucharistie. qz nō habet ibi modū quantitātis. Si dicitis. corpus xpi habet ibi qñtēntem inherētē sibi in eucharistia. ḡ ē qñtū in eucharistia. Rūdeo. assumptus est falsum. qz videt̄ derogare veritatē sacramenti eucharistie hec opinio. qz fm istam oportet dicere. qd corpus xpi in sacramento eucharistie hz quantitātē inherētē sibi. z tūc esset ibi extēsum z haberet p̄tē distāntē a p̄tē. Et iō hec est cōcedenda. corp⁹ xpi est quantitas. z hec est negāda. corp⁹ xpi est quantitas in sacramento altaris. Sicut ista est vera. corpus xpi est habens p̄tē distāntē a parte. qz habet vnā singularē verā. puta hanc. corpus xpi est in celo. zc. Et hec ē falsa. corpus xpi est hūis p̄tē distāntē a p̄tē in sacramento altaris. Sicut hec est fā. corpus xpi habens p̄tēs distāntes sicutaliter. ē in sacramento altaris. z tū hec est falsa. corpus christi habet p̄tēs distāntes sicutaliter in sacramento altaris. Exempluz. Nā hec ē fā. aliqs hō sp̄ fuit de⁹. accipiēdo subiectū p̄ eo qd est. z hec similr. aliqs hō qui est filius dei semp fuit de⁹. Nec tamen simpliciter falsa. filius dei semp fuit hō. Et iō ī talibz multis refert ponere terminū cōnotatiuum a parte subiecti z p̄dicati. quā frequenter plus importatur p̄ terminū cōnotatiuum quando ponit̄ a parte p̄dicati ḡ qñ ponitur a parte subiecti. Ad principale argumentū dico qd hec est vera. quantitas corporis christi est in sacramento altaris.

et hec est falsa. corpus xpi est quantitas in sacramento altaris. quia p̄ primā p̄pōnez tū importatur qd illud qd est quantitas corporis christi est in sacramento altaris. z hoc ē verum. Per secundā importat̄ qd corp⁹ xpi in sacramento altaris habet p̄tē extra p̄tē sicutaliter. quod falsum est.

Expliciūt quotlibeta septē venerabilis inceptoris magistri wilhelmi de Ockam anglici. veritatū spectatoris acerrimi. fratris ordinis minorū post eius lecturā oroniensem (sup sentētias) edita. Imp̄ssa Ar̄gentine Anno domi. M. cccc. xcj. Finita post Ephie dñi.

Tabula titulorum et

capitulorum tractatus de corpore christi venerabilis Ockam.

Utrum punctus sit res absoluta distincta realiter a quantitate. questio. i

Utrum linea et superficies realiter distinguantur inter se et a corpore. q. ii.

Utrum corpus quod est quantitas sit res absoluta distincta realiter a substantia. q. iii.

Quod corpus christi sub speciebus panis vere continetur. capitulum. j.

Quod corpus christi realiter continetur sub specie panis. c. ii.

Quod substantia panis convertitur in corpus christi. ii.

Quod substantia panis convertitur in corpus christi non in diuinitatem nec in animam nec in sanguinem nec in aliquid accidens substantie. iii.

Quod substantia panis non remanet post consecrationem. v.

Quod corpus christi non circumscribitur loco in sacramento altaris. vi.

Quod corpus christi non videtur a nobis in sacramento altaris oculo corporali. vii.

Accidens remanens post consecrationem non sunt subiective in corpore christi. viii.

Quantitas que presertim in substantia panis manet. ix.

Qualitates sensibiles manent. x.

Quod omnis substantia materialis extensa ponitur ex partibus substantialibus distinctis realiter. xi.

Quod res absoluta prior potest esse sine posteriori potestate diuina. xii.

Quod omnipotentia dei potest facere substantiam sine omni accidente absolute formaliter inherente sibi. xiii.

Quod substantia extensa potest conservari immota localiter. quous omnia sua accidentia absoluta per diuinam potentiam destruantur. xiiii.

Quod substantia materialis per partes suas intrinsecas est presens loco que circumscribitur. xv.

Premittuntur quedam ad probandum quod quantitas remanens in sacramento altaris non est realiter distincta a qualitatibus remanentibus. xvi.

Probantur quedam conclusiones ad propositum. xvii.

Quod omnes qualitates in sacramento altaris non sunt unum subiectum unius quantitatis. xviii.

Quod non quolibet qualitas est subiectum immediate quantitatis. xix.

Quod quantitas manens non est subiective in una qualitate et non in alia. xx.

Probat testimonium doctorum catholicorum quod qualitates non sunt subiective in quantitate alia a substantia. xxj.

Quod quantitas distincta realiter a substantia non sit subiectum qualitatum in sacramento altaris. confirmatur etiam philosophorum testimonio. xxii.

Quod quantitas remanens in sacramento non est res absoluta distincta realiter a qualitatibus remanentibus in eodem sacramento. xxiii.

Quod ante consecrationem fuit una quantitas que non erat res absoluta distincta realiter a substantia panis. xxiiii.

Quod substantia potest esse quanta sine omni re absoluta distincta realiter addita sibi. xxv.

Adducuntur alie rationes ad probandum eandem conclusionem scilicet quod substantia potest esse quanta sine quantitate distincta addita sibi. xxvi.

Quod eadem conclusio que prius videtur sequi ex dictis aduersariorum. xxvii.

Quod substantia est quanta per suas partes substantiales sine omni quantitate que sit res distincta realiter a substantia et qualitate. xxviii.

Probatio eiusdem conclusionis que prius per argumenta sumpta a dictis doctorum catholicorum. xxix.

De obiectionibus contra predicta. xxx.

Responsio ad predictas obiectiones per sequentia capitula. xxxi.

Ad ostendendum quod stant simul aliqua quantitas non est res distincta realiter a substantia. et quantitas est accidens. xxxii.

Quomodo quantitas est accidens declarat et quomodo cum hoc stat quod aliqua quantitas non est res distincta a substantia. xxxiii.

Soluntur autoritates Augustini supra. c. ii. inducte in quarto et quinto argumento. xxxiiii.

Quomodo quantitas est distinctum predicamentum a qualitate et substantia. non obstante quod nulla quantitas sit distincta a parte rei a substantia et qualitate. xxxv.

Quod non debet predicta opinio abijci tanquam heretica. xxxvi.

Quod predicta opinio non contradicit experientie. xxxvii.

Quod omnes longitudines sunt eiusdem speciei et quomodo alique differunt specie. xxxviii.

De diuerso modo predicandi quantitatis. xxxix.

Qualiter diuersae quantitates possunt esse subiective in substantia cum duo corpora non possint naturaliter esse simul. xl.

De solutione quorundam argumentorum contra predicta. xli.

Tractat⁹ quāglozio

sus de sacramēto altaris. 7 in p̄mis de pun-
cti. linee. superficie. corpis. quantitatē. quali-
tatis 7 substantie distinctione venerabilis
Inceptoris Guilhelmi ockam anglici. sa-
cre theologie magistri famosissimi veritatū
scrutato:is acerrimi ordinis fratruū minoz
incipit feliciter.

Irca conuer- sionem panis

C in corpus xp̄i. sicut dicit glo-
sa quedaz de conse. dist. ij.
In sacramentoz. varie sūt
opiniones. Una asserit
q̄ illa substantia que fuit panis p̄mo. postea
est caro 7 sanguis xp̄i. j. e. panis est in altari
7 c. qz corp⁹. Secūda opinio tenet q̄ sub-
stantia panis 7 vini ibi desinit esse. 7 manēt
accidentia t̄m. scz sapor. color. 7 similia. Et
sub illis accidentibz incipit ibi esse corpus
xp̄i. Tertia tenet q̄ remanet ibi substan-
tia panis 7 vini. 7 in eodē loco 7 sub eadem
specie est corpus xp̄i. ar. j. e. ego. Quelibz
tamē opinio fatei ibi esse corpus xp̄i. Se-
cūda opinio verior est extra de summa tri-
nitate caplo. firmiter. §. vna. hec sunt verba
glose. Ex qua apparet q̄ substantia panis
conuertit in corpus xp̄i. ita q̄ substantia pa-
nis nō manet. sed t̄m accidentia q̄ prius erāt
in substantia panis manēt. Et p̄ ista veritate
dicit extra de sum. trini. firmiter. sicut alle-
gat glosa p̄dicta. Una est omniū fidelīū vni-
uersalis ecclesia. extra quā null⁹ omnino sal-
uat. In q̄ ip̄e idē sacerdos est 7 sacrificium
Ihus xp̄us cui⁹ corpus 7 sanguis in sacra-
mēto altaris sub speciebus panis 7 vini ve-
raciter p̄tinet transubstantiatis pane ī cor-
pus. 7 vino in sanguinē. potestate diuina.

Ad istius veritatis declaratōz circa duo
p̄cipaliter aliqua sunt querēda. vt patz cir-
ca uloz accidentiū entitatē 7 distinctionez.
Scdo circa ipoz a subiecto sepatiōez.

Quia autē cōmūniter cōcedit̄ ab omnibz
q̄ color sapor 7 hmōi qualitates sensibiles ī
ter se realiter distinguūt. 7 etiā a substantia.
Ideo hoc supposito querēda sūt aliqua cir-
ca distinctionē istaz qualitatū a quāritate.

figura. rectitudine. 7 hmōi. de quibz est ma-
gnū dubiū. quomodo distinguant̄. Et qz
nō t̄m ad theologiā s; etiā ad philosophiaz
p̄tinet ista p̄sideratio. cū phie sit rerū natu-
ras 7 distinctiones earū cognoscere. Ideo
inuestigandum quid senserunt phi. 7 p̄e-
cipue p̄nceps philosophoz Aristotiles de
ista materia. 7 etiā quid dicant theologi. vt
autē ordinati⁹ p̄cedam querā p̄mo de distin-
ctione puncti. linee. superficie. 7 corpis. 7 po-
stea de alijs.

Nō igitur quero

Utruz punctus sit res absoluta di-
stincta realiter a quāritate. Q̄ sic. quia ter-
minus vniscuiusqz distinguit̄ ab illo cui⁹
est termin⁹. sed punctus ē termin⁹ linee. er-
go distinguit̄ realiter a linea. 7 per p̄sequēs
eadē ratione a qualibet quāritate distingui-
tur realiter. Contra om̄is res positua ē
substantia vel quāritas vel qualitas vel re-
latio. 7 sic de alijs p̄dicamētis. sed punctus
nō est substantia distincta a quāritate. nec q̄li-
tas distincta a quāritate. nec relatio distin-
cta a quāritate. 7 sic de alijs generibz respe-
ctiuis. igit̄ punctus nō est alia res a quanti-
tate. Pro ista questione 7 om̄ibz sequen-
tibus de ista materia p̄mitto vnū. videlicet
quicquid dicā sub quacunqz forma verbo-
rum. qd̄ potest aliquo modo deduci contra
quodcūqz dictū in sacra scriptura. vel san-
ctorum. vel cōtra determinationē 7 doctri-
nam ecclesie romane. vel cōtra sententiā do-
ctorum ab ecclesia approbatorū. nō dicā as-
serendo. sed p̄scise recitādo in persona illo-
rum. qui etiā opinionē tractandā tenēt. sine
illa opinio sit vera siue falsa. siue catholica.
siue heretica vel errorea. vnde si dicā talia
verba dico dicendū 7 cōsimilia. nō in per-
sona mea. sed in persona taliter opinātium
volo illa itelligi. Hoc p̄misso circa que-
stionē p̄positā sic procedā. Primo ostendam
q̄ p̄ctus nō ē aliqua res positua 7 absolu-
ta distincta realiter a qualibet quantitate
7 maxime a linea. Secundo ponā aliquas
rationes 7 auctoritates ad p̄bandum pun-
ctum esse aliā rem. Tertio respondebo ad
eas. Primo igit̄ probō q̄ punctus nō est
alia res a linea. qualibet quantitate. 7 p̄mo
p̄ rationes phicas. secūdo per auctoritates
philosophoz. tertio per rōnes theologicas

Intra primam viam arguo primo sic ostensiuē. Si punctus sit alia res a quantitate. vel ē substantia distincta a quantitate. nec accidens distinctū a quantitate. igitur punctus nō est alia res a quantitate. maior est nota. minorē probō. et primo primā partem. scilicet q̄ punctus nō est substantia distincta a quantitate. quia omnis substantia vel est materia vel forma vel compositū vel substantia abstracta a materia. Sed manifestum ē q̄ punctus nō est materia nec forma nec compositum. nec est forma abstracta a materia. si punctus sit indiuisibilis et nullo modo quantus. sicut ponitur ab aduersarijs. ergo etc. Secundam partem probō sic. q̄ scilicet punctus nō sit accidens indiuisibile distinctū a quantitate. Primo sic omne accidens absolutū positum est in aliquo subiecto sibi adequato. ita q̄ illud accidens vel est totus in toto subiecto et in qualibet parte. vel totum in toto et pars in parte. vel est accidens indiuisibile habens subiectum indiuisibile. sicut accidens spirituale est in anima intellectiua. tāq̄ in subiecto suo primo et adequato. Sed punctus nullo istorum trium modorum habet aut habere potest aliquod subiectum primū et adequatum. ergo maior illius rationis per inductionem patet de omni accidente absoluto. Prima pars minoris videlicet q̄ punctus non habet aliquod subiectū adequatū ita q̄ sit totus in toto et in qualibet parte. Patet q̄ accipio punctū terminantē lineam a. et vocetur ille b. et accipiendo alium punctū correspondentē et vocetur c. tunc quero aut b. est in a. tāq̄ in suo subiecto adequato. vel in subiecto ipsius. et sine sic sine sic sequitur. q̄ eadē ratione c. erit in eodē subiecto adequato.

Tunc arguo sic quecumq̄ sunt in eodē subiecto adequato nō differunt nec situ nec loco. sed b. et c. distinguuntur vel distant loco et situ. ergo nō sunt in eodē subiecto adequato. Si dicatur q̄ b. nō est in tota linea a nec in subiecto ipsius linee a. sed in parte ipsius linee. vel in parte subiecti. Contra si b. nō sit tāq̄ in subiecto adequato in tota linea. nec in toto subiecto ipsius linee. igitur est in parte tāq̄ in subiecto adequato. si ista pars d. Tunc arguo b. est in d. tāq̄ in subiecto adequato. Igitur eadem rati-

one alius punctus correspondens ipsi b. ad quem et alia parte terminatur d. erit in ipso d. tāq̄ in subiecto adequato. et vocetur ille punctus e. Ex quo sequitur q̄ b. et c. sunt in eodem subiecto adequato. et per consequens nō distant loco et situ. q̄ est manifestissime falsum. Sic igitur nō potest punctus aliquis esse in aliquo diuisibili quanto et tāq̄ in suo subiecto adequato. ita q̄ sit totus in toto et totus in qualibet parte. Tum quia tunc duo puncta illius diuisibilis nō distant situ q̄ est falsum. Tum quia tunc punctus idem numero esset in alio et in alio sicut quod est falsum. Si dicatur q̄ punctus est in aliqua parte diuisibili sed illi parti nō correspondet alius punctus in actu. nec potest sibi correspondere. quia illa pars nō potest esse per se existens. sed tñ inexistens alteri. Contra quacumq̄ parte demonstrata deus potest eam de potentia absoluta separare ab alia parte. et conseruare eam per se existentē. igitur istam partem que est primū subiectum et adequatū puncti deus potest conseruare sine alia. ponatur igitur in eē. tñc habebit alium punctū in actu. qui eadem ratione erit in illo subiecto tāq̄ in suo subiecto primo. quia nō est maior ratio q̄ vnus punctus terminans lineam sit in illa tota linea vel in illo toto subiecto illius linee. q̄ alius punctus terminans eandē lineam. et per consequens ista duo puncta nō distabunt situ. quia illa accidentia que sunt in eodē subiecto adequato nō distant situ. Preterea punctus correspondens nō est tñ in potentia quomodo futurū est in potentia. igitur est in rerum natura et per consequens habet aliud subiectum primū. et nō potest dari nisi linea vel subiectum linee terminate ad alium punctum. Igitur ista duo puncta sunt in eodem subiecto primo. et per consequens nō distant situ. q̄ est falsum. Preterea Si esset in aliquo diuisibili subiecto. tāq̄ in subiecto primo. tunc nō distarent situ ab alia parte. nec plus distaret ab vna parte. q̄ ab alia. Secunda pars minoris principalis probatur sic. scilicet q̄ punctus nō est totus in toto subiecto. et pars in parte. quia punctus tunc esset quantus et haberetur propositū. Tertia pars minoris illius. videlicet. q̄ nō est in aliquo indiuisibili tāq̄ in subiecto suo primo adequato. pa-

ter. quia illud indiuisibile. vel esset substantia vel accidens. non accidens. quia quero in quo genere. et per quod non potest dari esse in alio genere a genere substantie. Similiter querendum esset de subiecto illius accidentis. sicut de subiecto puncti. nec est illud indiuisibile substantia. quia si sit substantia vel est materia vel forma vel compositum. vel substantia abstracta a materia. sed non est materia. quia omnis materia est diuisibilis. nec est forma quia si sit forma. vel est forma extensa. et per consequens est diuisibile. vel est forma inextensa. et per consequens est anima intellectiua. quia sola anima intellectiua est inextensa. sed manifestum est quod non est anima intellectiua. ergo non est forma que est altera pars compositi. nec est compositum manifestum est. nec est forma abstracta a materia. manifestum est. igitur non est aliqua substantia indiuisibilis. que possit esse primum subiectum et adequatum puncti. Preterea si in lapide sit aliqua substantia indiuisibilis. que possit esse primum subiectum et adequatum puncti. accipio tunc istam substantiam. Et quero aut facit per se unum cum materia et forma lapidis aut non. Si sic. igitur esset aliqua substantia indiuisibilis in lapide que esset materia vel forma respectu materie lapidis. quia quando cumque aliqua sunt diuersarum rationum in genere substantie facientia per se unum. unum istorum est actus. reliquum vero potentia. et per consequens unum est materia et reliquum forma. Sed impossibile est quod illud indiuisibile sit materia prima. quia materia prima est extensa. Si autem ista substantia indiuisibilis non facit per se unum. cum materia et forma lapidis. immo nec est pars lapidis. et per consequens non potest esse pars lapidis nec per consequens potest esse pars alicuius substantie. Sed omnis substantia que non potest esse pars alicuius substantie per se subsistens. et per se in genere et specie. et per consequens ista substantia esset per se subsistens et per se in genere et specie. quod est falsum. reliquit ergo quod nulla est substantia in lapide nisi materia vel forma vel compositum. sed omne tale est diuisibile et habens partes realiter distinctas. ergo nullum eorum est indiuisibile. Sic igitur patet. quod nec aliquid indiuisibile nec aliquid diuisibile potest esse primum

subiectum et adequatum ipsius puncti. si punctus sit quedam res absoluta distincta realiter ab omni diuisibili. Si dicatur ad rationem principalem quod maior est falsum. nam multa sunt accidentia que non sunt tota in toto. et in qualibet parte. nec tota in totis et partes in partibus. nec sunt accidentia indiuisibilia habentia subiecta indiuisibilia. sed accidentia indiuisibilia habentia subiecta diuisibilia. et tamen non sunt in aliqua parte. sed totum in toto sicut tempus est in toto motu totius celi. et tamen non est in aliqua parte motus alicuius partis celi. Similiter duplicitas est tota in toto duplo. et nec duplicitas nec aliqua pars eius est in parte dupli respectu eiusdem dimidii. Et ita videtur de multis alijs accidentibus. quod sunt in toto. et tamen nec ipsa nec pars eorum sunt in aliqua parte totius. Sed ista responsio non sufficit. Primo. quia accipit falsum quod sunt aliqua accidentia indiuisibilia existentia primo in aliquo diuisibili. et tamen in nulla eius parte. unde tempus non est aliquod accidens absolutum distinctum realiter a motu et a rebus permanentibus. existens subiective in toto motu. et in nulla parte.

Secundo non sufficit ista responsio. quia si dato adhuc stat argumentum. quia punctus non est tale accidens. Primo quia nullum accidens existens in aliquo subiecto adequato siue sit totum in toto et totum in qualibet parte siue totum in toto. et tamen in nulla parte distat loco et situ ab aliquo accidente existente in eodem subiecto adequato sibi. patet quia color non distat a colore eiusdem subiecti. Similiter tempus si sit aliud accidens non distat situ ab aliquo accidente existente in eodem subiecto adequato sibi. Similiter duplicitas non distat situ ab aliquo accidente existente in eodem subiecto. tanquam sibi adequato. et ita vniuersaliter de omni accidente. patet quod non distat situ ab aliquo accidente existente in eodem subiecto sibi adequato. sed punctus distat situ a quolibet puncto illius quanti. cuius est punctus. Igitur duo puncta non possunt esse in eodem subiecto primo et adequato. quod tamen oporteret si punctus esset accidens indiuisibile habens pro subiecto adequato aliquid diuisibile.

Tertio nullum accidens distat situ a qua

cunq; parte sui subiecti primizadequati. sic
albedo illius partis a. nō distat situ a qua/
cunq; parte ipsius a. quōuis distat situ ab alia
parte componente cum a. Similiter si
tempus vel duplicitas sit accidens distin/
ctum realiter a duplo vel motu. manifestū
est q; tempus nō distat situ ab aliqua parte
motus. nec duplicitas distat situ ab aliqua
parte dupli. et ita de omni alio accidente. sed
demonstrato quocunq; diuisibili qd debz
poni subiectum primū illius puncti. mani/
festū est q; istud distat situ ab alia parte isti
us diuisibilis. ergo illud diuisibile nō est p
mum subiectū et adequatū ipsius puncti.

Confirmatur ista ratio quia quādo al.
qd accidens est in aliquo subiecto primo et
adequato. illud accidens nō plus distat si/
tu ab vna parte istius subiecti q; ab alia. pa/
tet inductiue. sed manifestū est q; ille pūctus
plus distat situ ab vna parte illius diuisibi/
lis. quocunq; demonstrato q; ab alia. igitur il/
lud diuisibile nō est primū subiectum isti/
us puncti. Ex quo patet q; punctus nō est
aliqd accidens absolutū distinctū realiter ab
oī diuisibili. habens pro subiecto primo et
adequato. quod scilicet est subiectum seipso
siue per se et nō per partem suā. aliqd diuisi/
bile. Preterea punctus continuans du/
as medietates in quo est subiectiue. nō po/
test dari q; plus in vna medietate q; in alia.
vel igitur. in vtraq; et tunc idem accidens nu/
mero esset in pluribus subiecti numero. qd
est impossibile. Vel in neutra et per se qns
in nullo subiectiue. Si dicatur q; punctus
sit in aliquo diuisibili subiecto sicut tactū
est prius. hoc nō valet sicut probatū est pri/
us. Et iterum probabo quia esset aliqd in/
diuisibile. i diuisibili subiecto. puta in lapi/
de. diuidatur ille lapis s; illud indiuisibi/
le. et quero. aut illud indiuisibile manet aut
nō manet. Si sic. quero vbi manet. aut cuz
vtraq; parte. aut in vna et nō in altera. aut se/
paratim ab vtraq;. Primū non potest dari
quia tunc aliqua substantia vna numero ef/
set in distinctis locis. nō facientibus vnum
quod est impossibile naturaliter. Secun/
dum nō potest dari quia nō est maior ratio
q; nō sit in vna parte q; in alia. Similiter
tertiū nō potest dari quia tunc nihil existēs
per se vel in aliquo alio faceret per se vnū.

quorum vtrūq; patet esse falsum et impossi/
bile. Secundo principaliter arguo sic.
omnis res positiua et absoluta distincta rea/
liter ab omni alia re nō faciens per se vnū
tanq; pars cum alia re est per se in genere. s;
punctus si sit talis res indiuisibilis. non est
pars alicuius diuisibilis. nec faciens per se
vnū cuz quocunq; alio. igitur erit per se in
aliquo predicamento. sed hoc est falsum. qz
tunc vel eēt substantia vel quātitas vel qua/
litas. vel respectus. quorū quodlibet est fal/
sum per ponentes talia indiuisibilia. Ma/
ior illius rationis est manifesta. quia quan/
do sunt alique res s; se totas distincte qz
neutra est pars alterius. non est maior ratio
q; vna illarū sit per se in aliquo predicamē/
to q; alia. sicut patet inductiue Sed ad
illud dicitur. q; punctus nō est per se in ge/
nere sed tū per reductionem. quia nō est ni/
si terminus quantitatatis Sed illa respō/
sio nō valet. primo. quia tunc linea nō esset
per se in genere quantitatatis. cum nō sit nisi
terminus quantitatatis. Si dicatur q; li/
nea nō tū est terminus quantitatatis sed cri/
am quantitas. ideo per se est in genere. Pū/
ctus autem nō est per se quantitas. ideo nō
est per se in genere quātitatis. sed tū per re/
ductionem. hoc non valet. quia si punctus
sit talis res indiuisibilis non tū erit termi/
nus quātitatis sed erit vna res absoluta di/
stincta realiter s; se totam ab omni alia re
et per consequens erit per se in aliquo predi/
camento. Confirmatur quia omnis res
absoluta et permauens et per se vna. non tū
vna per aggregationem vel ordinem. est per
se in aliquo predicamento. vel est pars ali/
cuius existentis per se in predicamento. p; z
illa inductiue de omni re. nisi in se in pro/
posito. patet etiam quia si illa maior uege/
tur. perit omnis via ad probandum aliquā
rem esse per se in genere. Sic enim de alijs
dicam q; aliquid non est per se in genere qz
est terminus alicuius substantie. sicut tu di/
cis. q; punctus nō est per se in genere quia
est terminus alicuius existentis per se in ge/
nere. patet igitur illa q; omnis res per se vna
est per se in aliquo predicamento. vel pars
alicuius existentis in predicamento. sed pū/
ctus non est pars alicuius existentis per se
in predicamento. patet inductiue. igitur pū

ctus est per se in predicamento quod probatum est esse falsum Ex quo sequitur quod punctus non est talis res indivisibilis. Tertio arguo sic impossibile est quod sint infinite res in actu secundum se totas distincte. et quarum nulla sit pars alterius nec que faciunt aliquid quod unum. Sed si punctus esset talis res indivisibilis. talia essent infinita in actu. quia accipio lignum. manifestum est secundum illos quod hic sunt infinite linee. quia non tot quin plures. et quelibet illarum terminatur ad aliquem punctum in actu. quia alias nulla linea terminaretur ad aliquem punctum in actu. et manifestum est quod secundum se tota distinguuntur si sint indivisibilia. nec faciunt per se unum. cum non sint partes alicuius. Igitur talia infinita erunt in actu quod est impossibile et contra omnem philosophiam. relinquatur igitur quod punctus non est talis res indivisibilis distincta realiter ab omni divisibili.

Quarto sic per solam divisionem continui non causatur aliqua res positiva et absoluta. dividatur igitur lignum. et quod de punctis terminantibus. aut prius fuerunt aut non. Si sic. certum est quod non distabunt situ. punctus ergo fuit immediatus puncto. quod falsum est. etiam secundum eos Si non erant prius et nunc sunt. igitur generantur de novo. et per consequens per solam divisionem necessario generaretur aliqua res absoluta. quod falsum est. Quinto quia per solam unionem partium aque vel alterius. cuius partes prius separate possunt continuare. non generatur aliqua res nova absoluta. nec absoluta corrumpitur. Sed si punctus esset talis res indivisibilis. necessario quodcumque tales partes continueretur. aliqua res absoluta corrumpitur. puta ista duo puncta que prius terminabant duas lineas. et generaretur nova scilicet unum punctus continuans illas duas partes. immo sequeretur quod infinite res absolute secundum se totas distincte corrumperebantur et infinite generarentur. sicut deduci potest per tertiam rationem principalem prius factam. que omnia sunt impossibilia. et per consequens punctus non est talis res indivisibilis. Istam eandem conclusionem probatur per rationes theologicas. primo sic om-

nem res absolutam distinctam secundum se totam ab omni re absoluta. cuius non est subiectus nec effectus nec econverso potest deus creare sine ea. Sed si punctus sit talis res indivisibilis. linea secundum se totam distinguitur a puncto. manifestum est. quia linea non est pars puncti. nec punctus est pars linee. nec etiam linea est subiectum puncti sicut probatum est prius nec econverso punctus est subiectum linee. manifestum est. nec etiam linea est causa puncti nec econverso. sicut patet discurrendo per omnia genera causarum Igitur potest deus de potentia sua absoluta facere lineam sine omni puncto. Tunc quero. aut illa linea est finita aut infinita. Si sit finita et sine omni puncto. et per consequens frustra ponitur punctus ad terminandum lineam et tamen non propter aliquid ponitur a sic ponentibus. Si autem linea illa non sit terminata nec finita. et est in rerum natura per casum. igitur est infinita quod patet esse manifeste falsum quia non propter hoc erit illa linea maior vel longior quia ille punctus est separatus vel destructus ergo nullo modo erit illa infinita quantumcumque omnia puncta destruantur. Preterea si destruantur a deo omnia puncta. conservata linea. quero aut illa linea est continua. aut non. Si sic. et non per punctum quia non est per casum igitur sine omni puncto est linea continua. et per consequens frustra ponitur ibi punctus. Si non sit continua. quod aut aliqua pars eius sit continua et redit argumentum precedentis. aut nulla pars est continua. ex quo sequitur quod est aliqua linea que non componitur ex continuis quod est impossibile. Similiter illa linea est continua vel discreta. Si continua habetur propositum. Si discreta ergo quelibet pars est divisa in infinitum quantum ad omnes eius partes. quod est impossibile. Ista autem ratio probat quod linea sufficienter est continua et finita per naturam propriam sine omni alia re addita sibi. et per consequens cum non propter aliud debeat poni punctus. frustra ponitur punctus esse talis res indivisibilis. Si dicat quod deus de potentia sua absoluta non potest facere lineam sine puncto. Contra quando aliqua res ab

soluta potest per naturā fieri sine mltis re/
bus diuisim ita q sine quacuncq illam si
gillatim. illa res potest per diuinam poten
tiam fieri sine omnib illis coniunctis. ita q
nullum illorū sit cum eo. quod maxime est
verum quando iste res fm se totas sunt di
stincte realiter z neutra est effectus nec ac
cidens alterius. Sicut est de puncto z li
nea. Si punctus sit talis res indiuisibilis
sz hec linea p naturā potest esse sine hoc pū
cto z sine illo z sic de alijs z sic de quolibet
igitur potest deus facere eam sine omi pū
cto z ita habetur proposituz. Preterea
si illud qd dependet essentialiter ab aliquo
tanq effectus z accidens a causa a suo sub
iecto potest per diuinam potentiā separari
ab illo. multo fortius id qd nō dependet ab
alio nec tanq totū nec tanq accidens nec
tanq effectus ab alio potest deus facere si
ne eo. Sed accidens in sacramento altaris
ante separationē dependet a substantia tan
q a causa z a suo subiecto. z tamen per diui
nam potentiā sit accidens sine subiecto. igitur
in multo fortius linea que nō dependet a
puncto. nec tanq a parte sua. nec tanq a sub
iecto. nec tanq a sua causa. potest fieri sine
eo z ita stat primū argumentum. Con
firmatur ratio illa quia fm philosophū se
cundo phisicorū. Quantitas est per se fini
ta vel infinita. Sed si quantitas esset finita
per rem aliam. sicut linea per puncta tanq
per rem aliā. ipa nō esset finita per se. sed per
aliud in sacramento altaris quantitas est se
parata ab omi subiecto. igitur linea est se
parata ab omi subiecto. Tunc quero de pū
cto terminante illam lineā. aut est separata
ab omni subiecto aut nō. si sic. Igitur pun
ctus ille z linea nullo modo faciunt vnum
quia nec vnum per se nec vnū per accidens
cum neutrū sit receptiuū alterius. z per cō
sequēs linea uō potest aliter terminari per
punctum nisi sicut aqua terminatur corpo
ri solido puta terra vel consimili. quod nō
potest competere puncto. Si autem pun
ctus nō sit sine subiecto. z manifestum est q
nō est subiectiue in substantia. cuz uō sit ibi
nisi corpus xpi. in quo nō potest poni pun
ctus. ille igitur est subiectiue in linea sz hoc
est impossibile sicut probatum est prius. qz
si esset subiectiue in linea vel in aliqua par

te linee tanq in subiecto primo z ad equato
z nō tm per partes. sicut hic albedo dicitur
esse in sorte quia est in vna parte sortis. pun
ctus a nulla pte subiecti puta linee vel par
tis linee posset distare loco z situ sicut argu
tum est prius. quod est manifeste falsum si
cut probatum est prius. Propter predicta
z multa alia que possunt adduci. dicerent
ponentes nihil esse simpliciter indiuisibile
in rebus per creationē omniū partiū reali
ter distinctarum. pter substantias separa
tas a materia. z principaliter animā intelle
ctiuam z accidentia sua. z q punctus nō est
res indiuisibilis positina z absoluta distin
cta realiter a linea z omni quantitate. Sed
dicerent q quelibz res diuisibilis se ipa for
maliter est finita z terminata z continua si
sit continua sine omi alia re addita sibi. cau
saliter est terminata z finita z continua a deo
z alijs causis per se ponentibus eam in esse
quecuncq sint ille cause vnde hec linea sine
omni alia re addita sibi. imo si quelibet alia
res destrueretur z hec linea cōseruaretur a
deo vere esset finita terminata z continua. z
ideo cuz talis res indiuisibilis propter alia
nō ponatur. videtur tam impossibile qz su
perfluum ponere punctus esse talem rez in
diuisibilem. Et si queritur quid est pun
ctus aut est res diuisibilis aut indiuisibilis
dicendum est q sic dicendo. punctus est ali
quid vl punctus est res vl huiusmodi. Si
punctus supponat pro aliquo ita q habeat
prescise vim nominis z nō includat equiva
lenter vnum complexum ex nomine z ver
bo vel aliqd consimile qd fm proprietatez
vocis potest reddere suppositum verbo. de
bet concedi q punctus est aliquid z q pun
ctus est res. z hoc quia debet concedi q pū
ctus est linea vel punctus est quantitas. qz
tunc hoc nomen punctus equiualebit isti.
linea tante vel tate longitudinis. siue linea
nō vltius protensa vel extensa. vel alicui
toti complexo ex nomine z verbo median
te coniunctione vel aduerbio. vel hoc pro
nomine que. fm qd placz dare diuersa. dif
finitiones exprimentes qd nominis illi. no
minis pūctus. z ideo sicut hoc p̄dicatū res
diuisibilis p̄dicat de tali subiecto. z p conse
quens de p̄posito ex adiectiuo z substantiuo
ita predicatur de puncto. Unde sicut dī

cunt aliqui qd hoc nomen priuatio equiuale
let in significando huius totum subiectum priua
tum et propter hoc sicut concedunt istam sub
iectum priuatum est materia. ita concedunt il
las. priuatio est materia. ita si hoc nomen pu
ctus in significando equiualelet isti toti. linea
non ulterius protensa vel alicui consimili.
cuius una pars sit linea. et alie partes sunt ali
qua adiectiua. vel verbum coniunctum eius
linea. mediante hoc pronomine que vel al
tero consimili. sicut hec conceditur. linea est
diuisibilis. ita illa conceditur de virtute si
gnificationis. punctus est linea. punctus est
diuisibilis. Quicquid enim verificatur de
hoc nomine linea sumpto significatiue. veri
ficatur de hoc nomine punctus sumpto si
gnificatiue. et hoc de virtute significatiue
loquendo. hoc tamen non obstante. vna pro
positio in qua subiicitur hoc nomen punctus
poterit esse per se. et alia in qua ponitur hoc
nomen linea non erit per se et conuerso. sicut
quicquid predicatur de vno conuertibili
sumpto significatiue verificatur de reliquo
sumpto significatiue. et tamen vna illarum per
se et non reliqua. vnde hec est per se primo mo
do. omnis homo est animal et non illa omne ri
sibile est animal. Si autem hoc nomen punctus
equiualebit in signando alicui composito ex
nomine vel verbo vel coniunctione vel ad
uerbio et hoc pronome qui vel ex obliquo
et verbo composito. quod secundum proprietatem ser
monis non potest reddere suppositum verbo
loquendo grammatice. et per consequens om
nis oratio in qua ponitur non est secundum prop
rietatem sed est figuratiua locutionis. et potest re
duci ad figuram que vocatur a grammaticis
ipallogie. de qua dicunt. quod ipallogie est con
uersio casuum vel constructionis vel aliqua
de totius sententie. Sic debet concedi quod pun
ctus est res indiuisibilis et punctus non ha
bet partes et homini. Sed ille propositiones
et consimiles non sunt concedende secundum prop
rietatem sermonis. tanquam proprie non excusan
de per aliquam figuram grammatice. et per con
sequens non est ex eis arguendum in inuestiga
tione veritatis. nisi ipsi acceptis secundum sensum
que habent ex intentione auctorum. sed con
cedende sunt sub illo sensu. que habent ex
quod per predictam figuram excusantur. eo vi
delicet quod vna dictio ponitur loco vnius ora
tionis vel compositi ex multis dictionibus

et simul cum hoc oportet conuertere orationem
transponendo et etiam mutando aliquando
vnam partem orationis in aliam. et aliquando
vnam dictionem in aliam et casum in casum
vel vnum accidens grammatice in aliud vel
consimili modo conuertendo. ut sensus il
lius propositionis. punctus est indiuisibi
lis. sit ille. linea ultra non protenditur. cuius
tamen quelibet pars est diuisibilis. vel ali
us consimilis sensus secundum quod placet pre
dictam propositionem exponere. Sensus
autem istius propositionis. punctus est di
uisibilis. sit ille. vel aliquis consimilis sen
sus. quacumque parte linee data adhuc con
uenit accipere ulteriozem et sicut dicitur de
istis propositionibus. ita dicendum est de
consimilibus. et non tamen est hoc verum de hoc
nomine punctus. verum etiam de omnibus no
minibus verbalibus et omnibus nominibus
formatis ab aduerbijs. coniunctionibus. pro
nominibus. prepositionibus. et vniuersali
ter ab omnibus syncategorematicis. et vni
uersaliter ab omnibus. que non sunt preterite
habentia virtutes nominis. Ita quod siue om
ni figura et proprietate sermonis non possunt
esse extrema propositionis distincta a copu
la. Et secundum hoc omnes tales. actio est in pas
so. motus est in mobili. similitudo est in simili
albedo est terminus motus. omnis res pro
ducitur per productionem. ignis calefacit
calefactione. et huiusmodi innumerabiles
propositiones que inveniunt in dictis phi
losophorum et sanctorum. et etiam in scriptu
ra sacra sunt figuratiue per aliquam figuram
grammaticalem excusande. Nec est inconueni
ens concedere. quod philosophi et sancti sic fi
guratiue loquebantur. cum multa talia in
sacra scriptura reperiantur. non tamen acci
piendo dicta sacre scripture in sensu spiritu
ali sed etiam in sensu literali. imo etiam fre
quenter vulgaris et communis modus loque
di talibus figuratiuis locutionibus vritur. si
cut per dicta grammaticorum de talibus tra
ctantium potest probari. vnde non tamen dictum
potest transferri a propria significatione ad
improprietatem. sed etiam aliquando dantur
vocabula que nullam propriam significationem ha
bent que primo instituta sunt. Et sic translatio secundum
grammaticos fit triplici de causa. quod aliquando causa me
tri sicut poetis. Aliquando causa ornatu sicut rethori
ca locutione. aliquando causa necessitatis siue

brevitatis siue utilitatis sicut in phia z om-
nibus istis modis fit translatio in theolo-
gia. Ita iposicio talium nominum siue sint ab-
stracta siue concreta fit triplici de causa. scili-
cet metri. ornatu. z utilitatis siue breuita-
tis. Quis ex predictis causis occasionalit mlti-
tudo philosophorum z scorum pmpetate pmo
voluit accipere cum tñ sint figuratiue sumenda.
Secundus articulus principalis Sed con-
tra predicta arguit quidam doctor primo sic.
Et illa opinione sequitur q generatio subita.
que non est p se terminus continui nihil erit vel
saltem in nihilo. quia non est ei aliqua alia me-
sura positura. z ita est de illuminatione z de
omnibus mutacionibus subitis. que non sunt p se
termini motus. Et licet possunt euadere de
mutacionibus que sunt termini motuum z sunt
in instanti. sicut in nihilo. vel pugio continui-
tatis in puacione continuitatis. tam de istis vi-
detur absurdum. quia non sunt termini conti-
nitatis alicuius continui quia nihil sunt alicuius
continui nec positurae nec puatiue. Pre-
terea primo posteriorum. ratio linee est ex pun-
ctis. hoc est in ratione essentiali linee cadit pu-
ctus que ratio dicitur linea in primo modo di-
cendi p se. nulla autem puatio p se puenit ad
rationem essentialē positurae. Tertio ex eo-
dem sequitur. q si punctus tñ est puatio q
linea tñ erit puatio z superficies z corpus.
semper enim terminati diffinit per terminans
z positurae non includit essentialit puacionem.
Quarto contra illam opinionem videtur esse
Aristonem in predicamentis ubi dicit. q partes
linee terminant ad punctum tanquam ad termi-
nationem. sed terminus semper est aliud ab illo quod
terminat ad ipsum igitur punctus est talis res in-
diuisibilis. Quinto philosophus primo philosopho-
rum. terminus diuisibilis non infinitus est. ex
quo vult q punctus quia est diuisibilis neque
est finis neque infinitus. Sexto philoso-
phus quarto philosophorum ubi probat q locus
non est corpus. dicit q neque unam habemus pun-
cti z loci puncti. igitur secundum eum punctus est aliquid
distinctum a rebus diuisibilibus. Septimo
secundum philosophum secundo philosophorum. illa tan-
gunt se quorum vltima sunt simul. igitur duo vl-
timo duarum linearum tangentium se sunt simul.
sed nulle due partes istarum linearum sunt simul.
nec ipse linee sunt simul. igitur partes linearum z par-
tes earum sunt alia que sunt simul q non pos-

sunt esse nisi puncta indiuisibilia. Octa-
uo. viij. z sexto philosophorum dicit q continua sunt il-
la quorum vltima sunt vult ergo duo vltima
duarum medietatum in linea vna sunt vnum. sed
manifestum est q nec ille medietates nec aliquid
partes earum sunt vnum. igitur partes illa sunt ali-
qua que sunt vnum. Nono philosophus
ibidem ponit q linea est diuisibilis z pun-
ctum indiuisibile z h per hoc pbatur q li-
nea non componitur ex punctis. nec aliquid conti-
nuum ex indiuisibilibus quod esset vnum nisi
essent talia indiuisibilia preter continua.

Decimo philosophus ibidem dicit q quoniam
autem imprimitibile indiuisibile est necesse est totum
tangere etc. Ex quo patet q ponit aliquid tale
indiuisibile. Talia innumerabilia possent
adduci. propter quod videtur q de intentione phi-
losophi sit ponere tales res indiuisibiles di-
stinctas realiter a rebus diuisibilibus. Ter-
tius articulus principalis. respondet ad ra-
tiones. Sed quia ex solutione predicto-
rum poterit patere via soluendi alia. id illa
ommitto causa breuitatis z respondeo ad ista

Ad primum dico. q instantis non est talis
res absoluta distincta realiter ab omni re
diuisibili. quod potest probari multipliciter
primo quia non habet aliquid subiectum primum
in quo possit esse primo z adequato tanquam ac-
cidens in suo subiecto sicut inductiue patet.

Secundo quia tunc deus non posset fa-
cere tempus existeret nisi necessario. pduceret
res infinitas secundum se totas distinctas z corrumpere
per easdem. Tertio quia tales res pro-
ducte non possent naturaliter destrui. quia
nec per corruptionem sui subiecti nec per ab-
sentiam sue cause conseruatis nec per inducti-
onem sui contrarij. Quarto quia si esset
talis res esset in genere per se quod est manifeste
falsum. Quinto quia omnes res eiusdem
rationis potest deus conseruare simul in re-
rum natura. cum non repugnent inter se. ergo
posset deus facere q omnia instantia prete-
rita essent nunc que tamen sunt infinita.

Sexto quia possit deus instans facere
ab omni subiecto suo. quod est impossibile.

Declarationem illarum rationum propter bre-
uitatem ommitto. Sed dico q nec mu-
tatio nec generatio est talis res indiuisibilis. Et id
sequenter ad predicta dicit q omnes tales locutiones
sunt figuratiue z tropice instantis est indiuisibile.
generatio est in instanti. mutatio subita est in

instāti. generatio ē subita. forma substācial
est termin⁹ generatōis. mutatū eē est termi-
nus mot⁹ ⁊ hmōi. qz ī oib⁹ talib⁹ orationib⁹
p altero extremo ppositionis ponit vnū no-
men qd nō habet tm vim nois in significā-
do. s; habet vim nois ⁊ verbi. vel habz vim
alicui⁹ ppositi ex diuersis vocabul⁹. qd ppo-
sitū fm proprietatem sermonis non pōt redde-
re suppositū verbo. nec eē extremū ppositōis
distinctū ab altero extremo ⁊ a copula. vnd
quātū ad hoc sile est de talib⁹ sicut eēt si essz
vnū nomē impositū ad significandū illud
qd significat tūc bene. puta a. s; proprietatē f/
monis nō esset bene dictū. tūc bene est. Ita
nec esset bene dictū a est aliqd. posset tñ tal
locutio. a est aliqd recipi. tāq; locutio tropi-
ca ⁊ figuratiua. vt equaleret isti. Iste q; be-
netūc est. ē aliqd. v; alteri hmōi. Ita dico d
talib⁹ generatio est subita ⁊ hmōi. q nō sūt
pprie locutōnes s; figuratiue. ⁊ hoc ē ex eo q
hoc nomē instās ⁊ h nomē generatio ⁊ hu-
iūsmodi. nō sūt noia finita habētia finitas
significatōes. qsi significēt pscise res qsdam
p quib⁹ habeāt supponere. ad modū q; talia
noia angel⁹. albedo. nigredo. caliduz. frigi-
dū. habēt finitas significatōes. s; sunt que-
dā derivatiua a s; b; v; alijs p;ib⁹ orōis v;
p;ilia talib⁹. q nō sūt instituta nisi cā metri
vel ornat⁹ vel causa breuitat⁹ locutiōis. Et
ideo sic mltā dicta in metris ⁊ ornatō modo
loquēdi nō sunt recitāda nisi excusent ⁊ glo-
sent. Ita mltā dicta causa breuitatis nō sūt
recipiēda fm proprietatē sermonis. s; fm in-
tentionē auctoz dicentiū ea q; figuratiue p
pter dictā causā loq;bant. ⁊ hoc qz tpib⁹ eo-
rū satis fuerūt talia nota q; nō erāt vera s; z
pprietatem sermonis q;uis aliq; posteriores
hignozauerūt. Tñ dico q; illa ppositio. ge-
neratio est ī instāte nō ē recipiēda sub ītel-
lectu quē sonat. qsi vna res sit in alia. sile p
illā ppositōz. aqua ē in vase. denotat q; vna
res est ī alia in re distincta vñ distribuēdo
p omnes modos q;bus equoce accipit. hec p
positio in. de q; loquit. p. iij. phisicoz. ptz
q; n nullū illozū pōt dici q; generatio ē in
instāti. sed illa ppositio. generatio est in
instāti. sub illo intellectu debz recipi. qn ali-
qd generat nō generat ps ante ptem sed to-
tū simul generat. vt illa ppositio breuis ge-
neratio est in instāti ponat causa breuitatis
loco illi⁹ lōge orōis. qn aliqd generat nō ge-

neratur ps ante ptem sed totū siml. Con-
similiter illa ppositio. mot⁹ est in tpe. nō de-
bet recipi sub illo intellectu quē sonat s; for-
main ppositionis. scz q; vna res est in re alia
distincta realiter ab ea. sed debet recipi sub
illo intellectu. quādo aliqd mouet acquirit
vnā ptem ante aliā. vel acqrit vnū ante ali-
ud continue v; tali mouet. quando aliquid
modo acqrit vel deperdit vnū post aliud si-
mul coexistens mobili primo acqrenti vnū
post aliud. vel alicui tali. vt illa oratio bre-
uis. motus est in tempe ponit loco oratōis
talis longe. vel alicuius p;imilis. Et qn
icit q; fm p;dicta generatio nihil essz. dico
q; generatio est aliquid. sub illo intellectu qn
aliquid generat. vna forma tota simul ⁊ nō
pars ante ptem acquirit materie. Et sub in-
tellectu opposito isti. hec est falsa. generatio
nihil est. Et si dicat. generatio nō est ter-
min⁹ per se termin⁹ p;tinui. nec est aliqd con-
tinuū. igit; nihil est. quia omne qd est in istis
inferiorib⁹ est p;tinuū vel pars p;tinui. dicē-
dum q; illa ppositio de virtute sermo-
nis ⁊ fm omnē pprietatem sermonis. om-
ne qd est ī istis inferiorib⁹ est p se vnū ⁊ cōti-
nuum vel p;tinui termin⁹ est vera. quia alte-
ra pars est vera scz omne p se vnū in istis in-
ferioribus est continuū. qui nihil est in istis
inferiorib⁹ nisi continuū. nisi forte cū istis i-
feriorib⁹ includat anima intellectiua Et iō
si illa ppositio. generatio est aliqd. esset vera
fm proprietatem sermonis. illa esset vera fm
pprietatem sermonis. generatio est conti-
nuua. sed neutra est vera fm proprietatē sermo-
nis. ⁊ ratio fm proprietatē sermonis hec non
est vera. generatio est cōtinua. vel terminus
p;tinui. Nec est vera fm intellectū auctozū.
quia intelligūt illam. quando aliqd genera-
tur vna ps forme acquirit mediate ante ali-
am. vel prius aliqd eiusdē rationis acqui-
rebat. Et ideo nō est imaginandū q; genera-
tio sit aliqd positiuū v; priuatiuū distinctū
realiter ab omni p;tinuo ⁊ ab omni re pmanē-
te. imo fm proprietatē sermonis. neutra illa/
rum est vera. generatio est aliqd. generatio
est nihil. siue generatio est negatio vel pri-
uatio. sicut nec aliqua illarū est vera fm p;
prietatē sermonis. hominē esse aliquid. ho-
minem esse nihil vel negatio seu priuatio
⁊ hoc accipiendo omnes terminos signifi-
cativae. quia fm proprietatē fmonis non plus

dz fingi tale abstractū generatio. ab h̄ ver/
bo generari. q̄ tale abstractū hominitas ab
illo accusatiuo casu hoiez. z iō p̄ modū r̄si/
milē p̄ quē r̄nderet ad tales q̄stiones factas
de abstracto corūdente p̄cise isti accusati/
uo casu hoiez. q̄d sit tale hominitas. Quid
est hominitas. Aut hominitas ē aliqd̄ aut
nihil. Aut ē res. r̄ideo ad tales q̄stioēs. aut
generatio est aliqd̄. aut nihil z sic de alijs.
qz sic etiā tales q̄stiones uō sūt p̄prie s̄z p̄prie
ratē s̄mōis. s̄z si debeāt recipi. d̄nt recipi s̄m
bonū sensū r̄ctiū Ita dico d̄ talibz. an gene
ratio sit aliqd̄ z s̄silibz. Et vlr̄ dico p̄portio
nabilit̄ de oibz abstractis q̄ fingū ex aduc
tibz. p̄positioibz. verbz. p̄iūctionibz. z vlr̄ sin
cathegreumatis z de alijs abstractis. p̄ q̄bz
supponūt sua p̄creta. nec p̄ illis p̄ q̄bz suppo
nūt sua p̄creta. q̄si possent supponere p̄ illis
p̄ q̄bz supponūt sua p̄creta. nisi includāt eq̄
ualent̄ in significando aliqd̄ sincathegreu
ma. q̄cqd̄ p̄cedit̄ de p̄creto dz p̄cedi s̄m p̄prie
etatem sermonis de abstracto. Et iō sicut
Aristoti. cōcedit̄ illā. h̄ō currit. ita p̄cederet
istā. h̄ūanitas currit. nisi humanitas p̄cise
significet formam. Et sic dicit̄ q̄ q̄cquid
p̄dicat̄ de aliq̄ abstracto si vere p̄dicet̄. p̄di
cat̄ de illo p̄ se p̄mo mō. dicendū q̄ illa p̄p̄ō ē
simplicit̄ falsa. Si em̄ illa p̄p̄ō sic accepta es
set vera. oēs tales eēt̄ false. deitas videtur
a beatis. deitas distinguit̄ realit̄ a creatur̄.
deitas ē oīpotens. h̄ūanitas ē in rez natura
h̄ūanitas ē vnibilis supposito s̄bi. h̄ūanitas
distinguit̄ ab anglo. z mlt̄e tales. cū nō sūt
p̄ se p̄mo mō. z t̄n manifestū ē q̄ sint s̄e z mlt̄
te eaz cadūt sub fide. ita q̄ opposit̄e sūt here
tice vñ nec in phis nec antiq̄s sc̄tis vel alijs
inuenit̄. q̄ talē distinctōz posuerūt inter ab
stractū z p̄cretū sic moderni faciūt. s̄z apud
antiq̄s mlt̄a fuerūt synonyma cū suis p̄cre
tis z mlt̄a abstracta nō debebāt h̄z s̄m p̄prie
etatem sermonis. s̄z t̄n fierēt ficta p̄t̄ aliq̄s
triū causaz dictaz p̄us. Et iō nō r̄p̄bendo
antiq̄s. qz vtilit̄ z causa metri vel ornatu
sermonis vel breuitatis talia abstracta sin
gebant Et s̄ erat eis satis cōueniens. qz de
re satis eis p̄stabat. sicut sapiētibz. p̄cipue ari
stotili. Et iō Aristot. inin̄ de mō loq̄ndi cu
rabat. Ex q̄ res fuit nota sic p̄t̄ p̄mo phisic̄.
q̄ modicā sollicitudinē habebat de nomibz
Et ideo multi p̄pter hoc q̄ recipiūt autorita
tes antiquoz sicut sonāt ad l̄ram. z s̄m p̄prie

etatem sermonis qd̄ t̄n intentum nō habu
erūt antiqui. in errores varios incidunt
Consequenter ad p̄dicta debet dici. q̄ oīes
tales p̄positioēs sunt improp̄e. aditas est ali
qd̄. abietas ē relatō. aq̄etas ē r̄spect̄. hectitas
est distincta a natura. z sic de multis talibus
que recipiunt a modernis. nec plus sunt re
cipiende s̄m p̄prietatem sermonis. q̄ si ab
istis adverbis. dū. cum. tūc. iam. z ab alijs
adverbis. z a talibz p̄iūctionibz. si. et. vel. at
qz ab alijs fingant̄ talia abstracta. dūmi
tas. cuminitas. tūcitas. iamitas. s̄ntas. at
titas. critas. quītas. z p̄t̄ hoc forment̄ tales
p̄positiones. dūmitas ē aliqd̄. s̄ntas est aliqd̄
velitas est de. z sic de alijs. Ad secundum
dico. q̄. p̄. nō intendit̄ q̄ punct̄ cadit̄ in dif
finitione linee. tanq̄s aliqd̄ de eēt̄tia linee.
vel tanq̄s importans aliqd̄ de eēt̄tia linee z
distinctū a linea. S̄z intendit̄ q̄ i diffinici
one expriment̄ quid uomis ip̄ius linee po
nitur hoc uomen punctus. z s̄m famosam
diffinitionē linee. siue illa sit vera diffinitio
linee siue n̄. q̄ t̄n nō ē s̄a diffinitō nisi s̄z int̄
tionē recte sentientē de puncto z linea. Nec
est t̄n intelligendū q̄ punct̄ sit aliq̄ puatio
distincta totalit̄ a linea sic hoies p̄muniter
imaginant̄. qd̄ impossibile ē imaginari s̄z
q̄ punct̄ sit aliqd̄ vel puatiū vel positiū
s̄z se totū distinct̄ vlr̄ nō idē cū linea. imo s̄z
p̄prietatē sermonis siue significatōis nec est
p̄cedendū q̄ est positiū. nec q̄ est puatiū
Et si dicat̄. illa sunt p̄radictoria. punct̄
est positiū. punct̄ nō est positiū. igit̄ s̄m
p̄prietatem sermonis altera est vera z alte
ra est falsa dico q̄ sicut s̄m p̄prietatē illa nō
sunt p̄radictoria. videre hoiez est aliqd̄. vi
dere hoiez nō est aliqd̄. Nec illa. nō h̄z vlt̄erī
orem extensionē est aliqd̄. nō habet vlt̄erī
rem p̄tensionē nō est aliqd̄. punct̄ est aliqd̄
punct̄ nō est aliqd̄. z hoc accipiendo termi
nos oīes significatiue. Et p̄pter hec neu
tra illaz ē concedēda de s̄tute sermōis. Et
istud cū p̄cedentibz dictū sit s̄m illū modū
ponēdi qui dicūt. q̄ s̄m nomē punctus eāua
let in significādo vni aggregato ex m. d̄ di
ctionibz. qd̄ s̄z artē gr̄maticā nō potest red
dere suppositū verbo. z ideo nulla oratio est
p̄prie in qua ponit̄ vt supponat respectu ver
bi gr̄maticē loquēdo. Si aut̄ teneat̄ aliū
modū ponēdi d̄ quo dictū est p̄ius. sic cō
cedendū est q̄ punctus est quid positiuum

z punctus est quat. z linea e diuisibil. qz eq/ ualet isti. quantu tm. vel tante pntionis e aliqd. z quatū est diuisibile z sic de alijs.

Ad tertiu pcedo pportionalit d linea et superficie sicut de puncto. vnde sicut fm vnuz modū loqndi hec e cōcedēda. pūct⁹ est diuisibilis. ita ista linea e cor⁹ p⁹ Sed in aut aliū modū loquēdi. sicut h nō est ppria. punct⁹ est aliquid ita nec illa linea est aliquid. nec illa superficies est aliquid. sed quelibet illarum est figuratiue dicta z accipiēda. Et qū dicit q terminatū diffinit p terminās. dīcendū q illa ppositio sicut e formata e falsa. Un nō est imaginādū q sit ibi aliqd terminatū. z pter illud terminatū sit ali⁹ termināf distinctū a terminato. siue pnatū siue ppositiū terminās illud terminatū. sz tm e ibi dicitio noim importatiū eadē res diuersis modis grāmaticalib. sicut isti duo obliqui hoīs z hoī importāt eadē res omnino diuersis in modis grāmaticalib. Et de talibus noib nō est incōnienēs. si vnū cadit in diffinitōe expmēte qd noīs alterius noīs. Sic em̄ hoc nomē ens cadit in diffinitōe expmēte qd uoim̄ ill⁹ noīs vnū. z illi⁹ no m̄uis vez. z illi⁹ noīs bonū. z tamē nihil iportat p vnū nomē qn importet p reliquū. qūis intelligit p vnū nomē taz in obliquo qz in recto. z p aliud nomē nō nisi in recto. vñ intelligim⁹ p hoc nomē vez importat tā in obliquo qz in recto. p eo q intelligim⁹ est ens intelligibile z ab intellectu intelligibile Per h nomē at ens nō importat nisi i recto tm z iō in proposito posset pcedi vl⁹ pprie vl⁹ figuratiue fm diuersuz modū ponēdi illa noia esse significatiua terminās z terminatuz. qd idē est terminās z idē est terminatū z idē terminat se Sic idē intelligit se. vl⁹ idē qz idē sibi Et qn dicit q positiū nūqz includit essentialit pnatōe. patet qz illa nō e cōcedēda. pūct⁹ e pnatō. superficies e pnatō z h sz pperatē fmōis. z fm imagiātōz illoz q imaguant q pnatō sit aliqd a pte rei qcū qz modo distinctū a rebz positiuis. vñ argumēta illa sunt recitata siue facta cōtra illā imaginationē q imagināf. q punct⁹ sit a pte rei qdam pnatō distincta qcūqz mō imaginabili sz se totū a linea. sz qd iutētū videtur ille doctor iprobare illā opinionē ptra quā facit argumēta ptracta. Sz sic nō ponit illa opinio. nec magis ponit q punct⁹ est p

uatio qz positiū. qūis in diffinitōe expmēte quid noīs ipius debeat poni vnū nomē negatiū vel pcept⁹ uegatiū. Et iō de virtute fmōis. vel e pcedendū q punct⁹ sit res absoluta quāta z diuisibilis. vl⁹ q oīs oratō est ipropria in q ponit h nomē punct⁹ p altero extremo distincto ab alio extremo z a copula. z nulla talis e recipiēda fm pprietatez. sz tanqz figuratiue dicta. z ptra illū modūz ponēdi in nullo pcedūt argumēta doctorū

Ad quartū qd tactū est p argumēta doctoris p̄t dici multipliciter q phus taz ibi qz in libro phisi. qz etiā in alijs locis loquēs d nūcto loqbat fm opitiōe famosaz fm cōuetudinez suā. qz pformabat se mō loqndi alioz qn materiā nō ex intētōe tractabat. vñ de auctoritatibz suis tāgentibz aliquā materiā quā nō ex intētōe tractauit. nō videt ml̄tū eē curandū qz tūc freqnt loquebat vt plures. z iō vbi tales materias ex intētōe tractauit frequēter dixit oppositū. sic i libro pdicamētoz dicit q geuera z spēs sūt substantie scōde. In septimo aut metaphisice vbi ex intētōe qrit an gen⁹ z species vl⁹ vlia sūt substantie. Et intētōe determinat q nullū vlt est suba. ita e in pposito. Nusqz inenit q Aristotiles ex intētōe ptractauit illā qstionez an punct⁹ sit res indiuisibil⁹ distincta realit ab omi re diuisibili. iō oēs auctoritates sue q sonāt punctū esse talē aliā rem sunt exponēde z glosande. qz vel loqbat vt plures. vl⁹ fm opitiōe famosaz. vel grā exēpli. vel figuratiue. vel diuerse sūt diuersimode exponēde sic de diuersis patebit infer⁹. Unde phus i libro pdicamētoz nō intēdit q vna res absoluta distincta realit a ptribz lineecopulet ptes lineec ad inuicem. z ppter h dicat linea p̄tinua. tūc em̄ linea nō esset p̄tinua p seipam nec p aliqs ptes suas sz p vnā rē distinctā totalit a linea. z eadē facilitate diceret q duo ligna p̄tinuāt p vnū lapidē. Nec pōt pl⁹ dici q punct⁹ si sit talis res sit terminus lineec qz q lapis e termin⁹ ligni. cuz tāta vel maior sit distinctio intē lineā z punctum qz intē lapidē z lignū. Nec plus p̄t dici q pūctus sit accidēs substantie existēs in lineā qz lapis est in ligno. Et iō phus p illā ppositōz ptes lineec copulant ad vnū terminū p̄mu⁹ nē intelligit illā ppositionē. intē ptes lineec nihil e mediū z ille faciūt p se vnū Ita q duo requirūt ad h q linea sit p̄tinua. videlcz q i

B

ter ptes linee nihil sit mediū situatū. Et pte
h qñ vnū corp^o est in vno situ z aliō corpus
i alio situ. z iter illa corpa ē aliud mediū si-
tuatū. illa duo corpa ū cōtinuāt. Scdm
requirit videlicet q faciāt p se vnū. z pte hoc
pigna n̄ sūt p̄tinua. z ita p illā ppositōz ptes
linee copulāt ad p̄ctūz tāq̄ ad terminum
cōem. z p p̄ctes itelligit p̄tus illā copulati-
uam. iter ptes linee nihil ē mediū. z ip̄e faci-
unt p se vnā lineā. Et qñ dicit q sp̄ termi-
nus distiguit a terminato. Dicēdū est q si h
nomē termin^o supponat p̄scise. p alia re. ita q
p̄scise habeat vim nois karhegore. i signi-
ficādo vt nō equaleat alicui alteri p̄ri orati-
onis. nec alicui composito ex tali pte. Et s.
militer h nomē terminatū. tūc posset p̄cedi
q termin^o distiguit realit̄ a terminato si ali-
ud sit termin^o z aliud terminatū. Sz sic su-
mendo hec est falsa punct^o est termin^o. z li-
nea est terminata p punctū. Si alit̄ signifi-
cent illa termināz z terminatū tūc pōt nega-
ri illa ppositio vel p̄cedi sūt q diuersimode
placet exponere significata vocabuloz hoc
tū dico q nō imaginandū q linea sit quedā
res q sit termin^o. sz ex h̄ ip̄o q linea est talis
res z nō vlt̄ri p̄tensa d̄z ibi terminari. Sic
qñ dicit^o q albedo ē termin^o dealbatōis. z
forma subalis est termin^o generatōis nō est
ibi imaginandū q sit ibi vna res q sit dealba-
tio z generatio. z postea vel sil̄ vna res alia
res q sit albedo z forma. nulla eī apparet cō-
tradictio qñ de^o posset facere formā sine oī-
re alia etiā in subiecto. nec videt̄ qre res illa
d̄z destrui si ponat̄. Sz p̄ istā ppositōez. for-
ma est termin^o generatōis. d̄z itelligi illa.
qñ aliqd̄ gñat̄ forma de nouo acq̄rit mate-
rie p̄tenti. z sic d̄z de ista. ita dicēdū ē p̄portō-
nabilit̄ de m̄tris alijs p̄silib̄. Ad q̄ntū
z seq̄ntez p̄t d̄ci. q p̄tus loquit̄ fm̄ opinio-
nem famosaz q̄ ponit punctū esse talez aliā
rem. nō fm̄ opinionē p̄riā. Ad septimū
dico q h̄ vocabulū simul multipliciter accipi-
tur. Aliqñ sil̄ equalet h̄nic toti. nihil ē me-
diū. vt sic sensus talis. ppositōis ista sunt sil̄
id est. in̄ illa nihil est mediū Et sic est ista cō-
cedenda. Illa tangūt se q̄z vlt̄ia sunt simul
sub illo sensu. illa tāgunt se inter q̄ nihil est
mediū. Aliqñ sil̄ equalet isti in significādo.
nō distare situ. z sic nulle dueres q̄ sint q̄cū
q̄ mō se tāgentes sunt sil̄. nec h̄ vult p̄tus.
Sz p̄ illā ppositōz. illa tangūt se inter q̄ ni-

hil est mediū itelligit istā sic dictū est. Ita
tangunt se inter q̄ nihil est mediū z si essent
talia indiuisibilia i istis tāgentib̄ ista essent
siml̄ z h̄ scdo mō accipiēdo h̄ vocabulūz sil̄
q̄z nō distaret loco neq̄ situ. Et qñ d̄z q̄
nulle ptes duaz lineaz sunt siml̄. Dicendū
est q̄ accipiēdo sil̄ scdo mō vez est. nec h̄ re-
quirit ad h̄ q̄ aliq̄ tangāt se. tū accipiēdo sil̄
p̄mo mō ptes linee sunt sil̄. q̄z iter eas nihil
est mediū Ad octauū qñ d̄z q̄ p̄tinua sūt
illa q̄z vlt̄ia sunt vnū. manifestū est q̄ illa p̄-
positio d̄z exponi. q̄a falsa est de s̄cute fmo-
nis icludēs d̄dictōz. sic illa icludit d̄dictōz
plures hoies sunt vnū h̄o. Itaz si sunt vlt̄ia
sunt plura. z p̄ seq̄ns nō sūt vnū. Idē d̄co
q̄ itellec^o p̄hi est ille. p̄tinua sunt illa q̄ faci-
unt p se vnū. id ē. nō distāt. sine iter q̄ nihil ē
mediū. Ad nonū qñ d̄z q̄ punctū est idi-
uisibile. dicēdū est q̄ p̄tus vt loq̄bat̄ f̄z opi-
nionē famosaz. vt exponenda est p̄pō sic d̄z
ctū est p̄t^o. Ad p̄firmatōz qñ d̄z q̄ p̄tus
p̄bat q̄ nullū quātū p̄ponit ex indiuisibilib̄
Dicēdū q̄ vez est. z illa cū sit negatiua. nō i-
fert aliq̄stale affirmatiuā aliqd̄ indiuisibile ē

Et qñ d̄z q̄ vanū fuisset ita diffuse p̄bare
p̄tinuū nō p̄poni ex indiuisibilib̄ nisi eēt ali-
q̄ talia indiuisibilia. dicēdū q̄ nō est vanū p̄-
bare vnā p̄clusionē p̄ diuersa media q̄uis
posset p̄bari p̄ vnū mediū sufficientē Tū suf-
ficiēs inediū fuit p̄bare nullū indiuisibile eē
sz in̄ alia nō sup̄fleret. z h̄ specialit̄ illo ca-
su. nā p̄bare q̄ nihil est indiuisibile in ist̄ in-
feriorib̄ nō p̄t fieri nisi p̄ rōnes subriles q̄s
mathematici z aliq̄ min^o exercitati in metha-
ph̄sica z loica nō p̄nt p̄phendere. Sz p̄ba-
re p̄tinuū nō p̄poni ex indiuisibilib̄ per alia
media etiā si eēt talia indiuisibilia. p̄t fieri p̄
rōnes maḡ apparētes mathematic̄ z alijs q̄
buscūq̄. sic alias oīdet̄ z iō nō sunt rōnes su-
p̄flue. Ad decimū p̄t d̄ci sic ad p̄cedētia
q̄a loq̄bat̄ fm̄ famosaz opinionē. Ad ar-
gumētū p̄ncipale p̄z q̄ illa. p̄ict^o ē termin^o
linee. est falsa de virtute sermonis. est tū ve-
ra fm̄ seu s̄z q̄ p̄tendit sic dictū est.

Secundo queritur

Ux̄ linea z superficies realit̄ distin-
guant̄ int̄ se z a corpe. Et sic. q̄ fm̄ p̄tum i
p̄dicamētis sunt distincte sp̄s q̄ntitat̄. q̄ di-
stinguūt realit̄ inter se z a corpe. Ad oppo-
sitū. sic punct^o b̄z se ad lineā sic se b̄z lineā ad

superficie. et superficies ad corpus. sicut punctus non est
realiter distinctus a linea sic probatur est in preceden-
tibus. igitur nec linea a superficie. nec superficies
a corpore. et per consequens linea et superficies non di-
stinguuntur inter se nec a corpore. Ad illam
questionem dico quod linea et superficies non sunt res
distincte inter se et a corpore. Quia enim linea non
sit distincta a superficie pro probatur per primam ra-
tionem et tertiam et quartam. et per alias rationes theo-
logicas per quas probatur quod punctus non est res
indivisibilis distincta realiter a linea. Nam si
linea esset talis alia res. non esset in aliqua sub-
iecto primario adequato. Similiter essent infini-
te linee quarum nulla esset pars alterius. Similiter
deus non posset dividere unum ordinem nisi cau-
saret plures res absolutas. et destrueret aliquam
res absolutam. Nec possit unire. nisi destruat corru-
peret et produceret res novas. Similiter tunc non
videtur contradictio quod esset superficies sine linea. et
per consequens esset superficies non terminata. et tamen
esset finite latitudinis. Quia autem superficies
esset distincta a corpore pro probatur per primam rationem
theologicam. quia non potest sibi assignari aliud sub-
iectum adequatum et primum sicut evidenter apparet.
Similiter pro probatur per tertiam rationem. nam essent
infinitae superficies in actu sicut in potentia tamen fini-
te. quia solum ultime superficies corporis sunt in
actu. alie autem non sunt nisi tamen in potentia.

Contra sic ponentes. Aut partes corporis
copulantur ad superficiem que est in rerum natura et
entis. aut ad superficiem que non est in rerum natura
sed potest esse. Si dicitur primum igitur illa superficies
est in actu. et per consequens sunt infinite superfici-
es in actu. Si dicitur secundum. igitur ille partes cor-
poris non sunt actualiter continue sicut tamen in poten-
tia. quia nulle partes actualiter continuant per id quod
non est in rerum natura. Et tunc quod quod illa po-
tentia reducitur ad actum. an quoniam ille partes con-
tinuant. an quoniam non continuant. Non primo modo
quia tunc finem illos per superficies continuas est in po-
tentia non in actu. Nec secundo modo. quia tunc non con-
tinuant. Sed dicatur quod illa superficies non di-
citur id esse in potentia quia non est in rerum natura.
sicut quia non est separata a corpore. sicut partes di-
cuntur in potentia non quoniam sint in rerum natura.
sicut quia non sunt separate a toto. Contra hoc non
sufficit. Primo quia ad hoc inconueniens sequitur ta-
le. quod infinita sunt in rerum natura eiusdem
quantitatis. Secundo quia omne quod est in rerum
natura et non est pars alterius est simpliciter in
actu sibi competenti. sicut illa superficies est in rerum

natura. et non est pars alterius. igitur est simpliciter
in actu. Tertio sic quia sicut illa superficies
media non est separata a corpore ita nec ultima
est separata a corpore. igitur sicut ultima est in actu
ita illa est in actu. Sic igitur patet quod si superficies
sit alia res a corpore sequitur illud inconueni-
ens quod infinita eiusdem quantitatis quorum nul-
lum est pars alterius sunt in actu. Conclu-
sio etiam principalis potest probatur per quatuor et
quodam rationes. et per alias sequentes. Si enim
superficies sit res secundum se tota distincta a cor-
pore. non videtur aliqua contradictio quod deus faci-
at eam sine corpore vel econuerso. et per conse-
quens potest esse corpus sine omni superfi-
cie tali et tamen erit finitum et continuum. ergo omnino
frustra ponitur superficies. Similiter quod quod
superficies et corpus faciunt unum. in sacramen-
to altaris aut faciunt unum. per se aut unum per
accidens. aut unum aggregatone solium. primum
non potest dari. quia tunc superficies esset pars
corporis vel ambo essent partes essentielles
alterius. quod non potest dari. Et si di-
catur quod superficies quantumvis non sit pars quan-
titativa corporis est tamen pars essentialis corpo-
ris. Nec improbat a philosopho. quantumvis improbet quod
superficies sit pars quantitativa corporis.

Contra quoniam cum quod aliquid est pars alterius
vel est eiusdem rationis cum alia parte. vel alte-
rius rationis. Igitur si superficies sit pars cor-
poris quod est per se unum. vel est eiusdem rati-
onis cum alia parte corporis. quod etiam non po-
test dari. quia quoniam cum quod aliquam partes diuersa-
rum rationum faciunt per se unum. una illarum est
materia vel potentia. et alia est actus vel for-
ma. sicut potentia et actus facientes per se unum
nunquam distinguuntur loco et situ. sicut manife-
ste patet. ergo nullo modo sunt potentia et actus. et per
consequens non faciunt per se unum. secundum etiam non
potest dari videlicet quod superficies et corpus faci-
unt unum per accidens. quia tunc unum esset actus
alterius. et per consequens superficies esset sub-
iective in corpore vel econuerso. quorum verum
est falsum ex argumentis factis in preceden-
ti questione. Nec potest dari tertium scilicet quod faci-
unt aggregatone unum. quia tunc non posset assi-
gnari quod superficies aliter esset terminus cor-
poris quam vas est terminus aque. tunc etiam nul-
la apparet contradictio quoniam deus posset facere
corpus in eodem loco et situ sine superficie. si-
cut potest facere aquam in eodem loco et situ
sine vase. et tamen tunc corpus esset continuum.

um in finitū sine omni superficie. quo processio
 p3 q3 oino frustra ponit talis superficies. Si
 militer tē an trāsubstantiātoz superficies l' cēt si
 ne suba l' cēt i alia suba tāqz i subiecto pmo
 z adequato. z nō in eadē suba in q̄ ē pmo et
 adequato corp⁹. sic p̄t pbari p argumēta facta
 in q̄stione p̄cedēti. z p̄sequēs cēt alia suba
 ibi p̄ter materiā z formā in q̄b3 ponit corp⁹
 qd̄ ē q̄ntitas subiectiue. Et p̄dicet p3 q̄ li/
 nea z superficies nō distinguūt realit̄ inter se
 Et q3 pbarū est q3 superficies nō distinguūt a
 corp⁹. q̄ nec linea. z p̄sequēs nec iter se nec
 a corp⁹ realit̄ distinguūt. Ad argumētū
 p̄ncipale dico q3 isti p̄cepti linea z superficies
 sūt distincti z s̄ suffic̄ ad distinctōz speciez.
 h̄c nō obstāt illa q̄ significāt nō sūt distin
 cta. sic enim loc⁹ z superficies sunt species di
 stincte. z tamen uon sunt distincta realiter.
 sed sufficit q3 significant diuersimode idē
 sicut dicit commentator. iij. metha. de ente z
 vno. vbi vult q3 ens z vñū significāt idē. sed
 modis diuersis Un̄ sic talis diuersitas mo
 doz significādi eandē rē falsificat p̄dicatōz
 vñū de alio q̄uis tales mōi significādi non
 sūt nisi duo. s. casus z numer⁹. Ita diuersi
 tas modoz significādi suffic̄ ad distinctōz
 speciez q̄ntitūqz frequēt vna s̄ p̄dicet de
 alia. Contra ista s̄ multa q̄ ad p̄ns p̄trāseo.
 q3 alias in diuersis locis dixi de eis.

tertio queritur.

Utrū corp⁹ qd̄ est q̄ntitas sit res absolu
 ta distincta realit̄ a suba. Q̄ sic q3 s̄m p̄m
 pmo posterioz. negatiua ē imediata in q̄ ne
 gat vñū p̄dicamētū ab alio sic h̄ est imedia
 ta. nulla suba ē q̄ntitas. z p̄sequēs suba est
 alia res a q̄ntitate. Ad oppositū Suba s̄
 se h3 ptes. igit̄ de se ē q̄nta igit̄ nō est p̄ aliaz
 rē q̄nta. z p̄ p̄ns nō est alia res. Circa istā
 q̄stionē pmo d̄clarabo vñā opinionē p viā
 narratōis. Sc̄do p viā p̄batōis. Ter
 tio ponā obiectōes s̄ istā opinionēz soluz.
 Circa p̄mū dico q3 q̄ntitas nō ē alia res
 absoluta distincta realiter a suba z a q̄litate
 S3 si h̄ nomē q̄ntitas supponat p̄ alia re et
 h̄at p̄scise vñ noīs karthegozematice i sigfi
 cādo. d3 p̄cedi q3 aliq̄ q̄ntitas nō ē suba sed
 q̄litas. ita q3 q̄ntitas p̄dicat̄ p̄ricularit̄ tā de
 suba q̄ de q̄litate. q3 aliq̄ suba est q̄ntitas. z
 aliq̄ q̄litas ē q̄ntitas. Mod⁹ aut̄ ponēdi ē
 ille. aliq̄ suba ē simpl̄r id̄nifib̄l̄ i ptes et⁹ dē

rōis q̄ suba ē angel⁹ z ala itellectiua. oīs aut̄
 alia suba pponit̄ ex aliq̄b3 p̄tib3 eiusdē rōis
 int̄ se. q̄uis nō oēs ptes sūt eiusdē rōis cuz
 toto int̄ se. sic etiā i hoīe aliq̄ ptes sūt eiusdē
 rōis int̄ se q̄nis nō oēs ptes sūt eiusdē rō
 nis cuz hoīe. tales aut̄ sic ex natur̄ suis sine
 oī re addita h̄nt q3 sūt plures. q̄nis uō sūt
 plures cāl̄iter ex se. s3 p̄ suas causas eētia
 les puta efficiētēz sūt. ita ex suis natur̄ h̄nt
 q3 naturalit̄ z pagēs creatū. q̄qd̄ sit de poten
 tia diuina absoluta. nō sūt in eodē loco z situ
 z id̄ ex h̄ q3 p̄ducit̄ a q̄cūqz agēte creato pro
 ducit̄ sūt i distincto situ ita q3 vna ps distat
 ab alia situ z ē extra aliā. q̄ntitūqz n̄lla alia
 res secū p̄ducit̄. z si sit ali⁹ loc⁹ ambiēs ip̄m
 p̄ductū. illud p̄ductū q̄ntitūqz nulla alia
 res sibi inhereret cēt circūscriptiue i illo loco
 Ita q3 totū cēt in toto loco z ps in pte. z per
 p̄ns eo ip̄o cēt q̄ntū. q3 nihil aliud cēt q̄ntitas
 de q̄ est q̄stio q̄ corp⁹ p̄tinuū p se vñū. v̄l res
 h̄ns ptes v̄l p̄tem extra p̄tē circūscriptiue exi
 stens i loco. si loc⁹ sit ambiēs ip̄m Et ita ip̄a
 met suba p̄ h̄ solū q3 h3 p̄tē extra p̄tes sine oī
 re adueniēte sibi ē q̄nta. Et p̄ p̄ns ad h̄ q3 sit
 q̄nta nō req̄rit̄ alia alia res Et sic est de sub
 stātia q3 aliq̄ h3 tales ptes. ita ē de aliq̄ q̄lita
 te. q̄ sine oī re addita sibi imo si ab oī alia re
 cēt separata z h̄et p̄tē extra p̄tē cēt q̄nta. z per
 p̄ns ista q̄litas nō differt̄ realit̄ ab ista q̄n
 titate. Sic igit̄ aliq̄ q̄ntitas ē suba. z aliqua
 q̄ntitas est q̄litas. sic aliq̄ suba h3 p̄tem extra
 p̄tē. z aliq̄ qualitas h3 p̄tē extra partem.

Sc̄do p̄bo istā p̄clusionē. s. q3 aliq̄ suba
 est q̄ntitas. z eodē mō p̄t pbari q3 aliq̄ qua
 litas ē q̄ntitas. ita sc3. q3 nō sit alia res disti
 cta. Primo sic. oēm rē absolutā p̄iozēz alia
 re absoluta. p̄t de⁹ potētia sua absoluta cō
 seruare z posteriozē destruere nō mutādo il
 lam rē p̄ozē localit̄ v̄l situalit̄. Si igit̄ h̄ sub
 stātia sit quāta pura ille lapis. p̄t de⁹ de potē
 tia sua absoluta p̄seruare illā substātia z de
 struere illā rē posteriozē q̄ ponit̄ quāntitas. n̄
 mutādo substātia ill⁹ lapidis localit̄ v̄l situ
 alit̄. s3 cū h̄ete illi⁹ substātie. q3 nō videt̄ ne
 cessariū. ita q3 et⁹ oppositū includat̄ s̄ d. d̄tōz
 si de⁹ velit̄ illā rē absolutā p̄ozē p̄suare q3 co
 gat̄ eā mutare de loco ad locuz. Ponat̄ igit̄
 q3 sine mutatiōe locali illa res p̄oz p̄seruet̄ z
 posterioz destruat̄. Tūc q̄ro aut̄ illa substā
 tia ē circūscriptiue i loco. aut̄ nō est circūscri
 p̄tiue i loco. Si de⁹ p̄mū. igit̄ illa substātia

est quāta. igitur h̄ est aliqua q̄ntitas et h̄ non est alia res posterior. Igitur h̄ aliquid quāntitas est sine quāntitate quod est falsum. Si non sit circūscriptiue in loco. Cōtra accipio vnā ptes circūscriptiue in q̄ro. aut ē i eodē loco siue dif finitiue siue circūscriptiue in q̄ est alia ps aut nō. Si sic. igitur ē mutata localit. qz p̄us non erat in eodē loco. Si nō sit in eodē loco. igitur ē in alio et p̄ d̄ns totū est i toto loco et ps in pte. et p̄ d̄ns totū ē circūscriptiue i loco et p̄ d̄ns totū est q̄ntū sine oī alia re addita sibi. vñ multo magis derogat diuie potētie. dicēdo qd de nō p̄t p̄suare rē porē sine mutatōe locali ip̄i et destruere rē posteriōrē. qd t̄m se quit ad p̄trariā opinionez. q̄ ponere q̄ aliq̄ q̄ntitas ē substātia. Si dicat q̄ substātia illa non h̄z ptes nisi p̄ q̄ntitatē. et iō destructa q̄ntitate nō h̄z pte et p̄ d̄ns nō erit in loco circūscriptiue s̄z t̄m diffinitiue. Cōtra ista. posito n̄ viciat r̄nsionē qz sp̄ seq̄t illō icdueniēs qd de potētia sua absoluta nō p̄t p̄suare rem porē sine mutatōe locali destruēdo rez posteriōrē. Preterea r̄nsio falsum accipit sc̄z q̄ substātia nō h̄z ptes nisi p̄ q̄ntitates si q̄ntitas sit alia res. p̄mo qz si tota substātia ē por tota q̄ntitate et subiectū eī. ita ps substātie ē por pte q̄ntitatis et subiectū eī. igitur partes substātie sūt porēs p̄tibz q̄ntitatis. si q̄ntitas est res ex̄ns subiectiue in substātia. igitur substātia nō h̄z ptes p̄scise p̄ aliā rez aduenientes sibi. Preterea id quod manet sine alio est p̄t̄ istō. s̄z ps ista substātie est sine illa quāntitate. igitur por est ea. et eadē rōe est por alia q̄ntitate. Si dicat q̄ substātia nō h̄z alias ptes nisi ptes q̄ sunt ptes q̄ntitatis ita qd ptes iste nō sunt substātie s̄z sunt q̄ntitates. Cōtra illa ps q̄ntitatis est i aliq̄ subiecto p̄mo. Aut igitur i eodē subiecto p̄mo in q̄ est alia ps q̄ntitatis aut in alia. Si in eodem igitur illō subiectū uō p̄t̄ est extrēsus p̄ q̄ntitatem q̄ aīa intellectiua. q̄ est tota in toto corpore et tota in q̄libet pte. Si sit in alio subiecto. igitur sunt ibi distincte ptes quāntitatis. puta diuidat lignū in duas ptes. manifestum est. q̄ vtraq̄ q̄ntitas est in aliq̄ subiecto. et n̄ in eodē igitur in distinctis. et p̄ d̄ns v̄l p̄ diuisionē causat noua substātia v̄l iste substātie q̄ sunt istaz q̄ntitātū erant aī diuisione et h̄z p̄positū. Secūdo arguo sic. nō est magis impossibile deo facere rē h̄ntez ptes distinctas realit̄ coexistere alicui toti nō informāti ita

q̄ totū coexistit toti et ps parti q̄ facere istā eandē rē coexistere toti tali informāti. s̄z s̄z cōiter opinātes substātia h̄nt partes distinctas realit̄ coexistit toti quāntitati informāti ita qd tota substātia est sub tota quāntitate. et pars substātie sub parte quāntitatis. igitur possibile est deo facere qd substātia tota sit coexistens eidē quāntitati nō informāti et pars toti. hoc posito. ista substātia p̄t ē quāta. qz vere h̄z partē distinctā situ a parte. et n̄ ē substātia quāta p̄ aliquā quāntitatē alia informāte. qz ponit qd nulla quāntitas substātie informat eā. s̄z t̄m coexistat sibi igitur est quāta per ip̄am igitur ip̄a substātia est quāda quāntitas quod ē p̄positū. Cōfirmatōz istī rōis pono per dicta alioz opinātiū p̄ria. qz p̄m eos qd quod de respectu intrinsec̄ adueniēte d̄z de respectu extrinsec̄ adueniēte est v̄x. s̄z de p̄t facere extrema sine tali respectu. qz respectus inherētie q̄ quāntitas inheret subiecto est respectus extrinsec̄ adueniēs p̄m eos igitur p̄t de facere ista extrema sine tali respectu. Cōseruet igitur de istā substātia lapidis et illā quāntitatē destruēdo p̄scise illū respectū inherētie. h̄ posito. adhuc ista substātia habebit respectū p̄ntialitatis ad istā quāntitatē. ita qd tota erit p̄ns toti et pars parti. igitur illa substātia h̄z partē extra partē. et per d̄ns eēt quāta et t̄m sine oī quāntitate informāte. igitur ip̄a met substātia ē t̄m quāntitas. Iste due rōes p̄bāt qd substātia p̄t ē quāta per suas partes substāntiales sine oī alia re adueniente sibi et per d̄ns qd ip̄a ē quāntitas. Ex q̄ arguo v̄lteri qd nō est aliqua alia quāntitas nisi substātia v̄l qualitas. qz frustra sit per plura quod p̄t fieri per pauciora s̄z oīa q̄ possūt saluari per talem quāntitatē distinctam a substāntia et qualitate possunt saluari sine ea sicut inducitur patet igitur talis quāntitas distincta a substāntia et qualitate nō est ponēda. Per istas etiā duas rōes p̄t p̄bati qd qualitas est quāntitas. assumpta ista maiore qd qua rōne p̄t de facere qualitatē sine quāntitate si sit alia res cū nō magis depēdeat a quāntitate q̄ a substāntia. Sicut si de p̄t facere talē quāntitatē quā ponit sine substāntia eadē rōe poterit facere qualitatē sine quāntitate cū nō p̄t depēdet qualitas a quāntitate q̄ qualitas a substāntia. Cōfirmo rōnes p̄dictas. non magis repugnat substāntie h̄nti partes per seipam sine oī alia re informāte eā eēt in loco

diuisibili. ita q̄ tota res fit i toto loco z par-
tes in partibz loci. q̄ repugnet rei diuisibi-
li sine oi re iformate ea ee i toto loco z in q̄/
libet pte. s; res diuisibil sic angel⁹ z aia itel/
lectiua et ora i toto loco z i qlibet pte. igit̄ n̄
repuḡt rei hūti ptes realit̄ distinctas cuius-
modi ē suba material' z ēt mlte qlitates esse.
totā i toto loco. z pte i pte. sine oi alia re ad-
ueniēte. S; h̄ posito tal' res hēbit pte ex-
tra pte. z p̄ p̄ns erit q̄nta sine oi alia re adue-
niēte sibi. vñ multuz vidēt derogare diuīe
potētie illi q̄ dicūt q̄ de⁹ de potētia sua abso-
luta n̄ p̄facere q̄ vna res distet situ ab alia
nisi faciat vnā alia rē faciētē illas res diste-
re. z maḡ vidēt negare diuinā oipotētiā q̄
illi q̄ dicūt q̄ suba hūis ptes ē sine oi alia re
sibi adueniēte q̄nta z circūscriptiue i loco.

Itē p̄firmat̄ p̄dicte rōnes. nō pl' repuḡt
sube p̄posite ex aliq̄bz distinctis realit̄ z nat̄
distare situ ee p̄ seipam sine re addita sibi in
loco mō sibi p̄ueniēti. q̄ repuḡt sube diuisi-
bili n̄ hūti ptes ee i loco mō sibi p̄ueniēti sine
re addita sibi. Sed angelus sine oī re ad-
dita sibi est in loco diffinitive igit̄ nō repu-
gnat sube hūti ptes distinctas realit̄ ee i loco
circūscriptiue sine oi re addita sibi S; nihil
ē in loco circūscriptiue nisi q̄ntū. igit̄ suba p̄t
ee q̄nta sine oi re distincta realit̄ addita sibi
igit̄ frustra ponit̄ tal' alia q̄ntitas. Itē cō-
firmat̄ qz oīs res q̄ ē p̄ns alteri rei localit̄ p̄
seipaz l' p̄ aliō ītrīnsecū ē sibi p̄ns. nihil ei ē
dictū q̄ vna res ē p̄ns localit̄ qz finis su⁹ est
ibi p̄ns localit̄ Si igit̄ suba lapidis sit p̄ns
loco. p̄ seipaz ē p̄ns loco. z p̄ns eadē rōne
ptes sube p̄ seipaz sunt p̄ntes loco. z p̄ns
tota suba ē p̄ seipaz fundamētaliē circūscri-
ptiue i loco. s; oē qd̄ seipō ē circūscriptiue in
loco seipō ē q̄ntū. igit̄ suba seipā ē q̄nta z p̄
p̄ns ē q̄ntitas. Eadē rō fieri p̄t de qlitate.

Itē p̄firmat̄ p̄dicte rōnes. qz q̄n aliq̄ sunt
nata facere vnū q̄ tū p̄nt nō facere vnū cui⁹
mōi sūt ptes aq̄ z aeris z alioz mltoz. qz ali-
q̄n eedē ptes faciūt p se vnū aliq̄n n̄. Si de-
us p̄t facere ea ee i loco z situ distincta qū n̄
faciūt p se vnū sine oi re addita eis. ista eadē
p̄t de⁹ facere ee i loco z situ distincta sine oi
re addita eis q̄uis faciūt p se vnū. nulla enī
rō apparet q̄re pl' vnū dz negari ab oipotē-
tia diuisa q̄ reliquū. S; de⁹ p̄t facere istuz
aerē q̄ est h̄ z illū aerē q̄ ē romē esse loco z si-
tu distinctos d̄struēdo oīa accidētia abso-
luta i eis. z sine oi q̄ntitate inherēte eis. igit̄
de⁹ de potētia sua absoluta p̄t facere q̄ isti

duo aeres vniant̄ z faciant vnū aerē. z tū q̄
sint distincti loco z situ sine oi tali re adue-
niēte eis. igit̄ ille aer hēbit pte extra pte sine
re tū addita. z p̄ p̄ns erit q̄nt' sine tali re ad-
dita. igit̄ frustra ponit̄ talis res addita ad h̄
q̄ aer sit quāt'. **Al'** alijs vijs p̄nt p̄dcē
rōes p̄firmari q̄s p̄trāscō cā breuitat̄. Ter-
tio p̄ncipalit̄ arguit̄ sic sū inḡm sen. li. iij.
dis. xij. Vmōi accidētia. sapor. color. pond⁹.
z hmōi sūt sine subiecto i sacro altar̄. Sed
si q̄ntitas eēt alia res deferēs illas qlitates.
ille qlitates nō eēt sine subiecto s; essent in-
subiecto. imo nullo mō posset verificari cōe-
dictū doctoz. Et p̄for miter vt videt̄ deter-
minatio eccie q̄ accidētia remanēt in sacro
altar̄ sine subiecto sic ei tū vnū accidēs re-
maneret sine subiecto. z oīa alia eēt i subie-
cto. igit̄ q̄ntitas n̄ eēt tal' res distincta zc. Rē
itaqz in tuēdo inḡm z textū cū glo. de p̄se. z
dicta sc̄toz nō iuenit̄ auctoritas ita apparet̄
q̄ p̄pter sac̄m altar̄ opteat ponere talē ali-
am rē mediā int̄ subaz z qlitates sic ē ista
talē rē mediā deferētē qlitates. In oībz illis
locz de q̄ntitate nō sit mētio. nec sel' ēt noia
h̄ vocabulū. nec aliq̄ auctoritas loq̄t de q̄n-
titate vtz sic l' nō sit nisi q̄ mlte vidēt pone-
re q̄ oēs qlitates i sacro altar̄ nō sūt in aliq̄
subiecto. vñ dic̄ inḡ sic di. xij. q̄rti. remanēt
illa accidētia. q̄ s̄ enumerauit scz sapor. pon-
d⁹ z hmōi. p se subsistētia ad mīsterij ritū zc.
Hec tū itēdo dicere q̄ ponētes talē rē d̄ferē-
tē talia accidētia de q̄bz loquunt̄ sc̄ti z q̄ isti
vidēt ponere sine oi subiecto sint heretici l'
errātes in fide. seu circa sac̄m eukaristic. qz
tales auctoritates licitū ē eis exponere Hec
oēs dicētes falsum sūt erronei estimādi. Et
sic licitū ē eis expōere tales auctoritates do-
ctoz approbatoz ab eccia Ita licitū erit mi-
hi n̄ solū exponere s; etiā negare dicta sc̄toz
q̄ se mutuo reprobāt. z i nullo tāqz autēntici
ab ecclia approbāt. Quarto arguo sic.
nullū accidēs absolutū ē simpliciter suo sub-
iecto p̄mo z adeq̄to. s; si q̄ntitas eēt alia ali-
q̄ res a suba z qlitate eēt accidēs Quero igit̄
d̄ suo subiecto p̄mo z adeq̄to. aut ē māteria
aut ē forma. aut p̄positū. Ad p̄positū. qz sub-
iectū eēt cōpositū suo accidēte absoluto. qd̄
videt̄ falsuz. Hec māteria ē suū subiectū. qz
tūc aliq̄d accidēs absolutū p̄cederet formā
i māteria Hec forma ē suū subiectū p̄mū. qz
tūc māteria si eēt sepata n̄ posset ee q̄nta. qd̄
videt̄ ee falsū **Sill'** sū p̄mētorē d̄mētio-
nes p̄cedūt i māteria. igit̄ eadē rōe d̄mētio

nes terminantur sunt primo in materia. Illa ratio est effici-
car sic estimo si teneat ista opinio que negat
ista entitatem distinctam a materia et forma quam po-
nunt alii. Quia arguo sic. secundum philosophum in prima predica-
tionum. sola substantia est susceptiva numerorum. Quantitas
per se in illos non est substantia et tamen est susceptiva numerorum
quod est contra Aristotelem. Sexto arguitur sic. quoniam ex den-
so fit raris quod autem est ibi noua alia quantitas aut
non. sed per se est eadem quantitas numero. si est in noua
igitur quilibet quantitas precedens est corrupta. quod vi-
detur falsum. Si per se sit noua. quod de subiecto il-
lius quantitas optet ei quod sit tota substantia rarefacta vel
per se. non tota quod tunc due quantitates eunt simul. quod
negat sic opinantes. Si per se sequitur idem. vel quod ac-
cides migrat a subiecto in subiectum. sic posset
euidetur ostendi sed obuium est per se entitatem. Si sit
eadem quantitas. tunc siue variatone absoluti co-
erexit maior loco nunc quod per se. sed in conue-
nientis ponitur de substantia. igitur frustra ponitur talis quan-
titas distincta a quantitate et a substantia. Tercio dico
propter illas rationes et multas alias tam philosophice. quam the-
ologicas. quod quantitas non est res distincta realiter a
substantia et quantitate. sed alia quantitas est realiter eadem
cum substantia. et alia quantitas est realiter eadem cum quantita-
te. unde quantitas non est nisi res habens preter extra partes
et habens preter distantem situm ab alia. siue res extrin-
secus circumscriptiue in loco. si sit alia ab aliis. Et
quod alia substantia seipsa fundametaliter quous calit-
a deo alia causa extrinsecus habet preter extra partes
nec oportet potere aliam re trahere unam preter extra
alia. sed est extrinsecus rei puta efficiens et finis. suf-
ficiunt ad producendum res diuersas unam in vno si-
tu et aliam in alio. sine omni remedio inter eas in ipsa
met substantia est quanta sine omni alia re applicata sibi
seculum simul cum ea. Et sic dico de substantia ita dico pro
portione abilitate de quilibet re corporali. Nec illa
opinio in alia derogat sacro altari. sed multas dif-
ficultates circa sacrum altaris euitat sic in rone
do ac obiciendo patebit. Et ideo licet alia moder-
ni forte stimulare inuidia illa opinione tamquam
erroneam non arguerent sed detractioibus lacerant.
antiqum tamen doctorum quous ea non intelligeret tamen heret-
icam circa fidei mores reputauerunt. quod rationes in
tendo recitare et soluere. Unum Quidam doctorum.
d. guens de ea dicit sic. ha opinio est per se. quod in predica-
tionibus distinguit quantitatem a substantia et quantitate. Est
entia contra communem opinionem doctorum. Est
et experientia et cum substantia corporea densat absque
diuersione alie rei in ipsa. efficit minoris quantita-
tis absque alie rei amissione. Est et contra rationes quod in
diuersis subiectis diuersis specie videtur posse eadem
quantitas specie. non est alia longitudo seu latitudo
per se in pugillo aeris quam in pugillo aquae. Et

dicunt quantitate quantitas realiter differre a quantitate
substantia et ipsa realiter eadem cum quantitate est contra auer-
roem et rationes. Dicitur in philosophia. quod quantitas non est quantitas
nisi per accidens. quod non est verum si quantitas diceretur pro-
prie. Per rationes arguitur sic. impossibile est natura-
liter corpus quod est quantitas simul eadem cum alio corpore quod est
quantitas. sed quantitas simul eadem cum substantia igitur ex predicta
opinionem sequitur impossibile quod naturaliter simul sunt so-
liditates due et multo plures. quod quod ratio albedo
habet suam propria quantitate. eadem ratio saporem habet su-
am. et caliditas et frigiditas suam. et humiditas et
siccitas et sic de alijs. et sic non erunt tamen simul quanti-
tas substantia et quantitas quantitas. sed erunt simul soli-
ditates plurius quantitas. per igitur quod suum predictam opi-
nionem multa implicat inconuenientia. Iste sunt rationes
illius doctorum. quod apparentiores sunt alijs. Sed propter
illas addo alias. primo quod substantia panis non trans-
substantiat in quantitates corporis christi. sed
tamen in substantia corporis christi. Sed si substantia
est quantitas se eadem transsubstantia in quantitate. Tunc
firmat quod quantitas corporis christi non est sacro alta-
ris et diuersioibus sed tamen communitate. Sed si sub-
stantia corporis christi est quantitas se eadem ibi quantitas
corporis christi ex diuersioibus. Preterea arguitur
aliquid. Si substantia est quantitas igitur cum in sacro altari
non maneat substantia panis. igitur non est ibi quantitas. quod est
contra philosophum et contra quantitate sacramenti. Alie rationes potest
adduci sed quod solutio eorum poterit patere et so-
lutionibus facta ideo pertransco. Ad primum
argumentum illius doctorum. dico quod illa opinio in nullo est
per philosophum nec in predicationibus nec alibi. Et quoniam dicitur
quod in predicationibus distinguit quantitatem a substantia et quanti-
tate. Ratione quod per se non intendit distinguere inter substantiam
quantitatem et quantitatem quod illa sunt res absolute di-
stincte realiter inter se sed intendit distinguere
inter illa predicationem quod importat res. non quod di-
stinctas res sed easdem quous modis diuersis quod
modi non sunt nisi modi grammaticales vel locales.
et ideo quous ha predicationem quantitas sit distinctum re-
aliter. si sit res in anima ab alijs predicationibus. de
quod distinctione dictum est alias non tamen importat aliam re-
per se unam nisi illa res sit substantia vel quantitas et ita di-
stinctio predicationum de quod loquitur philosophus stat simul cum ha
quod quantitas non sit alia res a substantia et quantitate. sic secundum
eum locum et superficies distinguunt realiter tamen sunt
distincte species quantitatis. Quod est sunt distincte spe-
cies quantitatis per se per se in predicationibus. Quod iste species
non importat distinctas quantitates a parte rei per se quod tunc
essent due quantitates diuine simul situ et loco quod
rum neutra esset nata informare aliam. Similiter
secundum philosophum in predicationibus capitulo de quantitate
idem est in diuersis predicationibus. igitur predicationem ali-
quod importat eadem re. igitur non obstat quod quantitas

z substantia z qualitas sint distincta predicamta. poterunt tñ aliq̄ eoz̄ importare eandē rez. z ita p̄ stare cū pho q̄ quantitas nō est alia res absoluta a substantia z a qlitate. sic sile z albi sunt in diuersis predicamentis. siue p se siue p reductōz. ad p̄ns nō curo. z tñ importat aliq̄uā eandē rē. Cōsilt̄ dico d̄ numero q̄ nullaz rē p se vnā importat. nisi q̄ est sub aliq̄ alia specie q̄ sub h̄ cōi numer⁹ sic pbatū est alias. z tñ sunt diuersae spēs. Silt̄ ternari⁹ z q̄ ternarius sunt distincte spēs. z tñ nulla res vna p se importat p ternariū q̄n est vel eē p̄t eiusdē speciei cū alia re importata p q̄ternariū nec eōuerso. Et tō sicut dictū est p̄iuc ad negandū vnū conceptū ab alio sufficit sola diuersitas modoz significādi. nō absolute q̄ nulla res significet p vnū q̄n significet p aliū. Sic etiā p̄ de istis duobz hō z hoies ipossibile est eū dare aliquā rē importatā p vnū q̄n importet p reliquū. tñ hec est falsa. hō est species. Ita idēptitas significatoz p aliq̄s species vel genera stat cū distinctōne speciez z genez. z sic frequēter pbatū est. genera vel species nō sunt nisi concept⁹ vel noīa

Ad scdm̄ euz d̄ q̄ illa opinio est p̄ cōem opinionē doctoꝝ. Rñdeo q̄ si intelligat per doctozes approbatos ab ecclia romana nō ē vey. imo p nullā auctoritatē alicui⁹ doctozis approbatā ab ecclia romana p̄t h̄ pbari. Et si inueniat aliq̄ auctoritas talis doctozis sonans. hec sufficient̄ exponēda est. nec ē incōueniēs exponere dicta eoz. cū ml̄ta dicta etiā sacre pagine indigeāt etiā expositiōe. qz ml̄ta nō sunt h̄a fm̄ p̄rietatē fm̄ouis. s̄ fm̄ sensuz quē debem⁹ h̄re sunt verissima. vñ tales p̄sitiōes q̄s dixit saluator. Ego suz vrs vera z p̄ me agricola ē. doctrina mea nō ē mea z h̄nōi ml̄te nō sūt v̄e fm̄ p̄rietatē sermonis. sic dicit beatus August. in q̄dā omel. sup̄ Johes q̄s̄ in sensu q̄ dicebāt z q̄ debēt accipi sint verissime. Et sic ml̄te auctoritates sc̄pture sacre sūt exponēde. ita auctoritates doctoz̄ approbatoz̄ ab ecclia romana sonantes q̄ q̄ntitas sit alia res a suba z qlitate etiā sūt exponēde. Si aut̄ p doct. intelligāt doctozes modernos mutuo se reprobātes publice z occulte z etiā in sc̄ptis pcedo. sed negare eos nō est incōueniēs. nihil eī q̄s dicit est recipiendū nisi q̄s p̄nt. pbare p rōem euidētē. v̄l p auctoritatē sacre sc̄pture. vel p determinatōz̄ ecclie. v̄l p doc. approbatos

ab ecclia. Et iō qz nullo p̄dictoz̄ nōz̄ p̄nt pbare q̄ q̄ntitas est alia res a suba z qlitate. q̄ nis aliq̄ sophisticatōes possint adducere ad h̄ iō nō habeo. p incōueniēte negare eos i hac pte. q̄ eū rōe ip̄i se mutuo reprobant. z posterior̄es reprobāt p̄ores. eos possū negare. vbi nō habēt p se nisi sophisticata vel auctoritates male intellectas. nec repuro me debere arrari ad eos p̄ rōnis dictamē. imo piculosum z temerarium estimo. velle arrare quēcūqz ad captiuādū ingeniū suū z ad credendū aliq̄d q̄s rō dictat sibi eē falsum. nisi possit elici ex sc̄ptura sacra. v̄l ex determinacione ecclie romane. v̄l ex dictis doctorozum approbatoz. q̄le nō est illō q̄ntitas est res absoluta a suba z qlitate. vñ hoc assero q̄ nulla cuiuscunqz phi auctoritas. nec aliqua rō natural̄ quā vnq̄s audiui v̄l legi mouet me p̄ ad credendū quāntitatē esse rē absolutā a substantia z qualitate q̄s ad credendū q̄ caro est alia res a deo z creatura. Si tñ possit pbari. q̄ sit de mēte alicui⁹ sc̄ti v̄l doctozis approbatī ab ecclia quē negare nō est licitū. p̄pter eū volo ingeniū captiuare z pcedere q̄ sit alia res a substantia z qualitate. Ad tertium dico q̄ nō est p̄ experientia s̄ magis p̄sonū experientie. vñ si aliā rōem nō h̄ret nisi illā experientia quā adducit. pcedere q̄ quantitas nō est tal̄ res sic ip̄i imaginant̄ vñ q̄n substantia corpea p̄dēlat̄ q̄ro aut amittit̄ aliq̄ p̄ q̄ntitatis aut nulla. Si nulla z tūc p̄t saluari p̄denfario. igit̄ eadē rōe q̄suis substantia sic q̄ntitas z nulla p̄ substantia amittat̄. poterit saluari p̄denfario. Si āt̄ aliq̄ p̄s amittit̄ q̄ntitatē. q̄ro de p̄mo subiecto z adeq̄to ip̄i q̄ntitatē. aut remanet siue oī q̄ntitate q̄s ē p̄ experientia. aut h̄z aliquā q̄ntitatē. z tūc v̄l nouaz v̄l p̄teritez. Ad nouā. qz eadē rōe alia p̄s haberet nouā q̄ntitatē cū n̄ sit maior rō d̄ vna q̄s de alia. z p̄ p̄ns tota substantia p̄deret totā q̄ntitatē p̄teritez z acq̄reret nouā q̄s ē p̄ experientia. Nec h̄z p̄teritez. qz tūc accidēs migret a subiecto i subiectū. q̄s nō ē p̄sonū experientie. Et ita p̄ q̄ i nullo ē p̄ experientia dicere. q̄ q̄ntitas nō ē alia res a substantia z qlitate. Rñdefigit̄ ad illā experientia z pcedēdo q̄ q̄n substantia corpea p̄denf̄at̄ ip̄a efficitur minorz̄ q̄ntitatē absq̄ alicui⁹ p̄s sue amissionē. s̄ nō sine suaz p̄nū oīz motu locali vñ p̄ h̄ solū q̄ oēs p̄tes sic mouēt localit̄ vt occupent minorē locum nūc q̄s p̄us. z vna pars

minus distet ab alia nunc quibus. Sed facta tota
substantia. nec aliud est substantia de se. Et hoc
est quod dicit philosophus in predicamentis. quod densum est
curius propter propter inquit iacet. quod non est intelligen-
dum de partibus in quas non est medium. quod ille
non potest esse se totas propter inquit iacere. sed est intel-
ligendum de partibus in quas sunt partes me-
dic. quod ille propter inquit iacent in corpore denso quibus
fecerunt in eodem corpore quibus erat raris. Et ex hoc
ipso quod omnes tales partes propter inquit iacent. siue
sunt sub alia re siue uero. scilicet propter inquit iacet
et est illud corpus magis densum nunc quibus. unde
non video quod conuenienter possit saluari de se
et rarefactio. nisi ponendo quod quantitas non est
alia res a substantia et qualitate. et propter illud mo-
dum saluari facilius. Et si dicatur tota substan-
tia manet propter densatorem. sed tota quantitas uero
manet. quod si tota maneret sequitur quod est tante quan-
titaris quante propter fuit. igitur illa quantitas propter
dens non fuit substantia ipsa. dicendum propterfecte
scilicet logicam euidenter vident omnia talia esse so-
phistica. quod tales proptersequitur inferentes vna de
preterito ex duabus de presenti non valent. sic frequenter
due de preterito l' futo non inferunt vna de presenti
et frequenter etiam vna de preterito et vna de presenti non
inferunt vna de presenti. Sed quomodo ex talibus sit ar-
guendum longius foret enarrare id de hoc preterito
Et dico quod illa vna non valet Tota substantia
manet et non manet tanta quantitas igitur tanta
quantitas non fuit in tota illa substantia. et propter
militales tales proptersequitur non valent Illa pedalis quan-
titas uero manet et ista substantia manet igitur il-
la substantia non erit pedalis quantitaris. nec in-
fert ultra quod illa substantia fuit aliud a pedali
quantitate. Et sic dicitur de istis ita proportionabiliter
dicendum est de omnibus propter illis quibus reputantur dem-
onstratores a multis. unde sic non sequitur. beatificans
non est. ponatur quod de nullum beatificet. deus est. igitur
deus non fuit beatificans. Similiter non sequitur mortuus
non est. christus est. igitur christus non est mortuus. ita non sequitur
tanta quantitas non est. substantia est. igitur
substantia non fuit tanta quantitas Et ita euidenter
propter. quod quibus tales propter misse inferant illa de presenti
non tamen inferunt illa de preterito. Nec refert qua-
ntum ad modum vix recipientem terminum abstra-
cti proptercreti Et sic de istis dicitur ita proportionabiliter
de illis de possibili. quod frequenter due de possibili-
li. et etiam de in eadem vna et alia de possibili. non in-
ferunt vna negatiua de in eadem. quibus inferant vna
de possibili. et idem tales modum arguendi non valent
hec est possibilis si similitudo non est. hac ex parte

vera. hec albedo est si hec albedo non est hec si-
militudo. quibus sequitur illa de possibili. si possi-
bile est hac albedine non esse hac similitudinem.
Nec sequitur. possibile est hac albedine non esse hac
similitudinem si hec albedo et hec similitudo non sunt
eadem res. Sic non sequitur. possibile est deum non esse
creantem. si deus et creans non sunt eadem res. Sed
certe bene sequitur. quod hec est possibilis. deus et creans
non sunt eadem et hoc est verum. Similiter est in opposi-
to. quod quod illa substantia potest manere. quibus hec non
sit vera tota quantitas est. tamen ex hoc non sequitur quod hec
sit vera. hec substantia et tanta quantitas uero sunt
eadem res. sed sequitur quod sit possibilis. et hoc est verum.

Et si dicatur. hec est possibilis. hec substantia et
hec quantitas non sunt eadem res. manente suba-
ppropter eandem rationem. dico quod hec est bene possibilis.
hec substantia et hec quantitas non sunt eadem
res. ita quod potest esse vera hac ex parte vera. hec sub-
stantia est. Sed uero potest esse vera hac ex parte vera.
hec quantitas est. unde tamen erit hec vera propter illam
causam veritatis. hec quantitas non est. quod sequitur ex
illa. hec substantia non est quanta. quod est possibilis.
Aliud inferitur declarabit. Et si dicatur adhuc
quod impossibile est transire de dictorio ad dicto-
rium sine omni nouitate. Si igitur hec sit primo ve-
ra. Illa substantia est tante quantitaris. et postea
sit falsa. oportet quod sit aliqua nouitas vel saltem
destructio alicuius antiqui. Dicendum est quod non est
verum sed aliquando sufficit solus motus localis. propter quem non
est necesse aliquid acquiri vel perdi. nec tamen aliquid
antiquum puta locum se manentem. imo sic etiam
omni de alibi. locum ambiens corpus mobile mane-
re potest et hoc vel toti vel parti. Et idem in opposito ad hoc
quod ipsa substantia sit maioris quantitaris vel ma-
ior: quantitas nunc quibus. sicut in rarefactione.
vel minor: quantitas uero quibus. sicut in de-
satione. sufficit solus motus localis omnium partium
istius substantie. sine omni nouitate cuiuscumque rei
imaginabilis et sine omni destructione cuiuscumque
rei antiq. Ad quartum cum dicitur quod illa opinio
est contra rationem. dicendum est quod non. sed est persona rationis
sicut ostensum est propter. Et quoniam dicitur quod in diuer-
sis substantiis differentiis specie videtur esse ea-
dem quantitas in specie. Dicendum est quod omnis
quantitas que non est qualitas que est in diuer-
sis substantiis specie differt specie. Unde omnis
quantitas ignis que non est qualitas differt
specie ab omni quantitate aeris. que non est
qualitas. et ideo concedo quod longitudo ignis
et similiter profunditas et latitudo diffe-
runt specie. Et tamen hoc non obstante ea

de species specialissima poterit predicari de
eis quibus non in quod et per se primo modo. unde duo
hoies et duo eorum differunt specie. et tamen binari
quod est species specialissima probatur de eis. unde sic non
est inconueniens quod idem sit in diuersis predicamen
tis. Ita non est inconueniens quod eadem sint in di
uersis speciebus unius predicamenti. Et tamen in una specie
specialissima alterius predicamenti. Et ideo non est in
conueniens quod eadem simplicitate sit in diuersis speciebus
subiecti. et tamen quod sint in eadem specie specialissima qua
ritatis. Et quoniam cumque ita est tunc illa species speci
alissima non predicatur de illis in quod et per se primo
modo. et multae auctoritates tam de generibus quam de
speciebus loquuntur de illis respectu illorum de ob
iectis predicantur in quod et per se primo modo. quod tamen multa
de nullo nomine proprio alicuius rei nec de proprio
demonstrante aliquam rem predicantur in quod et per se
primo modo. imo secundum intentionem philosophi secundum quod diuer
simode rursus ad questionem factam de indiuiduo
subiecti. secundum hoc accipiuntur diuersa predicamenta. sicut
alibi dicitur. et ideo falsus est quod dicitur aliquid. quod quod
libet predicamentum habet rem propriam de qua predicatur
in quod. Ad quintum dico quod quantitas que est
qualitas distinguitur realiter a quantitate que est
substantia saltem aliqua. puta omnis talis co
lor calidus frigidus et humidus. quibus habet non sit verum de
figura et aliquid talibus. Et quoniam dicitur quod qualitas
secundum philosophum non est quantitas nisi per accidens. Dico
quod per omnes tales oppositiones in predicamentis et in
libro philosophorum et alibi. substantia non est quantitas nisi
per accidens. et sic de quantitate. finitum et infinitum
non conueniunt substantie vel quantitati vel per accidens
et humidus. non intelligit nisi quod illud predicabile quan
tum non predicatur de substantia et quantitate nisi per
accidens et non per se primo modo. unde talis non est per
se primo modo nec stricte nec large accipiendo
per se primo modo. Substantia est quantitas. quantitas est
quantitas. habet est quantitas. habet est longus. albedo est
lata et humidus. cum hoc tamen stat quod quantitas non sit
alia res a quantitate et substantia. Sic deus et
creans non sunt res distincte. et tamen hec non est per
se. creans est immortalis. sicut illa deus est immortalis.
Similiter finitum vel infinitum per se secundo modo vel
primo probatur de quanto et non de substantia vel quali
tate. Et ita apparet quomodo illa substantialia et pre
dicabilia quantitas. substantia. qualitas. sunt di
stincta. cum hoc tamen stat quod non important res di
stinctas. et per illud modum respondendum est ad mul
tas auctoritates. Ad ultimum illud dicitur. di
co quod loquendo de corporibus diuersarum rationum quod
rum unum naturam est esse forma alterius. vel quo

rum utrumque naturam est esse forma tertium. non est in
conueniens naturaliter duo corpora esse in eodem
loco. et sic se habent accidens et subiectum. sic etiam
am se habent diuersa accidentia que nata sunt in
formare idem subiectum. sic etiam se habent albe
do et dulcedo in lacte. et ideo de virtute primo
nis debet procedi. quod plura corpora possunt esse
simul. hoc est quod plures res circumscriptive exi
stentes in hoc loco. et quare quilibet habet
partem extra partem sunt simul. tamen quod duo cor
pora eiusdem rationis quorum utrumque sit complete in
genere aut in aliquo specie substantie. vel duo
corpora diuersarum rationum quorum neutrum na
tum est esse forma alterius nec utrumque tertium sint
simul est inconueniens. et de talibus corporibus
loquitur Aristoteles et alii auctores. quod dicitur quod duo
corpora non possunt esse simul. Ad alias
rationes. Ad primam quando dicitur quod substantia pa
nis non transubstantiatur in quantitate corporis christi.
sed tamen in substantia corporis christi. Dicitur
dum quod de virtute sermonis hec est procedenda.
substantia panis transubstantiatur in quantitate
corporis christi. nec oppositum illud inuenitur in bib
lia. nec in dictis sanctorum. nec in iure canonico.
nec in aliquo libro autentico. quibus inue
niatur in scripturis aliquorum qui a multis katho
licis et solennibus reprobandantur. non dico eos re
probare tanquam hereticos sed tanquam tenentes fal
sas opiniones. Unum doctorem subtilis. communem
et solennem et omnes in quorum scripturis inue
nitur oppositum illius reprobat quantum ad multas
opiniones. Multi etiam catholici doctores
doctorem subtilem in multis conclusionibus repro
bant. et ideo quibus eorum oppositum concludere inue
niatur. non est multum curandum. quia nullus tenet
eorum auctoritatem recipe. quibus sint eis gratie re
ferende. eo quod quoniam falsa dixerunt. ingenia nostra
exercitauerunt. et nobis magis occasiones inue
niendi veritatem dederunt. Dico ergo quod de facto
hec est procedenda. substantia panis transubstanti
atur in corpore christi quod est in celo. Similiter
illa de virtute sermonis est procedenda. sub
stantia panis transubstantiatur in corpore christi
quod est in celo localiter. Eodem modo ad
confirmationem dico quod de virtute sermonis hec
est procedenda. quantitas corporis christi ex vi
conuersionis est in sacramento altaris. sicut
hec de virtute sermonis est concedenda. cor
pus christi in celo existens ex vi conuersionis
est in sacramento altaris. nec precise oppositum in ali
quo autentico inuenitur verum quantum ad de virtute

sermonis et de facto utraque illorum sit vera. tamen de virtute sermonis potest utraque esse falsa. hac existere haec substantia corporis christi ex vi conversionis est in sacramento altaris sed non nisi in uno casu. puta si suba corporis christi nullibi esset circumscriptione vnde non videtur includere definitionem. quod sancta transsubstantiatio in corpore christi. et remanere ibi corpus christi sub speciebus panis. de faceret corpus christi nullibi esse localiter seu circumscriptione. quod factum posset sacerdos celebrare. et tunc haec esset haec de virtute sermonis. suba corporis christi est sub illis speciebus panis ex vi transsubstantiationis. et hoc tunc esset falsa quantitas corporis christi est sub speciebus illius panis. et hoc propter falsam implicationem. Implicaret enim quod suba corporis christi esset quantitas. quod non esset verum. quia nihil est quantum nisi cuius pars est extra partem et cuius pars distat a parte. Sed isto modo cum corpore christi nullibi esset localiter nusquam posset assignari quod una pars esset distans ab alia parte. sed ubicumque esset una pars in eodem situ esset alia. et tunc haec esset vera. corpus christi nullibi est circumscriptione. et eadem ratione esset haec vera. corpus christi nullibi est quantum. et per consequens haec esset falsa. corpus christi est quantitas et ita propter falsas implicationes haec esset falsa quantitas corporis christi est in sacramento altaris. Et ita quod vellet exponere dicentes. quod quantitas corporis christi non est ex vi conversionis in sacramento altaris. posset dicere. quod haec dicunt. quia illa consequentia non valet. scilicet suba corporis christi ex vi conversionis est in sacramento altaris. igitur quantitas corporis christi ex vi conversionis est in sacramento altaris quia antequam sit esse verum consequente ex parte falso. sed hoc non potest contingere nisi suba corporis christi nullibi habebat partem distantes a parte. Et si dicatur contra quod ubicumque ex vi conversionis est quantitas corporis christi. ibi ex vi conversionis corpus christi est quantitas vel quantum. Si igitur quantitas corporis christi ex vi conversionis sit in sacramento altaris. corpus christi in sacramento altaris est quantum vel quantitas. Sed omne quantum est circumscriptione in loco. igitur corpus christi est in sacramento altaris circumscriptione in loco. quod est hereticum. quia tunc non esset in tota hostia et in quolibet parte officii. Dicendum quod illud solum argumentum posset mouere catholicum ad tenendum quod quantitas non est alia res a suba et qualitate. et posset sic formari. Ubicumque aliqua res habet aliam rem naturam denotare eam. verum est dicere quod res est ibi talis. sic ubi corpus habet albedinem. verum est dicere quod corpus est ibi albi. et sic est de omnibus

Si igitur quantitas corporis christi sit alia res a substantia corporis christi. non est separata ab illa quantitate. quia tunc dicunt sic opinantes. quod quantitas corporis christi ibi est quous comitant. sed ubi cumque est aliquid quantum ibi vere habet partem extra partem. et partem distantem a parte. quia ubicumque alicui propter diffinitionem. eadem propter ibi diffinitum. Cum haec ergo sit diffinitio quantitatis vel quantum. habere partem extra partem. si corpus christi in sacramento altaris sit quantum siue comitatur siue alio modo. oportet quod ibi corpus christi sit habens partem extra partem distantem a parte quod est manifeste falsum et periculosum. et omnino non videtur tutum concedere quod corpus christi sit ibi quantum. Et ideo dico quod de virtute sermonis concedendum est quod corpus christi non est quantum in sacramento altaris. Sicut de virtute sermonis est concedendum. quod corpus christi in sacramento non habet partem extra partem. quous corpus christi habeat in celo partem extra partem et per consequens in celo sit quantum. Et si dicatur quod hoc repugnet priori dicto. dictum est enim quod haec est vera. quantitas corporis christi est in sacramento altaris. ex quo sequitur quod corpus christi est quantum vel quantitas in sacramento altaris. quod est modo negatum. dicendum quod haec simplicitate est haec. Quantitas corporis christi est in sacramento altaris. Sed illa non infert illam. quod corpus christi est quantum in sacramento altaris. Sicut illa est haec de virtute sermonis corpus christi ex parte localiter in celo est in sacramento altaris et tamen illa est falsa. corpus christi est localiter ex parte in sacramento altaris. Similiter illa est haec. Corpus christi ex parte in loco est in sacramento altaris. quia per illam non denotatur nisi illud per quod supponitur totum corpus christi circumscriptione ex parte in loco. quod non est nisi corpus christi. est in sacramento altaris. quod verum est et haec tamen est falsa. corpus christi est circumscriptione ex parte in loco in sacramento altaris. Similiter illa est vera corpus christi habens partem extra partem est in sacramento altaris. Eodem modo non obstante quod ista sit vera. quantitas corporis christi est in sacramento altaris. tamen haec est falsa sed proprietate sermonis. corpus christi est quantum in altaris sacramento. et ita quous quantitas corporis christi sit ibi vere. tamen corpus christi non est ibi quantitas. Sicut quous corpus christi habens partem situ distantem a parte sit ibi. tamen ibi non habet partem distantem a parte. Et confirmatur illa ratio. quia quous aliqua sunt convertibilia. de quous predicatur vnde reliquum significantie

sumptū. z sicut de quocumque predicat unum z reliquū. s. illa sunt inuicibilis quātū p̄tinuū p̄manēs. z hñs p̄tē distantē sicut a p̄te z ecō uerso. igit̄ de quocumque dicit̄ unū z reliquū. Si igit̄ hec sit vera. corp⁹ xp̄i est ī sacramēto altaris habēs p̄tez distantē sicut a p̄te. qđ est manifeste falsum. qz nulla p̄s distat sicut ab alia in sacramēto altaris. Igit̄ hec ē falsa s̄m p̄rietatē s̄monis. suba corp⁹ xp̄i est quātū p̄tinuū p̄manēs in sacramēto altaris.

Dico igit̄ qđ corp⁹ xp̄i nō ē ibi quātū. qz nō habet ibi p̄tem distantē a p̄te s. sicut alibi ī celo habz p̄tem distantē sicut a p̄te ita in celo ē quātū. Si t̄m̄ quātitas corp⁹ xp̄i eēt alia res vere esset ibi quātitas. s. in sacramēto altaris. z p̄sequēs vere corp⁹ xp̄i eēt ibi quātū z p̄sequēs vere haberet ibi p̄tem distantē a p̄te. z p̄sequēs nō totū sub tota hostia z totū sub qualibet p̄te. Ad aliud quā dicitur. qđ si substantia corp⁹ xp̄i eēt quātitas. nōc nō remaneret quātitas in sacramēto altaris. sicut nō remanet ibi suba panis. Dicendū est qđ illud argumētū hic nō deberet fieri. nisi qz aliqđ maliciose puocant aliqđs simplices p̄tra opinionē. quasi illa opinio poneret. qđ om̄is quātitas esset substantia. z nō maliciose p̄ponit illā p̄positionē. substantia ē quātitas z subtrahūt illā quātitas est quātitas. vt p̄ hoc dicit̄ intelligere apud simplices nō aduertētes ad p̄dictā opinionē ponere illā. ois quātitas est substantia. z p̄pter defectū argumētū nitunt̄ cautelose aliqđs simplices p̄ opinionē puocare. Dico igit̄ ad argumētū qđ nimis est stolidū. qz nō sequit̄. suba est quātitas. z substantia definit eē ibi. ergo nō remanet ibi aliqđ quātitas. sicut non remanet ibi substantia. Sicut nō seq̄t̄. substantia ē ens igit̄ nullū ens remanet ibi. sicut nō remanz ibi p̄existens. vñ dico qđ vna quātitas p̄tēs remanet in sacramēto altaris sed nō remanet ibi quātitas qđ ē substantia v̄l que fuit substantia. sed remanet ibi vna quātitas qđ est quātitas. qz remanet ibi quātitas qđ nō est alia res ab albedie. Similiter remanet ibi quātitas qđ nō est alia res a sapore z sic de alijs quātitatibz. Et dico cū doctoribz approbat̄is ab ecclia. qđ remanet ibi color. sapor. p̄dus. hoc ē grauitas z h̄mōi quātitates. quum nulla est alia res a quātitate extra om̄e subiectū sicut p̄ se subsistētia diuina potētia. quum nulla est in alia subiectiue. s. quolibet p̄di-

uina potētia existit extra subiectū. z simul ī eodē loco z situ p̄ diuinā potētia p̄seruatur z ideo remanet ibi quātitas vna habēs p̄tē distātes a p̄te qđ nūq̄s fuit nec vnq̄s erit suba. sed est simplicit̄ alia res a substantia. Et ista de illa materia ad p̄ns sufficiant. quia alias diffuse de ea tractabo.

Incipit accessus ad tractatum de corpore christi.

Prologus

Tupenda super

ne munera largitatis. ad repationem generis humani eidē imp̄sa. ip̄m suo redemptorī magnifico obligat̄ ī immēsū. Unigenit⁹ sequidē dei fili⁹. substantia n̄c mortalitatis assumpta. vt nos a diabolica fuitute redimeret. z p̄stine restitueret libertati. ac tandē ad celestē p̄ducerz hereditatē. semetip̄m in ara crucis in redēptōis humane p̄ciū imolauit. Ut aut̄ tān muneris ī nobis ingis maneret memoria. ac pro nobis qđ quotidie labimur xp̄s quidē mystice imolaret. corp⁹ suū in cibū. z sanguinem suū in potū ī eucaristie sacramēto sumēdū fidelibz derelinq̄t. cui⁹ ineffabil̄ altitudo humane indagini subh̄cū dēdignat̄. p̄t qđ d̄ illo summo z excellētissimo sacramēto cum om̄i timore z modestia ē loquēdū. qz circa nullā sacramētū est error piculosior. nec inquisitō laboriosior. nec inuētio fructuosior p̄inde de illo altissimo sacramēto aliqđ breuiā r̄spectu⁹ p̄restor me nihil assertur̄ nisi qđ romana tenet z docet ecclia. qđam phisica interserēdo z v̄l r̄ quicūq̄ dicēda que nō p̄ romanā eccliam autētica sūt nō temerarie approbādo. s. t̄m̄ recitādo causa exercitiū et veritatis inquirēde cum om̄i humilitate z modestia explicabo. cor̄ rectōi quicūq̄ p̄torum catholicorū orthodoxorū quorū iter est me subh̄cēs z exponēs flourit aut̄ vniuersi. qđ p̄ns opusculū nō aggredior. vt fidelium auribz aliquas p̄phanas vocū ingerā nouitates. sed vt qđ in ocētē z sobrie de hoc altissimo sacramēto quādo sentēcias legi s̄eriz locutus ostēdam.

Capitulū primū

De corp⁹ xp̄i sub speciebus panis s̄e p̄tinet.

Doctores catholi

ci a romana ecclia approbati qui de

sacramēto enka-ristie scripturū h̄ itendūt
 a struere. q̄ corp̄ xp̄i qd̄ sumptū est de vir-
 gine maria. z passum est z sepulcū. qd̄ q̄ re
 surrexit z in celū ascendit. z sedet ad dexterā
 patris dei. z in q̄ fili⁹ dei ventur⁹ est iudica-
 re viuos z mortuos. sub specie panis vera-
 citer z realiter p̄tinet. q̄uis aut̄ realiter la-
 ceat sub specie panis. nūc t̄m nō videt̄ a no-
 bis oculo corporali. s̄z ip̄m opiri specie pa-
 nis a fidelib⁹ mente credit. Et tenet̄ etiā q̄
 substātia panis trāsubstantiat̄ seu mutat̄.
 ita q̄ substātia panis nō manet s̄z remanēt
 accidētia sola p̄ se subsistētia sine subiecto.
 Et nō t̄m corp⁹ xp̄i qd̄ est altera p̄s huma-
 ne nature facta trāsubstantiatōe panis sub
 specie panis p̄tinet. s̄z etiā tot⁹ xp̄s integer
 p̄fect⁹ d̄e z ver⁹ hō sub tota hostia z quali-
 bet p̄te sunt̄ vere z realiter p̄tinet. q̄uis p̄-
 prie sumēdo p̄uersionē z trāsubstantiatōz
 substātia panis nō in diuinitatē nec in rōna-
 lem aīam nec in aliqd̄ accidēs p̄uertatur.

Nec est z mea fides. qm̄ est catholica fi-
 des. Quicqd̄ em̄ romana ecclia credit hoc
 solū z nō aliud vel explicite vel implicite cre-
 do. Quāte aut̄ vtilitatē z efficacie sit fides
 implicita. explicat̄ Inno. extra de sum. tri.
 z fide catholica. firmit̄ in glo. Infantū in-
 quit valet fides implicita. vt dicūt aliq̄. vt
 si aliq̄s eam habet. q̄ se z credit̄ q̄cquid ec-
 clesia credit. si false opinat̄. rōne naturali
 mor⁹. qz pater maior est vel p̄ior filio. vel
 q̄ tres p̄sone sint tres res ab inuicē distan-
 tes. non est heretic⁹. nec peccat. d̄mō hūc
 errorē nō defendat. z hoc ip̄m credit. quia
 credit eccliam sic credere. z suā opinionēz
 fidei ecclie supponit Quia licz sic male opi-
 netur. nō t̄m est illa fides sua. imo fides sua
 est fides ecclie Si igit̄ tante sit efficacie fi-
 des implicita vt excuset̄ ignorāter errantē
 circa illa q̄ i scriptura canonica sūt exp̄es-
 sa. multo magis excusabit̄ ignorāter opinā-
 tem aliqd̄ qd̄ nec in scriptura canonica re-
 perit̄ exp̄essum.

Capitulū scdm.

X corpus xp̄i realiter p̄tinet sub specie
 panis.

Mod corp⁹ chri

q̄ si realiter p̄tinet sub specie panis
 p̄ rōnez naturalē ostendi nō p̄t.

Et ideo ad ill⁹ veritatis noticiā oportet p̄

fidē accedere. de qua dubitare nō debem⁹
 cū p̄stet ip̄am p̄ vnigenitū dī filiū fuisse re-
 uelatā apl̄is. teste sanctissimo euangelista
 Mat. xxvj. Accepit inqt̄ panē z b̄ndicens
 fregit. deditq̄ discipulis suis z ait. accipi-
 te z p̄medite. hoc est corp⁹ meū Quic etiāz
 veritati p̄hibet testimoniū Mat. c. xiiij. d.
 Manducantib⁹ illis accepit ih̄us panē z
 b̄ndicens fregit deditq̄ eis z dixit. Sumi-
 te h̄ est corp⁹ meū. Quib⁹ p̄sentit Lu. c. xxij.
 di. Accepto pane gratias egit z fregit de-
 ditq̄ illis dicēs. hoc est corp⁹ meū qd̄ p̄ vo-
 bis tradet̄ hoc facite in meā p̄memoratōz.
 Iohes etiā euāgelista refert verba saluato-
 ris simul veritatē z vtilitatē ill⁹ sacramēti
 denotātis. Joh. vj. Panis quez ego dabo
 vobis caro mea est p̄ mūdi vitā. z sequitur
 Nisi māducauerit̄ carnē filij hoīs z bibe-
 ritis ei⁹ sanguinē nō habebit̄ vitam in vo-
 bis. qui māducat meā carnē z bibit meuz
 sanguinē. habet vitā eternā. Similit̄ Pau-
 lus. i. Cor. xj. Dñs inquit ih̄s in qua no-
 cte tradebat̄ accepit panē. z gratias agēs
 fregit z dixit. accipite z manducate. hoc est
 corp⁹ meū qd̄ p̄ vobis tradet̄. Hoc facite i
 meā p̄memoratōz. Ite. j. Cor. x. Panis
 quez frāgim⁹ nōne p̄municatio corp̄is dñi
 est. Iste sūt auctoritates scripture canoni-
 ce. q̄ p̄formiter affirmant corp⁹ xp̄i realit̄ z
 veraciter sub specie panis fuisse datū apl̄is
 ac eisdem a saluatore fuisse p̄ceptū vt i me-
 moriā dñice passionis corp⁹ xp̄i sub specie
 panis offerret̄. Predictis etiā scriptoribus
 scripture canonice assentiūt doctores egre-
 gij sancti patres diuine scripture exp̄posito-
 res clarissimi ac a romana ecclia auctēti-
 quoz nōnulle auctoritates inserte iuri ca-
 nonico sunt in mediū p̄ponēde. Und̄ dicit
 beat⁹ August. z habet. j. q. j. intra eccliam.
 Intra inqt̄ eccliam catholicā in mysterio
 corporis z sanguinis dñi nihil a bono ma-
 ius v̄l a malo min⁹ p̄ficiť sacerdote. Ite
 beat⁹ Ciprian⁹ ep̄us z habet de p̄se. dist. ij.
 Scripta inqt̄. quotiescūq̄ calicē in p̄me-
 morationē dñi z passionis ei⁹ offerim⁹ illd̄
 qd̄ p̄stat dñm fecisse facim⁹ Ite Amb.
 z habet de p̄se. di. ij. aū b̄ndictionē alia spe-
 cies nominat̄. post benedictionē corp⁹ siḡt
 Ite in illo sacramēto xp̄s est. Ite Joh.
 z habet de p̄se. dist. ij. nec moyses. Nec in-
 quit moyses dedit vobis panē vtz s̄z dñs

£

ih̄s diuina ⁊ diuinitum. ⁊ ip̄e comedens
⁊ qui p̄medit. Itē beat⁹ B̄rego. ⁊ habet.
i. q. j. multi. Polluim⁹ inquit panē. i. corp⁹
xp̄i quādo indigne accedim⁹ altare. Et
his alijsq; plurib; auctoritatib; euidenter
ostendit corp⁹ xp̄i sub specie panis realiter
p̄tineri ⁊ quia illud a p̄mordio fidei xp̄iāe
oībus fidelib; erat p̄spiciū ideo circa eius
p̄firmatōz nolo diuī immozari.

Capitulū. iij.

Q̄ substantia panis conuertit in corp⁹
christi.

Manus in scri

q̄ pura canonica expresse tractat.
q̄ corpus xp̄i sub specie panis est
fidelib; porrigendū. tamē q̄ substantia pa-
nis in corp⁹ xp̄i realiter p̄uertit vel trās-
substantiat. in canone biblic nō inuenit ex-
pressum. sed hoc sanctis patrib; credit di-
uinitus reuelatū vl' auctoritatib; biblic di-
ligenti ⁊ solerti inquisitōe p̄batū ⁊ ideo ad
istā veritatē p̄bandā auctoritates sanctorū
patrū adducā. Un̄ dicit Eusebi⁹ emisse-
nus. ⁊ habet de p̄se. dist. ij. qz corp⁹. Inuisi-
bilis sacerdos visibiles creaturas in sub-
stantiā corporis sui ⁊ sanguinis verbo suo
secreta potestate p̄uertit. Et subdit. quāta
itaq; ⁊ q̄ celebranda b̄nficia vis diuine be-
nedictionis operet. ⁊ qd̄ tibi nouū ⁊ ipos-
sibile esse nō debeat q̄ in xp̄i substantiā ter-
rena ⁊ mortalia p̄uertit. Itē Anb. ⁊ ha-
betur de p̄se. dist. ij. panis. Sit tanta inquit
vis est in sermone dñi. vt incipet esse qd̄ n̄
erat. quanto magis opatorius est vt sint q̄
erant. ⁊ in aliud p̄mutentz sic qd̄ erat p̄is
ante p̄secratōz. iam est corp⁹ xp̄i post conse-
cratiōe. Item extra de sūma tri. ⁊ si. ca-
tholica. firmiter. vbi dicit Inno. iij. in cō-
cilio generali Una est fidelium vn̄uersal' ec-
clesia. extra quā null' oīmino saluat. In q̄
ip̄e idē sacerdos est ⁊ sacrificiū ih̄us xp̄us
cū corpus ⁊ sanguis in sacramēto altaris
sub specie panis ⁊ vini veraciter p̄tinetur.
trāssubstantiatis pane in corp⁹ ⁊ vino in san-
guinē. diuina potestate. Itē extra de ce-
leb. missaz. Eū marthe. Si tunc ḡ oculos
leuauit ad patrē cū ad corp⁹ exanime ani-
maz lazari renouauit. p̄babil' esse videt q̄
tunc oculos leuauit ad patrē in celū cum
panē ⁊ vinū in corp⁹ ⁊ sanguinē pp̄rie p̄mu-

tauit. Et quib; alijsq; p̄ plurimis san-
ctorū ⁊ doctorū auctoritatib; p̄stat q̄ sub
panis virtute diuina realit' ⁊ veracit' i sub-
stantiā corporis xp̄i trāssubstantiat p̄uertitur
seu p̄mutat. sine tñ augmēto vl' trāsmutaci-
one substantiāli corporis xp̄i.

Capitulū. iij.

Q̄ substantia panis p̄uertit in corp⁹ xp̄i
nō in diuinitatē. nec i animā. nec i sangui-
nē. nec in aliqđ accidēs substantie.

Redicta comer

p̄ suo seu trāssubstantiatio panis p̄pe
accipiēdo vocabula nō fit i ani-
mā xp̄i. nec in diuinitatē. nec in aliqđ acci-
dens substantie corporis xp̄i. nec in sangui-
nem. sed tñ in corp⁹ christi. q̄uis impro-
prie ⁊ large sumendo hoc vocabulū cōuer-
sio vel trāssubstantiatio. posset p̄cedi q̄ pa-
nis trāssubstantiat in animā vel accidēs
corporis christi vel sanguinē. Quin
substantia panis in animā xp̄i vel diuini-
tate nō conuertat doc. auctoritatib; p̄sua-
detur. vnde dicit glosa de conse. dist. ij. su-
per caplo. Quid ē xp̄z māducare In solā
carnē panis conuertitz vinū in sanguinē
Itē magister sentē. in lib. o. iij. dist. xj. licet
inquit sub vtraq; specie totus xp̄us sumi-
tur. tamē nō fit cōuersio panis nisi in car-
nem. nec vini nisi in sanguinē. Ex quib;
auctoritatib; claret q̄ substantia panis exq̄
in solā carnē conuertit. nō in diuinitatē vl'
animā rōnalē vel sanguinē. trāssubstantiat.
nec per p̄sequēs in accidēs carnis nec ani-
me. Sed hoc quidē verē est pp̄rie sumendo
hoc vocabulū p̄uertit. Unde scienduz
q̄ in illud p̄uertit vel trāssubstantiat substā-
tia panis: q̄d̄ nō quia cōiunctū est alteri. s;
etiam si ab alijs esset separatiū ad p̄rolatio-
nem verborū sacramentaliū a sacerdote su-
per materia p̄ueniente cum intentione de-
bita potestate diuina incipit esse sub specie
panis. Huiusmōi autē est caro xp̄i ⁊ nō aīa
nec sanguis nec aliud accidēs inherens
carni vel anime. nā si esset aīa separata a
carne. quātūcunq; sacerdos cū intētiōe p̄-
ferret verba sacramentalia super materia cō-
ueniēte. nō ibi inciperet esse aīa christi s; ca-
ro tñ. Similit' si sanguis esset separatus
a carne. nō ibi inciperet esse sanguis sed ca-
ro tñ. Et idē iudiciū est de alijs accidētib;

carnis et anime. Et propter hoc dicit doctores corpus christi esse sub specie panis virtute verborum sacramentalium ex vi conversionis. Et propter hoc substantia panis conuertitur in corpus christi, et non in animam nec in deitatem. Si tamen velit aliquis vti vocabulo conversionis vel transsubstantiationis magis improprie, ut dicat substantiam panis conuerti in omne illud quod ad prolationem verborum sacramentalium incipit nunc de facto esse sub specie panis, sic utendo vocabulo potest concedere quod substantia panis conuertitur in animam christi intellectiuam, hoc est dicere ad prolationem verborum sacramentalium incipit anima intellectiua esse sub specie panis. Si tamen in triduo mortis fuissent verba sacramentalia cum debita intentione prolata, non fuisset ibi anima intellectiua, quia tunc fuit separata a corpore christi cui nunc est unita. Si omnino velis concedere de vocabulo et dicere, quod substantia panis in nihil conuertitur, nisi quod incipit esse sub specie panis etiam si esset ab alijs separatum, nolo tibi resistere cuius de re satis confiteri.

Capitulum. v.

Quod substantia panis non remanet post consecrationem.

Hinc illud consi-

derandum est, quod illa conuersio seu transsubstantiatio non fit per hoc quod corpus christi incipit esse sub specie panis ipsa substantia remanente. Sed sic quod conuertitur ipsa substantia panis in corpus christi, ita quod virtute diuina substantia panis non manet, sed tamen sub accidentibus que erant ante conuersionem in substantia panis manet corpus christi, non tamen afficitur accidentibus illis ut inferius ostendetur. Est autem aduertendum quod quibus in nouo testamento reperitur expressum, quod corpus christi sub specie panis est sumendum a fidelibus in memoriam passionis dominice, et suorum remissionem peccaminum, tamen quod substantia panis non manet ibi non exprimitur. Unde et de hoc antiquitus fuerunt diuerse opiniones. Sicut recitat magister sententiarum libro. iij. et dist. xj. et Hosti. in sua extra de con. et glo. de con. dist. ij. In sacramentorum, et glo. extra de celeb. missarum. Et martine. Unde dicitur

quod circa conuersionem panis in corpus christi tres erant opiniones Una asserit quod illa substantia que fuit panis primo postea est caro christi. Secunda opinio tenet quod substantia panis et vini ibi desinit esse et manet accidentia tantum, scilicet sapor color et pondus et similia. Et sub hijs accidentibus incipit ibi esse corpus christi. Tertia tenet, quod remanet ibi substantia panis et vini, et in eodem loco sub eadem specie est corpus christi. Opinio nem media approbat doctores prenomina ti, et videtur determinatio ecclesie romane. Unde extra de sum. trini, et si. catholica firmiter, dicit Iunio, in concilio generali, vna omnium fidelium vniuersalis ecclesia, extra quam nullus omnino saluatur. Ista auctoritatem vide in precedenti columna sez in capitulo tertio huius operis. Catholici autem concorditer illam opinionem media approbantes in modo ponendi diuersimode opinantur. Quidam enim ponunt sicut sanctus Thomas libro. iij. dist. xj. q. j. Quod contradictionem includit quod substantia panis maneat cum corpore christi sacramentaliter manifeste sub specie panis. Et quidam sicut doctor subtilis lib. iij. dist. xj. q. ij. Quod quibus substantia panis de facto non maneat cum corpore christi, tamen contradictionem non includit quin per potentiam diuinam possit manere panis cum corpore, et ideo concedunt illi et probant quod corpus christi sit in sacramento altaris per mutationem factam circa corpus christi. Et illa opinio secunda sine preiudicio alicuius videtur mihi probabilior et magis consona theologie, quia magis exaltat omnipotentiam dei nihil ab ea negando nisi quod euidenter et expresse implicat contradictionem. De hac tamen opinione ad presens supersedeo, alias deo volente ipsas diffusius tractaturus, dico tamen quod substantia panis non maneat sed desinit esse et sub illis speciebus incipit esse corpus christi.

Capitulum. vi.

Quod corpus christi non circumscribitur loco in sacramento altaris.

Namuis autem

quod corpus christi realiter et veraciter sub specie panis contineatur, non tamen in sacramento altaris loco circumscribitur, sed totum corpus christi sub tota hostia et

qualibz parte hostie realiter p̄tinetur. Quod sanctorum patrum testimonijs comprobatur. Unde b. Jero. z habetur de conse. di. ij. singuli. Singuli inquit accipiunt xpm dominum z in singulis portionibus totus est. nec per singulos minuit sed integri se prebet singulis. Item beatus Hilari⁹ z habetur de conse. di. ij. vbi. Ubi inquit est pars corporis ibi totum. Ex quibus manifeste colligitur qd totus xpus est in tota hostia z totus in parte. Ex quo sequitur qd loco nō cōmensuratur nec circumscribitur. Istius autem possibilitas potest aliter fidelibus persuaderi. Nihil enim debz xpianus negare posse fieri diuina virtute. nisi qd per rationē ex se notis que nullus poterit dubitare. potest euidenter probari includere cōtradictionē. vel nisi hoc possit elici ex scriptura sacra vel doctoribz receptis ab ecclesia. Nō enim iuxta modū causarū naturalium potentia diuinā artare debemus. cum diuina potestas virtutem omnium creatorū ī finitū excedat. Nec ad negandū aliquid posse fieri virtute diuina experimēta sufficiunt. cū totū ordinē causarū naturalium possit deus īmutare. Et cōtra cursum communē causarū naturalium constat eū multa fecisse. Quis enim vnqz experiebatur naturaliter virginē sine viro concipere. duo corpora simul existere. mortua ad vitā resurgere. accidentia sine subiecto subsistere. z alia innumerabilia q̄ tamē constat diuinitus esse facta. Non enim debemus aliqua negare posse fieri a deo. quia ipa nō naturaliter fieri experimur. Cum igitur aliquā substantiā duobz corporibz coexistere fm se totā. z per se sequens eandem substantiā fm se totā coexistere alicui corpori z cuilibet parti illius nō includit euidenter cōtradictionē. que per propositiones per se notas probari potest. uno certus sum qd per regulas loycales que omni sciētie z noticie deseruire noscunt. Eō cōsō qd eadē substantiā fm se totā coexistat duobus corporibus vl' vni corpori z cuilibz parti eius. potest euidenter omnis cōtradictio euitari. q̄uis nō possit euidenter probari ex puris naturalibz. qd antecedens est verum. Nō enī debet xpianus negare qd deus per potentia suā absolutā possit facere realiquā substantiā coexistere alicui corpo

reo. ita qd tota coexistat toti illi corporeo. et cuilibet parti eius. Ita enim tenemus. qd anima intellectiua est tota in toto corpore z ī qualibet parte eius. nec oppositū potest per rationē demonstratiuā probari. Sic etiam tenem⁹ qd angelus ē totus in aliquo loco diffinitive z in qualibet parte. per idē nō debet etiā aliquis negare. que per diuinam potentia possint duo corpora tā eiusdem speciei specialissime. q̄ diuerse simul eidem loco coexistere. Sic enim saluator Ihus christus clausis ianuis intrauit ad discipulos. z clauso vtero virginis exiit in mundū. z nullo diuiso corpore celesti ī celum ascendit. Si igitur nulla apparet cōtradictio quin duo corpora simul existant in eodem loco. nulla apparet cōtradictio quin due partes eiusdē corporis sūt existant

Ex quo patet qd per diuinā potentia q̄ ratōe due partes corporis christi p̄t eadē loco coexistere pari ratione poterūt omnes partes corporis xpi simul eidē coexistere. Ex illo autem z priori sequitur intentum principale. Nam si nō est impossibile deo. qd plus potest facere q̄ nos cogitare seu ītel ligere. facere qd omnes partes corporis eidē corporeo coexistat. nec est sibi impossibile eandē substantiā ponere totā in toto. z totā in qualibet parte. sicut p̄t de angelo z anima intellectiua. sequitur manifeste qd nō ē impossibile deo facere qd tota substantia corporis xpi coexistat toti hostie z cuilibet parti eius. quod est propositū principale. Nec istud obstat qd corpus christi habet partes organicas distinctas realiter. quarū vna nō est in alia. sicut digitus nō est in digito. quare etiam alique sunt in vna parte totali z nō ī alia. sicut oculi nō sunt in manu vel in pede. sed in capite. Nam ad distinctiōē partium organicarū nō requiritur localis distinctia. sed realis distinctio dispositionū materialium. Nam quibus manus retētis eisdem dispositionibz ponere cum oculo qd simul in eodē loco essent z manus z ocul⁹. homo per manū nō videret sed per oculū z tunc possunt organa manere distincta z nata. habere distinctas rationes quātūcūqz localiter nō distaret z ideo hoc a diuina potentia nō est negandū. Qualis autē sit diuersitas dispositionis organoz. An scilicet substantialis aut accidentalis nō spe

etat ad presens negociū. Similiter etiam
 Quis organa nō distarent localiter nō p-
 pter hoc sequeretur q̄ manus esset in pede
 vel cōtra. Sed t̄m q̄ illa organa essent si-
 mul in eodē loco qd̄ nō repugnat organo-
 rum distinctioni sicut declaratur est quia
 cum indistantia etiam locali vnius partis
 ab alia stat q̄ vna pars sit in alia sicut i suo
 toto. ad modū quo oculus est in capite si-
 cut in toto. sicut cum indistantia locali ani-
 me intellectiue ab homine stat q̄ anima in-
 tellectiua sit pars hominis. Anima em̄ in-
 tellectiua est om̄ino i eodē loco in quo est
 homo. et tamē est pars hominis. Ita potest
 oculus esse pars capitis et tamē est in eodē
 loco cum capite. Et sic patet possibilitas
 existentie corporis xp̄i cum tota hostia et q̄
 libet eius parte. De om̄ibz tamē predi-
 ctis nihil assero nisi qd̄ est p̄sonū doctrine
 sanctorum. Si quid autem nō fuerit p̄so-
 num dicitis eorū. t̄m ad exercitandū in t̄el
 studiosas sit dicitū.

Capitulū. viij.

Q̄ corpus xp̄i nō videtur a nobis in sa-
 cramēto altaris oculo corporali.

De itaqz corpus

dñicum desinēte substantia panis
 incipiēs sub specie p̄is existere po-
 testate diuina. nō oculo corporali sed fide
 et intellectu percipitur. Q̄ tam auctorita-
 tibus sacroꝝ patꝝ q̄ rationibz persuade-
 tur. vnde dicit beatus Aug⁹. et habetur de
 cōse. dis. ij. Nos autem inquit in specie pa-
 nis et vini quā videmus. res inuisibiles vi-
 demus. id est. carnē et sanguinē honoram⁹

Item idē August. de pse. dis. ij. Qui mā-
 ducat qd̄ videtur inquit panis est et calix.
 q̄ etiam oculi renūciant. Qd̄ autem fides
 postulat iustruēda panis est corpus chri-
 sti. et calix sanguis ista iō dicit sacramēta.
 quia in eis aliud videtur et aliud intelligit.

Item Greg. de cōse. dis. ij. quia dicit sic.
 Magnū et pauendū inquit mysteriū q̄ ali-
 ud videtur aliud intelligitur. Item Ni-
 larius et habetur de cōse. dis. ij. vbi. Nō est
 inquit quātitas in hoc estimāda mysterio.
 sed virtus sacramēti spiritualis. Existit
 alijsqz pluribz auctoritatibz patet. q̄ corp⁹
 christi in sacramēto altaris nō videtur sed

intelligitur solum. Quis species panis re-
 aliter videatur. Ad hoc etiam nō desūt
 rationes. nam illud quod in aliquo loco p-
 cipitur oculo corporali sine om̄i auctozita-
 te potest euidenter cognosci ibidē existere.
 Sed nullus siue om̄i auctozitate saluato-
 ris et ecclesie teneret corpus xp̄i sub specie
 panis realiter p̄tineri. nō igitur ibi videtur
 oculo corporali. Item visio corporalis
 omnibz eque dispositis est equalis. s̄ nul-
 lus infidelis percipit ibi esse corpus chri-
 sti oculo corporali. Item manifestū est
 q̄ nullus percipit ibi qualitatem aliquā sen-
 sibilem a quocunqz sensu nisi qualitatem hō-
 C. Sicut patet de qualitatis tangibili-
 bus et perceptibilibz a sensu gustus et de q̄
 litatis visibilibz. nō igitur videtur i sacra-
 mēto altaris corpus christi oculo corpo-
 rali.

Capitulū. viij.

Accidētia remanētia post p̄secratioꝝ
 nō sunt subiectiue in corpore xp̄i.

De itaqz de exi-

p stentia corporis xp̄i sub specie pa-
 nis pauca sunt prescripta. super ē
 vt de accidētibz remanētibz post p̄uersio-
 nem substantie panis in corpus xp̄i aliqua
 differantur. Et primo ostēda q̄ illa accidē-
 tia subiectiue in corpore xp̄i non existunt.
 Qd̄ patet ex hoc q̄ qualitates p̄trarie non
 sunt simul in corpore xp̄i. Quia ratio eautē
 qualitates vnius hostie existerēt subiecti-
 ue in corpore xp̄i. eadem rōne qualitates
 alterius hostie idem corpus xp̄i afficerent
 Ad sensum autē patet. q̄ aliquādo aliquę
 qualitates diuersarū hostiarū sibi p̄trari-
 antur. Et quibz relinquitur q̄ nec qualita-
 tes ille nec ille corpus xp̄i afficiant. Itē
 corpus xp̄i ad qualitates sensibiles de uo-
 uo nō alterantur. q̄ tamē p̄tingeret si acci-
 dentia panis corp⁹ xp̄i infor:marēt. Doc-
 etiā auctoritate magistri sentētiarū p̄firma-
 tur libro. iij. dis. cxi. vbi inquit. Nō est sub-
 stantia nisi corpus et sanguis dñi que nō af-
 ficitur illis accidētibz. nō em̄ corpus xp̄i i
 se habet formā talem. sed qualis in iudicio
 apparebit. Nec etiā illa accidētia a crem
 circūstātē afficiūt. qz nullū accidēs nec fz
 se totū nec p̄m aliquā sui ptem distat loco

z situ a subiecto suo pmo. Sed ad sensum
apparet q̄ aliqua pars accidentis hostie lo
co z situ distat ab aere circūstante z a qua
libet parte eius. nō ergo est illud accidens
in aere subiectiue. nec eadē ratōe aliq̄ co
rum. Item nūq̄ occupat aliū locū acci
dens a loco sui subiecti. sed manifestus est
q̄ hostia z aer occupant distincta loca. nō
igitur accidentia sunt subiectiue in aere.

Hec etiā ista accidentia sunt subiectiue i
substantia panis. quia illa substantia nō est. si
cut ostensus est prius. Relinquitur igitur
q̄ accidentia manēt sine subiecto. Quod
firmatur per magistrū libro. iij. dis. xij. in
pncipio dicēs. Si autem queritur de ac
cidētibz que remanēt. s. de speciebz z na
pore z pondere in quo subiecto fundētur.
Potius mihi videtur fatēdum ea existere
sine subiecto q̄ esse in subiecto.

Capitulum. ix.

Q̄ quantitas que presuit in substantia
panis manet.

Modo autem illa

q̄ accidentia sint quāta. z q̄ vere re
maneat quātitas post p̄secratio
nem multis rationibz ostēdi potest. Primo
sic. scdm̄ Inno. iij. extra de celebratōe mis
saz. Cū marthe. distinguēdū est subtiliter
inter tria que sunt in hoc sacramēto distin
cta. scz formā visibilē. veritatē corporis. z
virtutē spūalē. Forma est panis z vini. ve
ritas carnis z sanguinis. virtus vnitatis
z charitatis. Primū est sacramētū z nō ref
scdm̄ est sacramētū z res. tertū est res z nō
sacramētū. Ex quo euidentē elicif q̄ forma
visibilis est distincta realiter a corpore xp̄i et
q̄ nō est q̄nta quātitate corporis xp̄i. sicut
nec est visibilis p̄ aliquā qualitatē visibilē
in corpore xp̄i. sed manifestū est q̄ illa for
ma visibilis est quāta. cū sit longa lata z p
funda ergo remanet realiter aliqua quāti
tas p̄ter quātitatē xp̄i. Secundo sic. il
la quātitas forme est realiter figurata z nō
habet figurā corporis xp̄i z per p̄sequēs ē
ibi aliqua quantitas a quātitate corporis
xp̄i. Tertio sic. aliqua quātitas videtur
oculo corporali in sacramēto altaris s̄z nec
xp̄s nec aliq̄s accidēs eius videt a nobis i
sacramēto altaris oculo corporali. igitur est
ibi alia quātitas p̄ter quātitatē corporis

xp̄i. Quarto sic. om̄e q̄d frangitur. z cu
lus vna pars sepatir ab alia est quantum
sed ista forma visibilis frangitur z vna ps
ip̄ius separatur ab alia nō sic autē corp⁹ xp̄i
Igitur est ibi alia quātitas p̄ter quātitatē
corporis xp̄i. Qd̄ autē forma visibilis fran
gitur realiter testis est Barth. euāgelista.
d. accepit ih̄us panem benedixit ac fregit.
Idem testatur Bar. benedicens inquit
fregit. Idēz patet p̄ Lucā. z alios sanctos
p̄res. qd̄ nimis lōgū foret adducere. Q̄ at
corp⁹ xp̄i nō frangat s̄z remaneat integrus
dicit doctor egregi⁹ beat⁹ Aug⁹. z habetur
de p̄se. dist. ij. Qui manducat. Manduca
tur inquit xp̄s. viuit manducat⁹ quia sur
rexit occisus. nec quādo manducam⁹ par
tes de illo facim⁹. Et idem dicit de consē.
dis. ij. In vita Manducatur inquit z manet
integer totus in corde tuo. Ex quibz patet
q̄ quātitas distincta a quātitate corporis
xp̄i manet in sacramēto altaris.

Capitulum. x.

Q̄ qualitates sensibiles manent.

Un tantū autem

n̄ cōstat quātitatē in eukaristia ma
nere sed etiā manifestū est quali
tates sensibiles post p̄secrationē ibidē sub
sistere. Naz nihil est visibile sine qualitate
sensibili sed ibi manet forma visibilis. igit
z qualitas sensibilis. Itē sapor ibidē p̄
cipitur. z albedo videt. etiā qualitates tan
gibiles sensus tactus apprehendit. sed nul
lus sensus percipit aliquā qualitatē corporis
xp̄i. remanēt igit̄ q̄litates sensibiles q̄ p̄s
erant in substantia panis z modo sunt sine
subiecto. Sic dicit magister libro iij. dis.
xj. Species est ibi panis z vini sicut sapor
vñ aliud videt aliō intelligit. Om̄ia p̄
dicta possent multis auctoritatibz alijs cō
firmari d̄ quibz sup̄sedeo. ad quedā phica
p̄perans. in que incidi dū legendo senten
tias q̄stiones de eukaristia p̄tractauim⁹ p̄ter
que perscrutanda z explicanda vt notificē
nescientibz q̄ z qualia z quomodo z q̄ sine
assertione z tm̄ recitatiue dixi ad exc̄ an
dum studiosorum ingenia p̄pter caluni
niam aliquorum p̄sens suscepi negociū
Capitulum. xi.

Q̄ om̄is substantia materialis extensa
componitur ex partibz substantialibz disti

ctis realiter.

Taut que dicen

¶ da sunt solido videant in niti z im mobili fundamēto inde sumat ex ordiū vbi nemo rationalis debeat dubitare. Omnis substantia materialis extensa componitur ex partibus substantialibus localiter vel situ aliter distantibus. Nam lignū nō componitur tñ ex materia z forma que sunt partes essentielles z diuersarū ratio num. Sed etiam componitur ex partibus integralibus quarū quelibet est lignū que nō sunt in eodem situ igitur distant situ. z tamen lignum vere componitur ex eis z nō componitur ex accidentibus ergo componitur ex partibus substantialibus situ distantibus. Item diuiso ligno in duas medietates nulla substātia fm se tota z noua generatur. nunc autem sunt due substātie distincte realiter. Aliter enim diuiso ligno in duas medietates in alia medietate remanerent accidentia cū subiecto. Ex quo igitur nulla suba scdm se totam noua generatur. oportet q̄ ille due substantie quarum vtraq̄ post diuisionem est quoddā totum presuerunt facientes vnum lignū. z nō fuerunt simul in eodem loco igitur prius fuerunt due partes vnius ligni totalis situ distantes. Item vna medietas ligni potest corrumpi. altera nō corrupta. s; corruptio talis est corruptio substantialis. ergo aliqua substantia que prius fuit nunc corrumpitur. Et manifestus est q̄ aliqua substantia que prius fuit nunc manet. igitur prius fuerunt due substantiales partes eiusdem ligni componentes vnum lignū. Item albedo existens in ligno est tota in aliquo toto z pars in parte. Aut inest tota in tota substātia aliqua. z ps in parte. Aut est tota in toto aliqua accidentē ps in parte. Si pmū def. h̄. positū. q̄ ē aliqua substātia cōposita ex partibus substācialibus situ distantibus. sicut partes albedinis situ z localiter distāt. Si detur scdm. oportet assignare aliqd subiectū p̄ vnum illi accidenti. ita q̄ sit totū in toto subiecto z pars in parte. Et si quidē substātia sit tale subiectū. haberetur propositū. Si autem accidens ponatur subiectum tota / le illius accidentis. tñ quero de subiecto illius sicut de priori. z oportet dare proces-

sum in infinitum vel q̄ aliquod accidens extensum habens pro subiecto primo aliquam substantiā habeat. qd est totū in tota substantia z pars in parte. quod esse nō potest nisi illa substantia habeat partes situ distantes. Item nisi lignum z vniuersaliter quelibet substantia materialis extensa haberet partes reales z substantiales situ distantes. non plus effet talis substantia extensa realiter q̄ anima intellectiua. Sicut enim anima intellectiua est tota in toto corpore z tota in qualibet parte. Ita substantia quelibet materialis est tota sub tota quantitate z tota sub qualibet parte. istud autem est absurdū. Dici possz q̄ nō ē simile. qz aīa nō h̄z ptes. iō possz argui d̄ scia z v̄tute. q̄ h̄nt ptes itē rōnales. Relinq̄ igit q̄ substantia materialis extensa habet partes substantiales distantes localiter. que tamen inter se distignūt. qz vna pars potest destrui alia nō destructa. Et nō solum hoc. si etiam ipis manentibus possūt ab inuicem separari z esse quedam tota distincta sic diuiso ligno vel lapide. ista eadē numero que prius erāt partes nūc sunt tota z nō partes. nō tamē sūt alia nūc q̄ prius.

Capitulū. xij.

¶ res absoluta prior potest esse sine posteriori potestate diuina.

Superiori princi

¶ pio fundamētali est anectēdus. s. q̄ infinita z incōprehēbilis dei potentia p̄t oēm rē absolutā priorē nafalit facere z p̄suare sine re absoluta distincta realit fm se totā nafalit posteriorē. Lū ei res posterior nafalit alia. min⁹ depēdeat z min⁹ coexigat rem posteriorē. q̄ effect⁹ suā cām cēntialē. z manifeste tenem⁹ q̄ diuina potentia effectū sine cām nafalit pducit. z p̄suat. dubitare nō debem⁹. qn rē priorē nafalit p̄t de p̄ducere z p̄suare sine re posteriori. Itē res posterior nō p̄t eē cām rei prioris. Si igit res posterior nō p̄t sine re posteriori. h̄ nō ē ponēdū nisi qz res posterior ē effect⁹ nafalit. nafalit p̄sequēs rē priorē. s; manifestū ē diuinā p̄ntes aliquā actōz cē create suspēdisse. z cām sine effectū p̄suasse. Quis ei nisi de p̄hibuit q̄ ignis fornacis succēse suos di. p̄ictos in mediu nō p̄bussit z tñ caldeos mīstrātes in fecit flamma ignis. Infinita alia exempla

reperiuntur in scriptura sacra et dictis san-
ctorum patrum et martyrum gestis. Ex quo
omnibus patet euidenter quod cause na-
turales per dei virtutem a suis effectibus im-
pediantur. non igitur contradictionem inclu-
dit rem prioris naturaliter sine posteriori
generari et conservari. Item magis depen-
det accidens a suo subiecto quam quicquam res
prior naturaliter a posteriori. Sed tanta
est diuina potentia quod non obstante depen-
dentia accidentis ad suum subiectum. Po-
terit accidens per diuinam potentiam sine sub-
iecto existere et conservari. igitur non obsta-
te quacumque naturali secutione rei posteri-
oris ex prioris. poterit virtute diuina re-
or sine posteriori conservare. Non est igitur a
diuina potentia negandum quin omnem rem
absolutam prioris naturaliter possit deus
facere et conservare sine re posteriori. Tanta
est enim diuina potentia quod de creaturis su-
is poterit facere quicquid sibi placuerit.
Unde si faciat causam rei naturalis. non ne-
cessitatur ad faciendum effectum.

Capitulum. xiiij.

Omnipotencia dei potest facere sub-
stantiam sine omni accidente absoluto for-
maliter inherente sibi.

De creator omnium

8. In placitum sue voluntatis potest
facere conservare manutene re per
orem sine posteriori. Dubium esse non debet
quin eadem potentia possit substantiam quicquam
quod producere et conservare sine omni acciden-
te absoluto sibi formaliter inherente. Si
enim dei virtus conservat et tenet accidens
sine subiecto. non erit tante potentie ut con-
seruet et teneat subiectum sine omni accidente
Cum enim substantia perfectior et actualior
sit magis appropinquans diuine substantie
quam accidens. minus etiam dependet ab acci-
dente quam accidens a subiecto cum de ratione etiam sube-
sit per se existere. Naturaliter autem accidens in-
nititur alteri magis etiam dependet a substan-
tia quam e converso. nulli fideli qui credit et te-
net quod accidentia in sacramento altaris ma-
nent sine subiecto debet esse dubium. quin
eadem virtute poterit substantia sine acciden-
te subsistere. Item nulla apparet contra-
dictio quod res absoluta sine omni illo existat. quod
nec est pars illius. nec eius essentialis causa

sed nullum accidens est causa nec pars sub-
stantie cui inheret. igitur contradictio non in-
cludit substantiam sine accidente posse per se
subsistere. Item omne quod non est deus si
aliud esse habet. oportet quod realiter a deo pro-
ducatur. igitur producta substantia non po-
terit esse accidens nisi deus sua libera vo-
luntate dedit illi esse. Potentia autem diuina
nulli obedit creature. Nulla igitur est contra-
dictio quin producta substantia accidens
non capiat esse si deo placuerit. Item si ad
esse substantie esse accidentis necessario con-
sequatur. hoc non potest contingere nisi pro-
pter aliquam triam rationum. vel quia accidens
est pars substantie. et totum sine partibus esse
non potest. vel quia substantia est effectus ac-
cidentis et effectus suam causam presupponit
vel quia substantia est causa naturalis acci-
dentis. et posita causa ponitur et effectus con-
secutivus. Sed quod accidens non sit pars sub-
stantie tam sanctis quam phisicis est manifestum.
cum omnibus notum sit quod substantia ex substantiis
is non ex accidentibus componatur. igitur nul-
lum accidens poterit esse pars alicuius sub-
stantie. Nec sufficit dicere. quod substan-
tia est causa vel effectus accidentis. cum su-
perius sit ostensum quod deus omnipotens cui
perfecte obediunt omnes cause potest acci-
dentem naturalis cause suspendere et effectum
sine causa secunda conservare. Ex predictis
manifesta ratione colligitur. quod cum omni-
potenti deo non est impossibile omne verbum
nec erit negandum quin substantiam sine acci-
dente inherente sibi poterit conservare. sicut
sibi non est impossibile conservare rem prioris
naturaliter sine posteriori. quod potest ex
hoc alia ratione confirmari. Non enim minoris
est efficacie dei omnipotentia super omnia in-
diuidua alicuius speciei. quam sit virtus crea-
ta super unum indiuiduum eiusdem speciei acci-
dentis demonstrati. Sed tanta est virtus
imperfecta creata efficacie. quod potest substan-
tiam aliquam conservare sine aliquo indiuiduo
alicuius speciei. Ideo poterit infinita dei
potentia facere hanc substantiam sine aliquo
indiuiduo illius speciei accidentis demonstrati.
Sequitur etiam quod ideo possit dei omnipotentia
facere hanc substantiam sine omni indiui-
duo illius speciei accidentis. Et per eandem
rationem si tante efficacie est virtus imperfe-
cta creata. quod poterit aliquam substantiam

ſeruari ſine om̄i in diuiduo alicuius ſpe
 ciei accidentis. etiaꝫ erit tante efficacie vir
 tus infinita vt eandē ſubſtantiā conſeruet
 ſine om̄i in diuiduo totius generis illiꝫ ac
 cidentis. Cū igitur ſol poterit ſeruari li
 gnum ſine om̄i albedine. nō poterit deꝫ cō
 ſeruare lignū ſine om̄i colore. Et ſi cauſa
 naturalis puta ignis. pōt cōſeruare aquā
 ſine frigiditate nō valebit imenſitas diui
 ne potentie ſeruari aquā ſine om̄i quali
 tate tangibili. Ex quo videtur probabile.
 qꝫ cum cauſe inferiores nihil potentes ni
 ſi aſſiſtente diuina potētia poſſunt ſubſtā
 tiam ſine hoc accidente ꝫ ſine illo ſerua
 re ꝫ producere. nō erit impoſſibile ſubſtan
 tiam ſine om̄i accidente manuteneꝫ. Et
 ſi ſibi placuerit poterit cuiuſcuꝫqꝫ ſubeſſe
 tribuere. ſine om̄i accidente. Multa enī
 mirabiliora ꝫ ꝫtra ꝫmunē curſuz nature
 fecit ipſe deꝫ.

Capitulū. ciiij.

Quod ſubſtantiā extenſa poteſt conſeruari
 imota localiter. quāuis om̄ia ſua acciden
 tia abſoluta per diuinā potentiam deſtru
 antur.

Quod ſolum auteꝫ

nō repugnat diuine potentie rem
 priorem ſine poſteriore produce
 re ꝫ conſeruare. ꝫ per ꝫſequēs valebit ſub
 ſtantiā ſine accidente manuteneꝫ. Sed
 etiaꝫ nō repugnat om̄ipotentie dei ſubſtā
 tiam exiſtente ſub accidente abſoluto inhe
 rente ſibi ſine mutatione locali ſubſtātie
 accidens id deſtruere ꝫ ſubſtantiā ꝫſerua
 re. Quis em̄ fidelis audeat dicere. ſi deꝫ ve
 lit accidens abſolutū inherens ſubſtantie
 ſeparare vel deſtruere ſine deſtructōe ſub
 ſtantie. qꝫ compellitur ſubſtantiā vel
 aliquā partem eius de loco ad locū tranſſer
 re. Si enim cauſe naturales multa accidē
 tia abſoluta expellunt ꝫ inducunt in idem
 paſſum nō localiter mutatū. nō poterit de
 us ſubſtantiā nō mota localiter ipſam con
 ſeruare. et quodcuꝫqꝫ accidens abſolu
 tum inherens ſibi deſtruere etiam ſi nolū
 erit ſine cuiuſlibet alterius introductōe
 Item poteſt deus rez poſterioreꝫ deſtru
 ere ꝫ priorē ſue nature dimittere vt propi
 um motū agat. quo facto. aut ipſa ſubſtan

tia ligni nō eſt mota localiter. Et ſi eſt inten
 tum. ſcilicet qꝫ om̄e accidens abſolutū in
 herens ſubſtantie poteſt deſtrui. ſubſtantiā
 nō tranſſata de loco ad locū nec aliqua p
 te eius. Aut illa ſubſtantiā erit mota loca
 liter. quod dari nō poteſt. Ex quo illa ſub
 ſtantiā eſt nature ſue dimiſſa. Tum quia
 ad nullam differentiā loci poterit ſe tranſ
 ferre. nō deorſum. cum ꝫncipiū penetran
 di terram nō habeat. ſicut quando ha
 bet accidentia. Nec poteſt ſe mouere ſur
 ſum ſicut nec prius. ꝫ ꝫpter idem nec an
 te nec retro. nec mouetur ab aliquo agen
 te naturali extrinſece. ſicut inductiue partꝫ
 Tum quia vel tota ſubſtantiā mutabitꝫ to
 tum locuz. quod dari nō poteſt. vel partes
 ſubſtantie que prius erant diſtantes con
 currunt quaſi in vnum punctū. quod dari
 nō pōt. cuz nō ſit ibi eſſe ꝫncipiū mouendi.
 Et ſi eſſet nō eſſet maior ratio quare plus
 ꝫcurrerent ad vñ punctuz qꝫ ad reliquū
 nec eſſet aliqua ratio quare plus pars me
 dia moueretur ad vnum punctū medium
 qꝫ ad alium punctū prope finem. Item
 ſi ꝫſeruando totam ſubſtantiā illius ligni
 ꝫ om̄ia accidentia abſoluta vnius partis
 deſtrueret. ꝫ accidentia abſoluta alterius
 partis ꝫſeruaret quod nō eſt deo impoſſi
 bile. ſicut nec eſt ſibi impoſſibile deſtruiere
 medietatē albedis vniꝫ corpis albi. ꝫ alia
 medietatē albedinis cōſeruare. ꝫ ſimul cū
 hoc dimittere totā ſubſtantiā ligni ſue na
 ture quo irret iſta medietas illius ſubſtātie
 Nunquid iſta pars ſubſtātie cuius om̄ia
 accidentia eſſent deſtructa virtute propa
 aliam partem ſubintraret. vel ſe totaliter ab
 iſta parte ſepararet. nullum tale poteſt da
 re qꝫ poſſit virtute creata fieri. Remane
 bit igitur illa pars ſubſtantie derelictę ſue
 nature imota localiter. Quāuis deus per ſu
 am om̄ipotentiā om̄ia accidētia abſoluta
 inherētia ſibi auferat deſtruēdo vel etiam
 ſeparando. Poteſt igitur deus ſubſtantiā
 imotā localiter cōſeruare. et om̄e accidēs
 abſolutū inherens ſibi deſtruere. Item
 om̄is ſubſtantiā materialis naturaliter eſt
 i loco vel circūſcriptiue vel diſſiniſtiue. ma
 xime ſi ſit locus ambiens ipſam ſubſtantiāꝫ
 Igitur exiſtens ſub accidentibꝫ naturali
 bus eſt in loco ꝫ ꝫſens loco. Et ſicut eſt
 prior naturaliter ipſis accidentibꝫ ita natu

raliter prius presens est ipsi loco quā sua accidentia sunt presentia illi loco Nullā igitur contradictionē includit quod deus cōseruet substantiā presentē loco sine translatione locali cuiuscunq; partis substantie. sine presentia accidentiū ad illū locum. Constat itaque quod ille qui dixit et facta sunt omnia. eadem virtute potest substantiā in totā localiter cōseruare et accidentia absoluta inherētia sibi destruere vel separe.

Capitulū. xv.

Quod substantia materialis per partes suas intrinsecas est prius loco quo circūscribitur.

uxta istud quod

superius ostensum est de distinctiōne partium substantialium distantium sibi. componētium substantiā materialē extensam. Est nūc ostendēdū quod substantia materialis extēsa per seipam et per partes suas que sunt substantie presens est loco quo circūscribitur. ita quod per se totā est in loco et per partem in parte loci. Omne nāque quod presens est loco vel per seipam vel per aliqūd aliud sibi presens est presens illi loco. Cū ergo substantia materialis sit presens illi loco circūscribētū ipsam oportet quod ipsa sit presens illi loco seipam vel per aliquod cui ipsa est presens. quod etiam est presens illi loco. Non enim loquor modo de illo per quod tanq; per causam efficientem est prius loco. Quia sicut sol facit lumē esse. ita facit eum prius loco. sed loquor de isto per quod aliquid tanq; per non distans a loco est presens loco.

Si concedatur quod substantia materialis per seipam et per partes suas substantiales est presens loco habetur quod intēditur. Si autem dicatur quod substantia materialis illa que est extensa est presens loco per aliqūd aliud. quod nec est substantia nec pars eius. cui ipsa substantia est presens. puta per aliquod accidēs inherens substantie quod est presens loco. et cui ipsa substantia est presens. Ex hoc deduco propositum. Nam quādo aliqua duo sunt presentia localiter indistincta. quicquid est presens localiter vni illorum. per idem est presens alteri illorum. Si igitur accidēs substantie et locus sunt presentia localiter. per illud idem per quod substantia ipsa est pre-

sens ipsi accidētī. per illud erit presens ipsi loco. Sed substantia per seipam et per partes suas est presens illi accidētī. ergo per eandem partes suas est presens suo loco.

Item ipsa substantia est presens illi accidētī per quod est presens illi loco. ita quod tota substantia est presens illi toti accidētī et pars parti. Sicut tota substantia informatur toto accidētē. et pars substantie informatur parte accidētis illius. aliter enim substantia vel accidēs nō esset extēsum vel quācumque. Aut igitur substantia est per dicto modo presens illi accidētī. aut per aliquod medium cui ipsa substantia est presens et quod est presens illi accidētī. Secundū dari nō potest. quia de illo medio cui substantia est presens quero sicut prius de priori accidētē. et erit processus in infinitū. vel stabitur quod ipsa substantia per seipam est presens illi accidētī quāto. ita quod tota presens toti indistans localiter et pars parti. Quo cōcesso procedo ulterius sic. Omnis substantia que per seipam et per partes sibi intrinsecas est presens alicui quanto habenti partem extra partem. et pars sua est presens parti illius totius. per seipam formalitē. et per partes intrinsecas sibi habet partē distantē a parte. et omne tale per seipam circūscribitur loco ambienti ipsum. nō enim plus requiritur ad hoc quod aliquod circūscribitur loco per seipam. nisi quod habeat per seipam formalitē. quāvis habeat ab alio causalitē per distantem a parte. igitur substantia seipam et partibus intrinsecis sibi circūscribitur loco. Et sequitur quod substantia per seipam et per partes intrinsecas sibi est presens loco. Nec illud obstat quod accidentia sunt presentia loco. quia quādo plura nō distans localiter. ipsa sunt presentia eidem loco. Cum igitur substantia nō distet localitē a suis accidētibus. non obstat quod substantia sit presens loco. ponunt ipsa accidentia esse presentia eidem loco.

Capitulū. xvj.

In quo premitunt quedā ad probandū quod quantitas remanēs in sacramento altaris nō est realiter distincta a qualitatibus remanētibus.

Relibatis priori

per bus quasi quibusdam immobilibus fundamentis. iuxta illa adducēde sunt

alique rationes per quas posset alicui vi-
 deri. Quātitas remanēs in sacro altaris
 nō est res absoluta distincta realiter a qua-
 litatib; remanētib; cū substantia corporis
 Et q̄ aliqua quātitas ante consecrationē p̄-
 cessit que nō erat res absoluta distincta re-
 aliter a substantia panis que post consecratio-
 nem nō manet p̄ter hoc q̄ definit esse sub-
 stantia panis. Replio tamē prestationē pre-
 missam in p̄cipio huius opusculi. qd̄ ni-
 hil dicā assertiue nisi qd̄ docet romana ec-
 clesia. parat̄ in oib; p̄ter auctoritatē eius-
 dem ecclesie i gentiū meū captiuare. ac vni-
 uersa que romana explicat v̄ explicabit ec-
 clesia corde credere ore p̄fiteri. cetera autē
 recitāda m̄i. subquacūq; forma verborū
 exp̄resserim. rōe exercitiū z dandi materiaz
 cogitādi proponā in uediū. Sed ante
 q̄ accedā ad p̄ncipale. p̄positū aliqua fun-
 dāmenta necessaria sunt premittēda. videli-
 cet q̄ om̄is res per se vna. siue substantialis
 siue accidentalis. habēs p̄tem distātes a p̄te
 siue p̄tem extra p̄tem. est quāta. quia om̄is
 talis res est realiter extēsa. Nulla autē res
 potest esse extēsa realiter nisi sit quāta. Si
 ue igit̄ om̄e quātum sit per se vñ habens
 p̄tem extra p̄tem. siue p̄tem distātes a par-
 te siue nō. nō est modo curādū. hoc tamen
 om̄ib; videt̄ esse notū q̄ om̄e per se vnum
 habēs p̄tem extra p̄tem siue p̄tem distātes
 a parte est vere quātū realiter z extēsum.

Ex quo vlt̄ sequit̄. q̄ cū possibile sit ali-
 qd̄ esse quātum sine quātitate z om̄e quā-
 tum vel est subiectiue in quātitate tanq̄ in
 suo subiecto vel est subiectū quātitatis v̄
 est res indistincta a quātitate. Plurib; em̄
 modis nō potest intelligi aliquid esse quā-
 tum. Necessē est illud quātū qd̄ nec est sub-
 iectiue in quātitate nec est subiectū quāti-
 tatis esse rem nō distinctā a quātitate rea-
 liter. Ex quib; colligi potest. q̄ om̄e qd̄
 est circūscriptiue in loco. est quātū. om̄e ei
 qd̄ est circūscriptiue in loco est totū in to-
 to loco z ps in parte. hoc em̄ est circūscri-
 p̄iue esse in loco. Quia em̄ angel⁹ nō est to-
 tus in toto loco. z ps angeli i p̄te loci. Pro-
 p̄ter h̄ angel⁹ nō est in loco circūscriptiue.
 Illud igit̄ qd̄ est in loco circūscriptiue. est
 totū in toto. z pars in parte. Om̄e autē tale
 habet p̄tem distātes a p̄te. sicut p̄tes loci
 distānt s̄tialiter. Sed qd̄ habet p̄tem di-

stantē a p̄te est quātū. Om̄e igit̄ per se vñ
 existēs in loco circūscriptiue est quātū Et
 per idē patet q̄ om̄e quātū habēs p̄tem di-
 stantē a parte est circūscriptiue in loco ma-
 xime si sit aliq̄s locus ambiēs ipsuz. Nam
 om̄e tale sic est in loco q̄ totū est in toto lo-
 co z pars in p̄te. z per sequēs est circūscri-
 p̄iue in loco.

Capitulū. xvij.

In quo probantur quedam conclusio-
 nes ad p̄positū.

Stis premissis

i sunt alique conclusiones modo p̄-
 bande. Quaz vna est q̄i general'
 z p̄munis. scz Quālitātes nō est
 res absoluta distincta realiter a substantia.
 Vel q̄ aliqua quātitas nō est res absolu-
 ta realiter distincta a qualitate. Et ne vi-
 deat̄ inuiti p̄prio sensui z a limitib; pater-
 nis discedere. auctoritatē sanctissimi p̄ris
 doc. egregij Joh. damasceni cōstituo fun-
 damentū. qui vult q̄ eadē res est de gene-
 re substantie z de genere quātitatis. qd̄ nō
 potest esse v̄z si om̄is quātitas eēt res
 distincta realiter a substantia. Cū dicit ille
 venerabilis pater Joh. damascen⁹. Dici-
 mus inq̄t igit̄ qm̄ possibile est eandē rem
 fm̄ aliā z aliā intentōz in aliō z aliud p̄nci-
 pium reduci. vt numerū. z qd̄ā mathema-
 tica q̄ p̄dicta sunt ad quātū reducunt̄. vt
 autē habitudinē habētia ad inuicē z p̄ ad
 inuicē dicta sub ea que ad aliud. magnuz ei
 z puū ad aliud dicunt̄. magnū em̄ ad par-
 uum dicunt̄ magnū. z duplū ad dimidium.
 Similit̄ z reliqua Loz quidē fm̄ q̄ natu-
 rale est ad substantiā reducūt̄ fm̄ autē q̄ ma-
 thematicū aut mēsuratū ad quātitatē. hec
 ille. Ecce q̄ exp̄sse vult ille sanct⁹ q̄ eadē
 res sub diuersis p̄dicamentis cōtinet̄ p̄ter
 distinctionē intentionū. vult etiā q̄ ea dez
 res sicut corp⁹ est de genere substantie z de
 genere quātitatis. Idē em̄ corp⁹ quia ē
 res quedam naturalis composita ex mate-
 ria z forma est de genere substantie. Eadē
 etiā res quia habet partem distātem a
 parte propter qd̄ mēsurari potest est de
 genere quātitatis. Quod verum nou eēt
 si oīs quātitas eēt res distincta realit̄ a sub-
 stantia sicut eadē res qz ē res qd̄ā nat̄al' cōposita

ex materia z forma ē de genere substantie
 z quia habet partē distantē a partē ē de ge-
 nere quātitatis. Ita eadē albedo quia ē res
 quedā naturalis nata q̄lificare subiectum
 est de genere qualitatē. Et quia eadē albe-
 do est res quedā habens partē extra ptem
 z ptem distantē a parte situatē est de gene-
 re quātitatis. Cōstat itaqz q̄ dicēdo q̄ ali-
 qua quātitas nō est distincta realiter a q̄li-
 tate a p̄nis limitibus nō discedo. Un̄ nec
 vnq̄ legi q̄ aliquis sanctus vel p̄nceps phi-
 losophoz Aristotiles distinctōez fecerit i-
 ter quātitatē z quātitatē. imo habet indifferē-
 ter p̄ eodē quātitatē z quātitatē. Et h̄ dico q̄
 apud Aristotilē idē cēt dicere. quātun-
 est substantia vel qualitas. Et q̄ntitas est sub-
 stantia vel qualitas. Et qd̄ cōmunit̄ dicit̄
 q̄ Aristotiles in libro posterioroz dicat. q̄ il-
 la negatiua est īmediata. nulla substantia ē
 quātitas. falsum est. qz nec ibi facit aliqua
 penit̄ mentionē de substantia vel quātitate
 nec de p̄dicamentis.

Capitulum. xvij.

Quōmōdo omnes qualitates in sacramēto alta-
 ris nō sunt vnū subiectū vnū quātitatis.

Stensa p̄nozi cō-

o clusione rāq̄ generali. nūc aliq̄e
 speciales sunt p̄bande quarū vna
 est. Quōmōdo omnes qualitates remanētes in sacra-
 mento altaris nō sunt vnū subiectū vnū
 quātitatis p̄ quā ille qualitates dicātur
 quante. Sicut hō dicit̄ albus quia est subie-
 ctum albedinis. vel ignis dicit̄ calidus quia
 ē subiectū caloz. nā nullū vnū accidēs nu-
 mero p̄ se vnū. potest esse p̄mo rāq̄ īmedi-
 ato subiecto in aliquo qd̄ est vnū t̄m p̄ ag-
 gregationē. Ita q̄ totū accidēs illud sit
 in quolibet illoz z nō sit vna pars accidētis
 in vno illoz z alia pars in alio. qd̄ dico ad
 excludendū vnā cauillatōz qua dicit̄ aliq̄
 q̄ aliquādo p̄tingit q̄ aliquo ligno posito
 in aqua. ita q̄ vna pars sit in aere z alia in a-
 qua conuertitur pars existens in aqua in
 lapidem z alia remanet lignū sicut prius.
 quo facto dicit̄ q̄ aliqua quātitas existēs
 in toto est vna numero z t̄m subiectū nō est
 vnū p̄ se. cum vna pars sit lapis z alia lignū.
 Et ita poterit aliq̄d accidēs vnū nume-
 ro esse in vno subiecto qd̄ est vnū t̄m p̄ ag-
 gregationē. Sz illa cauillatio siue p̄tine-

at veritatē siue nō est exclusa p̄ hoc q̄ acci-
 pitur. vnū accidēs numero nō potest esse
 in aliquo vno p̄ aggregationē. ita t̄m q̄ vna
 pars nō sit in vno illoz z alia in alio. īstantia
 t̄m adiecta ponit q̄ vna pars illi quāti-
 tatis ponit subiectiue in vno illoz aggre-
 gatoz. z alia pars in alio. Patet igit̄ q̄ nō
 potest rep̄iri īstantia p̄tra p̄positionē di-
 centē q̄ nullū accidēs vnū numero potest
 esse in aliquo vno per aggregationē t̄m. z
 t̄m q̄ vna pars nō sit in vno z alia in alio Sz
 manifestū est q̄ ille qualitates remanētes ī
 sacramēto altaris si sint vnū. nō sunt vnū
 nisi aggregationē. Et manifestū est q̄ vna
 pars illi quātitatis nō est subiectiue ī vna
 istaz qualitatū z alia in alia. Igit̄ relinqui-
 tur q̄ omnes ille qualitates nō sūt subiectū
 vnū quātitatis numero. Itē nullū acci-
 dens vnū numero potest esse successiue p̄
 actionē cause naturalis in diuersis subie-
 ctis primis. voco aut̄ subiectū primū. non
 illud qd̄ est subiectū alicuius accidentis per
 ptem. sicut homo dicit̄ subiectū albedinis
 quia manus vel pes est subiectū albedinis.
 Sed illud dico subiectū primū. qd̄ ē sub-
 iectum alicuius accidentis. z nulla pars eius
 ē subiectū adequatū illi. z sic accepto sub-
 iecto p̄mo manifestū est q̄ nullū vnū acci-
 dens numero potest esse naturaliter in di-
 uersis subiectis primis. Quo p̄cesso. auferat̄
 tur vna pars illarū qualitatū. sicut ad sen-
 sum patet qd̄ fieri potest. Tunc quero. aut
 manet eadē quātitas que p̄us aut nō. Si
 sic. tūc sequit̄ q̄ eadē quātitas numero ē p̄-
 mo subiectiue in illo toto aggregato ex pri-
 oribus qualitatibus z postea nō in illo. qz nō
 manet. z est in aliquo. igit̄ est in alio. z per
 p̄sequens est in pluribus successiue. Si non
 manet eadē quātitas numero. igit̄ destru-
 cta albedine quelibet aliaz qualitatū mu-
 taret quātitatē suā. qd̄ est absurdū. Itē
 si illa quātitas vna ē in illo aggregato. aut
 est tota in toto z tota pars in qualibet illa-
 rum. aut tota in toto. z vna pars in vna illa-
 rum. z alia pars in alia. Primū dar̄ p̄ p̄
 quia tunc idē accidēs numero esset siml̄
 in pluribus subiectis. qd̄ falsum est. Nec po-
 test dari scdm. quia nulla pars illius quā-
 titatis potest accipi. que plus respiciat vnā
 quātitatē q̄ aliaz. cū ille qualitates nullo
 modo distent localiter. Ex p̄dictis col-

igitur q̄ cum accidens numeret ad numerationem subiectoꝝ. nō possunt qualitates esse distincte nisi quātitates essent distincte. i. quelibet illarum sit subiectum quantitas.

Capitulū. xij.

Q̄ nō quelibet qualitas est subiectū immediatū quantitatis.

Qu tantū autē

n est impossibile q̄ qualitates sine vnum subiectum vnius quātitatis. Sed etiam impossibile est dicere q̄ q̄libet qualitas est subiectū quātitatis alius. Ita q̄ distincta qualitas est subiectum distincte quātitatis. Nam talis pluralitas quātitatū distinctarū a qualitatibus est omnino superflua z sine necessitate p̄cessa. Item eadē ratione substantia panis erit distinctum subiectū distincte quātitatis ab omnib; illis quātitatib; quarum subiecta sunt qualitates quod est inconueniens. quia tunc sequeretur substantiā esse quantā distinctis quantitatibus. Esset enim quāta vna quātitate cuius esset subiectum immediatū z esset quāta alijs quātitatibus quarū esset subiectū mediātū. quia mediātib; illis qualitatib; quārum est subiectum. Item omnes quos vidi pouentes q̄ quātitas est alia res a substantia z quātitate. habent pro inconueniente q̄ due dimensiones sint simul. z si substantia sit subiectū vnius quātitatis z quātitas subiectum alterius quātitatis. oportet ponere q̄ nō tñ due dimensiones sint simul. sed etiā plures q̄. x. vel. xx. sunt simul. Ex quib; relinquitur q̄ nō p̄uenienter dicunt sic dicentes. Itē quib; fm aliquos nō sit inconueniens ponere distincta quanta esse simul que sint alterius rationis vel eiusdem rationis faciētia tamen vni. tamen q̄ diuerse quātitates eiusdem speciei specialissime nō facientes vnam quātitatē numero sint simul. natura/ liter vel per potentiā creatā videtur ipossibile. Sed si quib; quātitas esset subiectū distincte quātitatis. iste quātitates nō facerent vnam quātitatē numero. nec distingueretur specie. igitur nec possent esse simul in eodem loco. Manifestum est itaq; q̄ nō quelibet quātitas est subiectum distincte quātitatis.

Capitulū. xj.

Q̄ quātitas manens nō est subiectiue in vna quātitate z nō in alia.

Mod autem nō

q̄ remaneat vna sola quātitas q̄ sit subiectiue in vna quātitate z non in alia. ita q̄ reliq; quātitates nō sunt subiecta illius quātitatis. ex hoc ostenditur. q̄ si vna sola quātitas esset subiectum illius quātitatis reliq; quātitates uō essent quātitates nec subiectiue in quātitate. nec quātitas esset subiectiue in eis. Sed dictū est p̄us q̄ illud q̄d i. ē realiter res indistincta a quātitate. nec subiectiue in quātitate. nec subiectū quātitatis. nō est quārum. z ita reliq; quātitates ab illa quātitate q̄ esset subiectū illius quātitatis nō essent quāte. q̄ constat esse falsum. Etia; cu; sit manifestū omnes quātitates remanētes in sacramento altaris frangi z diuidi. z hostia diuisa omnes p̄similes quātitates cum vtraq; p̄te hostie remanere. Nec potest dici q̄ vna quātitas est subiectū immediatū quātitatis. quib; autē alia quātitas est subiectū mediātum quātitatis. Et ideo quib; est quātra. q̄a in quātitatibus est quātitas subiectiue mediate vel immediate. hoc inq; stare nō potest. quia si vna quātitas esset subiectū quātitatis immediate z alia mediātū. hoc esse nō potest nisi quia quātitas q̄ est subiectū immediatū quātitatis esset subiectiue in illa quātitate q̄ ē subiectum quātitatis mediātū. sed h̄ constat eē falsum. vna em̄ quātitas corporalis nō ē subiectum alterius quātitatis corporalis. Non enim color est subiectū coloris. tūc em̄ color esset vere z veracit̄ albus vel niger q̄d est absurdum. Ex hoc igit; seq̄tur inter cetera. q̄ nullū p̄cretū alicuius quātitatis predicatur de abstracto alterius. Manifestū eī est q̄ vna quātitas uō est subiectū alterius quātitatis. Item hoc constat alia ratione. nam ad destructionē subiecti siue mediate siue immediate seq̄tur destructio accidentis. Si igit; illa quātitas eēt subiectū alterius quātitatis. oporteret q̄ destructa quātitate q̄ immediate est in substantia tanq; in subiecto. omnes cetera quātitates destrueret. Et ita si quātitas tangibilis eēt subiectū immediatū alterius sensibilis alio sensu z illa alterius. et sic ordinate p̄cedendo. oporteret q̄ mutato colore alicuius corporis cetera quātitates

aufferentur. Et omnibus igitur predictis
potest colligi euidenter quod quantitas non est
aliquid accidens subiectiue existens in qualita
te tanquam in subiecto.

Capitulum. xxi.

In quo probatur testimonium doctorum
catholicorum quod qualitates non sunt subiectiue in
quantitate alia a substantia.

De predicta re

Prostat ostendere quod qualitates remanentes in sacramento altaris post
consecrationem non sunt subiectiue in quantitate
tanquam in subiecto sustentate eas. Et hec
conclusio est confirmanda testimonio doctorum
venerabilium utroque doctor egregius ma
gister sententiarum libro. iij. dist. xij. In puci
pio. Cuius doctrina etiam approbat concilium
generale extra de sum. trini. et si. catholica
damnata. Si quis inquit de accidenti
bus que remanent. scilicet speciebus sapore et pon
dere in quo subiecto fundentur. potius mihi vi
detur fatendum existere sine subiecto quam esse
in subiecto. Et quibus patet quod de intenti
one illius doctoris est quod qualitates sapor pon
dus et huiusmodi remanentes in sacramento alta
ris non sunt in aliquo subiectiue. et per consequens
non sunt in quantitate tanquam in subiecto. quia
tunc non esset sine subiecto sed in subiecto.
Nec valet dicere quod non intendit quod ille qualita
tes sint extra omnem subiectum. Sed quod non sint
in aliquo substantia sicut in subiecto. unde ra
tionem assignans que ille qualitates sunt sine sub
iecto subdit. quia ibi non est substantia nisi
corpus et sanguis domini. que non afficitur illis
accidentibus. Nec inquam responsio non sufficit
quia nunquam sequitur aliquid accidens esse si
ne subiecto quam diu subsistit in suo subiecto
primo et immediato. Sed si qualitates re
manentes post consecrationem essent in quan
titate sicut in subiecto. quantitas esset subie
ctum immediatum earum. et per consequens quam diu
subsisterent in quantitate non essent sine subie
cto. Item nunquam aliquid accidens potest
dici per se subsistere. quam diu subsistit in suo subie
cto mediato. Sed secundum eundem doctorem qua
litates remanentes in sacramento altaris sunt
per se subsistentes. nam loquens de qualita
tibus de quibus prius dixit quod sunt sine subie
cto ait. Remanet illa accidentia per se subsi
stentia ad mysterii ritum. ad gustus fidei

suffragium. quibus corpus christi habet formam
suam et materiam tegitur. Liqueat igitur de
intentione illius doctoris esse quod sapor et pon
dus et huiusmodi qualitates remanentes in sacra
mento altaris sunt per se subsistentes sine omni
subiecto. Et sequitur quod non existat in quantita
te tanquam in subiecto. unde subdit idem pra
tus doctor. Ne autem mireris inquit vel insul
tes si ibi accidentia videantur frangi cum
ibi sint sine subiecto. Unde magis mirabi
le est. quomodo accidentia sine subiecto exi
stunt. ut quae frangantur. Item non est maior
ratio quod una qualitas sit in quantitate tanquam
in subiecto quam alia. sed qualitas remanens in
sacramento altaris non est in quantitate si
cut in subiecto. patet namque ponderositas est
qualitas. nam secundum eam aliquid dicitur quale. et tamen
ponderositas ibi remanens non est in qua
ntitate tanquam in subiecto. Quia si ponderosi
tas esset in aliquo tanquam in subiecto illud
subiectum vere et realiter esset ponderosum
sicut omnem subiectum in quo est calor est ca
lidum. sed nihil remanens in sacramento
altaris post consecrationem est ponderosum il
la ponderositate que remanet in eodem sa
cramento. Quod plane confirmat quedam
glosa de consecratione. dist. ij. super illud cap. in. si per
negligentiam. Unde obijciunt contra hoc quod di
xit quod accidentia cadunt in terra ait sic
obijciunt. cum sola accidentia remaneant ibi
etiam accidentia dicuntur cadere cum non
habeant pondus. Et illa glossa colligi po
test apte. quod quibus ponderositas post consecra
tionem remaneat cum accidentibus alijs. ta
men non est in aliquo quod possit ab illa pon
derositate denominari ponderosum. et ea
dem ratione non est ibi aliquid album. sed tamen
est ibi albedo. et nihil est ibi album sicut est
ibi ponderositas et nihil est ibi ponderosum.
et eodem modo quibus sit ibi sapor. tamen nul
lum est ibi subiectum sustentans saporē de
nominabile a sapore. Et quo sequitur
plane quod quantitas non est subiectum in forma
tum qualitatibus illis. nec denominabilis ab
eis. Si enim subsisteret illis qualitatibus ve
re esset ponderosa calida vel frigida alba
dulcis vel amara. quod est contra predictam
glosam expressisse. Aliud etiam elici potest
ex predicta glossa. videlicet. quod in sacramento
altaris non est aliquod corpus habens pon
dus. Et quo sequitur quod non est ibi quanti

nas habens pondus . cum omnis qualitas
permanens et continua sit linea vel superfici-
es vel corpus. Si igitur esset ibi quantitas
habens pondus vel tunc oporteret quod esset
ibi linea habens pondus. vel superficies ha-
bens pondus. vel corpus habens pondus.
Sed non potest dici quod linea vel superficies
habet pondus et non corpus. quia dicit glo.
sallegata quod solum corpus habet pondus. et
sequitur quod si esset ibi quantitas aliqua habens
pondus esset ibi corpus habens pondus quod
negat. nulla est ibi igitur quantitas habens
pondus. Et quo ulterius dicitur infer-
re. quod nulla quantitas est subiectum illius pon-
derositatis. et propter illud oporteret dicere quod
nulla quantitas est subiectum aliarum qualitatium.
sed omnes qualitates sunt ibi per se subsisten-
tes prout divina. In sancta mater eccle-
sia solennizans de corpore christi legit sic. ac-
cidentia sine subiecto in eodem existunt ut
fides locum habeat. dum visibiliter inuisibi-
le sumitur. aliena specie occurrat. et sensus
a deceptione immunes reddant. quid de ac-
cidentibus iudicant sibi notis. Et quibus
auctoritatibus predictis aliquis plurimis pla-
ne constat quod in sacramento altaris non tantum
vnum accidens existit sine subiecto. sed quod ac-
cidentia existunt sine subiecto. puta omnes
qualitates de quibus sensus iudicant. quod esset
verum si omnes qualitates essent in quantitate sicut
in subiecto. unde cum illa sit sententia docto-
rum plurimum reuerendorum. videlicet magi-
stri sententiarum. Hostii. Banfri. et aliorum plu-
rimum glossatorum super decreta et decretales. vi-
detur personam fidei catholice dicere quod omnes
qualitates post consecrationem remanentes in sa-
cramento altaris non sunt in aliquo nec in quan-
titate nec in aliquo tantum subiecto Et quod ista
sit sententia predictorum patet. nam Hostii. in su-
mari. de celeb. missarum. Cum marthe. et glo.
de pse. dist. ij. In sacro. et magister Iniarum
lib. iij. dist. xj. Circa conversionem panis in cor-
pus christi. iij. recitant opiniones. Una sicut
dicunt asserit quod illa substantia que fuit panis pri-
mo. noster est caro et sanguis christi. Secun-
da opinio tenet. quod substantia panis et vini
sinat esse et manent accidentia tantum. scilicet sapor.
et color et pondus et similia. Et sub illis ac-
cidentibus incipit ibi esse corpus christi Tertia te-
net quod remanet ibi substantia panis et vini et
in eodem loco et sub eadem specie est corpus

christi. Opinio media ab omnibus predictis ap-
probatur. Et quibus omnibus partibus quod do-
ctores antiqui et autentici tantum posuerunt qua-
litates remanere per se sine subiecto Et ideo
non posuerunt quod qualitates in aliquo essent
subiective. Unde et multi ponentes qualita-
tes remanentes in sacramento altaris esse in
quantitate tantum in subiecto. multas aucto-
ritates doctorum authenticorum adducunt ad pro-
bandum quod accidentia. puta quod qualitates
sunt sine subiecto. Sed nec vna quidem au-
thoritate alicuius doctoris autentici possunt
adducere ad probandum quod qualitates in sacra-
mento altaris sunt in quantitate sicut in sub-
iecto. Unde quibus diligenter legerim totum
tractatum magistri Iniarum de eucharistia. et totum
tractatum qui ponitur in iure canonico de
eadem materia vna cum glossa et alijs docto-
ribus. sicut Hostii. et Inno. et alios tamen non
inveni quod faciant mentionem de quantitate
etiam nominando eam. nisi in tribus locis. scilicet
de pse. dist. ij. quia corpus. ubi loquens re-
cipienti corpus christi dicit sic. In mensura vi-
sibili permanens maior factus est tempore in-
visibiliter sine quantitatis augmento tantum idem
atque ipse est. Item glo. super illud capi-
tulum de consec. dist. ij. dupliciter potest in-
telligi scilicet secundum istam formam et quantitatem quam ha-
buit in cruce vel secundum quantitatem corporis glo-
rificati quod spirituale videtur quod nullo sensui sub-
iacet. Item in capitulo ubi prius dicit Hi-
larius. non est quantitas visibilis in huiusmodi esti-
manda mysterio. Sed virtus sacramenti
spiritualis ubi dicit glossa. non est quantitas
sic estimanda ut sub minori quantitate mi-
nus sit corpus christi et in maiore maius. quia
ubique est pars siue species siue corporis
ibi pes vel manus. totum corpus est in plu-
ribus locis. non memini me legisse quod sancti
vel doctores autentici tractantes de sacra-
mento eucharistie aliud tangunt de quantitate.
Sed manifestum est quod ex predictis locis nec
directe nec indirecte colligi potest quod qua-
litates sint in quantitate tantum in subiecto.
Sed de qualibet quod remanet et quod ipse fran-
gantur et terantur expresse dicunt. unde di-
cit glossa super illud de pse. dist. ij. Ego be-
rengarius. Non tantum pondus et reliquas sa-
cramenti qualitates sensibus corporalibus
percipi fateor. Sed sub illis speciebus fra-
ctis et attritis partibus totum et integrum

corpus xpi esse pfectior. totum manducari.
totum sumi. Ecce q species vocat qualita
tes quas species dicit frangi z atteri. frustra
igitur poneretur aliqua quantitas que es
set subiectum earum.

Capitulū. xxiij.

Quantitas distincta realiter a substā
tia nō sit subiectum quantum in sacramē
to altaris. Confirmatur etiaz philosopho
rum testimonio.

Hoc quantitas

Quantitas distincta realiter a substantia nō sit
subiectū qualitatum nō tantū testi
monijs sanctorum patrum sed etiam phi
losophorum poterit confirmari. Sufficit
igitur pncipem philosophoz Aristotilem
adducere. Ipse autem dicit in pdicamen
tis q sola substantia est susceptiva contrari
orum per sui mutationē. Et hoc dicit pro
prium proprie substantie. Sed si inter sub
stantiam z qualitates esset vna quantitas
ibi media deferens z sustentās qualitates
sensibiles z corporales. manifestum est q
illa quantitas esset susceptiva contrarioz
sz propriam sui mutatōz. pstat enī qz qua
doqz susciperet albedinem quandoqz ni
gredinem. quandoqz esset calida. quoni
am frigida. vno tempore est dulcis alio tē
pore amara. z ita res alia a substantia esset
susceptiva contrarioz. Item fm eun
dem. alteratio ad qualitātē sensibiles disti
guitur a pdensatione z rarefactione in tū
q quando aliquod corpus rarefit vel con
densatur. nō est necesse q amittat omnes su
as qualitates. Rarefiat igitur corpus al
bum. quo facto non potest dari q amittat
poram albedinē z habeat nonam. Nam ni
hil est hic agēs qd possit albedinem i hoc
corpore inducere. sed hoc stare nō potest si
quantitas sit res media inter substantiam
z qualitates. naz si sit res media. oportet q
substantia rarefacta habeat quantitatem
nonam. sicut inferius dicitur z ostēdetur
Cum autem ad nouitatem subiecti sequa
tur nouitas accidentis sui. oportet q albe
do esset noua z eadem ratione quelibet q
litas subiectine existens in illa quantitate
esset noua.

Capitulū. xxiiij.

Quantitas remanens in sacramento

nō est res absoluta distincta realiter a qua
litatibus remanentibus in eodem sacra
mento.

De predictis eui

De predictis sequitur q quantitas re
manens in sacramento altaris
nō est res absoluta distincta realiter a qua
litatibus remanentibus in eodem sacramē
to. Si enim uibū est quantum nisi sit sub
iectum quantitatis. vel existens in quan
titate tanqz in subiecto. vl res nō distincta
a quantitate realiter. Et ostensuz est q q
litas remanēs nō est subiectum quantita
tis nec est in quantitate subiectine. Et ma
nifestum est q qualitates post consecratio
nem sunt quante cum sint longe late z pro
funde. Relinquitur igitur q ille qualita
tes sunt quante. z nō per quantitātē que sit
res absoluta distincta realiter a qualitati
bus istis. Item habens partem distan
tem a parte est quantum. Sed manifestū
est q ponderositas remanens in sacramē
to altaris habet partem distantem a parte
Et ostensum est prius q illa ponderositas
nō est subiectine in quantitate. nec est sub
iectum quantitatis. igitur est quanta. z nō
per quantitatem que est alia res absoluta
distincta ab ista ponderositate. z eadem ra
tione quelibet alia qualitas erit quanta et
nō per quantitatem distinctam realiter ab
illa.

Capitulū. xxv.

Ante psecrationem fuit vna quanti
tas que nō erat res absoluta distincta rea
liter a substantia panis.

Hoc q quantitas

Quantitas remanens in sacramento altaris nō
est res absoluta distincta realiter a
qualitatibus ibidem remanentibus. restat nūc
aliquas persuasiones adducere ppter quas
posset alicui videri q ante psecrationē pre
cessit vna quantitas que nō erat res abso
luta distincta realiter a substantia panis q
post psecrationē nō manet sicut nec sub
stantia panis manet. Et hoc quidē pmo ex vl
tio dictis poterit persuaderi. Si enī qua
litas poterit esse quanta sine quantitātē di
stincta realiter. hoc nō potest esse nisi ppter
hoc q qualitas habet partes distinctas

realiter natus sicut distare. sed tanta est distantia partium substantie materialis quanta est distinctio partium qualitatibus. igitur ita nature sunt distare sicutualiter partes substantie sicut partes qualitatibus. imo naturaliter et virtute creata. sicut partes qualitatibus esse non possunt sine substantia. ita nec distare possunt sine distantia partium substantialium. Si igitur qualitates sine quantitate sine quantitate addita realiter. Et illa substantia panis fuerit quanta non per quantitate que erat res distincta realiter a substantia. et per consequens erat eadem. et ideo sicut substantia panis non manet ita quantitas illa non manet. Item substantia panis non erat quanta quantitate que est realiter eadem cum qualitate et post consecrationem non manet aliqua quantitas distincta realiter a qualitate sicut probatum est. Igitur oportet quod aliquid accidens corrumpitur quando corpus episcopi consecratur. quod dicitur sanctorum patrum repugnare videtur. vel oportet dicere quod substantia panis erat quanta quantitate que non erat res distincta realiter a substantia panis et per consequens non manet sicut nec substantia panis.

Capitulum xxv.

Quod substantia potest esse quanta sine re absoluta distincta realiter addita sibi.

T autem magis

patet principale propositum volo nunc iuxta superius dicta illa probare. Quod substantia potest esse quanta sine omni re absoluta distincta realiter addita sibi. Nam primum ostensum est. quod omnem substantiam potest diuina potentia facere et seruare sine omni accidente absoluto inherente sibi. Probatum est etiam quod si placuerit diuine voluntati aliquid substantiam nunc extensam et substantiam accidentibus suis in posterum seruare. et omnia accidentia separe vel destruere sicut annihilare. non compellitur diuina potentia istam substantiam de loco ad locum transferre sicut mutare localiter. Ex quibus elicio hanc propositionem. Ista substantia que nunc est quanta potest diuina potentia seruare imo tam localiter sicut se tota et qualibet parte sui substantialem. Quis libere et contingit. et destruere omnem quantitate distinctam realiter ab illa substantia inherente sibi. Nihil

enim et sine ratione videtur artare diuinam potentiam dicere. quod si deus velit substantiam partem naturaliter omni accidente inherente sibi in esse seruare. et destruere accidens absolutum inherens sibi. quod oportet deum necessario mutare illam substantiam localiter et de uno loco ad alium transmutare. Cum frequenter videamus etiam agens naturale sine destructione et mutatione locali subiecti aliquid accidens eiusdem subiecti destruere. Non est ergo negandum a diuina potentia cui perfecte subduntur omnia. quod non possit sine destructione illius ligni et mutatione locali eiusdem destruere omnem quantitate que accidens absolutum inherens isti ligno. Quod facio. oportet dicere quod ista substantia est quanta cum habeat partem extra partem sicut pus. Nisi enim illius substantie partes distarent sicut pus non esset tota substantia in toto loco et partes in parte sicut pus ante destructionem accidentis. Nisi et per consequens ista substantia esset mota localiter. quod est contra positum. Est igitur ista substantia quanta et per se situm nullum accidens inherere sibi quod est accidens absolutum. quod per se situm omne tale per potentiam diuinam est destructum. igitur ista substantia sine quantitate que sit accidens absolutum inherens sibi est quanta. Quod autem isto casu positum substantia remaneat quanta. potest adhuc persuaderi. Nam manifestum est quod etiam tota ista substantia seruatur in esse per potentiam diuinam nulla parte eius destruitur seu corrumpitur. remanent igitur partes substantiales eadem que pus. de quibus partibus quero. aut distant loco et situ. quod per se habet propositum. cum probatum sit quod omne per se unum habet partes distantes loco et situ est quantum. Aut ille partes non distant loco et situ. quod dari non potest. quod etiam sequeret quod essent mutare localiter. Si enim nunc non distant localiter. et pus distabant localiter. nec unum versus est in aliud. cum vtriusque vere maneat. oportet quod alterum illorum sit mutatum localiter. Item accipio unam partem illius substantie pura a. et quero. aut a. coexistit isti parti loci cui pus coexistebat aut non coexistit illi parti loci. Si coexistit. eadem ratione alia pars illius substantie coexistit alteri parti loci cui pus coexistebat. Et quo sequitur quod tota substantia coexistit toti loco et pars parti. et per consequens tota illa substantia habet partes distantes situ. sicut partes loci quibus coexistit distant situ. Si autem

a. nō coexistit illi pti loci cui p̄us coexistebat. igit̄ ista p̄s mutata est localiter. q̄a om̄ne q̄d est p̄ns alicui p̄mo. ⁊ postea manēs nō est p̄ns illi loco. necessario transfert̄ de loco ad locū. Et ita ista p̄s mutaret om̄nē locum. q̄d est p̄tra positū. Nec valet dicere q̄ illa substātia nō est in loco nisi p̄ q̄ntitatem q̄ est accidens illius substātie. Et iō quādo destruit̄ q̄ntitas illa nec substātia est in loco nec mutat̄ localit̄. q̄z illd̄ nō est theologice dictū. Nā fm̄ sanctos ⁊ doctor̄es autenticos ⁊ satis est de intentione scripture canonice. Angel⁹ est i loco ⁊ trās fertur de vno loco ad aliū q̄ntūcūq̄z non sit q̄ntus sed indiuisibilis carens oīb̄ p̄ibus natis distare localiter. ergo m̄lto magis substātie habēti p̄tes natas distare localiter poterit p̄petere esse in loco ⁊ mutari localiter. q̄uis nō habeat. quantitatem que sit accidens absolutum distinctū realiter ab ea ⁊ inherens sibi. imo q̄ntūcūq̄z substātia ab om̄i accidēte separet̄ adhuc erit in loco nisi ponetur extra m̄dm. ⁊ non t̄m̄ substātia erit in loco. imo quelibet pars eius erit in loco. ⁊ tunc quero de illa p̄tea. aut est in loco q̄ p̄us ⁊ habetur. intencum. aut est in alio ⁊ p̄sequens mutatur localiter. q̄d est p̄tra positū. Nec valet dicere q̄ illa substātia nō est in loco circūscriptiue sed diffinitiue. quia hoc dicere est p̄cedere p̄positum. Nam p̄ori casu posito. ex hoc ip̄o q̄ illa substātia est in loco diffinitiue erit in loco circūscriptiue. cuius ratio est. quia si illa substātia est in loco diffinitiue. oportet dicere p̄similiter q̄ quelibet pars eius est in loco diffinitiue. tunc quero. aut a. est in illa p̄te diffinitiue aut nō. Si dicitur q̄ sic. eadem rōne alia pars erit in alia p̄te diffinitiue. Ex quo sequitur q̄ ille p̄tes distāt localiter ⁊ situat̄. Omne autem totum habens p̄tes distantes localiter est circūscriptiue in loco. Igitur tota illa substātia est circūscriptiue in loco. Si autē dicitur q̄ a. nō est diffinitiue in illa parte loci i qua p̄us fuit. vel hoc est quia est alibi diffinitiue ⁊ per p̄sequens est mutata localiter vel quia nō est alicubi. quod p̄cedi nō potest. cum etiam angelus alicubi sit ponendus. hoc etiam dato sequitur q̄ mutata ē localiter. ex quo non est diffinitiue nec circūscriptiue in illo loco in quo prius. ⁊ ta

men manet realiter in rerum natura. Sic igitur cum possit potentia diuina conseruare substātiā in eodem loco ⁊ destruere om̄ne accidens inherēs sibi. quod est accidens absolutum. nō est p̄tradictio q̄ substātia sit quanta sine quantitate accidēte inherente sibi.

Capitulum. xxvi.

In quo adducuntur alie rationes ad p̄bandum eandem p̄clusionem. scz q̄ substātia potest esse quanta sine quantitate distincta addita sibi.

¶ Iuxta superiores

i rationem alijs rationib⁹ potest cōcludi. Q̄ substātia potest esse q̄nta sine quantitate distincta addita sibi. nā nō minoris virtutē est p̄seruare duas substātiā natas facere ⁊ p̄stituere vnā ⁊ substātiā sine om̄ib⁹ accidētib⁹ absolutis inherētib⁹ sibi. quando nō faciunt nec p̄stituunt vnā substātiā. q̄z quādo constituuunt vnā substātiā sicut accept⁹ duabus aquis. puta a. ⁊ b. nō minoris virtutis est p̄seruare a. ⁊ b. in distinctis locis. sine om̄ib⁹ accidētib⁹ absolutis inherētib⁹ eis. quando nō faciunt vnā aquā totalem. q̄z quando fiunt partes vnius aq̄ Sed om̄ipotentia dei potest separare a. ⁊ b. ab om̄ib⁹ accidētib⁹ suis. ⁊ p̄seruare a. ⁊ b. in distinctis locis sicut a. hic. ⁊ b. romē si sibi placet. nō enim si om̄ipotentia dei se pararet vnā aquam romē ab om̄i accidente suo opteret q̄ deus transferret illā aquam que est romē vsq̄z huc. vel illā vsq̄z romam. nec oporteret q̄ trāsferret eas ad aliquē locum mediū. sed posset conseruare illam alibi ⁊ illam hic. igitur eque facili ter si sibi placeret. si a. ⁊ b. coniungerentur ⁊ constituerent vnā aquam posset om̄ipotentia dei conseruare a. ⁊ b. in distinctis partibus loci. q̄uis separaret a. ⁊ b. ab om̄ibus suis accidētib⁹ absolutis. q̄z posito illa substātia totalis haberet partes distantes situ. quia a. ⁊ b. sunt partes sue que distarent situ. ⁊ per consequēs illa substātia totalis esset quanta ⁊ tamē sine q̄ntitate distincta realiter ab ip̄a substātia.

Confirmatur ratio. quia nulla apparet
contradictio quin possit deus per suam
finitam potentiam sicut alitte creauit to-
tam aquam oceani sub accidentibus suis
conseruare istam substantiam et accidentia
destruere. sed nunquam hoc posito necessitare-
tur deus partem oceani que est in occide-
te transferre usque ad aliam partem que est
in oriente vel e conuerso. vel ambas partes
transferre ad aliquem locum in medio. Non
enim videtur theologice dictum quod ad hoc
necessitaretur deus. Igitur deus potest to-
tam aquam oceani conseruare in rerum
natura. et destruere omne accidens absolu-
tum inherens sibi. et tamen illas aquas que
sunt in oriente et occidente conseruare ubi
prius. quo facto. tota aqua illa haberet par-
tes distantes sine quantitate addita. et per
consequens esset quanta sine quantitate ad-
dita. Item quando subiectum et acci-
dens habent partes sibi correspondentes
ita quod distinctis partibus accidentium cor-
respondent distincte partes substantie. non
minoris potentie est conseruare partes ac-
cidentis destruendo subiectum sine muta-
tione locali accidentis vel alicuius partis
sue. quam conseruare partes substantie sine mu-
tatione locali destruendo accidens abso-
lutum. Sed substantia materialis et acci-
dens sunt simul. ita quod distinctis partibus
accidentis correspondent distincte partes
substantie. Nam alia pars accidentis est in
alia parte substantie. Ita quod distincte par-
tes accidentis sunt in distinctis partibus
substantie. sicut patet per hoc quod proba-
tum est prius. scilicet quod substantia materi-
alis habet partes substantiales situ distan-
tes. Potest autem deus conseruare acci-
dens absolutum in eodem loco et situ de-
struendo subiectum. sicut patet in sacramen-
to altaris. Igitur non includit contradi-
ctionem deum conseruare in eodem loco
subiectum destruendo quocumque accidens
absolutum inherens sibi. quo facto. substantia
erit circumscriptiue in loco sicut prius
et per consequens quanta sine quantitate
sibi addita. Hec oportet maliciose ca-
lumniari dicendo quod est dicere contra fidem
quod in sacramento altaris substantia corrumpitur. Tertio enim dictum meum non est

sed est dictum doctorum catholicorum de
consecratione distinctione secunda. Quia cor-
pus. glosa super verbo conuertuntur dicit.
bene dicit conuertuntur vel transsubstan-
tiantur vel transeunt. supple terrenam mor-
talia in christi substantiam. sed non fiunt
nec incipiunt. nihil enim fit vel incipit esse
corpus christi. potest tamen concedi quod
de pane conficitur et fit corpus christi. si-
cut de aqua fit cristallus. non tamen est cri-
stallus. sed securius non concederetur hoc.
Et ubicumque inuenitur panis vel de pane
fit vel conficitur corpus christi. sic intelli-
gitur. fit. id est. transit in corpus christi. vel
de pane fit. id est. sub specie panis est vel la-
tet vel incipit esse vel latere corpus christi
ubi ante consecrationem non erat. Si enim
panis fieret christi corpus. singulis diebus
adderetur ei illud quod prius non erat. et
sic semper augmentaretur. Et subdit. non
intelligas. igitur quod aliquod augmen-
tum sumat ex tali conuersione. nec eodem
modo quo cibus conuertitur in carnem. sed
est ibi corruptio. id est. desinit esse substan-
tia panis nulla tamen generatio.

Item glosa de consecratione distincti-
one secunda ante benedictionem. licet verba
successiue proferantur. non tamen succes-
siue consecratio fit. sed in vno instanti cor-
rumpitur panis. scilicet in ultimo instan-
ti prolationis verborum. Et licet panis
sit corpus compositum. momentanea ta-
men est corruptio eius.

Item glosa eadem distinctione capi-
tulo primo. panis est. dicit quod substantia pa-
nis desinit esse consecratione subueniente.
et cetera. ibidem. Non est igitur contra ca-
tholicam fidem dicere. quod in sacramento al-
taris panis substantia corrumpitur siue
destruitur. Cum igitur deus conseruet in
eodem loco accidentia destruendo substan-
tiam. non erit impossibile sibi conseruare
substantiam in eodem loco accidens cor-
rumpendo. et sic erit substantia quanta si-
ne tali accidente. Item si deus destru-
eret medietatem cuiuslibet accidentis ab-
soluti in formam medietatem vnam vniuersi ligni.
et conseruaret aliam medietatem accidentis in for-
mam aliam medietatem illius substantie.
ille due partes distarent et tamen vna istarum care-

ret omni accidente informate eam. Ex quo sequitur qd pars substantie potest distare a parte substantie sine accidente informante eam. et per consequens poterit substantia esse quanta sine quantitate addita sibi.

Item non maiore contradictione includit qd substantia habens partes distinctas realiter natas distare localiter sine omni accidente addito sibi in aliquo diuisibili. ita qd tota sit in toto loco et pars in parte. qd qd aliqua substantia carens omni parte tali sit in aliquo loco diuisibili. ita qd tota in toto loco et tota in qualibet parte. Sed angelus carens omni parte integrali sine omni accidente absoluto addito sibi potest esse totus in aliquo loco diuisibili et totus in quolibet parte. igitur non est contradictio qd aliqua substantia hinc partes natas distare localiter sit tota in toto loco diuisibili. et pars in parte sine quantitate aliqua addita sibi. Ex quo sequitur qd erit circumscriptiue in loco sine quantitate addita sibi. Confirmatur hec ratio non magis includit contradictionem substantiam corpoream esse in loco modo sibi conuenienti sine omni re addita sibi. qd substantiam incorpoream esse in loco in modo sibi conuenienti. Proprius autem modus essendi in loco conueniens substantie incorporee est esse in loco diffinitive. sed substantia incorporea potest esse in loco diffinitive sine omni re absoluta addita sibi et sic erit contra sine omni re absoluta addita sibi. Nulla igitur ut videtur contradictione includit qd aliqua substantia sit quanta sine omni re accidente absoluto addito sibi.

Capitulum. xxvii.

Ex eadem conclusio que prius videtur se qui ex dictis aduersarioz.

Reter rationes

priores possunt aliquae adduci partim fundate in dictis aliorum doctorum catholicorum negantium tamen predictam conclusionem. Videtur enim illa propositio sequi ex dictis aliquorum aduersarioz. omnis res absoluta existens sub aliquo accidente absoluto per informationem ita qd totum subiectum sit sub toto accidente. et pars sub parte. potest per diuinas potentias coexistere eidem sine informatione et inherencia illa. patet. Nam sicut in

tos negantes substantiam posse esse quantum sine accidente inherente sibi. respectus extrinsecus adueniens sibi potest auferri extremis manentibus. et sicut eos respectus inherentes accidentis ad subiectum est respectus extrinsecus adueniens. igitur non includit contradictionem substantiam et istam rem quam dicunt quantitatem manere sine respectu tali inherente. Sed hoc posito tota substantia coexistit toti illi quantitati que est accidens. igitur sicut illa quantitas habet partem distantem a parte. sic ista substantia habebit partem distantem a parte. et ita substantia est quanta sine quantitate informante eam. Sed possunt dicere qd ablato respectu inherente quantitatis ad substantiam. substantia non erit presens quantitati. ita qd tota sit presens toti quantitati. et pars parti. non possunt sic euadere. Nam sicut eisdem respectus presentialitatis substantie ad quantitatem est prior respectu inherente quantitatis ad substantiam. et respectus presentialitatis partis substantie ad partem quantitatis est prior respectu inherente partis quantitatis ad partem substantie. Quod potest probari per hoc. qd impossibile est qd sit respectus inherente quantitatis ad substantiam sine respectu presentialitatis quantitatis ad substantiam. et per consequens sine respectu presentialitatis substantie ad quantitatem quia ille presentialitates mutue secundum principia eorum sunt sicut natura. Sed respectus presentialitatis potest esse sine respectu inherente. Multis enim est substantia presens vel esse potest que non informant vel inheret sibi. sed sicut eos per diuinas potentias prius potest esse sine posteriori. non igitur includit contradictionem qd conseruetur respectus presentialitatis totius substantie ad totam quantitatem istam que ponitur accidens inherens sibi et respectus presentialitatis partis substantie ad illam partem quantitatis. sine respectu inherente quantitatis ad substantiam. et si sine respectu inherente partis quantitatis ad partem substantie. qd posito. tota substantia est presens toti quantitati. et pars substantie est presens parti quantitatis sine respectu inherente. Et per consequens sine respectu substantie ad quantitatem. et sic habebit illa substantia partem distantem a parte sine quantitate informante eam. et per consequens erit quanta sine quantitate informante eam. Nulla ei res per se

vna habet partem extra partem et partem distantem a parte nisi sit quanta. Item respectus presentia-
 litatis substantie ad vbi s; istos non dependet ex respectu inherencie quantita-
 tis ad suū subiectū. quia destructo respectu inherencie quantita-
 tis ad illā substantiam. adhuc poterit illa substantia esse
 p̄sens loco et eadem rōne respectus p̄ntia-
 litatis p̄is substantie ad partem loci nō de-
 pendet ex respectu inherencie p̄is q̄ntita-
 tis ad partem substantie. et tamē s̄m eos omne
 qd nō dependet ab alio potest cōseruari p̄
 diuinā potentiā sine alio. Poterit igitur re-
 spectus presentia-
 litatis totius substantie ad totum locū. et partis substantie ad partem
 loci p̄seruari. siue respectu inherencie quā-
 titatis ad substantiam. quo facto. substan-
 tia ip̄a erit p̄sens toti loco. et pars parti.
 et p̄sequens erit circumscriptiue in loco
 et tamen non informabitur aliqua quanti-
 tate que sit res absoluta distincta realiter
 a substantia. Substantia ergo erit q̄nta si-
 ne quātitate.

Capitulū. xxviii.

Quod substantia est quanta per suas partes
 substantiales sine omni quantitate que sit
 res distincta realiter a substantia et q̄litate

Est post hoc.

r̄stendere q̄ non solum substantia
 potest esse quanta sine quantita-
 te addita sibi. sed et q̄ substantia est quāta
 per suas partes substantiales sine omni q̄n-
 titate q̄ sit alia res absoluta distincta reali-
 ter a substantia et qualitate. Ex primo per
 suadetur sic. frustra fit per plura qd potest
 fieri per pauciora. hoc enim est p̄ncipium
 quod negari n̄ debet. quia nulla plurali-
 tas est ponenda nisi per rationem. vel per
 experientiam. vel per auctoritatem illius
 qui non potest falli. nec errare. possit con-
 uinci. Sed ex quo substantia potest esse q̄n-
 ta sine quantitate distincta a substantia et
 qualitate. nec per rationem. ne per experie-
 ntiam potest conuinci. q̄ sit talia quantitas
 alia. Nec hoc inuenitur expressum ab au-
 ctore aliquo qui non potest errare. quia
 nō inuenitur a deo fuisse reuelatus. igitur
 non est necesse ponere quantitatē talem.
 Et ita frustra poneretur. omnia enim que
 possent saluari per talem rem. possunt sal-

uari sine ea. et per hoc q̄ substantia habet
 partes substantiales distinctas realiter na-
 tas distare localiter. que partes t̄z substā-
 tie q̄ qualitarum virtute cause efficientis
 et finalis sicut in esse producuntur ita sicut
 distantes. Eadem enim virtute qua diuer-
 se partes substantie et qualitarum de non
 esse procedunt ad esse. etiam in distinctis
 locis capiunt esse. Et tō sic nihil preter cau-
 sam efficientem finalem formalem et mate-
 riale necesse requiritur. nec preterigi-
 tur ad hoc q̄ substantia et partes substan-
 tie de non esse producantur ad esse. ita eti-
 am nihil preter predictas causas requiri-
 ri. n̄ necesse ad hoc q̄ vna pars substan-
 tie sit extra aliam partem. vel distet ab alia
 parte. Virum enim videretur q̄ vnus ac-
 cidens posterius substantia et partibus ei⁹
 posset facere vnā partem substantie extra
 aliam partem et tamē cause essentielles rei
 non possent hoc facere sine accidente tali.
 non enim ad distantiam partium illarum
 requiritur accidens tale. cum due substā-
 tie possint distare. et si essent ab omnibus ac-
 cidens separata. Nec ad hoc q̄ ille que
 partes constituunt ad hoc totum requiri-
 tur accidens tale. cum nulla videatur ra-
 tio quare partes priores naturaliter omni
 accidente non possunt constituere totum
 cuius nate sunt esse partes sine accidente.

Ex quibus omnibus colligitur q̄ quan-
 titas de genere accidentis nec requiritur
 ad distantiam localem illorū que nate sūt
 cōstituere vnā substantiam absq̄ tali ac-
 cidente. Ex quo patet q̄ omnia que pos-
 sunt saluari posita tali quantitate sine ea
 eque bene saluari possunt. Ita enim salua-
 bitur q̄ partes substantie et qualitates in-
 formantes substantiam distat localiter et
 q̄ tam substantia q̄ qualitates sunt quan-
 te. q̄ habent partem extra partem sine tali
 quantitate per hoc q̄ cause essentielles pro-
 ducunt partes substantie et qualitarum in
 locis distinctis sicut si ponatur talis quā-
 titas consequens substantiam iam produ-
 ctam. Quis enim prohibet deus produ-
 cere vnā substantiam vel qualitatem sine
 omni accidente distincto a substantia et q̄l-
 itate. et qd sit p̄hibere deū ponere vnā p̄tē il-
 l⁹ sube vel q̄litaris extra aliam absq̄ dis-
 solutione illius substantie vel q̄litaris absq̄

realia absoluta distincta realiter si possit
 hoc facere mediare tali re distincta. Beniz
 videtur nimis arrare diuinā potētiā. di-
 cere q̄ vna re producta a deo habere par-
 tes distinctas realiter deus nō possit face-
 re distare localiter. nisi dando eis rem no-
 nam. vel nisi vnitatē earū rumpat vel dis-
 soluat. Item q̄ substantia sit q̄nta per
 suas partes substantiales intrinsecas sibi
 ostendo. Illud q̄d p̄ partes suas intrinse-
 cas est in loco circūscriptiue p̄ suas pres̄ i-
 trinsecas est q̄ntum. quia ostensum est p̄
 q̄ omne q̄d est circūscriptiue in loco est q̄n-
 tum. Quis autē substantia materialis per
 suas pres̄ substantiales est in loco circū-
 scriptiue. quia sicut ostēsus est p̄us. omnis sub-
 stantia materialis q̄ est extensa. p̄ suas par-
 tes essentialē est p̄sens loco. ita q̄ tota sub-
 stantia est p̄sens toti loco. et p̄s substantiē ē
 p̄sens p̄ri loci. sed omne tale est circūscripti-
 ue in loco. et ita omnis talis substantia per p̄-
 tes sibi intrinsecas est q̄nta. Hec valet
 dicere q̄ substantia nō habz partes nisi p̄
 q̄ntitatē que est res distincta a substantia.
 nam substantia nō depēdet ab aliquo suo ac-
 cidente nec p̄ sequeōs pres̄ substantiē depē-
 dent a p̄ribus accidentis. Si igitur q̄nti-
 tas sit accidens substantiē. pres̄ substantiē nō
 dependent nec a q̄ntitate nec a p̄ribus q̄nti-
 tatis. et ita substantia habet pres̄ nō p̄ q̄ntita-
 tem. Quod p̄firmat. nam p̄ idē habet res
 esset eē distinctū. p̄ illud igitur per q̄d sunt
 partes substantiē p̄ idē etiā distinguuntur.
 sed pres̄ substantiē nō sunt p̄ q̄ntitatē. igitur
 nec distinguunt per q̄ntitatē. nō igitur sub-
 stantia habet pres̄ p̄ q̄ntitatem que est alia
 res a substantia. Itē si q̄ntitas sit alia
 res a substantia. igitur nō faciet p̄tem substan-
 tiē distare a p̄te substantiē nisi sit causa effici-
 ens vel finalis. s; causalitas efficientis vel
 finalis faciens pres̄ distare nō excludit q̄n-
 illa res p̄ partes suas intrinsecas sibi sit q̄n-
 ta. cum em̄ deus tanq̄ causa efficiēs et fina-
 lis faciet pres̄ cuiuscūq; q̄ntitatis distare.
 nulla q̄ntitas per pres̄ suas esset q̄nta nec
 habens partē extra partē. Ex quo patz
 q̄ q̄ntificūq; substantiē illi que habet p̄te
 extra p̄tem esset addita vna q̄ntitas alia.
 Adhuc illa substantia per seipam et per par-
 tes suas intrinsecas esset q̄nta. sicut partes
 substantiē seipis et p̄ nihil aliud nisi per suas

causas extrinsecas. puta efficiētē et inem-
 distant localiter. Hec sufficit dicere
 q̄ q̄ntitas q̄ est accidēs est causa formalis
 quare substantia est quanta. sicut albedo est
 causa formalis quare aliqd est albus. hoc
 nō valet. quia ostensum est p̄us q̄ omnis res
 vna numero habens partē distantē locali-
 ter vel situatē a parte est q̄nta. Illud igitur
 per q̄d res nec est vno numero. nec per
 q̄d partes rei distant situatē nō est cau-
 sa formalis quare res illa est quanta. Quā-
 titas autem que est accidēs nō est illud p̄
 quod formaliter substantia est vna nume-
 ro. per idē em̄ substantia est et est vna nu-
 mero. Nullum autē accidēs est causa for-
 malis quare suum subiectum est. nec erit.
 Igitur causa formalis quare subiectum
 suum est vnum. Hec quantitas etiam est
 causa formalis per quā partes substantiē
 distant situatē. sicut aliquid est album p̄
 albedinem. Tunc enim sicut impossibile ē
 q̄ aliqua sint alba sine albedine. siue sint se-
 parata ab inuicē sicut quedam tota per se
 existentia. siue sint partes constituentes ali-
 q̄d totum. ita impossibile est q̄ ille res que
 modo distant situatē per quantitates q̄
 est accidēs. sicut corpus est album per al-
 bedinem. distarent situatē vel localitē si-
 ne tali quantitate. etiā si essent separata ab
 inuicē. et essent quedam tota nō facientia
 vnum totum. q̄d est falsum. Posset eni oī-
 potentia dei p̄mo diuidere lignum in du-
 as partes et ponere vnam illarum in angli-
 am. aliam autem hic in romam. et postea se-
 parare illa ab omnibus accidentibus suis
 absolutis. Quo facto illa distarent locali-
 ter. et tamen nō haberet talem quantitatē
 quia separata sunt ab illa per casum. Et q̄-
 bus patet q̄ partes substantiē nō distarēt
 per talem quantitatē sicut corp⁹ est albū
 albedine.

Capitulum. xxix.

Probatio eiusdē conclusionis q̄ p̄us p̄ ar-
 gumēta sup̄a a dictis doctoribus catholicis

Superioribus

rationibus adducēde sūt alie primū sū-
 date in dictis aliorū doctorū katho-
 licorū. q̄m ponūt talē q̄ntitatē mediā in-
 subam et q̄ntitatem. Dicē em̄ q̄dam doctor. et
 pbabile reputo. quia nihil volo negare a.

dei potentia. cū pl^o posset facere q̄ nos cogitare vel intelligere. nisi viderim euidentem contradictionē sequi. Dicit enim doc. ille scz Scotus lib. 0. iij. dist. x. q. iij. Q̄ in finita dei potentia posset p̄seruare corpus xpi sub specie panis sacramentaliter absq̄ hoc q̄ in celo l'alibi haberet eē localiter et circumscriptiue. Ponatur igitur q̄ corp^o xpi sit sub speciebus sacramentaliter. z designat in celo esse localiter z nullibi incipiat esse localiter z circumscriptiue. Quo facto quero aut illa quantitas que p̄us erat distincta a substantia z qualitate manet. aut nō manet. sed corrumpitur. Non potest dici q̄ illa quantitas est destructa. Nam fm eos ibidē. absolutum nō variatur ad variationem respectiui. z per p̄sequens nec absolutus destruitur per variatōz respectiui. Ubi autem in celo nō est nisi respectus sz eodēdem. igitur nō p̄op̄ter hoc q̄ corp^o xpi cessat esse in celo localiter. oportet ponere q̄ aliqua res realiter destruat. Remanet igitur om̄is res absoluta que p̄ius erat. z sic remanebit quantitas illa. Cum igitur fm eos illa substantia est quanta per illaz quantitātē sicut corpus est album per albedinem sicut impossibile est z p̄ contradictionē includit q̄ aliqd̄ corpus sit informatū albedine inherente sibi. z tamē q̄ nō sit album. Ita impossibile est q̄ illa substantia sit informatā illa q̄ntitate inherente sibi nisi sit q̄ntita. Oportet igit̄ istū dicere q̄ illud corp^o xpi posito p̄ori casu vere z realit̄ esset illa quantitate q̄ntū. Sz q̄ hoc nō debeat p̄cedi p̄suadeo p̄mo sic. Illud qd̄ nō habz p̄tem distantē a p̄te nō est q̄ntū. sed posito p̄ori casu substantia corporis xpi nō habet p̄tem distantē a p̄te. q̄ si sic. cū illud corp^o coexistat speciei panis. seq̄t̄ q̄ distincte partes corporis coexistūt distinctis p̄tib^o illius speciei. Probatio p̄nc. Nā si partes corporis xpi distant localiter accipio illas duas puta. a. z b. Tunc quero de a. aut coexistit toti hostie z cuilibz p̄ti. eadē rōe b. coexistit toti hostie z cuilibz p̄ti. z p̄ positiū. corpus xpi nō est alibi q̄ sub specie panis. igit̄ cui cunq̄ coexistit vna ps eide coexistit alia. z p̄ p̄sequēs nō sunt distincta localiter. Si aut̄ dicas q̄ a. coexistit vni p̄ti hostie z nō alteri. z b. coexistit alteri p̄ti z non illi. z ita distincte p̄tes corporis xpi coexisterent disti-

ctis p̄tib^o speciei panis qd̄ falsum est. qz ex illo sequitur q̄ nō totū corp^o xpi esset in qualibet p̄te hostie. imino in nulla p̄te hostie est totū corpus xpi. Etiam sequit̄ corpus xpi esse in loco circumscriptiue. que omnia sunt falsa. Reliquitur igitur q̄ illo casu posito corpus xpi nullibi haberet p̄tem distantē sicut a parte. Nec haberet p̄tem extra p̄tem. z per p̄sequēs nō esset q̄ntū. quod est p̄positum. Sed ad illa z p̄similia innuūt ip̄i vnam responsionem dicentes. q̄ positio que est differentia quantitatis necessario est in quāto. vel est in q̄ntē p̄tinuo p̄manenti. z illam oportet saluare in p̄posito. q̄ scz dicit ordinem p̄tūz in toto. Nec est enim bene intelligibile aliquid esse quantum diuensiū. quin sit signare in toto ordinē huius p̄tis ad aliam fm q̄ntitatem interiacentē. Positio autē que ponitur a quibusdā p̄dicamentū aliud dicit. P̄supposito em̄ ordine p̄tū in toto pōit vltra ordinē p̄tū ad locū siue ad p̄tes loci vel locantis. hoc est dictū q̄ p̄tes coextensū dant p̄tib^o sicut totū dicit̄ p̄mo p̄mēsurari toti loco in quo habz suū vbi ita q̄ positio p̄dicamentū p̄supponit positōz differentia quantitatis. z specificat vbi. z hāc positionē possibile ē deū sep̄are a q̄ntitate inante positione p̄na. nō solū per negatōz vbi sicut posset facere aliqd̄ corp^o extra vniuersum. z tūc nō haberet illā scd̄am positionem. qz nō haberet aliqd̄ p̄tines cui^o p̄tibus p̄tes p̄tenti p̄mensurarent. Sz positio etiā termino cui p̄tenti posset fieri p̄mēsuratio siue coextensio alteri corp̄i. possibile ē deū scd̄m suare q̄ntū z coexistentiā ei^o ad q̄ntū. z tū sine illa coextensione p̄tū vni^o ad p̄tes alteri^o quā dicit illa positio scd̄a.

Ista sunt subtiliter dicta. nullus tamen amator veritatis debet offendi si causa veritatis inquirende z exercitiū impugnetur. Si enim vera sunt expedit audire obiectiones vt soluantur vt sic veritas clarius innotescat. Si falsa sunt expedit vt conuincantur. Quātem illa responsio non sit sufficiens p̄tūno potest persuaderi sic. Si positio que est differentia quantitatis dicit ordinem partū in toto z sufficiens est ad h̄ q̄ aliqd̄ sit q̄ntū. q̄ro q̄lis est ille ordo p̄tū in toto. aut ē ordo p̄tū sicut ita q̄ vna p̄ est sup̄ior z alia inferior. vna antē alia

retro. vna versus orientē alia versus occi-
dentem. Aut est ordo pfectionis. quia scz
vna ps est pfectior z alia impfectior. Aut
est ordo totius z partis sicut oculus est pars
capitis. Aut ē ordo causalitatis. quia vna
ps est causa alterius. Aut est ordo originis
vel nature. quia si vna ps plus producitur
vel est plus in rerū natura q̄ alia. Alio em̄
modo nō video q̄ possit intelligi ordo par-
tium in toto importatus p̄ positionē que ē
differentia quātitatis. Si primus ordo scz
situalis manifestū est. q̄ ille nō potest eē si-
ne locali distantia partium. z ita nūq̄ est ad q̄n-
tum nisi partes sitaliter distent. Lū igit̄
posito p̄mo casu partes corporis xpi nō distāt
sitaliter. corpus xpi illo p̄cesso nō erit q̄n-
tum. Alijs aut̄ modis nō potest ordo partium
in toto intelligi qui est positio que est diffe-
rentia quātitatis. Nam quilibet ordo ita po-
terit competere substantie corporis xpi. si to-
ta substantia corporis xpi esset separata ab oī
quantitate. q̄d est deo possibile facere s̄m
illos sicut quādo est diuncta cum quātitate.
Conseruata em̄ tota substantia corporis
xpi absq̄ hoc q̄ sit quāta. ita esset pars sub-
stantie pfectior alia sicut nunc est. nō plus
etiam est vna pars nūc ps alterius. nec plus
est vna pars causa alterius. nec plus vna
pars pars natura alia q̄ esset tunc. z ita pa-
ret q̄ nullus ordo partium in toto potest cō-
petere partibus substantie quando est diun-
cta quātitati q̄n possit ei competere q̄n nō est
diuncta quātitati p̄ter illū ordinē qui est sitalis
autem ordo partium requirit distantia partium
localē. z per consequens nihil est quantū cō-
tinuum p̄manens. nisi ip̄m habeat partes
distantes sitaliter. Item om̄ne quantū
sitalitū est longū. sed nullū longū est sine
distantia locali vel sitali partium. Si igit̄
corpus xpi priori casu posito sit quantum
oportet q̄ sit longū. Et per consequens oportet
q̄ vna pars distet ab alia. z q̄ vna sit extra
aliam. q̄d nō est verū retento casu priori.

Item om̄ne quātū est extensum. sed nihil
est extensum nisi vna pars distet ab alia. z
sit extra aliam. nō em̄ ad extensionē sufficie
p̄sentia alicui rei quante. tunc em̄ anima i-
tellectiva esset quanta cū coexistat z sit p̄-
sens toti corpori z cuilibet parti eius. Cō-
stat itaq̄ q̄ si corpus xpi esset quantū in sa-

cramento altaris. retento p̄mo casu. habe-
ret partem extra partem. quia vere esset exten-
sum z ita haberet positionē que dicit ordi-
nem partium in loco. Item om̄ne quātū
continuum z p̄manens finitū est figuratū. ad
figuram aut̄ requirit̄ ordo partium in loco
si sit p̄sens loco. nec sufficit aliquis al̄ or-
do partium in toto ad figuram. q̄d patet ex h̄
Nam facta sola mutatione locali partium pos-
sibile est figuram mutari. Si enim om̄es
partes corporis humani mutarēt localiter ita
q̄ venter poneretur super caput vel pedes
supra ventrē. vel fieret aliqua talis muta-
tio localis partium. manifestū est q̄ mutarē-
tur figura. z tamen nō esset nisi alius ordo
partium in loco vel diuersa positio sitalis.
Et ita manifeste patet q̄ ordo sitalis par-
tium requiritur ad figuram. vnde si partes
nō distarent localiter manifestū est q̄ nō ē
ibi figura aliqua. Si enim deus per suā
om̄ipotentia crearet de nouo substantia ligni
cum om̄ibus accidentibus suis absolutis sub
specie panis absq̄ hoc q̄ alicubi eēt locali-
ter quod est deo possibile s̄m illos. cuius
quiescens figure esset lignū illud. Nō potest da-
ri ratio quare plus sit quadratū q̄ trian-
gulare vel rotundū. Nec etia; plus posset
poni pedalis quantitas q̄ bipedalis. Nec
posset rarefieri et cōdensari. z esse aliquan-
do maioris aliquando minoris quātitatis.
Nec posset poni q̄ lignum esset rarū vel dē-
sum. cum nō posset dici q̄ partes p̄inque ia-
cerent. cum tamē s̄m sententiā sapientis ra-
rum sit illud cuius partes p̄inque iacent.
Item corpus homogenū vere est quātū
z per consequens vere habēs positionē que
est differentia quātitatis. Sed manifestū
est q̄ partium homogeniarū nō est ordo nisi si-
tualis. Circumscripto enim ordine partium
vni talium sitalium nulla poterit esse prior
alia. nec vna posterior alia. cui; sint om̄ino
eiusdem rationis. Nulla igitur positio ab
illa que est ordo partium in loco vel que est
ordo partium sitalis requiritur ad h̄ q̄ sit
realiter quātū. vnde qui dicit q̄ ad hoc q̄
aliquis sit quantū sufficit quidam ordo partium
in toto qui nō est ordo partium sitalis.
oportet exprimere qualis sit ordo ille partium.
Et videtur q̄ nullus possit assignari
quin possit esse s̄m eos inter partes sub-
stantiales circumscripta quātitate tali.

Ex p̄dictis colligitur q̄ si corpus xp̄i ef-
 set p̄ se sub specie panis sacramentalit̄ z
 nullibi localiter z circūscriptiue. non esset
 quantū alia q̄ntitate distincta a substātia
 z q̄litate. Si tainē vocet quantū om̄e vnū
 numero habēs partes distinctas realiter
 natas distare localiter. z natas produci ab
 agente naturali in distinctis locis. potest cō-
 cedi q̄ illo casu posito corpus xp̄i esset q̄n-
 tum. Item p̄ p̄ncipia p̄dictoz ostendō
 q̄ substātia materialis p̄ suas partes sub-
 stantiales est q̄nta. Nam fm̄ eos sicut tota
 substātia est p̄ tota q̄ntitate ita p̄tes sub-
 stantie sunt p̄tes partibz q̄ntitatis. prius
 igitur sunt p̄tes substātie q̄ p̄tes quanti-
 tatis. tunc quero aut in eodē loco sunt in
 illo p̄ori aut in distinctis locis. Nō in eō/
 dem loco. quia non plus in vno q̄ in alio.
 Igitur in illo p̄ori sunt in distinctis locis
 sed substātia panis habens p̄tes existentes
 in distinctis locis circūscribit̄ loco. Sub-
 stantia igit̄ in illo p̄iori est quāta z substā-
 tia p̄ seipam z p̄ partes suas intrinsecas ē
 q̄nta. Item om̄e q̄d p̄ seipm̄ z p̄ partes
 intrinsecas substātiales circūscribit̄ loco
 p̄ idem est q̄ntū. Substātia materialis p̄
 seipam z per p̄tes intrinsecas circūscribit̄
 loco. q̄d patet ex p̄ncipijs eoz. Nam circū-
 scriptio passiva locati nō est nisi quidā re-
 spectus fm̄ eos. Respectus aut̄ variat̄ ad
 variationē tam fundamētī q̄ termini. fm̄
 sic opinantes. Cum igit̄ substātia z quā-
 titas distinguūt̄ realiter circūscriptio pas-
 siva qua circūscribit̄ substātia. z circū-
 scriptio passiva qua circūscribit̄ quātitas
 erunt distincte. z ita alia circūscriptōe pas-
 siva est substātia in loco. z alia q̄ntitas z p̄
 p̄sequens substātia seipā z p̄tibz suis sub-
 stantialibz circūscribit̄ fundamētāliter lo-
 co z circūscriptōe pp̄ria formaliter circū-
 scribit̄ loco. Sz illa duo om̄ibz alijs cir-
 cumscriptis sufficiunt ad hoc q̄ aliqd̄ sit
 quantū. igitur substātia sine q̄ntitate ab-
 soluta distincta realiter est q̄nta. Item
 est alia distantia localis vnius p̄tis substā-
 tie ab alia p̄te. Et alia distantia vnius par-
 tis q̄ntitatis ab alia p̄te q̄ntitatis. quia ex
 quo fundamētū z terminus sunt distit-
 cta vnius respectus z alterius fm̄ eos. op-
 tet q̄ respectus distinguant̄. iste aut̄ distan-
 tie distinguuntur. Sed distantia localis

partiū p̄sticuentiū aliqd̄ totum non potest
 esse sine q̄ntitate. igitur cum p̄tes pres sub-
 stantie distent localiter q̄ p̄tes q̄ntitatis si-
 cur p̄tes sunt. Ita p̄tes erit substātia quā-
 ta q̄ illa q̄ntitas ponatur in esse. Ex pre-
 missis itaq̄ multisq̄ alijs que propter bre-
 uitatem obmittō posset alicui videri q̄ q̄n-
 titas nō est nisi extrapositio p̄tium facientū
 um vnum totum ad quā extrapositionem
 distantia localem siue situalem partiū. nō
 requirunt nisi p̄tes ille que distant z cause
 essentielles intrinsece se habeant causas in-
 trinsecas. z cause intrinsece. puta efficiens
 z tr̄is. z ita per p̄sequens p̄tes substātie
 facientes vnu z possunt distare situāliter z
 z vna esse extra aliam virtute suāz natura-
 lium causaz. Quantitas autem que est res
 alia absoluta a substātia nec est causa in-
 trinseca nec extrinseca illaz partiū. p̄pter
 quod ad illam extrapositionē siue distan-
 tiam situalem p̄tium nō requirit̄ quātitas
 talis. Unde ex p̄ncipijs multoz posset
 sic argui. Ad existentiaz realem respectus
 fundamētū z terminū sufficiunt z cause ex-
 trinsece. fm̄ illos autem distantia situalis
 partiū siue extrapositio partiū substātie
 vltra ipas partes nihil addit nisi respectū
 qui nō habet pro fundamēto z termino
 nisi istas partes substātie. Positis igitur
 ipis partibz substātie z causis extrinsecis
 facientibz ipas distare. sufficēter ponetur
 ille respectus. Si igitur requirit̄ ad illam
 distantiam partiū substātie alia quā-
 titas que sit alia res a substātia. illa quan-
 titas vel erit fundamētū. vel terminus il-
 lius respectus. q̄d nō potest dari sicut ostē-
 sum est. vl̄ erit causa extrinseca illius res-
 pectus z per p̄sequens sine ea potest poni re-
 latio respectus. cū quicqd̄ possit de mediā-
 te cā scda extrinseca. p̄t de immediāte p̄ se. Si
 ne igitur om̄i tali quātitate distincta potest
 poni ista extrapositio siue distantia situā p̄-
 tium substātia. Sed posita extraposi-
 tione sine distantia locali p̄tium vel situa-
 li habetur quātitas. habetur ergo q̄ ali-
 qd̄ totum habens partem extra p̄tem sine
 quātitate tali posset esse quātitas. z ita vi-
 detur superflue om̄is quātitas distincta
 a substātia z quālitate. Et multa precedē-
 tia per que probarum est q̄ substātia po-
 test esse q̄nta sine q̄ntitate alia a substātia

E

possunt applicari ad probandum quod quantitas potest esse quanta sine quantitate alia. quorum pertractatione causa breuitatis pertransco. Ex omnibus tamen predictis elici potest. quod nulla est necessitas ponendi quantitatem aliam a substantia et qualitate. quia ad hoc quod ratio substantia est qualitas sit quanta. sufficit quod virtute causarum essentialium producantur substantia et qualitates. Et quod partes earum virtute earundem causarum sine cuiuscumque alterius productione in locis distinctis producantur. siue quod una pars extra aliam capiat esse. Non enim videtur alia res ad hoc quod una pars substantie vel qualitatis extra aliam capiat esse. nisi sit causa eius intrinseca vel extrinseca. quantitas autem talis non potest poni causa intrinseca nec extrinseca substantie siue qualitatis. et ita ad hoc quod una pars producat extra aliam talis quantitas non requiritur. frustra igitur ponitur.

Capitulum xxx.

De obiectionibus contra predicta.

De maiorem ex-

planationem predictorum sunt aliquae obiectiones ponende. Quoniam enim omnis quantitas sit alia res a substantia. a diuersis diuersis rationes tam catholice quam philosophice adducuntur. de quibus recitabo paucas. quia si ille potuerunt solui. faciliter relique dissoluentur. Arguitur autem sic. Si aliqua quantitas non esset alia res a substantia. sicut tunc substantia panis conuertitur in corpus christi. Sic similiter aliqua quantitas conuertetur in corpus christi. Item sicut panis conuertitur in corpus christi. ita substantia panis conuertitur in quantitatem corporis christi. et per consequens quantitas corporis christi virtute sacramenti incipit esse sub specie panis. Ex quo sequitur quod virtute conuersionis corpus christi esset quantum et localiter atque circumscriptiue in sacramento altaris. quod falsum est.

Item si aliqua quantitas non esset distincta res a substantia non maneret quantitas in sacramento altaris. sicut nec manet ibi substantia panis. quod constat esse

falsum. Item nullum accidens est idem realiter cum substantia. omnis autem quantitas accidens est. quod esse de intentione sanctorum et philosophorum eorum testimonio approbatur. Dicit enim beatus Augustinus. v. de trinitate capitulo. iiii. In rebus creatis atque inmutabilibus quod non est substantiam dicitur. restat ut finem accedens dicatur. omnia enim accidunt eis que amitti possunt vel minui. et magnitudines et qualitates et quod dicitur ad aliquid sicut amictic prope iniquitates similitudines equalitates et si qua huiusmodi et sicut et habitus et locus et tempora. Item idem in eodem libro capitulo. x. In rebus que participatione magnitudinis magnae sunt. quibus aliud est esse aliud magnas esse. sicut magna domus. magnus mons. magnus animus. In his igitur rebus aliud est magnitudo. aliud quod ab ea magnitudine magnum est. et propterea hoc est magnitudo quod est magna domus. Item Aristoteles ponit nouem predicamenta accidentia inter que quantitatem connumerat. ex quibus obus patet quod magnitudo est accidens et per consequens est res distincta a substantia.

Item hoc quod est de omni opinione doct. non est tanquam catholicum recipiendum. Item est contra experientiam. quia cum substantia corporea diuidatur ab aliquo alius rei conuersione in illam efficitur minoris quantitatis absque alius siue partis amissione. quod esse non posset si quantitas non esset res alia a substantia distincta realiter. Item in diuersis substantiis differentibus specie est eadem quantitas specie. non est enim longitudo siue latitudo alia specie in pugillo aeris et ignis. quod non esset verum si longitudo non esset distincta realiter a substantia. Item quod nulla quantitas sit eadem realiter cum qualitate ostenditur. Nam secundum philosophum quantitas non est quanta nisi per accidens. si ei qualitas esset eadem cum quantitate tunc per se et sine addito esset quanta. Item impossibile est naturaliter unum corpus quod est quantitas esse simul cum alio corpore quod est quantitas. quia dimensiones mutuo se repellunt. sed qualitas simul est cum substantia. Si igitur quantitas esset indistincta realiter a qualitate et aliqua esset

indistincta a substantia realiter. due quā-
 titates essent naturaliter simul. z ita due so-
 liditates siue profunditates. z due longitu-
 dines. z due latitudines esset simul. immo
 multo plures q̄ due. Quia qua ratione al-
 bedo haberet suam quātitatem. eadem ra-
 tione sapor haberet suam. z calor suam. et
 humiditas z siccitas suaz. z sic de alijs Et
 ita tot corpora essent longa lata z profun-
 da. quorū qualitates sunt simul. z ita in sa-
 cramento altaris multa corpora essent. q̄
 concesso potest queri quomodo ille quali-
 tates remanētes in sacramēto altaris ina-
 hent simul. quādocūq̄ mouētur. Ex quo
 nulla earum est in alia tāq̄ in subiecto. nec
 omnes sunt in vno aliquo subiecto. si quā-
 titas nō sit vnica z subiectum earum. Sic
 igitur videtur q̄ propter p̄dicta z alia op-
 tet ponere quantitatem differentem a sub-
 stantia z qualitate.

Capitulum. xxxj.

Respōsio ad p̄dictas obiectiones per se
 quēria capitula.

Modo autem om

q̄ nes ille rationes nō communicant
 sufficienter q̄ sit alia quantitas di-
 stincta realiter a substantia z qualitate. Hūc
 reitāt ostendere. Quando enim p̄-
 mo deducitur ad hoc inconueniens q̄ ali-
 qua quantitas conuertitur in corpus chri-
 sti. p̄mo potest dici q̄ illius oppositum
 in scriptura sacra nō inuenitur. Nunq̄ em̄
 legi in scripturis sacris nec in iure canoni-
 co. nec in aliquo scripto autentico. q̄ quā-
 titas non conuertitur in corpus christi.
 Utrum enim quantitas cōuertatur in cor-
 pus christi vel nō conuertatur. nullam pe-
 nitus faciunt mētionem. sicut nec vtrum
 quantum conuertatur in corpus christi.
 q̄uis aliqui quos negare est licitum. quia
 m̄. nō se reprobant asserant. q̄ quātitas
 nō conuertitur in corpus christi.

Secundo q̄uis inuenitur q̄ quanti-
 tas nō conuertitur in corpus christi. non
 oportet concedere q̄ quātitas est alia res
 a qualitate z substantia. modus enim signi-
 ficādi posset impedire predicationem quā-

titas conuertitur in corpus christi. sicut fm̄
 multos. q̄uis humanitas nō sit res distin-
 cta realiter ab homine. tamen conceditur
 illa. homo est albus. z negatur illa. huma-
 nitas ē alba. nō quia humanitas sit res. di-
 stincta realiter ab homine. sed quia habet
 alium modum significandi. scilicet gram-
 maticalem vel logicalem hoc nomen hu-
 manitas z hoc nomen homo. Qualiter
 autem sit possibile q̄ predicatione sit falsa
 propter diuersos modos significandi grā-
 maticales vel logicales. sine distinctione re-
 rum importatarum. alibi ostendi.

Tertio possit dici q̄ quātumcūq̄ hoc
 concederetur q̄ quantitas conuertitur in
 corpus christi. hoc tamen accidit q̄ hec sit
 vera quantitas cōuertitur in corpus chri-
 sti. z frequenter illa negantur ab auctori-
 bus que per accidens sunt. q̄uis de vir-
 tute significationis negari nō debeat. Un-
 de quātumcūq̄ aliqua quantitas nō est
 res distincta realiter a substantia panis.
 tamen illa duo stant simul. Substantia pa-
 nis conuertitur in corpus christi. z quā-
 titas nō conuertitur in corpus christi. Si-
 cut scdm̄ multos fundamentum et relatio
 nō sunt res distincte z per cōsequens albe-
 do z similitudo nō sunt res realiter distin-
 cte. z tamē illa duo stant simul. albedo est.
 z similitudo nō est. Qualiter autem nō ob-
 stante q̄ aliqua quātitas nō sit res realiter
 distincta a substantia potest hec esse vera.
 Substantia panis conuertitur i corpus chri-
 sti hac existēte falsa. quātitas cōuertitur i
 corpus christi. potest sic declarari. Quam-
 uis quātitas aliqua nō sit alia res a substā-
 tia. tamē hoc nomen quātitas p̄notat par-
 tem vnam esse extra aliam. siue vnam par-
 tem distare ab alia. hoc uomē autē substā-
 tia nō cōnotat vnam partē distare situā-
 ter ab alia parte. Et propterea nō video q̄
 includat p̄dictionem. q̄ hec sit vera. substā-
 tia panis cōuertitur i corpus christi. hac
 existēte falsa. substantia panis habēs partes
 distātem a parte cōuertitur i corpus chri-
 sti. immo potest esse falsa. alia existēte vera.
 quia potest implicare falsum. scilicet vnam
 partem panis distare situāter ab alia par-
 te. Un̄ si deus qui om̄ia potest. faceret sub-
 iectum panis esse alicubi p̄scise illo mo-
 do quo corpus christi est sub specie panis.

ita q̄ nulla substantia illius panis nullibi
esset localiter ucc̄ circumscriptiue. tunc es-
set hec vera. illa res est substantia. ⁊ hec fal-
sa. illa res est substantia habens partem di-
stantem a parte. Et si tunc deus illam sub-
stantiam conuerteret in corpus christi qd̄
posse fieri a deo nō reputo a christiano de-
bere negari. hec est vera. substantia panis
est conuersa in corpus christi. ⁊ hec falsa.
propter implicationem. substantia panis
habens partem distantem a parte situali-
ter conuertitur in corpus christi. ⁊ per cō-
sequens eius opposita est vera. Substan-
tia panis habens partem distantem a par-
te nō conuertebatur in corpus christi. Et
qua sequitur illa quantitas nō conuertit-
tur in corpus christi. Patet ergo q̄ quibus
illa sit vera modo. substantia panis habens
partem distantem ⁊ cetera. Poterit tamen
illa esse vera. substantia panis conuertitur
in corpus christi. illa existente falsa. substā-
tia panis habens partem extra partem di-
stantem a parte conuertitur in corpus chri-
sti. ⁊ per consequens hac existente vera. ha-
bens partem distantem a parte nō conuer-
titur in corpus christi. que negatiua pote-
rit esse vera. prima etiam existente falsa. ve-
ra propter istam causam veritatis. scilicet
substantia panis nō habet partem distan-
tem a parte. ⁊ ita facilliter potest dici q̄ quibus
hec sit modo vera. aliqua quantitas nō
est res distincta a substantia panis. tamen
hec poterit esse vera. panis conuertitur in
corpus christi. ⁊ per consequens hac existe-
te vera. quantitas nō conuertitur in corp⁹
christi. Et tota causa est. quia quibus hec sit
modo vera. substantia est res eadem reali-
ter cum quantitate aliqua. tamen hec po-
terit esse vera. substantia panis non est ea-
dem res realiter cum quantitate. Sicut
quibus hec sit modo vera. substantia panis
est substantia habens partem distantem a
parte tamen hec poterit esse vera. substan-
tia panis nō est substantia habens partem
distantem a parte. quia sequitur ex illa pos-
sibili. Substantia panis nō habet partes
distantem a parte. etiam hac existente ve-
ra. panis est. Patet igitur ex premissis q̄ h
nomen quantitas aliud connotat vel dat i-
telligere q̄ connotatur vel datur intelli-

per hoc nomen substantia. Quia hoc no-
men quantitas dat intelligere quod illud
de quo predicatur sit habens partem distā-
tem a parte. hoc vero nomē substantia nec
dat intelligere nec in propositione. nec ex-
tra propositionem quod illud de quo ve-
rificatur sit habens partem distantem a par-
te. Et ideo quantumcūq; hec esset modo
vera. substantia est quantitas. tamen pos-
set esse falsa substantia etiam remanente. si
cut hec est modo vera. panis est substantia
habens partem distantem a parte. ⁊ tamē
ipsa substantia manente poterit esse falsa.
Sicut aliqui dicunt. q̄ hoc nomen simili-
tudo connotat duas qualitates eius de z ra-
tionis simul existere in rerum natura. ⁊ ta-
men dicunt multi catholici q̄ albedo ⁊ si-
militudo aliqua sunt vna res ⁊ nō sunt res
distincte realiter. quibus hec possit esse vera
albedo est. hac existente falsa. similitudo ē.
Et ideo quibus concederent q̄ hec esset ve-
ra. albedo est similitudo. dum scilicet due
albedines existunt in rerum natura. hec ta-
men posset esse falsa manente albedine. al-
bedo est similitudo. quia implicaret falsuz
scilicet duas albedines esse realiter extra
animam. Patet itaq; ex predictis q̄ quibus
aliqua quantitas non sit res distincta rea-
liter a substantia panis. tamen poterit hec
esse vera. substantia panis conuertitur in
corpus christi. hac existente falsa. quanti-
tas conuertitur in corpus christi. ⁊ hoc pro-
pter diuersum modum significandi. vel cō-
significandi illorum duorum nominum.
substantia ⁊ quantitas. Per idem pa-
tet q̄ quibus nō inueniatur expressum in ca-
none biblie nec in iure canonico. nec in di-
ctis doctorum approbatoruz a romana ec-
clesia q̄ substantia panis non conuertitur
in quantitatem corporis xpi. quia de hoc
non faciunt mentionem. tamen propter di-
uersum modum significandi vel consigni-
ficandi istorum nominuz substantia ⁊ quā-
titas. Posset hec verificari. substantia pa-
nis conuertitur in substantiam corporis
christi. quibus hec esset falsa. substantia pa-
nis conuertitur in quantitatem corporis.
Sicut propter diuersum modum signifi-
candi illorum nominum. substantia ⁊ quā-
titas aliqua nō essent res distincte realiter

Et quod hoc non sit contra fidem ecclesie patet in simili. dicunt enim multi doctores catholici quod relatio non est res distincta realiter a suo fundamento. Non enim puto quod aliquis saue mentis. nisi qui solus vellet vocari rabbi velit dicere quod omnes teneutes quod relatio non est alia res a suo fundamento sunt heretici. nec est hoc hereticum dicere. quod relatio non est alia a suo fundamento. Nunquam hereticum est dicere quod substantia panis convertitur in relationem. Vel dicere quod hec sit vera. substantia panis convertitur in corpus christi. et hec falsa. substantia panis non convertitur in relationem. Non obstante quod aliqua relatio puta relatio dependentie ipsius ad deum non est alia res a corpore christi. Et ita manifeste patet. quod ita faciliter potest saluari tota veritas circa sacramentum eucharistie. Quamuis concedatur quod aliqua quantitas non est res distincta realiter a substantia. Sicut concedo quod aliqua relatio non est distincta realiter a substantia quod concedunt multi catholici. Non enim plus reperitur in scriptura sacra quod quantitas non convertitur in corpus christi. vel quod substantia non convertitur in quantitatem corporis christi. quam quod relatio non convertitur in relationem. Et ideo sicut catholice potest poni quod aliqua relatio non est realiter res distincta a substantia panis. et aliqua non est distincta a substantia corporis christi. et tunc oportet concedere quod aliqua relatio vel aliquis respectus convertitur in corpus christi. Et substantia panis convertitur in relationem tanquam in consequens vel assignare aliquem modum significandi vel consignificandi diuersum illorum nominum substantia et relatio. propter quod aliquid potest vere negari ab altero et vere attribui vni. Et similiter alterum illorum vere potest attribui vni et alterum vere negari ab eodem. Ita potest catholice poni. quod aliqua quantitas non est res distincta realiter a substantia. et tunc vel oportet concedere tanquam non repugnans fidei. quod quantitas convertitur in corpus christi et substantia panis convertitur in quantitatem corporis christi. vel assignare aliquem modum diuersum significandi illorum nominum substantia et quantitas propter que vna potest concedi alia non concessa. quan-

tum cum quantitas aliqua non sit alia res a substantia. quod facile est facere. sicut alibi est ostensum nec est plus difficile quam ostendere quomodo aliqua quantitas non sit res distincta a substantia. et tamen quod hec sit falsa quantitas est substantia. sed quia hoc pertinet ad logicum magis quam ad theologum. ideo pertransco. Ad illud quod ultimo inferitur in secunda ratione. scilicet quod aliqua quantitas corporis christi inciperet esse in sacramento altaris virtute sacramenti. et tunc virtute sacramenti corpus christi esset quantum et localiter et circumscriptiue in loco in sacramento altaris. dicendum quod non sequitur. Sicut enim secundum aliquos non valet. quantitas corporis christi siue corpus existens in loco localiter est in sacramento altaris. igitur corpus christi est ibi quantum et localiter in loco et ita non sequitur. quantitas corporis christi virtute sacramenti incipit esse in sacramento altaris. igitur virtute sacramenti incipit esse ibi localiter. Unde siue illa concedatur. quantitas corporis christi ex vi conuersionis incipit esse sub specie panis siue non concedatur. illa tamen simpliciter est falsa. corpus christi ex vi conuersionis est quantum sub specie panis. Et ideo hoc assero quod corpus christi nec ex vi conuersionis nec ex vi sacramenti est quantitas nec quantum. non obstante quod illa sit vera. corpus christi habens partem distantem a parte puta in celo ex vi conuersionis est ibi sub specie panis. hec tamen est simpliciter falsa. corpus christi ex vi conuersionis habet partem distantem a parte sub specie panis. Unde qui vellet concedere quod de virtute sermōis hec esset concedenda. aliqua quantitas est substantia. posset faciliter respondere ad omnia argumenta de illa materia concedendo vel negando propositiones et sequentes ponendo loco illius nominis quantitas hoc totum. res habens partem distantem a parte. quia tunc haberet dicere. quod illa duo quantitas continua et permanens et res habens partem distantem a parte essent conuertibilia. immo vnum esset diffinitio exprimens quid nominis alterius. si esset aliquod nomen conuertibile cum illo quantitas continua et permanens. Et ideo respondendo ad quancunque propositionem vel consequentiam

in qua poneretur hoc nomen quātitas po-
nendum esset loco illius nominis hec res
habens partem distantem a parte. et facili-
ter videretur si propositio vel consequen-
tia esset concedenda vel neganda. Quan-
titas conuertitur in corpus christi. sicut il-
la res habens partem distantem a parte cō-
uertitur in corpus christi. Similiter illa
esset concedenda. substantia panis cōuer-
titur in quantitatem. sicut illa concedenda
est. substantia panis cōuertitur in rem ha-
bentem partem distantem a parte. Quam-
uis in specie panis nō habeat illa res par-
tem distantem a parte. quia non est ibi lo-
caliter et circumscriptiue in loco sed alibi.
Et certe fateor me nunquā legisse nec in scri-
pturis canonicis nec in originalibus san-
ctorum. nec in decreto alicuius summi pō-
tificis. nec in aliquo concilio generali. nec
in aliquo autentico scripto talem propo-
sitionem. quantitatem non conuertitur in cor-
pus christi. substantia panis non conuertitur
in quantitatem. nec aliquē consimilem.
Quamuis multos doctores modernos sci-
am se mutuo reprobantes. Et ideo eorum
scripta non sunt autentica. imo etiam ali-
quorū multe opiniones in vniuersitatibus
solemnibus sunt damnate tales propo-
sitiones approbantes. Ista tamen est om-
nino falsa. panis conuertitur in corpus christi
quod est quantitas sub specie panis.

Et si dicas. si isti concedunt tales pro-
positiones. hoc nō fecerunt nisi moti a scri-
ptura autentica. Respondeo quod multa dixe-
runt propinquius nec scripturam sacram-
entum nec aliquam scripturam autenticam habu-
erunt. A qua queso scriptura autentica ha-
buerunt. quod accidentia in sacramento alta-
ris non subsistunt per se sine subiecto. et quod
omnes qualitates sunt in subiecto. A qua
queso scriptura autentica habuerunt. quod in
sacramento altaris est aliquod subiectum
ponderositatis quod est ponderosum. A
qua etiam scriptura habuerunt quod deus nō
potest duos angelos creare in eadem spe-
cie. et quod deus non potest facere homines v-
el asinum sine accidente absoluto inherente
sibi. Etiam quod qualitas non potest esse sine
suo subiecto. Etiam quod non sint plures for-
me substantiales in homine. quod voluntas

nihil potest velle contra iudicium ratio-
nis et multa talia que dictis autenticis dis-
sentiunt et rationi. vnde queso moti sunt mo-
derna vel quam scripturam autenticam ha-
bent pro se ad ponendum quod est aliqua res
cuius deus non potest esse causa. et quod est ali-
qua res quam deus non potest destruere
per suam omnipotentiam. quod homo mor-
tuus est homo. et innumera talia que scri-
pturis autenticis manifeste repugnant.

Sic igitur facile est videre quod non repugnat
fidei christianę ponere. quod aliqua quātitas
nō est distincta res realiter a substantia pro-
pter hoc. quod tunc quantitas conuerteretur
in corpus christi. et substantia panis con-
uerteretur in quantitatem. Sic tamen quod
nullo modo conuertatur in substantiam
que sit ibi quātitas. Hec obstat quod post ad-
ducitur quod tunc quantitas non manet in sa-
cramento altaris. Nam quamuis aliqua
quantitas transeat. puta illa quātitas que
non erat res distincta a substantia panis.
tamen vna alia manet scilicet que non est
distincta realiter a qualitate. Hec videtur
plus repugnare dictis sanctorum patrum
quod vna quantitas que non est alia res a sub-
stantia transeat. et alia que non est alia res
a qualitate maneat. quod quod vna relatio siue re-
spectus qui non est realiter alia res a sub-
stantia transeat. et alia relatio siue respectus
qui non est realiter alia res a qualitate ma-
neat. Qualiter autem due quātitates pos-
sunt simul esse inferius ostendetur.

Ad ostendendum quod stant simul aliqua quantitas non est res distincta realiter a substantia. et quantitas est accidens.

Hinc superest ostendere.

ostendere. quod aliqua quantitas non est alia res distincta realiter a substantia. non obstante quod concedatur tam a philosophis quam a sanctis quod quantitas est accidens. et quod quantitas est aliud predicamentum a substantia. ut autem innitar solido fundamento. incipiam ab una distincti-
one huius nominis accidens que elici potest ex verbis venerabilis. p. Anselmi. Unde hoc nomen accidens tripliciter potest accipi. id est stricte large et largissime. Stricte accipiendo hoc nomen accidens. sic accidens significat rem distinctam a substantia inherenter illi rei. scilicet substantie et sine qua potest illa substantia saltem per potentiam diuinam existere. ita quod contradictionem non includit substantiam illam existere. et illo accidente distincto realiter non informari. et tunc dicitur accidens res realiter adueniens alteri rei. et recedens ab ea vel potens recedere sine illius rei substantialis corruptione non faciens per se unum cum illo cui realiter aduenit. quod dico propter materiam et formam substantialem. Accidens autem tale nullo modo potest accedere vel recedere a subiecto sine mutatione illius subiecti. Inimagineabile est enim quod aliquod subiectum informetur nunc una re distincta realiter ab illa. et postea non informetur illa eadem re vel econverso et tamen quod nullo modo mutetur. Omnis enim res realiter adueniens alteri rei aut recedens ab ea aliquam mutationem facit circa illam rem. Accidens autem large accepto vocabulo vocatur omnino predicabile de aliquo contingenter. quod potest successive affirmari et negari de alio propter realem transmutationem illius. et non tantum propter transmutationem alterius. quamuis non semper oporteat quod

successive verificetur et negetur ab illo propter transmutationem alterius sed potest successive affirmari et negari propter transmutationem alterius. et sic similitudo dicitur accidens sortis. non quod similitudo sit quodammodo res realiter distincta et sorte. et qualitate sortis. informans realiter sortem vel qualitatem sortis. sed quia illa possunt successive verificari. sortes est similis. sortes non est similis propter transmutationem sortis. Si enim plato est albus. et sortes niger. et postea sortes fiat albus. et transmutetur de nigredine in albedinem propter hoc solus quod sortes transmutatur a nigredine in albedinem. et plato non transmutatur. est hec primo vera. sortes non est similis platonis. et postea illa sortes est similis platonis. et ita similitudo aduenit sorti. Sic propter transmutationem sortis quamuis sibi possit competere sine transmutatione sortis propter transmutationem platonis. Ex eo enim ipso quod plato fieret niger. et transmutatur de albedine ad nigredinem sorte remanente nigro. et non mutato. esset hec prima vera. sortes non est similis platonis. et postea hec sortes est similis platonis. Et ita patet quod illa relatio similitudo potest aduenire et recedere a sorte. per mutationem sortis. et sine eius mutatione. hoc est dictum sortes potest esse primo similis et postea non est similis. et econverso et sorte mutato et sorte non mutato. Et illud vocatur accidens large sumpto vocabulo.

Largissime vero vocatur accidens omnino illud quod potest competere aliquando alicui. et aliquando non competere sibi siue possit competere sibi et non competere tam per mutationem propriam quam alienam. siue non posset sibi successive competere et non competere per mutationem propriam. sed precise per alienam mutationem et sic accepto vocabulo non est inconueniens concedere aliquod accidens competere deo. quod tale accidens nullam mutationem nec actualem nec possibilem infert deo. Accidens primo modo sumptum proprie est accidens. Secundo modo minus proprie. Sed tertium est accidens improprie et ne aliquis credat illam distinctam ex capite

meo procedere. legat venerabilem Anselmum in monol. capitulo. xxiij. dicentē. omnium quippe que accidentia dicuntur. alia non nisi cum aliqua participantis variatione adesse et abesse intelliguntur. ut omnes colores. alia nullam omnino vel accedendo vel recedendo mutationem contra illud de quo dicuntur efficere noscuntur. ut quedam relationes. Constat namque quod homini post annum presentem nascituro nec maior nec minor nec equalis sum nec similis. Omnes autem has relationes utique cum natus fuerit sine omni incommutatione ad illum habere potero. et amittere secundum quod crescat. vel per qualitates diversas mutabitur. Itaque palam fit. quia et quae que accidentia dicuntur quedam aliquatenus attrahunt incommutabilitatem. que tamen vero nullatenus subtrahunt incommutabilitatem. Sicut igitur summa natura accidentibus mutationem efficiētibz nunquam in sua simplicitate locum tribuit. sed que tamen que nullatenus summe incommutabilitati repugnant aliquando dici non respuit. et tamen aliquod eius essentie unde ipsa variabilis intelligi possit non accidit unde hoc concludi potest quod nullius accidentis susceptibilis est. Quippe quoniam admodum illa accidentia que mutationem aliquam accedendo vel recedendo faciunt ipso suo effectu vere accidere rei quam mutant propenduntur. Sic illa que a simili affectu deficiunt improprie dici accidentia reprehenduntur.

Ex istis verbis colligi potest predicta distinctio. Cum enim dicitur quod sunt aliqua accidentia que mutationem aliquam accedendo vel recedendo faciunt. que non nisi cum aliqua participantis variatione adesse et abesse posse intelliguntur. ut omnes colores. ostendit quod aliqua accidentia que mutationem aliquam faciunt sunt res realiter distincte a suis subiectis inherentes eis. Color enim est qualitas. quedam distincta a substantia realiter inherens. Per hoc quod dicitur aliqua sunt que nullam omnino accedendo vel recedendo mutationem circa illud de quo dicuntur efficere noscuntur. ut quedam relationes. euidenter ostendit quod est accidens quod non est distincta res realiter extra adueniens illi subiecto et realiter recedens ab eodem. Impossibile est enim quod aliqua res realiter et veraciter inheret et i

formet aliam rem distinctam realiter et postea eam non informet nisi res ista commutetur. Hoc idem etiam innuit per hoc quod dicitur. quod sunt aliqua accidentia que nullam omnino subtrahunt incommutabilitatem.

Ex quo patet quod non omne accidens realiter recipitur in suo subiecto. dicit enim Anselmus quod summa natura secundum illa accidentia que nullatenus summe incommutabilitati repugnant aliquando dici non respuit. Et tamen aliquid eius essentie unde variabilis intelligi possit non accidit. Similiter enim summe nature accidit per realem inherenciam et realem informationem. tamen aliquid accidens sibi conuenire non negat Anselmus sed concedit.

Ex quo patet quod non omne accidens realiter suscipitur in subiecto. dicit enim Anselmo. unde hoc quoque concludi potest quod nullius accidentis susceptibilis est super summa natura. Quamuis enim aliquod accidens competat deo. nullum tamen realiter suscipit in se. Et sicut est de accidente quod conuenit deo quod non suscipitur realiter ita accidens quod nullam facit mutationem circa illud de quo dicitur. non realiter suscipitur in subiecto. Si enim realiter susciperetur in subiecto tanquam res distincta in re distincta. necessario subiectum mutaretur. Vere enim et realiter haberet in se inherenciam sibi aliquam rem. ad quam erat prius in potentia. quod sine omni mutatione esse non potest. Omne enim quod habet primo unam rem et postea aliam. vel primo caret aliqua re. et postea informetur realiter illa. vel quod necessario vadit de uno ad alium. et per consequens mutatur. quia secundum beatum Gregorium. mutare est de uno ad aliud ire. Et secundum philosophum. mutare est aliter se habere nunc quam prius. Patet igitur quod accidens quod aduenit sine omni mutatione illi de quo dicitur non realiter suscipitur in subiecto. Tunc ei natura diuina alicuius susceptibilis esset accidentis. Et ideo quod dicit Anselmus quod aliqua accidentia accedendo vel recedendo nullam faciunt omnino mutationem. non intelligit quod talia accidentia realiter tanquam res distincte accedant ad subiectum informando illud. et recedant per destructionem vel separationem unius rei ab alia realiter. quando enim for-

te existente nigro plato de nigro fit albus. nulla res separatur a sorte. sed dicitur tunc illa similitudo recedere. quia sortes similis erat platoni. quia sortes definit similis esse platoni. Unde similitudinem accedere sorti et recedere. non est aliud nisi quod sortes incipit similis esse et tamen propter hoc non oportet quod sortes aliquam rem in se recipiat vel definat in se habere. Sicut deus sine susceptione cuiuscumque rei in se. et sine amissione cuiuscumque existentis in deo. aliquando incipit esse iustificans peccatores. Sic itaque constat quod de intentione Anselmi est ponere aliquod accidens quod est realiter res distincta a subiecto. realiter in illo suscepta. sicut color realiter suscipitur in corpore tanquam res distincta in re distincta. Aliquod autem accidens non est res distincta suscepta realiter in subiecto sed ideo dicitur accidens. quia contingenter predicatur de eo etiam posita constantia subiecti. Et quod aliquod illorum potest succedere et recedere per mutationem illius de quo dicitur. et per mutationem aliam patet de accidentibus relationis que dicit Anselmus posse aduenire siue per hoc quod alius crescat vel diuersas qualitates mutabit. Quod autem possint aduenire per mutationem in eam propria est etiam manifestum sicut declaratum est de similitudine adueniente sorti. Quod autem aliquod accidens non possit aduenire illi de quo dicitur nisi per mutationem aliam. patet per hoc quod aliquod accidens posse aduenire deo ponit et tamen deus nullo modo mutabilis intelligi potest. Et ita patet quod hoc vocabulum accidens tripliciter accipi potest. quibus illud quod non potest alicui competere nisi per alienam mutationem dicatur improprie accidens illi sicut dicit Anselmus.

Capitulum xxxiiij

Quomodo quantitas est accidens declaratur et quomodo cum hoc stat quod aliqua quantitas non est res distincta a substantia.

Utrius distinctio

i nem propositam declarandum est

quomodo quantitas est accidens. Quo ostenso patebit. quomodo ista sunt simul. aliqua quantitas non est res distincta realiter a substantia. et quantitas est accidens. Unde sciendum est quod sicut non omnis relatio est res distincta realiter a substantia realiter inherens sibi. Sicut dicunt multi catholici doctores antiqui. et nonnulli moderni catholici consentiunt eis. Et ita non omnis relatio est accidens primo modo accipiendo vocabulum accidentis. Nec etiam omnis relatio est accidens secundo modo accipiendo accidens. quia aliqua relatio competit deo ex tempore. et aliquando non competit. sed hoc non est possibile per mutationem dei. sed prescise per mutationem creature. et tamen conceditur quod relatio est accidens et quod est unum predicamentum accidentis. Ita potest dici de quantitate quod non omnis quantitas est res distincta realiter a substantia inherens sibi. Sicut nec omnis res habens partem extra partem sine huius partem situaliter distantem a parte est res alia. et tamen quantitas est accidens.

Pro quo intelligendum est quod non omnis quantitas est accidens quod est res realiter distincta a substantia. Et ideo sicut habere partem distantem a parte non est accidens primo modo dictum. sed habere partem distantem a parte est accidens secundo modo. Quia si aliquid idem substantiale potest primo habere partem distantem a parte et postea per mutationem propriam potest non habere partem distantem a parte. sicut aliqui catholici dicunt. et iam recitatum est prius. quod corpus christi habet modo partes distantem a parte. quia est in celo localiter et circumscriptiue. et ideo corpus non destructum potest desinere esse localiter et circumscriptiue. et incipere esse sacramentaliter sub specie panis. et ita tunc non habet partem distantem a parte. ipsa tamen substantia corporis christi non destruitur. et ita cum eadem substantia per sui mutationem aliquando habeat partem distantem a parte aliquando non habet partem distantem a parte est accidens. et tamen non est res semper distincta et inherens substantie tanquam res distincte realiter ita quantitas est accidens secundo modo. Nam quibus aliqua quantitas nunc non sit res distincta realiter a substantia. imo aliqua quantitas

est eadem realiter cum substantia. manifeste potest hec esse vera nulla quantitas est eadem realiter cum substantia. Nam posito quod sic fiat a deo. quod non habeat partem situ aliter distantem a parte. sicut modo corpus christi est sub specie panis. tunc est hec vera. nulla substantia habens partem distantem a parte est realiter eadem cum illa substantia. habet enim illam causam veritatis. Illa substantia non est habens partem distantem situ aliter a parte. Et illa substantia habens partem distantem a parte situ aliter potest vocari accidens. illo secundo modo sumpto vocabulo accidentis. quia aliquando hec est vera. Illa substantia est substantia habens partem distantem a parte et aliquando non est vera sine corruptione illius substantie. quibus ad hoc quod illa contradictoria verificentur requiritur mutatio localis substantie. Ita illa stant simul. aliqua quantitas non est alia res a substantia et quantitas est accidens. Ita enim dicunt multi. quod aliqua relatio non est alia res a substantia. et tamen quod relatio est accidens. Et hoc modo successiue possent illa contradictoria verificari propter mutationem illius. illa substantia est eadem realiter cum quantitate. illa substantia non est eadem realiter cum quantitate. Sed ad verificandam unam talium contradictoriorum non requiritur nisi mutatio localis illius substantie et nulla alia. et ideo non oportet quod omnis quantitas sit alia res absoluta distincta realiter a substantia. Et certe ad omnia talia non a fastidientibus logicam posset breuiter et facillime dici. quod hec est vera. quantitas non est res distincta realiter a substantia. si quantitas supponat significatiue vel personaliter. sed hec quantitas est accidens. vera est. si quantitas supponit simpliciter. etiam si supponat personaliter. Quia indefinita verificabilis est pro vna singulari. Sic ponit Iohannes damascenus in logica sua capitulo tricesimo tertio. quod numerus est accidens et tamen ponit quod ipse numerus est res numerata. unde dicit sub discretionem quantum reducitur numerus et sermo in numerum aut hic dicimus numerata. Et quo colligitur quod numerus cum sit quantitas poni

tur accidens. et tamen numerus est ipsa numerata. Sic etiam dicimus quod album est accidens et tamen aliquod album est homo. Sic etiam dicimus. quod homo et album differunt et tamen dicimus quod homo est album. Unde per istum modum facillime potest ostendi quod quibusvis iste due concedantur aliqua quantitas non est res realiter distincta a substantia. et quantitas est accidens non oportet concedere quod eadem res est substantia et accidens. Unde omnia argumenta que possunt fieri contra hec sophistica sunt. nec aliter habent solui nisi per fallaciam equiuocationis quia alius defectus non habent.

Capitulum xxxiii.

Soluuntur auctoritates Augustini supra capitulo tertio inducte in quarto et quinto argumento.

Non quomodo

ista stant simul. Aliqua quantitas non est res distincta realiter a substantia et quantitas est accidens. Sequitur ostendere quod auctoritas Augustini non contradicit predictis. quia Augustinus non intendit quod magnitudines sint accidentia distincta realiter a substantiis inherentes eis. Virum enim videtur quod vnum accidens possit facere vnam partem ab alia distare et tamen deus non posset hoc facere nisi coniungeret vnam aliam rem partibus substantie. Quis enim prohiberet deum duabus rebus distinctis productis in esse facere vnam extra aliam. quibus nullam aliam rem coniungeret eis. et ita tota ista res composita ex eis posset esse magna quibus nulla alia res causaretur in ea. Ponit enim beatus Augustinus quod magnitudo est accidens. quia ipsa substantia per mutationem propria substantie potest esse maior et minor. scilicet quod potest habere partes magis minusque distantes. quod potest contingere sine omni rei inherente de nouo ipsi substantie. Producta enim substantia habente partes distantes actu et situ. possunt iste partes sine omni re addita eis inherere magis ad hoc distare. et tunc est ista substantia maior.

quia substantiā eē maiorem non est aliud
q̄ habere partes magis distantes situali/
ter. possunt et iste partes virtute cause agē
tis minus distare. z tūc etiam est minor.
Quia substantiam esse minorem. non est
aliud q̄ habere partes minus distantes. z
q̄ istud non sit mirabile potest ostendi per
opinionē contrariam. Nam si quantitas
sit res absoluta distincta realit̄ a substantia
in rarefactione aut precedens corrupit̄
tur aut non. Non potest dare primū. quia
tunc in qualibet rarefactione infinite res
absolute per se totas distincte non facien/
tes vnum numero essent destructe. Lum
enim sint infinita instantia in quolibet tē/
pore continuo infinite tales quantitates
essent distincte in tempore isto quo aliqd
cōtinue rarefit. quia ex quo ista rarefactio
est continua in quolibet instanti esset disti/
cta quantitas fm se totam distincta a q̄n/
titate priori z posteriori. Quare non fa/
ciunt vnum numero patet. quia vna non
manet cum alia. Nec valet dicere q̄ iste
quantitates nō fuerunt in actu. sed in po/
tentiā t̄m. Nam om̄e accidens realiter de
nominans suum subiectum quod non est
pars alterius est in actu. huiusmodi autē
fuerunt iste quantitates iā corrupte. Se/
quitur igitur q̄ infinita in tactu fm se to/
tum distincta non facientia vnum essent
iam corrupta. quod satis videtur absurdū
Nec etiam potest dari accidens qd̄ destrue/
ret vnam quantitatem z generaret aliam.
quare etiam uon posset conseruare vnam
istarum quantitarum adueniente alia. Nō
igitur videtur rationale dicere. q̄ quan/
titas tota precedens corrupitur. z tota
noua generatur quando rarefit aer vel
aliquod corpus. Sequeretur enim tunc
q̄ om̄es qualitates corrumperentur quā/
tumcunq̄ aliquod corpus rarefieret. Si
enim quantitas corrumperetur z destru/
cto subiecto immediato alicuius acciden/
tis destruitur ipsum accidens. oporteret
q̄ om̄es qualitates immediate inherētes
illi quantitati destruerentur. Si autē velis
dicere q̄ non tota quātitas precedens cor/
rumpitur. sed manet aliquid. Igitur ista
precise manet sine om̄i parte noua. aut ē
alia pars noua que non presuit. Quare
non sit alia pars noua que non presuit. di

ci non potest. quia pars ista in aliquo sub/
iecto recepta est. z manifestum est q̄ nō re/
cipitur nisi in aliqua parte aeris vel ignis.
Vel igitur esset tunc simul cum ista parte
quantitas que precessit. in eadez parte vel
ista quantitas recedit. non amplius infor/
mat partem quā prius informauit. z tamen
non ipsa corrupitur. cum non sit maior
ratio q̄ vna pars quantitatis precedentis
corrupatur q̄ alia. sequitur vlt̄ q̄ ista ps
quantitatis remanet sine subiecto vel mi/
grat ab illo subiecto in quo prius fuit ad
aliquid. quorum quodlibet est irrationa/
b. Relinquitur igitur q̄ in rarefactione
non est alia pars quantitatis noua sed pre/
scise illa que presuit. Sed hoc non obsta/
te eadem quantitas numero est primo mi/
nor. z postea maior quia vna pars eiusdez
quantitatis primo quando aer erat d̄sus
minus distabat situalliter. postea autē quā/
do aer est rarus magis distat situalliter.
Constat itaq̄ q̄ eadez res numero habēs
partes distantes siue om̄i re noua absolu/
ta adueniente sibi. potest esse aliquādo ma/
ior aliquando minor. Et si hoc sit possibi/
le de quocunq̄. nihil videtur inconueni/
ens hoc concedere de substantia. q̄ ipsa ha/
bens partes sit aliquando maior aliquan/
do minor. sine om̄i re absoluta aduenien/
te sibi. Hunc autem Augustinus illud vo/
cat accidēs qd̄ propter mutationez rei po/
test verificari de re. z quod pōt varijs mo/
dis verificari de re. Unde quia eadez sub/
stantia potest esse maior z potest esse minor.
z potest esse magna z e conuerso. Et hoc p/
pter mutationem illius substantie. prop̄
hoc dicit Augustinus q̄ magnitudies sūt
accidentia. quia eadem substantia per mu/
tationem propriam potest esse aliquando
maior aliquando minor. sine om̄i re ab/
soluta distincta realiter a substantia inher/
entes sibi. Sz forte diceres quomodo
potest substantia mutari nisi aliqua res no/
ua adueniat sibi. Dico q̄ hec est differen/
tia inter mutationem substantialem z mu/
tationem que est proprie alteratio z mu/
tationem localem. q̄ primas duas ad/
uenit aliqua res inherens mutato. Per
mutationem vero localem non oportet q̄
adueniat mutato res inherens. sed sufficit
q̄ acquirat sibi locuz quem prius non habe

bat. Unde et ipso quod res est in loco quiescē/
te in quo prius non erat. sed in alio sine om-
ni alia re media inter locum et locatum est
res ista mutata. Et si queras quid est res
locatam esse in loco. dico quod est nullam rez
corpoream esse media inter locatum et locum
ita quod ipsis non mutatis localiter ab uno ad
aliud non posset esse localis motus. Patet
igitur ex predictis quomodo potest salua-
ri magni esse accidens secundum intentiones b.
Augustini. Quamvis magnitudo non sit alia res
distincta realiter a substantia inherens si-
bi. Sic enim ponit Augustinus quod ad aliquid ve-
pinquitates. seruientes. equalitates. In-
licitudines et huiusmodi sunt accidentia. non tamen
secundum catholicos multos huiusmodi relati-
ones sunt quedam res distincte ab absolu-
tis. Sic enim ponit venerabilis Anselmus. quod
multe relationes sunt accidentia que tamen
sine omni mutatione possunt aduenire ali-
cui. et per consequens non sunt res distincte i-
herentes sibi. Sic etiani ponit idem Anselmus.
aliquid accidens provenire deo. et tamen nulla
res distincta realiter a deo in eo recipitur
per realem inherentiā siue informationes.
Unde breuiter nunc legi in aliquo san-
cto. quod ponat plus accidens esse quantita-
tem et distinctam a substantia. quod ponit quod
ad aliquid et relationes sunt accidentia a
substantia distincta. Et ideo sicut secundum mul-
tos catholicos non repugnat dictis sancto-
rum dicere. quod relatio non est alia res a funda-
mento suo. sic non repugnat fidei catholice
dicere. quod aliqua quantitas non est alia res di-
stincta realiter a substantia. Et simul cum
hoc dico. quod aliqua quantitas est res alia absoluta di-
stincta realiter a substantia. quia aliqua qua-
ntitas est eadem realiter cum qualitate que
distinguitur realiter a substantia. Per pre-
dicta potest exponi alia auctoritas eiusdem
b. Augustini. Non enim intendit dicere quod omnis
magnitudo sit quedam res absoluta inhe-
rens substantie distincta realiter ab ea. sed in-
tendit dicere quod aliud est magnitudo. aliud
quod ab ea magnum est. pro tanto quia potest
ipsa res manere quous non sit magna. Quod
dupliciter potest contingere. Unde uno mo-
do per condensationem. Si enim res magna
condensetur. ita quod fiat parue quantitatis. per
hoc solum partes substantie que multum di-
stabant localiter fiunt parum distantes si

tualiter siue omni re generata noua. et siue
omni antiqua destructa. et tamen ipsa res ma-
net. Et ita aliud est rem esse. aliud rem ma-
gnam esse. quia potest res esse quous non sit
magna. Aliter potest hoc contingere per om-
nipotentiam dei. si faceret sicut dicunt mul-
ti. quod est possibile deo facere. quod res magna
postea fieret illo modo alicubi quo cor-
pus christi est sub specie panis. et tamen nullibi
localiter et circumscriptiue. Tunc enim quia
res non haberet partes distantes sicutualiter
non esset magna. Et sic potest esse res quous
non sit magna. et hoc solum intendit Augu-
stinus et sic patet quod non est dictum b. Augustini. contra
predicta. Aliter potest declarari quod bea-
tus Augustinus loquitur de magnitudine que
est relatio. Nam sicut magnum est relatiuum
ita magnitudo est relatio. Hunc autem secundum
omnes catholicos non est contrarium dictis
sanctorum. quod relatio non est alia res distin-
cta realiter a re absoluta. Non est ergo contra-
rium fidei catholice dicere quod magnitudo
de qua loquitur Augustinus non est alia res a sub-
stantia. Cum hoc tamen stat quod b. Augustinus di-
cit verum. quando dicit magnitudinem esse
accidens. quia accidentaliter predicat de re natu-
rali. sic igitur exponi potest b. Augustinus.

Aliter etiam potest exponi. quod per ma-
gnitudinem qua res create magne sunt. non
intelligit unum accidens absolutum inhe-
rens rebus creatis. Sed per illam magni-
tudinem intelligit causam efficientem facien-
tem eas esse magneas. de qua non est dubium
quin alia res sit a rebus creatis que partici-
patione illius magnitudinis non quidem per
informationem sed per realem dependen-
tiam ad eam magne sunt. Et quod illam senten-
tiam habeat vltima verba eius sonant que
ibi subdit de trinitate capitulo. x. Unde dicit
quod illa est vera magnitudo qua non solum ma-
gna est donus et qua magnus est mons quous
quis magnus est. Sed etiam qua magnum
est quicquid aliud magnum dicitur. ut ali-
ud sit illa magnitudo. aliud quod ab ipsa ma-
gnitudine magna dicuntur. que magnum
vtrique primitus magna est multoque excellen-
tius quod ea que participatione eius magne sunt. de-
us autem quia non est ea magnus magnitu-
dine que non est quod ipse. ut quasi particeps
eius sit deus. cum magnus est. alioquin il-
la esset maior magnitudo quod deus. deo autem

nō est aliqd ma^r. ea igit magnitudine ma
gn^o q̄ ip̄e est eadē magnitudo. Ex istis
verbis colligi p̄t q̄ b. Augustinus loq̄tur
de magnitudine q̄ res create cālit magne s̄t
tū qz loq̄t de magnitudine q̄ magnuz q̄cqd
aliō magnuz d̄r. siue sint res corpales siue
res spūales. Un̄ loquit̄ de magnitudine si
cut p̄us p̄miser̄ q̄ maḡ est dom^o. q̄ magnus
ē mons. q̄ magn^o est angel^o. q̄ angel^o est res
spūalis q̄suis dom^o? r̄ mons sūt res corpa/
les. Manifestū ē aut̄ q̄ nulla ē magnitudo
inherēs sube tanq̄s subiecto q̄ omne aliud
magnū est. qd̄ magnū d̄r. siue sit corpale si
ue spūale. Nō loq̄t̄ igit̄ de magnitudine q̄
inheret sube. S̄z de magnitudine q̄ est cā
oim magnoz r̄ a q̄ magnū est q̄cquid ma/
gnū d̄r. q̄re sine eo nulla res magna ē. Tū
qz loq̄tur b. Aug^o. de magnitudine q̄ p̄mi/
tus est maḡ multoz q̄ excellēt^o q̄s alia. qual
magnitudo nō est accidēs aliqd inherens
sube. Sic em̄ nihil p̄t esse p̄us q̄s substātia
sic nihil p̄t eē naturalit̄ p̄us magnū q̄s sub/
stātia Tū qz loq̄tur de magnitudine q̄ ma/
ior est illo qd̄ est magnū. Cōstat. q̄ nulluz
accidēs inherēs sube p̄t esse ma^r suba cur^o
accidēs est. Pater igit̄ q̄ b. Aug^o. loq̄tur d̄
magnitudine q̄ est cā quare alie res create
magne sunt. Un̄ vult b. Aug^o. oñdere ibi/
dem q̄ d̄e^o nec cāliter nec aliq̄ mō magn^o
est aliq̄ magnitudine q̄ nō est ip̄e d̄e^o. S̄z
create magnē sūt alia magnitudine q̄ fa
cit eas eē magnas. Que tū magnitudo nō
est ip̄e res create s̄z est p̄miser̄ magna multo
q̄ excellēt^o q̄s ea q̄ participatione illi^o ma/
gnitudinis maḡ sunt Un̄ h̄ verbū p̄cipa
re m̄l̄m̄ equo ce sumit̄ in diuersis loc̄ tam
a p̄his q̄s a sanct̄s. de illis tū modis cā bre
uitatis p̄transco Cōstat itaq̄ q̄ duob̄ mo
dis p̄t b. Aug^o. exponi. r̄ altero illoz mo/
doz p̄nt exponi oēs auctoritates sc̄tōrū q̄
vident̄ sonare iuo caliter q̄ q̄ntitas vel ma
gnitudo est alia res distincta realit̄ a suba
r̄ q̄litate. r̄ possent expo sitōes p̄bari p̄ p̄ces
sus eoz idē sc̄tōz in alijs locis. de q̄b̄ tam̄
id̄ s̄s supersedeo. Nec incōueniēs expo
nere dicta sc̄tōz cū oēs posteriores eis hec
faciāt. Quāuis nōnulli nō habeāt int̄tio
nem sanctoz r̄ diuersi diuersimode senti
ant de intentōe eoz. q̄suis neutri reputent̄
heretici.

Capitulū. xxxv.

Duomodo quantitas est distinctū pre/
dicamentū a q̄litate r̄ suba nō obstante q̄
nulla quantitas sit distincta a pre rei a sub/
stātia r̄ q̄litate. In quo r̄ndet ad sc̄tū d̄st̄
dēs q̄ p̄dicamēta sūt siḡ de reb̄ p̄dicabilia.

Illud quoq̄z cō

i siderandū est. quō q̄ntitas est di/
stinctū p̄dicamētū a q̄litate r̄ sub
stātia. nō obstante q̄ nulla q̄ntitas sit res di
stincta realit̄ a pre rei a substātia r̄ q̄litate.
Qd̄ pōt declarari ex illi ex dictis m̄ltoz ca
tholicoz doctoz. Nam sicut sepe dictum
e^o Delatio est distinctū p̄dicamentū a cete
ris p̄dicamētis. r̄ tū p̄m multos eoz rela
tio nō est alia res distincta a reb̄ absolutis
poterit igit̄ q̄ntitas eē distinctū p̄dicamē
tū q̄suis nulla q̄ntitas sit alia res distincta
realit̄ a q̄litate r̄ suba. Itē nō est maius
incōueniēs p̄dicamēta distingui q̄ distin
ctas res p̄tentas sub se nō h̄nt. q̄s spēs diuī
di q̄ distinctas res p̄tentas sub se nō h̄nt.
S̄z aliqui p̄tingit spēs esse diuersas. q̄suis
eadē res sub illis spēs collocet. Qd̄ testi/
monio Jo. damasce. p̄batur. ait em̄. Loc^o
est sup̄ficies aeris. ex q̄ patet q̄ eadē res est
locus r̄ sup̄ficies. h̄ tū nō obstante idē doc.
cū alijs ponit locū r̄ sup̄ficiē eē distinctas
spēs q̄ntitatis. Quāntitas etiā p̄tinua r̄ q̄n
titas discreta sūt distincte. nulla tū res cor
respondet q̄ntitati p̄tinue quin correspon
deat discrete. Nullū em̄ p̄tinuū est q̄n cūz
alio p̄stituat numez. p̄m intentōz p̄fati doc.
Idē etiā in diuersis p̄dicamētis colloca
tur p̄m eundē sc̄tū. sicut allegatū est p̄ius
Nullū igit̄ est incōueniēs q̄ q̄ntitas sit di/
stinctū p̄dicamētū a q̄litate r̄ suba r̄ tamē
q̄ ois q̄ntitas nō sit res absoluta distincta
realiter a suba r̄ q̄litate. Un̄ scienduz q̄
p̄dicamēta nō sunt nisi q̄dā p̄dicabilia r̄ si
gna rez. p̄t qd̄ p̄uenient d̄c̄ Joh̄. damas.
oportet cognoscere q̄ decē sūt p̄dicamēta.
id est. genera generalissima sub q̄b̄ infer̄
ois vox simplicit̄ dicta. Un̄ vult idē sc̄tū.
q̄ ois vox q̄ pōt dici extremū p̄positōis vel
eē illud p̄ qd̄ r̄ndet p̄uenient ad aliq̄ q̄stio
nez factā per quācunq̄ interrogatiōnem
sub aliq̄ p̄dicamēto collocat̄. r̄ p̄ que ad di
stinctas tales q̄stiones p̄ diuersa interro
gatiua factas r̄ndet. sub diuersis p̄dicamē
tis collocat̄. vñ oia p̄ que cōuenient r̄ndet

f

ad. q. factā d' aliq' suba p' vbi. collocāt i' gñe
vbi. z oia p' q' pueniēt rñdet ad qst. factaz
per qñ. collocāt in genere qñ. Et oēs vo-
ces p' quas rñdet ad qstionē factā p' quale.
sunt in p'dicamēto q'litatis. Et oēs voces
per q's rñdet ad qstionē factā p' quātū vel
p' quot vel p' aliq'd tale interrogatiūz q'd
pouit a grāmatics interrogatiū qñtitatis
collocāt in genere qñtitatis. Et sic ē in alijs
vocib' collocatis in diuersis p'dicamētis
nisi forte deficiāt nob' talia interrogatiua.
qz magnā penuriā vocabulorū habemus.
Collocant autē in diuersis p'dicamētis nō
tñ noia s'z etiā vba z alie p'esorōnis. z ali-
qñ voces cōposite ex diuersis p'iborū. sicut
frequentē voces cōposite ex diuersis
p'positoib' z suis casualib'. p' q'd post q's di-
cit memorat' doctor i' logica sua capitulo.
xxxij. Q' ois vox s'z incōpleta sub illo p'ed-
dicamento refert. exēpliat Sunt autē hec
suba vt lapis. quātū vt duo aut tria. ad ali-
qd vt p' z fili'. q'le vt albū z nigrū. vbi vt i'
tyro in damasco. s' autē loci oñsiuuz est. qñ
vt heri cras. s' autē t'pis ostēsiuū est habere
vt vestimentū indnere. sicut ē vt sedere vt
stare facere vt vrere. pati vt vri. Et quo
colligit q' aduerbia vt heri cras. verba vt
vrere vri. p'posita ex p'positoib' z casualib'
suis vt in tyro. in damasco sub aliq' illorūz
p'dicamētoz p'tinent. Et iō p'dicamēta nō
sunt nisi quedā p'dicabilia z signa rez z in-
cōpleta. ex q'ib' fiunt p'plexiones v' z false.
h'mōi autē p'nt ēē distincta in tñ q' p'dicatio
vni' de altero est impossibil'. Quāuis nulla
res vna p' vñū significat qñ eadē significet
tur p' reliquū. sic nulla res subalis nec acci-
dental' significat p' h' nom' angel'. qñ signi-
ficet p' h' nomē angeli z ecōuerso. Illa tñ ē
impossibil'. angel' est angeliz ecōuerso. z iō
nullum incōueniēs est ponere q' distincta p'
dicabilia eandē rem ipoztant. nō obstante
q' suba qualitas z qñtitas sint distincta p'
dicamēta. poterit tamē qñtitas esse res nō
distincta realiter a suba z q'litate. Est au-
tem aduertendū q' talia p'dicamēta nō sūt
tñ signa ad placitū instituta. cuiusmodi sūt
voces. s'z etiā sunt p'cept' sine intentionē aīe
q' sunt sig' naturalit' significatiua res. z iō sic
voces p'nt distingui nō obstante idēptit' /
te signatoz. ita p'cept' sine intentionē p'nt
distingui. q'uis distinctas res nō significēt.

Et sic distinguuntur h'c noia suba. q'litat'
z qñtitas. q'uis res significare nō sint disti-
cte. Nec p'nt h' sunt noia synonyma. nā h' no-
men qñtitas aliq'donorat vel dat intellige-
re. s'z p'tē rei situatit' distare a p'te. q'd nec p'
h' nomē suba. nec p' hoc nomē q'litat' puo-
tat' vel dat intelligi. p'pter q'd poterit illa ēē
vera. tam suba q' q'litat' est. nō obstante q'
hec sit falsa. qñtitas est.

Capitulu. xxxvj.

Q' nō debet p'dicā opinio abijci tanq'
heretica. p'tra quosdā. opionē illā tāq' he-
reticā p'demnātes Et p' hoc soluit. vij. rō su-
pra cap'lo. iij. adducta.

De predicta re

p' stat videre z ostēdere q' nō opoz-
ret illā opinionē abijcere tāq' he-
reticā. q'uis multi moderni doc. scribētes
istā iprobent z ipugnēt. Primo qz nullus
doctor multū reputat' istā opi. d'ānat' tāq'
hereticā. q'uis neget eā sic ceteras opinio-
nes catholicas z phicas. q's non intelligit
esse veras. imo quidā doc. inuit illaz opi.
p'babile esse. s'z sco' li. iij. dis. xij. q. ij. z dat
modū soluendi mltā argumēta q' possent
fieri p'tra eā. sicut patebit infer'. Alius
etiā doctor recitat eā. z iprobat sicut cete-
ras opiniones catholicorū q's credit ēē fal-
sas. imo si reputaret eā esse hereticā sic nul-
lus eoz facit. nō ess' standū eoz iudicio cū
ad solā romanā ecclesiāz p'tineat qstiones
fidei terminare. dicēte Juno. papa. xxiij.
q. j. quoniens. Quoniēs inq't fidei ratio vē-
tilatur. arbitroz oēs fratres z coepos no-
stros nō nisi ad petrū. i. sui nois z honoris
auctoritatē d'bere referri. veluti nūc retulit
vrā dilectio. q' p' totū inūdū possit eccl' hō
oib' p'desse. Cōtra q'd obijciēs glo. ibidem.
dicit. videt' p'tra h' esse. extra. de hereticis. ad
abolendūz. Rā ibi inuitur q' illi vitandi
sunt tanq' heretici. quos ep'i vitandos di-
xerint. Un' ibidē Luc' papa Uniuersos q'
de sacramento corpis z sanguinis dñi no-
stri ihu xpi vel de baptisate seu p'ctōz re-
missione p' debitā p'fessionē. aut de s. rñl-
nio vel reliq's eccl'asticis sacramētis alit'
sentire aut docere nō mēnerunt q' sacra-
romana eccl'ia p'dicat z obseruat. z genera-
liter quoscūq' eadē romana eccl'ia vel sin-
guli ep'i p' dioceces suas. cū cōcilio clerico

rum. vel clerici epi sede vacante cuius officio
si oportuerit vicinorum episcoporum hereticos nun-
ciauerunt vinculo perpetui anathematis ino-
damus. Existis vobis colligi posset quod ad epi-
scopos et clericos sede vacante pertinet quae-
stionem fidei terminare. Sed ad illud respondet
palligata glosa dicens. quod illud intelligendum
est. quoniam tale quod dicunt quod certum est esse here-
sim. hic vero ubi dubium est. Argumentum ad he-
reticos contra hereticos cum christus in glo. et quod colligi potest
quod epi de hereticis asserunt aliquid quod ma-
nifestum est esse heresim prout in quereis eos con-
fessos vel convictos condemnare tanquam hereti-
cos. quod ex tunc auctoritate papae excoicantur
Sed quae. mota de aliquo articulo de quo sunt opi-
niones pro sapientes catholicos non est eis li-
citur terminare. dicente glo. ubi prius. aliud
est quae stionem de fide mota terminare. quod nul-
li propter quod romana sedis prout sicut h. d. ali-
ud est ipsam sine defensione ventilare. quod
patriarches primates facere prout. Et sicut illud
clemetis papae quod videtur inuere quod ad episcopos per-
tinet quae stionem fidei terminare. dist. viij. In il-
lis ubi dicit sic. In illis ciuitatibus in quibus
olim ethnicos promissamines eorum atque primi
legis doctores erant episcoporum praetores atque pa-
triarchas b. Petrus ponit precepit. quod reliquo-
rum episcoporum causas et maiora negotia in fide
agitant. Et ista auctoritate possit ali-
quis respondere. quod ad episcopos pertinet quae stionem fi-
dei terminare. quod non est verum. viij. respondet
ibidem glo. in fide. i. fideliter Et quod quae stio fidei
sit ad sedem apostolicam referenda. probat illud. xvj.
q. i. frat. n. et idem dicit. Sed exponit h. in fide.
i. fideliter vel possunt agitare causas fidei
sed non procedere ad suam. Vel distingue qui
sunt qui dubitant. Nam si layci sunt epi prout
determinare. extra de hereticis ad abolendam
si clerici papa. eodem titulo. cum christus. hec glo.
Pater igitur quod cum pro uersia est inter theolo-
gos de aliquo articulo an sit consona an disso-
nus fidei christiane ad summum pontificem est re-
currendum. Cum enim officium in quae stionis de he-
retica prauitate aliqui simplicibus vel non ma-
gnis doct. committat. absurdum videtur quod ad ta-
lem in quae stionem pertinet quacumque difficile quae-
stionem et profundam de articulo quibuscunque per-
tinentibus ad theologia auctoritate propria ter-
minare. et quae cumque magnam in theologia sa-
mosum et dignum tam recte vire quae scie doc.
officio per vniuersitatem solennem approbatur.

si suae opinioni contradiceret. tanquam hereticum
condemnare. videtur igitur ad romanum ponti-
ficem recurrendum quoniam quae stio ventilat de ali-
quo quod non est expressum in scripturis cano-
nicis. nec est per ecclesiam romanam determinatum.
quod etiam vidimus fieri modernis temporibus.
Non ergo standum est iudicio moderno-
rum aliquorum. qui damnauerunt praedictam opini-
onem. maxime cum multi doc. catholici scia-
nt et vita laudabiles hanc opinionem tenuerunt
Et ut per relatorum fidedignam intellexi quidam
doc. magnus. archiepiscopus lugdunensis. per roma-
nam ecclesiam canonizat hanc opinionem
prout. et in scriptis reliquit. cuius tamen librum
praedictam opinionem continentem non vidi. sed spe-
ro in breui recipe. Item in libro magis licitum
est negare dicta illorum qui se muruo reprobat
et quorum nonnulli doctrinam suspectam ab vni-
uersitatibus solenniter condemnata tenent. quae
dicta sanctorum patrum postquam sunt a sede apo-
stolica approbata. quilibet debet pia fide te-
nere. dicente Innocentio. extra de constitutionibus super
illud capitulum. Ne inuitas. Nota inquit quod di-
ctis sanctorum patrum vel aliorum ab ecclesia rece-
ptorum stare licet. et quod dicit quod ipsi dicit non potest
determinate redargui nisi ea diceret quae re-
tractata sunt. Sicut Augustinus. ultra retractata
uir de dictis suis vel nisi sicut per ecclesiam cor-
recta Si vero diuersas opiniones inter se
habent. ut de corpore marie beate virginis as-
sumpto. vel de salomone damnato. licitum
est cuius dicere quod vult. Si vero diuersitas
inter sanctos inuenit. necesse est usque ad mi-
nimam iota persuadere quos dicit. postquam opi-
nula eorum sunt a sancta ecclesia autentificata.
Olim autem quae essent autentificata licitum erat
tenere ea vel non. Non igitur potest aliquis redar-
gui quae uis doctores non autenticos ab ecclesia
romana neget. viij. est aliquorum modernorum
determinanda praesumptio. qui se supra se extollen-
tes cupientes soli vocari rabbi. omnem opini-
onem a suis dogmatibus dissentientem agitati-
uam inuidiam damnantes. Quia per rationes nesciunt
improbare tanquam piculosam et hereticam cani-
nis latratibus lacerant incessanter. non atten-
dentes quod pater sanctissimus et doctor eximius
beatus Augustinus. nec suis litteris nec aliorum episcoporum sic
voluit inueniri. quoniam aliqua in eis possunt in-
festo iudicio et nulla temeritate culpari. Unde
dicit sanctus Augustinus. et habet. dist. ix. noli. No-
li inquit litteris meis qui canonicis scripturis

cod. 270m

Inseruire. Itē idem libro pmo de trini-
tate caplo. ij. Nec pigebit inquit me sicubi
hesito querere. nec pudebit sicubi erro di-
scere. Item ibidē caplo. iij. Quis inq̄t
hec legens dicit. intelligo q̄quid dictū sit
sz nō vere dictū est. asserat si placet sn̄a; su-
az. z redarguat meā si potest. Qd̄ si cū cha-
ritate z veritate fecerit. mihi etiā si in hac
vita maneo cognoscendū facere curauerit
vberimū fructū h̄ mei laboris cepo. Qd̄
si mihi nō potuerit. q̄bus illud potuit me
volente ac libente p̄stiterit. ego tamē in le-
ge dñi meditor. si nō die ac nocte. saltē q̄bo
cpm particulis possum zc. Itē idem ad
Uincen. z habet dist. ix. Negare nō p̄. Nū
nec debeo sicut nec in ip̄is maiorib; ita ml̄
ta esse in tam vltis opuscul̄ meis q̄ possūt
iusto iudicio z nulla temeritate culpari e.
dis. c. Ego. Alios inq̄t ita lego vt q̄salibz
sanctitate doctrina ve polleant. nō ideo ve-
rum putes qz ip̄i ita senserūt. sz qz mihi p̄
alios auctores vel p̄ canonicas l̄ pbabiles
rōnes q̄ a vero nō oberrēt psuadere potu-
erunt. Item idem de vnico baptismo z
habet dist. ix. Quis. Quis nesciat p̄ ep̄oz
inquit l̄ras q̄ post p̄firmatū canonē vl̄ scri-
pte sunt vel scribent. z p̄ sermonē forte sapi-
entiozem in ea re cuiuslibet p̄tiores z per
aliquoz ep̄oz grauiorē auctoritatē acutio-
rēq; prudentiā z cōcilia licere rephendi. si
quid in eis forte a veritate deuiatū est.

Itē idem in epl̄a ad Uincen. z habetur
dis. ix. Holi frat. Nō sic inq̄t legunt scripta
sanctoz ep̄oz tanq̄ ex eis testimoniū p̄fe-
ratur. vt p̄tra sentire nō liceat. sicubi forte
aliter sapuerunt In eo q̄pe numero sum?
vt nō dedignemur etiā nob̄ dictū ab apl̄o
accipe. z si qd̄ sapitis. hoc quoq; de vobis
reuelauit. Item in epl̄a ad fortunatum
idē Aug. z habet dist. ix. neq; quozlibet.
Neq; inquit quozlibet disputatōes q̄uis
katholicoz z laudatoz hoim velut scriptu-
ras canonicas habere debem?. vt nob̄ nō
liceat salua honorificētia q̄ illis debet ho-
minib; aliqd̄ in eoz scriptis improbare at
q; respuere. Si forte inuenim? q̄ alie sen-
serūt q̄ p̄itas habet diuino adiutorio vl̄ ab
alijs intellecta vel a nobis. talis ego sum i
scriptis alioz. q̄les volo eē itellectores me-
ozum. Et istis auctoritatib; pluribusq;
alijs euident colligi p̄t. q̄ scripta q̄rūcun-

q̄ anteq̄ sunt a romana ecclia autentica
licitū est ip̄robare atq; respuere Et nō q̄uis
vlti teneat oppositū p̄posite opinionis. nō
opret eā p̄teuere. maxime cū sic p̄sona di-
ctis sanctoz z doctoz ab ecclia receptorū
hoc tamē fateor: si possz oñdi q̄ sit de men-
te cuiuscunq; doctoz ab aplica sede rece-
pti. q̄ quāritas est alia res absoluta distin-
cta realiter a suba z q̄litate. parat? sim B de
fendere z tenere. q̄uis nollim p̄t dictū cu-
iuslibet de plebe meū intellectū captiuare
z p̄tra dictamē rōis aliqd̄ asserere. nisi ro-
mana ecclia doceat h̄ esse tenendū. qz ma-
ior est ecclie auctoritas q̄ tota ingenū hu-
mani capacitas.

Capitulū. xxxvij.

Q̄ p̄dicta opinio nō p̄tradicit exp̄iētie
z soluit ratio octana sup̄ c. iij. recitata.

X Superioribus

e facilliter videri p̄t. q̄ ponere q̄nti-
tatem nō esse aliā rem a suba z q̄-
litate exp̄iētie nō p̄tradicit. Nā diuisa sub-
stantia sine p̄tis amissione. nō oportet p̄-
quāritate. q̄ substantiā p̄di. Ita em̄ p̄t q̄n-
titas diuidi siue p̄tis amissione sicut suba.
Nō em̄ q̄ncunq; lignū diuidit oportet ali-
quā rem absolutā corrūpi. Possibile ē etiā
q̄ suba que p̄mo est maioris q̄ntitatis fiat
minoris. siue cuiuslibet rei absolute corru-
ptione. qd̄ in p̄densatōe rei patet. Nam re-
aliq̄ p̄densata incōueniēs est ponere q̄ q̄n-
titas aliq̄ p̄cedens remaneat. aut igit̄ tota
siue nouitate cuiuscūq; p̄tis manet. q̄ p̄ces-
so fit minoris q̄ntitatis siue corruptōe ali-
cuius rei absolute. z p̄ p̄sequens p̄pter hoc
nō oportet quāritate distingui a substantia
aut remanet q̄ntitas p̄cedens. ita tñ q̄ ali-
qua p̄cedentis ps corruptat. qd̄ stare nō p̄t
qz si aliqua ps p̄cedentis q̄ntitatis corrupta
tur. Accipio istā prem̄ sube q̄ p̄mo erat p̄-
mum subiectū illi? q̄ntitatis siue illi? partē
q̄ntitatis. z quero. aut mō remanet sine q̄n-
titate. qd̄ dare nō p̄t. qz tunc naturalit̄ sub-
stantia vel ps sube q̄ pus erat quanta. fie-
ret nō q̄nta. ip̄a manēt. qd̄ est falsū. z in-
possibile. Aut est subiectū alicui? partē q̄n-
titatis. z tunc vel noue qd̄ dari nō p̄t. qz n̄
est maior ratio q̄ vna ps p̄densati recipiat
nouā q̄ntitatē q̄ alia. Et ita optet q̄ vel ro-
ta substantia fm̄ quālibet sui partē recipi-

at noui quantitate vel fm naturaz. Uel est
 subiectu alicuius persistentis. qd stare no pot.
 qz tuc vel ps quantitatis migrata subiecto
 in subiectu qd est impossibile p natura. qz
 uis de possit h facere. de em sic res admi
 nistrat ut eas ppios motu agere sinat. Re
 linquitur igit ex oibus pdictis q qn aliq res
 pdenfat z fit minoris quantitatis. no pditur
 aliqua res absoluta nec corrupit. sz sine oi
 corruptioe rei absolute eade res q pmo erat
 maioris quantitatis. postea est minoris qua
 titatis. p hoc qz ptes eiusde rei magis dista
 bant sicut hie pns qz nunc. Et ita ptz euiden
 ter qz pte talis experientia no oportet ponere
 quantitatem esse alia rem absolutam a substantia
 z qualitate. imo pte experientiaz oportet pone
 re qz qntitas no est alia res absoluta dese
 rens qualitates z distincta realit a substantia
 cuius aliqua ps vel tota pda. qn aliqua sub
 stantia fit minoris quantitatis qz pns. Nam
 per experientia ptz qz aliqui aliqua res fit mi
 noris quantitatis qz uis nulla ps albedinis
 vel saporis vel talis qualitates depda. quo
 pcesso quero. aut qlibet ps pcedens manz
 nunc sicut pns. aut no. Si dicas qz qlibet
 ps quantitatis pcedens manet. oportet te
 cedere. qz qn res fit minoris qntitatis qz
 nulla ps quantitatis depda. qd est ppositu
 Si aut dicas qz aliqua ps qntitatis deper
 dat vel corrupit. z manifestu est qz nulla e
 maior ro qz uia ps corrupat qz alia. igitur
 tota corrupit. qd est incoueniens. Similit
 sine tota quantitas pcedens corrupat sine
 ps tui. cu ad destructioe subiecti pmi z im
 mediatu sequat destructio accidens in eo.
 sequit qz vel tota albedo vel ps ei corrupit
 pitur quicunqz res aliqua pdenfat. Et sicut
 ter h oportet cedere de sapore z de qlibet
 qualitate sensibili. qd est p experientia. Et ita
 qz ptra experientia dicere qz quicunqz aliq sub
 stantia pdenfat vl fit minoris qntitatis. qz ali
 qua res absoluta deseret qualitates deperda
 tur. Et id psonu experientie est. qz qn aliqua
 suba sine amissione alicuius ptes substantie fit
 minoris quantitatis p pdenfat z vel p alin
 z. nulla res absoluta deseret qualitates
 corrupit. nec fm se tota nec fm ptes ei. sic
 psonu est experientie qz qualitates mlte tuc nec
 fm se totas nec fm ptes suas corrupuntur
 vel amittunt. Et id substantia illa no fit mi
 noris quantitatis p alicuius accidens absolu

ti deperditione. sz per h qz ptes illius substā
 tie minus distant situatim nunc qz pns. Et
 eode mo ptes qualitatis extensaz in illa suba
 minus distant nunc qz pns. sine cuiuscunqz ac
 cidens absoluti destructioe vel amissione.

Et si qras qualiter est nunc minoris quanti
 tatis qz pnt. si nullam rez perdidit. dicendu
 est qz h est pte agentis qz sicut pte rem aliqz
 mouere localit. ita pte ptes appropinquare ad
 inimic qz pns magis distabat. Et id illa rez
 esse minoris quantitatis nunc qz pns no ealio
 qz ptes illius rei minus distare localit seu si
 tualiter nunc qz pns. Nec ad hec requirit ali
 qd nisi partes qz distat z agens faciens esse
 eas. ac ipas distare. vna cu causa finali. imo
 mix videtur qz vna res vilis creata posset
 distendere illas ptes. Et de pte sua oipo
 tentia no posset facere ptes spei distare ni
 si pingeret vna tale re distincta ab eis.

Capitulu. xxxviii.

Quo omnes longitudoes sunt eiusdem specie
 z quo alia differunt specie. z soluit. ix. ro. c.
 xxx. adducta.

Est hec intendu

p quo omnes longitudoes sunt eius
 dem spei. Et quo alia differunt spe
 Uu notandu est qz sicut pbatu e p Iohes
 damasc. eade res fm alia z alia intentione
 pte esse in diuersis pdicamentis. z p sequel
 due res eiusde pdicamenti pnt esse in diuer
 sis pdicamentis. Nam fm pdictu doc. eadem
 res fm intentioe vna e in genere sube. z fm
 alia intentioe e in genere qntitatis. Et p pns
 acceptis talibus duabus rebz qz vtraqz fm ali
 az z alia intentioe collocat i pdicamento sube
 z i pdicamento qntitatis. Ille res sunt eiusdem
 pdicamenti. qz vtraqz e in pdicamento sube z
 tu sunt in diuersis pdicamentis sz memoratu
 doc. z sanctu. Ita possibile e qz alia res co
 tineant sub vna spe z sub diuersis speibz. p
 pter qd ille res qz vtraqz e longitudo pnt
 ptenere sub hac spe qntitatis longitudo. z tu
 poterut contineri sub diuersis speibz sube.
 Nec e h maus incoueniens. qz cedere qz ce
 de res qz sunt in vno pdicamento. sil cu h i di
 uersis pdicamentis ptenent. Ccedendu e
 igit qz longitudo aeris z longitudo aqz sunt eius
 de spei in pdicamento qntitatis. z tu sunt di
 uersaz spei i genere sube. Sic mltri katho
 lici ponit. qz diuerse relatioes eiusde spei i

genere relatiōis sunt res indistincte realit̄ a fundamētis distinctis sp̄e. vñ albedo. color. nigredo. dulcedo. ⁊ tales q̄ntitates distin- guunt sp̄e. ⁊ tñ oēs similitudines q̄ nō sūt res distincte realit̄. extra aīaz ab ill̄ q̄litate. cō- tinēt sub vna sp̄e in genere relatiōis Ita p̄t eē delōgitudibz q̄ nō sūt alie res a suba et q̄litate. ⁊ tñ cōtinēt sub vna sp̄e. in genere q̄ntitat̄. Sciendū ē tñ. q̄ nūq̄ tales spe- cies distincte nō subalternati posite. p̄dicāt de aliq̄ res siue d. puoīe demōstrāte rē extra in q̄d ⁊ p se p̄mo mō. ⁊ p h̄ p̄nt solui multe auctoritates phoz q̄ vident eē p̄ p̄dicta. sic alibi ostensum est.

Capitulū. xxxij.

De diuerso mō p̄dicādi quantitat̄is. sol- uens. r. rōez sup̄ posita. c. xxx.

Hec dicendū

p̄ est de diuerso mō p̄dicādi q̄ntitat̄ de diuersis p̄dicamētis. Un̄ sci- endū est q̄ q̄nis p se diuersis modis acci- piat̄ in diuers̄ loc̄ a phis. vñ in vno loco vult Arito. q̄ tñ necessariū ē p se. ⁊ alio lo- co vult q̄ lignū p se ē albū cū tñ p̄tingēter sit albū. tñ q̄ntū ad p̄positū sufficit p se vno mō accipit̄ q̄ p̄dicatū nō p̄notat v̄l signat aliq̄d q̄n aliq̄d p̄sile p̄notet v̄l denotet in- telligi p̄ subiectū Et iō q̄n subiectū ē mere absolutū ⁊ nihil p̄notat nec dat̄ intelligere aliq̄d. ⁊ p̄dicatū ē p̄notatiū ⁊ dat̄ aliquid aliō intelligere tñc tal̄ p̄pō nō d̄r p se. Et sic accipiēdo p se. sp̄ ad h̄ q̄ p̄pō sit p se. req̄rit̄ q̄ p̄pō nō possit eē falsa cū p̄stantia subiecti h̄ ē. si eē existere p̄dicet̄ de subiecto signifi- carine sūpto. Sic̄ ip̄ossible q̄ h̄ sit p̄a. sor- tes ē. hac ex̄te falsa sortes est hō. Et iō illa p̄na ē bona. sortes ē ḡ sortes ē hō. Similiter sequit̄ hō ē. igit̄ hō ē aīal. Et sic accipiēdo p se. h̄ nō ē p se. q̄litas ē q̄nta. Neq̄ illa est p se. suba ē q̄nta. Et h̄ rō est s̄m p. q̄ h̄ p̄di- catū q̄ntū p̄notat p̄tem rei eē extra p̄tē. Ni- bil aut̄ tale p̄notat̄ dat̄ intelligere h̄ subie- ctū q̄litas. nec h̄ subiectū suba. s̄ h̄ nomen q̄ntitas ita dat̄ intelligere p̄tē distare a p̄tē sic̄ h̄ p̄dicatū q̄ntū. Et p̄t̄ h̄ hec ē per se. q̄n- titas ē q̄nta. ⁊ nulla tal̄ ē p se. q̄litas est q̄n- ta. Suba ē q̄ntitas. Albedo ē q̄nta. hō est q̄nt̄. imo possibile ē q̄ h̄ sit vera hō ē. hac ex̄te falsa. hō ē quāt̄. Si ei oipotētia dei p̄fuaret subam hoīs eodē mō p̄ntez speci-

ei panis. q̄no p̄fuat̄ eoz p̄ x̄p̄l p̄sa sube pa- nis localit̄ ⁊ circūsc̄p̄tine ⁊ sil̄ cū h̄ destrue- ret oē accidēs absolutū eūis in hoīe. tñc h̄ eēt vera hō ē. ⁊ h̄ falsa. hō ē q̄nt̄. Et eodem mō possz oipotētia dei p̄fuare quācunq̄ subam. ⁊ quācunq̄ q̄litate. q̄ntū cūq̄ q̄libet tal̄ eēt falsa. h̄ suba ē quāt̄a. h̄ q̄litas ē quā- ta. Et p̄ t̄ato dicit̄ phi ⁊ sancti. q̄ suba ē q̄n- ta p̄ accidēs. ⁊ sil̄r q̄litas ē q̄nta p̄ accidēs. s̄z hec ē p se. q̄ntitas ē quāt̄a. Et sil̄r illa. lōgi- tudo ē quāt̄a. ⁊ sic de alijs Impossibile est eū q̄ h̄ sit p̄a. lōgītudo ē. hac ex̄te falsa. lō- gītudo ē quāt̄a. ⁊ sil̄r ip̄ossible est q̄ hec sit p̄a. q̄ntitas ē. hac ex̄te falsa. quāt̄itas ē q̄n- ta. s̄z et h̄ nō seq̄t̄. Igit̄ quāt̄itas ē alia res absoluta a suba ⁊ q̄litate. s̄z seq̄t̄ q̄ illa ē pos- sibil̄. quāt̄itas nō est eadē res absoluta q̄n suba ⁊ q̄litate. quā p̄cedo eē possibile. etiā posito q̄ t̄a suba q̄s q̄litas sit in rez natura. Sic̄ quāt̄itas hec sit mō p̄a res h̄ns p̄tē distantē a p̄tē ē suba v̄l q̄litas. tñ hec ē pos- sibil̄. nulla res h̄ns p̄tē distantē a p̄tē ē sub- stātia v̄l q̄litas. Et si dicat̄ illa sūt distin- cta realit̄ q̄z vñ p̄t eē sine alio. s̄z possibi- le ē q̄ suba sit quāt̄itate ū ex̄te. igit̄ substā- tia ⁊ quāt̄itas sūt distincta realit̄. Dico q̄ i- oī tali mō arguēdi est fallacia figure dicti- onis. eo q̄ p̄mutat̄ absolutū puz in cōno- tatiū. Sic̄ h̄. illa sūt distincta q̄z vñ p̄t eē sine alio. hō p̄t eē. musico nō ex̄te igitur hō ⁊ music̄ sūt distincta realit̄. Et sil̄r h̄. il- la sūt distincta realit̄ q̄z vñ p̄t eē sine alio S̄z de p̄t eē b̄rificāte nō ex̄te. q̄ illa stāt sil̄. de est. b̄rificās nō est. igit̄ de ⁊ b̄rificās sūt distincta realit̄. Qualit̄ aut̄ in tali mō arguēdi ē fallacia figure dictiōis ad logi- cum p̄inet. ⁊ alibi dixi de h̄. iō nūc cā bre- uitas pertransco.

Capitulum. xl.

Qualit̄ diuerse quāt̄itates p̄nt eē subie- ctine in substātia cū duo corpa nō possint naturalit̄ esse sil̄. Et soluit̄ rō vltimē.

Qualiter aut̄ diuer-

se quāt̄itates possint eē subiectine in substātia. cū duo corpa nō pos- sint eē sil̄. Hūc est p̄siderandū. Un̄ notan- dū est q̄ corpa duplicit̄ accipit̄. Uno mō p̄ indiuiduo p se ex̄te i genere substātie qd

nō est natū eē ps alteri⁹ exiētis p se in gene
re z magis vlr. Pro oī eo qd ponat natura
liter p se existerē absqz hoc qd sit ps alterius
vel innitēs alteri. qd tñ pponit ex pte na
tis distare sicut. z talia duo corpa eē sil
est ipossibile p naturā. De tali aut corpe lo
quunt omēs auctoritates q ponūt q duo
corpa nō pnt eē sil. z de tali corpe loqz glo.
allegata p us. qū dicit q solū cor⁹ hz pon
dus. loquēdo naturalit. tale aut cor⁹ nec
est materia pura nec forma substācial nec
aliqua qūlitas. Alit tñ accipit cor⁹ p oī il
lo qd per ptes intrinsecas sibi ē longū latū
z pfundū. z sic raro vel nūqz accipit cor⁹
si tñ sic accipiat nō est ipossibile talia duo
corpora. quoz vñū natū est esse forma alte
rius esse simul. Nec est ipossibile alia mltā
que nata sint informare vñū subiectū esse
sil. Et iō plures longitudines tales z plu
res soliditates esse siml nō est ipossibile. q
tñ plures soliditates q naturalit pnt existe
re. qz nō sint ptes alicui⁹ nec in alijs tā
qz subiectis eē sil est ipossibile p naturā. q/
les soliditates nō sūt aliq qualitates. quia
nulla qūlitas pōt p se existerē pte creata.
qz nō possit pte diuina. Si dicas. q
duo corpa nō possunt esse siml s est ppter
repugnātiā ipaz dimēsiōnū. igit nulle di
mēsiōnes pnt esse siml. Dicendū est q nō
quecūqz dimēsiōnes repugnāt eē siml. sed
dimēsiōnes q possunt naturalit p se subsi
stere. ille sole repugnāt. sic q naturalit nō
pnt esse simul. z inuicē se expellūt de loco
si sibi pte reliquant. qz nō per diuinā potē
tiā quecūqz dimēsiōnes possunt esse simul.
Relique autē dimēsiōnes que uate sunt
informare substāciā. vel quarū vna uata
est informare aliaz esse simul nō est impos
sibile. Nec opposituz vñqz legi in sacra scri
ptura. Et si queras quare plus repugnāt
ille dimēsiōnes vt nō sint simul per natu
ram qz alie. Sufficit mibi respōdere q na
tura reitālis est. q mibi constat partim p
rationē. partim per experientā. Per ratio
nem em constat q substācia z qualitas na
tūre eē nō habent aliquā rē me
diā deferentē qualitātē. Ex quo patet q
ad hoc q tam substācia qz qualitas sit ex
tena sufficit q habeat partes distinctas re
aliter uatas distare sicutaliter cū causa agē
te que potest producere effectiue illas par

tes in distinctis locis. z sic facere eas dista
re localiter. z in eodē statu conseruare eas
dem. Quod etiam cōfirmatur ex hoc. q p
us naturaliter producūtur partes substā
cie in locis distinctis ab agēte. qz informē
tur aliquo accidente absoluto. Per experi
entiam etiam patet. q substācia z quali
tas sunt simul sicutaliter. Et similiter per
experientiam constat q vno corpoze existe
te per se vniuersaliter ingrediente aliqz
locum. aliqd consimile corpi sibi cedit.

Q si dicas q per consimilē experienci
am patet q in accidentibz in sacramento al
terius cedit corpus per se subsistēs. Potest
d. i q hoc est. vel quia qualitas per se exi
stens nec est nata informare subiectum in
quo nunqz fuit. vel quia corpus illud ha
bet consimiles qualitates. Vel q hoc est
voluntate dei volente q aliquid contra
cōmunē cūsum nature euidenter appare
at sensui. z hoc vt mereamur. quia fides nō
habet meritum cui humana ratio prebet
experimentū. vnde multi catholici ponūt
ibi multa fieri a solo deo. ne euacuet meri
tum fidei. Sicut reditiōne substācie. cre
ationem noue quātitatis z huiusmodi. Et
de hoc vide scotum libro. iij. dist. xij. q. vi.
z. iij. Et ideo de istis omibz potest eque
faciliter dici q deus ordinauit q omnia ap
parentia sensui que fiunt circa hostiaz nō
consecratam. fiunt etiam circa hostiaz cō
secratam. Et ideo illa que nō possunt fieri
virtute creata disposuit facere immediate
per seipsum. Ex predictis colligi potest
quomodo illa accidentia manent simul qz
uis nō sint in aliq vno subiectiue. nec vñū
sit subiectum alterius. quia siue hoc possit
fieri virtute creata siue nō. non debet esse
dubium quin possit fieri virtute diuina. z
eodem modo siue virtute creata possit illa
ponderositas remanens in sacramento al
taris mouere secum alias qualitates qui
bus est coniuncta siue nō. Non est dubium
quin hoc possit fieri diuina virtute. Et iō
sicut quidam dicunt q mora hostia moue
tur simul corpus a solo deo. ita q virtus
creata corpus christi mouere non potest.
quantūcūqz hostia moueatur. ita potest
faciliter dici. q mora ponderositate mouē
tur cetera qualitates vel virtute creata. vt
virtute diuina. Sicut etiam omnes trans

mutatōes q̄s videm⁹ fieri circa q̄titates re-
manētes i sacramēto altaris p̄sum⁹ salua-
re q̄ ille q̄ nō p̄t fieri virtute creata fiunt
v̄tute dei. sic multi ponūt de multis. Et ita
oīa q̄ apparent sensui eque p̄t saluari. po-
sito cū antiq̄s doc. approbat̄. q̄ sapor. pon-
dus. color. z cetera q̄titates h̄mōi sunt p̄ se
ib̄sistētes. q̄uis seq̄ndo antiq̄s rōnabile sit
ponere mltas trāsmutatōes ibi fieri v̄tute
diuina. q̄ ab alijs ponunt fieri v̄tute creata
Nec credo aliquē debere d̄nari qz deo at-
tribuit qd̄ creature v̄uenire nō p̄r.

Capitulū. xij.

De solutōe q̄rūdā argumētōz p̄ d̄icta

Int̄ra op̄m̄

c nem d̄ictā ad hec adducunt q̄/
dā que vt ea intellexi volo nunc
recitare z dissoluere. alias plen⁹ z clarius
recitatur⁹ z r̄surr⁹. si mihi plen⁹ i notescāt
Arguūt aut̄. ad huc qd̄a sic. Si aliq̄ sub-
stantia z aliq̄ quantitas sunt idē realit̄. igit̄
vbicūqz est illa sub̄. ibidē erit illa q̄ntitas
cū igit̄ substantia corp̄is xp̄i sit in sacramen-
to altaris. seq̄tur q̄ q̄ntitas corp̄is xp̄i est i
sacramēto altaris. Un̄ arguit sic vt intellexi
q̄ncūqz aliq̄ sunt idē realit̄. vbicūqz ē vnū
illoz ibidē est reliquū. Sz̄ s̄m̄ d̄ictā opi-
nionē substantia corp̄is xp̄i z q̄ntitas corpo-
ris xp̄i sunt idē realit̄. ḡ zc. Et p̄ sequēs si-
cut sub̄a corp̄is xp̄i est in sacramēto altaris
ita q̄ntitas corp̄is xp̄i est in sacro altaris.

Itē arguit sic. q̄ncūqz aliq̄ sunt idē rea-
liter vbicūqz est vnū illoz ibidē est reliquū
illoz. sz̄ substantia corp̄is xp̄i z q̄ntitas cor-
poris xp̄i sunt idē realit̄ p̄ d̄icta. z substan-
tia corp̄is xp̄i est in sacro altaris substantia.
igit̄ substantia corp̄is xp̄i est in sacro altaris
q̄ntitas. z v̄tra. igit̄ substantia corp̄is xp̄i ē
et v̄ conuersionis q̄nta in sacro altaris Et v̄
tra. ḡ substantia corp̄is xp̄i est in sacro al-
taris h̄ns ptem distantē a parte qd̄ est hereti-
cū. Ad p̄m̄ illoz p̄cedo v̄ltimā p̄sequē-
tiā ad quā deducit scz̄ q̄ q̄ntitas corp̄is xp̄i
est in sacro altaris Ad sc̄dm̄ sine p̄iudicio
p̄dici multiplici. Uno mō q̄ p̄positio as-
sumpta. s̄. ista. q̄ncūqz aliq̄ zc. iutelligēdo
de creaturis cuiusmodi est substantia quali-
tas z q̄ntitas. est falsa de virtute finouis. p̄
pter implicatiōē falsam. Implicat em̄ q̄
aliq̄ sunt aliq̄. z t̄m̄ sine idē realit̄. qd̄ est ipos-

sibile. qz nūq̄s aliq̄ creata sunt aliq̄. z vnū
realit̄. qz ex h̄ ip̄o q̄ sunt aliq̄ sunt mltā. Et
si sunt multa. nō sunt idē. Tū de p̄sonis di-
uinis h̄ foret fortitan p̄cedendū est q̄ plu-
res p̄sone sūt plures z t̄m̄ sunt vna res sim-
plex. sz̄ de creaturis h̄ nō p̄cedi. Aliē p̄t
dici q̄ p̄cessa illa p̄positōe sub vno intelle-
ctu. in forma arguēdi est fallacia figure di-
ctiōis. et hoc q̄ accipit sub. vnū terminus
p̄notatiū scz̄ quāritas. vnū sic nō seq̄tur q̄
cūqz aliq̄ sunt idē realit̄ vbicūqz est aliq̄d
vnū illoz. ibidē etiā ē reliquū alioz. sz̄ cor-
pus xp̄i z corp̄ xp̄i habēs ptem extra ptem
vel ptem distantē a parte sunt idē realiter.
qz corpus christi est realiter habēs p̄ez di-
stantē a parte. z aliqua substantia est i sacra-
mento altaris corp̄ xp̄i. igit̄ aliqua sub-
stantia est in sacramēto altaris corpus xp̄i
habens partē distantē a parte. Vel sumat̄
in minori sic. corpus christi z existēs circū
scriptiue in loco sunt idem realiter. z simi-
liter nō sequit̄. Quādocūqz aliqua sunt
idem realiter. vbicūqz aliq̄d est vnū illo-
rum ibidē idem est reliquū illoz. Corpus
xp̄i in hostia z existens circūscriptiue in
loco sunt idem realiter. igit̄ aliqua sub-
stantia est in sacramēto altaris existēs cir-
cūscriptiue in loco. Ita etiā nō sequitur
quādocūqz aliqua sunt idē realiter vbi-
cūqz est aliq̄d vnum illoz ibidem idē est
reliquū illoz. sed substantia corporis chri-
sti z aliqua quantitas sunt idem realiter. z
aliqua substantia est in sacramento altaris
quantitas. vnde dico q̄ q̄uis hec sit vera.
quantitas corporis christi est in sacramen-
to altaris. hec tamen ē falsa. substantia cor-
poris christi est in sacramento altaris q̄n-
titas. Sicut q̄uis hec sit vera. corpus xp̄i
habens partē distantē a parte est in sacra-
mento altaris. z tamen hec est falsa. corp̄
xp̄i est in sacramento altaris habens ptem
distantē a parte. Similit̄ hec est vera. ali-
qua substantia circūscripta loco. Sed
forte d̄. q̄ illa nō valet t̄m̄. qz nō est s̄ile i ar-
guendo de abstractis z de p̄cretis. q̄ntitas
aut̄ est qd̄dā abstractū h̄ns esse circū-
p̄tū in loco. z h̄mōi sunt cōcreta. z id̄ q̄uis
tal̄ mod⁹ arguēdi n̄ valeat accipiēdo sub.
p̄creta. valz t̄m̄ accipiēdo sub. abstracta. qz
t̄les sūt false. corp̄ xp̄i z corpus christi h̄ns
ptem distantē a parte sunt idem realit̄. Si

militer corp^o xpi z circumscriptu loco snt
idem realit. p^omu^oz illoz no obstat. qz causa
qre in tali mo arguedi e fallacia figure di
citionis no est qz accipit sub nome pcretuz
sz qz sub. termin^o notatiuus. Huc autem
qntitas illa est termin^o notatiu^o. sicut ha
bens vel qntu vel aliud tale. z ita deficit ta
lis mod^o arguedi accipiendo sub. qntitate
sicut accipiedo sub. hns prem zc. vel circū
scriptu vel aliud tale pcretu. qm nec apud
phos nec apud sanctos inuenit q fecerūt
tantā distinctionē inter multa pcreta z ab
tracta sicut faciūt aliq moderni. vñ nūq
inuenit in aliq sancto vel pho q fecerunt
distinctionē inter qntitatēz qntū. sed indif
ferenter ponūt qntitatē p qnto z ecōuerso
z aliqñ pdicamentū qd distinguerūt a ceteris
nouē pdicamentis noiauerūt qntū. aliqñ qn
titate nō distinguētes int noia ista. scdm ēt
nō obstat qz manifestū est q illa est pa. coz
pus xpi z corp^o xpi habens prem distantes
a parte sunt idem realiter. Etia siliter qli
bet aliaz. z est eadē pbario p omibz talibus

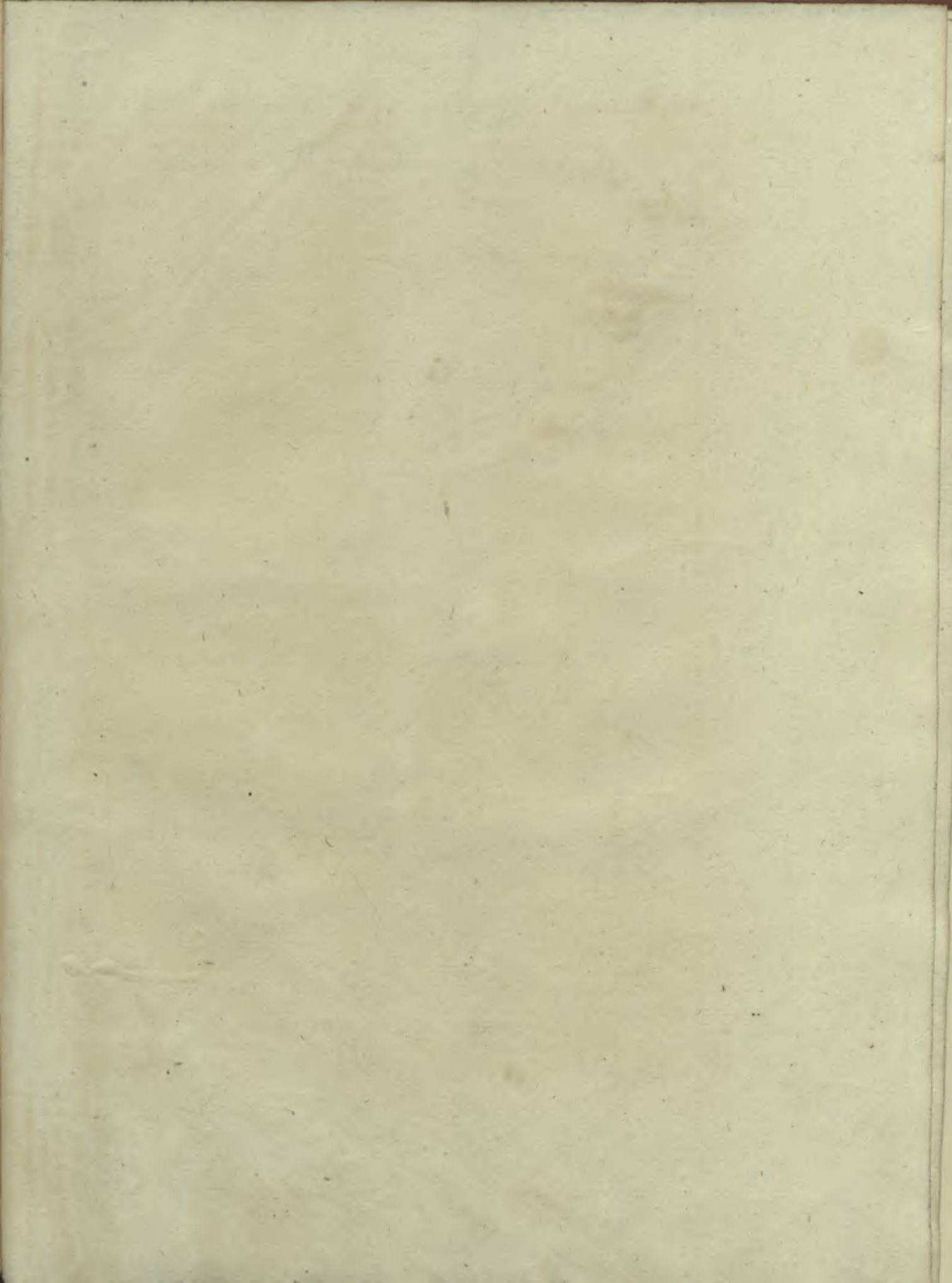
Qua aut illa corpus xpi z circūscriptum
loco sunt idē realit sit vera. patet manifeste
Nam sequit corpus xpi est circūscriptū lo
co. igit corpus xpi est realit idem alicui qd
est circūscriptum loco. z vltra. igitur aliq
qd est realiter circūscriptū loco est idē rea
liter cū corpe xpi. quia illa puertunt circū
scriptū loco. z qd est circūscriptū loco. Et
sequit. aliq d circūscriptū loco ē realit idēz
cuz corpe xpi. Igit circūscriptū loco z cor
pus xpi sunt idē realiter. Et eodē modo q
libet p silis p̄. pbari. qm oēs tales vere sūt
Quātūcūqz vn^o termin^o aliud iportet qd
nō iportat p reliquū. h tñ nō obstante pōt
vn^o illoz terminoz vere pdicari de aliq cū
aliq determinatōe. de q tñ reliquis cū ea
dem determinatōe nō pdicaf. Sic hec est
vera. risibile z hō sunt idē realiter z tñ hec
est vera. sortes p se pmo mō est hō. z hec fal
sa. sortes p se pmo mō est risibil. Sicut h
est vera. hō z filius dei sūt idē realit. qz hō
demonstrando filiū dei z fili^o dei sunt idem
z tamē hec est vera. ille semp fuit fi
lius dei. z hō falsa. ille semp fuit homo. Ita
est in pposito. quia hec est vera. aliqua sub
stantia corporis xpi z aliqua quātitas sunt
idem realiter. z tamē hec est vera. hec suba
est substantia corporis xpi in sacramento

altaris. z hec est falsa. hec substantia est qn
titas in sacramento altaris Et sicut hec est
falsa. substantia corporis xpi est in sacramē
to altaris quantitas. Ita hec ē falsa. Sub
stantia corporis christi est ex vi puerfionis
quanta in sacramento altaris. Et ideo hec
est falsa. substantia corporis xpi habet par
tem distantē a parte in sacramento altaris
z ita patet quod illud argumentū nō valet
Sicut nō sequitur. q aliqua sunt idem re
aliter vbicūqz est aliq d vnum illoz ibidē
est reliquū illoz. Aliq d quauēz z coz
pus xpi sunt idem realiter z substantia coz
poris xpi est in sacramento altaris corp^o
ci. sti. Igitur in sacramento altaris quā
ta. Et si dicas. q nō est simile arguendo
in terminis pcretis z abstractis. Respon
deo q quantū nō est plus pcretū qz quan
titas. quantū ad significationē. qnis non
terminetur in tas. sicut hoc nomē quanti
tas terminatur in tas. Et ita deficit mod^o
arguendi accipiēdo sub. hoc nomē qntitas
terminaf in tas. sic accipiēdo sub. hoc no
men quantū. Et ita patet q sophisma non
cludit p̄ pdictā opionē cū deficiat penes
fallaciā figure dictōis. Sz acceptis qbus
dā ppositōibz vers p̄t euident reduci p̄tra istā
Un accipiēdo istā ppositōnē. qñ aliq res ē
formās aliā nata est eā denoiari. vbicūqz
illa res habet illā denoiare ibi ē tale. sicut
vbicūqz aliq d hz albedinē ibidē vere ē al
bū. z vbicūqz aliq d hz informatiue calozē
ibidē est calidū. igit si qntitas sit alia res di
sticta a corpe xpi. vbicūqz suba corporis xpi
h z qntitate. ibi vere est qnta. sz corp^o xpi in
sacramēto h z qntitate. qz nō sepaf ibi ab ea
igitur corp^o xpi in sacro altaris est realit qn
tū. z vltra. igit corp^o xpi h z in sacro altaris
p̄tē distantē a pte. qd est hereticū. Si di
cas q corp^o xpi ē ibi qntū tñ nō est ibi mō
qntitatio. Contra arguo p̄ eos fuādo mo
dū loquēdi eoz. qz qro de illo pmo mō qn
titatio. aut ē res disticta a qntitate aut nō
Nō p̄t dici q nō est alia a qntitate. qz pnci
piū eoz ē. qd si vnū manet z nō reliquū q
sūt distincte res. sz qntitas manet z nō ma
net mod^o qntitatio. igit sūt distincte res.
Sed q non sunt distincte res potest pro
bari. quia si sūt disticta res aut est alia res
absoluta aut alia res relatiua Non absolu
ta. quia tunc esset quantitas vel qualitas

vel substantia quoz quodlibet falsum est.
Nec est res realissima alia. qz nō p̄ sibi as-
signari nec fundamētū nec terminū. nec p̄
in aliquo septē genēz collocari. qz nō ī qu-
to. nec in actione. nec passione. nec in gene-
re relationis. nec in positione. nec in habe-
re. nec in vbi. de quo magis videret. q̄ ille
modus quantitativ⁹ potest esse sine oī vbi.
Si em̄ deus crearet q̄ntuz aliqd sine oī
alia re. vere esset mod⁹ quantitativ⁹ z tñ si-
ne oī vbi. Preterea ostēsum est p̄us. q̄
oīe quantū p̄tinuū z p̄manēs habet par-
tem distātē a parte. sicut p̄us patuit p̄ Jo-
damaſc. vel illa sunt p̄veribilia. quātū cō-
tinuū. z p̄manēs. z habens partem z an-
tem a parte. Ex quo arguo sic. Impossibi-
le est q̄ aliquid sit quātū p̄tinuū z p̄manēs
nisi habeat partem distāntē a parte z eodē
so. Igitur vbi est aliqd quantū z p̄tinuū
z p̄manens. ibi habet partem distāntē a par-
te. Si igitur corp⁹ xp̄i sit quātū in sacramē-
to altaris corp⁹ xp̄i erit habēs partē distan-
tem a parte in sacramēto altaris. Preterea
si corp⁹ xp̄i sit quātū in sacramēto altaris.
igit̄ est longū latū z p̄fundū. S̄z impossibi-
le est q̄ aliqd alicubi sit longū nisi sit ibi
extensum. z nō p̄t esse extensum alicubi ni-
si habeat partem distāntē a parte. Igit̄ si cor-
pus xp̄i in sacramēto altaris sit quātūz ibi
habebit partem distāntē a parte. Et si di-
cas q̄ corpus nō est ibi quantū. Contra cor-
pus xp̄i ibi habet quāntitatē inherētē sibi. igitur
ibi est quātū. Sicut vbiq̄qz aliqd ha-
bet albedinē inherētē sibi ibi est albū. vi-
detur ergo derogare veritati sacramēti eu-
karistie dicere. q̄ corp⁹ xp̄i h̄z in sacramen-
to altaris vnā quāntitatē vel extensionē in-
herētē sibi. tunc em̄ esset ibi extensum z ha-
beret partem distāntē a parte qd̄ est falsum. Et
ideo quātūcūqz illa p̄cederet. corp⁹ xp̄i est
quāntitas. tñ illa debz oīno negari. corp⁹ xp̄i
est realiter quāntitas in sacramēto altaris.
Sicut illa est vera. corpus xp̄i est realiter
habens partem distāntē a parte. tñ ista est sim-
pliciter falsa. corp⁹ xp̄i est realiter habens
partem distāntē a parte in sacramēto altaris.
Stat igit̄ p̄dicta opinio in h̄ q̄ quanti-
tas p̄tinua z p̄manēs nō est nisi partes extra
se posite. siue partes distantes situationaliter. siue
ille partes sint partes substantie siue sint partes
qualitatis. Et id̄ sicut bec est vera. Corp⁹

xp̄i habens partes distantes situationaliter est in
sacramēto altaris. z tñ bec est falsa. corp⁹
xp̄i habet partes distantes situationaliter in sacra-
mento altaris. Ita posito q̄ bec p̄cederet.
quāntitas que est corp⁹ xp̄i realiter in sacramē-
to altaris. bec tamē est absolute neganda.
corp⁹ xp̄i est quāntitas in sacramēto altaris.
Sicut bec est vera. aliqs homo qui est fi-
lius dei semp̄ fuit de⁹. bec tñ simpliciter est
falsa. filius dei semp̄ fuit hō. z ita in talibz
multū refert ponere aliquid a parte subiecti
qd̄ maxime vez est de noībz p̄notativis. q̄
le nomē est quāntitas. qz hoc nomen quāntitas
significat rem p̄notando partes ill⁹ rei dista-
re situationaliter. p̄t qd̄ bec est vera. quāntitas cor-
poris xp̄i est in sacramēto altaris. bec tamē
simpliciter falsa est. corp⁹ xp̄i est quāntitas in sa-
cramēto altaris.

Explicit tractat⁹ gloriosus de corpore
xp̄i z in p̄mis de puncti linee superficie cor-
poris quāntitatis qualitatis z substantie di-
stinctione. Venerabilis inceptor⁹ magistri
Guilhelmi de Dckam auglici. veritatis in-
dagatoris. p̄fundissimi. sacre theologie. p̄-
fessoris doctissimi. de ordine fratrum mino-
rum. post lecuram oronienſem. catholice
edit⁹. Impressus Argēntine anno dñi. D.
ccccxcj. Finitus p̄ festū Epiphanie dñi.

Ev. completa con 153 pls. innumerato.

Fatta a ult. p. bianca (deriv. ter 154 f.)

